סֵפֶר
אֲשֶׁר בַּנַּחַל
חֵלֶק קג

וְהוּא קֹבֶץ מִכְתָּבִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בַּנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מִקּוֹר חָכְמָה יְסֻדָּתָם, עִנְיָנִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים, עֵצוֹת יְקָרוֹת, הִתְחַזְּקוּת וְהִתְעוֹרְרוּת לְהִתְקָרֵב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל דַּרְגָּה וְדַרְגָּה מִכָּל מָקוֹם שֶׁהוּא, יְהִיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה.

❖

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ
וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ הַגָּאוֹן
הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ
רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ
וּמְשֻׁלָּב בִּפְסוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאֲמְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

❖

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
עִיהּ״ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב״א

הכתובת להשיג את הספר הזה
ועוד ספרים של אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
וספרי מוהר"אש הצדיק מיבנאל
עיר ברסלב בגליל

* * *

הוצא לאור על ידי
"ניצני הקודש הוצאה לאור"
יבנאל ת.ד 599
טל: 5610*
פקס: 077-3182015
דואר אלקטרוני: hkodsh1@gmail.com

* * *

להזמנות ספר זה וספרים נוספים
עם אפשרות משלוחים עד בית הלקוח
תוך 48 שעות

בקרו באתרנו החדש
www.HTZDIK.com

פְּתַח דָּבָר

הִנֵּה חֶלְקֵי שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", נִדְפְּסוּ כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים בְּכַמָּה מַהֲדוּרוֹת, וְנִתְפַּשְׁטוּ מְאֹד בָּעוֹלָם, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמְּחַיִּים וּמְחַזְּקִים עַצְמָם עִם סְפָרִים אֵלּוּ, וְכָל חִיּוּתָם וְהַתְמָדָתָם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, הִיא רַק עַל יָדָם, וּמַה גַּם שֶׁאֲפִלּוּ אֶת הַנְּהָגָתָם בְּגַשְׁמִיּוּת הֵם גַּם־כֵּן לוֹקְחִים מִסְּפָרִים אֵלּוּ, כִּי הַסְּפָרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאָב אֶל בְּנוֹ, וְהָרַב אֶל תַּלְמִידוֹ.

וְהִנֵּה סְפָרִים אֵלֶּה נִדְפְּסוּ עַד עַתָּה שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כֶּרֶךְ מְעֹרָבִים מִכְתָּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, וְכֵן חֲסֵרִים הַרְבֵּה מִכְתָּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, לָזֹאת לָקַחְנוּ עַל עַצְמֵנוּ לְסַדֵּר אֶת כָּל חֶלְקֵי שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", מֵהַמִּכְתָּב הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּדְפַּס עַד עַתָּה, דָּבָר הַמִּסְתַּכֵּם בְּיוֹתֵר מֵשִׁבְעִים אֶלֶף מִכְתָּבִים, וְסִדַּרְנוּ אֶת הַמִּכְתָּבִים עַל־פִּי סֵדֶר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מִכְתָּבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיָדֵינוּ אַחַר־כָּךְ מִכְּתַב יָד, אֲשֶׁר טֶרֶם רָאוּ אֶת עֵין הַדְּפוּס, וּכְמוֹ־כֵן סִדַּרְנוּ אֶת הַמִּכְתָּבִים בְּהַדְפָּסָה מְחֻדֶּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהֲדוּר וְהַיֹּפִי, וְהִכְנַסְנוּ אֶת כָּל מַרְאֵי הַמְקוֹמוֹת מִפְּסוּקֵי תַּנַ"ךְ וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים זַ"ל, כַּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאֶינָה, גַּם הוֹסַפְנוּ מַפְתֵּחַ הָעִנְיָנִים עַל

כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב, הַמֵּבִיא תַּמְצִית הַנּוֹשְׂאִים שֶׁמְּדַבֵּר עֲלֵיהֶם בַּמִּכְתָּב.

וּלְאַחַר עָמָל וִיגִיעָה רַבָּה, אָנוּ מַדְפִּיסִים עַתָּה אֶת כֶּרֶךְ ק״ג, וּמְקַוִּים לְהוֹצִיא אַחֲרָיו אֶת כָּל שְׁאָר הַכְּרָכִים כְּפִי סֵדֶר הַשָּׁנִים, כֶּרֶךְ אַחַר כֶּרֶךְ, וּבְלִבֵּנוּ תִּקְוָה, שֶׁכָּל מִי שֶׁיִּקְרָא בָּזֶה, יֵהָנֶה וְיַחַיֶּה אֶת עַצְמוֹ מְאֹד, כִּי מִכְתָּבִים אֵלּוּ הֵם אוֹצָר כְּלִי חֶמְדָּה, הַפּוֹתְחִים דֶּרֶךְ חֲדָשָׁה בְּפֵרוּשִׁים נִפְלָאִים עַל פְּסוּקֵי תַּנ״ךְ וְעַל מַאמְרֵי חַזַ״ל הַקְּדוֹשִׁים בִּגְמָרָא וּמִדְרָשִׁים וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וְכוּ׳, וְגִלּוּיִים חֲדָשִׁים בְּהַשָּׁגוֹת אֱלֹקוּת, מְלֻבָּשִׁים בְּכַמָּה לְבוּשִׁים מִלְּבוּשִׁים שׁוֹנִים, עַד אֲשֶׁר אֲפִלּוּ הַיָּרוּד וְהַנָּמוֹךְ בְּיוֹתֵר, יוּכַל גַּם־כֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הַשָּׁגוֹת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֹפֶן נִפְלָא וְנַעֲלֶה מְאֹד, מִשֶּׁכָּל עֶלְיוֹן לְשֶׁכָּל תַּחְתּוֹן, מֵעֵילָא לְעֵלּוֹל, כַּאֲשֶׁר יוֹדֶה מִי שֶׁרָגִיל בָּהֶם.

וְכָל הַמִּכְתָּבִים הֵם עֵצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְנוֹתְנִים עֵצוֹת נִפְלָאוֹת אֵיךְ לְהִתְמוֹדֵד עִם כָּל בְּעָיוֹת הַחַיִּים שֶׁעוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל.

אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּתְמִיד בָּהֶם, וְאָז יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו וְחִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לְאֹשֶׁר אֲמִתִּי וְנִצְחִי לָאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, חַ׳בְלִים נָ׳פְלוּ לָ׳נוּ בַּ׳נְּעִימִים, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר עַ׳יִן ל׳א רָ׳אֲתָה אֱ׳לֹקִים זּ׳וּלָתֶךָ יַ׳עֲשֶׂה, וְיִזְכֶּה לִגְאֻלָּה שְׁ׳לֵ׳מָ׳ה׳, אָמֵן וְאָמֵן!

הַמּוֹצִיאִים לָאוֹר

הַקְדָּמָה

מְבאָר בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס״א: עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים יְכוֹלִין לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטֵינוּ לָאוֹר.

הַיְנוּ מִכָּל הַלִּמּוּדִים שֶׁאָדָם לוֹמֵד, צָרִיךְ שֶׁיְּקַבֵּל וְיוֹצִיא מֵהֶם מִשְׁפְּטֵי אֱמֶת, שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִשְׁפָּט מְעֻקָּל, שֶׁיְּקַבֵּל וְיִלְמַד מִכָּל הַלִּמּוּדִים שֶׁלּוֹמֵד מִשְׁפְּטֵי הַנְהָגוֹת, שֶׁיֵּדַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג — הֵן לְעַצְמוֹ וְהֵן לַאֲחֵרִים, שֶׁמִּתְנַהֲגִים לְפִי דַּעְתּוֹ כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ, וּכְפִי הַמֶּמְשָׁלָה וְהָרַבָּנוּת שֶׁיֵּשׁ לוֹ, הֵן לְרַב אוֹ לְמֵעַט, וְכָל זֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים וְכוּ׳.

וְהִנֵּה עִקַּר שְׁלֵמוּת אֱמוּנַת חֲכָמִים הוּא, כְּשֶׁיְּזַכֶּה לְסַלֵּק אֶת דַּעַת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, וְיֵדַע וְיָבִין בֶּאֱמֶת בְּאֵיזֶה מַעֲמַד וּמַצָּב אֲנִי נִמְצָא, וְעַל־כֵּן עָלַי לְסַלֵּק אֶת דַּעְתִּי לְגַמְרֵי, וְכָל מַה שֶׁאוֹמֵר לִי הֶחָכָם הָרַב הָאֱמֶת, אֲנִי צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלַי כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כְּהוּא זֶה — דָּבָר קָטָן וְדָבָר גָּדוֹל, וְלִבְלִי לִנְטוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, מִדְּבָרָיו יָמִין וּשְׂמֹאל, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (סִפְרִי, שׁוֹפְטִים יא): אֲפִלּוּ אוֹמֵר לְךָ עַל יָמִין שֶׁהוּא שְׂמֹאל וְכוּ׳; וּלְהַשְׁלִיךְ מֵאִתּוֹ כָּל הַחָכְמוֹת, וּלְסַלֵּק דַּעְתּוֹ כְּאִלּוּ אֵין לוֹ שׁוּם שֵׂכֶל בִּלְעֲדֵי אֲשֶׁר יְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק וְהָרַב שֶׁבַּדּוֹר. וְכָל זְמַן שֶׁנִּשְׁאָר אֶצְלוֹ שֵׂכֶל עַצְמוֹ, הוּא אֵינוֹ בִּשְׁלֵמוּת וְאֵינוֹ מְקֻשָּׁר וּמְקֹרָב לַצַּדִּיק, אֲבָל כְּשֶׁזּוֹכֶה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל

הַצַּדִּיק וְהָרַב הָאֱמֶת, אָז יָכוֹל לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ עֵצוֹת עַל כָּל דָּבָר, הֵן לוֹ וְהֵן לַאֲחֵרִים — הַחֲפֵצִים לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קכג), וְגַם יִזְכֶּה לָצֵאת מִשִּׁגְעוֹנוֹ וּמִשְּׁטִיּוֹתָיו, שֶׁנִּדְבְּקוּ בּוֹ עַל־יְדֵי עֲוֹונוֹתָיו (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן סז), כִּי הַצַּדִּיק הוּא מָלֵא עֵצוֹת וְחִדּוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים מִגָּדוֹל וְעַד קָטָן, דָּרֵי מַעְלָה וְדָרֵי מַטָּה, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ רַק לְהַעְתִּיק דִּבְרֵי הַצַּדִּיק כִּפְשׁוּטָם וּלְהַלְבִּישָׁם בְּכֵלִים מִכֵּלִים שׁוֹנִים לְכָל הַשּׁוֹאֲלִים אוֹתָנוּ דְּבַר הַשֵּׁם, וְלִבְלִי לוֹמַר וּלְהַמְצִיא סְבָרוֹת כְּרִסְיוֹת וְכוּ׳, כִּי כָּל אֵלּוּ הַחוֹלְקִים עַל הַצַּדִּיק, לְמוּדָם הוּא מְמוּתָרוֹת, אֲשֶׁר מִשָּׁם יוֹצֵא מִשְׁפָּט מְעֻקָּל, וְלֹא דַּי שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים אֲפִלּוּ לְהַנְהִיג אֶת עַצְמָן, מִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לְהַנְהִיג אֶת אֲחֵרִים וְכוּ׳.

וְעַל־כֵּן הָעִקָּר לָשׁוּב עַל פְּגַם אֱמוּנַת חֲכָמִים, וּכְשֶׁאָחָד שׁוֹאֵל אֵיזֶה דָּבָר אוֹ אֵיזוֹ עֵצָה בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, הָעִקָּר לְהָשִׁיב דִּבְרֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְעַל־יְדֵי שֶׁזֶּה מַקְשֶׁה וְשׁוֹאֵל, וְזֶה מֵשִׁיב וּמְתָרֵץ אֶת הַשְּׁאֵלָה, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשָׂה סֵפֶר שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְחַדְּשׁוּ הַרְבֵּה סְפָרִים לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הָרַב הָאֱמֶת, שֶׁהוּא שֵׁכֶל הַכּוֹלֵל כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַדְּרָגוֹת וְכוּ׳.

וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: יֵשׁ כַּמָּה סְפָרִים עַכְשָׁו וְגַם עֲתִידִים לִהְיוֹת עוֹד כַּמָּה סְפָרִים, וְכֻלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם, וְאָסוּר לִלְעֹג עֲלֵיהֶם, חַס וְשָׁלוֹם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, קִדּוּשִׁין, הֲלָכָה ג), כִּי רַק הַסְּפָרִים הַמְדַבְּרִים מֵחֲקִירוֹת צְרִיכִין לְהַרְחִיקָם כִּמְטַחֲוִי קֶשֶׁת, וּלְבַעֲרָם מִבֵּיתוֹ בְּבִעוּר חָמֵץ וּשְׂאוֹר וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְרָאוּי לִגְזֹר שֶׁלֹּא לְהַדְפִּיסָם עוֹד, כִּי שׁוֹרְפִים נִשְׁמוֹת הַקּוֹרְאִים בָּהֶם וְכוּ׳, אֲבָל כָּל הַסְּפָרִים הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּדֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, בְּדֶרֶךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּוַדַּאי מִצְוָה גְּדוֹלָה לְהַדְפִּיסָם לְהַרְבּוֹת סְפָרִים בְּחוֹל הַיָּם, כִּי כָּל סֵפֶר שֶׁמְּדַבֵּר מֵעִנְיְנֵי תּוֹרָה הֵן בְּדֶרֶךְ פְּשָׁט, אוֹ דְּרוּשׁ, אוֹ רֶמֶז, אוֹ סוֹד, אוֹ

פֵּרוּשׁ, אוֹ בֵּאוּר, אוֹ סִפְרֵי הַפּוֹסְקִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, אוֹ סִפְרֵי מוּסָר וְאַגָּדוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם, כֻּלָּם נְכוֹחִים לַמֵּבִין, וְכֻלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם, כֻּלָּם אֲהוּבִים, כֻּלָּם קְדוֹשִׁים, כִּי כֻּלָּם מְדַבְּרִים מֵרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, הַנֶּעֱלָם בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹוֹת, וּבְוַדַּאי אָסוּר לָקוּץ בְּרִבּוּי סְפָרִים, כְּמוֹ שֶׁנִּמְצָאִים קְצָת, אֲשֶׁר עֵינָם צָרָה כְּשֶׁרוֹאִים שֶׁנִּתְחַדֵּשׁ עוֹד אֵיזֶה סֵפֶר חָדָשׁ, וְעָתָק יוֹצֵא מִפִּיהֶם כְּאִלּוּ מִצְטַעֲרִים עַל הָרִאשׁוֹנִים, שֶׁכְּבָר יֵשׁ הַרְבֵּה סְפָרִים, וְלָמָּה לָהֶם עוֹד; וּבֶאֱמֶת לֹא בְּדַעַת יְדַבְּרוּ, כִּי "לַכֹּל זְמַן וְעֵת לְכָל חֵפֶץ" (קֹהֶלֶת ג, א), כִּי מִי יַכְרִיחַ אוֹתָם לִלְמֹד זֶה הַסֵּפֶר, וְאִם לֹא יִהְיֶה לָהֶם פְּנַאי לִלְמֹד זֶה הַסֵּפֶר הֶחָדָשׁ, רַק יְבַלּוּ יְמֵיהֶם בִּסְפָרִים שֶׁיֵּשׁ מִכְּבָר, מִי יִמְחֶה בְּיָדָם, וּמָה אִכְפַּת לָהֶם, שֶׁיֵּשׁ עוֹד סְפָרִים בָּעוֹלָם, אוּלַי יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמִּסָּגֶל לָהֶם זֶה הַסֵּפֶר דַּוְקָא, כְּמוֹ שֶׁרוֹאִים בְּחוּשׁ, שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם חִיּוּת מִסֵּפֶר זֶה, וְיֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמְּחַיֶּה אוֹתָם סֵפֶר אַחֵר, וְגַם בְּאָדָם אֶחָד בְּעַצְמוֹ יֵשׁ שִׁנּוּיִים בֵּין הַזְּמַן, לִפְעָמִים מִתְעוֹרֵר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי דָּבָר זֶה שֶׁבְּסֵפֶר זֶה, וְלִפְעָמִים אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְעוֹרֵר כִּי אִם עַל־יְדֵי דִּבְרֵי תוֹרָה וּמוּסָר שֶׁבְּסֵפֶר אַחֵר, וְגַם מִי שֶׁנַּפְשׁוֹ חָשְׁקָה בַּתּוֹרָה, וּמְבַלֶּה יָמָיו עָלֶיהָ כָּרָאוּי כִּי לְכָךְ נוֹצָר, יֵשׁ פְּנַאי בִּימֵי הָאָדָם אֲשֶׁר הוּא חַי עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה לְעַיֵּן וּלְהַבִּיט בִּסְפָרִים הַרְבֵּה מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁרָאִינוּ כַּמָּה גְּדוֹלִים, שֶׁהָיוּ בְּקִיאִים בְּכַמָּה סְפָרִים הַרְבֵּה מְאֹד, וְלָמָּה לֹא נִלְמַד קַל וָחֹמֶר מֵהַגּוֹיִם, שֶׁלֹּא קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל עִנְיְנֵי חָכְמָתָם בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהוּא הֶבֶל וָרִיק, צֵל עוֹבֵר, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ לָהֶם הַרְבֵּה סְפָרִים בַּאֲרִיכוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה נִתְחַדְּשִׁים אֶצְלָם סִפְרֵיהֶם הַרְבֵּה מְאֹד בְּכָל שָׁנָה וְכִמְעַט בְּכָל יוֹם, וְאֵינָם קָצִים בְּרִבּוּי סִפְרֵיהֶם, וּמַדּוּעַ נִבְגֹּד אֲנַחְנוּ, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַקְפִּיד, חַס וְשָׁלוֹם, עַל רִבּוּי הַסְּפָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, לְעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ אָרֹךְ וְטוֹב לְעוֹלְמֵי עַד וּלְנֶצַח

נִצָּחִים?! וַהֲלֹא כַּמָּה תַּחְבּוּלוֹת עוֹשִׂים וְכַמָּה סְפָרִים לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת מְחַבְּרִים בִּשְׁבִיל עִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, קַל וָחֹמֶר בֶּן בְּנוֹ שֶׁל קַל וָחֹמֶר כַּמָּה אַלְפֵי אֲלָפִים וְרֹב רִבֵּי רִבְבוֹת רִבְבוֹת וְכוּ׳ סְפָרִים עַד אֵין קֵץ, אָנוּ צְרִיכִים לְחַבֵּר וּלְהַדְפִּיס בִּשְׁבִיל הַתַּכְלִית הָאַחֲרוֹנָה לָעוֹלָם הַבָּא, כִּי אָנוּ צְרִיכִים לְהָכִין לְעַצְמֵנוּ צֵידָה לְדַרְכֵּנוּ הָרְחוֹקָה מְאֹד מְאֹד, וּכְבָר נִלְכְּדוּ רַבִּים מְאֹד מְאֹד בְּתַאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וּבַהֲבָלָיו וּבְטָעֲיוֹתָיו וְכוּ׳, וְכַמָּה סְפָרִים וְתַחְבּוּלוֹת אֵין מִסְפָּר אָנוּ צְרִיכִים לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, כְּדֵי לִמְצֹא עֵצָה וְתַחְבּוּלָה לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְנֶפֶשׁ בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְהַתְּלוּיִים בָּנוּ לְהַצִּיל כֻּלָּם מִנִּי שַׁחַת, וּלְהַחֲיוֹתָם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה בְּחַיִּים נִצְחִיִּים, לְקָרְבָם אֶל הַתּוֹרָה וְאֶל הָעֲבוֹדָה, וְגַם כִּי הָעוֹלָם אוֹמְרִים בְּשֵׁם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, כִּי תּוֹרַת ה׳ תְּמִימָה, כִּי לֹא נָגְעוּ בָּהּ עֲדַיִן.

נִמְצָא, שֶׁכָּל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים וְהַנּוֹרָאִים שֶׁכְּבָר נִמְצָאִים בָּעוֹלָם, עֲדַיִן לֹא נָגְעוּ בְּעֶצֶם הַתּוֹרָה, וְעַתָּה רְאֵה וְהָבֵן כַּמָּה סְפָרִים צְרִיכִים עוֹד, עַד שֶׁנַּתְחִיל לִגַּע בַּתּוֹרָה, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן לָבוֹא לַחֲדָרֶיהָ וְלֵירֵד לְעָמְקָהּ, עַל־כֵּן כָּל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁחִבְּרוּ עַד הֵנָּה, עֲדַיִן אֵינָם חֵלֶק אֶחָד מֵאֶלֶף מֵעִמֶּק רִבּוּי הַסְּפָרִים שֶׁיִּתְגַּלּוּ עוֹד, בְּעֵת שֶׁיִּתְגַּלּוּ סִתְרֵי וְרָזֵי הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים, עַל־כֵּן צְרִיכִים לְהַזָּהֵר לֹא לִלְעֹג וּלְבַזּוֹת שׁוּם סֵפֶר הַהוֹלֵךְ עַל־פִּי דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, עַל־פִּי הַגְּמָרָא וְהַמִּדְרָשִׁים וְסִפְרֵי הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וְהָאֲרִיזַ״ל, כִּי כֻּלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם, וְגַם כִּי יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה מְדִינוֹת וַעֲיָרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּבִמְקוֹמוֹת אֵלּוּ מִתְפַּשְׁטִים אֵלּוּ הַסְּפָרִים וְהֵם מְחַיִּין אֶת עַצְמָן בָּהֶם, וּבִמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים מְחַיִּין אֶת עַצְמָן בִּסְפָרִים אֲחֵרִים דַּיְקָא וְכוּ׳.

וְהִנֵּה תַּמְצִית הַסֵּפֶר הַזֶּה הִיא מִכְתָּבִים, אֲשֶׁר נִכְתְּבוּ לְמְקֹרָבִים חֲדָשִׁים, אֲשֶׁר, תְּהִלָּה לָאֵל, בָּאִים וּמִתְקָרְבִים אֶל הָאוֹר הַגָּנוּז וְהַנֶּעֱלָם, אוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמְרִיצִים מִכְתְּבֵיהֶם לְהוֹרוֹתָם הַדֶּרֶךְ, לִרְאוֹת אוֹר וְלָצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ וְהָרָע שֶׁנִּלְכְּדוּ בּוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהַמִּכְתָּבִים הָאֵלּוּ נִכְתְּבוּ תְּשׁוּבוֹת עַל מִכְתְּבֵיהֶם.

וּבֶאֱמֶת לֹא נִתְחַדֵּשׁ בּוֹ שׁוּם דָּבָר, כַּאֲשֶׁר יִרְאֶה הָרוֹאֶה, רַק נִלְקַט מִכָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכֵלִים מְכֵלִים שׁוֹנִים, וּכְדֶרֶךְ הָרוֹפֵא אֲשֶׁר מְעָרֵב כַּמָּה סַמִּים יַחַד (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נז), כִּי כָּל הָרְפוּאוֹת הֵן הַרְכָּבוֹת, דְּהַיְנוּ שֶׁלּוֹקְחִים סַם פְּלוֹנִי וְעֵשֶׂב פְּלוֹנִי בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל כָּךְ וְכָךְ, וְכֵן עֵשֶׂב אַחֵר, שֶׁמִּשְׁקָלוֹ כָּךְ וְכָךְ, וְכֵן שׁוֹקְלִים מִכַּמָּה מִינִים, וְכָל עֵשֶׂב וָעֵשֶׂב יֵשׁ לוֹ כֹּחַ אַחֵר, וּמְעָרְבִין אֵלּוּ הַמִּינִים בְּיַחַד, וְעוֹשִׂין מֵהֶם הַהַרְכָּבָה, וְזֹאת הַהַרְכָּבָה יֵשׁ לָהּ כֹּחַ לְרַפֵּא הַחוֹלַאַת, כִּי עִקַּר הָרְפוּאָה הוּא עַל־יְדֵי הַרְכָּבָה דַּיְקָא, שֶׁנַּעֲשָׂה לָהּ כֹּחַ אַחֵר חָדָשׁ, עַל־יְדֵי הַכֹּחַ שֶׁקִּבְּלָה מִכָּל אֵלּוּ הָעֲשָׂבִים שֶׁנִּתְעָרְבוּ, וּבְזֶה הַכֹּחַ הֶחָדָשׁ שֶׁל הַהַרְכָּבָה דַּוְקָא מְרַפְּאִין כָּל מִינֵי חוֹלָאוֹת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְדָבָר זֶה יָכוֹל כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּמְחַיֵּב לַעֲשׂוֹתוֹ — לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בָּעוֹלָם, וּלְהַצִּיל נְפָשׁוֹת מֵרֶדֶת שַׁחַת, וּבִפְרָט אִם בָּא אֶחָד וְשׁוֹאֵל אוֹתוֹ, מֻטָּל עָלָיו חִיּוּב לַעֲנוֹת לוֹ, כִּי הַרְבֵּה דּוֹרוֹת תְּלוּיִים בְּנֶפֶשׁ זוֹ, וְאִם תִּרְחֲקֵהוּ בַּעֲנָוָה שֶׁל שֶׁקֶר, אַתָּה הוֹרֵג אוֹתוֹ וְכָל הַתְּלוּיִים בּוֹ וְכוּ׳, וְזֶהוּ הַחֶסֶד הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר בָּעוֹלָם, וְאֵין עוֹד חֶסֶד גָּדוֹל מִזֶּה — כְּשֶׁזּוֹכִין לְהַכְנִיס אֶת הַדַּעַת הָאֱמֶת בַּחֲבֵרָיו, וּבִפְרָט בָּעִתִּים הַלָּלוּ אֲשֶׁר הַחֹשֶׁךְ וְהָאֲפֵלָה נִתְפַּשְׁטוּ בָּעוֹלָם, וְנִתְקַיֵּם בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים (אֵיכָה ד, א): ״תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת״, דְּהַיְנוּ יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים מִתְגַּלְגְּלִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, וּבִפְרָטִיּוּת נַעֲרֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר עוֹבְרִים

עֲלֵיהֶם בָּעִתִּים הַלָּלוּ נִסְיוֹנוֹת כָּאֵלּוּ, אֲשֶׁר לֹא שִׁעֲרוּם אֲבוֹתֵינוּ וַאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ בִּלְי שׁוּם גֻּזְמָא כְּלָל, מַמָּשׁ כְּמוֹ בְּדוֹר הַמַּבּוּל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְאֵין מִי שֶׁיְּרַחֵם עֲלֵיהֶם כְּלָל, כִּי נִתְפַּשְּׁטוּ סִפְרֵי מִינוּת וְנָאוּף לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת, אֲשֶׁר רַבִּים נִתְפַּסּוּ בָּזֶה בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְחַבְרָא חַבְרֵי אִית לֵיהּ, וְחַבְרָא דְּחַבְרֵי חַבְרֵי אִית לֵיהּ, וְאֶחָד מַכְשִׁיל אֶת חֲבֵרוֹ, וְשׁוּם רֹאשׁ יְשִׁיבָה וּמַשְׁגִּיחַ אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִזֶּה כְּלָל (אוֹ עוֹשֶׂה אֶת עַצְמוֹ כְּאֵינוֹ יוֹדֵעַ), וְעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁקָעִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם; עַל־כֵּן הַהֶכְרֵחַ לְהַרְחִיב אֶת הַדִּבּוּר בְּכַמָּה מִינֵי דִּבּוּרִים, כַּאֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, לְמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל: כְּשֶׁיַּגִּיעַ בִּכְתִיבָתוֹ לְעִנְיַן ״אֱמוּנָה״ אוֹ ״צַדִּיק״, יַרְחִיב אֶת הָעִטּ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל וְלָצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ, כִּי אִם עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֲשֶׁר מְגַלֶּה אֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲמִתָּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְרַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא הָרוֹפֵא הָאֲמִתִּי, הָרוֹפֵא הַמֻּמְחֶה מְאֹד מְאֹד (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ל), וְהוּא וַאֲנָשָׁיו יְכוֹלִים לֵירֵד אֶל כָּל מִינֵי צְנוֹרוֹת שֶׁל הַסִּטְרָא אַחֲרָא לְהַכְנִיעָהּ, לְשַׁבְּרָהּ וּלְבַטְּלָהּ, וּלְהָרִים אֶת הַנְּפָשׁוֹת שֶׁנִּשְׁקְעוּ שָׁם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ח).

עַל־כֵּן אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מִיחִידֵי הַדּוֹרוֹת, שֶׁהוּא גְּמַר כָּל הַתִּקּוּנִים וְכוּ׳, שֶׁהוּא תִּקּוּת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְתִקּוּת כָּל הַדּוֹרוֹת וְתִקּוּת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ׳, נַחַל הַנּוֹבֵעַ בּוֹ מְקוֹר הַחָכְמָה הַקְּדוּמָה הַיּוֹצֵאת מִשָּׁלֹשׁ רֹאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ׳, גְּאֻלָּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, וְאֶל אֲנָשָׁיו הַיְקָרִים שֶׁבְּכָל דּוֹר, שֶׁהֵם צַדִּיקֵי הָאֱמֶת שֶׁבַּדּוֹר, כִּי כָּל אֶחָד מֵאֲנָשָׁיו הוּא אֵיבָר לַצַּדִּיק, וּבְהִתְחַבְּרוּתָם יַחַד, שָׁם כָּל הַצַּדִּיק וְכוּ׳.

וְאָז יִזְכֶּה לְתִקּוּן אֲמִתִּי וְנִצְחִי, וְיִזְכֶּה לְהִתְגַּלּוּת הָאוֹר הַגָּנוּז, אֲשֶׁר עַיִן לֹא רָאֲתָה אֱלֹקִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה וְיִזְכֶּה לִגְאֻלָּה שְׁלֵמָה, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן!

סֵפֶר
אֲשֶׁר בַּנַּחַל
פֶּרֶק קג

כג תרסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר נֹחַ, ב׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

נָא וְנָא תַּקְפִּיד מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל אֶת הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בְּמִנְיָן דַּיְקָא, וַאֲפִלּוּ שֶׁיָּבוֹא לְךָ מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה, דַּע לְךָ, שֶׁכָּל הַהַצָּלָחָה שֶׁלְּךָ בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת תְּלוּיָה רַק כְּפִי שֶׁתִּתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ו:): כָּל הָרָגִיל לָבוֹא לְבֵית־הַכְּנֶסֶת וְלֹא בָּא יוֹם אֶחָד, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַשְׁאִיל בּוֹ; הַיְנוּ בָּזֶה שֶׁאָדָם רָגִיל לָבוֹא לְהִתְפַּלֵּל אֶת הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַשְׁגִּיחַ עָלָיו, וְאִם יוֹם אֶחָד הוּא לֹא בָּא, כְּבָר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִתְעַנְיֵן, כְּבָיכוֹל, לָמָּה הוּא לֹא בָּא?! וּמַשְׁלִים לוֹ אֶת חֶסְרוֹנוֹ וְכוּ׳, הֲרֵי שֶׁמִּשְׁתַּלֵּם לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הַשְׁגָּחָה עֶלְיוֹנָה. וְדַעַת לְנָבוֹן, שֶׁלִּפְנֵי כָּל תְּפִלָּה — הֵן שַׁחֲרִית וְהֵן מִנְחָה וְהֵן עַרְבִית, תַּכְנִיס כַּמָּה פְּרוּטוֹת לִצְדָקָה בְּקֻפַּת הַצְּדָקָה שֶׁל

בֵּית־הַכְּנֶסֶת, כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בָּבָא בַּתְרָא דַּף י׳.): רַבִּי אֶלְעָזָר יָהִיב פְּרוּטָה לֶעָנִי, וְהָדַר מַצְלִי, אָמַר דִּכְתִיב (תְּהִלִּים יז, טו): ״אֲנִי בְּצֶדֶק אֶחֱזֶה פָנֶיךָ״, וְכֵן נִפְסַק בָּרַמְבַּ״ם (פֶּרֶק י׳ מֵהִלְכוֹת מַתְּנוֹת עֲנִיִּים, הֲלָכָה טו): גְּדוֹלֵי הַחֲכָמִים הָיוּ נוֹתְנִין פְּרוּטָה לֶעָנִי קֹדֶם כָּל תְּפִלָּה, וְאַחַר־כָּךְ מִתְפַּלְּלִין, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים יז, טו): ״אֲנִי בְצֶדֶק אֶחֱזֶה פָנֶיךָ״, וְכֵן נִפְסַק בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (אוֹרַח חַיִּים, סִימָן צב, סָעִיף י׳): טוֹב לִתֵּן צְדָקָה קֹדֶם תְּפִלָּה; וְלָכֵן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁנִּזְהָר לְפָנֵי כָּל תְּפִלָּה לְהַכְנִיס כַּמָּה פְּרוּטוֹת לְצְדָקָה, שֶׁאָז נָכוֹן יִהְיֶה לִבּוֹ בָּטוּחַ, שֶׁלֹּא תַחֲזֹר תְּפִלָּתוֹ רֵיקָם, וְאַל יֵקַל בְּעֵינֶיךָ דָּבָר זֶה, כִּי מִצְוַת צְדָקָה חַיָּב כָּל יְהוּדִי לָתֵת, אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוּא עָנִי גָּדוֹל מְאֹד, וּכְמוֹ שֶׁצְּרִיכִים לִשְׁמֹר שַׁבָּת, וּלְהַנִּיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם, וְלֶאֱכֹל כָּשֵׁר, כָּךְ אָדָם חַיָּב לָתֵת צְדָקָה, אֲבָל כְּשֶׁאֵין לוֹ, הוּא לֹא פָּטוּר מִלָּתֵת כַּמָּה פְּרוּטוֹת וְכוּ׳, וְרֹב בְּנֵי־אָדָם מְזַלְזְלִים בְּמִצְוַת צְדָקָה, שֶׁזּוֹ הַמִּצְוָה הֲכִי גְּדוֹלָה, מִפְּנֵי שֶׁחוֹשְׁבִים שֶׁצְּרִיכִים לָתֵת אֵיזוֹ נְתִינָה גְּדוֹלָה, אֲבָל שׂוֹכְחִים, שֶׁבְּאֵלּוּ הַפְּרוּטוֹת קְטַנּוֹת שֶׁנּוֹתֵן כָּל יוֹם, בָּזֶה הוּא קַיָּם מִצְוַת צְדָקָה, וְרַק זֶה מַה שֶּׁיְּלַוֶּה אוֹתוֹ אַחַר מִיתָתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה נח): ״וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ כְּבוֹד הַוָ״ה יַאַסְפֶךָ״, וְדָרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה ג׃): כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת בָּעוֹלָם הַזֶּה, מְקַדַּמְתּוֹ וְהוֹלֶכֶת לְפָנָיו לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר: ״וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ״; אֵיזֶה נַחַת רוּחַ יִהְיֶה לְאָדָם כְּשֶׁנִּשְׁמָתוֹ תֵּצֵא מִגּוּפוֹ וְתַעֲלֶה לְמַעְלָה, וְאִלּוּ הַפְּרוּטוֹת שֶׁנָּתַן בְּכָל יוֹם יֵלְכוּ לְפָנָיו, וְעוֹד דָּרְשׁוּ עַל פָּסוּק זֶה (בָּבָא בַּתְרָא יא.): אֲבוֹתַי גָּנְזוּ לָעוֹלָם הַזֶּה, וַאֲנִי גָּנַזְתִּי לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר: ״וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ, כְּבוֹד הַוָ״ה יַאַסְפֶךָ״; אַתָּה לֹא יָכוֹל לְתָאֵר אֵיזוֹ שִׂמְחָה תִּהְיֶה לְךָ שָׁם בַּשָּׁמַיִם עִם הַפְּרוּטוֹת הָאֵלּוּ שֶׁנָּתַתָּ כָּל יוֹם לְקֻפַּת הַצְּדָקָה, וּלְהֶפֶךְ לֹא יְכוֹלִים לְתָאֵר אֶת הַצַּעַר שֶׁיִּהְיֶה לָאָדָם אֵיךְ לֹא הָיִיתִי חָכָם בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי כַּמָּה פְּרוּטוֹת שֶׁהָיִיתִי נוֹתֵן כָּל יוֹם לִצְדָקָה, הָיָה מֵאִיר לִי כָּאן בָּעוֹלָם הַבָּא, אֲבָל אָז כְּבָר מְאֻחָר, כִּי ׳הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם׳, כָּל זְמַן שֶׁאָדָם חַי הוּא יָכוֹל לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַחַר־כָּךְ כְּבָר מְאֻחָר, וְכֵן זוֹ הֲלָכָה מְפֹרֶשֶׁת, שֶׁאֲפִלּוּ עָנִי שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ מִתְפַּרְנֵס מֵהַצְּדָקָה — חַיָּב לָתֵת צְדָקָה, כַּמּוּבָא (רַמְבַּ״ם פֶּרֶק ז׳ מֵהִלְכוֹת מַתְּנוֹת עֲנִיִּים, הֲלָכָה ה׳); וַאֲפִלּוּ עָנִי הַמִּתְפַּרְנֵס מִן הַצְּדָקָה, חַיָּב

לִתֵּן צְדָקָה לְאַחֵר; וְכֵן הוּא (שֻׁלְחָן עָרוּךְ, יוֹרֶה דֵּעָה, סִימָן רמח, סָעִיף א׳): כָּל אָדָם חַיָּב לִתֵּן צְדָקָה, אֲפִלּוּ עָנִי הַמִּתְפַּרְנֵס מִן הַצְּדָקָה, חַיָּב לִתֵּן מִמַּה שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרסח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר נֹחַ, ב׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַבָּחוּר ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן מְצִיאַת הַזִּווּג וְכוּ׳, כְּדַאי לְךָ לָקַחַת אֶת הַקּוּנְטְרֵס ״מְצִיאַת־הַזִּווּג״, וְתֹאמַר שָׁם אֶת הַתְּפִלּוֹת אַרְבָּעִים יוֹם, וְתִרְאֶה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲשֶׂה אִתְּךָ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְתִמְצָא אֶת בַּת זוּגֶךָ. הָעִקָּר אַל תִּכָּנֵס בְּלַחַץ, כִּי בּוֹא יָבוֹא גַּם יְשׁוּעָתְךָ, אָסוּר לְהִכָּנֵס בְּיֵאוּשׁ וּבְדִכָּאוֹן וְכוּ׳.

תִּשְׁתַּדֵּל לִגְרֹס בְּכָל יוֹם חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, שֶׁזֶּה תָּמִיד הָיָה חֹק וְלֹא יַעֲבֹר אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל נָתַן תִּקּוּן לְכַמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבֵינֵיהֶם מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, שֶׁיֹּאמְרוּ בְּכָל יוֹם חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת (עֵין שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן קפה); וְשָׁמַעְתִּי פַּעַם מֵהָרַב הֶחָסִיד ר׳ לֵוִי יִצְחָק בַּנְדֶּר זַ״ל, שֶׁהוּא הִכִּיר נִין מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, נֶכֶד שֶׁל בִּתּוֹ חַנָּה צִירֶל, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, שֶׁהָיָה גָּר בְּחַארְקוֹב, וְהָיָה בַּעַל־הַבַּיִת פָּשׁוּט, וּבְכָל יוֹם הָיָה לוֹמֵד חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, וְכָךְ נָהַג הֲמוֹן שָׁנִים, אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְקַיֵּם אֶת רְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל.

תִּהְיֶה רָגִיל לוֹמַר בְּכָל פַּעַם אֶת הַתְּפִלָּה הַזּוֹ, וְתִרְאֶה שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף תִּזְכֶּה לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגֶךָ.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! חוּס וַחֲמוֹל עָלַי, וְזַכֵּנִי לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגִי, וְאַתָּה בְּעַצְמְךָ יוֹדֵעַ שֶׁאֲנִי מוּכָן כְּבָר לְהִתְחַתֵּן, כְּדֵי לְהִנָּצֵל מֵעֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת, אַךְ מִפְּנֵי מַעֲשַׂי הַמְּגֻנִּים וְהָרָעִים שֶׁעָשִׂיתִי עַד עַכְשָׁו, נִתְקַע מְצִיאַת זִוּוּגִי, וַאֲנִי נִמְצָא בְּצַעַר גָּדוֹל מְאֹד, כִּי אַתָּה גָּלִיתָ עַל־יְדֵי חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: 'כָּל הַשָּׁרוּי בְּלֹא אִשָּׁה שָׁרוּי בְּלֹא שִׂמְחָה, וּבְלֹא תוֹרָה, וּבְלֹא חוֹמָה, וּבְלֹא שְׁמִירָה', וְלָכֵן הִנְנִי מִתְחָרֵט עַל כָּל עֲוֹונוֹתַי שֶׁעָשִׂיתִי עַד עַכְשָׁו, וַאֲנִי מְקַבֵּל עַל עַצְמִי לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְגָלִיתָ לָנוּ עַל־יְדֵי הַתַּנָּא הָאֱלֹקִי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי (תִּקּוּנֵי זֹהַר, תִּקּוּן יד): עִם כָּל דָּא דְּחָזַר בִּתְשׁוּבָה, חָזַר וְיָהִיבְנָא לֵיהּ בַּת זוּגֵיהּ; וְהִנְנִי שָׁב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלָכֵן תַּזְמִין לִי אֶת בַּת זוּגִי, וְאֶזְכֶּה לְהָקִים בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל, וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן סֶלָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר נֹחַ, ב' חֶשְׁוָן ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן מַה שֶּׁעָבַר עָלֶיךָ מַשְׁבֵּר כָּל־כָּךְ גָּדוֹל וְכוּ' וְכוּ', אַתָּה צָרִיךְ לְזָכֹר מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצה) עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים ד'): "בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִי", הַיְנוּ שֶׁגַּם אֲפִלּוּ בְּהַצָּרָה בְּעַצְמָהּ, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַרְחִיב לָנוּ, כִּי אִם יִסְתַּכֵּל הָאָדָם עַל חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יִרְאֶה שֶׁאֲפִלּוּ בְּעֵת שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵצֵר לוֹ, גַּם בְּהַצָּרָה בְּעַצְמָהּ, הַשֵּׁם

יִתְבָּרַךְ מַרְחִיב לוֹ, וּמַגְדִּיל חַסְדּוֹ עִמּוֹ, וְזֶה "בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִי", הַיְנוּ אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ הַצָּרָה בְּעַצְמָהּ, נָתַתָּ לִי הַרְחָבָה בְּתוֹכָהּ, מִלְּבַד מַה שֶּׁאָנוּ מְצַפִּים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹשִׁיעֵנוּ בְּקֶרוֹב מִכָּל הַצָּרוֹת, וְיֵיטִיב עִמָּנוּ מְאֹד, אַךְ אֲפִלּוּ גַּם בְּהַצָּרָה בְּעַצְמָהּ מַרְחִיב לָנוּ, וְאַתָּה צָרִיךְ לְחִיּוֹת עִם הַתּוֹרָה הַזּוֹ, לִמְצֹא אֶת הַהַרְחָבָה שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת וְכוּ', כִּי הָיָה יָכוֹל לִהְיוֹת הַרְבֵּה יוֹתֵר גָּרוּעַ, וְלָכֵן תִּשְׁתַּדֵּל לִלְמֹד אֶת הַמַּאֲמָר הַזֶּה בְּכָל יוֹם, וְאַחַר־כָּךְ תֹּאמַר אֶת הַתְּפִלָּה מִלְּקוּטֵי תְּפִלּוֹת, תְּפִלָּה קל"ג, שֶׁבְּנוּיָה עַל תּוֹרָה זוֹ, וְאִם תִּהְיֶה רָגִיל בִּתְפִלָּה זוֹ, יִתְרַחֵב לְךָ בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת גַּם יַחַד, רַק אַל תִּכָּנֵס בְּשׁוּם לַחַץ, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ:

"בְּקָרְאִי עֲנֵנִי אֱלֹהֵי צִדְקִי, בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִי, חָנֵּנִי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי". רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מָלֵא רַחֲמִים טוֹב וּמֵיטִיב לַכֹּל, זַכֵּנִי וְעַזְרֵנִי וּפְתַח עֵינַי וְלִבִּי וְדַעְתִּי, שֶׁאֶזְכֶּה תָּמִיד לְהִסְתַּכֵּל עַל הַטּוֹבוֹת וְהַהַרְחָבוֹת שֶׁאַתָּה מֵיטִיב עִמִּי וּמַרְחִיב לִי גַּם בְּתוֹךְ הַצָּרָה וְהַמְּצוּקָה בְּעַצְמָהּ, אֲשֶׁר רַק עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לִי חִיּוּת וְקִיּוּם בְּתוֹךְ מָעוֹךְ מְצוּקוֹתַי וְצָרוֹתַי, צָרוֹת הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף, אֲשֶׁר סַבּוּנִי גַּם סְבָבוּנִי, כִּתְּרוּנִי וְהִדְרִיכוּנִי, אֲשֶׁר כִּמְעַט אֵין דֶּרֶךְ לִנְטוֹת יָמִין וּשְׂמֹאל, אֲשֶׁר אֵינִי יוֹדֵעַ לְהֵיכָן לִבְרֹחַ מִמֶּנִּי בְּעַצְמִי, כִּי אָנֹכִי בְּעַצְמִי סַבּוֹתִי בְּנַפְשִׁי, כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלַי בַּעֲוֹנוֹתַי הָרַבִּים וּבְמַעֲשַׂי הָרָעִים וּבְמַחְשְׁבוֹתַי הַמְגֻנּוֹת. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן חַסְדְּךָ לֹא הֵסַרְתָּ מִמֶּנִּי, "חַסְדֵי ה' כִּי לֹא תָמְנוּ, כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו. כִּי חַסְדְּךָ גָּדוֹל עָלַי, וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְּׁאוֹל תַּחְתִּיָּה". חַסְדְּךָ גָּדוֹל עָלַי מְאֹד מְאֹד בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה, כִּי לוּלֵי חַסְדְּךָ הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא וְהַנִּשְׂגָּב, אֲשֶׁר אַתָּה גּוֹמֵל עִמִּי בְּכָל עֵת, כְּבָר אָבַדְתִּי בְּעָנְיִי. "לוּלֵי יְהוָה עֶזְרָתָה לִי, כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי". וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר חַסְדֶּיךָ וְרַחֲמֶיךָ רַבִּים וַעֲצוּמִים עָלַי כָּל־כָּךְ, עָזְרֵנִי וְהוֹשִׁיעֵנִי שֶׁאֶזְכֶּה לְהַרְגִּישׁ וְלִרְאוֹת וּלְהַכִּיר בְּכָל עֵת חַסְדֶּיךָ וְטוּבוֹתֶיךָ שֶׁאַתָּה מֵיטִיב עִמִּי בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה וָרֶגַע, וְאֶזְכֶּה לִרְאוֹת וְלִמְצֹא כָּל הַהַרְחָבוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת שֶׁאַתָּה מַרְחִיב לִי גַּם בְּתוֹךְ הַצָּרָה בְּעַצְמָהּ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעַל־יְדֵי־זֶה אֶזְכֶּה לִשְׁמֹחַ בִּישׁוּעָתְךָ תָּמִיד, וּלְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ תָּמִיד, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה. וְאֶהְיֶה תָּמִיד מוֹדֶה עַל

הֶעָבָר וְצוֹעֵק לֶעָתִיד לָבוֹא. וְלֹא תִּהְיֶה בִּלְבִּי שׁוּם עַקְמִימוּת כְּלָל עַל הַנְהָגוֹתֶיךָ וּדְרָכֶיךָ הַטּוֹבִים וְהַיְשָׁרִים וְהַנְּכוֹחִים בֶּאֱמֶת. וּבְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלַי וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, אֲזַכֶּה לְהַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, כִּי צַדִּיק וְיָשָׁר אָתָּה, כִּי אַתָּה מַנְהִיג עוֹלָמְךָ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתֶיךָ בְּרַחֲמִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "טוֹב יְהוָה לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו".

רַחֵם עָלֵינוּ מָלֵא רַחֲמִים, מָלֵא חֶסֶד בְּכָל עֵת, וְגָרֵשׁ וּבַטֵּל מֵאִתָּנוּ כָּל מִינֵי עַקְמִימוּת שֶׁבִּלְבָבֵנוּ. וְלֹא יַעֲלֶה וְלֹא יָבוֹא עַל לְבָבֵנוּ שׁוּם מַחֲשָׁבָה וְהִרְהוּר עַל דְּרָכֶיךָ וְהַנְהָגוֹתֶיךָ, רַק אְזַכֶּה לְהַבִּיט וּלְהִסְתַּכֵּל עַל הַרְחָבוֹתֶיךָ וְנִפְלְאוֹת חֲסָדֶיךָ וְטוּבוֹתֶיךָ בְּכָל עֵת, וַאֲפִלּוּ בְּתוֹךְ הַצָּרָה בְּעַצְמָהּ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אַתָּה מַרְחִיב לָנוּ הַרְחָבָה בִּדְרָכִים נִפְלָאוֹת וִישׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת, מִלְּבַד מַה שֶּׁאָנוּ מְצַפִּים וּמְקַוִּים בְּכָל עֵת, שֶׁתּוֹצִיאֵנוּ וְתִגְאָלֵנוּ מְהֵרָה מִתּוֹךְ כָּל הַצָּרוֹת לְגַמְרֵי, וְתוֹשִׁיעֵנוּ יְשׁוּעָה שְׁלֵמָה חִישׁ קַל מְהֵרָה:

אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן חוֹמֵל דַּלִּים, מוֹשִׁיעַ בְּעֵת צָרָה, יֶהֱמוּ מֵעֶיךָ וְיִכְמְרוּ רַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ עַתָּה בְּעֵת צָרָה הַזֹּאת. עֲנֵנוּ יְהוָה עֲנֵנוּ, כִּי בְּצָרָה גְּדוֹלָה אֲנַחְנוּ, צוּר יִשְׂרָאֵל, קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל, וְעָזְרֵנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, וְשָׁמְרֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִפְּגַם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֵינוּ בָּעִתִּים הַלָּלוּ, כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ מְרִירוּת הַצָּרוֹת הַכְּפוּלוֹת שֶׁעוֹבְרִים עַתָּה עַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְלֹא דַי לָנוּ בְּכָל צָרוֹתֵינוּ אֲשֶׁר הִגִּיעוּ עַד הַנֶּפֶשׁ, עוֹד הֵם מִתְגַּבְּרִים וּמִתְפַּשְׁטִים, חַס וְשָׁלוֹם, לְעַקֵּם לִבַּב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַרְהֵר אַחַר מִדּוֹתֶיךָ, חַס וְשָׁלוֹם, וְלִפְגֹּם בֶּאֱמוּנָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, חַס וְשָׁלוֹם, וְאֵין מִי יַעֲמֹד בַּעֲדֵנוּ. רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ, הַבִּיטָה בְּעָנְיֵנוּ כִּי רַבּוּ מַכְאוֹבֵינוּ וְצָרוֹת לְבָבֵנוּ, שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שְׁמֹר שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל, וְחוּסָה בְּרֹב רַחֲמֶיךָ עַל כָּל נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יִפֹּל שׁוּם אֶחָד מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַל־יְדֵי כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַתָּה עַל יִשְׂרָאֵל, רַק אַדְרַבָּה, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְחַזֵּק וְנִתְעוֹרֵר כֻּלָּנוּ לָשׁוּב אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם, וְנַעְתִּיר וְנִתְפַּלֵּל וְנִצְעַק אֵלֶיךָ עַד שֶׁתַּעֲנֵנוּ, וְנֵדַע וְנַאֲמִין בֶּאֱמֶת כִּי לֹא תַּעֲזֹב אוֹתָנוּ לְעוֹלָם, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְהוָה עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב". וְנֶאֱמַר: "כִּי לֹא יִטּוֹשׁ יְהוָה אֶת עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל, כִּי הוֹאִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ

לְעָם. עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי״:

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר נֹחַ, ג׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד נֶגֶד לָלֶכֶת לְהַפְגָּנוֹת וְכוּ׳, וְאַחַר־כָּךְ מְקַבְּלִים מַכּוֹת רֶצַח וְכוּ׳, וְאַחַר־כָּךְ נִכְנָסִים לְבֵית־סֹהַר וְכוּ׳, וְעוֹבְרִים מִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם וְכוּ׳, בְּשָׁעָה שֶׁמִּבֹּאר בְּפֵרוּשׁ בָּרַמְבַּ״ם (פֶּרֶק ל׳ מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת, הֲלָכָה טו): הַשַּׁבָּת וַעֲבוֹדָה זָרָה, כָּל אַחַת מִשְׁתֵּיהֶן שְׁקוּלָה כְּנֶגֶד שְׁאָר כָּל מִצְווֹת הַתּוֹרָה, וְהַשַּׁבָּת הִיא הָאוֹת שֶׁבֵּין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּבֵינֵינוּ לְעוֹלָם, לְפִיכָךְ כָּל הָעוֹבֵר עַל שְׁאָר הַמִּצְווֹת, הֲרֵי הוּא בִּכְלַל רִשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, אֲבָל מְחַלֵּל שַׁבָּת בְּפַרְהֶסְיָה, הֲרֵי הוּא כְּעוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה, וּשְׁנֵיהֶם כְּגוֹיִם לְכָל דִּבְרֵיהֶם, לְפִיכָךְ מְשַׁבֵּחַ הַנָּבִיא וְאוֹמֵר (יְשַׁעְיָהוּ נו): ״אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת, וּבֶן אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ שׁוֹמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ״ וְגוֹ׳, וְכָל הַשּׁוֹמֵר אֶת הַשַּׁבָּת כְּהִלְכָתָהּ, וּמְכַבְּדָהּ וּמְעַנְּגָהּ כְּפִי כֹּחוֹ, כְּבָר מְפֹרָשׁ בַּקַּבָּלָה שְׁכָרוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה, יֶתֶר עַל הַשָּׂכָר הַצָּפוּן לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה נח): ״אָז תִּתְעַנַּג עַל ה׳, וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אֶרֶץ, וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ, כִּי פִי ה׳ דִּבֵּר״; וְלָכֵן לְפִי דִּבְרֵי הָרַמְבַּ״ם מִי שֶׁמְּחַלֵּל שַׁבָּת

בְּפַרְהֶסְיָה, יֵשׁ לוֹ דִּין שֶׁל גּוֹי וְכוּ׳, הַאִם פֹּה בְּחוּץ לָאָרֶץ מַפְגִּינִים נֶגֶד גּוֹיִים? לְדַעְתִּי, הַהַפְגָּנָה הֲכִי גְּדוֹלָה הִיא לְהַגִּיד לְכֻלָּם "שַׁבָּת שָׁלוֹם", כִּי סוֹף כָּל סוֹף הֵם כֻּלָּם תִּינוֹקוֹת שֶׁנִּשְׁבּוּ, וְהֵם לֹא יוֹדְעִים מַה זּוֹ שַׁבָּת וְכוּ׳, וּמַה זּוֹ חֲמִרַת הַשַּׁבָּת וְכוּ׳, וְלָכֵן לֹא כְּדַאי לָצֵאת בִּשְׁבִיל זֶה, וּלְקַבֵּל מַכּוֹת רֶצַח, וּלְהַכְנִיס אוֹתוֹ אַחַר־כָּךְ בְּבֵית־סֹהַר וְכוּ׳.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁכָּל עַם יִשְׂרָאֵל יַחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְיִשְׁלַח לָנוּ מַנְהִיגִים אֲמִתִּיִּים, שֶׁיּוֹדְעִים אֵיךְ לְהַחֲזִיר אֶת כְּלַל יִשְׂרָאֵל בִּתְשׁוּבָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרעא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר נֹחַ, ג׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַרְגֵּל עַצְמְךָ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם הֲרִבֵּה דַּפֵּי גְּמָרָא, שֶׁזֶּה מְכַלֶּה אֶת הַקְּלִפּוֹת, וְרָמְזוּ צַדִּיקִים עַל מַה שֶּׁאָמְרוּ (שַׁבָּת קו:): גְּמָרָא גְּמֹר זְמוֹרָתָא תְּהֵא, מִלְּשׁוֹן אֲזַמֵּר אֶת הָעֲרִיצִים וְהַקּוֹצִים וְכוּ׳, שֶׁהֵם הַקְּלִפּוֹת הַמְסַבְּבוֹת אֶת הָאָדָם מֵחֲמַת רֹב חֲטָאָיו וְכוּ׳, כִּי מַה שֶּׁמְּצַעֵר אֶת הָאָדָם, זֶה רַק חֲטָאָיו וַעֲוֹנוֹתָיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לד, כב): "תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה", מִי מֵמִית אֶת הָרָשָׁע? הָרַע שֶׁעָשָׂה, וְלָכֵן עַל־יְדֵי לִמּוּד גְּמָרָא הוּא מְכַלֶּה אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת לְגַמְרֵי, אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְזוֹכֶה לַחֲזֹר בְּכָל יוֹם כַּמָּה וְכַמָּה דַּפִּים גְּמָרָא, שֶׁזֶּה חִיּוּת לַנֶּפֶשׁ.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרעב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסִדֶּר לֶךְ־לְךָ, ה׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז לִהְיוֹת דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַחְדִּיר בְּעַצְמְךָ, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, עַד כְּדִי כָּךְ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (חֻלִּין ז׃): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֶלָּא אִם־כֵּן מַכְרִיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה; שֶׁאָדָם אֵינוֹ מְקַבֵּל מַכָּה קְטַנָּה בְּאֶצְבַּע קְטַנָּה, אִם לֹא מַכְרִיזִין עַל זֶה קֹדֶם מִלְמַעְלָה.

וּמוּבָא בַּסֵּפֶר ׳מְאוֹר עֵינַיִם׳ (פָּרָשַׁת הַאֲזִינוּ) מֵהָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחוּם מִטְשֶׁעֶרְנוֹבִיל זי״ע, כְּשֶׁהָאָדָם מֵגִבָּה וּמְנַשֵּׂא בְּמַדְרֵגָתוֹ, וְדָבוּק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא נִקְרָא בְּחִינַת מִקְדָּשׁ, כָּאָמוּר (יִרְמְיָה ז, ד): ״הֵיכַל יְהוָ״ה הֵמָּה״, וּכְתִיב (תְּהִלִּים עח, ס): ״אֹהֶל שָׁכַן בָּאָדָם״, וּכְשֶׁנּוֹפֵל מִמַּדְרֵגָתוֹ נִקְרָא חֻרְבַּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ. וְצָרִיךְ הָאָדָם גַּם כְּשֶׁנּוֹפֵל מִמַּדְרֵגָתוֹ לְהִתְחַזֵּק, וְלֵילֵךְ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאוֹתָהּ מַדְרֵגָה שֶׁהוּא עַכְשָׁו, כְּמוֹ בִּהְיוֹתוֹ בַּמַּדְרֵגָה הָעֶלְיוֹנָה, וְזֶה נִקְרָא זֵכֶר לַמִּקְדָּשׁ, וְהֵינוּ בְּהָאֱמִינוֹ שֶׁבַּמַּדְרֵגָה שֶׁהוּא עַכְשָׁו, יֵשׁ גַּם־כֵּן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי לֵית אֲתַר פָּנוּי מִנֵּיהּ, וְזֶהוּ פֵּרוּשׁ (תְּהִלִּים קיג, ג): ״מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָ״ה״, ״מִזְרַח שֶׁמֶשׁ״ הֵינוּ בְּעֵת בְּהִירוּת הַמֹּחִין שֶׁל הַצַּדִּיק הַנִּקְרָא שֶׁמֶשׁ, ״עַד מְבוֹאוֹ״ הֵינוּ בְּנָפְלוֹ בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת ״מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָ״ה״, וְהֵינוּ עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לְהִתְחַזֵּק בְּכָל הַכֹּחוֹת, עַל יְדֵי זֶה אֲפִלּוּ אַחַר הַנְּפִילוֹת יְכוֹלִים לְהִתְעַלּוֹת.

הָעִקָּר רַק לִהְיוֹת רָגִיל לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּשִׂפַת הָאֱם

שֶׁלּוֹ שֶׁזּוֹ נִקְרֵאת הִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כה), שֶׁהַהִתְבּוֹדְדוּת הִיא מַעֲלָה עֶלְיוֹנָה מֵהַכֹּל, וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁיָּכוֹל לְהִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא רְאֵה לַחֲטֹף בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא, אֲפִלּוּ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ, כִּי דַּף גְּמָרָא זֶהוּ חִיּוּת לַנֶּפֶשׁ וְזִכּוּךְ הַגּוּף, וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲבוֹדָה זָרָה יט): לְעוֹלָם לִגְרֹס אִינִישׁ וְהָדַר לִיסְבַּר, וְאַף עַל גַּב דְּלֹא יָדַע מַאי קָאָמַר, וּפֵרֵשׁ הַמַּהֲרַ״ל מִפְּרָאג זִי״ע (חִדּוּשֵׁי אַגָּדוֹת), וְכֵן הַחִיְדָ״א זִי״ע (פְּתַח עֵינַיִם), הַיְנוּ שֶׁאֲמִירַת אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה תְּזַכֵּךְ אֶת נִשְׁמָתוֹ. וּבֶאֱמֶת אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר מַעֲלַת זֶה הָעִנְיָן, וְהָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מְנַחֵם מֶענְדִיל מִקָּצְאק זִי״ע אָמַר: מִילָּא עִם הַשֶּׂכֶל יְכוֹלִים לְהַשִּׂיג אֱלֹקוּת, כִּי אִם מִתְבּוֹנְנִים הֵיטֵב יְכוֹלִים לְהָבִין אֱלֹקוּת, אֲבָל אֵיךְ גַּם גּוּף הַגַּשְׁמִי שֶׁל הָאָדָם יַשִּׂיג אֱלֹקוּת? זֶה אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן, אֶלָּא עַל־יְדֵי דַּף גְּמָרָא. וְלָכֵן תִּהְיֶה חָזָק בָּזֶה, כִּי דַּף גְּמָרָא בַּיּוֹם זֶה הַחִיּוּת שֶׁל הַיּוֹם, וְלָכֵן תִּהְיֶה חָזָק בָּזֶה חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, וְאִם אֶפְשָׁר לִלְמֹד וְלַחֲזֹר אֶת הַדַּף עִם חַבְרוּתָא, אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרעג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסִדְרָ לֶךְ־לְךָ, ה׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ עַכְשָׁו בְּבֵיתְךָ וְכוּ׳, אַל תִּשָּׁבֵר, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּזְכֹר גַּם זְכֹר מַה שֶּׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן,

סִימָן פה): כְּשֶׁרוֹאֶה אָדָם נְסִיעָה לְפָנָיו, אֵין לוֹ לְהִתְעַקֵּשׁ לְהִמָּנַע מִזֶּה לֵישֵׁב בְּבֵיתוֹ דַּוְקָא. כִּי בְּכָל מָקוֹם שֶׁאָדָם נוֹסֵעַ לְשָׁם, הוּא מְתֻקָּן שָׁם אֵיזֶה דָּבָר, רַק שֶׁיְּזַהֵר לִהְיוֹת שָׁמוּר מִן הָעֲבֵרָה, חַס וְשָׁלוֹם, אֲבָל כְּשֶׁהוּא רַק שָׁמוּר מִן הָעֲבֵרָה, חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי כָּל אָדָם מְתֻקָּן בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא נוֹסֵעַ לְשָׁם. אֲפִלּוּ אִישׁ פָּשׁוּט לְגַמְרֵי, כִּי בְּכָל מָקוֹם שֶׁהָאָדָם בָּא לְשָׁם, הוּא עוֹשֶׂה שָׁם בְּוַדַּאי אֵיזֶה דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה עַל־כָּל־פָּנִים, כִּי מִתְפַּלֵּל שָׁם וְאוֹכֵל שָׁם וּמְבָרֵךְ עַל אֲכִילָתוֹ לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה. כִּי בְּוַדַּאי אִישׁ יִשְׂרְאֵלִי אֲפִלּוּ הַפָּחוּת שֶׁבַּפְּחוּתִים, עַל־כָּל־פָּנִים הוּא עוֹשֶׂה כַּמָּה דְּבָרִים שֶׁבִּקְדֻשָּׁה בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר הוּא שָׁם. וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי הָאָדָם מֻכְרָח מִן הַשָּׁמַיִם לִהְיוֹת שָׁם בְּאוֹתוֹ מָקוֹם דַּוְקָא, כְּדֵי שֶׁיִּתְקַן שָׁם מַה שֶּׁהוּא דַּיְקָא צָרִיךְ לְתַקֵּן שָׁם. עַל־כֵּן הֵיא טוֹבָה לְפָנָיו מַה שֶּׁנִּזְדַּמֶּנֶת לוֹ נְסִיעָה לְשָׁם, כִּי אוּלַי יִהְיֶה מֻכְרָח לָבוֹא לְשָׁם בְּשַׁלְשְׁלָאוֹת שֶׁל בַּרְזֶל, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת פט:) עַל יַעֲקֹב אָבִינוּ: רָאוּי הָיָה יַעֲקֹב לֵירֵד לְמִצְרַיִם בְּשַׁלְשְׁלָאוֹת שֶׁל בַּרְזֶל אֶלָּא וכו׳. כְּמוֹ־כֵן הוּא בְּכָל אָדָם, שֶׁהֵיא טוֹבָה לְפָנָיו מַה שֶּׁמִּזְדַּמֶּנֶת לוֹ נְסִיעָה לְשָׁם, כִּי בְּלֹא זֶה אוּלַי הָיָה מֻכְרָח לֵירֵד לְשָׁם בְּשַׁלְשְׁלָאוֹת וכו׳, חַס וְשָׁלוֹם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתִּסַּע וְתַצְלִיחַ בְּגָדוֹל, וְתַחֲזֹר עִם שֶׁפַע.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרעד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר לֶךְ־לְךָ, ו׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

דַּע לְךָ, שֶׁהָעִקָּר בְּזֶה הָעוֹלָם הֵיא תְּמִימוּת וּפְשִׁיטוּת, וּכְמוֹ

שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן יב), שֶׁעִקַּר הַיַּהֲדוּת הוּא תְּמִימוּת וּפְשִׁיטוּת. וְאָמַר (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן טו), שֶׁהִיא חָכְמָה וּמְלָאכָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת כְּמוֹ בְּהֵמָה. וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת לו, א): ״כֹּל אֲשֶׁר נָתַן הַוְיָ״ה חָכְמָה בְּהֵמָה״, הַיְנוּ שֶׁהִיא חָכְמָה לַעֲשׂוֹת עַצְמוֹ כִּבְהֵמָה, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (חֻלִּין ה:) עַל פָּסוּק (תְּהִלִּים לו, ז): ״אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ ה׳״ — אֵלּוּ בְּנֵי־אָדָם, שֶׁעֲרֵמִים בְּדַעַת וּמְשִׁימִין עַצְמָן כִּבְהֵמָה. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר אָסָף (תְּהִלִּים עג, כב): ״וַאֲנִי בַּעַר וְלֹא אֵדָע בְּהֵמוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ״; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל מִדַּת הַתְּמִימוּת. וּכְבָר סִפֵּר לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ט׳ מֵהֶחָכָם וְתָם) אֶל מַה זָּכָה הַתָּם וְכוּ׳, שֶׁנַּעֲשָׂה מִינִיסְטֶר עַל כָּל הַמִּינִיסְטֶארִין, צַדִּיק עַל כָּל הַצַּדִּיקִים, עַיֵּן שָׁם.

וּבִפְרָט בְּהִתְבּוֹדְדוּת, שָׂמָה צְרִיכִים בְּיוֹתֵר לִזְרֹק אֶת כָּל הַחָכְמוֹת וְהַדִּמְיוֹנוֹת שֶׁלּוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּלְהִתְנַהֵג בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת כְּלָל וְכוּ׳, רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר הַבֵּן אֶל אָבִיו בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל, כְּמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל בְּפֵרוּשׁ (שִׂיחוֹת הַר״ן, סִימָן קנד), שֶׁעִקַּר מַה שֶּׁהִגִּיעַ לְמַדְרֵגָתוֹ הוּא רַק עַל־יְדֵי עִנְיַן פְּרָאסְטִיק (פְּשִׁיטוּת) שֶׁהָיָה מְדַבֵּר הַרְבֵּה, וּמֵשִׂיחַ הַרְבֵּה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וְאָמַר תְּהִלִּים הַרְבֵּה בְּפְשִׁיטוּת. וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא הִגִּיעַ לְמַה שֶּׁהִגִּיעַ, וְאָמַר: אִם הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲשֶׂה מִמֶּנִּי מַה שֶּׁאֲנִי עַתָּה, דְּהַיְנוּ חִדּוּשׁ כָּזֶה, הָיִיתִי עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד מַה שֶּׁעָשִׂיתִי בְּשָׁנָה כֻּלָּהּ (כְּלוֹמַר שֶׁהָיָה מְזַדְּרֵז כָּל־כָּךְ בַּעֲבוֹדָתוֹ עַד שֶׁמַּה שֶּׁהָיָה עוֹשֶׂה וְעוֹבֵד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשָׁנָה כֻּלָּהּ, הָיָה עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד), וְהָיָה מִתְגַּעְגֵּעַ מְאֹד אַחַר מַעֲלַת הָעֲבוֹדָה שֶׁל פְּרָאסְטִיק (פְּשִׁיטוּת) בֶּאֱמֶת, וְאָמַר אַי אַי פְּרָאסְטִיק. גַּם אָמַר, שֶׁדִּבֵּר עִם כַּמָּה צַדִּיקִים גְּדוֹלִים, וְאָמְרוּ גַּם־כֵּן, שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ לְמַדְרֵגָתָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי עִנְיַן פְּרָאסְטִיק, שֶׁעָסְקוּ בַּעֲבוֹדָתָם עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה בְּהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ וְכוּ׳. וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא הִגִּיעוּ לְמַה שֶּׁהִגִּיעוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי

מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תערה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר לֶךְ־לְךָ, ו׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אַתָּה צָרִיךְ מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר מִלֵּיצָנוּת וּמִלֵּיצָנִים, שֶׁבְּקַלּוּת יְכוֹלִים לְהַפִּיל אוֹתְךָ בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו. וְדָוִד הַמֶּלֶךְ מַתְחִיל אֶת סִפְרוֹ (תְּהִלִּים א, א): ״אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ חַטָּאִים לֹא עָמָד, וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב״, כִּי מִי שֶׁרוֹצֶה לְהַתְחִיל לְהַגִּיד תְּהִלִּים, צָרִיךְ לָדַעַת — הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן, שֶׁלֹּא תִּהְיֶה לוֹ שַׂיָּכוּת אֶל לֵצִים וְכוּ׳, שֶׁהֵם הֵם הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא וְכוּ׳. צָרִיךְ שֶׁתִּזְכֹּר מַה שֶּׁמּוּבָא מֵהָאֲרִיזַ״ל (שַׁעַר מַאֲמְרֵי רַזַ״ל — מַסֶּכֶת סוֹטָה): דַּע, כִּי בְּעוֹלָם הָאֲצִילוּת יֵשׁ חֲמִשָּׁה פַּרְצוּפִים, וְהֵם אָרִיךְ אַנְפִּין, וְאַבָּא וְאִמָּא, וּזְעֵיר וְנוּקְבָא, וְהִנֵּה כַּת לֵצִים פּוֹגֶמֶת בְּאָרִיךְ אַנְפִּין, וְכַת חֲנֻפִּים בְּאַבָּא, וְכַת מְשַׁקְּרִים בְּאִמָּא, וְכַת מְסַפְּרֵי לָשׁוֹן הָרַע בִּזְעֵיר וְנוּקְבָא, וְלָכֵן כָּל כַּת מֵאֵלּוּ אַרְבַּע כִּתּוֹת הַפּוֹגְמוֹת בְּאַרְבָּעָה פַּרְצוּפִין הַנִּזְכָּרִים, אֵינָהּ רוֹאָה פְּנֵי שְׁכִינָה, שֶׁהוּא הַפַּרְצוּף הַחֲמִישִׁי נוּקְבָא דְּזְעֵיר אַנְפִּין, כִּי הֵם עַל־יְדֵי חֶטְאָם פָּגְמוּ בְּאֵלּוּ הָאַרְבַּע פַּרְצוּפִין עֶלְיוֹנִים, וְלֹא נִמְשָׁךְ אֲלֵיהֶ שֶׁפַע הַצָּרִיךְ לָהּ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; נִמְצָא, שֶׁכַּת לֵיצָנִים הִיא הַכַּת הַכִּי גְּרוּעָה, שֶׁמַּעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עֶצֶם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמֵּאִיר בְּהַכֶּתֶר סוֹד אָרִיךְ אַנְפִּין, כִּי עִם לֵיצָנוּת יְכוֹלִים לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם עַד נוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּה, וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קלג), שֶׁיְּכוֹלִים לְהַרְאוֹת לָאָדָם עֶצֶם אֱלֹקוּת, אֲבָל עִם הַיָּד הַקְּטַנָּה מַעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים אֶת הַכֹּל. וְהַפֵּרוּשׁ הוּא, שֶׁעִם לֵיצָנוּת אַחַת

שֶׁעוֹשֶׂה עִם הַיָּד הַקְּטַנָּה שֶׁלּוֹ וְכוּ׳, יָכוֹל לְהַעֲלִים אֶת הַכֹּל. וְלָכֵן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר מִקְלִפַּת הַלֵּיצָנוּת, שֶׁאָמַר מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, שֶׁהִיא אֲבִי אֲבוֹת הַטֻּמְאָה, וּמוּבָא בְּסִפְרֵי מוּסָר: ״לֵיצָנוּת אַחַת דּוֹחָה מֵאָה תּוֹכָחוֹת״; וְלָכֵן צָרִיךְ מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר מִלֵּצִים וּמִלֵּיצָנוּת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁמֹר אוֹתְךָ מִכָּל רַע, שֶׁלֹּא תִּהְיֶה לְךָ אַף פַּעַם שַׂיָּכוּת אֶל לֵיצָנִים, וּכְבָר אָמַר הֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם (מִשְׁלֵי ט׳): ״אִם חָכַמְתָּ — חָכַמְתָּ לָךְ, וְלַצְתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא״.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרעו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר לֶךְ־לְךָ, ז׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָכֵן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד שָׂמֵחַ, שֶׁנַּעֲשִׂיתָ גַּבַּאי בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּעֲשֶׂה עֲבוֹדָתְךָ בֶּאֱמָנוּת, וְתַצְלִיחַ בְּגָדוֹל, הָעִקָּר תִּהְיֶה חָזָק מְאֹד, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְתִזְכֹּר מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ה׳, הֲלָכָה א׳): הָעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צִבּוּר כְּעוֹסֵק בַּתּוֹרָה; וְלָכֵן שֶׁלֹּא תִּהְיֶה לְךָ אֵיזוֹ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת, שֶׁאַתָּה מְשַׁמֵּשׁ אֶת הַצִּבּוּר, אַדְרַבָּה, אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ זֶה חָשׁוּב, כְּאִלּוּ לָמְדוּ תּוֹרָה, וְאַף שֶׁזֶּה בָּא בְּעָמָל גָּדוֹל, כְּבָר אָמַר הַתַּנָּא (אָבוֹת, פֶּרֶק ב׳): וְכָל הָעֲמֵלִים עִם הַצִּבּוּר, יִהְיוּ עֲמֵלִים עִמָּהֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרעז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר לֶךְ־לְךָ, ז׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הִנֵּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אָמַר לְאַבְרָהָם אָבִינוּ: ״לֶךְ לְךָ״, וְהַפֵּרוּשׁ הַפָּשׁוּט הוּא עַל־פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁפֵּרֵשׁ אֶת הַפָּסוּק (יְחֶזְקֵאל לג): ״אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם״, שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ עָבַד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּבְחִינַת אֶחָד, שֶׁלֹּא הִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְלֹא הִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב, וְזוֹ הַדֶּרֶךְ הֲכִי נְכוֹנָה, שֶׁאָדָם לֹא יִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם בְּרִיָּה, אֶלָּא יֵלֵךְ אֶל עַצְמוֹ, בִּבְחִינַת ״לֶךְ־לְךָ״ תֵּלֵךְ אֶל נְקֻדָּתְךָ, כִּי כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ נְקֻדָּה אֲשֶׁר אֵין בַּחֲבֵרוֹ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לד), וְאַדְרַבָּה אַף אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לְחַקּוֹת אֶת הַשֵּׁנִי, כִּי כָּל אֶחָד נִשְׁלָח לָזֶה הָעוֹלָם לְהוֹצִיא נְקֻדָּתוֹ, הַיְנוּ נְקֻדַּת עַצְמוֹ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, נְקֻדַּת חִיּוּת אֱלֹקוּת מַה שֶּׁאֵין בְּהַזּוּלַת.

וּמְסֻפָּר עַל הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מְנַחֵם נַחוּם מִטְשֶׁעֶרנוֹבִּיל זי״ע, שֶׁהָיָה חִדּוּשׁ גָּדוֹל בְּמִצְוַת צְדָקָה, וְהָיָה מְחַלֵּק סְכוּמִים עֲצוּמִים לַעֲנִיֵּי יִשְׂרָאֵל וּלְנִשְׁבְּרֵי לֵב, וּפַעַם יָשַׁב בְּחַדְרוֹ בִּדְבֵקוּת גְּדוֹלָה כְּדַרְכּוֹ, וּבָא לְפָנָיו אִישׁ עָנִי, וּבָכָה לְפָנָיו, שֶׁאֵין לוֹ לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ, וְגַם יֵשׁ לוֹ בָּנוֹת לְהַשִּׂיאָן, וְאֵין לוֹ כְּלוּם, וְרִחֵם עָלָיו הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחוּם זי״ע מְאֹד, וְהוֹצִיא לוֹ בֶּגֶד חָדָשׁ מִן הַבְּגָדִים שֶׁלּוֹ, וְגַם נָתַן לוֹ סְכוּם גָּדוֹל שֶׁל חֲמִשִּׁים זְהוּבִים, וְשָׁלַח אוֹתוֹ לְדַרְכּוֹ, וְחָזַר לִדְבֵקוּתוֹ בִּסְגִירַת עֵינַיִם, וּכְשֶׁרָאָה הֶעָנִי שֶׁאֵין הָרַבִּי מִסְתַּכֵּל עָלָיו, לָקַח עִמּוֹ שְׁנֵי פְּמוֹטוֹת שֶׁל כֶּסֶף שֶׁעָמְדוּ עַל הַשֻּׁלְחָן וְהָלַךְ לוֹ, כְּשֶׁרַק יָצָא מִן הַבַּיִת, רָאוּ הַגַּבָּאִים שֶׁמַּחֲזִיק בְּיָדוֹ הַפָּמוֹטוֹת שֶׁל הָרַבִּי, וּמִיָּד תָּפְסוּ אוֹתוֹ וְהִתְחִילוּ לְהַכּוֹתוֹ, וְקָרְאוּ אוֹתוֹ ״גַּנָּב וְגַזְלָן״, אֲבָל הוּא חָזַר וְצָעַק בְּעַזּוּתוֹ: ״הָרַבִּי נְתָנָם לִי״, וּמִיָּד לָקְחוּ אוֹתוֹ חֲזָרָה לַחֲדַר הָרַב

הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחוּם זי״ע, וְהֶרְאוּ לוֹ שֻׁלְחָן הַפְּמוּטוֹת מֵעַל הַשֻּׁלְחָן, וְאָמְרוּ, שֶׁהוּא צוֹעֵק שֶׁהָרַבִּי נְתָנָם לוֹ, וְהִנֵּה הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחוּם זי״ע לֹא רָצָה לְבַיְּשׁוֹ, וְאָמַר: ״כֵּן, כֵּן, נָתַתִּי אוֹתָם לוֹ״, וְהִנִּיחוּ אוֹתוֹ לְדַרְכּוֹ. כְּשֶׁיָּצָא הֶעָנִי מִן הַבַּיִת, שָׁאֲלוּ הַגַּבָּאִים אֶת הָרַבִּי בִּתְמִיהָה גְּדוֹלָה: לָמָּה נָתַן הָרַבִּי לַגַּנָּב לָלֶכֶת עִם הַגְּנֵבָה שֶׁלּוֹ, עָנָה וְאָמַר הָרַבִּי: מָה רוֹצִים מִמֶּנִּי, אֲנִי רוֹצֶה לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נֶאֱמַר (בִּתְפִלּוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה): ״הַטּוֹב וּמֵיטִיב לָרָעִים וְלַטּוֹבִים״, וְלָכֵן גַּם אֲנִי רוֹצֶה לְהִתְנַהֵג כֵּן, וְלָמָּה אַתֶּם רוֹצִים לָקַחַת זֹאת מִמֶּנִּי?... רוֹאִים שֶׁאִם צַדִּיק בּוֹחֵר לְעַצְמוֹ דֶּרֶךְ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֵינוֹ צָרִיךְ לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאַף בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, יִהְיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֶת הַגִּלּוּי הַנַּ״ל שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל ״אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם״, וְאֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל אַף בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם כְּשֶׁבָּא לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, רַק מְחַפֵּשׂ אֶת נְקֻדָּתוֹ הַמְיֻחֶדֶת לוֹ, וּמוֹצִיא אוֹתוֹ מִן הַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה יַצְלִיחַ מְאֹד בְּכָל עִנְיָן, וְיִזְכֶּה לַעֲלוֹת וּלְהִתְדַּבֵּק בִּדְבֵקוּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים כָּל הַיָּמִים, אַשְׁרֵי לוֹ וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרעח.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסִדֶּר לֶךְ־לְךָ, ח׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מָה אַתָּה כָּל־כָּךְ מִתְפַּעֵל מִמֶּנּוּ?! רַבֵּנוּ זַ״ל מְסַפֵּר (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ג׳ מֵהַחֹגֵר), שֶׁיֵּשׁ שֶׁדַּרְכּוֹ עַל הָאָבָק וְכוּ׳, וְנַעֲשׂוּ צַדִּיקִים מְשֻׁגָּעִים וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; הֲרֵי שֶׁיֵּשׁ דָּבָר כָּזֶה ׳מְשׁוּגָּעִ׳ צַדִּיקִים, הוּא צַדִּיק אֲבָל גַּם מְשֻׁגָּע, כִּי כָּךְ אֵלּוּ הַדְּרָכִים הַפְּרָאִיּוֹת וְכוּ׳, בָּאוֹת רַק מִשְּׁגָּעוֹן, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן סז), שֶׁהַמְּשֻׁגָּע חוֹשֵׁב שֶׁכָּךְ צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְלָכֵן לֹא

צְרִיכִים לְהִתְפַּעֵל מִמֶּנּוּ כְּלָל, כָּל הַתְּנוּעוֹת מְשֻׁנּוֹת וְכוּ׳, וְכָל הַדְּרָכִים הַפְּרָאִיּוֹת וְכוּ׳, זֶה לֹא לוֹמְדִים בְּחַדְרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל.

תָּמִיד צְרִיכִים לְהִסְתַּכֵּל ״תַּכְלִית״ מַה שֶּׁבַּיָּד בָּטוּחַ, הַאִם אֲנִי מְסַיֵּם כָּל שָׁבוּעַ ׳שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם׳ עִם פֵּרוּשׁ רַשִׁ״י?! הַאִם אֲנִי לוֹמֵד כָּל יוֹם עַל־כָּל־פָּנִים פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת?! הַאִם אֲנִי לוֹמֵד בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא?! הַאִם אֲנִי לוֹמֵד בְּכָל יוֹם הֲלָכָה?! זֶהוּ הַבַּטּוּחוֹת הַכִּי חֲזָקוֹת לָאָדָם, אִם אֵין לוֹ דָּבָר זֶה, הוּא חַי בְּדִמְיוֹן גָּדוֹל, וּמַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ מְאֹד, וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן נא): אֶת זֶה תְּקַבְּלוּ מִמֶּנִּי, שֶׁלֹּא יַטְעֶה אֶתְכֶם הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם מַטְעֶה מְאֹד. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן ו׳): הַיֵּצֶר הָרַע נִדְמֶה כְּאָדָם שֶׁהוֹלֵךְ עִם יָד סְגוּרָה, וְכֻלָּם רָצִים אַחֲרָיו וְכוּ׳, וּלְבַסּוֹף פּוֹתֵחַ אֶת הַיָּד, וּכְלוּם יֵשׁ בָּהּ וְכוּ׳, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרעט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר לֶךְ־לְךָ, ח׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד מִתְפַּלֵּא עָלֶיךָ, הִצִּיעוּ לְךָ שִׁדּוּךְ, וְאַתָּה לֹא מוּכָן לְקַבֵּל אֶת זֶה וְכוּ׳, אַתָּה כְּבָר בְּגִיל שְׁלֹשִׁים וְשֶׁבַע, מָה אַתָּה מְחַכֶּה? וּמַה אַתָּה מְחַפֵּשׂ?! הֲרֵי הִנֵּה יוֹם וְהִנֵּה לַיְלָה וְכוּ׳, וְהִנֵּה כְּבָר נֵצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם וְכוּ׳.

זְכֹר גַּם זְכֹר מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְבָמוֹת סג.): נָחִית דַּרְגָּא וּנְסִיב אִיתְּתָא, צְרִיכִים לָרֶדֶת מַדְרֵגָה, וְאָז מוֹצְאִים אֶת הַזִּוּוּג, כִּי בְּדַרְכְּךָ כְּלָל בָּחוּר אוֹ בַּחוּרָה הֵם גַּאֲוָתָנִים וְכוּ׳, וְלֹא מַתְאִים לָהֶם לָקַחַת אֶת זֹאת אוֹ אֶת זֶה וְכוּ׳, אֲנִי הַכִּי חָכָם וַהֲכִי יָפֶה וְכוּ׳, אֶקַּח אֶת זוֹ?! אוֹ אֲנִי הַכִּי חָכְמָה וַהֲכִי יָפֶה וַהֲכִי מַשְׂכֶּלֶת וְכוּ׳, אֶקַּח אֶת

זֶה?! וְהֵם מִסְתּוֹבְבִים וּמְחַפְּשִׂים אֶת הַזִּוּוּג שֶׁלָּהֶם כְּפִי הַדִּמְיוֹן שֶׁנִּכְנַס בְּכָל אֶחָד וְאַחַת, כְּאִלּוּ מִי יוֹדֵעַ מַה הוּא, וְהֵם מְחַיָּבִים שֶׁתָּבוֹא לָהֶם הַצָּעָה מַשֶּׁהוּ שֶׁעֲדַיִן לֹא נִבְרָא וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְחַפְּשִׂים וְכוּ׳, וּמִסְתּוֹבְבִים וְיוֹצְאִים לִפְגִישׁוֹת, פֶּן וְאוּלַי יִמְצְאוּ אֶת בְּחִיר לִבָּם, שֶׁיָּבוֹא אֲלֵיהֶם עַל סוּס לָבָן עִם שַׂקִּים מְלֵאִין כֶּסֶף וְכוּ׳, וּבִשְׁבִיל זֶה הַבָּחוּר אוֹ הַבַּחוּרָה מְחַכִּים עַד שֶׁיִּוָּלֵד בֶּן זוּג כָּזֶה, וּבֵין כָּךְ הֵם לֹא קוֹלְטִים, שֶׁהַזְּמַן אֵינוֹ מְחַכֶּה, כְּמַאֲמַר הֶחָכָם: ״הַזָּהֵר מִן הַזְּמַן, כִּי הוּא אוֹיֵב רַע מְאֹד״, עַד שֶׁתּוֹפְסִים אֶת עַצְמָם, רוֹאִים שֶׁהֵם כְּבָר בְּגִיל שְׁלוֹשִׁים, וּמָה עוֹשִׂים עַכְשָׁו?! עַל זֶה בָּאִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים וְנוֹתְנִים לָנוּ עֵצָה (יְבָמוֹת סג.): נָחִית דַּרְגָּא וּנְסִיב אִיתְּתָא, תֵּרְדוּ מַדְרֵגָה וְאַל תַּחְזִיקוּ מֵעַצְמְכֶם כָּל־כָּךְ בְּגָדוֹל וְכוּ׳, וְאָז תִּמְצְאוּ בְּקַלּוּת בֶּן זוּג שֶׁיַּתְאִים לָכֶם.

אֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה שֶׁתְּצֵיתִי אוֹתִי, וְתִרְאֶה לְהִתְחַתֵּן תֵּכֶף־וּמִיָּד לַעֲשׂוֹת אֶת הָרָצוֹן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרפ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר לֶךְ־לְךָ, ט׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אַתָּה צָרִיךְ לָדַעַת, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מָלֵא רַחֲמִים, וּמְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו, וּצְרִיכִים רַק שֶׁכָּל לְהַכִּיר אֶת רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ שֶׁהוּא מְרַחֵם עָלֵינוּ, אֲפִלּוּ מַה שֶּׁנִּחְשָׁב לָנוּ בְּתַקֶּף הַדִּין וְכוּ׳, גַּם בָּזֶה יֵשׁ רַחֲמָנוּת גְּדוֹלָה מְאֹד וְכוּ׳. וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן מט): לְפִי גְּדֻלַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְעֻצָּם רוֹמְמוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, בִּתְנוּעָה קַלָּה בְּעָלְמָא וּבְהִסְתַּכְּלוּת בְּעָלְמָא, שֶׁאֵינוֹ כָּרָאוּי לְפִי כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, הָיָה רָאוּי לָבוֹא עַל הָאָדָם מַה שֶּׁרָאוּי, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, אַף

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מָלֵא רַחֲמִים, וְכָל הָעוֹלָם מָלֵא רַחֲמָנוּת, וְהוּא רוֹצֶה מְאֹד בְּהָעוֹלָם. עַל־כֵּן צָרִיךְ לְחַזֵּק עַצְמוֹ מְאֹד בַּעֲבוֹדָתוֹ בְּכָל מַה שֶּׁיּוּכַל, אַף אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא. וְיִסְמֹךְ עַל רַחֲמָיו הַמְּרֻבִּים מְאֹד בְּלִי שִׁעוּר, כִּי בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ, אַף אִם עָבַר מַה שֶּׁעָבַר. הֶעָבָר אַיִן, וְהָעִקָּר מִכָּאן וּלְהַבָּא לֹא יַעֲשֶׂה עוֹד, וְיִהְיֶה שֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה עַל־כָּל־פָּנִים, הֵן בְּמַחֲשָׁבָה וְהֵן בְּמַעֲשֶׂה. כִּי גַּם הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁל אֲנָשִׁים כָּאֵלּוּ הִיא גַּם־כֵּן עֲשִׂיָּה, כִּי גַּם בְּעוֹלַם הָעֲשִׂיָּה יֵשׁ מַחֲשָׁבָה, וְצָרִיךְ לִהְיוֹת שֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה בְּמַעֲשֶׂה וּבְמַחֲשָׁבָה, וּמַה שֶּׁנַּעֲשָׂה עִמּוֹ מִמֵּילָא, אַל יָחוּשׁ וְאַל יִסְתַּכֵּל עַל זֶה כְּלָל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתַּכְנִיס אֶת הַדְּבוּרִים הָאֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבְּךָ, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרפא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר לֶךְ־לְךָ, ט׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ לָמָּה אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְבַּלְבֵּל מִכָּל טִפֵּשׁ וְכוּ׳ וְשׁוֹטֶה וְכוּ׳, שֶׁמְּקֻרָּר מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הֲרֵי אֵין עוֹד הַצָּלַת הָעוֹלָם כְּמוֹ לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (תַּנְחוּמָא נֹחַ) עַל הַפָּסוּק (יִרְמְיָה לג): ״אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שַׂמְתִּי״, אֵיזֶה הוּא בְּרִית שֶׁנּוֹהֵג בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה? זֶה תַּלְמוּד, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שָׁם): ״כֹּה אָמַר הַוָ״ה אִם תָּפֵרוּ אֶת בְּרִיתִי הַיּוֹם וְאֶת בְּרִיתִי הַלָּיְלָה, גַּם בְּרִיתִי תּוּפַר אֶת דָּוִד עַבְדִּי״ וְגוֹ׳. וְאוֹמֵר (תְּהִלִּים א׳): ״כִּי אִם בְּתוֹרַת הַוָ״ה חֶפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה״; וְאַף הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כָּרַת בְּרִית עִם יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא תִּשָּׁכַח תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־

פֶּה מִפִּיהֶם וּמִפִּי זַרְעָם עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה נט): "וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְהוָ"ה רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ" וְגוֹ', וְלֹא כְּתִיב מִמְּךָ אֶלָּא מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ, וּבְפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הָרַ"ן, סִימָן יט): נִכְסַפְתִּי מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָעוֹלָם אֶל עֲשִׂיָּה, שֶׁיִּהְיֶה חִיּוּב אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לִלְמֹד כָּךְ וְכָךְ בְּכָל יוֹם חֹק וְלֹא יַעֲבֹר וְכֵיוֹצֵא. וְאָמַר, שֶׁאֲפִלּוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הָרְחוֹקִים מִן הַקְּדֻשָּׁה מְאֹד, שֶׁנִּלְכְּדוּ בִּמְצוּדָה רָעָה, עַד שֶׁרְגִילִין בַּעֲבֵרוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, רַחֲמָנָא לִצְלָן, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַכֹּחַ שֶׁל הַתּוֹרָה גָּדוֹל כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁיָּכוֹל לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁרְגִילִין בָּהֶם, חַס וְשָׁלוֹם. וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֹק קָבוּעַ וְחִיּוּב חָזָק לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וְיוֹם כָּךְ וְכָךְ, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, בְּוַדַּאי יִזְכּוּ לָצֵאת מִמְּצֻדָּתָם הָרָעָה, עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה, כִּי כֹּחַ הַתּוֹרָה גָּדוֹל מְאֹד; וְאֵיךְ יְכוֹלִים לוֹמַר בְּדִיּוּק הַהֵפֶךְ מֵרַבֵּנוּ זַ"ל?! אֵין זֶה אֶלָּא אֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ מְלֵאִים בַּעֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת עַד עַכְשָׁו וְכוּ', קוֹרְאִים אֶת עַצְמָם בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה וְכוּ', וּכְבָר נַעֲשִׂים מַנְהִיגִים בִּבְרֶסְלֶב וְכוּ', וְאוֹמְרִים דֵּעוֹת וְכוּ', בְּשָׁעָה שֶׁהֵם לֹא יוֹדְעִים בֵּין יְמִינָם לִשְׂמֹאלָם וְכוּ', וּלְדַעְתִּי, הֵם צְרִיכִים לְבַדֹּק הֵיטֵב הֵיטֵב עִם רַב יֵרֵא שָׁמַיִם, אִם הֵם בֶּאֱמֶת כְּשֵׁרִים לָבוֹא בִּקְהַל יִשְׂרָאֵל וְכוּ', כַּיָּדוּעַ אֵיךְ שֶׁזֶּה הוֹלֵךְ אֵצֶל הַחֲלוֹנִים וְכוּ', שֶׁלִּי שֶׁלְּךָ וְשֶׁלְּךָ שֶׁלִּי וְכוּ', וְדַי לְחַכִּימָא; וְלָכֵן אִם אֶחָד מְדַבֵּר נֶגֶד לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּבָר צְרִיכִים לְבַדֹּק אִם הוּא יְהוּדִי כָּשֵׁר וְכוּ', וְאַיֵּה אֵיפֹה כָּל סֵדֶר דֶּרֶךְ הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁהֶאֱרִיךְ בָּזֶה מְאֹד מְאֹד מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל בְּשִׂיחוֹת־הָרַ"ן, סִימָן ע"ו, אֵיךְ שֶׁצְּרִיכִים לִלְמֹד וְלִשְׁקֹד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְכוּ' וְכוּ'. וְלָכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ שֶׁאַל תִּתְבַּלְבֵּל מֵאֵלּוּ הַזְּנָבוֹת וְכוּ', שֶׁהֵם בִּכְלַל סָפֵק אִם מֻתָּרִים לָבוֹא בִּקְהַל יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וּמִכָּל שֶׁכֵּן אֵיךְ הֵם יְכוֹלִים לְהִתְעָרֵב מַה שֶּׁקּוֹרֶה בִּבְרֶסְלֶב וְכוּ'.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר לֶךְ־לְךָ, י׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבֵּנוּ זַ״ל לִמֵּד אוֹתָנוּ, שֶׁצְּרִיכִים לָדוּן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב), וּצְרִיכִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת כָּל נְקֻדָּה וּנְקֻדָּה טוֹבָה שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד, כְּעֵין שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה ב׳, סִימָן ה׳): מָשָׁל לְאֶחָד שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב וְעוֹשֶׂה עֲטָרָה לַמֶּלֶךְ, וְעָבַר אֶחָד עָלָיו, אָמַר לוֹ: מַה אַתָּה עוֹשֶׂה? אָמַר לוֹ: אֲנִי עוֹשֶׂה עֲטָרָה לַמֶּלֶךְ. אָמַר לוֹ: כֹּל שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְקַבֵּעַ בָּהּ אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת — קְבַע, זַמַּרְגְּדִין — קְבַע, מַרְגָּלִיּוֹת — קְבַע, לָמָּה? שֶׁעָתִיד לִנָּתֵן בְּרֹאשׁוֹ שֶׁל מֶלֶךְ. כָּךְ אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְמֹשֶׁה: כָּל מַה שֶּׁאַתָּה יָכוֹל לְשַׁבֵּחַ אֶת יִשְׂרָאֵל — שַׁבַּח, לְגַדְלָן וּלְפָאֲרָן — פְּאֵר, לָמָּה? שֶׁאֲנִי עָתִיד לְהִתְפָּאֵר בָּהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה מט): ״וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה, יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר״, אֲבָל זֶה רַק אֶחָד שֶׁאֵינוֹ מְעוֹרֵר מַחְלֹקֶת וְכוּ׳, כִּי אֶת כֻּלָּם יְכוֹלִים לָדוּן אֶת לְכַף זְכוּת מִלְּבַד בַּעַל מַחְלֹקֶת, וְכֵן אָמַר מוֹהֲרַנ״תְּ זַ״ל: אֶת כֻּלָּם רַבֵּנוּ זַ״ל יָכוֹל לִסְבֹּל, אֲבָל לֹא בַּעַל מַחְלֹקֶת, וְאֶחָד שֶׁעוֹשֶׂה פֵּרוּדִים וְכוּ׳, וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת לָשׁוֹן הָרַע, סִימָן יד): מֻתָּר לוֹמַר לְשׁוֹן־הָרַע עַל בַּעֲלֵי מַחְלֹקֶת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁמֹר אוֹתָנוּ מֵהֶם וּמֵהֲמוֹנֵיהֶם.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרפג.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר לֶךְ־לְךָ, י׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי לֹא מֵבִין לָמָּה אַתָּה צָרִיךְ לְהִיוֹת כָּל־כָּךְ שָׁבוּר, בְּשָׁעָה שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, נוֹלַדְתָּ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, וְאַתָּה בָּא מִמִּשְׁפָּחָה מְיֻחֶסֶת וְכוּ׳, וְזָכִיתָ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּתְהִלָּה לָאֵל, אַתָּה לֹא כָּל־כָּךְ גָּרוּעַ כְּמוֹ שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה אֶת עַצְמְךָ, וַאֲפִלּוּ שֶׁיִּהְיֶה כְּמוֹ שֶׁאַתָּה חוֹשֵׁב, כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת נז.) עַל הַפָּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ד׳): ״כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ״, מַאי רַקָּתֵךְ? אֲפִלּוּ רֵיקָנִין שֶׁבָּךְ מְלֵאִים מִצְוֹת כָּרִמּוֹן, וּבְפָרָט שֶׁאַתָּה יְהוּדִי מַאֲמִין בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם, הוֹלֵךְ עִם צִיצִית וּתְפִלִּין, וְיֵשׁ לְךָ זָקָן וּפֵאוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ט׳, הֲלָכָה ה׳): תָּנֵי בְּשֵׁם רַבִּי מֵאִיר אֵין לְךָ אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה מֵאָה מִצְוֹת בְּכָל יוֹם; קוֹרֵא אֶת שְׁמַע וּמְבָרֵךְ לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ, וְאוֹכֵל אֶת פִּתּוֹ, וּמְבָרֵךְ לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ, וּמִתְפַּלֵּל שָׁלֹשׁ פְּעָמִים שֶׁל שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה, וְחוֹזֵר וְעוֹשֶׂה שְׁאָר מִצְוֹת וּמְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן. וְכֵן הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֵין לְךָ אָדָם בְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁאֵין הַמִּצְוֹת מַקִּיפוֹת אוֹתוֹ. תְּפִלִּין בְּרֹאשׁוֹ וּתְפִלִּין בִּזְרוֹעוֹ, וּמְזוּזָה בְּפִתְחוֹ, מִלָּה בִּבְשָׂרוֹ, אַרְבַּע צִיצִיּוֹת בְּטַלִּיתוֹ מַקִּיפִין אוֹתוֹ. הוּא שֶׁדָּוִד אָמַר (תְּהִלִּים קיט): ״שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ״; וְכֵן הוּא אוֹמֵר (תְּהִלִּים לד): ״חוֹנֶה מַלְאַךְ יְהוָ״ה סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם״; וְלָכֵן תִּקַּח אֶת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְאַל תִּחְיֶה בְּאַשְׁלָיוֹת, כִּי זוֹ גַּם־כֵּן עֲצַת הַסָּמ״ךְ־מ״ם לְשַׁבֵּר אוֹתְךָ בְּצוּרָה כָּזוֹ, שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּמִצְוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן א׳), שֶׁמִּיֵּצֶר הָרַע כָּזֶה מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה לָצֵאת, כִּי הוּא בִּבְחִינַת לָבָן אֲרַמִּי וְכוּ׳, שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּמִצְוֹת, וּמַרְאֶה שֶׁהוּא לָבָן לַבְּנוּנִיּוּת וְכוּ׳, אֲבָל מַלְאָךְ מַזִּיק הוּא וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; אֲקַוֶּה

שֶׁתְּבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, מֵהַיֵּצֶר הָרַע הַזֶּה צְרִיכִים מְאֹד לִשְׁמֹר, כִּי זֶה מְסֻכָּן יוֹתֵר מֵהַכֹּל וְכוּ׳.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרפד.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסִדֶּר וַיֵּרָא, י״ב חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אָסוּר לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם בֶּן אָדָם שֶׁחוֹלֵק עָלֶיךָ, כִּי אַתָּה צָרִיךְ לָדַעַת, שֶׁהוּא פָּשׁוּט נוֹאֵף וְכוּ׳, וְרוֹאִים הַיּוֹם אֲנָשִׁים פְּגוּמִים מְאֹד בִּפְגַם־הַבְּרִית, וְלֹא מְפַחֲדִים וְלֹא מִתְבַּיְשִׁים לְדַבֵּר עַל צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה זֶה חֲמִשִּׁים שִׁשִּׁים שָׁנָה בְּהַתְמָדָה גְּדוֹלָה, אֵין זֶה אֶלָּא הֵם נוֹאֲפִים וְכוּ׳, עוֹשִׂים מַעֲשֶׂה זִמְרִי וּמְבַקְּשִׁים שָׂכָר כְּפִנְחָס, וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה מט:): פְּנֵי הַדּוֹר כְּפְנֵי הַכֶּלֶב, וְכֶלֶב הוּא הַנּוֹאֵף שֶׁבַּחַיּוֹת, רוֹאֶה כַּלְבָּה בְּצַד רְחוֹב זֶה, הוּא רָץ אַחֲרֶיהָ, רוֹאֶה כַּלְבָּה אַחֶרֶת בְּצַד רְחוֹב זֶה, הוּא עוֹזֵב אֶת הַכַּלְבָּה הָרִאשׁוֹנָה, וְרָץ אֶל הַשְּׁנִיָּה בְּלִי בוּשָׁה, וְכָךְ נוֹהֵג הַיּוֹם שֶׁנּוֹאֲפִים כְּכַלְבִּים לֹא מִתְבַּיְשִׁים לְדַבֵּר עַל צַדִּיקִים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה מב, סִימָן ט׳): חָצוּף בַּחַיָּה כֶּלֶב, וְלָכֵן צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד מִכְּלָבִים כָּאֵלּוּ שֶׁהֵם עַזֵּי פָּנִים שֶׁבַּדּוֹר, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נ׳), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה נו): ״וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ״, וְהֵם עוֹמְדִים וְחוֹלְקִים עַל תְּפִלּוֹת אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי; וְלָכֵן צְרִיכִים לִשְׁמֹר מֵהֶם מְאֹד מְאֹד.

הָעִקָּר אַל תָּשִׂים לֵב אֶל כָּל מַה שֶּׁהַכְּלָבִים הָאֵלּוּ נוֹבְחִים עָלֶיךָ,

כִּי לֹא יוּכְלוּ לַעֲשׂוֹת לְךָ שׁוּם דָּבָר, אֵיךְ הוֹלֵךְ הַפִּתְגָּם עַמָּמִי: "כֶּלֶב שֶׁנּוֹבֵחַ אֵינוֹ נוֹשֵׁךְ", הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁמֹר אוֹתָנוּ מֵהֶם וּמֵחַבְרֵיהֶם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרפה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, י"ג חֶשְׁוָן ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתְּקַבֵּל אֶת כֻּלָּם בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת וְכוּ', וְאַף שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעוֹבֵר וְכוּ', אַף אֶחָד אֵינוֹ חַיָּב לְסַבֵּל אֶת סִבְלְךָ וְכוּ', אַתָּה תְּקַבֵּל אֶת כֻּלָּם עִם חִיּוּךְ, וּזְכֹר גַּם זְכֹר מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (כְּתֻבּוֹת קיא:): טוֹב הַמַּלְבִּין שִׁנַּיִם לַחֲבֵרוֹ יוֹתֵר מִמַּשְׁקֵהוּ חָלָב, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית מט, יב): "וּלְבֶן שִׁנַּיִם מֵחָלָב", אַל תִּקְרֵי לְבֶן שִׁנַּיִם אֶלָּא לִבּוּן שִׁנַּיִם; הֵינוּ כְּשֶׁאָדָם מְחַיֵּךְ לְהַזּוּלַת וּמְקַבְּלוֹ בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת, וּמַרְאֶה לוֹ אֶת שִׁנָּיו הַלְּבָנוֹת, זֶה יוֹתֵר חָשׁוּב מִלָּתֵת לוֹ לִשְׁתּוֹת כּוֹס חָלָב, כָּל־כָּךְ יָקָר לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי חֲבֵרוֹ עִם חִיּוּךְ וּלְהַרְאוֹת לוֹ אֶת הַשִּׁנַּיִם, כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם תָּמִיד מְחַיֵּךְ, יְכוֹלִים לִרְאוֹת בְּתוֹךְ הַפָּנִים שֶׁלּוֹ אֶת פְּנֵי הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בֶּן הַשִּׂמְחָה, הַמְנַחֵם הַכֹּל וּמְשַׂמֵּחַ הַכֹּל, אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְקַיֵּם אֶת זֶה בְּתָמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וּבָזֶה מְחַיֶּה אֲנָשִׁים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרפו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, י"ד חֶשְׁוָן ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵהֶעָבָר, וְכֵן לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵהֶעָתִיד, אֵין לְךָ רַק הַיּוֹם הַזֶּה, וְתִשְׁמֹר עַל הַיּוֹם הַזֶּה יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁשּׁוֹמְרִים מֵאִישׁוֹן עַיִן, אָז תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ, כִּי רֹב הַבִּלְבּוּלִים שֶׁבְּנֵי אָדָם מִתְבַּלְבְּלִים, זֶה רַק מֵחֲמַת שֶׁמִּתְבַּלְבְּלִים מִיּוֹם אֶל יוֹם, מֶה הָיָה אֶתְמוֹל וְשִׁלְשׁוֹם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּמַה יִּהְיֶה מָחָר וּמָחֳרָתַיִם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּבֵין כָּךְ מְאַבְּדִים אֶת הַיּוֹם הַזֶּה, וְרַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת עַל זֶה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ערב) עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים צה): ״הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִּשְׁמָעוּ״, זֶה כְּלָל גָּדוֹל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, שֶׁלֹּא יָשִׂים לְנֶגֶד עֵינָיו כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם, הֵן בְּעִסְקֵי פַּרְנָסָה וְהִצְטָרְכוּתוֹ, צָרִיךְ שֶׁלֹּא יַחְשֹׁב מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ, וְכֵן בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ לֹא יָשִׂים לְנֶגֶד עֵינָיו, כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה, כִּי כְּשֶׁרוֹצִין לְהִכָּנֵס בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, נִדְמֶה לְהָאָדָם כְּאִלּוּ הוּא מַשָּׂא כָּבֵד, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לָשֵׂאת מַשָּׂא כָּבֵד כָּזֶה. אֲבָל כְּשֶׁיַּחְשֹׁב שֶׁאֵין לוֹ רַק אוֹתוֹ הַיּוֹם, לֹא יִהְיֶה לוֹ מַשָּׂא כְּלָל, וְגַם שֶׁלֹּא יִדְחֶה אֶת עַצְמוֹ מִיּוֹם לְיוֹם, לֵאמֹר מָחָר אַתְחִיל, מָחָר אֶתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה וּבְכֹחַ כָּרָאוּי, וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה בִּשְׁאָר הָעֲבוֹדוֹת, כִּי אֵין לָאָדָם בְּעוֹלָמוֹ, כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה שֶׁעוֹמֵד בָּהּ, כִּי יוֹם הַמָּחָרָת הוּא עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי. וְצָרִיךְ לִזְכֹּר: ״הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִּשְׁמָעוּ״, אִם אַתָּה רוֹצֶה לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵין לְךָ רַק הַיּוֹם הַזֶּה, וְזֶה בְּיוֹתֵר סוֹבֵב עַל עִנְיַן הַשִּׂמְחָה, שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי): לְפִי שֶׁאֵין הַשִּׂמְחָה מַמְתֶּנֶת לָאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשָּׂמֵחַ הַיּוֹם שָׂמֵחַ לְמָחָר, וְלֹא כָּל מִי שֶׁמְּצַר הַיּוֹם מֵצַר לְמָחָר, לְפִי שֶׁאֵין הַשִּׂמְחָה מַמְתֶּנֶת לָאָדָם, וְלָכֵן אַתָּה צָרִיךְ לִדְאֹג רַק עַל הַיּוֹם הַזֶּה, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל בְּשׁוּם פָּנִים מִמַּה שֶּׁהָיָה אֶתְמוֹל, וּמִמַּה שֶּׁיִּהְיֶה מָחָר וְכוּ׳, אֵין לְךָ רַק הַיּוֹם הַזֶּה, אִם תֵּלֵךְ בְּצוּרָה כָּזוֹ — תַּצְלִיחַ מְאֹד.

אֲקַוֶּה שֶׁתְּצַיֵּת אוֹתִי, וְתִהְיֶה הֲכִי מְאֻשָּׁר בָּעוֹלָם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרפז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, י״ד חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

שְׁמֹר מְאֹד שֶׁלֹּא תִּפֹּל בַּפֶּח שֶׁשָּׂמִים תַּחְתֶּךָ וְכוּ׳, כִּי לֹא יוֹעִיל לְךָ אַחַר־כָּךְ חֲזָרָה וְכוּ׳, רְאֵה כִּי הֶזְהַרְתָּךָ, וַאֲנִי לֹא רוֹצֶה לְהִכָּנֵס בִּפְרָטִים וְכוּ׳, הֲכִי טוֹב שֶׁתָּבוֹא אֵלַי מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר, וַאֲסַפֵּר לְךָ הַכֹּל.

בֵּין כָּךְ רְאֵה רַק לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִשְׁמֹר עָלֶיךָ מִכָּל אֵלּוּ שֶׁרוֹצִים לְהַכְנִיס אוֹתְךָ בְּפַח יָקוּשׁ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

כג תרפח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, י״ד חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, זָכוֹר גַּם זְכֹר מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לד), שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד נְקֻדָּה מַה שֶּׁאֵין בַּחֲבֵרוֹ, כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אֶת הַנְּקֻדָּה שֶׁלּוֹ, וְלֹא רַק זֹאת אֶלָּא אַף אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לְחַקּוֹת אוֹתוֹ עִם הַנְּקֻדָּה שֶׁלּוֹ, לֹא מַצִּית לְמֶהֱוֵי כְּעוֹבָדָא דְּאַבָּא אוּמָנָא, כִּי כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אֶת הַנְּקֻדָּה שֶׁלּוֹ, וְכֵן עַל כָּל אֶחָד עוֹבְרִים הַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁלּוֹ, וְלָכֵן אָסוּר לְהִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם בְּרִיָה

שֶׁבָּעוֹלָם יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, הַלְוַאי שֶׁתַּכְנִיס דִּבּוּרִים אֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבְּךָ, וְתוּכַל לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרפט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, י״ד חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד רָצִיתִי לָדַעַת מַה חֲדָשׁוֹת. אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהָרוּחוֹת יֵרָגְעוּ, וְהַכֹּל יָבוֹא עַל נָכוֹן, כְּפִי הַנִּרְאֶה שֶׁהוֹלֶכֶת לִהְיוֹת מַהְפֵּכָה גְּדוֹלָה בְּרוּחָנִיּוּת לְטוֹבָה עַל יָדֵינוּ, לָזֹאת לָקַח עַצְמוֹ הַסָּמ״ךְ־מ״ם כָּל־כָּךְ חָזָק עָלֵינוּ, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת חֲזָקִים בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר רַק הוּא מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה, וּבְוַדַּאי הַכֹּל לְטוֹבָה, וְיֵשׁ עִנְיָן שֶׁיִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, רַק תְּדַבֵּר דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְתוֹדִיעַ לְכֻלָּם, כִּי מָחָר בְּשָׁעָה תֵּשַׁע בַּלַּיְלָה, אֶמְסֹר שִׂיחָה לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — אֲנָשִׁים וְנָשִׁים, אֲקַוֶּה שֶׁנּוּכַל לְהִתְחַזֵּק בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר כְּלָל.

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה מְהִירָה...

תְּוַדַּע אֵצֶל ... אוֹ אֵצֶל ... מַה הַהִתְפַּתְּחֻיּוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת.

רַק לָשִׂים אֶת הַכִּפָּא לְמַעְלָה בְּדִירָתִי.

כג תרצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, ט״ו חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל רֹאשׁ גּוֹלַת אַרְיֵאל, מָרָן מַלְכָּא חָכָם הָרָזִים, מָרָן ... שְׁלִיטָ״א.

אַחֲרֵי מְבוֹא הַשָּׁלוֹם כָּרָאוּי לְהַדְרַת תּוֹרָתוֹ.

הִנֵּה בָּאתִי לְהַצִּיעַ לְפָנָיו אֶת צַעֲרֵנוּ הָרַב. יֵשׁ לָנוּ קְהִלָּה קְדוֹשָׁה הַמּוֹנָה שִׁבְעִים וְחָמֵשׁ מִשְׁפָּחוֹת, וּמַה גַּם, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ שְׁנֵי גַּנִּים (גַּן לְבָנִים, וְגַן לְבָנוֹת), וְכֵן יֵשׁ לָנוּ בֵּית־סֵפֶר חֲרֵדִי לְבָנוֹת, וְתַלְמוּד־תּוֹרָה חֲרֵדִי לְבָנִים, אֲשֶׁר בְּיַחַד הֵם מוֹנִים לְמַעְלָה מִמָּאתַיִם יְלָדִים (וְזוֹ עֲבֹדָה שֶׁיְּכוֹלִים לִבְדֹּק בַּשֶּׁטַח), אֲשֶׁר עֶצֶם כָּל הָעִנְיָן לְהָקִים קְהִלָּה קְדוֹשָׁה בְּמָקוֹם חִלּוֹנִי לְגַמְרֵי, זֶה חִדּוּשׁ עַל גַּבֵּי חִדּוּשׁ, אַךְ דָּא עָקָא, שֶׁהָ"רַב" הַמְּקוֹמִי, עוֹשֶׂה לָנוּ אֶת הַמָּוֶת, אֵין יוֹם שֶׁלֹּא יִהְיוּ מְסִירוֹת וְכוּ' וּמִשְׁפָּטִים וְכוּ'. וְעַל כֻּלָּם — שֶׁיִּוָּדַע אֵיךְ לְהָסִית אֶת כָּל הַגּוֹרְמִים נֶגְדֵּנוּ וְכוּ', וַאֲנַחְנוּ לֹא מְקַבְּלִים שׁוּם תְּמִיכָה מֵאַף אֶחָד, וַאֲפִלּוּ הַחוּגִים שֶׁשַּׁיָּכִים לְ... לֹא נוֹתְנִים לָנוּ פְּרוּטָה אַחַת וְכוּ', וְהַנִּרְאֶה שֶׁהַכֹּל מֻחֲמַת לְשׁוֹן־הָרַע וּרְכִילוּת וְכוּ', וְהִנֵּה בְּהִיוֹתִי אֵצֶל הַדְרַת כְּבוֹדוֹ עִם ר' ... נֵרוֹ יָאִיר, בִּקֵּשׁ מְאֹד לְהַזְמִין אֶת ... וּשְׁאָר הַגּוֹרְמִים שֶׁיַּעַזְרוּ לָנוּ, וּמֵאָז וְעַד עַתָּה לֹא נַעֲשָׂה שׁוּם דָּבָר, וּמַה גַּם נוֹסָף עַל כָּל צָרוֹתֵינוּ הַמַּעֲמָד לְרֹאשׁ הַמּוֹעֵצָה הַדָּתִית, יֵשׁ לוֹ תְּמִיכָה שֶׁל שִׁבְעָה חַבְרֵי הַמּוֹעֵצָה הַמְּקוֹמִית (מִתּוֹךְ תִּשְׁעָה), וְהָ"רַב" הַמְּקוֹמִי עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי תַּרְגִּילִים, שֶׁלֹּא יַאֲשְׁרוּ וְלֹא יַחְתְּמוּ, וְלֹא יְסַדְּרוּ אֶת הֶרְכֵּב הַמּוֹעֵצָה הַדָּתִית, אֲשֶׁר הַהֶפְסֵד בִּשְׁבִיל הַדַּת, זֶה נִכָּר לַכֹּל, כִּי בָּרֵגַע שֶׁתִּהְיֶה הַמּוֹעֵצָה דָּתִית בִּשְׁלִיטָתְכֶם, יוּכְלוּ לְאַרְגֵּן שִׁעוּרֵי תּוֹרָה לָאַבְרֵכִים וְחוּגִים לְבָנִים וּלְבָנוֹת וְעוֹד לַעֲזֹר בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת, וְלָאַחֲרוֹנָה הִצְלִיחַ הָ"רַב" הַמְּקוֹמִי לְשַׁכְנֵעַ אֶת אֶחָד מֵחַבְרֵי הַכְּנֶסֶת מִטַּעֲמְכֶם, לֹא לְאַשֵּׁר אֶת הַמּוֹעֵצָה דָּתִית, וְיַעַן שֶׁכְּבוֹדוֹ הָרַם שָׁמַע מִפִּי בְּעֵת בִּקּוּרִי אֶצְלוֹ אֶת כָּל הַצָּרוֹת וְהַמְּרִירוּת וְהַהַרְפַּתְקָאוֹת שֶׁאָנוּ סוֹבְלִים, מַמָּשׁ לֹא יַאֲמִן כִּי יִסָּפֵר — בְּאַרְבָּעָה חֲדָרִים שְׁכוּרִים, יֵשׁ לָנוּ בֵּית־סֵפֶר עִם שֵׁשׁ כִּתּוֹת... וְכֵן הַחֶדֶר הַמּוֹנֶה שְׁמוֹנֶה כִּתּוֹת, צְרִיכִים לַעֲבֹר בְּבוֹץ עַד שֶׁמַּגִּיעִים לִבְנְיַן הַתַּלְמוּד תּוֹרָה, שֶׁזֶּה יוֹתֵר גָּרוּעַ מֵרֶפֶת... וּמַמָּשׁ אֵין מַה לָּתֵת לַיְלָדִים לֶאֱכֹל, כִּי אֵין לָנוּ שׁוּם מְקוֹר תַּקְצִיב לְשׁוּם דָּבָר. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת כְּבוֹדוֹ, שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל עֲבוּרֵנוּ, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁכְּבוֹדוֹ עָסוּק וְטָרוּד בְּעִסְקֵי הַצִּבּוּר וּבְעִסְקֵי שָׁמַיִם, עִם כָּל זֹאת מִצְוָה הַבָּאָה לְיָדְךָ אַל תַּחְמִיצֶנָּה,

אָנוּ נִמְצָאִים בְּמַצָּב בִּלְתִּי נִסְבָּל כְּלָל, כַּאֲשֶׁר כְּבוֹדוֹ הָרָם יָכוֹל לִשְׁלֹחַ שָׁלִיחַ פִּתְאֹם וְלִבְדֹּק עַל הַשָּׁטַח אִם אֲנִי מַגְזִים כִּי הוּא זֶה, כִּי מִי שֶׁרַק רוֹאֶה בְּאֵיזֶה מַצָּב אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים — אוֹמֵר, שֶׁאֲפִלּוּ אִם, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַבְדִּיל הָיוּ הַיְלָדִים יַלְדֵי עֲרָבִים וּבְדוּאִים וְכוּ׳, הָיָה מַגִּיעַ לָהֶם יוֹתֵר, כִּי הַיְלָדִים לוֹמְדִים בִּתְנָאִים לֹא תְּנָאִים. וְעַל כֻּלָּם — הַשִּׁקָּרִים וְהַלָּשׁוֹן־הָרָע שֶׁמְּדַבְּרִים עָלֵינוּ, זֶה לֹא יֵאָמֵן כִּי יִסָּפֵר. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁגְּמִירָא לְשׁוֹן־הָרַע שֶׁנִּשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל, וְאִם בָּאֲרָזִים נָפְלָה שַׁלְהֶבֶת, מַה יֹּאמְרוּ אֲזוֹבֵי הַקִּיר, וְעַל־כֵּן אֲבַקֵּשׁ וְאֶתְחַנֵּן מֵהוֹד כְּבוֹד מַעֲלַת הַדְּרַת תּוֹרָתוֹ, שֶׁיִּתֵּן אָזֶן קַשֶּׁבֶת אֶל דְּבָרַי אֵלּוּ, אֲשֶׁר אֲנִי כּוֹתֵב בְּדָם לִבִּי, לִרְאוֹת אֶת הַסֵּבֶל שֶׁסּוֹבְלִים תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן עַל לֹא דָּבָר, רַק מֵחֲמַת רִשְׁעוּת ״רַב״ הַמְּקוֹמִי, וְעַכְשָׁו הִצְלִיחַ לְשַׁכְנֵעַ אֶת אֶחָד מֵ... , כְּאִלּוּ מִי יוֹדֵעַ מָה אֲנַחְנוּ וְכוּ׳, וְלָכֵן אֲנִי סוֹמֵךְ עַל חָכְמַת כְּבוֹדוֹ הָרָמָה, שֶׁיִּתְעַנְיֵן בַּסֵּבֶל שֶׁאָנוּ סוֹבְלִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְשַׁלֵּם לָכֶם בְּרִיאוּת הַשְׁלֵמָה, וַאֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים, שֶׁתִּזְכּוּ לְהַרְבּוֹת תּוֹרָה וּלְחַדֵּשׁ חִדּוּשִׁים וּלְחַבֵּר סְפָרִים הַנִּצְרָכִים לָעוֹלָם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרצא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, ט״ו חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, ר׳ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה אַף שֶׁשָּׁלַחְתִּי לָכֶם כְּבָר מִכְתָּב, וּבוֹ הִבְטַחְתִּי לָכֶם, שֶׁבְּוַדַּאי

לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּזְכוּת שֶׁזִּכִּיתֶם לִהְיוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמַן.

וְהִנֵּה עָבְרוּ כְּבָר יוֹתֵר מִשְּׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מֵאָז שֶׁהָיִינוּ בְּיַחַד אֵצֶל מָרָן ... שְׁלִיטָ״א, וּבֵקֵשׁ אֶתְכֶם לְהַזְמִין אֶת כָּל אֵלּוּ הַקְּשׁוּרִים בַּדָּבָר, וַעֲדַיִן לֹא שָׁמַעְנוּ שׁוּם דָּבָר, וְהַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְהַמְּרִירוּת וְהַהַרְפַּתְקָאוֹת נִתְרַבִּים בְּקִהְלָתֵנוּ מִיּוֹם לְיוֹם, כִּי חוֹנְקִים אוֹתָנוּ מַמָּשׁ עַל לֹא דָּבָר, רַק עַל שֶׁמְּדַבְּרִים עָלֵינוּ לְשׁוֹן־הָרַע.

וְאוּלַי מֵרֹב צָרוֹתָיו וְטִרְדוֹתָיו שָׁכַח בַּמֶּה מְדֻבָּר, אָמַרְתִּי לַחֲזֹר וּלְהַזְכִּירוֹ אֶת צַעֲרֵנוּ הָרַב, וְנָא וְנָא יִרְאֶה לִפְעֹל בַּעֲבוּרֵנוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, ט״ו חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי .... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה ... נֵרוֹ יָאִיר אָמַר, שֶׁסִּכֵּם אִתְּךָ לִהְיוֹת אֶצְלוֹ בְּשָׁעָה 12.00, לָזֹאת אִם אַתָּה יָכוֹל לְהַכְנִיס עַצְמְךָ בְּעִנְיַן שְׁלוֹם־בַּיִת, אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וְרַק זֶה יִשָּׁאֵר מֵאִתָּנוּ, וְזֶה מֵהַמִּצְווֹת שֶׁהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לוֹ לָעוֹלָם הַבָּא, וְהַפֵּרוֹת אוֹכְלִים בָּעוֹלָם הַזֶּה.

מִי יִתֵּן שֶׁכְּבָר יִתְרַחֵב לָנוּ, וְכָל הַצָּרוֹת שֶׁל הָרְשָׁעִים יִתְהַפְּכוּ כְּבָר לְטוֹבָה, וְנֵצֵא מִכָּל הַסְּבָךְ הַזֶּה שֶׁבִּשְׁלוּ לָנוּ, וְנוּכַל לְקַבֵּל אֶת הַשֻּׁלְחָן לְבֵית־הַסֵּפֶר.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, ט״ו חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וַאֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה, שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה שְׁלוֹם־בַּיִת אֶצְלְכֶם, וְהַכֹּל יַחֲזֹר עַל הַצַּד הֲכִי טוֹב.

אוֹדוֹת ... תֹּאמַר לוֹ, שֶׁזֶּה לֹא עוֹד שְׁלשָׁה חֲדָשִׁים, אֶלָּא כְּבָר בְּשָׁבוּעַ זֶה, כִּי יֵשׁ הַחְלָטַת מוֹעֵצָה בְּפֶה אֶחָד, שֶׁיִּתְּנוּ לָנוּ שֶׁטַח זְמַנִּי מֵאֲחוֹרֵי בֵּית־הַסֵּפֶר, וְיָבִיאוּ לָנוּ קָרָאוָנִים, וְזֶה צָרִיךְ לְהִתְבַּצַּע כְּבָר, וְכָל יוֹם הוּא הֶפְסֵד לִשְׁמוֹנִים בָּנוֹת, שֶׁאֵין לָהֶן הֵיכָן לִלְמֹד, וְעַל־כֵּן שֶׁלֹּא יִדְחֶה אוֹתְךָ בְּקֹשׁ עוֹד שְׁלשָׁה חֲדָשִׁים, שֶׁטַח יֵשׁ כְּבָר, וְכֵן קָרָאוָנִים, אַךְ הָרָשָׁע מוֹנֵעַ, וּמַה שַּׁיָּךְ לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם עִמּוֹ, שֶׁיְּזָרֵז אֶת הַטִּפּוּל בַּשֶּׁטַח, שֶׁנָּתְנוּ לָנוּ הַמּוֹעֵצָה, וְאָז הַכֹּל יָבוֹא עַל הַצַּד הַיּוֹתֵר טוֹב.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף אַחַר הָרַע יָבוֹא הַטּוֹב.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרצד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, ט״ו חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי לָדַעַת הַאִם ... נִפְגַּשׁ עִם הַנָּחָשׁ ... וּמַה קָּרָה — נָא לְהוֹדִיעֵנִי.

מָה אֹמַר לְךָ! אֲנַחְנוּ עוֹבְרִים עַכְשָׁו נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים עַד מְאֹד, וְעִקַּר הַנִּסָּיוֹן הוּא חֲלֻקַּת הָעֵצָה, וְאֵין לָנוּ רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, כִּי בֶּאֱמֶת זֶה שֶׁמְּטַפְּסִים עַל הָרַב ... זוֹ רַק עֲלָיָה, כִּי

הָרְשָׁעִים כַּיָּם נִגְרָשׁ, הַשְׁקֵט לֹא יוּכְלוּ, וּצְרִיכִים רַחֲמִים מְרֻבִּים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁנְּקַבֵּל שֶׁטַח וּבְנְיָנִים בַּעֲבוּר בֵּית־סֵפֶר לְבָנוֹת, כִּי בָּאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ.

וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁלֹּא עָזַב חַסְדּוֹ מִמֶּנִּי כָּל יָמַי, לֹא יַעֲזֹב גַּם עַכְשָׁו אֶת חַסְדּוֹ מִמֶּנִּי, וְיַעֲזֹר לִי לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל לִבְנוֹת "עִיר בְּרֶסְלֶב".

נָא לְהוֹדִיעֵנִי אֵיפֹה ...

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה מְהִירָה...

כג תרצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, ט"ו חֶשְׁוָן ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בָּזֶה שֶׁדִּבַּרְנוּ וְכוּ', עַיֵּן בַּתּוֹסְפוֹת (בְּרָכוֹת יג.): בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל: "וּבְאֶמְצַע שׁוֹאֵל", וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: "וּפָסַק רַבֵּנוּ שְׁמַעְיָה, דְּמָקוֹם שֶׁאָסוּר לְסַפֵּר, אָסוּר לְדַבֵּר אֲפִלּוּ בִּלְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ", עַיֵּן שָׁם; וְלָכֵן תִּשְׁמֹר מֵעַתָּה לֹא לְהִתְוַכֵּחַ עִם אַף אֶחָד.

תָּמִיד תִּהְיֶה רָגִיל לוֹמַר בְּעֵת צָרָתְךָ וְכוּ' אֶת הַפָּסוּק הַזֶּה (תְּהִלִּים כה): "רְאֵה עָנְיִי וַעֲמָלִי, וְשָׂא לְכָל חַטֹּאתָי", וְזֶה יוֹעִיל לְךָ לְכַפָּרַת עֲוֹונוֹת, וְכֵן מַה שֶּׁגִּלָּה אֵלְיָהוּ הַנָּבִיא לְבַעַל הַתּוֹלְדוֹת זי"ע, שֶׁעַל כָּל דָּבָר יֹאמַר: זָאל זַיין אַזוי [שֶׁיִּהְיֶה כָּךְ], הַיְנוּ לִמְסֹר עַצְמוֹ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְזֶה יוֹעִיל לְךָ מְאֹד עַל כָּל צָרָה שֶׁרַק לֹא תָּבוֹא.

מָה אֹמַר לְךָ! רָאוּי לָנוּ לִרְקֹד מֵרֹב שִׂמְחָה, שֶׁאֲנַחְנוּ מְקֻרָבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל, וְעִקַּר הַהִתְקָרְבוּת הִיא עַל־יְדֵי קִיּוּם עֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה בְּכָל מְחִיר, וְכֵן לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְפָרֵשׁ

שִׂיחָתוֹ אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהַתְמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיוֹתֵר מִזֶּה לֹא צְרִיכִים כְּלָל.

אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֹּאחַז בָּזֶה, וְאָז טוֹב לוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כג תרצו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, ט״ו חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! רַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד לֹא לִלְמֹד בְּסִפְרֵי חֲקִירוֹת, אֲפִלּוּ מִגְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי לָנוּ יֵשׁ מֹחַ קָטָן וְכוּ׳, וּלְבַסּוֹף נִשְׁאַר עִם כָּל הַקֻּשְׁיוֹת וְהַסְּפֵקוֹת וְכוּ׳, אֶת הַתֵּרוּצִים שֶׁתֵּרְצוּ אֲנַחְנוּ לֹא מְבִינִים כְּלָל, נִמְצָא שֶׁנִּשְׁאַר רַק עִם הַקֻּשְׁיוֹת וְכוּ׳, וּבִשְׁבִיל מַה צְּרִיכִים אֶת זֶה, וּכְבָר אָמַר הֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם (מִשְׁלֵי כה): ״כְּבוֹד אֱלֹקִים הַסְתֵּר דָּבָר, וּכְבוֹד מְלָכִים חֲקֹר דָּבָר״, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי חֲגִיגָה, פֶּרֶק ב׳, הֲלָכָה א׳): ״כְּבוֹד אֱלֹקִים הַסְתֵּר דָּבָר״ — עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם, ״וּכְבוֹד מְלָכִים חֲקֹר דָּבָר״ — מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, הַיְנוּ קֹדֶם הַבְּרִיאָה אָסוּר בְּכָלָל לִשְׁאֹל שְׁאֵלוֹת וּלְהַקְשׁוֹת קֻשְׁיוֹת וְכוּ׳, וְלֹא לְהִכָּנֵס בִּסְפֵקוֹת וַחֲקִירוֹת, אֲבָל אַחַר הַבְּרִיאָה אָז יְכוֹלִים לַחֲקֹר וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִמְצֹא אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה, לֵידַע שֶׁהַכֹּל זֶה אֱלֹקוּת, וֶאֱלֹקוּת זֶה הַכֹּל, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן א׳): אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי צָרִיךְ תָּמִיד לְהִסְתַּכֵּל עַל הַשֵּׂכֶל שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, הַיְנוּ לְחַפֵּשׂ אַחַר הָאֱלֹקוּת שֶׁבְּדָבָר זֶה, הַמְחַיֶּה אֶת כָּל פְּרָט מִפְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה זֹאת, מִי שֶׁמַּכְנִיס עַצְמוֹ בָּזֶה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרצז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, ט״ז חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בְּזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר, וְתִלְמַד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, שֶׁזֶּה חֶלְקֵנוּ לָנֶצַח. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (שַׁבָּת קכ.): וּבְבֵיתִי רֵיקָם, זֶה שֶׁאֵין בְּיָדוֹ מִקְרָא, מִשְׁנָה, תַּלְמוּד, הַיְנוּ זֶה עִקַּר הָעֲנִיּוּת שֶׁל הָאָדָם, כְּשֶׁעַל־כָּל־פָּנִים הַשְּׁלֹשָׁה לִמּוּדִים הָאֵלּוּ אֵין לוֹ.

וְלָכֵן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, תַּעֲשֶׂה הַתְחָלָה מֵהַיּוֹם הַזֶּה לִלְמֹד חֲמֵשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם מְפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, וְכֵן לִגְרֹס הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, וְעַל כֻּלָּם לִלְמֹד תַּלְמוּ״ד שֶׁהִיא גְּמָרָא, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ריד), שֶׁעַל־יְדֵי לִמּוּד תַּלְמוּד מַכְנִיעִים אֶת הַקְּלִפָּה שֶׁהִיא לִילִי״ת, הַמַּחְטֵאת הָאָדָם בִּפְגַם־הַבְּרִית, וּמַכְנִיסָה בּוֹ מְרִירוּת וְדִכָּאוֹן, עַצְבוּת וּמָרָה שְׁחוֹרָה וְכוּ׳.

אַשְׁרֵי מִי שֶׁלּוֹמֵד בְּכָל יוֹם תַּלְמוּ״ד שֶׁהִיא גְּמָרָא, שֶׁזֶּה מְסֻגָּל לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, כִּי אִם הָיָה אָדָם יוֹדֵעַ מַה זֶּה לִגְרֹס הַרְבֵּה גְּמָרָא, לֹא הָיָה מֵנִיחַ אֶת הַגְּמָרָא כְּלָל, כִּי זֶה מַמְשִׁיךְ עָלָיו אֶת הָאַרְבָּעָה מַלְאֲכֵי הַשְּׁמִירָה: גַּ׳בְּרִיאֵל, מִ״יכָאֵל, רָ׳פָאֵל, א׳וּרִיאֵל.

וְכֵן תִּגְרֹס הַרְבֵּה זֹהַר וְתִקּוּנִים, שֶׁזֶּה מְזַכֵּךְ אֶת הַנֶּפֶשׁ מִכָּל מִינֵי חֲלָאָה, וְעַל כֻּלָּם תִּלְמַד הַרְבֵּה סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל: ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, וְשִׂיחוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁבְּ״חַיֵּי־מוֹהַר״ן״, וּבְ״שִׂיחוֹת־הָרַ״ן״, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרחצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, ט״ז חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

חֲזַק וֶאֱמַץ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁלֹּא יַפִּיל אוֹתְךָ.

דַּרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל זֶה שִׂ׳מְח׳ה׳, שֶׁלְחָן עָרוּךְ, לִלְמֹד הַרְבֵּה הֲלָכוֹת, כְּדֵי לָדַעַת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלֵךְ בָּהּ, מִ׳קְוֶה — תַּקְפִּיד לֵילֵךְ בְּכָל יוֹם לְמִקְוֶה טָהֳרָה, חֲ׳צוֹת — תֹּאמַר בְּכָל לַיְלָה סֵדֶר תִּקּוּן חֲצוֹת, וּלְבַקֵּשׁ עַל גָּלוּת הַשְּׁכִינָה וְצָרוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב לְמַעְלָה, ה׳תְבּוֹדְדוּת — זוֹ מַעֲלָה עֶלְיוֹנָה וּגְדוֹלָה מֵהַכֹּל, לִהְיוֹת רָגִיל לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִם תִּהְיֶה חָזָק בָּזֶה, אָז תָּמִיד תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרצט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה, י״ט חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, כִּי דָּבָר זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, כִּי כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ מִצְוַת צְדָקָה בְּגַשְׁמִיּוּת שֶׁאֶחָד יַעֲזֹר לַשֵּׁנִי, כְּמוֹ־כֵן וְיוֹתֵר מִזֶּה יֵשׁ צְדָקָה רוּחָנִית, שֶׁאֶחָד צָרִיךְ לַעֲזֹר לַשֵּׁנִי, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ וּלְנַחֵם

אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וַעֲלֵיכֶם לָדַעַת, כִּי בְּעִנְיָנֵי נְשָׁמוֹת אֵין לָנוּ שׁוּם מֻשָּׂג כְּלָל, וְאָסוּר לְבַטֵּל אֶת שׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל, כַּיָּדוּעַ מַה שֶּׁאָמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע עַל הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ ר׳ לֵוִי יִצְחָק מִדֶּרָהאבִּיטְשׁ זי״ע, שֶׁמִּן הַשָּׁמַיִם קִבֵּל נְשָׁמָה קְטַנָּה, אֲשֶׁר אֵין כְּמַעַט בַּדּוֹר נְשָׁמָה קְטַנָּה כָּמוֹהִי, וְהוּא אֲשֶׁר הִגְבִּיהַּ אוֹתָהּ לְמַעֲלַת הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ ר׳ שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי. עִמְדוּ וּרְאוּ מַה זֶּה נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אַף פַּעַם לֹא יְכוֹלִים לָדַעַת גְּדֻלַּת יְהוּדִי, וְעַל־כֵּן הַדָּבָר הַזֶּה לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ יְהוּדִים, וּלְדַבֵּר עַל לִבָּם — זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַה שֶּׁעוֹבֵר — צָרוֹת וְיִסּוּרִים, קַטְנוּת וּמַכְאוֹבִים וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְכִמְעַט כְּמְעַט שֶׁאָדָם יְאַבֵּד עַצְמוֹ לָדַעַת, וּכְשֶׁבָּא אֶחָד וּמְדַבֵּר עִם זוּלָתוֹ, הוּא מַגְבִּיהַּ אוֹתוֹ עַד אֵין סוֹף. וְלָכֵן רְאוּ שֶׁהֶעָבוֹדָה הַזּוֹ לְדַבֵּר עִם אֲנָשִׁים, תִּהְיֶה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, וְתַתְחִילוּ קֹדֶם בַּבַּיִת לְדַבֵּר עִם הָאִשָּׁה וּלְחַזֵּק אוֹתָהּ, וּלְאַמֵּץ אוֹתָהּ, וּלְשַׂמְּחָהּ וּלְעוֹדְדָהּ, וְתִשְׁמְרוּ מְאֹד מְאֹד לֹא לְהָיוֹת אַכְזָרִיִּים בַּבַּיִת, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי זוֹ עֲבֵרָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְהִיא מִדַּת הָרְצִיחָה, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְכֵן צְרִיכִים לְרַחֵם עַל הַיְלָדִים, וְלֹא לָלֶכֶת אִתָּם בְּאַכְזָרִיּוּת וּבְהַכָּאוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳ אֶלָּא בְּדֶרֶךְ הַטּוֹב, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה יַצְלִיחוּ, וּכְשֶׁתִּהְיוּ חֲזָקִים בַּבַּיִת עִם הָאִשָּׁה וְעִם הַיְלָדִים לְחַזְּקָם וּלְאַמְּצָם וּלְעוֹדְדָם וּלְשַׂמְּחָם, אָז תֵּצְאוּ בַּחוּץ לְשַׂמֵּחַ וּלְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וּכְשֶׁתִּהְיוּ חֲזָקִים בְּיַחַד, אָז תֵּצְאוּ בַּחוּץ לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁזּוֹ מַעֲלַת הַפָּצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, כִּי עָלֵינוּ נָפַל חוֹבַת הַיּוֹם, כִּי עוֹבֵר עַל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מַה שֶּׁעוֹבֵר — צָרוֹת וְיִסּוּרִים, קַטְנוּת וּמַכְאוֹבִים, וְאַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּחֲזִיק מַעֲמָד, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר מִשּׁוּם דָּבָר.

נָא וְנָא רְאוּ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת וָתִיקִין, מִי שֶׁרַק יָכוֹל לָבוֹא וּלְהִצְטָרֵף לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת וָתִיקִין, יִשְׁתַּדֵּל בְּכָל כֹּחוֹ לָבוֹא, כִּי אֵין לְמַעְלָה מִתְּפִלַּת הַוָּתִיקִין, וּמִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל שֶׁיָּבוֹא עַל כָּל פָּנִים בְּשָׁעָה שְׁמוֹנֶה, וְתִתְפַּלְּלוּ בְּמִנְיָן דַּיְקָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּרְאוּ נִסִּים נִגְלִים שֶׁיֵּעָשֶׂה עִמָּכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְכֵן מְנֻחָה תִּשְׁתַּדְּלוּ לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ שֶׁלָּנוּ הַנִּקְרָא עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכֵן תְּפִלַּת עַרְבִית,

וְאַף אֶחָד שֶׁלֹּא יִתְפַּלֵּל בַּבַּיִת בִּיחִידוּת, כִּי זֶה גּוֹרֵם לְהַרְבֵּה קִלְקוּלִים — הֵן בְּעִנְיְנֵי חִנּוּךְ, שֶׁהַיְלָדִים רוֹאִים שֶׁהָאַבָּא מִתְפַּלֵּל בִּיחִידוּת בַּבַּיִת וְכוּ' וְכוּ', וְהֵן שֶׁגּוֹרְמִים לְעַצְמוֹ צָרוֹת רַבּוֹת בְּרוּחָנִיּוּת, וְעַל־כֵּן תִּשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ דַּיְקָא, וְאָז תַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם.

רְאוּ לְדַבֵּק אֶת עַצְמְכֶם בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תְּצַיְּרוּ לְעַצְמְכֶם, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תש.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה, כ' חֶשְׁוָן ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", תַּלְמִידֵי "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, הֲוָיָ"ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

הָרַבִּי רַבִּי זוּשָׁא מֵאַנִיפּוֹלִי זי"ע שָׁאַל אֶת אָחִיו הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מִלִּיזֶ'ענְסְק זי"ע: תֹּאמְרוּ לִי, אָחִי הַקָּדוֹשׁ, אֵיךְ נַעֲשׂוּ אֶצְלְךָ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים? עָנָה וְאָמַר: הֶחְדַּרְתִּי אַהֲבָה כָּזוֹ בֵּין אֲנָשַׁי, שֶׁבִּזְכוּת הָאַהֲבָה נַעֲשִׂים מוֹפְתִים; אֵין עוֹד דָּבָר כָּל־כָּךְ חָשׁוּב אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ שֶׁיְּהוּדִים מַחֲזִיקִים עַצְמָם בְּיַחַד, בְּאַהֲבָה וּבְאַחְדוּת גְּדוֹלָה מְאֹד. בַּעַל הַתַּנְיָא זי"ע אָמַר, שֶׁשָּׁמַע מֵרַבּוֹ הַמַּגִּיד מִמֶּעזְרִיטְשׁ זי"ע, שֶׁשָּׁמַע מֵהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע, שֶׁאִם מִתְקַבְּצִים יַחַד עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים, וְאֵינָם עוֹשִׂים כְּלוּם רַק יוֹשְׁבִים בְּיַחַד בְּאַהֲבָה אַחַת וּבְלֵב אֶחָד, מַלְאָךְ מִיכָאֵל אֵינוֹ יָכוֹל לָגֶשֶׁת אֲלֵיהֶם. כָּל־כָּךְ חָשׁוּב בַּשָּׁמַיִם כְּשֶׁיְּהוּדִים מִתְאַחֲדִים יַחַד, שֶׁהַמַּלְאָךְ

מִיכָאֵל, אֲשֶׁר הוּא הַמְלַמֵּד זְכוּת עַל כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבוֹנֶה הֵיכָלוֹת מֵהַלִּמּוּד זְכוּת שֶׁמְּלַמֵּד עַל יִשְׂרָאֵל, אִם־כֵּן מַלְאָךְ כָּזֶה חָשׁוּב מְאֹד בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אֵינוֹ יָכוֹל לָגֶשֶׁת הֵיכָן שֶׁיּוֹשְׁבִים עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים בְּאַהֲבָה אַחַת וּבְלֵב אֶחָד. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר: הָעוֹלָם רָאוּי שֶׁיִּתְמְהוּ עַל גֹּדֶל הָאַהֲבָה שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם. רַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה מְאֹד שֶׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִתְחַזְּקוּ בְּיַחַד בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד. כְּפִי שֶׁמְּקֻבָּל אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הַדִּבּוּר הַזֶּה עֲדַיִן לֹא יָצָא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, הָיוּ פֹּה וָשָׁם קִבּוּצִים דַּי קְטַנִּים, שֶׁהִצְלִיחוּ לְקַיֵּם אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהֶחֱזִיקוּ עַצְמָם בְּיַחַד, כְּגוֹן: בָּעִיר טִירְהָווִיצָא הָיְתָה חֲבוּרָה שְׁלֵמָה שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, עוֹבְדֵי הַשֵּׁם, בְּהַנְהָגָתוֹ שֶׁל הָרַב הֶחָסִיד רַבִּי סָנְדֶר מֵעִיר טִירְהָווִיצָא, הוּא הָיָה סוֹחֵר בָּדִים, אַף־עַל־פִּי־כֵן זָכָה לְגַבֵּשׁ סְבִיבוֹ קְבוּצָה גְּדוֹלָה שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְהֶחְדִּיר בָּהֶם עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה, שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ בְּהִתְלַהֲבוּת גְּדוֹלָה. הַתְּפִלָּה הָיְתָה תְּפִלָּה בְּכוֹחוֹת, תְּפִלָּה בְּקוֹל, וְזוֹ הָיְתָה נְקֻדָּתוֹ שֶׁהֶחְדִּיר בַּחֲבוּרָתוֹ, שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ בְּקוֹל וּבְצְעָקוֹת. וְכֵן הִצְטַיְּנָה בְּמִדַּת הַצְּדָקָה שֶׁלּוֹ, אַף שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ לֹא הָיָה עָשִׁיר, וְכֵן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ גַּם־כֵּן לֹא הָיוּ עֲשִׁירִים, אַף־עַל־פִּי־כֵן גֹּדֶל הַחֶסֶד וְהַצְּדָקָה שֶׁעָשׂוּ חֲבוּרַת עֲנִיִּים אֵלּוּ, זֶהוּ בִּלְתִּי אֶפְשָׁרִי לְהַסְבִּיר, הָיָה לָהֶם אָרוֹן מְיֻחָד וּבוֹ מְעִילִים רַבִּים, אָרוֹן וּבוֹ נַעֲלַיִם וּמַגָּפַיִם, וְכֵן שְׂאָר מִינֵי בְּגָדִים, וְכָל עָנִי מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ מַלְבּוּשׁ אוֹ מִנְעָלִים, יָדַע שֶׁהַכְּתֹבֶת הִיא בְּטִירְהָווִיצָא, כִּי כְּשֶׁנִּכְנָסִים לְשָׁם, זוֹכִים לִצְדָקָה וָחֶסֶד. עוֹד הִצְטַיְּנוּ בְּמִצְוַת הַשִּׂמְחָה וְהָרְקוּדִים, וְהָיוּ שְׂמֵחִים וַעֲלִיזִים תָּמִיד. וּבְכֵן, בִּשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ הִצְטַיְּנוּ מְאֹד: תְּפִלָּה בְּכֹחַ — שֶׁהִתְפַּלְּלוּ בְּקוֹל גָּדוֹל מְאֹד, וְהִרְבּוּ בִּצְדָקָה וָחֶסֶד, וְהָיוּ תָּמִיד שְׂמֵחִים וְרוֹקְדִים. כְּמוֹ־כֵן הָיוּ מְקוֹמוֹת נוֹסָפִים, בָּהֶם הָיוּ קְבוּצוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהִשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד לְקַיֵּם אֶת הַדִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁמְּאֹד רָצָה שֶׁתִּהְיֶה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אַהֲבָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְהָעוֹלָם יִקָּנְאוּ בְּגֹדֶל הָאַהֲבָה שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵיהֶם.

מָה אֹמַר לָכֶם! הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֲזָרָנִי בִּזְכֻיּוֹת חִנָּם, שֶׁזָּכִיתִי לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, מֵהֶעְצוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל,

מֵהַדֶּרֶךְ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם, בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, אֲנִי יָכוֹל לְהוֹדוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּרַבִּים, שֶׁמֵּאָז שֶׁהִתְקָרַבְתִּי, תֵּכֶף־וּמִיָּד נִתְלַהֲבְתִּי בְּתַבְעֵרָה עֲצוּמָה, וּמֵאָז וְעַד עַתָּה מִזֶּה אַרְבָּעִים שָׁנָה, אֲנִי בּוֹעֵר עִם אוֹתָהּ תַּבְעֵרָה שֶׁהָיְתָה לִי בְּגִיל חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה וָחֵצִי, עַל אַף שֶׁעָבַר עָלַי בְּמֶשֶׁךְ הַשָּׁנִים הַלָּלוּ מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים מַמָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ בִּתְהִלִּים (מב, ח): ״כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ״, פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ, אֵילּוּ עֶלְבּוֹנוֹת וּבוּשׁוֹת, בִּזְיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים הָיוּ לִי כְּשֶׁהָייתִי בָּחוּר צָעִיר?! אֵילּוּ עֶלְבּוֹנוֹת וּבִזְיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, חֲרוּפִים וְגִדּוּפִים הָיוּ מְנַת חֶלְקִי אַחַר הַחֲתֻנָּה?! אֵיזוֹ מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת, אֵיזוֹ קִנְאָה וְשִׂנְאָה הִתְגַּבְּרוּ עָלַי מֵאָז שֶׁהִדְפַּסְתִּי סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וַהֲפָצָתִים בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ?! אֵיזוֹ מְרִירוּת וּרְדִיפוֹת וְנִדּוּיִים נִדּוּ וְהִרְחִיקוּ אוֹתִי, מֵאָז שֶׁהִתְחַלְתִּי לְהַדְפִּיס אֶת הַחִדּוּשִׁים שֶׁלִּי בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל?! וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי מֻכְרָח לוֹמַר קֶבֶל עַם וְעֵדָה, אַף שֶׁשָּׁבְרוּ אוֹתִי, וְלֹא פַּעַם אַחַת נִשְׁבַּרְתִּי, אֲבָל אֶת הָרָצוֹן וְהַכִּסּוּפִים שֶׁלִּי, לֹא יָכְלוּ לְהָזִיז, אוֹתָהּ אֵשׁ, אוֹתָהּ תְּשׁוּקָה, אוֹתוֹ רָצוֹן וְכִסּוּפִים שֶׁהָיוּ לִי מֵאָז שֶׁהָייתִי בְּגִיל חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה וָחֵצִי עַד עַתָּה כְּאַרְבָּעִים שָׁנָה, לֹא הִשְׁתַּנָּה כְּלָל וּכְלָל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֲזָרָנִי שֶׁהֵקַמְנוּ מְתִיבְתָּא, וְנִקְרֵאת: ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, עַל שֵׁם הַתּוֹרָה בִּלְקוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נט, שֶׁאוֹמֵר שָׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, כְּשֶׁאֶחָד מְקָרֵב אֲנָשִׁים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מִזֶּה נִבְנָה הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ, אֲבָל כָּל אֵלּוּ שֶׁהֵם בְּתוֹךְ הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ, צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים לְהִשָּׁאֵר, כִּי רַבִּים נוֹפְלִים, וְכֵן מִי שֶׁמְּקָרֵב אוֹתָם צָרִיךְ רַחֲמִים רַבִּים, שֶׁהָרַע שֶׁל אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים לֹא יִדְבַּק בּוֹ. וְנוֹתֵן רַבֵּנוּ זַ״ל עֵצָה: אִם אָדָם מִתְבּוֹדֵד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם, וּמְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא נִצּוֹל הֵן מֵהָרַע שֶׁל אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁלֹּא יִדְבַּק בּוֹ, וְהֵן אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים — אִם מִתְבּוֹדְדִים בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְבַקְּשִׁים שֶׁלֹּא יַשְׁלִיכוּם מֵהֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ, יִזְכּוּ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, כִּי הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת שֶׁל אָדָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זֶה מַה שֶּׁמַּחֲזִיקוֹ; כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מְרִירוּת וְיִסּוּרִים, אֲשֶׁר לֹא יֵאָמֵן כִּי יְסֻפַּר. כְּשֶׁאָדָם בְּגִיל צָעִיר אֵינוֹ מְתָאֵר מַה מְּחַכֶּה לוֹ, כְּשֶׁחָתָן עוֹמֵד תַּחַת

חֻפָּתוֹ, אֵינוֹ מְשַׁעֵר מַה מְצַפֶּה לוֹ בַּחַיִּים. אֲבָל אִם מַקְדִּים בִּתְפִלָּה, אִם מַרְבֶּה בְּתַחֲנוּנִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁמְרֵנוּ, וּמַרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא הַמְאֻשָּׁר בְּיוֹתֵר בַּחַיִּים. כִּי אֵין עוֹד אָדָם מְאֻשָּׁר יוֹתֵר מִמִּי שֶׁמַּרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זֶהוּ הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהִכָּנֵס אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְזֶה הַמַּפְתֵּחַ אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל. בְּלִי הִתְבּוֹדְדוּת אָדָם רָחוֹק מֵרַבֵּנוּ זַ״ל לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי, כִּי בְּלִי תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת אָדָם בְּמַצָּב מְסֻכָּן מְאֹד. רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר פַּעַם לְמוֹהֲרַנַ״תְ זַ״ל: אֲנִי תָּפַסְתִּי אֶתְכֶם בַּשַּׁק, הַיְנוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּתוֹךְ שַׁקּוֹ. עָנָה וְאָמַר מוֹהֲרַנַ״תְ זַ״ל: רַבִּי, תִּקְשְׁרוּ אֶת הַשַּׁק, שֶׁלֹּא נִבְרַח. לְמִדִּים מִכָּאן, מוֹהֲרַנַ״תְ זַ״ל, שֶׁהָיָה גָּאוֹן עָצוּם, מְקֻבָּל גָּדוֹל, עוֹבֵד הַשֵּׁם נִפְלָא, מָסוּר לְרַבֵּנוּ זַ״ל בְּלֵב וָנֶפֶשׁ, וְעָבַד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה, וְעָבַר עָלָיו בַּחַיִּים שְׁפִיכוּת דָּמִים, עֶלְבּוֹנוֹת, בְּזָיוֹנוֹת, חֵרוּפִים וְגִדּוּפִים, מִי לֹא דִּבֵּר עָלָיו?! וַאֲפִלּוּ בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ״ל דִּבְּרוּ עָלָיו, אַף־עַל־פִּי־כֵן אָמַר: רַבִּי, תִּקְשְׁרוּ אֶת הַשַּׁק; שֶׁאִם יִתְעוֹפֵף הַשַּׁק הוּא לֹא יִבְרַח.

אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: מְתִיבְתָּא דְּאַרְעָא כְּמְתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא, אִם עוֹשִׂים מְתִיבְתָּא לְמַטָּה, כָּךְ נַעֲשָׂה לְמַעְלָה; רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן עד): הַמְקֻרָבִים לַצַּדִּיק בָּעוֹלָם הַזֶּה, יִהְיוּ מְקֻרָבִים לַצַּדִּיק בָּעוֹלָם הַבָּא; אִם עָשִׂינוּ מְתִיבְתָּא דְּאַרְעָא ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ פֹּה בָּעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחָמְרִי, וְאָנוּ מִתְקַבְּצִים יַחַד, וּמְשַׁתְּדְּלִים לַעֲזֹר אֶחָד לַשֵּׁנִי, כָּךְ תִּהְיוּ בְּטוּחִים שֶׁתִּהְיֶה לָנוּ מְתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא, מְתִיבְתָּא לְמַעְלָה ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, שָׁם נִהְיֶה גַּם־כֵּן קְשׁוּרִים וּמְיֻחָדִים בְּיַחַד. אֲבָל אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עא): וְצָרִיךְ כֹּחַ לַעֲמֹד בְּהֵיכַל־הַמֶּלֶךְ, צְרִיכִים כֹּחוֹת עֲצוּמִים לְהִשָּׁאֵר בְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא; כִּי הַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת הַשֵּׁדִים וְהַמַּשְׁחִיתִים רוֹצִים לְגָרֵשׁ מֵהֵיכָל הַזֶּה, וְרַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה, וּבְמֶשֶׁךְ כָּל הַשָּׁנִים רָאִינוּ אֵיךְ הִתְרַחֲקוּ לְאֵין סְפֹר אֲנָשִׁים, אַךְ הַהֶפְסֵד כֻּלּוֹ שֶׁלָּהֶם, בְּוַדַּאי אִם הָיוּ נִשְׁאָרִים הָיְתָה טוֹבָה גַּם לָנוּ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף בְּרֹב עַם הַדְרַת מֶלֶךְ, אֲבָל כְּפִי רִבּוּי הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְהַמְּרִירוּת וְהַהַרְפַּתְקָאוֹת

שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶם — בָּרְחוּ וְנִתְרַחֲקוּ, הַהֶפְסֵד שֶׁלָּהֶם גָּדוֹל עַד מְאֹד, כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת בִּמְתִיבְתָּא "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ", זֶה עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲצִלֵּנוּ הָעִקָּר וְהַיְסוֹד הוּא תְּמִימוּת וּפְשִׁיטוּת, לְזָרֹק אֶת הַשֵּׂכֶל וְהַדַּעַת הָעַצְמִי לְגַמְרֵי, לָדַעַת שֶׁאֵין לָנוּ שֵׂכֶל, אֵין לָנוּ מֹחַ מַחֲשָׁבָה. רַבֵּנוּ אוֹמֵר דִּבּוּר — חֲתִיכַת שֵׂכֶל, עוֹד דִּבּוּר — עוֹד חֲתִיכַת שֵׂכֶל. וְכֵן אָמַר מוֹהֲרַנ"תְּ זַ"ל: כְּשֶׁהִתְקָרַבְתִּי לְרַבֵּנוּ, זָרַקְתִּי וְהִשְׁלַכְתִּי מֵעָלַי כָּל הַשֵּׂכֶל וְהַהֲבָנָה וְהַדַּעַת, אֵין שׂוּם שֵׂכֶל, חָכְמָה וּבִינָה, רַבֵּנוּ אָמַר דִּבּוּר — חֲתִיכַת שֵׂכֶל, עוֹד דִּבּוּר — עוֹד חֲתִיכַת שֵׂכֶל. וְזֶה אֲשֶׁר הֵבִיא אֶת מוֹהֲרַנ"תְּ זַ"ל לְמַה שֶׁהֵבִיא. וְכָל אֶחָד מֵאִתָּנוּ יָכוֹל לִהְיוֹת כְּמוֹהֲרַנ"תְּ זַ"ל, אִם רַק יַשְׁלִיךְ אֶת שִׂכְלוֹ, וְיִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא): עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים, אָדָם יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּכָל עִנְיָן וְעִנְיָן; בָּרֵעַ שֶׁאָדָם פּוֹגֵם בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, מֹחוֹ נַעֲשָׂה מְטֻנָּף, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כְּבֵית הַכִּסֵּא, עוֹלִים לוֹ עֲשָׁנִים סְרוּחִים בַּמֹּחַ, וּמְסַבְּבִים אוֹתוֹ. אֲצִלֵּנוּ בִּמְתִיבְתָּא "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" הַיְסוֹד הוּא תְּמִימוּת וּפְשִׁיטוּת, אֵין לָנוּ דַּעַת וְשֵׂכֶל, אֵינֵנוּ יוֹדְעִים כְּלוּם, רַק מַה שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל רָצָה.

לָזֹאת, כָּל דִּבּוּרֵינוּ הֵם אֶחָד בִּלְבָד: לְדַבֵּר מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא תָּמִיד, לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׁכִינָה בָּעוֹלָם. כִּי כֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: מִיּוֹם שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, נִתְאַוָּה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ דִּירָה בַּתַּחְתּוֹנִים. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹצֶה לָגוּר בֵּינֵינוּ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹצֶה שֶׁתָּמִיד נִזְכֶּה לְדַבֵּר מִמֶּנּוּ. וְזֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּרֹאשׁ מַעְיָנֵינוּ; כִּי אֲנַחְנוּ רוֹצִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְחַיִּים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאַל תִּשְׁכְּחוּ שֶׁאֲנַחְנוּ חוֹזְרִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא — אִם בִּרְצוֹנֵנוּ אוֹ שֶׁלֹּא בִּרְצוֹנֵנוּ, אָדָם חַיָּב לָמוּת, הַגּוּף לַקֶּבֶר יוּבַל וְהַנְּשָׁמָה עוֹלָה לְמַעְלָה בַּחֲזָרָה אֶל שָׁרְשָׁהּ, וּמִזֶּה אַף אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּטֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, יט): "כִּי עָפָר אַתָּה וְאֶל עָפָר תָּשׁוּב". וְלֹא יוֹעִיל לָאָדָם שׂוּם דָּבָר, בָּרֵעַ שֶׁנַּחְקֹק דָּבָר זֶה בְּתוֹךְ תּוֹכְנוֹ — שֶׁסּוֹף הַגּוּף לְהִטָּמֵן בַּאֲדָמָה, יַחְפְּרוּ קֶבֶר בַּאֲדָמָה, וַיַּכְנִיסוּ אֶת הַגּוּפָה וִיכַסּוּ בֶּעָפָר, וְהַנְּשָׁמָה תַּעֲלֶה בַּחֲזָרָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ — הַכֹּל יֵלֵךְ אַחֲרֵת, הַהִסְתַּכְּלוּת עַל הָעוֹלָם תִּהְיֶה שׁוֹנָה לְגַמְרֵי. רֵאשִׁית, נִרְאֶה לְהִתְרַחֵק לְגַמְרֵי מִלֵּיצָנוּת

וּמִלֵּצִים, כִּי הַלֵּיצָנוּת הִיא שְׂחוֹק הַכְּסִיל, וּלְמַעֲשֶׂה מִתְלוֹצֵץ מֵעַצְמוֹ וְלֹא מֵאֲחֵרִים, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (מִשְׁלֵי ט, יב): "אִם חָכַמְתָּ — חָכַמְתָּ לָךְ, וְלַצְתָּ — לְבַדְּךָ תִּשָּׂא". אִם אַתָּה חָכָם בְּזֶה הָעוֹלָם, אַתָּה חָכָם לְעַצְמְךָ, אִם אַתָּה עוֹשֶׂה לֵיצָנוּת, רַק מֵעַצְמְךָ אַתָּה מִתְלוֹצֵץ וְכוּ'. בָּרֵגַע שֶׁיּוֹדֵעַ אָדָם, שֶׁמַּכְרָח לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, לָמָּה לוֹ לְחַכּוֹת עַד שֶׁיָּמוּת, וְיִשְׂאוּ אֶת גּוּפוֹ עַל מִטָּה, וִילַוּוּהוּ אֲנָשִׁים, וְיִבְכּוּ בִּדְמָעוֹת שָׁלִישׁ?! לָמָּה לֹא לָשׁוּב כְּבָר עַכְשָׁו אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמִמֵּילָא אֵין צְרִיכִים לְוָיָה, שֶׁיְּלַוּוּ אוֹתָנוּ, אֵין צְרִיכִים בְּכִיּוֹת, הַנְּשָׁמָה כְּבָר עַתָּה מְדַבֶּקֶת עַצְמָהּ לָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא. וּמַה שֶּׁיִּהְיֶה עִם הַגּוּף — אֵין אִכְפַּת לָנוּ כְּלָל, הָעִקָּר שֶׁנִּחְיֶה חַיִּים רוּחָנִיִּים. אֲבָל עַל זֶה צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת עֲצוּמָה, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאִתָּנוּ מַה שֶּׁעוֹבֵר, כְּפִי שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד בָּעוֹלָם, אֵין אָדָם שֶׁלֹּא יַעַבְרוּ עָלָיו אֵילּוּ מַשְׁבְּרִים וְיִסּוּרִים, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְדַבֵּר זֶה עִם זֶה, לְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד וּלְשַׂמֵּחַ אֶת הַזּוּלַת, וְהָעִקָּר לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֶת הַקְּשָׁיוֹת וְהַסְּפֵקוֹת; כִּי עַל־יְדֵי רֹב הָעֲוונוֹת, נִכְנְסוּ בָּאָדָם קְשָׁיוֹת הֵן עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְהֵן עַל הַצַּדִּיקִים, כִּי כָּךְ אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן נב): כְּשֵׁם שֶׁיֵּשׁ קְשָׁיוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כָּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת קְשָׁיוֹת עַל הַצַּדִּיקִים. וְכִי אֲנַחְנוּ מְבִינִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כֵּיצַד מַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם? אַדְרַבָּה, נִדְמֶה לָנוּ שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְהַנְהִיג אַחֶרֶת, חַס וְשָׁלוֹם. אֲבָל מִי שֶׁבֵּר דַּעַת הוּא, יוֹדֵעַ — שֶׁלֹּא וָלֹא, אֶלָּא כָּךְ! כְּפִי שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם, כָּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת! כֵּן הַדָּבָר, כְּפִי שִׂכְלֵנוּ הַמְצֻמְצָם, נִדְמֶה לָנוּ כִּי הַצַּדִּיק הָיָה צָרִיךְ לָלֶכֶת בְּדִיּוּק כְּפִי הַמַּחַ שֶׁלָּנוּ, וְאִם לָאו — יֵשׁ לָנוּ עָלָיו קְשָׁיוֹת וּסְפֵקוֹת. וּבֶאֱמֶת אִי אֶפְשָׁר בְּדֶרֶךְ אַחֶרֶת, רַק כָּךְ וְכָךְ וְכָךְ לָלֶכֶת. וְיָדוּעַ הַסִּפּוּר, שֶׁנִּכְנַס פַּעַם אֵיזֶה תַּלְמִיד אֶל 'בַּעַל הַתַּנְיָא' זי"ע, וַאֲמָרוֹ: אִם אֲנִי הָיִיתִי בִּמְקוֹם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, חַס וְשָׁלוֹם, הָיִיתִי מַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם כָּךְ וְכָךְ, וְעָשָׂה אֵיזוֹ תְּכְנִית. וּ'בַּעַל הַתַּנְיָא' יָשַׁב וְחִיֵּךְ וְשָׁמַע אוֹתוֹ. כְּשֶׁסִּיֵּם, עָנָה וְאָמַר לוֹ: אִם אֲנִי הָיִיתִי בִּמְקוֹם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הָיִיתִי מַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם בְּדִיּוּק כָּךְ כְּפִי שֶׁמַּנְהִיג. בְּדִבּוּר זֶה יֵשׁ עֲמֻקּוּת נִפְלָאָה הַשַּׁיֶּכֶת הֵן לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְהֵן לַצַּדִּיקִים, אֲשֶׁר אִם בִּרְצוֹנֵנוּ לְהַשְׁאִיר בְּ"הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ", הַהֵיכָל שֶׁל רַבֵּנוּ [כִּי מִי בּוֹנֶה

הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ? רַבֵּנוּ זַ״ל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נט)], אֲזַי עָלֵינוּ לִזְרֹק אֶת שִׂכְלֵנוּ לְגַמְרֵי.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֲזָרָנוּ בְּנִסִּי נִסִּים, שֶׁיָּצָאנוּ לְמִדְבָּר שָׁמֵם, רָחוֹק מֵהַיִּשּׁוּב, בְּוַדַּאי הָיוּ קֻשְׁיוֹת רַבּוֹת לָמָּה דַּיְקָא שָׁם וּבְמָקוֹם כָּזֶה, אֲבָל בְּמִדְבָּר זֶה מָצָאנוּ נָחָשׁ, שָׂרָף וְעַקְרָב, הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם נִמְצָא פֹּה, כְּמוֹ שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל הָיוּ בַּמִּדְבָּר, אַף שֶׁהָיוּ מְסֻבָּבִים בְּשִׁבְעָה עֲנָנִים מֵאַרְבַּע רוּחוֹת: מִזְרָח, מַעֲרָב, צָפוֹן, דָּרוֹם, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וְלִפְנֵיהֶם, וְהָיָה לָהֶם מַה לִּשְׁתּוֹת וּמַה לֶּאֱכֹל, אַף־עַל־פִּי־כֵן הָיָה לָהֶם שָׁם נָחָשׁ, שָׂרָף וְעַקְרָב — הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם לֹא עֲזָבָם, שְׁתָּמִיד הָיְתָה לָהֶם מַחֲלֹקֶת, הֵן דָּתָן וַאֲבִירָם, הֵן הַמְרַגְּלִים, הֵן הָאַסַּפְסוּף, הֵן חֵטְא הָעֵגֶל וְכוּ׳, שֶׁצִּעֲרוּ אֶת מֹשֶׁה בְּצַעַר גָּדוֹל מְאֹד. וְכָל אֵלּוּ שֶׁצִּעֲרוּ אֶת מֹשֶׁה מֵתוּ לְבַסּוֹף בְּמִיתָה מְשֻׁנָּה, אוֹ שֶׁהִתְרַחֲקוּ לְגַמְרֵי וְנָפְלוּ, אֲבָל אֵלּוּ שֶׁצִּיְּתוּ אֶת מֹשֶׁה, זָכוּ לִרְאוֹת דּוֹרוֹת וְדוֹרֵי דּוֹרוֹת. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, פֹּה בְּיִבְנְאֵל, אַף שֶׁמְּצַד אֶחָד קָשֶׁה לָנוּ מְאֹד מְאֹד, כִּי פֹּה הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם נִמְצָא בְּלִי לְבוּשִׁים, בְּהִתְגַּלְמוּת שֶׁל הָרָשָׁע מֵרֶשַׁע הַזֶּה, עִם כָּל זֹאת אָנוּ מְאֹד מַצְלִיחִים.

מַה סּוֹד הַצְּלָחָתֵנוּ? הָאֱמוּנַת חֲכָמִים וְהַתְּמִימוּת וְהַפְּשִׁיטוּת. כָּל אֵלּוּ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֱמוּנַת חֲכָמִים — רוֹאִים אֶת הַפְּרוֹת, וְאֵלּוּ שֶׁאֵין לָהֶם אֱמוּנַת חֲכָמִים סוֹבְלִים, אֲבָל יְכוֹלִים לְשַׁנּוֹת עֲדַיִן אֶת גִּישָׁתָם. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, מֵהַפְּעוּטוֹן עַד הַגַּנִּים, וּמֵהַגַּנִּים עַד הַתַּלְמוּד תּוֹרָה וּבֵית־סֵפֶר, וּמֵהַתַּלְמוּד־תּוֹרָה וּבֵית־סֵפֶר עַד הַחֲתֻנָּה, הַיְלָדִים מִתְחַנְּכִים בְּחִנּוּךְ שֶׁל אֱמוּנָה, שֶׁל גִּלּוּי אֱלֹקוּת, שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים כְּלוּם רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הֵם נִמְצָאִים חוּץ לַיִּשּׁוּב, אֵינָם רוֹאִים אֶת הַטֻּמְאָה וְהַזֻּהֲמָה שֶׁיֵּשׁ בַּעֲיָרוֹת הַגְּדוֹלוֹת. הֵן אֱמֶת גַּם כָּאן צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים לִשְׁמֹר אֶת יְלָדֵינוּ, אֲבָל הֵם שְׁמוּרִים כָּאן יוֹתֵר מֵהָעֲיָרוֹת הַגְּדוֹלוֹת. כְּמוֹ־כֵן יֶשְׁנָהּ בְּעָיָה כְּשֶׁבָּאִים לָגוּר בֵּינֵינוּ אֲנָשִׁים מִבַּחוּץ, שֶׁרַק עַתָּה שָׁבוּ בִּתְשׁוּבָה, וְיַלְדֵיהֶם הִתְחַנְּכוּ בִּמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים, אֲשֶׁר שָׁם לֹא דִּקְדְּקוּ עַל טָהֳרַת הַלָּשׁוֹן, טָהֳרַת הַמִּדּוֹת, וּמֵהוֹרֵיהֶם יֵשׁ לָנוּ בָּעָיוֹת, כִּי אֵינָם רוֹצִים לִכְפֹּף רֹאשָׁם, אָכְלוּ עַד עַתָּה נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת, קָנוּ נַקְנִיק מִבְּשַׂר חֲמוֹרִים וּגְמַלִּים וְכוּ׳, אֵלּוּ

הַהוֹרִים שֶׁבָּאוּ מִבַּחוּץ, וְאֵינָם רוֹצִים עֲדַיִן לְהַשְׁלִיךְ אֶת שִׁכְלָם וְחָכְמָתָם, וְרוֹצִים לִקְנוֹת בָּשָׂר מִבַּחוּץ, וְאֵינָם נִזְהָרִים בְּכַשְׁרוּת הַמַּאֲכָלִים וְכוּ׳, גַּם יַלְדֵיהֶם אֵינָם נִזְהָרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, מִמֵּילָא הֵן מֵהַהוֹרִים וְהֵן מֵהַיְלָדִים אָנוּ סוֹבְלִים. אֲבָל זוֹ קְהִלָּה חֲדָשָׁה הַהוֹלֶכֶת וְנִבְנֵית, וְאִלּוּ הֵם חֵלֶק מֵהַיִּסּוּרִים שֶׁהֵם מְנַת חֶלְקֵנוּ. וְעִם כָּל זֹאת אָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ, אֶלָּא לִבְנוֹת וְלִבְנוֹת וְלִבְנוֹת, אֵין זֶה ׳קוּנְץ׳ לַהֲרֹס. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֲזָרָנוּ שֶׁאָנוּ זוֹכִים לְחַנֵּךְ אֶת הַיְלָדִים בְּגִיל צָעִיר, שֶׁלֹּא יֵדְעוּ מַהוּ חֵטְא, שֶׁמֹּחָם יִהְיֶה נָקִי, וְיִזְכְּרוּ תָּמִיד מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

לָזֹאת אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בֹּאוּ הַחֲזִיקוּ עַצְמְכֶם בְּיַחַד בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, כָּל אֵלּוּ שֶׁגָּרִים חוּץ לְיַבְנְאֵל, כְּגוֹן: בִּירוּשָׁלַיִם, בְּאַשְׁדּוֹד, בִּבְנֵי־בְּרַק, בִּצְפַת, בְּאַשְׁקְלוֹן וּבְשְׁאָר חֶלְקֵי הָאָרֶץ, רָצִיתִי מְאֹד מְאֹד שֶׁיִּבְנוּ לְעַצְמָם בֵּית־הַכְּנֶסֶת מִשֶּׁלָּהֶם "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ", יִתְפַּלְלוּ יַחַד, יִלְמְדוּ יַחַד, עַד שֶׁיּוֹם אֶחָד תִּזְכּוּ גַּם־כֵּן לְהִצְטָרֵף לַקְּהִלָּה הַקְּדוֹשָׁה בְּיַבְנְאֵל. וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעַזְבֵנוּ, וְיוֹצִיא חֶשְׁקֵנוּ וּרְצוֹנֵנוּ מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, שֶׁתִּהְיֶה נַעֲשֵׂית "עִיר בְּרֶסְלֶב". אַף שֶׁזֶּה נִרְאֶה כַּחֲלוֹם, אֲבָל הַרְבֵּה חֲלוֹמוֹת הִתְגַּשְּׁמוּ.

קִבַּלְנוּ שְׁנֵים־עָשָׂר דּוֹנָמִים, וַעֲלֵיהֶם עוֹמְדִים כָּל מוֹסְדוֹתֵינוּ, וְזֶהוּ בְּטַאבּוֹ עַל־שֵׁם חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב. נִבְנֶה עַל זֶה מִבְנִים שֶׁל קֶבַע, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ. וּמִשָּׁם עַד הַשִּׁפּוּן הֶחָדָשׁ תִּבָּנֶינָה עוֹד מֵאוֹת דִּירוֹת, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ, וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה יִתְקַיֵּם. אָנוּ רוֹאִים הַצְלָחָה גְּדוֹלָה בַּקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ, הִנֵּה בְּרִית, הִנֵּה בַּר־מִצְוָה וְהִנֵּה חֲתֻנָּה בְּאוֹתוֹ שָׁבוּעַ, זוֹ עֲבֻדָּה מְצִיאוּתִית, בֵּרַכְתִּי אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁבַּבֹּקֶר יִהְיֶה בְּרִית, אַחַר־הַצָּהֳרַיִם בַּר־מִצְוָה, בָּעֶרֶב חֲתֻנָּה, וְגַם זֶה יִתְקַיֵּם, אֲבָל לְזֶה צָרִיךְ אוּלָם, וְכֵן בֵּית־הַכְּנֶסֶת.

אֵילּוּ צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּבִלְבּוּלִים יֵשׁ לִי זֶה יָמִים וְשָׁנִים, שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לִבְנוֹת מִבְנֶה עֲנָקִי, בֵּית־הַכְּנֶסֶת גָּדוֹל, אֲבָל הַסָּמ"ךְ־מ"ם בְּעַצְמוֹ עוֹמֵד כְּנֶגְדִּי בְּמִסִּירוּת גְּדוֹלוֹת וּבְרִשְׁעוּת עֲצוּמָה. בַּתָּכְנִית

הָרִאשׁוֹנָה אִבַּדְתִּי 58 אֶלֶף דּוֹלָר, וּבַתְּכְנִית הַשְּׁנִיָּה 20 אֶלֶף דּוֹלָר, בָּא זָדוֹן וּבָא קָלוֹן, שֶׁעֲרָבִי, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, בָּרַח עִם 350 אֶלֶף שֶׁקֶל, וַאֲנִי נִמְצָא בְּצָרָה גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי יֵשׁ לוֹ שְׁמוֹנָה צֵ׳קִים, וְחֶרֶב הוֹצָאָה לַפֹּעַל מֻנַּחַת עַל צַוָּארִי. הֻצְרַכְתִּי לָקַחַת עוֹרֵךְ דִּין, וְהַיּוֹם שִׁלַּמְתִּי אַגְרָא לְבֵית־הַמִּשְׁפָּט 12 אֶלֶף שַׁ״ח, וְכֶסֶף מְנֻלָּן?! הִנֵּה אֲנִי הוֹלֵךְ לִבְנוֹת אוּלָם שְׁמָחוֹת, הוֹלְכִים לָצֶקֶת אֶת הַגַּג, וַאֲמוּרָה לְהִסְתַּיֵּם בְּנִיָּתוֹ בְּט״וּ בְּאָב, לֹא יֵאָמֵן כִּי יִסָּפֵר, כָּל מַה שֶּׁאַתֶּם רוֹאִים שֶׁעוֹמֵד עַל תִּלּוֹ, אֵין זֶה מִכַּסְפֵּי הָעֲשִׁירִים, אֶלָּא מֵרְצוֹנוֹת הָעֲנִיִּים, אֵין דָּבָר כָּזֶה בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כִּי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ עֲשִׁירִים הָרוֹצִים לְעָזְרוֹ וְעוֹזְרִים בְּפֹעַל, וְלָנוּ אֵין אַף אֶחָד. אֲבָל, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, לָנוּ יֵשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ חֲשׁוּבִים מְאֹד הָרְצוֹנוֹת וְהַכִּסּוּפִים שֶׁל הָעֲנִיִּים. עָשִׂינוּ הַגְרָלוֹת, וּתְהִלָּה לָאֵל, הֵן הִצְלִיחוּ, אֲבָל עֲדַיִן חָסֵר לָנוּ סְכוּם דֵּי גָּדוֹל לְסַיֵּם.

לָזֹאת, אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְאֹד, וְשׁוּב מְאֹד מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, נוֹתָר לָנוּ עוֹד חֹדֶשׁ וָחֵצִי, יִקַּח כָּל אֶחָד כַּרְטִיסֵי הַגְרָלוֹת, וְיֵלֵךְ לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְיַזְכֶּה אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם חֵלֶק בְּבִנְיַן אוּלַם הַשְּׁמָחוֹת, אֲשֶׁר בְּבִנְיָן זֶה תִּהְיֶינָה הַשְּׂמָחוֹת שֶׁל יַלְדֵיכֶם.

לָזֹאת אֲנִי חוֹזֵר וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן אֲלֵיכֶם, אֲנִי נִמְצָא בְּצָרָה גְּדוֹלָה מְאֹד. כִּי מִצַּד אֶחָד אֲנִי נָתוּן תַּחַת מִשְׁפָּט, וְצָרִיךְ לְרַחֲמִים רַבִּים שֶׁאֵצֵא זַכַּאי בַּמִּשְׁפָּט, עַל־כֵּן אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת כֻּלְּכֶם _ הֵן הַגְּבָרִים וְהֵן הַנָּשִׁים וְהֵן הַיְלָדִים בַּתַּלְמוּד תּוֹרָה וּבְבֵית־סֵפֶר, שֶׁתִּתְפַּלְלוּ עָלַי, שֶׁאֶזְכֶּה לָצֵאת זַכַּאי מֵהַדִּין, שֶׁרַק עֲוֹנוֹתַי גָּרְמוּ לִי, שֶׁאֶצְטָרֵךְ לַעֲמֹד כְּנֶגֶד עֲרָבִי מְלֻכְלָךְ שֶׁבָּרַח עִם כָּל הַכֶּסֶף, וְלֹא אַגִּיעַ, חָלִילָה, לְמַצָּב שֶׁל הוֹצָאָה לַפֹּעַל, שֶׁלֹּא אוּכַל לְהִכָּנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. לָזֹאת אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הִגַּעְנוּ כְּבָר עַד הַתִּקְרָה, צְרִיכִים רַק לָצֶקֶת אוֹתָהּ מָחָר אוֹ בְּיוֹם רִאשׁוֹן, וּבָזֶה גְּמוּרִים הָאַרְבָּעָה קִירוֹת, וְנַעֲשֶׂה אָז טִיחַ וְרִצּוּף וְחַשְׁמַל, וּכְבָר נוּכַל לַעֲשׂוֹת שָׁם שְׂמָחוֹת. יִהְיֶה לָנוּ אוּלָם יָפֶה, וְעָלָיו נַתְחִיל לִבְנוֹת בֵּית־הַכְּנֶסֶת עֲנָקִי.

לָזֹאת, אֲנִי בָּא וּמִתְחַנֵּן אֲלֵיכֶם, אֲשֶׁר אֵין זוֹ דַּרְכִּי, וְלֹא עָשִׂיתִי כָּךְ אַף פַּעַם, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, מַה שֶּׁאֲנִי צָרִיךְ, אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְכָךְ אֲנִי חַי כְּבָר אַרְבָּעִים שָׁנָה, שֶׁאֵינִי מְבַקֵּשׁ מֵאַף בְּרִיָּה כֶּסֶף, אֲבָל כָּאן זֶה יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, הָאוּלָם הוּא שֶׁל כֻּלְּכֶם, וְהִנֵּה יַלְדֵיכֶם עוֹמְדִים לְהִתְחַתֵּן שָׁם, הִנֵּה אַתֶּם הוֹלְכִים לַעֲשׂוֹת שָׁם בְּרִית, בַּר מִצְוָה, וּשְׁאָר שִׂמָּחוֹת, בֹּאוּ בְּיַחַד אֶת הַחֹדֶשׁ וָחֵצִי הַזֶּה שֶׁבָּא עָלֵינוּ, נִתְלַכֵּד יַחַד וְנַעֲזֹב הַכֹּל, וְנַכְנִיס אֶת עַצְמֵנוּ לָעֲבִי הַקּוֹרָה — כִּיצַד מְסַיְּמִים אֶת בְּנַיַּת הָאוּלָם. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעַזְרֵנוּ, וּכְשֶׁנִּגְמֹר עִם הַחוֹבוֹת לִבְנַיַּת הָאוּלָם, וְעִם הַהוֹצָאָה לַפֹּעַל, נוּכַל לְהַתְחִיל אֶת בְּנַיַּת בֵּית־הַכְּנֶסֶת. אֲבָל הַיְסוֹד הוּא הָאוּלָם שִׂמָּחוֹת.

לָזֹאת, אֲנִי מְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד מֵאֵת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תַּלְמִידֵי "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, אָנָּא חוּסוּ וְחִמְלוּ עָלַי, הֶעָנִי וְהָאֶבְיוֹן, וְתַעַזְרוּ לִי לָצֵאת מֵהַפַּח וְהַצָּרָה שֶׁאֵלֶיהָ נָפַלְתִּי, וּבִזְכוּת זֶה שֶׁתַּעַזְרוּ לִי — הֵן בִּתְפִלָּה, שֶׁכָּל אֶחָד מִכֶּם יִתְפַּלֵּל עָלַי שֶׁאֵצְלִיחַ דַּרְכִּי, וְהֵן בִּצְדָקָה — לָלֶכֶת לְהַתְּרִים אֲנָשִׁים, אֲשֶׁר כָּל שֶׁקֶל וְשֶׁקֶל נִצְטָרֵף לְחֶשְׁבּוֹן גָּדוֹל, וּבִזְכוּת זֶה נִזְכֶּה לִרְאוֹת, שֶׁבְּמַחֲנֵנוּ תִּשְׁרֶה הַשְּׁכִינָה.

אֲנִי מֻכְרָח לוֹמַר וּלְסַפֵּר לָכֶם, יֵשׁ לִי עַתָּה קְבוּצָה קְטַנָּה, סַךְ הַכֹּל שְׁנֵים־עָשָׂר בַּחוּרִים מִבֵּיבְנְאל, אֵינִי רוֹצֶה לְהַכְנִיס אֶצְלִי שׁוּם תַּלְמִיד מִשּׁוּם מָקוֹם, אַף שֶׁמַּלְחִיצִים אוֹתִי מִכָּל הָעוֹלָם לְהַכְנִיס תַּלְמִידִים, אֲבָל קִבַּלְתִּי עַל עַצְמִי גֶּדֶר לֹא לְקַבֵּל רַק אֵלּוּ הַגָּרִים בְּיִבְנְאל. אֵלּוּ הַתַּלְמִידִים שֶׁלּוֹמְדִים עַתָּה, הֵם עָנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי, מַשֶּׁהוּ מְיֻחָד בְּמִינוֹ, וְאֵינוֹ נִמְצָא בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וַאֲנִי גֵּאֶה אִתָּם יוֹתֵר מִכָּל הַתַּלְמִידִים שֶׁהוֹצֵאתִי עַד עַתָּה. הֵן אֱמֶת אֲנִי מַאֲשִׁים אֶת עַצְמִי, שֶׁהַתַּלְמִידִים הַקּוֹדְמִים לֹא הוֹרַדְתִּי עַצְמִי מַסְפִּיק אֲלֵיהֶם כְּפִי שֶׁאֲנִי מוֹרִיד עַצְמִי לְתַלְמִידִים אֵלּוּ, אֲבָל הֶעָבָר אַיִן, הָעִקָּר מֵעַכְשָׁו. תַּלְמִידִים אֵלּוּ שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים, כָּל יוֹם מְסַיְּמִים חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, כָּל יוֹם לוֹמְדִים עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה דַּפֵּי גְּמָרָא, לֹא יֵאָמֵן כִּי יְסֻפַּר, בְּחֵשֶׁק כָּזֶה שֶׁאֵין רוֹאִים בְּשׁוּם מָקוֹם, כָּל יוֹם אֲנִי לוֹמֵד עִמָּהֶם חֲמֵשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם, שֻׁלְחָן עָרוּךְ, תַּנ״ךְ, תַּרי״ג מִצְוֹוֹת, רַמְבַּ״ם וְזֹהַר

וְסִפְרֵי רַבֵּנוּ, וַאֲנִי מְאֹד מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁמְּאֵלֶּה הָאֵילָנוֹת הַקְּטַנִּים יֵצְאוּ אִילָנוֹת גְּדוֹלִים מְאֹד, שֶׁיּוֹצִיאוּ פֵּרוֹת אֲחֵרִים, כְּשֶׁהֵם יַחְזְרוּ לְיַבְנְאֵל, הֵם יַעֲשׂוּ מַהְפֵּכָה שָׁם.

בְּוַדַּאי רָצִיתִי מְאֹד, שֶׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיַבְנְאֵל יִקְחוּ עַצְמָם בַּיָּדַיִם, וְיַתְחִילוּ לִהְיוֹת יוֹתֵר רְצִינִיִּים, יְקַבְּעוּ עִתִּים לַתּוֹרָה, יַעֲשׂוּ לְעַצְמָם שִׁעוּר בְּכָל יוֹם בְּחֻמָּשׁ וְרַשִׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם, וְיסַיְּמוּ פָּרָשַׁת שָׁבוּעַ בְּכָל שָׁבוּעַ, וְכֵן יַעֲשׂוּ שִׁעוּר כְּסִדְרָן בְּמִשְׁנָיוֹת, בִּגְמָרָא, בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְיִתְפַּלְּלוּ בְּמִנְיָן דַּיְקָא: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית, וְיִתְבּוֹדְדוּ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כִּי סוֹף כָּל סוֹף לֹא יִשָּׁאֵר מֵאִתָּנוּ רַק הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה שֶׁנִּזְכֶּה לַחֲטֹף בְּכָל יוֹם.

וְלָכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, תִּתְלַכְּדוּ יַחַד; אֵלּוּ שֶׁגָּרִים בִּירוּשָׁלַיִם, תִּבְנוּ לְעַצְמְכֶם ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ שָׁם, אֵלּוּ שֶׁגָּרִים בִּבְנֵי־בְרַק, תִּבְנוּ לָכֶם ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ שָׁם, וְכֵן אֵלּוּ הַגָּרִים בְּאַשְׁדּוֹד, בְּאַשְׁקְלוֹן, בְּעַמָּנוּאֵל וּבִשְׁאָר חֶלְקֵי הָאָרֶץ, תִּבְנוּ לָכֶם שָׁם ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, בְּכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִבּוּץ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, תִּבְנוּ לָכֶם ד׳ אַמּוֹת מִשֶּׁלָּכֶם. וְיַעַזְרֵנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לְחַתֵּן אֶת יְלָדֵינוּ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, וְנִזְכֶּה לְחַתְּנָם בְּגִיל צָעִיר, תְּרַחֲמוּ עַל יַלְדֵיכֶם, כִּי אֵלּוּ הָעֵינַיִם שֶׁלָּכֶם. אִם אַתֶּם לֹא תְּרַחֲמוּ עֲלֵיהֶם, מִי יְרַחֵם?! אַל תִּהְיוּ חֲכָמִים בְּעֵינֵיכֶם, בַּדּוֹר הַזֶּה צְרִיכִים לְחַנֵּךְ מִקַּטְנוּת בֶּאֱמוּנָה, עַתָּה צַו הַשָּׁעָה לְחַתֵּן אֶת הַיְלָדִים סָמוּךְ לְפִרְקָם, וְאַל תִּהְיוּ חֲכָמִים בְּעֵינֵיכֶם, וַאֲנִי חָזָק בְּדִבּוּרִי!

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן עֲלֵיכֶם, שֶׁתִּהְיֶה לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה, כ׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁאַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בֵּיצָה טז.): כָּל מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם קְצוּבִים לוֹ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד יוֹם הַכִּפּוּרִים, חוּץ מֵהוֹצָאוֹת שַׁבָּתוֹת וְהוֹצָאוֹת יוֹם טוֹב, וְהוֹצָאוֹת בָּנָיו לְתַלְמוּד־תּוֹרָה, שֶׁאִם פּוֹחֵת — פּוֹחֲתִין לוֹ, וְאִם הוֹסִיף מוֹסִיפִין לוֹ; זֹאת אוֹמֶרֶת עַל אַף שֶׁכָּתְבוּ לְכָל אֶחָד בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֶת הַתַּקְצִיב שֶׁלּוֹ, אֲבָל אֶת הַתַּקְצִיב שֶׁל שַׁבָּת וְשֶׁל חַגִּים וְעַל הוֹצָאַת בָּנָיו לְתַלְמוּד־תּוֹרָה, זֶה לֹא נִכְתָּב בְּהַתַּקְצִיב, אֶלָּא אִם אָדָם מַרְבֶּה לִקְנוֹת לִכְבוֹד שַׁבָּת וְחַג, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נוֹתֵן לוֹ שֶׁפַע כָּפוּל, בִּשְׁבִיל זֶה תָּמִיד אֲנִי מְעוֹרֵר אֶת תַּלְמִידַי וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁיִּקְנוּ לִכְבוֹד שַׁבָּת בְּשֶׁפַע כָּזֶה, כְּדֵי שֶׁיִּשָּׁאֵר עַל כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, וְנִמְצָא, אֲפִלּוּ שֶׁהוּא לֹא מוֹפִיעַ בְּהַתַּקְצִיב רַק עֲנִיּוּת וְכוּ׳, אֲבָל מַה שֶּׁקָּנָה עַל שַׁבָּת, עַל זֶה אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא (שָׁם טו:): אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בָּנַי, לְווּ עָלַי וְקַדְּשׁוּ קְדֻשַּׁת הַיּוֹם, וַהֲאֲמִינוּ בִּי, וַאֲנִי פּוֹרֵעַ; וְכֵן הוּא בְּעִנְיַן הוֹצָאַת בָּנָיו לְתַלְמוּד תּוֹרָה, אִם אָדָם מַקְפִּיד מְאֹד לְשַׁלֵּם הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן שְׁכַר לִמּוּד, הוֹצָאַת בָּנָיו לְתַלְמוּד־תּוֹרָה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נוֹתֵן לוֹ שֶׁפַע כָּפוּל, וְזֶה בָּרוּר לְמִי שֶׁמַּאֲמִין בְּדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה, כ׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי לֹא הָיָה הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבְךָ תֵּכֶף־וּמִיָּד כִּרְצוֹנְךָ.

אוֹדוֹת חֲלֻקַּת הַדָּגִים וְכוּ׳, הַחֶשְׁבּוֹן הוּא טוֹב וְהָעִסְקָה הִיא עִסְקָה מְצֻיֶּנֶת, וּכְדַאי לְשַׁלֵּם כַּמָּה שְׁקָלִים יוֹתֵר, בְּאֹפֶן שֶׁיִּהְיֶה טָרִי וְנָקִי וְכוּ׳, אֲבָל אַתָּה צָרִיךְ עַכְשָׁו לְעַכֵּב לְכַמָּה שָׁבוּעוֹת, כִּי פָּשׁוּט נִקְלַעְתִּי בְּחוֹבוֹת גְּדוֹלִים, וְאֵין בְּיָדִי לְפָרְטָה אֲפִלּוּ שָׁוֶה פְּרוּטָה.

פֹּה תְּקַבֵּל כַּמָּה מִכְתָּבִים לִמְסֹר אֶת זֶה לְיַעֲדָם, כִּי הֵם מְאֹד מְאֹד נִחוּצִים.

וְאִם יֵשׁ אֵילּוּ חֲדָשׁוֹת בַּקְּהִלָּה, תּוֹדִיעַ לִי תֵּכֶף־וּמִיָּד, כִּי אֲנִי צָרִיךְ לָדַעַת כָּל דָּבָר קָטָן, כְּדֵי לְתַפֵּס אֶת זֶה בַּזְּמַן.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה, כ״א חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! מְנַסִּים אוֹתָנוּ מֵהַשָּׁמַיִם, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאֲנַחְנוּ נַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן. תְּהִלָּה לָאֵל, בָּנֵינוּ עֲרֵבִים לָנוּ, תְּהִלָּה לָאֵל, אָנוּ מְקִימִים בָּנִים וּבָנוֹת יְרֵאִים וּשְׁלֵמִים, וּמְקַוִּים לְחַתֵּן

אוֹתָם בְּגִיל צָעִיר, שֶׁלֹּא טָעֲמוּ טַעַם חֵטְא מִימֵיהֶם, לְדַעְתִּי, זוֹ הַזְּכוּת קִיּוּם שֶׁלָּנוּ כָּאן בְּיַבְנְאֵל, וְזֶה מַה שֶּׁיְּהַרֵּס אֶת הַטֶּמְאָה וְהַקְּלִפּוֹת, וְכָל שׁוֹנְאֵינוּ יִתְהַפְּכוּ וְיַעַזְרוּ לָנוּ, וּמִי שֶׁיַּעֲמֹד בְּמִרְדּוֹ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּבָר יִדְאַג, שֶׁיִּגְמֹר אֶת מְלַאכְתּוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְיַחֲזֹר לְמַעְלָה מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר.

תּוֹדִיעַ לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְכֵן לַנָּשִׁים, שֶׁהַיּוֹם בְּשָׁעָה תֵּשַׁע בְּדִיּוּק יִהְיֶה שִׁעוּר מְאֹד מְאֹד נָחוּץ וּמְעַנְיֵן, שֶׁכֻּלָּם יָבוֹאוּ.

אוֹדוֹת ׳עֵזֶר שַׁבָּת׳ — רַק הַדָּגִים, אֲבָל יַיִן וְחַלּוֹת תַּמְשִׁיךְ לְחַלֵּק, כִּי אֲנִי צָרִיךְ זְכוּת גְּדוֹלָה לְחָיוֹת.

תְּאַתֵּר לִי אֶת ... אֲנִי צָרִיךְ אוֹתוֹ דָּחוּף.

הַמְצַפֶּה לִישׁוּעָה גְּדוֹלָה...

כג תשד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה, כ״ב חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אַתָּה צוֹדֵק בְּאֶלֶף אָחוּז, אֶצְלֵנוּ זֶה לֹא עָרֵי מִקְלָט, וַאֲנַחְנוּ לֹא צְרִיכִים בְּעָיוֹת, יֵשׁ לָנוּ צָרוֹת צְרוּרוֹת מִשֶּׁלָּנוּ, וְעַל־כֵּן אַף אֶחָד אָסוּר לוֹ לִישֹׁן לְמַעְלָה, וְכֵן אַתָּה צָרִיךְ לָשִׂים עַיִן עַל בֵּית־הַמִּדְרָשׁ מִדֵּי פַּעַם, שֶׁלֹּא יִנָּחֲתוּ שָׁם טִפּוּסִים מוּזָרִים.

אֲנִי אֶכְתֹּב יוֹתֵר מְאֻחָר מִכְתָּב לְ... גֵּרוּ יָאִיר וְכֵן לְ... גֵּרוּ יָאִיר וְכֵן לְ... גֵּרוּ יָאִיר.

תְּבָרֵר אֵצֶל ... כַּמָּה כֶּסֶף יֵשׁ לִי בַּבַּנְק, כִּי אֲנִי מֻכְרָח לָתֵת מַשֶּׁהוּ לְ...

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה מְהִירָה...

כג תשה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה, כ״ג חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֶרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲקַוֶּה שֶׁקִּבַּלְתָּ אֶת כָּל הַמִּכְתָּבִים, וּמָסַרְתָּ אוֹתָם לִיעוּדָם.

אוֹדוֹת ... טוֹב לִכְתֹּב סָבִיב ״סִימָן טוֹב וּמַזָּל טוֹב יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, אֲנַחְנוּ לֹא נֵרֵד מִזֶּה כְּלָל, יֹאבְדוּ הֵם וְאֶלֶף כַּיּוֹצֵא בָּהֶם, וְדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֵינוּ לֹא יְבֻטַּל, פֹּה תִּהְיֶה ״עִיר בְּרֶסְלֶב״, וְזֶה לֹא יֵרֵד מֵהַסְּפָרִים שֶׁלָּנוּ.

רְאֵה לְצַלְצֵל אֶל ... וְתִשְׁאַל אִם הוּא קִבֵּל אֶת קוּנְטְרֵס ״דַּי לַהֲסָתוֹת״, וְאִם הֵבִין מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי לוֹ, וְכֵן הַאִם הוּא סִדֵּר כְּבָר אֶת קוּנְטְרֵס ״אַחְדוּת וְסוֹבְלָנוּת״, וְהַאִם הִתְחִיל כְּבָר לְסַדֵּר אֶת ״סֵדֶר קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה״.

אֲנִי מְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה. זֶה הַמִּסְפָּר שֶׁלּוֹ בִּירוּשָׁלַיִם, הוּא נִמְצָא אֵצֶל אַבָּא שֶׁלּוֹ, אִם הוּא לֹא שָׁם, תִּשְׁאַל אֶת אִשְׁתּוֹ, כִּי זֶה מְאֹד דָּחוּף לִי לָדַעַת, וְכֵן שֶׁיִּבְדֹּק כַּמָּה יֵשׁ לִי בַּחֶשְׁבּוֹן שֶׁלִּי, כִּי אֲנִי מֻכְרָח לְשַׁלֵּם אֵיזֶה סְכוּם לְ...

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה...

כג תשו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה, כ״ה חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל מִסְתַּדֵּר בְּבֵית־סֵפֶר, וּכְבָר

נִזְכֶּה שֶׁיִּתְרַחֵב לָנוּ בְּגַשְׁמִיּוּת — הֵן הַהַכְנָסָה בַּעֲבוּר הַמּוֹרוֹת, וְהֵן שֶׁנִּזְכֶּה לִבְנְיָן מִשֶּׁלָּנוּ, וְלֹא נִצְטָרֵךְ לָגוּר בִּצְפִיפוּת אֵצֶל אֲחֵרִים, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּרוּחָנִיּוּת, שֶׁנִּזְכֶּה לְחַנֵּךְ אֶת בְּנוֹתֵינוּ בַּדֶּרֶךְ הַמְקֻבֶּלֶת בְּתָמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת וֶאֱמוּנַת חֲכָמִים וּבֶאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַהֲבַת הַתּוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם.

קִבַּלְתִּי כְּבָר כַּמָּה דּוּחו״ת מִנָּשִׁים, שֶׁמְּאֹד מְאֹד מְרֻצּוֹת מֵהַשִּׁעוּר שֶׁלָּךְ, שֶׁאַתְּ מַעֲבִירָה בְּטָהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְלָכֵן רְאִי לְחַזֵּק אֶת עַצְמֵךְ בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, וּתְאַחֲדִי אֶת נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּתְדַבְּרִי אִתָּם רַק מִשָּׁלוֹם וְאַהֲבָה, כִּי אֲנַחְנוּ צְרִיכִים הַרְבֵּה הִתְחַזְּקוּת עַל נְקֻדָּה זוֹ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ, שֶׁתַּצְלִיחִי דַּרְכֵּךְ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה, כ״ה חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

אוֹדוֹת הָאַסְפַּלְט וְכוּ׳, וְכֵן בִּגְמַר הַבִּנְיָן וְכוּ׳, לֹא כְּדַאי לַעֲצֹר בִּשְׁבִיל כֶּסֶף וְכוּ׳, כִּי כְּפִי הַנִּרְאֶה הַסָּמ״ך־מ״ם יוֹצֵא מִדַּעְתּוֹ, שֶׁאֲנַחְנוּ לֹא מְפַחֲדִים מִמֶּנּוּ וְלֹא נִרְתָּעִים וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּזְכֶּה לִמְצֹא עוֹד נְדִיבִים, וְנִזְכֶּה לִגְמֹר עִם זֶה.

רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ לְדַבֵּר הֵן עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְהֵן עִם נְשׁוֹת אַנְשֵׁי

שְׁלוֹמֵנוּ, וְזֶה עוֹזֵר וְתוֹרֵם הַרְבֵּה מְאֹד לְקְהִלָּתֵנוּ, רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְשׂוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, וְאָז תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ו חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ לָמָּה אַתָּה צָרִיךְ לִפְחֹד מֵהָרָשָׁע הַזֶּה וְכוּ׳, רַק הִדַּבֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִשְׁמֹר עָלֶיךָ, וּבְפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נה): כְּשֶׁאָדָם מַסְתִּיר עַצְמוֹ בְּסֵתֶר צֵל עֶלְיוֹן, עַל־יְדֵי־זֶה נִצּוֹל מֵהָרַע־עַיִן שֶׁל הָרְשָׁעִים, וְעוֹד רוֹאֶה בְּמַפַּלְתָּם, וּמַה שֶּׁרָצוּ לִרְאוֹת בּוֹ, יִזְכֶּה לִרְאוֹת בָּהֶם; וְלָכֵן מָה אַתָּה צָרִיךְ לִפְחֹד מֵהֶם, רַק תַּדְבִּיק עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי שִׂיחָה בֵּינְךָ לְבֵין קוֹנְךָ, שֶׁתִּהְיֶה רָגִיל בָּזֶה מְאֹד, וְדַע לְךָ, שֶׁכָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר זוֹהִי הַצָּלָחָה נִצְחִית.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כג תשט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ו חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּמְתְּקוּ מִמְּךָ כָּל הַדִּינִים, עַל־יְדֵי פֶּלֶא עֶלְיוֹן.

הַרְגֵּל עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת כְּלָל,

וַאֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד חָשׁוּב לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם, כִּי סוֹף כָּל סוֹף אַתָּה עוֹזֵב אֶת כָּל הֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה בְּאוֹתוֹ רֶגַע, וּפוֹנֶה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ לְבַד, הֵיאַךְ דְּבֵקוּת יוֹתֵר מִזּוֹ?! וּמִכָּל שֶׁכֵּן עוֹד דִּבּוּר וְעוֹד דִּבּוּר וְכוּ', אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר מַה זֶּה גּוֹרֵם לְנִשְׁמָתוֹ, שֶׁתִּהְיֶה דְּבֵקָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ; כִּי הַתְּפִלָּה הִיא הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּסוֹד (דְּבָרִים י, כא): "הוּא תְהִלָּתְךָ וְהוּא אֱלֹקֶיךָ", וְלָמָּה אָדָם אֵינוֹ מִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כִּרְצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל? אֶלָּא הוּא רוֹצֶה שֶׁעָה אַחַת עַל־כָּל־פָּנִים, וּכְשֶׁרוֹאֶה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל, אֲזַי אֵינוֹ עוֹשֶׂה כְּלוּם, וְכָךְ עוֹבֵר לוֹ יוֹם אַחַר יוֹם, וְאֵינוֹ מִתְבּוֹדֵד, אֲבָל כְּשֶׁיּוֹדֵעַ, שֶׁדִּבּוּר אֶחָד זֶה טוֹב מְאֹד, אֲזַי יוֹדֵעַ וּמַרְגִּישׁ, שֶׁעוֹד דִּבּוּר יוֹתֵר טוֹב, וְכֵן בְּכָל פַּעַם עוֹד דִּבּוּר וְעוֹד דִּבּוּר וְכוּ', אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בָּזֶה, וְכָךְ יִזְכֶּה לְהִנָּתֵק מִכָּל הַזֲּהָמָא וְהַלְכְלוּךְ שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, וְיִהְיֶה דָּבוּק תָּמִיד רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְכָל זֶה מַדְרֵגַת גְּדוֹלֵי מֻבְחָרֵי הַצַּדִּיקִים, שֶׁאֵינָם מַסִּיחִים דַּעְתָּם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כג תשי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ"ו חֶשְׁוָן ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵין לְךָ מֻשָּׂג מַה זֶּה לִלְמֹד שִׁעוּר בִּגְמָרָא קֹדֶם הַתְּפִלָּה, זֶה חוֹתֵךְ אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת שֶׁבָּרָא מֵחֲמַת עֲוֹונוֹתָיו וְכוּ', שֶׁהֵם הַמְסַבְּבִים אוֹתוֹ בְּאֶמְצַע תְּפִלָּתוֹ, וּמַכְנִיסִים בּוֹ מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים, כִּי אֵלּוּ הַקְּלִפּוֹת, הֵן הֵן הַמַּחֲשָׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת אוֹתוֹ, וּמַכְנִיסוֹת בּוֹ פַּחְדָּם וּדְאָגוֹת בְּחִנָּם, וְעַל־יְדֵי לִמּוּד שִׁעוּר בִּגְמָרָא קֹדֶם הַתְּפִלָּה, אֲפִלּוּ שִׁעוּר קָטָן, שׁוֹרֵף אֶת כָּל אֵלּוּ הַקְּלִפּוֹת, וְנִפְטָר מֵהֶן.

וְלָכֵן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן ! כָּל יוֹם לִפְנֵי הַתְּפִלָּה, שֶׁיִּהְיֶה שִׁעוּר אֶחָד בִּגְמָרָא, וְתִנָּצֵל מִכָּל הַמַּחְשָׁבוֹת זָרוֹת שֶׁנִּכְנָסוֹת בְּךָ בְּעֵת הַתְּפִלָּה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשיא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ז חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

אַתֶּם שְׁנֵיכֶם צְרִיכִים לָלֶכֶת אֶל יְהוּדִי יְרֵא שָׁמַיִם יוֹעֵץ נִשּׂוּאִין, וְהוּא יַדְרִיךְ אֶתְכֶם וְכוּ׳, וְהַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב, לֹא צְרִיכִים לִפְחֹד וְכוּ׳, אַדְרַבָּה זוֹ מִצְוָה גְּדוֹלָה מְאֹד וְכוּ׳.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּסְתַּדֵּר אֶצְלְכֶם הַכֹּל.

הָעִקָּר לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְלֶאֱהֹב אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ בֵּינֵיכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ז חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז לְדַבֵּר הַרְבֵּה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי זֶה יְסוֹד הַיְסוֹדוֹת בַּחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב. וּכְבָר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל בְּפֵרוּשׁ (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן קנד), שֶׁעִקַּר מַה שֶּׁהִגִּיעַ לְמַדְרֵגָתוֹ, הוּא רַק עַל־יְדֵי עִנְיַן פְּרָאסְטִיק (פְּשִׁיטוּת), שֶׁהָיָה מְדַבֵּר

הָרַבֵּה, וּמְשִׂיחַ הָרַבֵּה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וְאָמַר תְּהִלִּים הָרַבֵּה בִּפְשִׁיטוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא הִגִּיעַ לְמַה שֶׁהִגִּיעַ, וְאָמַר: אִם הָיִיתִי יוֹדֵעַ, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲשֶׂה מִמֶּנִּי מַה שֶּׁאֲנִי עַתָּה, דְּהַיְנוּ חִדּוּשׁ כָּזֶה, הָיִיתִי עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד מַה שֶּׁעָשִׂיתִי בְּשָׁנָה כֻּלָּהּ (כְּלוֹמַר שֶׁהָיָה מִזְדָּרֵז כָּל־כָּךְ בַּעֲבוֹדָתוֹ, עַד שֶׁמַּה שֶּׁהָיָה עוֹשֶׂה וְעוֹבֵד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשָׁנָה כֻּלָּהּ, הָיָה עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד), וְהָיָה מִתְגַּעְגֵּעַ מְאֹד אַחַר מַעֲלַת הָעֲבוֹדָה שֶׁל פְּרָאסְטִיק (פְּשִׁיטוּת) בֶּאֱמֶת, וְאָמַר: אַיי, אַיי פְּרָאסְטִיק. גַּם אָמַר, שֶׁדִּבֵּר עִם כַּמָּה צַדִּיקִים גְּדוֹלִים, וְאָמְרוּ גַּם־כֵּן שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ לְמַדְרֵגָתָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי עִנְיַן פְּרָאסְטִיק, שֶׁעָסְקוּ בַּעֲבוֹדָתָם עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה בְּהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ וְכוּ׳. וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא הִגִּיעוּ לְמַה שֶׁהִגִּיעוּ. וְלָכֵן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן! תִּרְאֶה לַחֲטֹף בְּכָל יוֹם טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי, שֶׁזֶּה שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וְזֶה יְטַהֵר לְךָ אֶת הַמַּחֲשָׁבָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשיג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ז מַר־חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה גַּם שֶׁאֵינִי מַכִּירְךָ אִישִׁית, אֲבָל כְּפִי שֶׁמָּסְרוּ לִי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כָּל עֲבוֹדָתְךָ הִיא בִּפְזִיזוּת וְרִבּוּי אוֹר וְכוּ׳, שֶׁדָּבָר זֶה אֵינוֹ נִלְמָד בְּמַחֲנֵנוּ וּבְהֵיכָלֵנוּ, אֶצְלֵנוּ הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם אֱמוּנָה, אֲזַי יָכוֹל לַעֲבֹד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִכָּל דָּבָר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פו); וְכֵן אֶצְלִי מְאֹד מְאֹד חָמוּר שֶׁרַוָּק יִסְתּוֹבֵב כָּךְ בְּלִי הַשְׁגָּחָה, וְעַל־כֵּן אֲנִי מְאֹד מַקְפִּיד שֶׁרַוָּקִים לֹא יִהְיוּ אֶצְלֵנוּ, וּכְמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר: ״בָּחוּר קֹדֶם

שֶׁיִּתְחַתֵּן", וְעַל־כֵּן מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, אִם אַתָּה יָכוֹל לִמְצֹא מָקוֹם אַחֵר, וְלֹא לְהִסְתּוֹבֵב בִּקְהִלָּתֵנוּ עַד שֶׁתִּתְחַתֵּן.

רָצִיתִי לִרְאוֹת אֶת כְּתִיבַת יָדְךָ, וְתִכְתֹּב עַל־כָּל־פָּנִים שְׁתֵּי שׁוּרוֹת מָה עִמְּךָ.

הַמְחַכֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ...

כג תשיד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ"ז מַר־חֶשְׁוָן ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב", הַגָּרִים בְּ"יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב", הֲוָיָ"ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם לִלְמֹד בְּיַחַד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֲלֵיהֶם, כִּי מִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִלְמֹד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, יַרְגִּישׁ טַעַם אַחֵר בְּחַיָּיו, וְרַבֵּנוּ זַ"ל מְאֹד מְאֹד בִּקְּשָׁנוּ, שֶׁנַּתְמִיד בְּסִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא "לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן", וְאָמַר, שֶׁעַל־יְדֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה יְכוֹלִים לְהֵעָשׂוֹת בַּעַל תְּשׁוּבָה וּבַעַל מֹחַ גָּדוֹל וּבַעַל הַשָּׂגָה נִפְלָא, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בִּלְמוּד "לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן", שָׁאָז יִפָּתְחוּ קְשָׁיוֹת גִּידָיו, וְיִזְכֶּה לְהַרְגִּישׁ טַעַם אַחֵר בְּחַיָּיו. כִּי בֶּאֱמֶת עֹמֶק הַסֵּפֶר אִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאָזְכֶּה בְּקָרוֹב לְהַדְפִּיס אֶת סִפְרֵי "שִׂפַת הַנַּחַל" עַל כָּל הַ"לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן" הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, וְאָז תִּרְאוּ אֵיזֶה נֹפֶת צוּפִים וְאִמְרוֹת טְהוֹרוֹת מְחַיֶּה נְפָשׁוֹת סִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, וּלְעֵת עַתָּה הָיָה טוֹב מְאֹד, אִם תִּהְיוּ חֲזָקִים בִּלְמוּד סִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּכָל יוֹם וָיוֹם חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, וּמוֹהֲרַנַ"תְּ זַ"ל הִתְבַּטֵּא פַּעַם לְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאָמַר לוֹ בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: "בְּגוּף שֶׁיֵּשׁ 'לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן' הַתּוֹלָעִים בַּקֶּבֶר לֹא יִגְּשׁוּ". מִכָּל זֶה יְכוֹלִים לְהָבִין אֶת גֹּדֶל מַעֲלַת הַלִּמּוּד בַּסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמְכֶם עִם הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתִהְיוּ שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים עַל נֹעַם חֶלְקְכֶם עַל ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ שֶׁם גּוֹרָלְכֶם וְחֶלְקְכֶם, וּכְכָל שֶׁנִּזְכֶּה לִשְׂמֹחַ בְּשִׂמְחָה זוֹ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, כְּמוֹ־כֵן נִזְכֶּה לִהְיוֹת מְקֻשָּׁרִים אֵלָיו.

נָא וְנָא רְאוּ לִשְׁמֹר אֶת הַד׳ אַמּוֹת שֶׁלָּנוּ נְקִיִּים מְאֹד בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, בְּגַשְׁמִיּוּת צְרִיכִים לְהַזְהֵר מְאֹד, שֶׁיִּהְיֶה הַמָּקוֹם נָקִי, כִּי אֵין הַשְׁכִינָה שׁוֹרָה אֶלָּא בְּמָקוֹם נָקִי, וַאֲפִלּוּ שֶׁיִּהְיֶה מָקוֹם פָּשׁוּט מְאֹד, אֲבָל אִם הוּא נָקִי, שָׁם הוּא מְקוֹם הַשָּׁרַאת הַשְׁכִינָה, וּבְרוּחָנִיּוּת צְרִיכִים לִרְאוֹת שֶׁיִּהְיֶה מַחֲנֵנוּ נָקִי מֵאֲלִימוּת וּמְבַעֲלֵי מַחֲלֹקֶת וּמְבַעֲלֵי מְסַפְּרֵי לְשׁוֹן־הָרַע וּרְכִילוּת, עָלֵינוּ לִחְיוֹת בְּיַחַד כְּמִשְׁפָּחָה אַחַת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְיַעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לַעֲזֹר אֶחָד לַשֵּׁנִי, וּמַה שֶּׁרַק צְרִיכִים, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה נַצְלִיחַ לְהִתְגַּבֵּר עַל כָּל הַמִּכְשׁוֹלוֹת שֶׁשָּׁם הַסָּמ״ך־מ״ם בְּדַרְכֵּנוּ, וּלְמַעַן טוֹבָתֵנוּ הַנִּצְחִית עָלֵינוּ לְהִתְאַחֵד יַחַד בְּאַחְדוּת אֲמִתִּית לִהְיוֹת מְאֻחָדִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַנְדִּיעַ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּכְפִי שֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ יְדִיעוֹת אֵלּוּ, אָז הוּא דָּן אֶת זוּלָתוֹ לְכַף זְכוּת, וְשׁוֹבֵר אֶת הַכַּעַס וְהָרְצִיחָה מִמֶּנּוּ.

נָא וְנָא תִּשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד, שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בְּבֵיתְכֶם, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הִקְפִּיד מְאֹד עַל שָׁלוֹם־בַּיִת, וּבִקֵּשׁ מְאֹד לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת אִשְׁתּוֹ, וּצְרִיכִים לִבְרֹחַ מֵאֲלִימוּת בַּבַּיִת, חַס וְשָׁלוֹם, לֹא לְהוֹצִיא אֶת הָעֲצַבִּים שֶׁלּוֹ עַל אִשְׁתּוֹ וְעַל יְלָדָיו, אַדְרַבָּה, בַּר יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְרַחֵם עַל אִשְׁתּוֹ וְלַעֲזֹר לָהּ, וּלְרַחֵם עַל יְלָדָיו וְלַעֲזֹר לָהֶם, וּצְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל דָּבָר זֶה, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הַדּוֹר פָּרוּץ מְאֹד, וְהַהֶפְקֵרוּת גְּדוֹלָה, וּמְלַמְּדִים אֲלִימוּת מִבַּחוּץ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְעָלֵינוּ לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד אֶת מַחֲנֵנוּ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ אֲלִימוּת, לֹא בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת וְלֹא בַּבַּיִת, אֶלָּא לְהִתְנַהֵג בְּרַחֲמִים וּלְהִתְגַּבֵּר בְּמִדַּת הַחֶסֶד.

וְעַל כֻּלָּם — תִּשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל מְחִיר לִהְיוֹת שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים עַל נֹעַם חֶלְקְכֶם, שֶׁזְּכִיתֶם לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וּתְחַיּוּ אֶת עַצְמְכֶם עִם כָּל נְקֻדָּה וּנְקֻדָּה טוֹבָה שֶׁיֵּשׁ בָּכֶם, וְתִהְיוּ שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים עַד מְאֹד,

וּבִזְכוּת זֶה תִּזְכּוּ לְהֵעָשׂוֹת כֵּלִים לְהַמְשָׁכַת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתוֹכְכֶם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשטו.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ז חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים.

הָאֱמֶת אַגִּיד לָךְ, לֹא נִיחָא בְּעֵינַי כְּלָל מַה שֶּׁאַתְּ גָּרָה בִּיבַנְאֵל וּמִסְתּוֹבֶבֶת בִּקְהִלָּתֵנוּ, כִּי אֲנִי מְאֹד מְאֹד מַקְפִּיד שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בֵּינֵינוּ רָוָק אוֹ רָוָקָה, וְעַל־כֵּן אֵין לָךְ מָקוֹם אֶצְלֵנוּ, וְזֶה אֲנִי כּוֹתֵב לָךְ חַד מַשְׁמָעִית, עַד שֶׁאַתְּ לֹא מִתְחַתֶּנֶת, אֵין לָךְ מָקוֹם אֶצְלֵנוּ.

וּבְעִנְיַן הַבֵּן, יֵשׁ תְּהִלָּה לָאֵל, הַמּוֹן יְשִׁיבוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְתִבְחֲרִי אֵיזוֹ יְשִׁיבָה שֶׁרַק תִּהְיֶה.

הַמְאַחֵל לָךְ הַצְלָחָה...

כג תשטז.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ז חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שֶׁתִּשְׁמְרוּ שֶׁלֹּא יִסְתּוֹבְבוּ רָוָקִים

בְּבֵיתְכֶם, כִּי אֵין אַפּוֹטְרוֹפּוֹס לַעֲרָיוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְזֶה פָּשׁוּט סַכָּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת גַּם יַחַד.

רְאוּ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד, כִּי בְּקָרוֹב תִּזְכּוּ לִרְאוֹת יְשׁוּעָה מִן הַשָּׁמַיִם, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם פְּרִי בֶּטֶן זֶרַע שֶׁל קַיָּמָא, רַק תִּשְׁתַּדְּלוּ שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵכֶם אַהֲבָה וְשָׁלוֹם וַהֲבָנָה הֲדָדִית, וְאָז הַכֹּל יִסְתַּדֵּר.

הַמְצַפֶּה לִרְאוֹת בְּהַצְלָחַתְכֶם...

כג תשיז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ח חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עָלֶיךָ לָדַעַת, שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל מַחֲנֵנוּ, וְשֶׁלֹּא יָבוֹאוּ מְבַחוּץ אֵילּוּ מְטָרְפִים וְכוּ׳. וְעַל זֶה אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתַּעֲמֹד חָזָק עַל נְקֻדָּה זוֹ: ״יַבְנְאֵל אֵינָהּ עָרֵי מִקְלָט לָאֲנָשִׁים שֶׁסּוֹבְלִים בְּעָיוֹת נַפְשִׁיּוֹת״, וּבִפְרָטִיּוּת הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ צָרִיךְ לִשְׁמֹר עָלֶיהָ עַד מְאֹד, וְלֹא נִמְסֹר אֶת בְּנוֹתֵינוּ אֶל סְתָם אָרְחֵי פָּרְחֵי וְכוּ׳, וְלָכֵן אֵין אֶצְלֵנוּ שִׁדּוּכִים, וְתֵלֵךְ עִמָּהֶם בְּיָד קָשָׁה.

אוֹדוֹת הָאַחְדוּת וְכוּ׳, מִי יִתֵּן שֶׁנִּזְכֶּה לָזֶה בֵּין כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲבָל כָּאן בְּיַבְנְאֵל כְּפִי שֶׁאֲנִי רוֹאֶה, הַקְּרֻעָה כָּל־כָּךְ גְּדוֹלָה בְּגִלּוּי אֱלֹקוּת בְּמַדְרֵגָה הֲכִי עֶלְיוֹנָה, שֶׁאֵין נִמְצָא זוֹלָתָהּ בְּכַמָּה דּוֹרוֹת בְּלִי שׁוּם גֶּזֶמָא, וּבִשְׁבִיל זֶה יֵשׁ לָנוּ צָרוֹת וּמְרִירוּת זֶה לְעֻמַּת זֶה מִקִּלְפָּה עֲצוּמָה כָּזוֹ הַסָּמ״ךְ־מ״ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ, טֻמְאָה רְצוּצָה, שֶׁהַרְבֵּה דּוֹרוֹת לֹא הָיְתָה טֻמְאָה כָּזוֹ בְּהִתְלַבְּשׁוּת וְהִתְגַּלְמוּת דְּמוּת חֲרֵדִי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשיח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ח חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הִנֵּה אֵין שׁוּם סָפֵק שֶׁאֵינִי רוֹצֶה שֶׁיִּהְיוּ אֶצְלֵנוּ רַוָּקִים מְבֻגָּרִים, אֲשֶׁר אֵין אֲנַחְנוּ מַכִּירִים אֶת טִיבָם וְאֶת מַעֲשֵׂיהֶם, וְזֶה בָּרוּר (רְאֵה לְדֻגְמָא ... אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מִי הוּא, וְכֵן הוּא עוֹזֵר וְכוּ׳), אֲבָל סְתָם לַעֲשׂוֹת עָרֵי מִקְלָט אֶצְלֵנוּ, אֵין שׁוּם טַעַם בָּזֶה, וְלָכֵן מֵהַיּוֹם וְהָלְאָה תֵּלֵךְ עִם יָד חֲזָקָה וְכוּ׳, וְאַל תִּפְחַד מֵאַף אֶחָד.

וְאוֹדוֹת ... אַל תִּפְחַד, הֵם בִּכְלָל לֹא מְעֻנְיָנִים בְּיַבְנְאֵל, מִי שֶׁמַּכִּיר מַה שֶּׁהוֹלֵךְ בֵּינֵיהֶם, הֵם בְּקִשְׁי מְתַפְקְדִים בֵּינֵיהֶם וְכוּ׳, וּמַה יִּכָּנְסוּ בְּצָרוֹת חֲדָשׁוֹת, זֶה סְתָם לֵץ וְכוּ׳ וּצְרִיכִים לְהוֹצִיא אוֹתוֹ מֵאִתָּנוּ מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר. תַּאֲמִין לִי, אִם לֹא הַסָּ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, ... בִּכְלָל לֹא הָיוּ מַגִּיעִים לְכָאן. וְעַל־כֵּן אֵין מַה לְּפַחֵד מֵהֶם, רַק מָה, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר אֶת הַבָּנוֹת שֶׁלָּנוּ מִטִּפּוּסִים מְשֻׁנִּים. הֵכַפֵּל הַדָּבָר, רְאֵה לְנַקּוֹת אֶת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ מֵאֲנָשִׁים כָּאֵלּוּ, וְאַל תִּפְחַד מֵאַף אֶחָד.

תַּרְאֶה אֶת הַמִּכְתָּב לְ... נֵרוֹ יָאִיר, אֲנִי אֲדַבֵּר אִתּוֹ עוֹד הַיּוֹם.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ...

כג תשיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ח חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל כַּמָּה מִכְתָּבִים, וְתִמְסֹר אֶת זֶה לְיַעֲדָם.

כְּמִדָּמֶה לִי, שֶׁהִשְׁאַרְתִּי אֶצְלְךָ שְׁנֵי צֵ׳קִים, וְעַל־כֵּן צֵ׳ק אֶחָד תְּשַׁלֵּם אֶת הַחוֹבוֹת שֶׁל הַטֶּלֶפוֹן, וְהַצֵּ׳ק הַשֵּׁנִי תִּמְסֹר לְרֹ׳ ... אַלְפַּיִם וּשְׁבַע מֵאוֹת שֶׁקֶל בַּעֲבוּר הַבָּשָׂר, כִּי יֵשׁ עַכְשָׁו כֶּסֶף בַּבַּנְק, נָא לְהוֹדִיעַ לִי אִם עָשִׂיתָ זֹאת.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וּבִפְרָט לַעֲסֹק בְּעִנְיַן הַמִּקְוֶה, שֶׁהִיא זְכוּת הָרַבִּים גְּדוֹלָה מְאֹד.

תְּהִלָּה לָאֵל, בִּנְךָ ... גָּרוֹ יָאִיר, עוֹשֶׂה חַיִל אֶצְלֵנוּ, וְהוּא מַצְלִיחַ בַּלִּמּוּדִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ח חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הַוַּיְ״ה עֲלֵיהֶם יִשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר לְהַחֲזִיק אֶת עַצְמְכֶם בְּיַחַד, וְזֶה סוֹד הַהַצְלָחָה שֶׁלָּנוּ, וּכְפִי שֶׁנַּחְזִיק אֶת עַצְמֵנוּ בְּיַחַד, כֵּן נַצְלִיחַ. וְלָכֵן תַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק.

נָא וְנָא תַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְהִתְפַּלֵּל בְּצִבּוּר דַּיְקָא, וְתִתְחַזְּקוּ מְאֹד, שֶׁיִּהְיוּ הַמְּנָיָנִים קְבוּעִים — הֵן מִנְיַן וָתִיקִין, וְהֵן מִנְיַן שֶׁל הַמַּלְמְדִים, וְהֵן מִנְיַן שֶׁל שָׁעָה שְׁמוֹנֶה, וְכֵן מִנְיַן שֶׁל מִנְחָה וְשֶׁל מַעֲרִיב שֶׁיִּהְיֶה בְּעִתּוֹ וּבִזְמַנּוֹ, וְתָבוֹאוּ לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ דַּיְקָא,

כִּי אֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא, אֶלָּא בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, הַיְנוּ שֶׁשָּׁם הוּא הַמָּקוֹם שֶׁמִּתְקַבְּלוֹת הַתְּפִלּוֹת וְהַבַּקָּשׁוֹת, וְאָז הוּא עֵת רָצוֹן גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁיִּתְחַזְּקוּ מְאֹד בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִשְׁמְרוּ מְאֹד עַל מִדַּת הַנְּקִיּוּת, שֶׁבֵּית־הַמִּדְרָשׁ יִהְיֶה נָקִי, וְכֵן הַמְּקוֹם יִהְיֶה נָקִי, כִּי אֵין הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה אֶלָּא בְּמָקוֹם נָקִי, שֶׁכָּל אֶחָד יִתֵּן יָד וְכָתֵף לַעֲזֹר לָזֶה.

נָא וְנָא תִּשְׁתַּדְּלוּ שֶׁתִּהְיֶה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה, וְתִרְקְדוּ אַחַר כָּל תְּפִלָּה וּתְפִלָּה כְּמִנְהָג אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְכֵן תִּשְׁתַּדְּלוּ שֶׁתִּהְיֶה אֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה בְּתוֹךְ בֵּית־הַמִּדְרָשׁ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכֶּם, שֶׁיַּצְלִיחַ דַּרְכּוֹ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ח חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁעַד שַׁבָּת יִהְיֶה אֶצְלְךָ הַכֶּסֶף אַלְפַּיִם וּשְׁבַע מֵאוֹת שֶׁקֶל בִּשְׁבִיל הַבָּשָׂר, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאֶזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עִם זֶה כָּל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ, כִּי אֲנִי צָרִיךְ מְאֹד מְאֹד יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת מִן הַשָּׁמַיִם. וְנָא וְנָא תְּעוֹרֵר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ בַּעֲדִי, שֶׁהַזְּכוּת הַזֶּה תָּגֵן בַּעֲדִי, כִּי אֲנִי צָרִיךְ עוֹד הַרְבֵּה זְכֻיּוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְעוֹד תִּרְאֶה נַחַת מִבִּנְךָ ... שֶׁתִּתְחַתֵּן אוֹתוֹ

וְכֵן תִּהְיֶה לְךָ פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע, וְהָעִקָּר רַק חָזָק וֶאֱמַץ בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

רְאֵה לְהַחֲזִיק אֶת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ עִם חָכְמָה — מִצַּד אֶחָד וְעִם תַּקִּיפוּת — מִצַּד אַחֵר, בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יִהְיֶה הֶפְקֵר, חַס וְשָׁלוֹם, בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וַאֲנִי הִשְׁתַּדַּלְתִּי לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ תִּגְדַּל וְתִצְלַח מַעְלָה מַעְלָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ח חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

הַכְּתָב וְהַמִּכְתָּב הַזֶּה בְּיַד מוֹסֵר כְּתָב זֶה ... נֵרוֹ יָאִיר, הִיא לְאוֹת וְלִרְאָיָה, שֶׁאֲנִי מַכִּירוֹ הֵיטֵב, וְנִקְלַע עַכְשָׁו בְּחוֹבוֹת גְּדוֹלִים, וּבָנוֹ, נֵרוֹ יָאִיר, עָבַר נִתּוּחַ, וְלָרֹשׁ אֵין כֹּל. לָזֹאת אֲבַקֵּשׁ אֶת אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַנְּדִיבִים, שֶׁתְּקַבְּלוּ אוֹתוֹ בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת, וְתִהְיוּ לוֹ לַאֲחִיעֶזֶר וְלַאֲחִיסָמָךְ, וְתַעֲזְרוּ לוֹ, וּבִזְכוּת גֹּדֶל הַמִּצְוָה, תִּתְבָּרְכוּ מִפִּי עֶלְיוֹן בְּשֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה.

הַכּוֹתֵב וְחוֹתֵם לְמַעַן הַמִּצְוָה...

כג תשכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ח חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, אִם תִּהְיֶה חָזָק בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, תִּזְכֶּה לְכָל טוּב אֲמִתִּי וְנִצְחִי.

כִּי הָעִקָּר אֵצֶל רַבֵּנוּ ז״ל זֶה תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, וּבְלִי זֶה אָדָם חַי בְּדִמְיוֹן גָּדוֹל מְאֹד, יְכוֹלִים לַעֲבֹד עַל אָדָם מְאֹד, וְלַעֲשׂוֹת לוֹ שְׁטִיפַת מֹחַ וְכוּ׳, מַה שֶּׁאֵין כֵּן מִי שֶׁבֶּאֱמֶת מִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם, אֲזַי נִצֹּל מִכָּל זֶה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ח חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל לִלְמֹד בְּכָל יוֹם אֶת הַדַּף הַיּוֹמִי, כִּי דַּף גְּמָרָא בְּיוֹם זֶה חִיּוּת לְהַנֶּפֶשׁ, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בְּלִמּוּד דַּף גְּמָרָא בְּכָל יוֹם, שֶׁזֶּה יִשְׁמֹר אוֹתוֹ מִכָּל רָע, וַיַּמְשִׁיךְ עָלָיו אֶת הָאַרְבָּעָה מַלְאֲכֵי הַשְּׁמִירָה, שֶׁהֵם רָאשֵׁי תֵּבוֹת: גְּ׳מָ׳רָ׳א׳ — גַּ׳בְרִיאֵל, מִ׳יכָאֵל, רָ׳פָאֵל, א׳וּרִיאֵל, וַאֲפִלּוּ רַק בְּגִירְסָא לִגְרֹס אֶת הַדַּף, זֶה יִתֵּן לְךָ סִפּוּק נַפְשִׁי מְאֹד, וַאֲפִלּוּ לִלְמֹד בִּלִי הֲבָנָה, זֶה יַעֲזֹר לְךָ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁלֹּא יִטְעֶה אֶת עַצְמוֹ, וְיַחֲטֹף בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא וַאֲפִלּוּ בְּגִרְסָא, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (עֲבוֹדָה זָרָה יט.): לְעוֹלָם לִיגְרִיס אִינִישׁ, וְאַף עַל גַּב דְּמְשַׁכַּח, וְאַף עַל גַּב דְּלֹא יָדַע מַאי קָאָמַר, וְאֵין מִלִּים לְהַסְבִּיר לְךָ מַה זֶּה שֶׁיְּהוּדִי זוֹכֶה לְדַפְּדֵף בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא, אֲפִלּוּ בַּאֲמִירָה בְּעָלְמָא, עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, יֵשׁ לוֹ שַׂיָּכוּת אֶל הַגְּמָרָא, וְכָל זְמַן שֶׁיְּהוּדִי מְקֻשָּׁר לְהַגְּמָרָא, הַסָּמ״ךְ־מ״ם וְנוּקְבָא דִּלֵּיהּ לֹא יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם דָּבָר, כִּי הַסָּמ״ךְ־מ״ם יִתֵּן לָאָדָם לִלְמֹד אֶת הַכֹּל, אֲבָל לֹא גְּמָרָא, וְלָכֵן תַּעֲשֶׂה לְעַצְמְךָ קְבִיעוּת חֲזָקָה לִגְרֹס בְּכָל יוֹם אֶת הַדַּף הַיּוֹמִי, וַאֲפִלּוּ שֶׁאַתָּה לֹא מֵבִין שׁוּם דָּבָר, סוֹף כָּל סוֹף אִם

תִּהְיֶה חָזָק בְּכָל יוֹם לִגְרֹס אֶת הַדַּף הַיּוֹמִי, לְבַסּוֹף תּוּכַל לְהָבִין הַכֹּל. תַּאֲמִין לִי, שֶׁאֵין עוֹד טוֹב מִלְּפִתְחַ בְּכָל יוֹם אֶת הַגְּמָרָא וְלִלְמֹד דַּף גְּמָרָא, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל אֵלּוּ שֶׁצּוֹחֲקִים מִזֶּה וְכוּ', כִּי אֵיךְ הוֹלֵךְ הַפִּתְגָּם? צוֹחֵק מִי שֶׁצּוֹחֵק אַחֲרוֹן, וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה נט, סִימָן ב') עַל הַפָּסוּק (מִשְׁלֵי לא): "עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן", עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ שֶׁל תּוֹרָה, וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן, אֵימָתַי הִיא שׂוֹחֶקֶת? מַתָּן שְׂכָרָהּ לֶעָתִיד לָבוֹא; וְכֵן אָמְרוּ (שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה נב, סִימָן ג'): אֵימָתַי הַתּוֹרָה מְשַׂחֶקֶת? לְמִי שֶׁהוּא עָמֵל בָּהּ לְיוֹם אַחֲרוֹן, הֱוֵי 'וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן'; כִּי אָז בַּיּוֹם אַחֲרוֹן שֶׁל הָאָדָם, שֶׁלָּמַד כָּל יוֹם תּוֹרָה, אֲפִלּוּ שֶׁעָבַר עָלָיו מַה שֶּׁעָבַר, הוּא שׂוֹחֵק מִכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ"ט חֶשְׁוָן ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי לָדַעַת מַה קָּרָה הַיּוֹם עִם הָעוֹרֵךְ־דִּין מִטַּעַם מְבַקֶּרֶת הַמְּדִינָה, וְאֵיךְ הָיְתָה הַשִּׂיחָה וְכוּ', וּמַה הַתּוֹצָאוֹת.

רַק חִזְקִי וְאִמְצִי בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּבְוַדַּאי עוֹד נִזְכֶּה לִרְאוֹת כָּאן נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה מְהִירָה...

כג תשכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסִדֶּר תּוֹלְדוֹת, כ״ט חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַבָּחוּר ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן סְגֻלָּה לִלְמֹד תּוֹרָה, כְּבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן צא): סְגֻלָּה לְהַתְמָדָה, שֶׁיִּזְכֶּה לִהְיוֹת מַתְמִיד בְּלִמּוּדוֹ הוּא — לְהִזָּהֵר לִבְלִי לְדַבֵּר עַל שׁוּם אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי. כְּמוֹ כְּשֶׁהַכַּלָּה הִיא יָפָה, אֲזַי הָאַהֲבָה בִּשְׁלֵמוּת, אֲבָל כְּשֶׁיֵּשׁ לְהַכַּלָּה אֵיזֶה חִסָּרוֹן וּמוּם, אֲזַי בְּוַדַּאי אֵין הָאַהֲבָה בִּשְׁלֵמוּת. כְּמוֹ־כֵן הַתּוֹרָה נִקְרֵאת כַּלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים לג, ד): ״תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה״, וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת נז. פְּסָחִים מט:): ״אַל תִּקְרֵי מוֹרָשָׁה אֶלָּא מְאוֹרָסָה״, וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ אוֹת בַּתּוֹרָה, כִּי שִׁשִּׁים רִבּוֹא אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה כְּנֶגֶד שִׁשִּׁים רִבּוֹא נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּכְשֶׁיֵּשׁ חִסָּרוֹן בְּאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, נִמְצָא, שֶׁיֵּשׁ חִסָּרוֹן בַּתּוֹרָה, שֶׁשָּׁם שׁוֹרֶשׁ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לֶאֱהֹב אֶת הַתּוֹרָה בִּשְׁלֵמוּת. אֲבָל כְּשֶׁיִּזָּהֵר מִלְּדַבֵּר עַל שׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל, וְלִבְלִי לִמְצֹא שׁוּם חִסָּרוֹן בְּשׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל, נִמְצָא שֶׁאֵין בְּהַתּוֹרָה שׁוּם חִסָּרוֹן וּמוּם, אֲזַי בְּוַדַּאי יֹאהַב אֶת הַתּוֹרָה מְאֹד, וַאֲזַי יַתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה מִגֹּדֶל הָאַהֲבָה, וְזֶהוּ (תְּהִלִּים יט, ח): ״תּוֹרַת יְיָ״ה תְּמִימָה״, הַיְנוּ כְּשֶׁתּוֹרַת יְיָ״ה הִיא תְּמִימָה בְּלִי שׁוּם חִסָּרוֹן וּמוּם, דְּהַיְנוּ כְּשֶׁנִּזְהָרִין לִבְלִי לְדַבֵּר וְלִבְלִי לִמְצֹא שׁוּם חִסָּרוֹן בְּשׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא אוֹת מֵהַתּוֹרָה, נִמְצָא שֶׁאָז ״תּוֹרַת יְיָ״ה תְּמִימָה״ בְּלִי שׁוּם חִסָּרוֹן וּמוּם, אֲזַי הוּא ״מְשִׁיבַת נָפֶשׁ״, כִּי אָז דַּיְקָא זוֹכִין לְאַהֲבַת הַתּוֹרָה, וּמַרְגִּישִׁין טַעַם מְתִיקוּת הַתּוֹרָה שֶׁמְּשִׁיבָה אֶת הַנֶּפֶשׁ, מֵאַחַר שֶׁאֵין בָּהּ שׁוּם חִסָּרוֹן, וְאָז זוֹכִין לְהַתְמָדָה.

רָאִיתִי בְּשֵׁם צַדִּיק אֶחָד, שֶׁהִזְהִיר אֶת נְכָדָיו, שֶׁבְּמוֹצָאֵי־שַׁבָּת הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן לִלְמֹד דַּף גְּמָרָא, וְזוֹ סְגֻלָּה שֶׁיִּלְמַד כָּל הַשָּׁבוּעַ הַרְבֵּה

גְּמָרָא. וְלָכֵן תְּקָנִים זֹאת, שֶׁתְּכֶף־וּמִיָּד אַחַר שַׁבָּת, כְּשֶׁתַּעֲשֶׂה הַבְדָּלָה, חֲטֹף דַּף גְּמָרָא, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשכז.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ט חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מֻכְרָח לְהַגִּיד לְךָ, שֶׁזֶּה עָוֹן חָמוּר מְאֹד מְאֹד מַה שֶּׁעָשִׂיתָ — לְבַזּוֹת אֶת אָבִיךָ, וְאַתָּה מֻכְרָח תֵּכֶף־וּמִיָּד לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ סְלִיחָה בִּבְכִיָּה וּבִדְמָעוֹת שָׁלִישׁ וְכוּ׳ וְכוּ׳, כִּי לֹא יֹאבֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לִסְלֹחַ לְךָ עַל דָּבָר זֶה, וּמַה גַּם שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְהֵעָנֵשׁ מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, שֶׁתִּסְבֹּל אַחַר־כָּךְ מִילָדֶיךָ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, סֵבֶל כָּזֶה, וְאַל יֵקַל בְּעֵינֶיךָ דָּבָר זֶה, כִּי בְּפֵרוּשׁ כָּתַב הָרַמְבַּ״ם (פֶּרֶק ה׳ מֵהִלְכוֹת מַמְרִים, סִימָן טו): כָּל הַמְבַזֶּה אָבִיו אוֹ אִמּוֹ אֲפִלּוּ בִּדְבָרִים, וַאֲפִלּוּ בִּרְמִיזָה, הֲרֵי זֶה אָרוּר מִפִּי הַגְּבוּרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כז, טז): ״אָרוּר מַקְלֶה אָבִיו וְאִמּוֹ״, וַהֲרֵי הוּא אוֹמֵר (מִשְׁלֵי ל, יז): ״עַיִן תִּלְעַג לְאָב וְתָבוּז לִיקְהַת אֵם״ וְגוֹ׳, וְיֵשׁ לְבֵית־דִּין לְהַכּוֹת עַל זֶה מַכַּת מַרְדּוּת, וְלַעֲנֹשׁ כְּפִי מַה שֶּׁיִּרְאוּ; וּמוּבָא (סֵפֶר חֲרֵדִים, פֶּרֶק ט׳, סִימָן לה), שֶׁאֲפִלּוּ אִם מְבַזֶּה אוֹתָם בְּלִבּוֹ בִּלְבָד, הֲרֵי הוּא בִּכְלַל אָרוּר זֶה, עַיֵּן שָׁם.

אֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּתְצַיֵּת אוֹתִי, וְלֹא תִּתְחָרֵט — לֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לֹא בָּעוֹלָם הַבָּא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשכח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, א׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַיּוֹם זֶה רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן י׳; וּבְחֵלֶק ב׳, סִימָן א׳), שֶׁרֹאשׁ־חֹדֶשׁ הוּא שֹׁרֶשׁ הַתְּשׁוּבָה, וְיכוֹלִים לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, כִּי גַּם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹמֵר: הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה וְכוּ׳, וְלָכֵן רְאֵה לָקַחַת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְהַדְבֵּק עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַרְגִּיל עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, אֲשֶׁר זוֹ הַמַּתָּנָה הֲכִי יָפָה שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וּכְלַל יִשְׂרָאֵל יְקַבְּלוּ אֶת זֶה עַל־יְדֵי מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ.

הָעִקָּר אַל תְּבַלְבֵּל עַצְמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, מַה לְּךָ לְהִסְתַּכֵּל עַל אֲחֵרִים וְכוּ׳, רַבֵּנוּ זַ״ל לִמֵּד אוֹתָנוּ דֶּרֶךְ עַל־פִּי (יְחֶזְקֵאל לג, כד): ״אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם״, שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ עָבַד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רַק בִּבְחִינַת ׳אֶחָד׳, שֶׁלֹּא הִסְתַּכֵּל עַל אַף אֶחָד, וְכֵן עַל מִי שֶׁרוֹצֶה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, עָלָיו לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְשֶׁלֹּא תִּהְיֶה לוֹ שׁוּם חֲלִישׁוּת הַדַּעַת מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי מַה יֵּשׁ לוֹ עִם אֲחֵרִים?!

נָא וְנָא לָלֶכֶת תָּמִיד עִם פָּנִים שְׂמֵחוֹת וַעֲלִיזוֹת, אַנְפִּין נְהוֹרִין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִרְאוּ בְּפָנֶיךָ אֶת פְּנֵי הַצַּדִּיק, כַּמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קנג).

מָה אֹמַר לְךָ! אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹרֵק שִׂכְלוֹ וְחָכְמָתוֹ הַמְדֻמָּה, וּמְצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ לְטוֹב כָּל הַיָּמִים וְחֹדֶשׁ מְבֹרָךְ...

כג תשכט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, א׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל מַעֲלַת הַצַּדִּיקִים הָעוֹסְקִים בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִימֵי קַטְנוּתָם וְכוּ׳, שֶׁשּׁוֹבְרִים אֶת תַּאֲוָתָם וּמִדָּתָם הָרָעָה וְכוּ׳, עַד שֶׁזּוֹכִין לְהִכָּלֵל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְכַמּוּבָא (זֹהַר מִשְׁפָּטִים צד:): תָּא חֲזֵי, בַּר נַשׁ כַּד אֶתְיָלִיד יַהֲבִין לֵיהּ נַפְשָׁא, מִסְטְרָא דִּבְעֵירָא מִסְטְרָא דְּדַכְיוֹ, מִסְטְרָא דְּאִלֵּין דְּאִתְקְרוּן אוֹפַנֵּי הַקֹּדֶשׁ, זָכָה יַתִּיר, יְהָבִין לֵיהּ רוּחָא מִסְטְרָא דְּחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, זָכָה יַתִּיר יְהָבִין לֵיהּ נִשְׁמָתָא מִסְטְרָא דְּכֻרְסַיָּא, וּתְלַת אִלֵּין אִינוּן, אַמָּה עֶבֶד וְשִׁפְחָה דִּבְרָתָא דְּמַלְכָּא. זָכָה יַתִּיר, יְהָבִין לֵיהּ נַפְשָׁא בְּאַרַח אֲצִילוּת, מִסְטְרָא דְּבַת יְחִידָה, וְאִתְקְרִיאַת אִיהִי בַּת מֶלֶךְ, זָכָה יַתִּיר, יְהָבִין לֵיהּ רוּחָא דַּאֲצִילוּת מִסְטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִקְרֵי בֵּן לְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (דִּבְרִים יד, א): ״בָּנִים אַתֶּם לַהֹוָ״ה אֱלֹהֵיכֶם״, זָכָה יַתִּיר יְהָבִין לֵיהּ נִשְׁמָתָא מִסְטְרָא דְּאַבָּא וְאִמָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ב, ז): ״וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים״, מַאי חַיִּים? אֶלָּא אִינוּן י״ה, דַּעֲלַייְהוּ אִתְמַר (תְּהִלִּים קנ, ו): ״כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָ״ה״, וְאִשְׁתַּלִּים בֵּיהּ יהו״ה. זָכָה יַתִּיר, יְהָבִין לֵיהּ יהו״ה בִּשְׁלֵימוּ דְּאַתְוָן יו״ד ה״א וא״ו ה״א, דְּאִיהוּ אָדָ״ם בְּאַרַח אֲצִילוּת דְּעִילָּא, וְאִתְקְרֵי בְּדְיוֹקְנָא דְּמָאנֵיהּ, וְעָלֵיהּ אִתְמַר (בְּרֵאשִׁית א, כח): ״וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם״ וְגוֹ׳, וְהַאי אִיהוּ שׁוּלְטָנוּתֵיהּ בְּכָל רְקִיעִין, וּבְכָל אוֹפַנִּים וּשְׂרָפִים וְחַיּוֹון, וּבְכָל חֵילִין וְתוֹקְפִין דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא וְכוּ׳; וְלָכֵן אַשְׁרֵי הַצַּדִּיקִים וְאַשְׁרֵי הַדְּבֵקִים בָּהֶם, וְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל יָכוֹל לִזְכּוֹת לָזֶה, אִם רַק לֹא יַעֲזֹב אֶת הָרָצוֹן הֶחָזָק וְכוּ׳, וַאֲפִלּוּ שֶׁיַּעַבְרוּ עָלָיו נִסְיוֹנוֹת

קָשִׁים וּמָרִים וְכוּ׳ — יַחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא יִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר וְכוּ׳, אָז סוֹף הַכָּבוֹד לָבוֹא, שֶׁיִּתְגַּלֶּה אֵלָיו מֶלֶךְ הַכָּבוֹד בְּעַצְמוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ חֹדֶשׁ מְבֹרָךְ...

כג תשל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, א׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם אֶל יְדִידִי הַיָּקָר ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה הַיּוֹם סִפֵּר לִי ... נֵרוֹ יָאִיר, שֶׁהִתְקַשֵּׁר אֵלָיו מֵעִתּוֹן, שֶׁשָּׁאֲלוּ אוֹתוֹ אִם בִּנְךָ ... הִתְחַתֵּן, וְ... אָמַר לוֹ: מַה פִּתְאֹם? מִי אָמַר לְךָ דָּבָר כָּזֶה? עָנָה, כִּי הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, אָמַר לוֹ לִכְתֹּב כַּתָּבַת נְאָצָה עָלַי, שֶׁאֲנִי מְחַתֵּן אֶת הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת בְּגִיל צָעִיר. וְלָכֵן אִם יִפְנוּ אֵלֶיךָ, תֵּדַע, שֶׁהַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם טוֹמֵן פֹּה פַּח, וְאַל תִּכָּנֵס עִם אַף כַּתָּב וְכוּ׳ בְּדִבּוּרִים, וְכֵן תַּזְהִיר אֶת הַיְלָדִים שֶׁלְּךָ, שֶׁלֹּא יְדַבְּרוּ עִם אַף אֶחָד מִזֶּה, כִּי אֲנִי רוֹאֶה שֶׁהַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם אֵינוֹ נָח כְּרֶגַע, וּמְנַסֶּה לְהַפִּיל אוֹתִי וְכוּ׳, מִי יִתֵּן שֶׁיַּגִּיעַ הַיּוֹם הַמְיֻחָל, שֶׁנִּזְכֶּה לִרְאוֹת בְּבִטּוּלוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשלא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, ב׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְכֵן הַכַּתָּבַת נְאָצָה וְכוּ׳. מָה אֹמַר לְךָ, מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת, שֶׁלֹּא מְצַיְתִים אוֹתִי, וְעוֹשִׂים מַה שֶּׁרוֹצִים, וּמְדַבְּרִים בִּשְׁמִי.

אֲנִי אוֹמֵר חַד מַשְׁמָעִית — ״יַבְנְאֵל אֵינָהּ עָרֵי מִקְלָט לְמְשֻׁגָּעִים

וּלְחוֹלֵי נֶפֶשׁ, לְאֵלּוּ שֶׁסּוֹבְלִים בְּעָיוֹת נַפְשִׁיּוֹת", וְלָכֵן אֵין לְהַנִּיחַ אֶת שׁוּם בְּרָיָה בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל לִישֹׁן לְמַעְלָה בְּקוֹמָה שְׁלִישִׁית, וְזֶה אֲפִלּוּ לְבָחוּר נוֹרְמָלִי, מִכָּל שֶׁכֵּן לְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ שָׁפוּי בְּדַעְתּוֹ וְכוּ', אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מֵהַיּוֹם וְהָלְאָה, אִם רַק יָבוֹא לְמַחֲנֵנוּ אֵיזֶה תְּמָהוֹנִי כָּזֶה, צְרִיכִים לִשְׁלֹחַ אוֹתוֹ, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל קְהִלָּתֵנוּ, וּתְהִלָּה לָאֵל, אֵין לָנוּ מַה לְּהִתְבַּיֵּשׁ מֵהַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ, וּבְוַדַּאי נְחַתֵּן אֶת יְלָדֵינוּ סָמוּךְ לְפִרְקָם, כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים בִּקְדֻשַּׁת הַבְּרִית, וּבְוַדַּאי צְרִיכִים לִשְׁמֹר אֶת מִי לוֹקְחִים בִּשְׁבִיל הַבָּנוֹת שֶׁלָּנוּ.

אִם ... אוֹ אָבִיו יָבוֹאוּ, תְּגָרְשׁוּ עִם מַקֵּל, וְאַל תִּפְחַד מִמֶּנּוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תשלב.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, ב׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", הַגָּרִים בְּ"יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב", הַוַּיָ"ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם לִהְיוֹת בְּיוֹתֵר בְּשִׂמְחָה עַל שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֹרֵנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר הַשִּׂמְחָה הִדּוֹ עוֹלָה עַל כָּל הַשְּׂמָחוֹת, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל מַכְנִיס בָּנוּ חִיּוּת, שֶׁנִּדַּע כִּי, תְּהִלָּה לָאֵל, זָכִינוּ לְהִבָּרְאוֹת מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עָשָׂנִי גּוֹי, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל מַחְדִּיר בָּנוּ יְדִיעָה זוֹ, שֶׁנִּדָּעָה הֵיטֵב הֵיטֵב, כִּי בֶּאֱמֶת רָאוּי לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל לִשְׂמֹחַ בְּשִׂמְחָה זֹאת, אַךְ לֹא כָּל אֶחָד זוֹכֶה לָזֶה, כִּי רֹב בְּנֵי־אָדָם סוֹבְלִים צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמַכְאוֹבִים וְכוּ' וְכוּ', בִּלְבּוּלִים רַבִּים וְהַרְפַּתְקָאוֹת שׁוֹנוֹת, עֲנִיּוּת וְדַחֲקוּת וְכוּ' וְכוּ', וְשׁוֹכְחִים שֶׁצְּרִיכִים לִשְׂמוֹחַ בְּשִׂמְחָה זוֹ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִבָּרְאוֹת מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עָשָׂנִי גּוֹי. וּבֶאֱמֶת מִסְפָּר בֵּין חֲסִידִים, שֶׁהָרַב הַקָּדוֹשׁ, ר׳ מֹשֶׁה לֵיב מִסָּאסוֹב

זי״ע, כְּשֶׁקָּם בַּבֹּקֶר, וּכְשֶׁאָמַר אֶת בִּרְכַּת ״שֶׁלֹּא עָשָׂנִי גּוֹי״, רָקַד כָּל הַיּוֹם, וְאָמַר בְּדֶרֶךְ צַחוּת: ״אֵיךְ הָאבְּ מַיינְ׳ס שׁוֹין אָפגֶענוּמֶען״ (אֶת הַקֶּרֶן שֶׁל הַיּוֹם כְּבָר קִבַּלְתִּי), כְּאוֹמֵר זוֹ הָיְתָה כָּל שִׂמְחָתוֹ. וְדָבָר זֶה רוֹצֶה רַבֵּנוּ זַ״ל לְהַחְדִּיר בָּנוּ, שֶׁתִּהְיֶה הַשִּׂמְחָה אֲצִלֵּנוּ שִׂמְחָה תְּמִידִית, שֶׁנִּשְׂמַח עַל שֶׁלֹּא עָשָׂנִי גּוֹי, שֶׁהַשִּׂמְחָה הַזּוֹ אֵין בָּהּ שׁוּם תַּעֲרוֹבוֹת כְּלָל, כִּי אֵיךְ שֶׁהוּא מַה שֶּׁלֹּא יַגִּיד הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם אֲנִי כָּכָה וְכוּ׳, אוֹ אֲנִי כָּכָה וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת שֶׁלֹּא עָשָׂנִי גּוֹי. וְאִם בֶּאֱמֶת הָאָדָם שָׂמֵחַ בְּשִׂמְחָה זֹאת, אָז יִזְכֶּה לַעֲבֹר עַל כָּל הַמַּשְׁבֵּרִים וְהַגַּלִּים שֶׁבְּחַיָּיו. וְלָכֵן רָאוּי לָנוּ מְאֹד מְאֹד לִשְׂמֹחַ בְּשִׂמְחָה זוֹ, שֶׁהִיא שִׂמְחָה אֵין סוֹפִית, וְאַל תַּנִּיחוּ בְּעַצְמְכֶם הָעַצְבוּת וְהָעַצְלוּת כְּרֶגַע, שֶׁזֶּה מַמָּשׁ סַם הַמָּוֶת. וַחֲסִידִים מְסַפְּרִים, שֶׁפַּעַם אַחַת נִכְנַס הָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ לֵוִי יִצְחָק מִבַּרְדִּיטְשׁוֹב זי״ע לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְהִתְחִיל לוֹמַר אֶת בִּרְכוֹת־הַשַּׁחַר לִפְנֵי הָעַמּוּד כְּדַרְכּוֹ, וְחִסֵּר אֶת בִּרְכַּת ״שֶׁלֹּא עָשָׂנִי גּוֹי״, וְהָיְתָה תְּמִיהָה וּפְלִיאָה אֵצֶל כָּל אַנְשֵׁי בֵּית־הַכְּנֶסֶת — לָמָּה הָרַבִּי דִּלֵּג עַל בְּרָכָה זֹאת, וְאַחַר הַתְּפִלָּה כְּשֶׁנִּגְּשׁוּ אֵלָיו תַּלְמִידָיו, וְשָׁאֲלוּ אוֹתוֹ — מַדּוּעַ הָרַבִּי דִּלֵּג עַל בִּרְכַּת ״שֶׁלֹּא עָשָׂנִי גּוֹי?״ עָנָה וְאָמַר לָהֶם: כְּשֶׁקַּמְתִּי בַּבֹּקֶר, נָפְלָה עָלַי עַצְבוּת גְּדוֹלָה, כִּי רָאִיתִי שֶׁאֵינִי שָׁוֶה לְשׁוּם דָּבָר, וַאֲנִי הֲכִי גָּרוּעַ בָּעוֹלָם... וְתֵכֶף־וּמִיָּד קָפַצְתִּי וּבֵרַכְתִּי אֶת בִּרְכַּת ״שֶׁלֹּא עָשָׂנִי גּוֹי״... וְהוֹדֵיתִי לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֵיךְ שֶׁהוּא עַל־כָּל־פָּנִים אֵינִי גּוֹי... וְלָכֵן כְּבָר נִפְטַרְתִּי מִלּוֹמַר עוֹד הַפַּעַם אֶת הַבְּרָכָה. רְאוּ וְהִתְבּוֹנְנוּ הֵיטֵב, אִם צַדִּיק קָדוֹשׁ כָּזֶה, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הִפְלִיג מְאֹד בְּמַדְרֵגָתוֹ, וְקָרָא אוֹתוֹ: ״פְּאֵר הַדּוֹר״, הַתְּפִלִּין שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, וְאִם הוּא לֹא הָיָה לוֹ לְהִתְחַזֵּק רַק עִם בִּרְכַּת ״שֶׁלֹּא עָשָׂנִי גּוֹי״, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה אֵיךְ שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק עִם הַבְּרָכָה הַזּוֹ בְּכָל יוֹם. וְלָכֵן רְאוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד, וְהַשִּׂמְחָה תִּשְׁבֹּר אֶת כָּל הַמְּחִצּוֹת בֵּינֵיכֶם, שֶׁלֹּא יִהְיֶה, חַס וְשָׁלוֹם, בֵּינֵיכֶם שׁוּם פְּרוּדִים וְשׁוּם אִי הֲבָנוֹת, אֶלָּא אַדְרַבָּה, תִּתְחַזְּקוּ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה לֹא יוּכַל לָנוּ הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם הָרָשָׁע, וְאַדְרַבָּה יִפֹּל בִּשְׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו, בַּבּוֹר שֶׁרָצָה לְהַפִּיל אוֹתָנוּ... בּוֹ יִפּוֹל בְּעַצְמוֹ... וְנִזְכֶּה לִבְנוֹת אֶת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ הַגָּדוֹל, וְכֵן לִבְנוֹת תַּלְמוּד־תּוֹרָה עֲנָקִי, וּבֵית־סֵפֶר עֲנָקִי, וְיִתְרַבּוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְתִכָּנֵס

מִשְׂפָּחָה אַחַר מִשְׂפָּחָה, וְיִשְׁמְעוּ שָׁם קוֹל תּוֹרָה וְקוֹל תְּפִלָּה, עַד שֶׁתִּהְיֶה נַעֲשֵׂית "עִיר בְּרֶסְלֶב" בִּמְלֹא מוּבָן הַמִּלָּה, עִיר שֶׁל צַדָּקָה וָחֶסֶד, עִיר שֶׁל אַהֲבָה, עִיר שֶׁל שִׂמְחָה, עִיר שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה, אַשְׁרֵי הַמְחַכֶּה וְיַגִּיעַ.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ בֵּן אוֹ בַּת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם צַהֶבֶת, שֶׁכָּל הַמִּשְׂפָּחָה תְּחַסֵּן אֶת עַצְמָהּ, כִּי זֶה מְאֹד מְאֹד נָחוּץ, וְיָדוּעַ אֵיךְ שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל הִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד לָקַחַת אֶת כָּל הַחִסּוּנִים, וּבְיָמָיו הָיָה אָז מַחֲלַת אַבַּעְבּוּעוֹת, שֶׁקּוֹרִין "פַּאקִין", וּבְפֵרוּשׁ אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁאַפִלּוּ בְּאֶמְצַע הַחֹרֶף הַקָּשֶׁה בְּתוֹךְ הַשַּׁלָגִים וְהָרוּחוֹת וְכוּ', יִסְעוּ עִם תִּינוֹק בֶּן חֲצִי שָׁנָה לְקַבֵּל חִסּוּן נֶגֶד אַבַּעְבּוּעוֹת (פַּאקִין), וְעַל־כֵּן מַה שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל הִקְפִּיד כָּל־כָּךְ עַל רוֹפְאִים וְעַל רְפוּאוֹת, הָיָה סְתָם לָלֶכֶת אֶל רוֹפְאִים וְכוּ', אֲבָל מַה שֶּׁשַּׁיָּךְ לְחִסּוּנִים, וּבִפְרָט בַּדּוֹר הַזֶּה, שֶׁהִתְפַּתְּחוּ כְּבָר הַתְּרוּפוֹת, הַהֶכְרֵחַ לָקַחַת חִסּוּנִים נֶגֶד פָּאלְיָא (שִׁתּוּק יְלָדִים) לֹא עָלֵינוּ, וּשְׁאָר חֳלָאִים הַמְצוּיִים אֵצֶל יְלָדִים קְטַנִּים. וְלָכֵן אָסוּר לִהְיוֹת חָכָם בְּעֵינָיו, וּלְהִשְׁתַּדֵּל לָקַחַת אֶת כָּל הַחִסּוּנִים, כִּי זֶה בִּכְלָל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל הַנַּ"ל, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁיֵּשׁ חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם, עִם כָּל זֹאת תְּרַחֲמוּ עַל יַלְדֵיכֶם, כִּי דְּבָרִים אֵלּוּ תְּלוּיִים בְּפִקּוּחַ נֶפֶשׁ מַמָּשׁ.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, ב' דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ כִּסְלֵו ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אַתָּה צָרִיךְ לָדַעַת, וּלְהַכְנִיס הֵיטֵב בְּדַעְתְּךָ, שֶׁהַכֹּל מֻשְׁגָּח

בְּהַשְׂגָּחָה פְּרָטִית, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא הַכֹּל בְּהַשְׂגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, וְהַכֹּל כְּבָר רָשׁוּם לְמַעְלָה מִי יָבוֹא אֵצְלְךָ וְכוּ׳, וְלָכֵן אַל תַּעֲשֶׂה שׁוּם הִשְׁתַּדְּלוּת כְּלָל, רַק תְּפִלָּה וְעוֹד פַּעַם רַק תְּפִלָּה, כִּי אֵין כֹּחֵנוּ אֶלָּא בַּפֶּה, וְזֶה הַמַּפְתֵּחַ קִבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב בְּדַעְתּוֹ, וְאָז יִחְיֶה חַיִּים מְיֻשָּׁבִים וּמְאֻשָּׁרִים.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם וְחֹדֶשׁ מְבֹרָךְ...

כג תשלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, ב׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּתְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּבְפֵרוּשׁ אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כד): מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁרוֹצֶה לְהִכָּנֵס בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עֲבֵרָה גְּדוֹלָה כְּשֶׁהוּא בְּעַצְבוּת, וְלָכֵן תִּמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ, פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ, רַק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁזֶּה מְאֹד קָשֶׁה לְךָ מֵרֹב הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמְךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּזְכֹר גַּם זְכֹר מַה שֶּׁאָמַר הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מְנַחֵם מֶענְדִיל מִוִּיטֶעבְּסְק זי״ע (פְּרִי הָאָרֶץ מַטּוֹת מַסְעֵי): הָעַצְבוּת הִיא הַקְּלִפָּה הַיּוֹתֵר קָשָׁה מִכֻּלָּם, שֶׁהֲרֵי הָעַצְבוּדָה זָרָה נִקְרֵאת עַל שְׁמָהּ (תְּהִלִּים קטו, ד): ״עַצַּבֵּיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב״, וְנֶאֱמַר (הוֹשֵׁעַ ד, יז) ״חֲבוּר עֲצַבִּים״, וְכֵן אֵין לָהּ שַׁיָּיכוּת עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ נֶאֱמַר (דִּבְרֵי־הַיָּמִים־א׳ טז, כז): ״הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו, עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ״, וְאָמְרוּ (שַׁבָּת ל:): אֵין הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה אֶלָּא מִתּוֹךְ שִׂמְחָה;

אֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁתְּצַיֵּת אוֹתִי, וְתִרְאֶה אֵיךְ שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם וְחֹדֶשׁ מְבֹרָךְ...

כג תשלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ג׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד .... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמַמָּשׁ אַתָּה מְחַיֶּה אוֹתִי עִם כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב, רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לִכְתֹּב לִי מִכְתָּב אַחַר מִכְתָּב, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַמְתִּיק מִמְּךָ כָּל הַדִּינִים.

נָא וְנָא אַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ בְּעִנְיַן הַשִּׁדּוּכִים שֶׁל יְלָדֶיךָ, בְּוַדַּאי יֵשׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד שִׁדּוּךְ וְזִוּוּג הָגוּן, אֲבָל צְרִיכִים הַרְבֵּה סַבְלָנוּת, אָסוּר לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה, כִּי כָּל הַדּוֹחֵק אֶת הַשָּׁעָה הַשָּׁעָה דּוֹחֶקְתּוֹ (בְּרָכוֹת סד.), אַתָּה רְאֵה לִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה תָּבִיא אוֹתְךָ אֶל מִדַּת הַסַּבְלָנוּת, וְתִהְיֶה סַבְלָן לְאִשְׁתְּךָ, וְתִהְיֶה סַבְלָן לִילָדֶיךָ, וְסַבְלָן בַּעֲבוֹדָתְךָ וְסַבְלָן מֵעַצְמְךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, כִּי הַסַּבְלָנוּת הִיא הַיְסוֹד וְהָעִקָּר בְּחַיֵּי הָאָדָם, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ בַּעֲבוֹדַת הַסַּבְלָנוּת, וְאֵינוֹ דּוֹחֵק אֶת הַשָּׁעָה, וּבֶאֱמֶת מוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קנה), אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְמִדַּת הַסַּבְלָנוּת, אֶלָּא עַל־יְדֵי תַּקֶּף הָאֱמוּנָה, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהַכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַוְדִּיעַ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ הִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ בַּבְּרִיאָה בַּלְבוּשׁ הַזֶּה שֶׁלְּמַרְאֵה עֵינֵינוּ, וּכְפִי שֶׁאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בִּידִיעוֹת אֵלּוּ, כֵּן זוֹכֶה לְסַבְלָנוּת, כִּי יֵשׁ לוֹ כֹּחַ הַגָּדֵל וְכֹחַ הַצּוֹמֵחַ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְשׁוּם רוּחוֹת רָעוֹת לֹא יְכוֹלוֹת לַעֲקֹר אוֹתוֹ, חַס וְשָׁלוֹם. וְעַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה. וְעִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא

תְּפִלָּה, לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וּבִפְרָט בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ לְבַד עַל הַדֶּרֶךְ, אָז תַּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תִּשְׁתַּדֵּל לְטַיֵּל קְצָת בַּחוּץ, אַתָּה תֹּאמַר שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ לְטַיֵּל קְצָת וְלִשְׁאֹב אֲוִיר צַח וְכוּ', וּבֵין כָּךְ תְּדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין עוֹד טוֹב מִזֶּה, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְטַיֵּל בְּכָל יוֹם עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמִתְבּוֹדֵד עַצְמוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁאָז טוֹב לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשלו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ג׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קַבָּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁלֹּא תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לד), שֶׁלְּכָל אֶחָד יֵשׁ נְקֻדָּה מַה שֶּׁאֵין בַּחֲבֵרוֹ, וְלָכֵן לָמָּה צְרִיכִים לְהִתְבַּלְבֵּל מֵהַזּוּלַת?! אַתָּה תַּעֲבֹד עַל הַנְּקֻדָּה שֶׁלְּךָ וְכוּ', וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל אַף בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַלְוַאי שֶׁהָיוּ בְּנֵי־אָדָם מַכְנִיסִים אֶת יְדִיעָה זוֹ בְּלִבָּם, אָז אַף פַּעַם לֹא הָיְתָה מַחֲלֹקֶת בֵּינֵיהֶם. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא פִּנְחָס): בָּרוּךְ חָכַם הָרָזִים, כְּשֵׁם שֶׁאֵין פַּרְצוּפֵיהֶם שָׁוִין זֶה לָזֶה, כָּךְ אֵין דַּעְתָּן שָׁוָה זוֹ לָזוֹ, אֶלָּא כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ דַּעַת בִּפְנֵי עַצְמוֹ. וְכֵן אוֹמֵר (אִיּוֹב כח): ״לַעֲשׂוֹת לְרוּחַ מִשְׁקָל וּמַיִם תִּכֵּן בְּמִדָּה״, כָּל בְּרִיָּה וּבְרִיָּה יֵשׁ לוֹ דַּעַת בִּפְנֵי עַצְמוֹ, תֵּדַע לְךָ שֶׁהוּא כֵּן, מֹשֶׁה מְבַקֵּשׁ מִן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּשְׁעַת מִיתָתוֹ, וְאוֹמֵר לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ דַּעְתָּם שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְאֵין בְּשֶׁל בָּנֶיךָ דּוֹמֶה זֶה לָזֶה, כְּשֶׁאֲנִי מִסְתַּלֵּק מֵהֶן, בְּבַקָּשָׁה מִמְּךָ אִם בִּקַּשְׁתָּ לְמַנּוֹת עֲלֵיהֶם

מַנְהִיג, מַגִּיהַ עֲלֵיהֶם אָדָם, שֶׁיְּהֵא סוֹבֵל לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי דַּעְתּוֹ, מִנַּיִן? מִמַּה שֶׁקָּרְאוּ בְּעִנְיַן שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כז, טו): "יִפְקֹד ה' אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל בָּשָׂר" וְגוֹ', עַל־כָּל־פָּנִים אִם לֹא יְכוֹלִים לְתַקֵּן אֶת הָעוֹלָם וְכוּ', רְאֵה לְתַקֵּן אֶת עַצְמְךָ וְאֶת מִשְׁפַּחְתְּךָ, וְיַכְנִיסוּ בְּעַצְמָם אֶת הַיְדִיעָה הַזּוֹ, וְיִהְיוּ הֲכִי מְאֻשָּׁרִים בְּחַיֵּיהֶם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשלז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ג' כִּסְלֵו ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מַה שֶּׁאַתָּה שׁוֹאֵל עֵצָה עַל הַתְמָדַת הַתּוֹרָה וְכוּ', כְּבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הָר"ן, סִימָן צא): סְגֻלָּה לְהַתְמָדָה — שֶׁיִּזְכֶּה לִהְיוֹת מַתְמִיד בִּלְמוּדוֹ, הִיא לְהִזָּהֵר לִבְלִי לְדַבֵּר עַל שׁוּם אִישׁ יִשְׂרְאֵלִי. כְּמוֹ כְּשֶׁהַכַּלָּה הִיא יָפָה, אֲזַי הָאַהֲבָה בִּשְׁלֵמוּת. אֲבָל כְּשֶׁיֵּשׁ לְהַכַּלָּה אֵיזֶה חִסָּרוֹן וּמוּם, אֲזַי בְּוַדַּאי אֵין הָאַהֲבָה בִּשְׁלֵמוּת. כְּמוֹ־כֵן הַתּוֹרָה נִקְרֵאת כַּלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דִּבְרִים לג, ד): "תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת נז. פְּסָחִים מט:): "אַל תִּקְרֵי מוֹרָשָׁה אֶלָּא מְאוֹרָסָה", וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ אוֹת בַּתּוֹרָה, כִּי שִׁשִּׁים רִבּוֹא אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה כְּנֶגֶד שִׁשִּׁים רִבּוֹא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּכְשֶׁיֵּשׁ חִסָּרוֹן בְּאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, נִמְצָא, שֶׁיֵּשׁ חִסָּרוֹן בַּתּוֹרָה, שֶׁשָּׁם שֹׁרֶשׁ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לֶאֱהֹב אֶת הַתּוֹרָה בִּשְׁלֵמוּת. אֲבָל כְּשֶׁיְּזַהֵר מִלְּדַבֵּר עַל שׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל, וְלִבְלִי לִמְצֹא שׁוּם חִסָּרוֹן בְּשׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל נִמְצָא שֶׁאֵין בְּהַתּוֹרָה שׁוּם חִסָּרוֹן וּמוּם, אֲזַי בְּוַדַּאי יֹאהַב אֶת הַתּוֹרָה מְאֹד, וַאֲזַי יַתְמִיד בִּלְמוּד הַתּוֹרָה מִגֹּדֶל הָאַהֲבָה. וְזֶהוּ (תְּהִלִּים יט, ח): "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה", הַיְנוּ כְּשֶׁתּוֹרַת ה' הִיא תְּמִימָה בְּלִי שׁוּם חִסָּרוֹן וּמוּם, דְּהַיְנוּ כְּשֶׁנִּזְהָרִין לִבְלִי לְדַבֵּר וְלִבְלִי לִמְצֹא שׁוּם חִסָּרוֹן בְּשׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא אוֹת

מֵהַתּוֹרָה, נִמְצָא, שֶׁאָז תּוֹרַת הַוַּיָ״ה תְּמִימָה בְּלִי שׁוּם חִסָּרוֹן וּמוּם, אֲזַי הוּא מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ, כִּי אָז דַּיְקָא זוֹכִין לְאַהֲבַת הַתּוֹרָה, וּמַרְגִּישִׁין טַעַם מְתִיקוּת הַתּוֹרָה שֶׁמְּשִׁיבָה אֶת הַנֶּפֶשׁ, מֵאַחַר שֶׁאֵין בָּהּ שׁוּם חִסָּרוֹן, וְאָז זוֹכִין לְהַתְמָדָה.

הַלְוַאי שֶׁתְּקַיֵּם אֶת זֶה בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, שֶׁלֹּא תְּדַבֵּר עַל אַף אֶחָד, וְאָז תּוּכַל לָשֶׁבֶת בְּכָל יוֹם שָׁעוֹת עַל גַּבֵּי שָׁעוֹת לִלְמֹד כְּסִדְרָן שִׁעוּר בְּמִשְׁנָיוֹת, שִׁעוּר בִּגְמָרָא, שִׁעוּר בְּאַרְבָּעָה חֶלְקֵי שֻׁלְחָן עָרוּךְ, שִׁעוּר בַּזֹּהַר וְתִקּוּנִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְתֵשֵׁב בַּפִּנָּה שֶׁלְּךָ וְכוּ׳, וְלֹא יִהְיֶה אִכְפַּת לְךָ שׁוּם דָּבָר מִכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, רַק כָּל הָרֹאשׁ שֶׁלְּךָ יִהְיֶה בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמִפַּעַם לְפַעַם תִּשְׁפֹּךְ אֶת נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ — זוֹ הַצְּלָחָה נִצְחִית, הַצְּלָחָה כָּזוֹ, אֲשֶׁר אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וְהַלְוַאי שֶׁתּוּכַל ׳לְגַנֵּב׳ בְּכָל יוֹם מִדֵּי פַּעַם חָמֵשׁ דַּקּוֹת, וְזֶה לֹא כָּל־כָּךְ קָשֶׁה, אֲבָל לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם חָמֵשׁ דַּקּוֹת — זֶה מְזַעְזֵעַ אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, כִּי אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד שֶׁמְּדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד. וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר: ״גְּרוֹיסְע פִּינְף מִינוּט״, חָמֵשׁ דַּקּוֹת זֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, וְיכוֹלִים לִפְעֹל אָז הַרְבֵּה דְּבָרִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשלח.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ג׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַכֶּסֶף לְפִדְיוֹן, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־

הוּא, שֶׁיִּמְתְּקוּ מִמְּךָ כָּל הַדִּינִים, וְתִזְכֶּה לְפַרְנָסָה בְּשֶׁפַע, וְתֵצֵא מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּיוֹתֵר בְּמִדַּת הַשִּׂמְחָה, וְתִהְיֶה תָּמִיד שָׂמֵחַ, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה לַכֹּל — בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, וְזוֹ הָיְתָה עֲבוֹדַת רַבֵּנוּ זַ״ל — לְהַכְנִיס שִׂמְחָה בְּלֵב עַם יִשְׂרָאֵל, וְעַל־כֵּן הוּא בֶּן הַשִּׂמְחָה, וְהוּא מְנַחֵם הַכֹּל וּמְשַׂמֵּחַ הַכֹּל, כַּמּוּבָא (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ב׳); וְאַתָּה צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְתֵת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ, וּבָזֶה שֶׁתִּזְכֶּה לַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וְתִתֵּן לוֹ יִתְבָּרַךְ תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל.

הָעִקָּר רְאֵה לְדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְפִי שֶׁמַּכְנִיסִים בְּדַעְתּוֹ יְדִיעוֹת אֵלּוּ, עוֹבְרִים לוֹ הַחַיִּים בְּצוּרָה אַחֶרֶת לְגַמְרֵי. וְעַל־כֵּן רְאֵה לִהְיוֹת חָזָק בָּזֶה, וּמַמָּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים תַּרְגִּישׁ בְּכָל פַּעַם.

נָא וְנָא אַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ מֵהַבִּלְבּוּלִים שֶׁקּוֹרִים בָּעוֹלָם, אַתָּה רְאֵה לִקְבֹּעַ עִתִּים לַתּוֹרָה, וְתִשְׁתַּדֵּל לְהִתְפַּלֵּל עֶרֶב וָבֹקֶר בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ דַּיְקָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְבַּטְּלוּ כָּל שׁוֹנְאֶיךָ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשלט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ד׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, הֲוָיָ״ה יִשְׁמְרֵן וְיַצִּילֵן, וִיבָרֵךְ אֶתְכֶן כֻּלְּכֶן, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

אֵין אַתֶּן יְכוֹלוֹת לְתָאֵר אֶת גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ לִי, אֲשֶׁר אַתֶּן מִתְקַבְּצוֹת יַחַד בְּכָל יוֹם, וְגוֹמְרוֹת פַּעֲמַיִם אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וְהַתְּהִלִּים שֶׁלָּכֶן, עוֹשֶׂה רַעַשׁ גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם.

נָא לְהִתְפַּלֵּל בְּעַד בַּת אַחְיָן שֶׁלִּי, שֶׁעָבְרָה תְּאֳנַת דְּרָכִים מַחֲרִידָה, הַשֵּׁם הוּא: סָאסְיָא בַּת יַחְנָא חַנָּה גִּיטֶל, וְרָצוּ לְנַתֵּחַ אֶת רֹאשָׁהּ, לֹא עָלֵינוּ, כִּי אָמְרוּ הָרוֹפְאִים, אֲשֶׁר הַמֹּחַ נִלְחָץ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְאָמַרְנוּ עִם כָּל הַתַּלְמִידִים תְּהִלִּים, וּבְדִיּוּק בְּהַגִּיעֵנוּ אֶל מִזְמוֹר ק״י, בְּמִלִּים אֵלּוּ: ״מָחַץ רֹאשׁ׳ עַל אֶרֶץ רַבָּה מְנַחֵל בַּדֶּרֶךְ יִשְׁתֶּה עַל־כֵּן יָרִים רֹאשׁ״, נִכְנַס חֲתָנִי אֶצְלֵנוּ וְאָמַר, שֶׁהָרוֹפְאִים הֶחְלִיטוּ שֶׁלֹּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת נִתּוּחַ, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּחֲזֹר לִידֵי הַכָּרָה, וְתִהְיֶה לָהּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם.

גַּם תַּזְכִּירוּ אוֹתִי וּמִשְׁפַּחְתִּי בְּעֵת אֲמִירַת תְּהִלִּים, וְהָעִקָּר תַּזְכִּירוּ אֶת קְהִלָּתֵנוּ, שֶׁיַּעֲזֹב אוֹתָנוּ כְּבָר הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם יִמַּח שְׁמוֹ, וְנִזְכֶּה לְהִפָּטֵר מִמֶּנּוּ.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִכֶּם רַק טוֹב...

כג תשמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסִדֶּר וַיֵּצֵא, ד׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הִנֵּה אֶת הַבְּשׂוֹרָה שָׁמַעְתִּי כְּבָר, אֲבָל הָיִיתִי מְאֹד מְאֹד רוֹצֶה לִרְאוֹת אֶת זֶה בְּפֹעַל, אֵיךְ שֶׁהַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, נוֹפֵל נְפִילָה אַחַר נְפִילָה עַד שֶׁיִּתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי.

אוֹדוֹת הַבָּחוּר ... רְאֵה לְגָרֵשׁ אוֹתוֹ, אֵין לָנוּ מָקוֹם לְבַחוּרִים כָּאֵלּוּ אָמַרְתִּי לְ... אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר עַל הַדִּבּוּר, כִּי אַף פַּעַם לֹא

נֵדַע אֶת מִי שָׁתְלוּ בֵּין הַקְהָלָה שֶׁלָּנוּ, וְדַי לְחַכִּימָא, עִם כָּל זֹאת, תְּהִלָּה לָאֵל, כָּל דִּבּוּרֵינוּ הֵם רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וּמִי שֶׁיִּשְׁמַע אֶת הַדִּבּוּרִים, יַחֲזֹר גַּם־כֵּן בִּתְשׁוּבָה, אֲבָל עִם כָּל זֹאת עָלֵינוּ לִשְׁמֹר אֶת הַדִּבּוּר.

אֵיפֹה ... עַכְשָׁו אֲנִי צָרִיךְ לְדַבֵּר אִתּוֹ בְּקֶשֶׁר לְ...

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה מְהִירָה...

כג תשמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ד׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

בְּקֶשֶׁר לַנְּסִיעָה, אִם יֵשׁ לִווּי שֶׁל אִשָּׁה מְבֻגֶּרֶת עִם הַבָּנוֹת, כְּמוֹ לְמָשָׁל אִם אַתְּ תִּסְעִי אִתָּן, אֵין מַה לְדַאֵג.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ שֶׁאַתֶּם עוֹבְרִים כְּבָר, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ מָקוֹם שֶׁלָּנוּ רְחַב יָדַיִם, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

... תִּחְיֶה מְבַקֶּשֶׁת מְאֹד, שֶׁגַּם הַכְּתָּה שֶׁלָּהּ תִּסַּע, וְהִיא לוֹקַחַת אֶת כָּל הָאַחֲרָיוּת, אֲנִי מַשְׁאִיר אֶת הַהַחְלָטָה בְּיָדֵךְ.

אוֹדוֹת הַמִּשְׁחָק, אִם זֶה לֹא כְּמוֹ הַקְלָפִים שֶׁל הַחִלּוֹנִים וְהַגּוֹיִים, לְהַבְדִּיל, אֲזַי מֻתָּר.

וְאוֹדוֹת בָּנוֹת לֵילֵךְ אֶל קִבְרֵי צַדִּיקִים, אֵין מַה לַחְשֹׁשׁ כְּלָל, אַדְרַבָּה שֶׁהַתְּפִלּוֹת תִּתְקַבֵּלְנָה לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן לְפָנֵי אָדוֹן כֹּל.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִכֶּם...

כג תשמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ד׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וְצָר לִי לוֹמַר לְךָ, כִּי אֲנִי לֹא רוֹצֶה שֶׁיִּסְתּוֹבְבוּ בֵּינֵינוּ רַעֲקִים, אֵין לִי שִׁדּוּךְ בַּכִּיס בִּשְׁבִילְךָ, וְאַל תַּחְשֹׁב שֶׁתּוּכַל לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִם הַבָּנוֹת שֶׁל הַמּוֹסָדוֹת שֶׁלָּנוּ, כִּי לְכָל אַחַת מֵהֶן יֵשׁ כְּבָר חָתָן מֵהַיְשִׁיבָה שֶׁלָּנוּ כָּאן, וְעַל־כֵּן חֲבָל לְךָ לָלֶכֶת עִם חֲלוֹמוֹת, וְטוֹב שֶׁתִּסַּע לְדַרְכְּךָ, מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר.

הַמְאַחֵל לְךָ הַצְלָחָה...

כג תשמג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ד׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּרְאֶה לְהִתְחַזֵּק בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, וְדַע לְךָ, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מָלֵא רַחֲמִים, וּמְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו וְכוּ׳, וּמִתְנַהֵג עִם כֻּלָּם בְּמִדַּת הַחֶסֶד וְהָרַחֲמִים וְכוּ׳, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁהַסָּמ״ךְ־מ״ם מֵסִית אוֹתְךָ, שֶׁאֵין לְךָ תִּקְוָה וְכוּ׳, וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן מט): לְפִי גְּדֻלַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְעֹצֶם רוֹמְמוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, בִּתְנוּעָה קַלָּה בְּעָלְמָא וּבְהִסְתַּכְּלוּת בְּעָלְמָא, שֶׁאֵינוֹ כָּרָאוּי לְפִי כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, הָיָה רָאוּי לָבוֹא עַל הָאָדָם מַה שֶּׁרָאוּי, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם; אַךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מָלֵא רַחֲמִים, וְכָל הָעוֹלָם מָלֵא

רַחֲמָנוּת, וְהוּא רוֹצֶה מְאֹד בְּהָעוֹלָם. עַל־כֵּן צָרִיךְ לְחַזֵּק עַצְמוֹ מְאֹד בַּעֲבוֹדָתוֹ בְּכָל מַה שֶּׁיּוּכַל, אַף אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא. וְיִסְמֹךְ עַל רַחֲמָיו הַמְּרֻבִּים מְאֹד בְּלִי שִׁעוּר, כִּי בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ, אַף אִם עָבַר מַה שֶּׁעָבַר. הֶעָבָר אַיִן, וְהָעִקָּר מִכָּאן וּלְהַבָּא לֹא יַעֲשֶׂה עוֹד, וְיִהְיֶה שֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה עַל־כָּל־פָּנִים, הֵן בְּמַחֲשָׁבָה וְהֵן בְּמַעֲשֶׂה. כִּי גַּם הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁל אֲנָשִׁים כְּאֵלּוּ הִיא גַּם־כֵּן עֲשִׂיָּה, כִּי גַּם בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה יֵשׁ מַחֲשָׁבָה, וְצָרִיךְ לִהְיוֹת שֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה בְּמַעֲשֶׂה וּבְמַחֲשָׁבָה, וּמַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה עִמּוֹ מִמֵּילָא, אַל יָחוּשׁ וְאַל יִסְתַּכֵּל עַל זֶה כְּלָל.

הָעִקָּר רְאֵה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, שֶׁהַלִּמּוּדִים הָאֵלּוּ הֵם כְּנֶגֶד הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוּת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, וּמִי שֶׁלּוֹמֵד בְּכָל יוֹם אֶת הָאַרְבָּעָה לִמּוּדִים הָאֵלּוּ, מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הֶאָרָה גְּדוֹלָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, מִקְרָא הִיא בַּעֲשִׂיָּה, מִשְׁנָה הִיא בִּיצִירָה, גְּמָרָא הִיא בַּבְּרִיאָה, מִדְרָשׁ וְזֹהַר הִיא בַּאֲצִילוּת, אַשְׁרֵי מִי שֶׁלּוֹמֵד בְּכָל יוֹם אֶת הַד׳ לִמּוּדִים הָאֵלּוּ לְכָל הַפָּחוֹת, וַחֲבָל שֶׁתַּחְסִיר יוֹם אֶחָד מִלִּמּוּד הָאַרְבָּעָה לִמּוּדִים הָאֵלּוּ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף רַק זֶה מַה שֶּׁיִּשָּׁאֵר מֵאִתָּנוּ, וַאֲפִלּוּ שֶׁתִּלְמַד מִכָּל שִׁעוּר קְצָת, זֶה גַּם־כֵּן דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשדמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ד׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מֵהַשָּׁכֵן שֶׁמַּצִּיק לְךָ

וְכוּ׳, וּמְקַלֵּל אוֹתְךָ וְכוּ׳, וְאַתָּה צָרִיךְ לִזְכֹּר הֵיטֵב הֵיטֵב, אֲשֶׁר לֹא צְרִיכִים לִפְחֹד מִשּׁוּם קְלָלוֹת, כִּי כְּבָר אָמַר הֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם (מִשְׁלֵי כו, ב): ״כְּצִפּוֹר לָנוּד כִּדְרוֹר לָעוּף כֵּן קְלָלַת חִנָּם לֹא תָּבוֹא״, וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת קְלָלָה, סִימָן ו׳): סוֹף שֶׁקְּלָלַת חִנָּם תָּשׁוּב עַל הַמְקַלֵּל; וְלָכֵן אַל תַּעֲשֶׂה עֵסֶק מִכָּל הַקְּלָלוֹת שֶׁמְּקַלְלִים אוֹתְךָ, כִּי אֵין בָּזֶה כְּלוּם וְכוּ׳, וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (פְּסָחִים קי:): כְּלָא דְּמִילְתָא כָּל דְּקָפִיד בַּהֲדֵיהּ וּדְלָא קָפִיד לֹא קָפְדֵי בַּהֲדֵיהּ; הַיְנוּ אִם מַכְנִיסִים אֶת עַצְמוֹ בִּפְחָדִים מִכָּל מִינֵי קְלָלוֹת וּלְחָשִׁים וְכוּ׳, אֲזַי יָכוֹל לְהַזִּיק לוֹ וְכוּ׳, אֲבָל אִם לֹא עוֹשִׂים שׁוּם עֵסֶק מִזֶּה, וְאַדְרַבָּה יוֹדְעִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא אֵינוֹ מְפַחֵד מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה שֶׁיֵּשׁ בָּאָדָם, לֹא יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם דָּבָר.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (גִּטִּין ז.): שָׁלַח לֵיהּ מַר עוּקְבָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר, בְּנֵי־אָדָם הָעוֹמְדִים עָלַי וּבְיָדִי לְמָסְרָם לַמַּלְכוּת, מַהוּ שֹׁרְטֵט וְכָתַב לֵיהּ (תְּהִלִּים לט, ב): ״אָמַרְתִּי אֶשְׁמְרָה דְרָכַי מֵחֲטוֹא בִלְשׁוֹנִי, אֶשְׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעוֹד רָשָׁע לְנֶגְדִּי״, אַף־עַל־פִּי שֶׁרָשָׁע לְנֶגְדִּי, אֶשְׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם, שָׁלַח לֵיהּ קָא מְצַעֲרִי לִי טוּבָא וְלֹא מָצִינָא דְּאִיקּוּם בֵּהּ, שָׁלַח לֵיהּ (תְּהִלִּים לז, ז): ״דּוֹם לַהֲוָ״ה וְהִתְחוֹלֵל לוֹ״, דּוֹם לַהֲוָ״ה וְהוּא יַפִּיל לְךָ חֲלָלִים חֲלָלִים, הַשְׁכֵּם וְהַעֲרֵב עֲלֵיהֶן לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְהֵן כָּלִין מֵאֲלֵיהֶן, הַדָּבָר יָצָא מִפִּי רַבִּי אֶלְעָזָר וּנְתָנוּהוּ לְגֵנִיבָא בְּקוֹלָר וְכוּ׳, הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ, שֶׁאִם אֶחָד מְצַעֵר אוֹתְךָ, תַּקְפִּיד מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל בָּעֶרֶב וּבַבֹּקֶר בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, וְהַשּׁוֹנְאִים שֶׁלְּךָ יִפְּלוּ נְפִילָה אַחַר נְפִילָה.

אֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁתִּצַּיֶּת אוֹתִי, וְתִרְאֶה שֶׁכָּל הַשּׁוֹנְאִים יִפְּלוּ תַּחַת רַגְלֶיךָ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי

מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשמה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ה׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שֶׁתִּמְסְרִי אֶת נַפְשֵׁךְ לִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, כִּי עִם עַצְבוּת לֹא פּוֹעֲלִים שׁוּם דָּבָר, רַק מִסְתַּבְּכִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁמֻּרְכָּב צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוּת שֶׁעוֹבְרִים עָלַיִךְ, קָשֶׁה לָךְ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, עִם כָּל זֹאת אַתְּ מֻכְרָחָה לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמֵךְ עִם כָּל הַכֹּחוֹת רַק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי כְּשֶׁאָדָם שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ, שׁוּם קְלִפָּה וְסִטְרָא אַחֲרָא לֹא יוּכְלוּ לָגֶשֶׁת אֵלָיו, כִּי הַשִּׂמְחָה רַק עַצְבוּת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הַקְּדֻשָּׁה זֶה רַק שִׂמְחָה, וּבָזֶה אִשָּׁה יְכוֹלָה לִמְדֹּד אֶת עַצְמָהּ אִם הִיא בְּהַקְּדֻשָּׁה וְכוּ׳, אוֹ אִם הִיא בְּטֻמְאָה וְכוּ׳, שֶׁתִּסְתַּכֵּל אֵיךְ שֶׁהִיא מְחַזֶּקֶת אֶת עַצְמָהּ בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה מַדְבִּיקָה אֶת הָאָדָם אֶל הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא.

תִּרְאִי לְהַשְׂלִים עִם חֲמוֹתֵךְ וְכוּ׳, כִּי לֹא כְּדַאי לִהְיוֹת צוֹדֶקֶת, תִּהְיִי חֲכָמָה וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה יַחֲזֹר הַשָּׁלוֹם־בַּיִת שֶׁלָּךְ בִּשְׁלֵמוּת וְכוּ׳, כִּי אַתְּ צְרִיכָה לָדַעַת, שֶׁכַּלָּה וַחֲמוֹתָהּ אַף פַּעַם לֹא יִשְׂתַּוּוּ, וְזֶה טֶבַע רַע שֶׁנִּכְנַס בַּדְּמְיוֹן שֶׁל חֲמוֹת, כְּאִלּוּ הַכַּלָּה גָּנְבָה אֶת הַבֵּן שֶׁלָּהּ וְכוּ׳, וְאִם הַכַּלָּה פִּקְחִית, וְאֵינָהּ מְשִׁיבָה שׁוּם דָּבָר לַחֲמוֹת וְכוּ׳, עַל־יְדֵי־זֶה תָּמִיד יִשְׂרֶה הַשָּׁלוֹם בֵּינָהּ לְבֵין בַּעְלָהּ וְכוּ׳, כִּי סוֹף כָּל סוֹף זוֹ הָאִמָּא שֶׁלּוֹ, וְכוֹאֵב לוֹ אִם אַתְּ תְּדַבְּרִי עָלֶיהָ וְכוּ׳, וְלָכֵן תִּהְי פִּקְחִית וְאַל תְּדַבְּרִי לִפְנֵי בַּעְלֵךְ נֶגֶד הָאִמָּא שֶׁלּוֹ וְכוּ׳, תְּשַׂחֲקִי אֶת הַמִּשְׂחָק וְכוּ׳,

וְכָךְ הַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב, אֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁאַתְּ מְבִינָה אֶל מָה אֲנִי מִתְכַּוֵּן.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךְ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךְ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי — תַּשְׂכִּילִי וְתַצְלִיחִי.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ה׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךְ.

אַתָּה וְאִשְׁתְּךְ צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר מֵאִסּוּר נִדָּה, שֶׁזֶּה חָמוּר מְאֹד מְאֹד, וְזֶה גּוֹבֵל עִם כְּרִיתוּת וְכוּ׳, וְיכוֹלִים לְקַבֵּל עֹנֶשׁ עִם יְלָדִים חוֹלִים וְכוּ׳, שֶׁזֶּה הָעֹנֶשׁ הַכִּי קָשֶׁה שֶׁרַק יָכוֹל לִהְיוֹת, וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (שַׁבָּת יג.): תָּנֵי דְּבֵי אֵלְיָהוּ מַעֲשֶׂה בְּתַלְמִיד אֶחָד שֶׁשָּׁנָה הַרְבֵּה וְקָרָא הַרְבֵּה, וְשִׁמֵּשׁ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים הַרְבֵּה, וּמֵת בַּחֲצִי יָמָיו. וְהָיְתָה אִשְׁתּוֹ נוֹטֶלֶת תְּפִלָּיו וּמְחַזַּרְתָּם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וְאָמְרָה לָהֶם, כְּתִיב בַּתּוֹרָה (דְּבָרִים ל׳): ״כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ״, בַּעֲלִי שֶׁשָּׁנָה הַרְבֵּה וְקָרָא הַרְבֵּה, וְשִׁמֵּשׁ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים הַרְבֵּה, מִפְּנֵי מַה מֵת בַּחֲצִי יָמָיו? וְלֹא הָיָה אָדָם מַחֲזִירָהּ דָּבָר. פַּעַם אַחַת נִתְאָרְחָתִי אֶצְלָהּ, וְהָיְתָה מַסִּיחָה כָּל אוֹתוֹ מְאֹרָע. וְאָמַרְתִּי לָהּ: בִּתִּי, בִּימֵי נִדּוּתֵךְ, מַה הוּא אֶצְלֵךְ? אָמְרָה לִי: חַס וְשָׁלוֹם, אֲפִלּוּ בְּאֶצְבַּע קְטַנָּה לֹא נָגַע בִּי. בִּימֵי לִבּוּנֵךְ מָה אֶצְלֵךְ? אָכַל עִמִּי, וְשָׁתָה עִמִּי, וְיָשַׁן עִמִּי בְּקֵרוּב בָּשָׂר, וְלֹא עָלְתָה דַּעְתּוֹ עַל דָּבָר אַחֵר. וְאָמַרְתִּי לָהּ: בָּרוּךְ הַמָּקוֹם שֶׁהֲרָגוֹ, שֶׁלֹּא נָשָׂא פָּנִים לַתּוֹרָה, שֶׁהֲרֵי אָמְרָה תּוֹרָה (וַיִּקְרָא יא): ״וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טֻמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב״, וְלָכֵן תִּרְאֶה לְקִבַּעַ שְׁעוּר עִם אִשְׁתְּךְ בְּעִנְיַן הִלְכוֹת נִדָּה וְטָהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה, כִּי הַיּוֹם

יֵשׁ סְפָרִים שֶׁמְּבִיאִים אֶת עִקַּר הַהֲלָכוֹת בִּקְצָרָה, וּבְדֶרֶךְ מוּבֶנֶת מְאֹד מְאֹד לְהַנָּשִׁים, וְאִם תַּעֲשֶׂה אֶת זֶה, תִּרְאֶה שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשמז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ה׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת ... הִיא אוֹתָהּ בְּחִינָה, כְּמוֹ ... אֲבָל מֵהַיּוֹם אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר מִסְתָּם רַוָּקִים, שֶׁאֲנַחְנוּ לֹא מַכִּירִים, וּמַה גַּם ... יֵשׁ לוֹ אָח שֶׁשּׁוֹמֵר עָלָיו, וְיֵשׁ לוֹ קְשָׁרִים וְכוּ׳.

מִי יִתֵּן, שֶׁנִּזְכֶּה כְּבָר לְהַכִּיר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְנַכְנִיס אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּתוֹךְ לִבֵּנוּ, וְנִזְכֶּה לִהְיוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ אֲפִלּוּ שְׁנֵי דִּבּוּרִים: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַכֵּנִי לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה״, ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַכֵּנִי לִהְיוֹת סַבְלָן״, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁיְּכוֹלִים לְדַבֵּר עוֹד דִּבּוּרִים, אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת הַמַּעֲלָה הַזּוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תִּכְתֹּב לִי אִם יֵשׁ חֲדָשׁוֹת בַּקְּהִלָּה.

כג תשמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ה׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ״ דִּי בְּכָל

אֲתַר וַאֲתַר, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֶגַע וּמִכָּל מַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן!

אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְזוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת לָנוּ שִׂמְחָה עֲצוּמָה בִּמְאֹד מְאֹד, שֶׁזָּכִינוּ לָדַעַת מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי גָּדוֹל כָּזֶה, רַבִּי הַמְגַלֶּה לָנוּ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה עֲצוֹת אֵיךְ לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמֵנוּ, וְאֵיךְ לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם; כִּי בֶּאֱמֶת אָדָם נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְעִקַּר הַסַּכָּנָה — בְּרוּחָנִיּוּת. אָדָם נִשְׁלַח מֵהַשָּׁמַיִם אֶל זֶה הָעוֹלָם, כְּדֵי לִזְכּוֹת לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁיּוֹרֵד לְזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחָמְרִי, בִּמְקוֹם שֶׁיִּזְכֹּר מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הוּא שׁוֹכֵחַ מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי, וְנִמְשָׁךְ אַחַר שְׁטִיּוֹת וְהֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. וּכְכָל שֶׁאָדָם נִמְשָׁךְ יוֹתֵר לַהֲבָלִים, יוֹתֵר נֶחֱשָׁךְ מִמֶּנּוּ הָאוֹר, וּמִסְכֵּן וְאֻמְלָל הוּא, אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ רוֹאֶה כְּלוּם, וְכָל חַיָּיו מָרִים מְמָוֶת. וּבִפְרָט כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא וְעוֹשֶׂה כָּל מִינֵי חֲטָאִים שֶׁבָּעוֹלָם, אֲזַי מָר וְחֹשֶׁךְ לוֹ הַחַיִּים, וְנִדְמֶה כִּי אָבוּד הוּא לְגַמְרֵי, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁכָּל־כָּךְ מִתְיָאֲשִׁים מֵחַיֵּיהֶם, וּמְדַמִּים בְּנַפְשָׁם כְּאִלּוּ חַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם אֶלֶף שָׁנָה, וְאֵין לָהֶם כֹּחַ לִחְיוֹת. וּבֶאֱמֶת, רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן סא), שֶׁכָּל חַיֵּי הָאָדָם הֵם שִׁבְעִים שָׁנָה, וְגַם הַשִּׁבְעִים שָׁנָה הֵם כַּחֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה דַּקּוֹת; אִם אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ, שֶׁכָּל יְמֵי חַיָּיו הֵם כְּרֶבַע שָׁעָה בִּלְבָד, לֹא הָיָה מִצְטַעֵר עַל עוֹלָם שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ, וְלֹא הָיָה בְּעַצְבוּת וּבְמְרִירוּת, הֲלֹא חַיִּים זְמַן קָצָר כָּל־כָּךְ, אָז לָמָּה לָנוּ לִהְיוֹת בְּדָכָאוֹן, שְׁבוּרִים וּרְצוּצִים, שְׁרוּיִים בְּמַחֲלוֹקוֹת וּבְמְרִיבוֹת, הֲלֹא כְּבָר יוֹצְאִים מִזֶּה הָעוֹלָם?! אֲבָל כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא, נוֹפֵל תַּחַת הַמָּקוֹם וְתַחַת הַזְּמַן, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר מוֹהֲרַ״תְּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הִלְכוֹת מִילָה, הֲלָכָה ד׳), עַד שֶׁנֶּעֱלָם וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ כָּל הָאוֹר, וְנִדְמֶה בְּעֵינָיו כְּאִלּוּ יֵשׁ לוֹ לִחְיוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם אֶלֶף שָׁנָה, וּמֶשֶׁךְ זְמַן כָּזֶה אָדָם מִמָּרְמָר מְאֹד, בְּחָשְׁבוֹ: ״וְכִי אֶלֶף שָׁנִים עָלַי לֵישֵׁב בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלִסְבֹּל סֵבֶל כָּזֶה — צַעַר פַּרְנָסָה, צַעַר בְּרִיאוּת, גִּדּוּל בָּנִים, צַעַר שְׁכֵנִים, קְרוֹבִים וִידִידִים?!״ וְחָשׁ שֶׁאֵינוֹ מְסֻגָּל לְזֶה. אֲבָל אִם אָדָם זוֹכֶה וּמִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ

זַ״ל מַכְנִיס בָּנוּ הַדַּעַת הָאֱמִתִּית (דִּבְרִים ד, לה): ״אַתָּה הָרְאֵיתָ לָדַעַת, כִּי יְהוָ״ה הוּא הָאֱלֹקִים, אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ״, דְּעוּ לָכֶם! כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ, וְהַכֹּל כָּאן אֲרָעִי, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים צ): ״כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה״. כָּל אֶלֶף הַשָּׁנִים פּוֹרְחִים בְּיַעַף. הִנֵּה רוֹאִים בְּנֵי־אָדָם כָּל־כָּךְ שְׁבוּרִים וּרְצוּצִים, דּוֹאֲגִים דַּאֲגוֹת שָׁוְא — מַה קָּרָה אֶתְמוֹל, וְאֵינָם שָׂמִים עַל לֵב, שֶׁהַלֹּא הָאֶתְמוֹל עָבַר חָלַף לוֹ, וַחֲבָל לִדְאֹג עַל הֶעָבָר, יוֹתֵר טוֹב לִדְאֹג עַל הַהֹוֶה, עַל הָעַכְשָׁו, לֹא עַל אֶתְמוֹל, כִּי הָאֶתְמוֹל שֶׁחָלַף, לֹא יָשׁוּב עוֹד לְעוֹלָם; כָּל יוֹם וָיוֹם, כָּל שָׁעָה וְשָׁעָה, כָּל רֶגַע וָרֶגַע שֶׁחָלְפוּ, אַף פַּעַם לֹא יָשׁוּבוּ. אֵיךְ, אִם־כֵּן, יֵשׁ פְּנַאי בַּזְּמַן הַיָּקָר לָרִיב זֶה עִם זֶה, לְחַפֵּשׂ מוּמִים זֶה בָּזֶה?! הִנֵּה הַזְּמַן בּוֹרֵחַ וְנֶעֱלָם, לָמָּה, אִם־כֵּן, לִחְיוֹת בְּדָכָאוֹן, בְּעַצְבוּת וּבְמְרִירוּת?! טוֹב יוֹתֵר לְהִתְחַדֵּשׁ, לַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, לֵידַע שֶׁהֶעָבָר — אַיִן, וְאֶת הַדַּעַת הַזּוֹ אָנוּ זוֹכִים לְקַבֵּל מֵרַבֵּנוּ זַ״ל.

רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר, שֶׁלְּאַחַר שֶׁעָבַר עַל מָשִׁיחַ מַה שֶּׁעָבַר, אֲמָרוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא (תְּהִלִּים ב): ״בְּנִי אַתָּה, אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ, שְׁאַל מִמֶּנִּי וְאֶתְּנָה גּוֹיִם נַחֲלָתֶךָ וַאֲחֻזָּתְךָ אַפְסֵי אָרֶץ״; עַל הָאָדָם לָדַעַת תָּמִיד שֶׁעַתָּה נוֹלָד, וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר פַּעַם (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן רמז): חִדּוּשׁ כָּמוֹנִי עֲדַיִן בָּעוֹלָם לֹא הָיָה. אָמְרוּ עַל זֶה אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁזֶּה כָּל הַסּוֹד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא חִדּוּשׁ, הִתְחַדְּשׁוּת, לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ. וְעוֹד אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: לֹא מִבַּעְיָא הַתּוֹרָה אֶצְלִי חֲדָשָׁה תָּמִיד, וְהַדִּבּוּרִים אֶצְלִי חֲדָשִׁים, אֶלָּא אֲפִלּוּ הַהֶבֶל פֶּה שֶׁאֲנִי נוֹשֵׁם, כָּל נְשִׁימָה וּנְשִׁימָה הִיא חֲדָשָׁה, כָּל־כָּךְ הִתְחַדֵּשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל פַּעַם בְּפַעַם. לָזֹאת זָכָה רַבֵּנוּ זַ״ל לְמַה שֶּׁזָּכָה לִהְיוֹת. וְאֶת הַהֶאָרָה הַזּוֹ רַבֵּנוּ זַ״ל רוֹצֶה לְהָאִיר בָּנוּ — שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם בְּפַעַם מֵחָדָשׁ, לָחוּשׁ שֶׁאָנוּ אֲנָשִׁים חֲדָשִׁים, וּמַתְחִילִים מֵהָרֶגַע לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, אֵין לָנוּ עָבָר כְּלָל. לָזֹאת צָרִיךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי אֱמֶת כָּזֶה,

רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, וּמֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בִּלְעָדָיו?! וְעַתָּה שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, הָבָה נְקַיֵּם אֶת רְצוֹנוֹ. וּמָה רָצָה רַבֵּנוּ זַ״ל?

רַבֵּנוּ זַ״ל יָשַׁב פַּעַם עַל הַכִּסֵּא, וּפִתְאֹם הִתְלַהֵב מְאֹד וְנַעֲשָׂה אָדֹם, וְהִתְחִיל לְהִתְנוֹעֵעַ בְּכֹחַ גָּדוֹל, וְעָנָה וְאָמַר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: אֲנִי רוֹצֶה שֶׁלַּיְלָדִים שֶׁלָּכֶם תְּסַפְּרוּ מֶה הָיָה פֹּה (עֵין שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן רט); הֲגַם שֶׁאֲנַחְנוּ זָכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמַרְגִּישִׁים אֶת הָאוֹר שֶׁלּוֹ בְּתוֹךְ סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, אָנוּ מַאֲמִינִים בְּתוֹרַת רַבֵּנוּ זַ״ל וּבַעֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, וּמִשְׁתַּדְּלִים לְקַיְּמָן, וְלֵילֵךְ עִמָּהֶן, מִתְחַזְּקִים בַּחַיִּים וְכוּ׳, אֲבָל אֵין זֶה מַסְפִּיק, אֶלָּא אֲנִי רוֹצֶה, אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁתַּחְדִּירוּ אֶת זֹאת הָלְאָה בִּילְדֵיכֶם. וְזֶה הָיָה רְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל — שֶׁנַּעֲבִיר אֶת כָּל הַיְדִיעָה שֶׁיֵּשׁ לָנוּ לִילָדֵינוּ.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זָכָנוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ מוֹסָדוֹת בְּיַבְנְאֵל, פְּעוּטוֹן — בְּעוֹד הַתִּינוֹקוֹת קְטַנִּים, מַכְנִיסִים אוֹתָם לְפְעוּטוֹן, וְהַמְטַפְּלוֹת שָׂרוֹת עִמָּהֶם דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה, וְאֵינָם שׁוֹמְעִים כְּלוּם רַק: ״מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדֶיךָ כְּלָל״. וְכָךְ גְּדֵלִים וְנוֹשְׁמִים אֲוִירָה כָּזוֹ, עַד שֶׁמַּתְחִילִים לִזְחֹל, וְעַד שֶׁקָּמִים עַל רַגְלֵיהֶם. זֶה אֲשֶׁר שׁוֹמְעִים בַּפְּעוּטוֹן — אֱמוּנָה, שִׁירֵי הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית. אַחַר־כָּךְ מַכְנִיסִים אוֹתָם לְגָנִים: גַּן לְבָנִים וְגַן לְבָנוֹת, מַה מְּלַמְּדִים אוֹתָם שָׁם: הִנֵּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, תְּדַבְּרוּ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, תִּסְתַּכְּלוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. אֵיזֶה נֹעַם וַעֲרֵבוּת, יְלָדִים בְּגַן כְּבָר מְדַבְּרִים מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְאַחַר־כָּךְ נִכְנָסִים הַבָּנִים לְתַלְמוּד תּוֹרָה וְהַבָּנוֹת לְבֵית־סֵפֶר, מִכֹּתָּה לְכֹתָּה מַה לּוֹמְדִים אִתָּם? אֱמוּנָה, שִׁירֵי הִתְחַזְּקוּת וְהַשְׁגָּחָה, אֵיזֶה נֹעַם הוּא זֶה, שֶׁהַבָּנִים וְהַבָּנוֹת מִתְחַנְּכִים עַל בִּרְכֵּי הָאֱמוּנָה, עַל־פִּי עֲצוֹתָיו שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵיזֶה יִפְיוּ הוּא זֶה?! כָּל יֶלֶד וַיַּלְדָּה אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם אֶת הַ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳ — עֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא תִּקּוּן לַחֲטָאִים, סְגֻלָּה לְהַצָּלָחָה וּלְפַרְנָסָה, וְכָךְ יוֹדְעִים אֶת הַ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳ בְּעַל־פֶּה, וְהוּא שָׂגוּר עַל לְשׁוֹנָם, הֵיאַךְ שִׁמְחָה מִזֶּה?! וְכַאֲשֶׁר בָּאִים לְצִיּוּן שֶׁל אֵיזֶה צַדִּיק, וְאֵין לָהֶם תְּהִלִּים, יוֹדְעִים אֶת הַמִּזְמוֹרִים בְּעַל־פֶּה. וְכֵן לוֹמְדִים עִמָּהֶם ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, וּבְכָל כִּתָּה חוֹזְרִים עַל

״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, עַד שֶׁיּוֹדְעִים אוֹתוֹ בְּעַל־פֶּה, כִּי רַבְּנוּ זַ״ל מְאֹד רָצָה שֶׁנִּלְמַד סֵפֶר זֶה, אֲשֶׁר זָכָה לְחַבְּרוֹ בִּהְיוֹתוֹ בְּגִיל שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה, וְאָמַר, שֶׁהַסֵּפֶר הַזֶּה עֲשָׂאוֹ לִיהוּדִי. גַּם אָמַר, שֶׁנַּדְפִּיסֶנּוּ בְּהוֹצָאָה מְקֻטֶּנֶת, שֶׁיִּהְיֶה מֻנָּח בְּכִיסֵנוּ, וְתָמִיד נַחֲזֹר עָלָיו, כִּי הַמִּדּוֹת הֵן עִקַּר הָאָדָם, וּבְלִי מִדּוֹת, הָאָדָם חַיָּה בִּדְמוּת אָדָם. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְגִלָּה יב:): בְּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד — בָּהּ מוֹדְדִים לוֹ. וְכָךְ גְּדֵלִים הַיְלָדִים עַד גִּיל בַּר־מִצְוָה, וּכְשֶׁמַּגִּיעִים לְעֹל מִצְוֹות, נִכְנָסִים לִלְמֹד בְּ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, וְשָׁם ׳לֹא יֵאָמֵן כִּי יְסֻפַּר׳ מַה שֶּׁבָּנִים בְּגִיל שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה יְכוֹלִים לְהַרְאוֹת, בְּכָל יוֹם מַסְפִּיקִים הֵם: חֲמֵשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם, שֻׁלְחָן עָרוּךְ, תַּנַ״ךְ, ח״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה דַּפִּים גְּמָרָא, רַמְבַּ״ם, טוּר, חִנּוּךְ, זֹהַר, תִּקּוּנֵי זֹהַר, הַפְלָא וָפֶלֶא מַה שֶּׁבָּנִים בְּנֵי מִצְוָה בִּלְבָד לוֹמְדִים, וְלוֹמְדִים חָכְמַת הַחַיִּים, וְהֵם שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים. וּמִצַּד שְׁנֵי הַבָּנוֹת בַּתִּיכוֹן, גַּם־כֵּן מַחְדִּירִים בָּהֶן יְסוֹדוֹת הָאֱמוּנָה, יְסוֹדוֹת לַחַיִּים הָעַתִּידִיִּים, בּוֹנִים אֶת בִּטְחוֹנָם הָעַצְמִי, מַחְדִּירִים בָּהֶם אֱמוּנַת חֲכָמִים, וְכָךְ גְּדֵלוֹת עַד שֶׁהֵן הַבָּנִים וְהֵן הַבָּנוֹת נַעֲשִׂים עַצְמָאִיִּים, וְיוֹדְעִים שֶׁאֵין לָהֶם אַף אֶחָד בָּעוֹלָם, רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

וְזֶה הָיָה דָּוִד הַמֶּלֶךְ, שֶׁיָּדַע שֶׁאֵין לוֹ אַף אֶחָד בָּעוֹלָם רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. אָנוּ מוֹצְאִים שֶׁרָדְפוּ אֶת דָּוִד הַמֶּלֶךְ בְּכָל מִינֵי רְדִיפוֹת: אֶחָיו, חָמִיו, אִשְׁתּוֹ מִיכַל לָעֲגָה לוֹ, יְלָדָיו — אַבְשָׁלוֹם, אֲדוֹנִיָּהוּ, עָשׂוּ לוֹ צָרוֹת צְרוּרוֹת, וְאִם לֹא דַּי בָּזֶה, אֲזַי הָיוּ לוֹ שׂוֹנְאִים לְאֵין סְפֹר, הָיוּ לֵיצָנִים שֶׁעָשׂוּ מִמֶּנּוּ לֵיצָנוּת. וְאִם אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק א׳, הֲלָכָה ב׳), שֶׁאֵין דּוֹר שֶׁאֵין בּוֹ לֵיצָנִים, הַיְנוּ שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר יֶשְׁנָם לֵיצָנִים הָעוֹשִׂים לֵיצָנוּת מֵחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל אֲמִתִּיִּים, הַדְּבוּקִים בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲבָל לֹא הָיָה דּוֹר מָלֵא בְּלֵיצָנִים כְּדוֹרוֹ שֶׁל דָּוִד, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן דָּוִד הַמֶּלֶךְ הִתְחַזֵּק. וְאִם לֹא דַּי בָּזֶה, לְבַסּוֹף אַף אַנְשֵׁי דָּוִד הֶחֱלוּ לַחֲלֹק עָלָיו, וּמָה אֵרַע? דָּוִד וַאֲנָשָׁיו גָּרוּ בָּעִיר צִקְלָג, וַיְהִי הַיּוֹם בָּאוּ הָעֲמָלֵקִים, וְשָׂרְפוּ אֶת כָּל הָעִיר, וְלָקְחוּ אֶת הַנָּשִׁים וְהַטַּף בַּשֶּׁבִי, וְגַם אֶת אַנְשֵׁי דָּוִד נָטְלוּ עִמָּהֶם, גַּם לְדָוִד הָיָה מָר מְאֹד, וְהִנֵּה בָּא כָּל הָעָם לְדָוִד, כַּכָּתוּב

(שְׁמוּאֵל א ל): "וַתֵּצֶר לְדָוִד מְאֹד, כִּי אָמְרוּ הָעָם לְסָקְלוֹ, כִּי מָר נֶפֶשׁ כָּל הָעָם אִישׁ עַל בָּנָיו וְעַל בְּנוֹתָיו", כֻּלָּם הָיוּ מְמֹרָמָרִים, עַל שֶׁלָּקְחוּ אֶת נְשׁוֹתֵיהֶם, בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם, שָׁרְפוּ אֶת בָּתֵּיהֶם, וְרָצוּ לְהוֹצִיא כַּעֲסָם עַל דָּוִד הַמֶּלֶךְ. נִמְצָא, שֶׁדָּוִד נוֹתָר יְחִידִי. וּמֶה עָשָׂה אָז? "וַיִּתְחַזֵּק דָּוִד בַּה' אֱלֹהָיו", דָּוִד הַמֶּלֶךְ רָאָה שֶׁאֵין לוֹ אַף אֶחָד בָּעוֹלָם, אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, אֲזַי הִתְחַזֵּק רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזֶה מַה שֶּׁאָנוּ מַחְדִּירִים בַּבָּנִים וּבַבָּנוֹת, שֶׁיֵּדְעוּ שֶׁיַּגִּיעַ זְמַן וָעֵת שֶׁיִּשָּׁאֲרוּ לְבַד, וְעַל־כֵּן לֹא יִשָּׁבְרוּ, אֶלָּא יִזְכְּרוּ שֶׁתָּמִיד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עִמָּהֶם, וְלֹא יִתְיָאֲשׁוּ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן. אֲשֶׁר זֶהוּ כָּל לִמּוּד רַבֵּנוּ זַ"ל _ אֲפִלּוּ אָדָם נוֹתָר לְבַד, יִזְכֹּר שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ עִמּוֹ, וְעַל־כֵּן יִפְתַּח פִּיו וִידַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין דָּבָר חָשׁוּב יוֹתֵר בַּשָּׁמַיִם כִּתְפִלָּה, וְאִם בְּנֵי־אָדָם הָיוּ יוֹדְעִים מַהִי תְּפִלָּה, הָיוּ מַמְשִׁיכִים לְהִתְפַּלֵּל כָּל יוֹם וְכָל שָׁעָה וְכָל רֶגַע, וְתָמִיד אוֹמְרִים: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי אוֹהֵב אוֹתָךְ. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תְּקָרְבֵנִי אֵלֶיךָ. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַכֵּנִי לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹת בְּשִׂמְחָה. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַכֵּנִי לְקָרֵב יְהוּדִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא".

לָזֹאת, אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! מֵאַחַר שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זִכָּנוּ לָדַעַת מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי גָּדוֹל כָּזֶה, רַבִּי נִפְלָא כָּזֶה, לָמָּה לֹא נִמְסֹר אֶת הַמֶּסֶר הַזֶּה לִילָדֵינוּ?! מֵילָא, כָּל אֵלּוּ הַגָּרִים בְּיַבְנְאֵל, מְלַאכְתָּם נַעֲשֵׂית עַל־יְדֵי אֲחֵרִים, שֶׁמַּכְנִיסִים אֶת הַיְלָדִים לַמּוֹסְדוֹת שֶׁלָּנוּ, וְזֶה הַחִנּוּךְ שֶׁמְּקַבְּלִים שָׁם, אֲבָל כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁאֵינָם גָּרִים בְּיַבְנְאֵל, צְרִיכִים לְהַחְדִּיר בַּיְלָדִים מִי הָיָה רַבֵּנוּ זַ"ל, וּמַה הִלְמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, וּמָה רַבֵּנוּ זַ"ל רוֹצֶה מֵאִתָּנוּ, כְּדֵי שֶׁנּוֹצִיא תַּחַת יָדֵינוּ יְלָדִים עִם בִּטָּחוֹן עַצְמִי, וְנוּכַל לְחַתְּנָם בְּגִיל צָעִיר שְׁמוּרִים מֵחֵטְא, רֹאשָׁם יִהְיֶה רַק אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְלֹא בַּהֲבָלִים.

כְּמוֹ־כֵן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! רְאוּ לְרַחֵם עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, תִּרְאוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכֶּם לָקַחַת חֲבִילָה שֶׁל קוּנְטְרֵסִים, שֶׁזֶּה תַּמְצִית דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל וּמוֹהַרַנַ"תְ זַ"ל בְּכֻלִּים מְכֻלִּים שׁוֹנִים, כִּי אוֹר רַבֵּנוּ זַ"ל הוּא אוֹר הָאֶלֶף, וּצְרִיכִים לְחַלְּקוֹ לְמֵאוֹת, לַעֲשָׂרוֹת וְלַאֲחָדוֹת (שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן צג), וּלְהוֹרִידוֹ לִנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמִי שֶׁיִּזְכֶּה לְהָפִיץ

אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים הַלָּלוּ, אַף פַּעַם לֹא תֶּחְסַר לוֹ פַּרְנָסָה, וְאִם אוֹמֵר שֶׁחָסֵר לוֹ — הֲרֵי הוּא עַצְלָן בְּעַלְמָא. אַתֶּם תִּזָּרְעוּ רוּחָנִיּוּת, וְתִרְאוּ אֵיךְ יִצְמַח לָכֶם גַּשְׁמִיּוּת.

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! נִסְכַּם אֶצְלֵנוּ, שֶׁמֵּהַשָּׁבוּעַ נוֹסְעִים בְּנִסִיעָה מְאֹרְגֶּנֶת לַחֻפָּצָה, הַקֵּץ לָעַצְלוּת, יוֹצֵא אוֹטוֹבּוּס — הֵן גְּבָרִים וְהֵן נָשִׁים כָּל יוֹם חֲמִישִׁי, וְנוֹסְעִים כָּל פַּעַם לְעִיר אַחֶרֶת, וּמִתְפַּשְׁטִים בְּכָל הָעִיר, וְכָךְ נִזְכֶּה לִשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים:

א. יוּפַץ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעִיר. ב. תִּהְיֶה לָכֶם פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע. ג. תּוּכְלוּ לְהַשְׁפִּיעַ שֶׁפַע לְבְנֵין בֵּית־הַמִּדְרָשׁ וְלָאוּלָם שְׂמָחוֹת, שֶׁאֲנַחְנוּ עַתָּה עוֹמְדִים לְסַיְּמוֹ. בְּיַבְנְאֵל אֲנַחְנוּ בּוֹנִים אוּלַם שְׂמָחוֹת, שֶׁיִּהְיֶה בְּחִנָּם לְכָל דּוֹרֵשׁ, הַיְנוּ כָּל הָרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת בּוֹ שִׂמְחָה, יַעֲשֶׂנָּה לְלֹא תַּשְׁלוּם, אֲשֶׁר הַזְּכוּת הַזּוֹ אֵין יְכוֹלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר, כִּי הַצְּדָקָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר — לְחַתֵּן חָתָן וְכַלָּה עֲנִיִּים, וְלֹא כָּל אֶחָד יָכוֹל לִזְכּוֹת לְמִצְוָה זוֹ, בִּפְרָט עָנִי, שֶׁאֵין לוֹ בְּעַצְמוֹ, אֲבָל בָּזֶה שֶׁיַּעֲזֹר לִבְנִיַּת אוּלַם שְׂמָחוֹת, וּבְאוּלָם הַזֶּה נַעֲשֶׂה שְׂמָחוֹת בְּחִנָּם לְכֻלָּם, יִהְיֶה אַף לוֹ חֵלֶק בַּצְּדָקָה הַזּוֹ, וַאֲפִלּוּ אַחַר שֶׁיִּסְתַּלֵּק מִזֶּה הָעוֹלָם, הַזְּכוּת תִּשָּׁמֵר עַל שְׁמוֹ. תְּתָאֲרוּ לְעַצְמְכֶם! בָּאוּלָם הַזֶּה יַעֲשׂוּ בְּרִיתוֹת, בַּר מִצְווֹת, חֲתֻנּוֹת, וְהַכֹּל לִזְכוּתְכֶם.

לָזֹאת אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַשּׁוֹמְעִים אֶת קוֹלִי, שֶׁיִּנָּדְבוּ אֶלֶף שְׁקָלִים, כְּדֵי שֶׁנּוּכַל לְסַיֵּם אֶת בְּנִיַּת הָאוּלָם שְׂמָחוֹת בְּט״וּ בְּאָב, וְאַף אֶחָד לֹא יִתְחַמֵּק לוֹמַר שֶׁאֵין לוֹ, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר: מִמִּי שֶׁאֲנִי מְקַבֵּל — אֲנִי נוֹתֵן. הָאוּלָם שְׂמָחוֹת הוּא אוּלָמוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, ״אוּלָמוֹת בְּרֶסְלֶב״, הָאוּלָם הָרִאשׁוֹן בַּהִסְטוֹרְיָה הַנִּקְרָא עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, הָאוּלָם הָרִאשׁוֹן בַּהִסְטוֹרְיָה שֶׁהוּא חִנָּם אֵין כֶּסֶף לְכָל דּוֹרֵשׁ, הַיֵּשׁ צְדָקָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ?! בְּוַדַּאי כָּל אֶחָד מֵאִתָּנוּ מָלֵא חוֹבוֹת, אֲבָל מִי יוֹדֵעַ אִם עַתָּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֵינוֹ מְנַסֶּה אוֹתָנוּ, עִם הָאֶלֶף שְׁקָלִים הַלָּלוּ נִזְכֶּה לְמֵאוֹת אַלְפֵי שְׁקָלִים, ״בְּחָנוּנִי נָא בָּזֹאת״, אָמַר הַנָּבִיא (מַלְאָכִי ג, י): ״אִם לֹא אֶת אֲרֻבּוֹת הַשָּׁמַיִם אֶפְתַּח לָכֶם״, בְּצְדָקָה יְכוֹלִים וּמֻתָּר לְנַסּוֹת אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, תְּנַסּוּ וְתִתְרַמּוּ

אֶלֶף שְׁקָלִים, כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה לְשַׁלֵּם אֶת הַגַּג, הָרִצּוּף וְהַטִּיחַ, וּבְט״וּ בְּאָב נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹת חֲנֻכַּת הַבַּיִת, אִם לֹא יִפָּתְחוּ אֲרֻבּוֹת הַשָּׁמַיִם, וְיָבוֹא לָכֶם שֶׁפַע. כְּדַאי אֲפִלּוּ לִלְווֹת מִגְּמַחִי״ם אֶת הָאֶלֶף שְׁקָלִים הַלָּלוּ, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה אַחַר־כָּךְ אַלְפֵּי אֲלָפִים שְׁקָלִים. אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּאוּלָם הַשִּׂמְחוֹת הַזֶּה, כָּל שִׂמְחָה וְשִׂמְחָה שֶׁל חָתָן וְכַלָּה עֲנִיִּים תִּזָּקֵף לִזְכוּתוֹ.

בְּשָׁעָה שֶׁמּוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל הָלַךְ לִבְנוֹת אֶת הַקְּלוֹיז בְּאוּמַן, לֹא הָיְתָה לוֹ אֲגוֹרָה אַחַת, אֲבָל הָיָה לוֹ רָצוֹן חָזָק, קָם יְהוּדִי בְּשֵׁם ר׳ מֶנְדֶל, וְהָיוּ לוֹ שְׁנֵי רֶבָלִים, וְהָלַךְ וּתְרָמָם לְמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, שֶׁיִּבְנֶה עִם זֹאת אֶת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, בִּתְחִלָּה לֹא רָצָה מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל לְקַחְתָּם מִמֶּנּוּ, כִּי הָיָה עָנִי, וּבֵיתוֹ מְרֻבֶּה בִּילָדִים, וְהֶצְרָךְ אֶת הָרֶבָל בַּעֲבוּר צָרְכֵי בֵּיתוֹ. וְר׳ מֶנְדֶל הִתְחַנֵּן וְאָמַר: תְּרַחֲמוּ עָלַי, תְּרַחֲמוּ עַל נִשְׁמָתִי, הִנֵּה אֲנִי הוֹלֵךְ לָמוּת, הָאִשָּׁה תִּבְכֶּה, הַיְלָדִים יְמָרְרוּ בִּבְכִי, וַאֲנִי לַקֶּבֶר מוּבָל, וַאֲנִי צָרִיךְ זְכוּת שֶׁיִּתְקַיֵּם אֶצְלִי הַפָּסוּק (יְשַׁעְיָה נח): ״וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ״, הַצְּדָקָה תֵּלֵךְ לְפָנַי, זֶה יוֹתֵר חָשׁוּב לִי. הָאִשָּׁה וְהַיְלָדִים יִסְתַּדְּרוּ, אֲבָל אֲנִי מִסְכֵּן, מַה יְּהֵא אִתִּי בַּקֶּבֶר?! יָבוֹאוּ מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, וַאֲקַבֵּל מֵהֶם הַלָּקָאוֹת, מִי יְרַחֵם עָלַי אָז?! יָבוֹאוּ הַתּוֹלָעִים, הָעַכְבָּרִים, הַנְּחָשִׁים, הָעַקְרַבִּים לְתוֹךְ קִבְרִי, מָה אֶעֱשֶׂה אָז?! מוּטָב שֶׁיִּתְקַיֵּם אֶצְלִי הַפָּסוּק הַנַּ״ל, שֶׁהַצְּדָקָה תֵּלֵךְ עִמִּי, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי י): ״צְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת״. מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל שָׁמַע דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ, כְּבָר לֹא יָדַע מֶה עָדִיף, הַאִם רַחֲמָנוּת גְּדוֹלָה יוֹתֵר עָלָיו בְּגַשְׁמִיּוּת אוֹ בְּרוּחָנִיּוּת! וּלְבַסּוֹף נָטַל אֶת שְׁנֵי הָרֶבָלִים, וְכָךְ הֵחֵל לִבְנוֹת אֶת הַקְּלוֹיז הַנִּמְצָא מוּל צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל. [הָיָה זֶה הַקְּלוֹיז הַשְּׁלִישִׁי, הַקְּלוֹיז הָרִאשׁוֹן הָיָה מֵעֵץ, וְכֵן הַשֵּׁנִי, וְהַשְּׁלִישִׁי נִבְנָה כְּפִי שֶׁקַּיָּם כַּיּוֹם]. אֵילּוּ תְּפִלּוֹת, אֵילּוּ בְּכִיּוֹת הָיוּ בְּבֵית־כְּנֶסֶת זֶה?! מִי שֶׁרַק הִתְפַּלֵּל בּוֹ, הַזְּכוּת נִשְׁאֶרֶת עַל שֵׁם הַנּוֹדֵב. כֵּן הַדָּבָר לְגַבֵּי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כֻּלָּנוּ עֲנִיִּים וְאֶבְיוֹנִים, בַּעֲלֵי חוֹבוֹת, מַצִּיקִים לָנוּ מִכָּל הַצְּדָדִים, הִנֵּה יֵשׁ לָנוּ מִצְוָה יְקָרָה, שֶׁלֹּא הָיְתָה עוֹד, לִבְנוֹת אוּלָם שִׂמְחוֹת שֶׁיֵּעָשׂוּ בּוֹ שִׂמְחָה בְּחִנָּם, וַעֲנִיִּים וְאֶבְיוֹנִים, חֲתָנִים וְכַלּוֹת, יְתוֹמִים וִיתוֹמוֹת, יוּכְלוּ לֵהָנוֹת מִמֶּנּוּ, עַל־יְדֵי תְּרוּמָה חַד פַּעֲמִית שֶׁל

אֶלֶף שֶׁקֶל, וְעַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת יַעֲשׂוּ שָׁם שְׂמָחוֹת, אֲנַחְנוּ כְּבָר נִהְיֶה לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם, וַעֲדַיִן פֹּה בְּאוּלָמוֹת בְּרֶסְלֶב יַעֲשׂוּ שְׂמָחוֹת, הַאִם לֹא נִשְׂמַח לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם, שֶׁנְּתַנּוּ סַךְ שֶׁל אֶלֶף שְׁקָלִים בִּלְבָד בַּעֲבוּר יְצִיקַת הַגַּג, שֶׁעֲלוּתוֹ מֵאָה אֶלֶף שְׁקָלִים, וְתוֹךְ שִׁבְעָה יָמִים צְרִיכִים לְשַׁלְּמוֹ, וְאָז יְסַיְּמוּ אֶת הָרִצּוּף וְהַקֵּירוֹת. הַאִם אֵין כְּדַאִית זְכוּת כָּזוֹ?!

מִלְּבַד זֹאת, אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, יֶשְׁנָם פִּנְקְסֵי קַבָּלוֹת, תִּקְחוּ אֶת הַפִּנְקָסִים וְתַתְרִימוּ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם חֵלֶק בַּעֲבוּר בִּנְיַן בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, חֲצִי תִּקְחוּ לְפַרְנָסַת בֵּיתְכֶם, וְחֲצִי תִּתְּנוּ לִבְנְיַת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מְגִלָּה כט.): וְאָהֱיֶה לָכֶם לְבֵית־מִקְדָּשׁ מְעַט — אֵלּוּ בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, שֶׁבָּהֶם שְׁרוּיָה הַשְּׁכִינָה. וּבֵית־הַכְּנֶסֶת שֶׁלָּנוּ יָחִיד בְּמִינוֹ הוּא, אֵין בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת שֶׁלָּנוּ גִּזְעָנוּת, אֵין בּוֹ הֶפְרֵשׁ בֵּין אַשְׁכְּנַזִּים לִסְפָרַדִּים, אֲשֶׁר לְצַעֲרֵינוּ הָרַב, יֶשְׁנָהּ גִּזְעָנוּת גְּדוֹלָה בְּכָל מָקוֹם, וַאֲפִלּוּ בִּבְרֶסְלֶב. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲצִלֵּנוּ מִתְפַּלְּלִים כָּל הַנֶּסְחָאוֹת, כִּי כָּךְ רָצָה רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהִקְפִּיד מְאֹד שֶׁאָדָם לֹא יְשַׁנֶּה אֶת הַנֻּסַּח. לָזֹאת תִּרְאוּ, שֶׁכָּל אֶחָד מִכֶּם יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּבִנְיַן בֵּית הַמִּדְרָשׁ. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ג׳): כָּל מִי שֶׁאֵינוֹ נִכְנָס לְבֵית־הַכְּנֶסֶת בָּעוֹלָם הַזֶּה, אֵינוֹ נִכְנָס לְבֵית־הַכְּנֶסֶת לֶעָתִיד לָבוֹא. הֲרֵי אֲנַחְנוּ פֹּה בָּזֶה הָעוֹלָם, סַךְ הַכֹּל שִׁבְעִים שָׁנָה, וְגַם מֵהַשִּׁבְעִים שָׁנָה כְּבָר עָבַר כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה, וּמִי יוֹדֵעַ כַּמָּה יֵשׁ לָנוּ עוֹד לִחְיוֹת. וְהִנֵּה עָלֵינוּ לְהַכְנֵס לְבֵית־הַכְּנֶסֶת בָּעוֹלָם הַבָּא, בְּשָׁעָה שֶׁלֹּא נִכְנְסוּ עֲדַיִן לְבֵית־הַכְּנֶסֶת בָּעוֹלָם הַזֶּה. לָזֹאת, אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! רְאוּ לָקַחַת פִּנְקְסֵי קַבָּלוֹת, וְלָלֶכֶת לְהַתְרִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם חֵלֶק בְּבִנְיַן בֵּית־הַכְּנֶסֶת הַזֶּה, שֶׁמִּיַּעַד לְתוֹרָה וְלִתְפִלָּה וּלְדִבּוּרֵי אֱמוּנָה. וּבִזְכוּת הַצְּדָקָה הַזּוֹ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שֶׁיִּהְיוּ לָכֶם בָּנִים וּבָנוֹת, וְתִזְכּוּ לְחַתְּנָם סָמוּךְ לְפִרְקָם, וְתִרְווּ נַחַת מִיַּלְדֵיכֶם, וְתִהְיוּ בְּרִיאִים. וּבִזְכוּת הַצְּדָקָה נִזְכֶּה לִשְׁמֹעַ קוֹל שׂוֹפְרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ בִּתְפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד. וַאֲנִי מְאֹד

מְאֹד מְקַוֶּה שֶׁתַּעֲשׂוּ אֶת רְצוֹנִי, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הַכֹּל רַק בִּשְׁבִילְכֶם וּבְשֶׁבִיל יַלְדֵיכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשמט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ו׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְעוֹרֵר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבִפְרָטִיּוּת נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיָּבוֹאוּ הַלַּיְלָה אֶל הַשִּׁעוּר, וּכְדַאי לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה בְּדִיּוּק בְּשָׁעָה תֵּשַׁע אֶצְלְכֶם, כִּי יֵשׁ כַּמָּה דְּבָרִים נְחוּצִים לְדַבֵּר.

הָעִקָּר רְאֵה לְהַחְיוֹת עַצְמְךָ עִם הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּךָ, וְעִקַּר חִיּוּתְךָ צָרִיךְ לִהְיוֹת, שֶׁאַתָּה עוֹזֵר לִי לִבְנוֹת קְהִלָּה כָּל־כָּךְ יָפָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָנוּ, וּבְקָרוֹב נִרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

תֹּאמַר לְ... שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת בְּקֶשֶׁר עִם .... וְכֵן תֹּאמַר לְ... שֶׁתְּזָרֵז לְהָבִיא מוֹדֵד.

פֹּה תְּקַבֵּל אֶת הַמִּכְתָּבִים, וְאֶת הַמִּכְתָּב לְ... אָמְרָה לִשְׁלֹחַ לַפַּקְס שֶׁלְּךָ.

הַמְצַפֶּה לִרְאוֹתְךָ...

כג תשנ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ו׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

תַּחְדִּיר בְּעַצְמֵךְ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי (מִשְׁלֵי כח, כ): "אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת", עַל־יְדֵי אֱמוּנָה נִמְשָׁכוֹת עָלָיו כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, וּצְרִיכִים לְהַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, שֶׁאֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל, אֶלָּא הַכֹּל מֻשְׁגָּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (חֻלִּין ז:): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְּמַטָּה, אֶלָּא אִם־כֵּן מַכְרִיזִין עָלָיו מִלְּמַעְלָה; זֹאת אוֹמֶרֶת אֲפִלּוּ מַכָּה קְטַנָּה בָּאֶצְבַּע הַקְּטַנָּה לֹא מְקַבְּלִים לִפְנֵי שֶׁנִּכְרָז קֹדֶם מִלְּמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם, וְכֵן אָמְרוּ (יוֹמָא לח.): בְּשִׁמְךָ יִקְרָאוּךָ וּבְמִקְוֶתְךָ יְשִׁיבוּךָ, אֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חֲבֶרְתָּהּ אֲפִלּוּ כְּמִלֹּא נִימָא; זֹאת אוֹמֶרֶת אַף אֶחָד לֹא יָכוֹל לִנְגֹּעַ בַּמֶּה שֶׁשַּׁיָּךְ לְהַשֵּׁנִי, אִם לֹא שֶׁהִכְרִיזוּ קֹדֶם בַּשָּׁמַיִם; וְכֵן אָמְרוּ (בְּרָכוֹת נח.): אֲפִלּוּ רֵישׁ גַּרְגִּיתָא מִן שְׁמַיָּא מָנוּ לֵיהּ; זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאֲפִלּוּ עֲבוֹדָה בְּזוּיָה וּפְשׁוּטָה כְּמוֹ לְנַקּוֹת בִּיּוּב וְכוּ' וְכוּ', אָדָם לֹא יְקַבֵּל מִשְׂרָה כָּזוֹ, עַד שֶׁמַּכְרִיזִין קֹדֶם בַּשָּׁמַיִם וְכוּ', רוֹאִים מִכָּל זֶה אֶת גֹּדֶל הַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית עַל כָּל בֶּן אָדָם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ו' כִּסְלֵו ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ לֹא לָלֶכֶת מְעֻטָּפֶת כִּישְׁמְעֵאלִים, שֶׁזֶּה גּוֹרֵם לָנוּ רַק בּוּשׁוֹת וְחֶרְפּוֹת וְכוּ', וַאֲנַחְנוּ מַסְפִּיק מְסֻבָּכִים עִם

הַתּוֹשָׁבִים בַּהֲסָתוֹת פְּרוּעוֹת שֶׁל הַסָּמֶ"ךְ־מֵ"ם הָרָשָׁע, שֶׁמְּסִית נֶגְדֵּנוּ בַּהֲסָתָה כָּזוֹ, שֶׁמַּתְאִים רַק לְרִשְׁעֵי אֻמּוֹת הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן מָה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים עוֹד בּוּשׁוֹת וְחֶרְפּוֹת וְכוּ'.

הָעִקָּר תִּתְחַזְּקִי בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּבֶאֱמוּנַת חֲכָמִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לָךְ וּלְבַעְלֵךְ וְלַיְלָדִים בְּרִיאוּת, וְתִזְכּוּ לְקַבֵּל פְּנֵי הַשְּׁכִינָה, וְתִתְבָּרְכוּ מִפִּי עֶלְיוֹן.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשנב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ז' כִּסְלֵו ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי, ר' ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה אֲנִי חַיָּב לְךָ 12,000 שֵׂ"ח (כְּפִי שֶׁקִּבַּלְתִּי הַיּוֹם הוֹדָעָה דֶּרֶךְ ...), וְהִנֵּה הַמְּחֻתָּן שֶׁלִּי, הָרַב ... הִגִּיעַ הַבֹּקֶר לְכָאן, כִּי נוֹלָד לְבִתִּי תְּחִיֶּה בֵּן לְמַזָּל טוֹב, וּמָחָר יִהְיֶה הַבְּרִית, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבַשָּׁבוּעַ הַבָּא בְּיוֹם רְבִיעִי הוּא חוֹזֵר, וְלָכֵן אֶשְׁלַח עִמּוֹ אֶת הַכֶּסֶף שֶׁאֲנִי חַיָּב לְךָ, וְעִמְּךָ הַסְּלִיחָה, כִּי פָּשׁוּט הַחוֹבוֹת עָבְרוּ רֹאשׁ, וְלָכֵן אִם אֶפְשָׁר לְהַפְסִיק לְכַמָּה שָׁבוּעוֹת — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים. יֵשׁ בְּדַעְתִּי לִהְיוֹת בְּקָרוֹב בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה — אוֹ קֹדֶם חֲנֻכָּה אוֹ תֵּכֶף־וּמִיָּד אַחַר חֲנֻכָּה. לְעֵת עַתָּה תַּפְסִיק כְּבָר מֵהַשָּׁבוּעַ הַזֶּה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכֶּה לָצֵאת מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַחוֹבוֹת, וְנִזְכֶּה לְהִפָּטֵר מֵהַסָּמֶ"ךְ־מֵ"ם הָרָשָׁע, הַמְּסִית וּמַדִּיחַ נֶגְדֵּנוּ, וְעוֹלֶה לִי הַמְּסִירוּת שֶׁלּוֹ הוֹן רַב לְעוֹרְכֵי דִּין, אֲשֶׁר זֶה כֶּסֶף לָרִיק מַמָּשׁ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְשַׁלֵּם לָרָשָׁע הַזֶּה כִּגְמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשנג.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ז׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

בְּקוֹמָה שְׁלִישִׁית, מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי שֶׁתִּשְׁמֹר שֶׁאַף אֶחָד לֹא יִישַׁן שָׁמָּה בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, כִּי אֲנִי לֹא רוֹצֶה שֶׁהַמָּקוֹם יִהְיֶה הֶפְקֵר, וְלָכֵן כָּל הָאָרוֹן הַמְפֹרָק שֶׁיֵּשׁ שָׁם וְכוּ׳, אוֹ שְׁאָר דְּבָרִים שֶׁל מַה בְּכָךְ, רְאֵה לְהוֹצִיאָם, כִּי לֹא צְרִיכִים אוֹתָם כְּלָל, רַק אִם בָּא פַּעַם ... רַק הוּא יָכוֹל לִישֹׁן שָׁמָּה, אֲבָל לֹא אַחַר בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וּבִפְרָט ... וּבִכְלָל שֶׁלֹּא יָבוֹא בְּמַחֲנֵנוּ, כִּי מָה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים צָרוֹת וְכוּ׳ וּבְעָיוֹת וְכוּ׳, מַסְפִּיק כְּבָר עִם כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁהָיוּ מִנַּת חֶלְקֵנוּ עַד עַכְשָׁו.

אוֹדוֹת הַמְּכוֹנָה שֶׁל ... וְכוּ׳, בְּוַדַּאי טוֹב מְאֹד לִקְנוֹת, כִּי דָּבָר כָּזֶה יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת וְכוּ׳.

אוֹדוֹת הַגְּדֵר, מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים לַעֲשׂוֹת גָּדֵר יָפָה וּמַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר, וְשֶׁכָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִשְׁתַּתֵּף בָּזֶה, כִּי זֶה עִנְיָן שֶׁל ״וְעָשִׂיתָ מַעֲקֶה לְגַגֶּךָ״, ״וְלֹא תָשִׂים דָּמִים בְּבֵיתֶךָ״, וְזֶה מַמָּשׁ בּוֹר בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּצְרִיכִים לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר.

אֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁגַּם הָעִנְיָן שֶׁל הַמִּקְוֶה יְסֻדַּר מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר.

אוֹדוֹת הַנְּקָיוֹן, תַּעֲשֶׂה כְּפִי שֶׁאַתָּה מֵבִין, הָעִקָּר שֶׁיִּהְיֶה נָקִי, כִּי אֵין הַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה אֶלָּא בְּמָקוֹם נָקִי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשנד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ז׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הָרַב .... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגִדֵּל הַחִיּוּת וְהַמְשִׁיבַת נֶפֶשׁ שֶׁהִכְנַסְתָּ בִּי — אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל. חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וְאַל תִּירָא וְאַל תֵּחָת מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הַכֹּל יִסְתַּדֵּר, וַאֲנַחְנוּ רוֹאִים אֶת הַנִּסִּים גְּדוֹלִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה עִמָּנוּ, וְאֵין עוֹזֵב אוֹתָנוּ. וְלָכֵן רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ לְאַרְגֵּן אֶת הַמְּלַמְּדִים וְאֶת הַיְלָדִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכֶּה כְּבָר לִרְאוֹת בִּישׁוּעָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

אוֹדוֹת נְהִיגַת הָרֶכֶב, תֵּדַע כִּי כָּל תְּפִלָּה וּתְפִלָּה שֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵינָהּ הוֹלֶכֶת לְאִבּוּד, וְהַכֹּל בְּחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָסוּר לְהַרְהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וּבְוַדַּאי יֵשׁ אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ חֶשְׁבּוֹן. אַתָּה צָרִיךְ רַק לְהַמְשִׁיךְ לְהִתְפַּלֵּל, וּמַה שֶּׁתְּפִלָּה פּוֹעֶלֶת, שׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם אֵינוֹ יָכוֹל לִפְעֹל. וְעַל־כֵּן חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ז׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶּׁקָּרָה לְךָ, שֶׁנֶּחְתְּכָה לְךָ הַיָּד וְכוּ׳, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַחְלָמָה מְהִירָה. נָא וְנָא לְהוֹדִיעַ לִי תֵּכֶף־וּמִיָּד אֵיךְ אַתָּה מַרְגִּישׁ וְכוּ׳ וְכוּ׳.

בָּאתִי לְאַחֵל לְךָ בִּרְכַּת ״מַזָּל טוֹב״ עַל הֻלֶּדֶת נֶכְדְּךָ, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּרְוֶה רֹב נַחַת מִמֶּנּוּ וּמִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֶיךָ.

אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁקִּבַּלְתָּ אֶת כָּל הַכֶּסֶף שֶׁהָיִיתִי חַיָּב לְךָ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ז׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי עַל־יְדֵי יְדִידֵנוּ ... נֵרוֹ יָאִיר, שָׁלֹשׁ קֻפְסָאוֹת סְפָרִים, וּתְהִלָּה לָאֵל, מְפִיצִים אֶת זֶה. מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רָאוּי לְךָ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקְךָ עַל אֲשֶׁר בַּנַּחַל שָׂם חֶלְקְךָ וְגוֹרָלְךָ, זְכוּת כָּזוֹ שֶׁמָּסְרוּ לְךָ מִן הַשָּׁמַיִם, מַמָּשׁ אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וְעַל־כֵּן רָאוּי לְךָ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד בְּשִׂמְחָה זוֹ, וְאַל תִּשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה וְיִהְיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה, תָּמִיד תַּחֲזִיק עַצְמְךָ עִם נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת הָאֵלּוּ, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים, שֶׁזְּכוּת הָרַבִּים תְּלוּיָה בְּךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תַּחֲשֹׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל רֶגַע וָרֶגַע שֶׁחוֹשְׁבִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ — זוֹ הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, וְלָכֵן מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תְּעַיֵּן תָּמִיד בְּסִפְרֵי שׁוּ״ת ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וְזֶה יַעֲזֹר לְךָ

לְהַמְשִׁיךְ עֲבוֹדָתְךָ הַקְּדֹשׁ, וְלֹא תִּשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְתָמִיד תֵּדַע כִּי כָּךְ הוֹלְכִים הַחַיִּים, הִנֵּה רוֹאִים אוֹר, וְהִנֵּה חֹשֶׁךְ וְלֹא אוֹר, וְהִנֵּה עוֹד פַּעַם נַעֲשֶׂה אוֹר, וְהִנֵּה עוֹד פַּעַם חֹשֶׁךְ, וְכֵן סוֹבֵב חֲלִילָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית א׳): ״וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד״, הַיְנוּ שֶׁצְּרִיכִים לָדַעַת, כִּי בְּיוֹם אֶחָד עוֹבְרִים עַל הָאָדָם חֹשֶׁךְ וְאוֹר, בְּרֵישָׁא חֲשׁוֹכָא וְהָדָר נְהוֹרָא, וְזֶה הוֹלֵךְ יוֹם אַחַר יוֹם, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּחֲזִיק מַעֲמָד, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשנז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסִדֶּר וַיִּשְׁלַח, י׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִיד נַפְשִׁי, הָרַב ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וְהִנְנִי מְגַלֶּה לְךָ דַּעְתִּי, שֶׁאֵינִי מַסְכִּים בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, שֶׁתַּעֲזֹב אֶת קְהִלָּתֵנוּ שֶׁאַתָּה הוֹדָהּ וְתִפְאַרְתָּהּ.

הָעִנְיָן הוּא מְאֹד מְאֹד מְסֻבָּךְ, וְלֹא כָּל־כָּךְ פָּשׁוּט כְּמוֹ שֶׁאַתָּה חוֹשֵׁב, אֲפִלּוּ שֶׁטַח שֶׁיֵּשׁ עַל זֶה הַחְלָטַת מוֹעֵצָה, עֲדַיִן לֹא רוֹצִים לָתֵת לָנוּ עִם כָּל מִינֵי עִלּוֹת וְתַרְגִּילִים בְּמִדִּינָה שֶׁל גֵּיהִנּוֹם הַזּוֹ, הוֹלֵךְ עַכְשָׁו מִשְׁפָּטִים עַל יָמִין וְעַל שְׂמֹאל רַק עַל פְּלִיטַת פֶּה, וַאֲנִי שׁוֹלֵחַ לְךָ קְצָת קְטָעִים, אֵיךְ שֶׁדָּנִים רַבָּנִים רַק עַל פְּלִיטַת פֶּה, וְלֹא זוֹ אֶלָּא אֲפִלּוּ ..., שֶׁהֵם רֹב מִנְיָן וּבִנְיָן שֶׁל ..., עַכְשָׁו הֵם מְשַׁנִּים דִּעוֹתֵיהֶם, וְהַכֹּל מִפְּנֵי שֶׁלֹּא רוֹצִים לְהִסְתַּבֵּךְ, כַּאֲשֶׁר תִּרְאֶה בְּעַצְמְךָ.

רַק חַכֵּה קְצָת עַד יַעֲבֹר זַעַם, וְאָז הַכֹּל יֵחָזֵר עַל מְקוֹמוֹ.

הַמְצַפֶּה לְדַבֵּר עִמְּךָ...

כג תשנח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

הִנֵּה אַתְּ תַּמְשִׁיכִי, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יָזִיז אוֹתָךְ, כָּל עִנְיַן בְּחִירַת הַוַּעַד הוּא רַק לַאֲחִיזַת עֵינַיִם... כְּמוֹ שֶׁזּוֹרְקִים לְמִישֶׁהוּ חֲתִיכַת לֶחֶם... אַתְּ תַּמְשִׁיכִי, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעֶזְרֵךְ, וּבִזְכוּת זֶה תִּרְאִי שֶׁיִּהְיוּ לָךְ יְלָדִים מַצְלָחִים בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

עָלַיִךְ לָדַעַת, כִּי כָּל אָדָם נִשְׁמָתוֹ כְּלוּלָה מֵהַרְבֵּה נְשָׁמוֹת וְכוּ׳, וְהוּא צָרִיךְ לִסְבֹּל מֵהֶם, וְאִם יִבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה יִתְבַּטְּלוּ מִמֶּנּוּ הַחֲרוּפִין וְהַגִּדּוּפִין וְכוּ׳, וְאִם הוּא מִתְעַקֵּשׁ, אָז בָּא עָלָיו יוֹתֵר חָמוּר וְכוּ׳. וְכָל זֶה מִשֹּׁרֶשׁ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל־כֵּן עִקַּר הָעֵצָה רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהִתְבַּטֵּל אֶל הָאַיִן סוֹף בָּרוּךְ הוּא לְגַמְרֵי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י״א כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה תְּקַבֵּל פֹּה כַּמָּה מִכְתָּבִים בְּצֵרוּף מִכְתָּב כְּלָלִי, שֶׁשּׁוֹב לִמְסֹר לְכָל אִשָּׁה בִּפְרָטִיּוּת (וְכֵן לִתְלוֹת בַּמִּקְוֶה שֶׁלָּהֶן, כִּי זֶה מְאֹד מְאֹד נִצְרָךְ בָּעִנְיָן לְחַזֵּק אֶת בִּדְקֵי הַצְּנִיעוּת).

וְהִנֵּה טוֹב שֶׁתַּסְבִּיר אֶת כָּל הָעִנְיָן לְהָרַב ... (אֲקַוֶּה שֶׁמָּסַרְתָּ לוֹ אֶת הַמִּכְתָּב וְהַכַּתָּבוֹת), כָּל הָעִנְיָן הוּא מִשְׁחָק שֶׁל אֵשׁ, אִם תִּקְרָא בָּעִתּוֹנִים מַה שֶּׁקּוֹרֶה בִּמְדִינָה שֶׁל גֵּיהִנּוֹם, שֶׁלּוֹקְחִים בְּכָל שָׁבוּעַ רַבָּנִים אֲחֵרִים לַחֲקִירוֹת וְכוּ׳, וּבִפְרָט שֶׁעַכְשָׁו אֲנַחְנוּ תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים בְּ... כִּי הֵם שׁוֹלְלִים מֵאִתָּנוּ אֶת רְשִׁיוֹן הַפִּטּוּר, אָז אֵין בֵּית־הַסֵּפֶר וְאֵין תַּלְמוּד־תּוֹרָה, וּצְרִיכִים לִנְסֹעַ לִטְבֶרְיָה, וְעַל־כֵּן תַּסְבִּיר לָרַב ... אֲשֶׁר הַכֹּל זֶה רַק זְמַנִּי, עַד שֶׁנַּשִּׂיג אֶת הַשָּׂטָח, וְאָז נִהְיֶה עַצְמָאִיִּים. מַה לַּעֲשׂוֹת, צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר, אֲקַוֶּה שֶׁתָּבִין בְּעַצְמְךָ דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, וְהַשְּׁאָר תְּדַבֵּר עִם ... נֵרוֹ יָאִיר, וְתִרְאֶה בְּאֵיזֶה מַצָּב אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בּוֹ.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ...

כג תשסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י״א כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

רְאֵה לְהוֹצִיא מִ... אֶת הַחֲתִימָה בַּעֲבוּר הַשָּׂטָח, וְתוֹדִיעַ לִי מַה קָּרָה.

הָעִקָּר צְרִיכִים רַק לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים, וַאֲנִי בָּטוּחַ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ בִּישׁוּעָה כָּזוֹ, שֶׁלֹּא תֵּאָרֵנוּ וְצִפִּינוּ כְּלָל,

כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב אֱמֶת, וְזֶה חוֹתָמוֹ יִתְבָּרַךְ. וּכְשֶׁאָדָם מוֹשֵׁךְ עַצְמוֹ רַק אֶל הָאֱמֶת — לְבַסּוֹף מַצְלִיחַ, כִּי קוֹשְׁטָא קָאֵי וְשִׁקְרָא לֹא קָאֵי.

מִי חָלַם פַּעַם אֲשֶׁר יַבְנְאֵל שֶׁנִּקְרֵאת עַכְשָׁו מוֹשָׁבָה — תִּהְיֶה עִיר, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁרַק מְדַבְּרִים מִזֶּה, זֶה בְּעַצְמוֹ מַרְאֶה עַל אֲמִתַּת דְּבָרֵינוּ, שֶׁדִּבַּרְנוּ כָּל הַזְּמַן, שֶׁיַּבְנְאֵל תִּהְיֶה נַעֲשֵׂית עִיר וְאֵם בְּיִשְׂרָאֵל, וְהַכֹּל בִּזְכוּת אֵלּוּ הַבְּרֶסְלְבִים.

נָא וְנָא לְדַבֵּר עִם הָרַב ... מַה שֶּׁאָמַרְתִּי לְךָ לְדַבֵּר.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ...

תִּכְתֹּב מַה הִתְפַּתֵּחַ מֵאָתְמוֹל עַד הַיּוֹם.

כג תשסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י״א כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם לִידִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הַכֹּל הוֹלֵךְ לְפִי הַהֶרְגֵּשׁ, אִם אַתָּה מַרְגִּישׁ שֶׁזֶּה לֹא בִּשְׁבִילְךָ, אֲזַי אַל תִּתְבַּיֵּשׁ מִלּוֹמַר, וַאֲנִי מְקַוֶּה שֶׁיּוּכְלוּ לְהִסְתַּדֵּר.

הָעִקָּר מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים הוּא רַק אַחְדוּת וְאַהֲבָה, וְאֶחָד שֶׁיַּעֲזֹר לַשֵּׁנִי בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם.

רְאֵה לְדַוֵּחַ אֵיךְ עָבְרָה הָאַזְכָּרָה אֶתְמוֹל בַּלַּיְלָה, וְאִם הָיְתָה אֵיזוֹ תְּגוּבָה לְטוֹבָה מִצַּד הַתּוֹשָׁבִים, וַאֲנִי מְאֹד מְאֹד שָׂמֵחַ, שֶׁהַגְּבָרִים צִיְּתוּ אוֹתִי, שֶׁלֹּא הָלְכוּ, כִּי מַה לָּהֶם לְהִסְתַּכֵּל בְּפַרְצוּפוֹ שֶׁל הַטָּמֵא הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, וְכֵן בְּוַדַּאי לֹא הָיְתָה שָׁם מְחִיצָה.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ...

כג תשסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט״ו כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה אֲנִי מְאֹד מְצַטַּעֵר, שֶׁלֹּא הָיִיתִי אִתְּךָ בְּקֶשֶׁר, עַל אַף שֶׁכָּתַבְתָּ לִי כַּמָּה מִכְתָּבִים, וְעַל אַף שֶׁצִּלְצַלְתָּ אֵלַי.

מָה אֹמַר לְךָ! קָרָה אָסוֹן בַּמִּשְׁפָּחָה, וַאֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בִּקְבִיעוּת בְּבֵית־חוֹלִים וְכוּ׳ וְכוּ׳.

הִנֵּה שָׁלַחְתִּי עִם הַמְּחַתָּן שֶׁלִּי עֲבוּר הַכִּסְאוֹת 6000 דּוֹלָר, וְהוּא נִמְצָא בְּמֵרוֹן, אִם אֶפְשָׁר לְנַסֵּעַ לָקַחַת מִמֶּנּוּ, וּכְפִי הַנִּרְאֶה בְּעוֹד שְׁבוּעַיִם אֶהְיֶה בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז נְשַׁלֵּם אֶת כָּל הַחוֹבוֹת שֶׁלְּךָ שֶׁיֵּשׁ עַל הַכִּסְאוֹת.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁלֹּא יִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, וּלְדַעְתִּי, רָאוּי לָכֶם לְבָרֵךְ 'בִּרְכַּת הַגּוֹמֵל' שֶׁחַזַּרְתֶּם יַחַד בְּרִיאִים וּשְׁלֵמִים לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וַעֲכְשָׁו אַתֶּם רוֹאִים בְּחוּשׁ, שֶׁאֵין לְמִי לִפְנוֹת רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תשסד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט״ו כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

לְדַעְתִּי, זֶה רַק מַאֲמָץ רַב שֶׁאַתְּ מִתְאַמֶּצֶת יוֹתֵר מִכֹּחֵךְ, וְאַתְּ חַיָּה בְּלַחַץ גָּדוֹל, וְזֶה מַה שֶּׁגּוֹרֵם הַלַּחַץ וְהַכְּאֵב רֹאשׁ וְכוּ׳ וְכוּ׳. יֵשׁ לָךְ

לָנוּחַ הַרְבֵּה, וְכֵן אִם צְרִיכִים בַּדּוּר הַרְגָּעָה וְכַדּוֹמֶה, אֵין לָךְ לַחְשֹׁשׁ כְּלָל, שֶׁזֶּה מַשֶּׁהוּ רְצִינִי, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ עֲבוּרְךָ, שֶׁתִּהְיִי בְּרִיאָה לְגַמְרֵי. הָעִקָּר תִּשְׁמְרִי עַל הַבְּרִיאוּת שֶׁלָּךְ, תִּישְׁנִי וְתֹאכְלִי בַּזְּמַן, וְתִהְיֶה לָךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה.

הַמְאַחֵל לָךְ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תשסה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט״ו כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה כְּבָר כָּתַבְתִּי לְךָ, שֶׁכְּדַאי לְהַפְסִיק לְכַמָּה שָׁבוּעוֹת עִם מִשְׁלוֹחַ הַבָּשָׂר, כִּי פָּשׁוּט נִכְנַסְתִּי בְּחוֹבוֹת כָּאֵלּוּ, שֶׁאֲנִי צָרִיךְ רַחֲמִים רַבִּים, רַחֲמִים עֲצוּמִים אֵיךְ לָצֵאת מִזֶּה.

שָׁלַחְתִּי עִם הַמְּחֻתָּן שֶׁלִּי שְׁנֵי טְשֶׁעקִים בַּעֲבוּר אַרְבַּעַת אֲלָפִים דּוֹלָר.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ לְהַרְחָבָה גְּדוֹלָה, וְנִזְכֶּה לִהְיוֹת בְּנֵי חוֹרִין לְגַמְרֵי.

כְּדַאי לִהְיוֹת בְּקֶשֶׁר עִם הָרַב מִמֵּרוֹן, וּלְקַבֵּל אֶת הַכֶּסֶף הַזֶּה.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תשסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט״ו כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וְהִנֵּה עָלַי לְצַיֵּן, כִּי יֵשׁ בַּמַּעֲטָפָה אַלְפַּיִם דּוֹלָר, כִּי זֶה מַה שֶּׁיָּכְלְתִּי לִלְווֹת, וּכְדַאי שֶׁתִּסַּע בְּמוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לָקַחַת מִמֶּנּוּ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵלֵךְ לְאִבּוּד.

הִנֵּה אֲנִי נִמְצָא עַכְשָׁו בְּחוֹבוֹת גְּדוֹלִים עַד מְאֹד, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאֶזְכֶּה לְהַרְוָחָה גְּדוֹלָה, וְלָצֵאת מֵהַפַּח יָקוּשׁ הַזֶּה שֶׁטָּמַן הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם לְרַגְלִי בְּהוֹצָאוֹת שֶׁל עוֹרְכֵי דִּינִים וְכוּ׳.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְכֻלָּנוּ.

אוֹדוֹת ... אִם זֶה לֹא סִפּוּרֵי שְׁקָרִים, אַתָּה יָכוֹל לָלֶכֶת עִמּוֹ, אֲבָל רַק בַּדָּרוֹם רָחוֹק לְגַמְרֵי מֵאֲזוֹרֵנוּ, הָרוֹצֶה שֶׁיַּחְכִּים — יַדְרִים.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תשסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרַ וַיִּשְׁלַח, ט״ו כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! הַיּוֹם קִבַּלְתִּי מִכְתָּב מִ... וּמֵאִשְׁתּוֹ, וְכָל־כָּךְ שָׂמַחְתִּי, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, הֵם הָרִאשׁוֹנִים מֵהַמְחַנְּכִים שֶׁלָּנוּ הֵן בַּתַּלְמוּד־תּוֹרָה וּבְבֵית־סֵפֶר, וְהֵן בַּיְשִׁיבָה וּבַתִּיכוֹן שֶׁלָּנוּ, וְחַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאַהֲבָה כָּזוֹ וּבְיִשּׁוּב הַדַּעַת וְשִׂמְחָה כָּזוֹ, שֶׁלֹּא מוֹצְאִים בְּשׁוּם מָקוֹם, וַאֲנִי רוֹאֶה שֶׁלֹּא הָלַךְ לָרִיק יְגִיעִי.

וּלְגַבֵּי מָה אֲנִי כּוֹתֵב לְךָ אֶת זֶה, כִּי הַרְבֵּה הַרְבֵּה אֲנִי מַשְׁקִיעַ בְּבִנְךָ, שֶׁהוּא בַּטֶּבַע יֶלֶד קָשֶׁה, בַּלַּיְלָה אֵינוֹ רוֹצֶה לָלֶכֶת לִישׁוֹן ... וּבַבֹּקֶר אֵינוֹ רוֹצֶה לָקוּם... אַךְ אֲנִי מַעֲרִיךְ מַה שֶּׁאַתָּה עוֹשֶׂה בִּשְׁבִילִי, מַמָּשׁ מוֹסֵר נַפְשְׁךָ, וְלָכֵן כַּמַּיִם פָּנִים אֶל פָּנִים גַּם אֲנִי מוֹסֵר אֶת נַפְשִׁי

עִם בִּנְךָ, מְדַבֵּר עִמּוֹ וּמְחַנְּךָ אוֹתוֹ, בְּאֹפֶן שֶׁיִּהְיֶה כְּלִי מָלֵא תּוֹרָה וְיִרְאָה, וְיִזָּכֶה לְהִתְחַתֵּן סָמוּךְ לְפִרְקוֹ.

אוֹדוֹת הַבָּחוּר ... הוּא אֵינוֹ מַזִּיק לְאַף אֶחָד.

מָה אֹמַר לְךָ! כָּל תִּקּוּן וְנִקָּיוֹן בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה, זֶה גּוֹרֵם לוֹ לְתַקֵּן וּלְנַקּוֹת אֶת נִשְׁמָתוֹ.

תִּמְסֹר אֶת הַמִּכְתָּבִים לִיעוּדָם.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תשסח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט״ו כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

הִנֵּה מְאֹד רָצִיתִי לָדַעַת מַה קָּרָה לְבַסּוֹף עִם הַדִּירָה, וְהַאִם הַקַּבְּלָן הִבְטִיחַ לִגְמֹר לָכֶם אֶת זֶה לַחֲנֻכָּה.

וְכֵן בְּעִנְיַן מִשְׁלוֹחַ הַסְּפָרִים, הַיּוֹם צִלְצֵל אֵלַי אֵיזֶה סוֹכֵן, וְאָמַר שֶׁיֵּשׁ 104 קֻפְסָאוֹת סְפָרִים, הַאִם זֶה הַחֶשְׁבּוֹן, כִּי בַּטֶּלֶפוֹן אָמַרְתָּ 150 קֻפְסָאוֹת בְּעֶרֶךְ.

הָעִקָּר תִּתְחַזְּקוּ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם, וּבְקָרוֹב מְאֹד תַּעַבְרוּ אֶל הַדִּירָה שֶׁלָּכֶם, וְאַתְּ תַּעַבְרִי אֶת הָהֲרָיוֹן בְּקַלּוּת, וְתֵלְדִי בְּנָקֵל, וְיִהְיֶה לָכֶם נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֵיכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תשסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט״ו כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, וּמֵרֹב טִרְדוֹתַי לֹא הָיָה הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבֵךְ כִּרְצוֹנֵךְ.

רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי עִקַּר גְּדֻלַּת בַּר יִשְׂרָאֵל — כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַדְרַבָּה מִכָּל הַבְּעָיוֹת וְכוּ׳ וְהַמְּרִירוּת וְכוּ׳ וְהַטְּרָדוֹת שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, הוּא מַחֲזִיק מַעֲמָד, זֶה עִקַּר גְּדֻלָּתוֹ, כִּי כְּשֶׁהוֹלֵךְ לָאָדָם הַכֹּל טוֹב, וְאָז הוּא שָׂמֵחַ, וְנִמְצָא בְּמַצָּב רוּחַ טוֹב, זוֹ לֹא מַעֲלָה יְתֵרָה, אַדְרַבָּה וְכוּ׳, אֶלָּא עִקַּר גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל בַּר יִשְׂרָאֵל — כְּשֶׁהוֹלֵךְ לוֹ בְּדִיּוּק הַהִפּוּךְ מֵרְצוֹנוֹ וְכוּ׳, וְהוּא מַחֲזִיק מַעֲמָד, עַל־יְדֵי־זֶה עוֹלֶה תָּמִיד מַעְלָה מַעְלָה, כִּי נִכְלָל בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, כִּי דַּיְקָא כְּשֶׁהוֹלֵךְ לוֹ כְּנֶגֶד רְצוֹנוֹ, שֶׁזֶּה סוֹד הַצִּמְצוּם, וְהוּא מַמְשִׁיךְ עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל מְחִיר, זֶה נִקְרָא אוֹרוֹת בְּכֵלִים, כִּי הַכֵּלִי הוּא הַצִּמְצוּם, וְהָאוֹר הוּא הַשֶּׁפַע, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי שְׁנֵיהֶם יֵשׁ קִיּוּם.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תשע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט״ו כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

(חֶסֶר הַתְחָלָה)

״רָחוֹק ה׳ מֵרְשָׁעִים וּתְפִלַּת צַדִּיקִים יִשְׁמָע״ (מִשְׁלֵי טו, כח): וְיֵשׁ לוֹמַר הִנֵּה הַתַּכְלִית בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁאָדָם יִכָּלֵל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְתָמִיד יַחְשֹׁב, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְיִרְאֶה לִפְנֵי עֵינָיו אֶת שֵׁם ה׳׳ה בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאָז כְּשֶׁיִּתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, יָשִׂים אֶת שֵׁם ה׳׳ה נֶגֶד עֵינָיו, שֶׁאָז תְּפִלָּתוֹ מִתְקַבֶּלֶת בַּשָּׁמַיִם. וּכְעֵין שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין כב.): הַמִּתְפַּלֵּל, צָרִיךְ שֶׁיִּרְאֶה עַצְמוֹ כְּאִלּוּ שְׁכִינָה כְּנֶגְדּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים טז): ״שִׁוִּיתִי ה׳ לְנֶגְדִּי תָּמִיד״; וְהֵיא מַעֲלַת הַצַּדִּיקִים, לֹא־כֵן הָרְשָׁעִים, שֶׁרְחוֹקִים מִידִיעָה זוֹ, שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּמַסְתִּירִים דַּעְתָּם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה הֵם רְחוֹקִים מִמֶּנּוּ

יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי. וְלָכֵן קָשֶׁה לָהֶם לְהִתְפַּלֵּל, וְזֶה שֶׁאָמַר הֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם: "רָחוֹק הֲוָיָ"ה מֵרְשָׁעִים", וְעַל־כֵּן תְּפִלָּתָם אֵינָם נִשְׁמַעַת, לֹא־כֵן הַצַּדִּיקִים הַשָּׂמִים לִפְנֵי עֵינֵיהֶם אֶת שֵׁם הֲוָיָ"ה בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְלָכֵן "וּתְפִלַּת צַדִּיקִים יִשְׁמַע". וּבְמִדְרָשׁ מְשָׁלֵי עַל פָּסוּק זֶה מוּבָא: "רָחוֹק ה' מֵרְשָׁעִים", אָמַר ר' אָחָא בַּר חֲנִינָא: בּוֹא וּרְאֵה כַּמָּה קָשֶׁה חָכְמָתוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה יוֹתֵר מֵחָכְמָתוֹ שֶׁל אָבִיו; דָּוִד אָמַר: "קָרוֹב ה' לְכָל קוֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בֶּאֱמֶת" (תְּהִלִּים קמה, יח); וּשְׁלֹמֹה אָמַר: "רָחוֹק ה' מֵרְשָׁעִים", אֵלּוּ שֶׁאֵין עוֹשִׂין תְּשׁוּבָה כָּל עִקָּר. "וּתְפִלַּת צַדִּיקִים יִשְׁמַע" — בְּשָׁעָה שֶׁמִּתְפַּלְּלִין עִם הַצִּבּוּר, הַיְנוּ דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר, שֶׁאֲפִלּוּ מִי שֶׁרָחוֹק בְּתַכְלִית הָרְחוּק, וְעָשָׂה מַה שֶּׁעָשָׂה וְכוּ', עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁרַק מִתְפַּלֵּל עִם אֱמֶת, כְּבָר מֵאִיר לוֹ אוֹר הֲוָיָ"ה בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כַּמּוּבָא (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קיב) עַל פָּסוּק (תְּהִלִּים יב): "סָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלָּכוּן", שֶׁהַחֹשֶׁךְ מְסַבֵּב אוֹתָם, וְלֹא יְכוֹלִים לִמְצֹא אֶת הַפֶּתַח אֵיךְ לָצֵאת מִשָּׁם, אֲבָל תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁמַּתְחִילִין לְדַבֵּר בֶּאֱמֶת אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ עִם נְקֻדַּת הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ בִּפְנִימִיּוּת נִשְׁמָתָם, אָז גַּם לָרְשָׁעִים נִפְתַּח הַפֶּתַח וְהַדֶּלֶת לָצֵאת מִשָּׁם, וְרוֹאִים אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יֵלְכוּ בָּהּ. וְזֶה סוֹבֵב עַל כָּל אֶחָד, הַיְנוּ הָרָשָׁע יִהְיֶה כְּמוֹ שֶׁיִּהְיֶה, אִם הוּא רַק יִתְפַּלֵּל עִם אֱמֶת, אֲזַי נִפְתָּח לוֹ הַפֶּתַח וְהַדֶּלֶת לָצֵאת מִשָּׁם, לֹא־כֵן שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ מוֹסִיף, שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת קֹדֶם תְּשׁוּבָה, כִּי אַחֶרֶת אַף פַּעַם לֹא יִפָּתַח לוֹ הַפֶּתַח בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, כִּי הַלִּמּוּד שֶׁל דָּוִד הוּא, שֶׁאֵין שׁוּם יְאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, כְּעַיִן שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲבוֹדָה זָרָה ד:): לֹא הָיָה דָּוִד רָאוּי לְאוֹתוֹ מַעֲשֶׂה, אֶלָּא כְּדֵי לְהוֹרוֹת תְּשׁוּבָה לְיָחִיד, שֶׁעִקַּר הוֹרָאַת הַתְּשׁוּבָה הָיְתָה עַל־יְדֵי דָּוִד הַמֶּלֶךְ שֶׁתִּקֵּן סֵפֶר תְּהִלִּים (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עג), שֶׁזֶּה שַׁיָּךְ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, אֲפִלּוּ שֶׁהוּא עֲדַיִן רָחוֹק בְּתַכְלִית הָרְחוּק, עִם כָּל זֹאת עַל־יְדֵי סֵפֶר הַתְּהִלִּים שֶׁחִבֵּר, שֶׁהֵם תְּפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת שֶׁיֹּאמַר, אֲפִלּוּ הֵכִי גָּרוּעַ, יֵשׁ לוֹ תְּשׁוּבָה, וְיִפָּתַח לוֹ הַפֶּתַח וְהַדֶּלֶת אֵיךְ לָצֵאת מֵהַפַּח שֶׁנִּלְכַּד שָׁם. אַךְ מוֹסִיף שְׁלֹמֹה: "וּתְפִלַּת צַדִּיקִים יִשְׁמַע", שֶׁמַּעֲלַת תְּפִלַּת הַצִּבּוּר עוֹלָה עַל הַכֹּל, הַיְנוּ אֲפִלּוּ רְשָׁעִים שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ בְּצִבּוּר, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתָם, כְּעַיִן שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ח.):

אֵימָתַי הוּא עֵת רָצוֹן? בְּשָׁעָה שֶׁהַצִּבּוּר מִתְפַּלְּלִין, כִּי אֲפִלּוּ הֲכִי גָּרוּעַ, אִם רַק יִתְפַּלֵּל בְּצִבּוּר — תְּפִלָּתוֹ תִּשָּׁמַע; וּכְעֵין שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נה): מַאי תְּפִלַּת צִ׳בֵּ׳ר׳, רָאשֵׁי תֵּבוֹת: צַ׳דִּיקִים, בֵּ׳ינוֹנִים, רְ׳שָׁעִים, כְּשֶׁמִּתְקַבְּצִים יַחַד, וּמִתְפַּלְּלִים בְּאַחְדוּת אַחַת, אָז גַּם לָרְשָׁעִים יֵשׁ עֲלִיָּה, וְהָבֵן.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשעא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט״ז כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיֶּה.

הִנֵּה בְּיוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ הַזֶּה הִתְחַלְתִּי אֶת פְּרוּשִׁי עַל מִשְׁלֵי, וּקְרָאתִיו ״חָכְמַת שְׁלֹמֹה״, וְהַכֹּל נִתְגַּלְגֵּל רַק בִּגְלָל שֶׁרָצִית נוֹשְׁאִים בַּמֶּה לְלַמֵּד עִם הַבָּנוֹת שֶׁלָּנוּ בַּכְּתָה הַגְּדוֹלָה שֶׁקּוֹרִין תִּיכוֹן, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאֶשְׁלַח מִדֵּי פַּעַם פָּסוּק אַחֵר שֶׁנִּתְחַדֵּשׁ אֶצְלִי, וְיִהְיֶה לָךְ מַמָּה לְדַבֵּר עִם הַתַּלְמִידוֹת. וּלְמוֹתָר לְהַדְגִּישׁ, כִּי יְכוֹלִים לְהַאֲרִיךְ בְּדִבּוּר, כִּי מַה שֶּׁנִּדַּבֵּר בַּפֶּה, זֶה הַרְבֵּה יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁכּוֹתְבִים בִּכְתָב, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיוּ לָךְ נוֹשְׁאִים מִמַּה לְדַבֵּר, הָעִקָּר לְהַחְדִּיר בַּבָּנוֹת אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ וֶאֱמוּנַת חֲכָמִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם תִּגְדַּלְנָה בְּרִיאוֹת וּשְׁלֵמוֹת בְּנַפְשָׁן וּבְרוּחָן. הָעִקָּר אַתְּ תִּהְיִי חֲזָקָה, וְאָז תַּצְלִיחִי אֶת מְשִׂימָתֵךְ.

הַמְאַחֵל לָךְ שָׁבוּעַ טוֹב...

כג תשעב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט״ז כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

(חֲסֵר הַתְּחָלָה)

(מִשְׁלֵי טז, לב): ״טוֹב אֶרֶךְ אַפַּיִם מִגִּבּוֹר, וּמֹשֵׁל בְּרוּחוֹ מִלֹּכֵד

עִיר״; וְיֵשׁ לוֹמַר, כִּי הִנֵּה מִדַּת הַסַּבְלָנוּת וַאֲרִיכַת אַפַּיִם הִיא יְסוֹד גָּדוֹל בְּקִיּוּם הָאָדָם, כִּי אִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּלִי הַמִּדָּה הַיְקָרָה הַזּוֹ שֶׁל אֲרִיכַת אַפַּיִם שֶׁנִּקְרֵאת סַבְלָנוּת (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קנה); כִּי כְּשֶׁאָדָם מַאֲרִיךְ אַפּוֹ עַל כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו, שׂוּם רוּחַ רָעָה וְשׂוּם רוּחַ סְעָרָה לֹא תּוּכַל לוֹ, כִּי יִהְיֶה לוֹ כֹּחַ הַגָּדֵל וְכֹחַ הַצּוֹמֵחַ לִגְדֹּל וְלִצְמֹחַ, וְהוּא הַגִּבּוֹר הָאֲמִתִּי. וְעַל־כֵּן אָמַר הַתַּנָּא (אָבוֹת פֶּרֶק ד׳): ׳אֵיזֶהוּ גִּבּוֹר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ׳, וּמֵבִיא אֶת הַפָּסוּק הַזֶּה שֶׁנִּרְאֶה, שֶׁעִקַּר גְּבוּרָתוֹ שֶׁל הָאָדָם הוּא הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ שֶׁל כַּעַס. אַךְ יֵשׁ עוֹד מַדְרֵגָה יוֹתֵר גְּבוֹהָה, כִּי הִנֵּה אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁיֵּשׁ אָדָם שֶׁבֶּאֱמֶת מִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ שֶׁל כַּעַס וּמַאֲרִיךְ אַף, אֲבָל בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם בָּא לְהַקְנִיטוֹ, הוּא צָרִיךְ לַעֲנוֹת לוֹ וּלְהַרְאוֹת אֶת צִדְקוֹ, עַל זֶה בָּא הֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם וּמוֹסִיף: ״וּמֹשֵׁל בְּרוּחוֹ״ — מִי שֶׁמּוֹשֵׁל בְּרוּחַ פִּיו, וְאֵינוֹ עוֹנֶה לְמְחָרְפֵהוּ אַפִּלּוּ בְּנִיחוּתָא, אֶלָּא הוּא שׁוֹתֵק לוֹ, זֶה יוֹתֵר גָּדוֹל מִלּוֹכֵד עִיר שְׁלֵמָה. וּבָזֶה יוּבַן לָמָּה חִלְקוּ לִשְׁנַיִם: ״טוֹב אֶרֶךְ אַפַּיִם מִגִּבּוֹר״, הַיְנוּ מִי שֶׁמַּאֲרִיךְ אַפּוֹ, זֶה יוֹתֵר גָּדוֹל מִגִּבּוֹר, ״וּמֹשֵׁל בְּרוּחוֹ מִלֹּכֵד עִיר״, כִּי זֶה סוֹבֵב עַל כַּעַס, וְזֶה סוֹבֵב לַעֲנוֹת לְזוּלָתוֹ אֲפִלּוּ בְּנִיחוּתָא, וְהָבֵן.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשעג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, י״ז כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

לְדַעְתִּי, לֹא כְּדַאי לְךָ לְבַזְבֵּז הוֹצָאוֹת וְלָבוֹא לְכָאן לְשַׁבָּת חֲנֻכָּה, אֲנִי מְקַוֶּה לָבוֹא תֵּכֶף־וּמִיָּד אַחַר חֲנֻכָּה, וְנַעֲשֶׂה אֶת סְעֻדַּת הַהִלּוּלָא שֶׁל מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל בְּרֹב פְּאֵר (אוּלַי בְּאֵיזֶה אוּלָם גָּדוֹל עִם תִּזְמֹרֶת, נִרְאֶה עוֹד אֵיךְ יִפֹּל דָּבָר), וְעַל־כֵּן חָבָל עַל הַהוֹצָאוֹת וּלְהִכָּנֵס בְּחוֹבוֹת, הַמַּצָּב שֶׁל הַמְשֻׁלָּחִים בָּעִתִּים הַלָּלוּ קָשֶׁה כָּאן מְאֹד, וּבוֹכִים

שֶׁאֵין מִי שֶׁיִּתֵּן לָהֶם, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לָבוֹא לְכָאן, כְּבָר תִּהְיֶה בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל הַחֲתֻנָּה, יוֹתֵר טוֹב, שֶׁתַּכְנִיס עַצְמְךָ בַּהֲפָצָה, כִּי זֶה מַמָּשׁ פִּקּוּחַ נֶפֶשׁ וְהַצָּלַת נְפָשׁוֹת, וּזְכוּת הָרַבִּים שֶׁאֵין דֻּגְמָתָהּ, וּבִפְרָטִיּוּת עַכְשָׁו, שֶׁיֵּשׁ קוֹנְטְרֵסִים הַמְדַבְּרִים מֵעִנְיְנֵי דְּיוֹמָא: "דַּי לַהֲסָתוֹת", "מַסְפִּיק שְׁנָאָה", "שָׁלוֹם חֲבֵר", "דַּי לָאֲלִימוּת", "אַתָּה עֶשֶׁר", מִצְוָה רַבָּה לְמַלֵּא אֶת כָּל אַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה עִם סְפָרִים אֵלּוּ, וְתַחֲזִיר בִּתְשׁוּבָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשעד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, י"ט כִּסְלֵו ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנְכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמַמָּשׁ נִשְׁאַרְתִּי הָמוּם אֵיזוֹ תַּחְבּוּלָה עָשָׂה לָנוּ הַסָּמ"ךְ־מ"ם, יִמַּח שְׁמוֹ, אֲשֶׁר הָלַךְ מֵאֲחוֹרֵי הַגַּב, וְחָנַף אֶת עַצְמוֹ אֶל ... וְכוּ' וְכוּ', וְזֶה תַּרְגִּיל מְאֹד מְאֹד טוֹב מִצַּד הָרָשָׁע הַזֶּה, עִם כָּל זֹאת אֵינִי מִתְפַּחֵד מִמֶּנּוּ כְּלָל, אַדְרַבָּה זֶה מַכְנִיס בִּי יוֹתֵר תַּקֶּף וָעֹז לֵידַע, אֲשֶׁר אֵין לָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם יְדִידִים אֲמִתִּיִּים, אֵין לָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם אוֹהֲבִים מְסוּרִים, רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ וְצַדִּיקָיו הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁאֵין לָהֶם שׁוּם חֶשְׁבּוֹנוֹת פְּרָטִיִּים, רַק דְּבֵקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן נִסְכַּם בְּדַעְתִּי לִכְתֹּב לוֹ מִכְתָּב, וְתִרְאֶה לְהַעֲבִירוֹ לְ... וְהוּא יִמְסֹר לוֹ אֶת זֶה בְּכָל מְחִיר, כִּי אֵין לִי כֹּחַ לְהִכָּנֵס בְּוִכּוּחִים, וַאֲפִלּוּ שֶׁכְּבָר יִתְפֹּס אוֹתִי דֶּרֶךְ הַטֶּלֶפוֹן אַגִּיד לוֹ, אֵין לִי מַה לְהוֹסִיף עַל הַמִּכְתָּב שֶׁכָּתַבְתִּי לְךָ, וְלָכֵן תַּעֲשֶׂה מַה רַק שֶׁתּוּכַל לִלְחֹץ עַל ... שֶׁיִּמְסֹר לוֹ אֶת הַמִּכְתָּב בַּיָּד, וּמִכָּל זֶה תִּרְאֶה בְּעַצְמְךָ, אֲשֶׁר "שָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם" (תְּהִלִּים ס, כא), וְאָסוּר לִבְטֹחַ בְּשׁוּם בָּשָׂר וָדָם, וְלָכֵן גַּם אַתָּה תִּזָּהֵר מְאֹד, שֶׁיִּשַּׁלְמוּ לְךָ, כִּי אַחֶרֶת יַכְנִיס אוֹתְךָ בְּחוֹבוֹת, חַס

וְשָׁלוֹם, רְאֵה לְכְתֹּב לִי מַה נַּעֲשֶׂה עִם כָּל הָעִנְיָן שֶׁל ... וְכֵן אוֹדוֹת הַמִּכְתָּב הָרָצוּף פֹּה הַאִם מָסְרוּ.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ...

כג תשעה.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, י״ט כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! חַסְדֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁעָזַר לִי וְיָצָאתִי מֵהַצָּרָה הַזּוֹ, כֵּן יַעֲזֹר לִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאֶפְטֹר כְּבָר מֵהַצָּרָה הַגְּדוֹלָה שֶׁהוּא הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם, הַמֵּצֵר רַגְלֵינוּ עַל כָּל פְּסִיעָה וְעַל כָּל שַׁעַל, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אָסוּר לָנוּ לְהִתְפַּעֵל מֵהָרָשָׁע הַזֶּה כְּלָל, כִּי כָּךְ אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל: אַתֶּם רוֹאִים אֶת הָרְשָׁעִים שֶׁהֵם מַצְלִיחִים בְּכ׳ וְג׳ יָמִים בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְסוֹפָם לְהִדָּחוֹת בָּאַחֲרוֹנָה, וְאַתֶּם רוֹאִים אֶת הַצַּדִּיקִים כְּשֶׁהֵם מִצְטַעֲרִים בָּעוֹלָם הַזֶּה בְּכ׳ וְג׳ יָמִים, וְסוֹפָם לִשְׂמֹחַ בָּאַחֲרוֹנָה (סִפְרִי פָּרָשַׁת רְאֵה); וּבְרַבַּאי יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, רַק חִזְקוּ וְאִמְצוּ יַחַד, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְתִשְׁמְרוּ אֶת עַצְמְכֶם מְאֹד מְאֹד, שֶׁלֹּא תִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם שׂוּם קִנְאָה וְשִׂנְאָה, כִּי כָּךְ אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סִפְרִי פָּרָשַׁת עֵקֶב): מַה כּוֹכָבִים אֵין בָּהֶם אֵיבָה וְקִנְאָה וְתַחֲרוּת, אַף צַדִּיקִים אֵין בָּהֶם אֵיבָה וְקִנְאָה וְתַחֲרוּת, וּמַה כּוֹכָבִים אֵין אוֹרוֹ שֶׁל זֶה דּוֹמֶה לָזֶה, אַף צַדִּיקִים אֵין אוֹרוֹ שֶׁל זֶה מֵאִיר כְּאוֹרוֹ שֶׁל זֶה, וּבֶאֱמֶת טָמוּן בַּמַּאֲמָר הַזֶּה סוֹד נִפְלָא עַד מְאֹד, וְהוּא מַה שֶּׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לד), שֶׁלְּכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ נְקֻדָּה מַה שֶּׁאֵין בַּחֲבֵרוֹ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא אֶחָד לֹא יוּכַל לָקַחַת אֶת נְקֻדָּתוֹ. וּכְשֶׁתִּתְבָּרֵרְנָה לָאָדָם יְדִיעוֹת אֵלּוּ, אָז אַף פַּעַם לֹא תִּהְיֶה בֵּינֵיהֶם שׂוּם אֵיבָה וְקִנְאָה וְשִׂנְאָה, אַף שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד הוּא

אוֹר אַחֵר, עִם כָּל זֹאת אֵין בֵּינֵיהֶם לֹא קִנְאָה וְלֹא אֵיבָה וְלֹא שִׂנְאָה, וְכָךְ הִיא דַּרְכָּן שֶׁל צַדִּיקִים. לֹא־כֵן הַסָּמ״ךְ־מ״ם הָרָשָׁע, בָּרָא אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רַק לַעֲסֹק בְּמַחֲלֹקֶת וּבְפֵרוּדִים בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי שֶׁיִּפְלוּ, חַס וְשָׁלוֹם, בַּפַּח שֶׁלּוֹ, אֲבָל בּוֹ בָּרֵגַע כְּשֶׁאָדָם בָּא אֶל יְדִיעָה זוֹ, לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַוָּדַע, שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, אָז יִתְפָּרְדוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן, וְהוּא לֹא יוּכַל לָהֶם כְּלָל. וְזֶה מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (רות רַבָּה, פָּרָשָׁה ה׳, סִימָן ד׳): בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה גָּדוֹל כֹּחָן שֶׁל צַדִּיקִים, שֶׁהֵם חָסִין לֹא בְּצֵל שַׁחַר וְלֹא בְּצֵל כַּנְפֵי הָאָרֶץ, אֶלָּא בְּצֵל מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם; כִּי זוֹ עֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים — לְגַלּוֹת לְכֻלָּם, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאִי אֶפְשָׁר לִסְמֹךְ עַל שׁוּם בֶּן אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, וּכְשֶׁנִּתְבָּרְרוֹת יְדִיעוֹת אֵלּוּ, אָז חָסִין רַק בְּצֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז אַף אֶחָד לֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם דָּבָר, וַאֲפִלּוּ שֶׁרוֹאִים שֶׁהָרָשָׁע זוֹכֶה בֵּין כָּךְ בַּדִּין, מִסְתַּתְּרִים בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדְעִים שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה יַד הַשֵּׁם. וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשֶׁכֶת מַפָּלָה מֵפְלָאָה לָרָשָׁע (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נה).

הָעִקָּר רְאוּ לַעֲבֹד עַל עַצְמְכֶם לִהְיוֹת בִּכְלַל צַדִּיקִים, וְאָז כָּל בְּנֵי בֵּיתְכֶם יִהְיוּ כְּמוֹתְכֶם, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (פְּסִיקְתָא רַבָּתִי): כְּשֶׁאָדָם צַדִּיק, אַף בְּנֵי בֵּיתוֹ כְּמוֹתוֹ צַדִּיקִים, וְכָל מִי שֶׁיִּדְבַּק בּוֹ, גַּם־כֵּן יִהְיֶה צַדִּיק, וּכְשֶׁאָדָם רָשָׁע, אַף בְּנֵי בֵּיתוֹ כְּמוֹתוֹ רְשָׁעִים, וְכָל מִי שֶׁיִּדְבַּק בּוֹ, גַּם־כֵּן רְשָׁעִים כָּמוֹהוּ; וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לַעֲבֹד עַל נְקֻדָּה זוֹ לִהְיוֹת צַדִּיק, שֶׁהוּא מַשְׁפִּיעַ תָּמִיד שֶׁתִּהְיֶה לוֹ מִלָּה טוֹבָה — הֵן לְאִשְׁתּוֹ וְהֵן לִילָדָיו וְהֵן לִשְׁכֵנָיו וְהֵן לְכָל מִי שֶׁפּוֹגֵשׁ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּגִּיעַ אֶל זֶה.

בְּלִי נֵדֶר אֶשְׁלַח לְכָל אֶחָד מִכֶּם מִכְתָּב פְּרָטִי, עַל־יְדֵי יְדִידֵנוּ ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשעו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ״ב כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הִנֵּה רָצִיתִי לְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ שְׁנֵי דְּבָרִים: א) הֱיוֹת שֶׁ... הִדְפִּיס עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים ״נֵר לְהַצַּדִּיק״ עַל חֲנֻכָּה, וְהֵם נִמְצָאִים עַכְשָׁו בְּ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ בְּיַבְנְאֵל, וְיַעַן שֶׁבְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת־קֹדֶשׁ צָרִיךְ לִהְיוֹת כִּנּוּס גָּדוֹל מֵהֲמוֹן יְהוּדִים, לָכֵן כְּדַאי לְעוֹרֵר אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּקְחוּ מַה שֶּׁיּוֹתֵר, וּלְהָפִיץ בֵּינֵיהֶם, כִּי זוֹ הִזְדַּמְּנוּת נִפְלָאָה לְתַפֵּס אֶת כֻּלָּם, וְהַשְׁאָר טוֹב שֶׁאַתָּה וְ... וְ... תָּפִיצוּ בִּבְנֵי בְרַק וּבִירוּשָׁלַיִם בִּימֵי חֲנֻכָּה, כִּי זֶה הַזְּמַן לָזֶה. ב) לְדַעְתִּי, מֵאַחַר שֶׁאַתָּה רוֹצֶה לָבוֹא עַל הַחֲתֻנָּה, וְלָכֵן מַה וְלָמָּה לְךָ לְהוֹצִיא הוֹצָאוֹת בְּחִנָּם לָבוֹא לְכָאן עַל שַׁבָּת חֲנֻכָּה, תַּאֲמִין לִי, שֶׁאֲנִי נִמְצָא בְּיַבְנְאֵל וְלֹא כָּאן, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁתַּכְרִיף־וּמְיָד בְּיוֹם חֲמִישִׁי אַחַר חֲנֻכָּה אֲנִי מַגִּיעַ לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְלָמָּה לְךָ לָבוֹא.

הַמְבָרֵךְ אוֹתְךָ בְּשַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תשעז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ״ב כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת הַסְּפָרִים ״נֵר לְהַצַּדִּיק״ שֶׁהִדְפִּיס ... אֵינִי שָׂבֵע רָצוֹן מִזֶּה כְּלָל, כִּי אֶצְלִי הָעִקָּר מַה שֶּׁמַּדְפִּיס ... וְהוּא הַשָּׁלִיחַ נֶאֱמָן טוֹב שֶׁלִּי בְּעִנְיְנֵי הַדְּפָסָה, וְלָכֵן אֲנִי רוֹצֶה רַק לְהַדְפִּיס אֶצְלוֹ, כִּי מַה שֶּׁהוּא

מַדְפִּיס יֵשׁ לָזֶה חֵן וְיֹפִי וְכוּ׳, אֲבָל שֶׁ... עָשָׂה דָּבָר פְּזִיזִי, וְהָלַךְ וְהִדְפִּיס עֲשָׂרֶת אֲלָפִים, וּבְמוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ יִהְיֶה כֻּנָּס גָּדוֹל שֶׁל תַּלְמִידִים, וְהֵם מְצַפִּים שֶׁיִּהְיוּ שָׁם עֶשְׂרוֹת אַלְפֵי אֲנָשִׁים, וְלָכֵן כְּדַאי שֶׁכָּל אֶחָד מֵאֲנָשַׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִסָּעוּ שָׁם לְהָפִיץ, כִּי חֲבָל שֶׁיִּשָּׁאֵר עַד אַחַר חֲנֻכָּה, שֶׁאָז יִהְיֶה כְּמוֹ אֶתְרוֹג בְּפוּרִים וְכוּ׳, וְלָכֵן שֶׁיִּקְחוּ אֶת זֶה וְיָפִיצוּ אֶת זֶה כַּמָּה שֶׁרַק יְכוֹלִים, וְאֶת הַכֶּסֶף יִמְסְרוּ לְ... וְתִמְסֹר לְ... תֹּכֶן הַמִּכְתָּב.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תשעח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ״ב כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... שֶׁיִּחְיוּ.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת בָּעִתִּים הַלָּלוּ, לֹא הָיָה הַפְנַאי לַהֲשִׁיבְכֶם.

חַסְדֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁשְּׁנֵי בָּנִים שֶׁלָּכֶם לוֹמְדִים אֶצְלִי בְּהַתְמָדָה, וּמִתְנַהֲגִים בִּמְדּוֹת טוֹבוֹת וּבְהַנְהָגָה טוֹבָה, יַעֲזֹר לָכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בְּהַרְבֵּה נַחַת מֵהֶם, וְתָמִיד תִּבַשְּׂרוּ לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

נָא וְנָא אַל תֶּחֱלַשׁ דַּעְתְּכֶם שֶׁהַמְּקֻוֶה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, הֵן אֱמֶת שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ כַּמָּה צַעַר וְעָגְמַת נֶפֶשׁ גָּרַמְתִּי לָכֶם, אֲבָל כְּבָר אָמַר הֶחָכָם: אִם הַהֶכְרֵחַ לֹא יְשֻׁבַּח, אֲבָל גַּם לֹא יְגֻנֶּה, כִּי לֹא הָיְתָה לִי בְּרֵרָה, הֻצְרַכְתִּי לִבְנוֹת מִקְוֶה, וְלָכֵן בָּנִיתִי אֶת זֶה בְּבֵיתְכֶם, יַעֲזֹר לָכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּזְכוּת זוֹ, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם בַּיִת וְדִירָה עֲנָקִית מִשֶּׁלָּכֶם, וְיִהְיֶה בֵּיתְכֶם בֵּית וַעַד לַחֲכָמִים, וְתִרְווּ רֹב נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חַלַצֵיכֶם, שֻׁכֻּלָּם יִהְיוּ צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת, וּבַזְּכוּת הַזּוֹ שֶׁהַמִּקְוֶה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיוּ לָכֶם בָּנִין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, וַחֲתָנִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, וְכֻלָּם יִרְאֵי הַשֵּׁם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשעט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ״ב כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! מַה שֶּׁקָּשֶׁה לְךָ קֻשְׁיוֹת וְכוּ׳, וְזֶה מְעַקֵּם אֶת לִבְּךָ וְכוּ׳, תַּאֲמִין לִי, שֶׁזֶּה אֶצְלִי פִּי אֶלֶף, כִּי אֲנִי רוֹאֶה בְּחוּשׁ עַיִן בְּעַיִן אֵיךְ שֶׁהַסָּמ״ךְ־מֵ״ם בְּעַצְמוֹ לוֹחֲם נֶגְדֵּנוּ, וְהָרָשָׁע הַזֶּה זוֹכֶה בַּדִּין, וְאֵין לִי בַּמֶּה לְהִתְנַחֵם, אֶלָּא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁאָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נה): הָרְשָׁעִים יֵשׁ לָהֶם כֹּחַ גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, אַךְ כְּשֶׁמִּתְחַבְּאִים בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִצּוֹלִים מֵהֶם, וְעִקַּר הַהַצָּלָה שֶׁלִּבּוֹ נִתְפַּשֵּׁט מֵעִקְּמִיּוּתוֹ, כִּי קֹדֶם שֶׁנִּתְכַּסֶּה בְּהַצֵּל, הַיְנוּ צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ פֹּה יַד הַשֵּׁם, וְהָרָשָׁע הַזֶּה הוּא שָׁלִיחַ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כְּדֵי לְהַכּוֹת בָּנוּ, קֹדֶם שֶׁמַּשִּׂיגִים אֶת זֶה, נִכְנָסִים קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת בְּלֵב הָאָדָם, וְיֵשׁ לוֹ עַקְמִימוּת, וְקָשֶׁה לוֹ לְהִתְפַּלֵּל, אֲבָל תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס בְּצִלּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִסְתַּתֵּר בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיּוֹדֵעַ אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין הַרְבֵּה דְּבָרִים, עַל־יְדֵי־זֶה לִבּוֹ מִתְפַּשֵּׁט מֵעִקְּמִיּוּתוֹ שֶׁהָיָה לוֹ קֹדֶם שֶׁעָבַד צִדְקַת הַשֵּׁם, כִּי מִתְּחִילָּה נֶעֱקַם לִבּוֹ מִלְּהַאֲמִין בִּשְׁלֵמוּת בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי הָיָה נִדְמֶה לוֹ, שֶׁעִוֶּת חַס וְשָׁלוֹם, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת הַדִּין, אֲבָל עַכְשָׁו שֶׁרוֹאֶה צִדְקַת הַשֵּׁם, נִתְיַשֵּׁר לִבּוֹ בִּשְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה, וְאָז מְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ, וּמִתְפַּלֵּל עַל צָרָכָיו. כִּי עִקַּר הַתְּפִלָּה הוּא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, שֶׁמַּאֲמִין שֶׁהַכֹּל בִּרְשׁוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וַאֲפִלּוּ מְשַׁנֶּה אֶת הַטֶּבַע, וְאֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְקַפֵּחַ שְׂכַר כָּל בְּרִיָּה, כִּי צַדִּיק הַוָ״ה בְּכָל דְּרָכָיו וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְזֶה עִקַּר הִתְחַזְּקוּתִי, שֶׁיֵּשׁ דְּבָרִים שֶׁאִי

אֶפְשָׁר לְהָבִין, וְאַף שֶׁרָשָׁע גָּדוֹל בִּשְׁעָתוֹ, אֲבָל לְבַסּוֹף יִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ח׳); וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יג), שֶׁהַרְבֵּה אֲנָשִׁים מִתְרַחֲקִים מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא דַּיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁנִּפְלוּ עֲלֵיהֶם קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת, שֶׁרָאוּ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ וְצַדִּיק וְרַע לוֹ, אֲבָל עַל־יְדֵי שֶׁזּוֹכִים לָבוֹא לֶחָכְמָה, וְלִשְׁמֹעַ אֱצְלוֹ תּוֹרָה, הוּא מַעֲלֶה אוֹתָם עֲלָיָה אַחַר עֲלִיָּה, עַד שֶׁנִּתְיַשֶּׁרֶת הָעַקְמֻמִיּוּת, וּכְבָר לֹא קָשֶׁה לָהֶם שׁוּם קֻשְׁיוֹת, וְלֹא אִכְפַּת לָהֶם שׁוּם דָּבָר, הֵם יוֹדְעִים שֶׁ״צַדִּיק הַוְיָ״ה בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו״ (תְּהִלִּים קמה); וְתַאֲמִין לִי, אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר! כִּי זוֹ כָּל הִתְחַזְּקוּתִי כָּל יוֹם וָיוֹם, שֶׁאֲנִי רוֹאֶה, שֶׁהַסָּמ״ךְ־מ״ם מוֹסֵר אוֹתָנוּ בְּכָל מִינֵי מְסִירוֹת, וְעוֹשֶׂה רִשְׁעוּת כְּלַפֵּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהוּא מְסִית וּמַדִּיחַ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא זוֹכֶה בַּדִּין, וְכָל הָרַבָּנִים נוֹתְנִים לוֹ אֶת הַצֶּדֶק, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה הוֹרֵס אוֹתִי לְגַמְרֵי, אֵיךְ יִהְיֶה פֹּה עִוּוּת הַדִּין. וְלֹא בְּחִנָּם עוֹבֵר עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מַה שֶּׁעוֹבֵר, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֵין יוֹם שֶׁאֵין קְלָלָתוֹ מְרֻבָּה מֵחֲבֵרוֹ, בְּכָל יוֹם מֵתִים בְּנֵי־אָדָם צְעִירִים וִילָדִים קְטַנִּים בְּמִיתוֹת מְשֻׁנּוֹת, מִיתוֹת אַכְזָרִיּוֹת, וְאֵלּוּ הָרַבָּנִים עוֹשִׂים יוֹם תְּפִלָּה... וּמְעוֹרְרִים עַל תְּשׁוּבָה... בְּשָׁעָה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת קלט.): תַּנְיָא רַבִּי יוֹסֵי בֶּן אֱלִישָׁע אוֹמֵר, אִם רָאִיתָ דּוֹר שֶׁצָּרוֹת רַבּוֹת בָּאוֹת עָלָיו, צֵא וּבְדֹק בְּדַיָּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל פֻּרְעָנֻיּוֹת שֶׁבָּאוֹת לָאָדָם, לֹא בָּאוֹת אֶלָּא בִּשְׁבִיל דַּיָּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְעַל־כֵּן בִּמְקוֹם שֶׁיַּחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלֹא יִתְּנוּ כֹּחַ אֶל הַדַּיָּנִים, עוֹד עוֹסְקִים לַעֲשׂוֹת יוֹם תְּפִלָּה לָרַבִּים... וְהִיא כְּדֻגְמָא שֶׁנּוֹתְנִים לֶחָתוּל לִשְׁמֹר עַל הֶחָלָב... וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שָׁם): אֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ עַל יִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁיִּכְלוּ שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים רָעִים מִיִּשְׂרָאֵל. וְרוֹאִים בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, מַה שֶּׁקּוֹרֶה כָּאן בְּיַבְנְאֵל, שֶׁיָּכוֹל הָ׳רַב הַמְקוֹמִי׳ לוֹמַר דְּרָשָׁה לְנָשִׁים מִתּוֹשָׁבוֹת הַמָּקוֹם, שֶׁיּוֹתֵר טוֹב שֶׁיֵּלְכוּ בְּמִקְלַחַת, מֵאֲשֶׁר יִשְׁתַּמְּשׁוּ בַּמִּקְוֶה שֶׁל חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, רַחֲמָנָא לִצְלָן, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, אֵיךְ מַכְשִׁילִים אֶת נְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בָּאסּוּר הֶחָמוּר שֶׁל נִדָּה, וְעוֹד נִקְרָאִים ׳רַב׳ בְּיִשְׂרָאֵל, ׳רַב מְקוֹמִי׳ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל... וַאֲנִי לֹא יָכוֹל לְהַסְבִּיר לְךָ, אֵיךְ שֶׁהַלֵּב שֶׁלִּי נוֹטֵף דָּם, וְהָעֵינַיִם נוֹטְפוֹת דְּמָעוֹת מֵרֹב צַעַר,

אֲבָל זֶה עִקַּר נֶחָמָתִי, שֶׁאֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה אֲמִתִּית, שֶׁגַּם הַסּוֹף שֶׁלּוֹ יָבוֹא, וְנִגָּאֵל מֵהַצָּרוֹת הָאֵלּוּ.

עַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֶפְנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל יִהְיוּ לְךָ שׁוּם קֻשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אַדְרַבָּה, רְאֵה לְהִתְחַזֵּק יוֹתֵר וְיוֹתֵר לַעֲסֹק בְּצָרְכֵי צִבּוּר בֶּאֱמוּנָה, וְתַאֲמִין לִי, כִּי בּוֹא תָּבוֹא עַל שְׂכָרְךָ, אֲשֶׁר אַתָּה לֹא יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶל מַה תִּזְכֶּה, וּשְׂכָרְךָ בְּצִדּוֹ, שֶׁאַתָּה רוֹאֶה אֵיךְ שֶׁשְּׁנֵי בָּנֶיךָ לוֹמְדִים אֶצְלִי תּוֹרָה בְּהַתְמָדָה וּבִתְשׁוּקָה רַבָּה, וּמִתְעַלִּים בְּמִדּוֹת טוֹבוֹת בְּכָל יוֹם, זֶה כְּבָר הַשָּׂכָר. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהֵם יִהְיוּ הַתְחָלָה, וְכָךְ יִמָּשְׁכוּ אֶצְלְךָ כָּל הַיְלָדִים, כִּי אֵין עוֹד טוֹב וְנֹעַם בַּחַיִּים מִלִּזְכּוֹת לִילָדִים טוֹבִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד. וְהָעִקָּר שֶׁלֹּא יִהְיוּ לְךָ שׁוּם קֻשְׁיוֹת כְּלָל, כִּי יֵשׁ הַרְבֵּה דְּבָרִים שֶׁלֹּא יוֹדְעִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשפ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ״ב כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּבִפְרָט בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, שֶׁהוּא יוֹם שֶׁמֵּאִיר הָאוֹר אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא בְּלִי שׁוּם צְמְצוּמִים וְהַגְבָּלוֹת, וּבְשֶׁכֵּיל זֶה אָסוּר לַעֲשׂוֹת שׁוּם מְלָאכָה, כִּי אָז עַם יִשְׂרָאֵל בְּמַדְרֵגָה יוֹתֵר גְּבוֹהָה מִמַּלְאָכִים, כִּי הֵם נִכְלָלִים לְגַמְרֵי בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא. וְעִקַּר הַשַּׁבָּת אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, לְהִתְעַנֵּג בְּנֹעַם הַשַּׁבָּת, כִּי אֲכִילַת שַׁבָּת הוּא כֻּלּוֹ קֹדֶשׁ, כֻּלּוֹ אֱלֹקוּת

(לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נז); וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ פַּעַם בִּלְשׁוֹן גְּעָרָה: אֵינִי מֵבִין אֶתְכֶם, אִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹמֵר, אִכְלוּ הַיּוֹם, כִּי שַׁבָּת הַיּוֹם, הַיּוֹם לֹא תִמְצְאֻהוּ בַּשָּׂדֶה; הָאַבָּא אוֹמֵר לְבָנָיו: אִכְלוּ, וְאַתֶּם לֹא אוֹכְלִים... הֲרֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ צִוָּה לָנוּ לְעַנֵּג אֶת הַשַּׁבָּת וְלִשְׁמֹחַ בָּהּ, וְלֹא בְּחִנָּם שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת קיח): כָּל הַמְעַנֵּג אֶת הַשַּׁבָּת, נוֹתְנִים לוֹ מִשְׁאֲלוֹת לִבּוֹ; כְּשֶׁאֶחָד מַרְגִּישׁ עֹנֶג שַׁבָּת, נֹעַם הַשַּׁבָּת, וּמְבַקֵּשׁ מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נֹעַם הַשַּׁבָּת, מְמַלְּאִים כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִבּוֹ, וְעַל־כֵּן רָאוּ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד בְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ב׳, הֲלָכָה ח׳): ״בִּרְכַּת ה׳ הִיא תַּעֲשִׁיר״ — זוֹ בִּרְכַּת שַׁבָּת; כִּי כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת שֶׁבָּאוֹת לָאָדָם בְּשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל, הֵן רַק בִּזְכוּת שַׁבָּת; וְעַל־כֵּן תִּשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹחַ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, וְתַעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לֹא לִהְיוֹת עֲצוּבִים בְּשַׁבָּת, וְלֹא לָרִיב בְּשַׁבָּת. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה ל׳, סִימָן ו׳): בְּשָׁעָה שֶׁהָאָדָם שׁוֹמֵר אֶת הַשַּׁבָּת, הוּא גּוֹזֵר גְּזֵרָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְקַיְּמָהּ, כָּל־כָּךְ גְּדוֹלָה הִיא הַשַּׁבָּת; וְעַל־כֵּן תִּתְאַסְּפוּ יַחַד בְּשַׁבָּת, וְתַעֲשׂוּ עֹנֶג שַׁבָּת, וְכֵן בְּקִדּוּשָׁא רַבָּא דְּשַׁבָּת לְהִתְאַסֵּף. וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל — בְּסְעֻדָּה שְׁלִישִׁית, וּלְדַבֵּר הַרְבֵּה מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְהַחֲזִיק עַצְמוֹ בְּיַחַד. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יַלְקוּט יַיְקְהֵל, רֶמֶז ת״ח): אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עֲשֵׂה לְךָ קְהִלּוֹת גְּדוֹלוֹת, וּדְרֹשׁ לְפָנֶיהֶם בָּרַבִּים הֲלָכוֹת שַׁבָּת, כְּדֵי שֶׁיִּלְמְדוּ מִמְּךָ דּוֹרוֹת הַבָּאִים לְהַקְהִיל קְהִלּוֹת בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת; כִּי זֶה עִנְיָן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד לְהִתְאַסֵּף יַחַד בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנָּא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פֶּרֶק א׳): אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אַף־עַל־פִּי שֶׁאַתֶּם עוֹשִׂים מְלָאכָה כָּל ו׳ יָמִים, אֲבָל שַׁבָּת יַעֲשֶׂה כֻּלּוֹ תּוֹרָה, מִכָּאן אָמְרוּ, יֹשְׁבִים אָדָם בְּשַׁבָּת, וְיֵלֵךְ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת וּלְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְיִקְרָא בַּתּוֹרָה, וְיִשְׁנֶה בַּנְּבִיאִים, וְאַחַר־כָּךְ יֵלֵךְ לְבֵיתוֹ, וְיֹאכַל וְיִשְׁתֶּה; הֲרֵי לָכֶם, שֶׁעִקַּר הַשַּׁבָּת צְרִיכִים לְבַלּוֹת עִם דִּבּוּרֵי תּוֹרָה וּבַאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וְלִשְׁמֹחַ בְּנֹעַם וְעֹנֶג הַשַּׁבָּת. וְכָל זֶה מְעוֹרֵר אוֹתָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכֶּה כְּבָר לָגוּר בְּיַחַד אִתְּכֶם, וְלִשְׁמֹחַ

בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת, וּלְהִתְאַסֵּף בְּיַחַד, וּלְדַבֵּר מִדִּבּוּרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְנַרְגִּישׁ אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ כְּדֶגְמַת אַחִים אֲהוּבִים.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תשפא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ״ג כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי לִשְׁמֹעַ אֶת הַטּוֹב מִמְּךָ, וְאֵיךְ אַתָּה מִסְתַּדֵּר, וּמַה וְאֵיךְ עוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּיוֹתֵר, וּבִפְרָט שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לִהְיוֹת מְלַמֵּד תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, שֶׁאָצְלוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְצַדִּיקִים הָיוּ מְכַבְּדִים מְאֹד מְאֹד מְלַמֵּד תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן הַמְלַמֵּד דִּבְרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית עִם הַיְלָדִים, אֲשֶׁר צְרִיכִים לְהִתְאַזֵּר בְּמִדַּת הַסַּבְלָנוּת, כִּי מְלַמֵּד צָרִיךְ לִהְיוֹת סַבְלָן גָּדוֹל עַל כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וּבִפְרָט עִם הַיְלָדִים, צְרִיכִים סַבְלָנוּת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ״ג כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי חָפֵץ לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּכֶם.

רְאוּ לְהִתְחַזֵּק לָגוּר בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְאֶחָד יְכַבֵּד אֶת הַשֵּׁנִי, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שֶׁתְּבַשְּׂרוּ לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת, וְתָגוּרוּ פֹּה בְּיַבְנְאֵל דַּיְקָא, וְתִהְיֶה לָכֶם הַצָּלָחָה יוֹצֵאת מִן הַכְּלָל. הָעִקָּר תִּשְׁמְרוּ אֶת עַצְמְכֶם מִמַּחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת, וְאַל תַּנִּיחוּ שֶׁאֶחָד מִבַּחוּץ יִתְעָרֵב בְּחַיֵּי נִשּׂוּאֵיכֶם, כִּי זֶה לֹא בָּרִיא, אַתֶּם לֹא צְרִיכִים לְסַפֵּר לְאַף אֶחָד מִמַּה שֶּׁקּוֹרֶה בֵּינֵיכֶם. הָעִקָּר רְאוּ שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם וְאַהֲבָה בֵּינֵיכֶם וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחוּ בְּחַיֵּי נִשּׂוּאֵיכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשפג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ״ג כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ, אַךְ לֹא יָכֹלְתִּי לְהָשִׁיב לְךָ תֵּכֶף־וּמִיָּד, כִּי לֹא הָיִיתִי בְּקַו הַבְּרִיאוּת וְכוּ׳, וְעָבַרְתִּי נִתּוּחַ וְכוּ׳, בְּשְׁבִיל זֶה נִתְעַכֵּב עַד עַכְשָׁו.

אוֹדוֹת הַתַּלְמוּד־תּוֹרָה, אֲנִי עוֹסֵק רַק שֶׁתִּהְיֶה סַבָּלָנוּת לַמְלַמְּדִים, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר.

אֲנִי רוֹאֶה בִּשְׁבִילְכֶם עֲתִיד גָּדוֹל פֹּה בְּיַבְנְאֵל, שֶׁתִּהְיֶה לָכֶם פַּרְנָסָה בְּשֶׂפַע, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבְּקָרוֹב תִּהְיֶה לְךָ מִשְׂרָה מְאֹד מְאֹד טוֹבָה, וְתַצְלִיחִי מְאֹד מְאֹד.

נָא וְנָא רְאִי לְחַזֵּק אֶת נְשֵׁי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְתַחַזִּיקוּ אֶת עַצְמְכֶם בְּיַחַד, וְאָז טוֹב לָכֶם כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשפד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ״ג כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּכֶם — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּעַבְרִי אֶת הָהֲרָיוֹן בְּקַלּוּת, וּתְבַשְּׂרִי לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

נָא וְנָא תִּשְׁתַּדְּלִי, שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם אַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְתִשָּׁאֲרוּ לָגוּר פֹּה בְּיַבְנְאֵל, וְכָךְ תִּהְיֶה לָכֶם הַצָּלָחָה בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת. וּבָרֵגַע שֶׁתֵּצְאוּ מִפֹּה, יַתְחִילוּ הַבָּעָיוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, וַאֲנִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁאֲנִי מְדַבֵּר, אַתֶּם צְרִיכִים לִהְיוֹת עַצְמְאִיִּים, וְאַל תַּנִּיחוּ שֶׁיָּסִיתוּ אֶתְכֶם הַהוֹרִים מִשְּׁנֵי הַצְּדָדִים, הִתְחַתַּנְתֶּם, אַתֶּם כְּבָר עַצְמְאִיִּים. וְאֶת הַכֹּל הַזֶּה תִּקְחוּ בְּיֶדְכֶם, כִּי אַחֶרֶת אִם תִּהְיוּ מֻשְׁפָּעִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, אָז זֶה יַסִּית נֶגֶד זֶה, וְזֶה יַסִּית נֶגֶד זֶה, וְאָז יַתְחִילוּ הַבָּעָיוֹת, וְלָמָּה לָכֶם לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְכֶם בִּבְעָיוֹת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלָתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשפה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ״ג כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי לִשְׁמֹעַ אֵיךְ אַתֶּם מִסְתַּדְּרִים, כִּי אַתֶּם חֲקוּקִים בְּפִנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, כִּי אַתֶּם זוֹכְרִים אֵיךְ שֶׁמָּסַרְתִּי אֶת

נַפְשִׁי בַּעֲבוּרְכֶם שֶׁתִּתְחַתְּנוּ, וְלָכֵן אַתֶּם חֲשׁוּבִים בְּעֵינַי כִּילָדִים מַמָּשׁ, וְלָכֵן מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי, שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם וְאַהֲבָה בֵּינֵיכֶם, וְאֶחָד יָבִין אֶת הַשֵּׁנִי, וּצְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד לְכַבֵּד אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וְלֹא לְדַקֵּר אֶת הַשֵּׁנִי, אַדְרַבָּה הַבַּעַל צָרִיךְ מְאֹד מְאֹד לְחַזֵּק אֶת אִשְׁתּוֹ וְלָתֵת לָהּ מַה שֶּׁהִיא רַק צְרִיכָה, וְאִם אֵין, צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַשְׁפִּיעַ עֲלֵיכֶם, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם שֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם, וְלֹא יֶחְסַר לָכֶם שׁוּם דָּבָר.

אֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה, שֶׁתִּכְתְּבוּ לִי בִּפְרָטִיּוּת הַטּוֹב אֶצְלְכֶם, וּמַמָּשׁ תְּחַיּוּ אוֹתִי.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשפו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ״ג כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחַיֶּה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ כְּבָר פַּעֲמַיִם, וְרָצִיתִי לְהָשִׁיב לְךָ, אֲבָל בֵּין כָּךְ הָיִיתִי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכֵן בֵּין כָּךְ עָבַרְתִּי נִתּוּחַ וְכוּ׳, וְלֹא הָיָה לִי הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבְךָ וְכוּ׳, אַךְ הֱיוֹת שֶׁעַכְשָׁו מִתְחַדְּשִׁים כַּמָּה דְּבָרִים, אָמַרְתִּי לָרוּץ שׁוּרוֹתַיִם אֵלּוּ אֵלַיִךְ.

אוֹדוֹת בִּנְךָ ... נֶרוֹ יָאִיר, אֲנִי רוֹאֶה פֹּה שִׁנּוּי גָּדוֹל לְרָעָה, אַף שֶׁדִּבַּרְתִּי עִמּוֹ הַרְבֵּה מְאֹד, וַאֲנִי רוֹאֶה שֶׁלֹּא עוֹזֵר בִּכְלָל.

קֹדֶם כֹּל, בְּיוֹם שִׁשִּׁי הוּא מֻכְרָח לִהְיוֹת פֹּה, כִּי זֶה סֵדֶר מֵהַיְשִׁיבָה, וְאֵין לְהִתְחַמֵּק בְּשׁוּם תֵּרוּץ שֶׁבָּעוֹלָם. וְשֵׁנִית, בַּקַּשְׁתִּי מִמֶּנּוּ שֶׁהוּא מֻכְרָח לִהְיוֹת בְּסְעֻדָּה שְׁלִישִׁית כָּאן בַּיְשִׁיבָה, שֶׁלְּכָל הַפָּחוֹת יִשְׁמַע דִּבְרֵי תוֹרָה שֶׁאֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים, אֲנִי מַקְפִּיד שֶׁיִּהְיוּ פֹּה

כָּל הַתַּלְמִידִים עַל כָּל הַשָּׁלֹשׁ סְעֻדוֹת: לֵיל שַׁבָּת, בְּשַׁבָּת בַּבֹּקֶר וּבִסְעֻדָּה שְׁלִישִׁית; אַךְ מֵחֲמַת שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ מָה עוֹבֵר עֲלֵיכֶם, עָשִׂיתִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, אַךְ אָמַרְתִּי שֶׁמֻּכְרָח לִהְיוֹת פֹּה בִּסְעֻדָּה שְׁלִישִׁית.

לְבַסּוֹף מַה קָּרָה בְּיוֹם שִׁשִּׁי? הוּא בָּרַח, אַף שֶׁאָמַרְתִּי לוֹ שֶׁיִּשָּׁאֵר, וּבִסְעֻדָּה שְׁלִישִׁית לֹא הִגִּיעַ, אֲנִי מֻכְרָח לְהַגִּיד לָךְ, שֶׁזֶּה לֹא יָכוֹל לָלֶכֶת כָּכָה, כְּפִי שֶׁאֲנִי רוֹאֶה בִּטְוָח אָרֹךְ, אַתְּ רַק תַּפְסִידִי, כִּי אַתְּ חוֹשֶׁבֶת שֶׁבָּזֶה שֶׁאַתְּ מְסִיתָה אֶת בְּנֵךְ נֶגֶד הָאַבָּא שֶׁלּוֹ, זֶה יוֹעִיל לוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲנִי רוֹאֶה אֶת זֶה, שֶׁחַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא יֵצֵא לְתַרְבּוּת רָעָה, וְאַל תַּחְשְׁבִי שֶׁאֲנִי מַגְזִים, אֲנִי רוֹאֶה אֶת הַהִתְנַהֲגוּת שֶׁלּוֹ וְכוּ׳, וְגַם הַיֵּדַע שֶׁלּוֹ בַּלְמוּדִים וְכוּ׳, זֶה מִתַּחַת לְכָל בִּקֹּרֶת, בָּחַנְתִּי אוֹתוֹ פַּעֲמַיִם בְּשָׁבוּעַ זֶה, וְלֹא יָדַע מַה שֶּׁיֶּלֶד בֶּן שֵׁשׁ יוֹדֵעַ, וּמַה גַּם שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִשְּׁנֵי רָאשֵׁי הַיְשִׁיבָה, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לָהֶם בְּעָיוֹת, וְעַל־כֵּן חוּסִי וְחִמְלִי עַל בְּנֵךְ, וְאַל תַּחְשְׁבִי כִּי בָּזֶה שֶׁתִּתְנִי לוֹ גִּבּוּי הוּא יַצְלִיחַ, אַדְרַבָּה, הוּא יִכָּשֵׁל, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם. וּלְבַסּוֹף יֵצֵא לְתַרְבּוּת רָעָה, וְלִשְׁנֵיכֶם לֹא יִהְיֶה מִמֶּנּוּ שׁוּם דָּבָר וְכוּ׳ וְכוּ׳.

אֵין לִי פֹּה שׁוּם נְגִיעָה כְּלָל, כִּי אַתְּ חֲשׁוּבָה אֶצְלִי מְאֹד, וְהוּא חָשׁוּב אֶצְלִי בְּדִיּוּק כְּמוֹ שֶׁאַתְּ חֲשׁוּבָה, אֲנִי עוֹמֵד מִן הַצַּד וְרוֹאֶה אֵיךְ שֶׁאַתֶּם שְׁנֵיכֶם הוֹרְסִים אֶת הַבֵּן הַזֶּה, כִּי חֲבָל מְאֹד מְאֹד.

וְלָכֵן בָּאתִי לְבַקֵּשׁ אוֹתָךְ מְאֹד מְאֹד, שֶׁתָּחוּסִי וּתְרַחֲמִי עַל בְּנֵךְ, אִם אַתְּ רוֹצָה שֶׁיַּצְלִיחַ דַּרְכּוֹ, הוּא צָרִיךְ לִהְיוֹת פֹּה בַּיְשִׁיבָה בְּדִיּוּק כְּמוֹ כָּל הַבַּחוּרִים בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, וְאִם אַתְּ לֹא יְכוֹלָה לַעֲמֹד בַּתְּנָאִים הָאֵלּוּ, שֶׁהוּא מֻכְרָח לִהְיוֹת פֹּה בְּיוֹם שִׁשִּׁי, וְכֵן עַל־כָּל־פָּנִים בִּסְעֻדָּה שְׁלִישִׁית בְּשַׁבָּת, אֲנִי מֻכְרָח לְהַגִּיד לָךְ, שֶׁהוּא צָרִיךְ לָלֶכֶת לִישִׁיבָה אַחֶרֶת.

זִכְרִי הֵיטֵב מַה שֶּׁאָמַרְתִּי לָךְ, וְתִקְחִי אֶת זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב אֶל לִבֵּךְ, כִּי עִם הַהַנְהָגָה הַזּוֹ שֶׁאַתְּ מִתְנַהֶגֶת עִמּוֹ, חַס וְחָלִילָה, הוּא יִדָּרְדֵּר, עַד שֶׁלֹּא תִּהְיֶה לָךְ שְׁלִיטָה עָלָיו, וְלָכֵן רְאִי לְהַצִּיל אוֹתוֹ מִבְּעוֹד מוֹעֵד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ שֶׁתַּצְלִיחִי, הָעִקָּר שֶׁתִּשְׁמְעִי בְּקוֹלִי, וְלֹא תִּתְחָרְטִי.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשפז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ״ג כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר (מִשְׁלֵי יז, כח): ״גַּם אֱוִיל מַחֲרִישׁ חָכָם יֵחָשֵׁב, אָטֵם שְׂפָתָיו נָבוֹן״, אֶחָד שֶׁהוּא שׁוֹתֵק, כֻּלָּם חוֹשְׁבִים עָלָיו שֶׁהוּא הֶחָכָם הֲכִי גָּדוֹל; וְלָכֵן רוֹאִים הַרְבֵּה אֲנָשִׁים רָצִים אַחַר שׁוֹטֶה וּכְסִיל, וְחוֹשְׁבִים מִי יוֹדֵעַ אֵיזֶה צַדִּיק הוּא זֶה?! וּלְבַסּוֹף זֶהוּ סְתָם שׁוֹטֶה בּוּר וְעַם הָאָרֶץ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁבְּאֱמֶת חָכָם, בְּוַדַּאי רָאוּי לוֹ לִשְׂתֹּק, וְלֹא לְהִכָּנֵס עִם אַף אֶחָד בְּוִכּוּחִים, כִּי זֶה לֹא יָבִיא לוֹ שׁוּם כָּבוֹד רַק הַהֶפּוּךְ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשפח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ״ג כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי שֶׁאַתָּה עוֹסֵק בַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה — אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל.

תַּעֲשֶׂה לְעַצְמְךָ חֹק וְלֹא יַעֲבֹר לִלְמֹד בְּכָל יוֹם קוּנְטְרֵס אֶחָד

מ״אוֹצַר הַקוֹנְטְרֵסִים״, וְזֶה יַכְנִיס בְּךָ הַרְבֵּה הִתְחַזְּקוּת. וְלָכֵן רְאֵה לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז לְדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּלְדַבֵּר עִם אֲחֵרִים בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשפט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר מִקֵּץ, כ״ד כִּסְלֵו ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אַל תִּבַּלְבֵּל עַצְמְךָ מֵאַף אֶחָד, וּבִפְרָטִיּוּת מִמְּשֻׁגָּעִים, בְּוַדַּאי הֵם מְסַכְּנִים אֶת יַלְדֵיהֶם, כִּי אַף אֶחָד לֹא יִרְצֶה לְשַׁדֵּךְ עַצְמָם עִמָּהֶם, אַף אֶחָד אֵינוֹ רוֹצֶה מְחֻתָּנִים מְשֻׁגָּעִים.

רְאֵה לְדַוֵּחַ אֵיךְ הָלַךְ אֶתְמוֹל בַּלַּיְלָה הַהֲפָצָה, הַאִם נִמְכְּרוּ כָּל הַסְּפָרִים ״נֵר לְהַצַּדִּיק״, וְכֵן מַה חֲדָשׁוֹת תִּשְׁאַל אֶת ... הַאִם נִתְחַדֵּשׁ מַשֶּׁהוּ.

תְּהִלָּה לָאֵל, הַיּוֹם נַעֲשָׂה בְּדִיּוּק ל״ב שָׁנָה מֵאָז שֶׁהִתְחַלְתִּי לִכְתֹּב מִכְתָּבִים לִבְנֵי הַנְּעוּרִים, וְנִתְיַסְּדָה הַסִּדְרָה שֶׁל סִפְרֵי שׁו״ת ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, אֲשֶׁר אִם יֵדָפֵס הַכֹּל, כְּבָר יִהְיֶה לְכָל הַפָּחוֹת כִּשְׁלֹשׁ־מֵאוֹת כְּרָכִים. חַסְדֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר עַד כֹּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמָיו, וְלֹא עֲזָבוּנוּ חֲסָדָיו.

אֲנִי מְקַוֶּה לִשְׁבוֹת בְּשַׁבָּת הַבָּאָה פָּרָשַׁת וַיִּגַּשׁ בְּיַבְנְאֵל, וְאֶת הַהִלּוּלָא שֶׁל מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל נַעֲשֶׂה בְּאוֹלָם גָּדוֹל בְּאַשְׁדּוֹד.

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה...

כג תשצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֵיל א׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה, שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה אֶצְלְךָ שְׁלוֹם־בַּיִת אֲמִתִּי, רַק אַל תַּבְטִיחַ כְּסָפִים וְכוּ׳, כִּי שָׁלוֹם צָרִיךְ לִהְיוֹת אֲמִתִּי בְּלִי שׁוּם תְּנָאִים, וּבִפְרָטִיּוּת תְּנָאִים שֶׁל כְּסָפִים וְכוּ׳, אֲבָל אַתָּה מִצִּדְּךָ תִּהְיֶה וַתְּרָן עַד הַסּוֹף, כִּי כָּךְ הוֹלְכִים הַחַיִּים, שֶׁצְּרִיכִים לְוַתֵּר כָּל הַחַיִּים, וּבִפְרָטִיּוּת עִם אִשָּׁה, עִקַּר הַהַצְלָחָה לֹא לִהְיוֹת צוֹדֵק רַק פִּקֵּחַ.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר אֶת הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כְּשֶׁמְּנַיִן יְהוּדִים מִתְקַבְּצִים בְּשַׁעַר הַשָּׁמַיִם בְּעֵת חֲצוֹת, וְאוֹמְרִים שָׁם תִּקּוּן חֲצוֹת, וְגוֹמְרִים אֶת כָּל הַתְּהִלִּים. הֲלֹא זוֹ זְכוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְכֵן אַתָּה זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים בָּזֶה שֶׁזְּכוּת הָרַבִּים תְּלוּיָה בּוֹ, וּמַה מְּאֹד גָּדְלָה שִׂמְחָתִי, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לְנַסֵּעַ עַל שַׁבָּת חֲנֻכָּה אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וּבְוַדַּאי תַּזְכִּיר אוֹתִי תָּמִיד לְטוֹבָה, כִּי אֲנִי צָרִיךְ לִישׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת עַד מְאֹד.

נָא אַל תִּשְׁלַח לְכָאן כֶּסֶף, אֲנִי בָּא בְּשָׁבוּעַ הַבָּא, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאֶשְׁבּוֹת בִּיבְנְאֵל בְּשַׁבָּת פָּרָשַׁת וַיִּגַּשׁ, וּבֹא תָּבוֹא אֶצְלִי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשצא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֵיל א׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה אֲנִי מְקַוֶּה לִשְׁבוֹת בְּשַׁבָּת הַבָּאָה פָּרָשַׁת וַיִּגַּשׁ בִּיבָנְאֵל, וְאָז נִתְחַזֵּק יַחַד, וְהַכֹּל יָבוֹא עַל נָכוֹן, נְסַדֵּר הַכֹּל עַל הַצַּד הַיּוֹתֵר טוֹב.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ. וְתֵדַע, שֶׁעִקַּר גְּדֻלַּת בַּר יִשְׂרָאֵל הוּא לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְלַהֲפֹךְ אֶת הַיָּגוֹן וְהָאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, וְתָמִיד תִּזְכֹּר, כִּי אַתָּה רַק "נִבְרָא" וְלֹא "בּוֹרֵא", וְאָז אַף פַּעַם לֹא תִּהְיֶה בְּעַצְבוּת, כִּי מַה שֶּׁקָּרָה, זֶה רַק הָיָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל עֶגְמַת נֶפֶשׁ הִיא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּדֵי לְמָרֵק אֶת עֲוֹנוֹתֵינוּ, וַאֲנַחְנוּ רַק נִבְרָאִים, וְהַכֹּל נַעֲשֶׂה רַק מֵהַבּוֹרֵא עוֹלָם, וְלָכֵן אֵין מַה לִּהְיוֹת בְּעַצְבוּת, וּבִפְרָטִיּוּת עַכְשָׁו בִּימֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים, וְתַאֲמִין לִי, שֶׁאֲנִי מָלֵא צָרוֹת, וּמְחַיֶּה עַצְמִי גַּם־כֵּן בְּדִבּוּרִים אֵלּוּ.

הַמְצַפֶּה לִרְאוֹתְךָ בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה...

כג תשצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֵיל א׳ דְּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הִנֵּה מְאֹד אֲנִי מִתְפַּלֵּא עָלֶיךָ, אִם מְשַׁלְּמִים כְּבָר כֶּסֶף, אָסוּר לְהִתְעַצֵּל, עַד שֶׁמְּקַבְּלִים קַבָּלָה, אוֹ רוֹאִים שֶׁנִּסְגַּר תִּיק, כִּי הֵם חֲבוּרָה שֶׁל רְשָׁעִים וְגַנָּבִים, וְאוֹי וַאֲבוֹי אִם מִתְלַבְּשִׁים עַל מִישֶׁהוּ, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּזְכֶּה לְהַפְטֵר מֵהַצַּעַר וְהָעֶגְמַת נֶפֶשׁ הַזֶּה, וְיִהְיֶה לְךָ כְּבָר טוֹב בְּחַיֶּיךָ, וְיָאִיר לְךָ הָאוֹר הַגָּנוּז שֶׁמִּתְגַּלֶּה בַּחֲנֻכָּה, וְיָאִיר לְךָ מַזָּלְךָ תָּמִיד, וְתִהְיֶה בָּרִיא אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וְכָל יְלָדֶיךָ.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְלִמְצֹא רַק אֶת הַטּוֹב שֶׁבְּךָ, וְתָמִיד תָּדוּן עַצְמְךָ וְאֶת אִשְׁתְּךָ לְכַף זְכוּת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשצג.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֵיל א׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל .... שֶׁיִּחְיוּ.

מְאֹד מְאֹד הִצְטַעַרְתִּי לִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁקָּרָה עִם בִּתְּכֶם ... תִּחְיֶה, וַאֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּשְׁלַח לָהּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף.

נָא לִבְדֹּק אֶת הַמְּזוּזָה בְּפֶתַח חַדְרָהּ, וְכֵן אִם תִּהְיֶה אֶפְשָׁרוּת לִבְדֹּק גַּם אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁלָּהּ.

אֲנִי מְקַוֶּה לִהְיוֹת בְּשָׁבוּעַ הַבָּא אִתְּכֶם בְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ וַיִּגַּשׁ, וְנִתְחַזֵּק בְּיַחַד.

מָה אֹמַר לָכֶם! צְרִיכִים רַק לְבַקֵּשׁ תָּמִיד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט, וּבִפְרָטִיּוּת עַל הַיְלָדִים, רָאוּי וְנָכוֹן לְכָל הַהוֹרִים לְסַדֵּר לְעַצְמָם תְּפִלָּה סְדוּרָה, לִהְיוֹת רָגִיל בָּהּ בְּכָל בֹּקֶר, לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּשְׁמֹר אֶת יְלָדָיו כָּל הַיּוֹם הַזֶּה וְכוּ׳, וּלְהַאֲרִיךְ בְּדִבּוּרֵי תְּפִלָּה וּתְחִנָּה.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת...

כג תשצד.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר מִקֵּץ, כ״ה כִּסְלֵו, א׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״,

הַוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לֵידַע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, וְרָאוּי לָנוּ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, כִּי מֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהַשִּׂמְחָה הַזּוֹ צְרִיכָה לְאַחֵד אוֹתָנוּ בְּיַחַד, וּבִפְרָט עַכְשָׁו, שֶׁהַסָּמ״ךְ־מֵ״ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, רוֹאֶה שֶׁהִגִּיעַ סוֹפוֹ, אֲזַי הוּא מוֹצִיא אֶת כָּל חֲצָיו, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה כְּבָר לְהַפְּטֵר מֵהָרָשָׁע הַזֶּה, וְנִזְכֶּה כְּבָר לְהַגִּיעַ אֶל הַמְּנוּחָה וְהַנַּחֲלָה.

מָה אֹמַר לָכֶם! יְמֵי חֲנֻכָּה הֵם יְמֵי הוֹדָאָה (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ב׳); וּצְרִיכִים לִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁזִּכִּינוּ קֹמֶץ קָטָן שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְהִתְגַּבֵּר נֶגֶד רָשָׁע אָרוּר כָּזֶה, וּתְהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ אֶת הַמּוֹסָדוֹת חִנּוּךְ שֶׁלָּנוּ — הֵן תַּלְמוּד־תּוֹרָה וְהֵן בֵּית־סֵפֶר וְהֵן גַּנִּים, שֶׁכֻּלָּם מִתְנַהֲגִים עַל־פִּי הַדֶּרֶךְ הַמְּסוּרָה לָנוּ מִדּוֹר דּוֹר, וְלִמּוּדִים עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאַף פַּעַם לֹא נִצְטָרֵךְ לְהַגִּיעַ לְעֵזֶר שֶׁל רְשָׁעִים, רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ יַנְחֵנוּ בְּדֶרֶךְ אֱמֶת, וְיַעֲזְרֵנוּ כְּמוֹ שֶׁעָזַר לָנוּ עַד עַכְשָׁו.

הָעִקָּר מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים בְּקָהִלָּתֵנוּ — הָאַהֲבָה וְהָאַחְדוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק. לָזֹאת אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְּדוֹשִׁים, רְאוּ לְחַזֵּק אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, וְתַעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְהַחֲזִיק אֶת עַצְמְכֶם בְּיַחַד, וְעַל־יְדֵי־זֶה יֶשְׁפַּע עָלֵינוּ שֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ, כִּי עִקַּר הַבְּרָכָה הוּא רַק עַל־יְדֵי הָאַחְדוּת וְהָאַהֲבָה, כִּי בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ שָׁלוֹם וְאַהֲבָה, שָׁם שׁוֹרָה הַשְׁכִינָה. וְלָכֵן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ עַל נְקֻדָּה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה נַצְלִיחַ.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, תִּרְאוּ לְחַדֵּשׁ אֶת מִנְיַן וָתִיקִין, אֲשֶׁר מְאֹד מְאֹד הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם מִנְיַן וָתִיקִין, וְכֵן שֶׁיִּהְיֶה מִנְיַן בְּשָׁעָה שֶׁבַע לַמַּלְמְדִים, וְהַמִּנְיַן הַקָּבוּעַ

בְּשָׁעָה שְׁמוֹנָה, כִּי מַעֲלַת תְּפִלָּה בְּצִבּוּר, אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וְהֵיא זְכוּת הָרַבִּים, וּבִפְרָט בַּמָּקוֹם הַזֶּה שֶׁאָנוּ רוֹצִים לִבְנוֹת עִיר עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, צְרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּל בְּיוֹתֵר, שֶׁיִּהְיֶה מִנְיָן וָתִיקִין, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הִקְפִּיד עַל דָּבָר זֶה מְאֹד — לְהִתְפַּלֵּל וָתִיקִין, וְכֵן תַּלְמִידוֹ מוֹהַרַנַ״תְּ זַ״ל, וְכֵן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּכָל הַדּוֹרוֹת נִזְהֲרוּ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת הַוָּתִיקִין, אֲשֶׁר יְסוֹדוֹ עוֹד מֵהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, שֶׁחִדֵּשׁ וְתִקֵּן אֶת עִנְיַן תְּפִלַּת הַוָּתִיקִין. וְאָמַר, שֶׁיּוֹתֵר טוֹב לוֹ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת הַוָּתִיקִין קֹדֶם שֶׁיִּתְמַלֵּא אֲוִיר הָעוֹלָם עִם אֲוִירִים אַרְסִיִּים וְכוּ׳ וְכוּ׳, אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם תְּפִלַּת וָתִיקִין, וְעַל־כָּל־פָּנִים אַל יְאַחֵר מִתְּפִלַּת הַמְּלַמְּדִים בְּשָׁעָה שֵׁבַע, וּמִי שֶׁלֹּא יוּכַל עַל־כָּל־פָּנִים לֹא יְאַחֵר מִשָּׁעָה שְׁמוֹנָה, כִּי צְרִיכִים לְתַפֵּס אֶת זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע קֹדֶם תֵּשַׁע, שֶׁהוּא סוֹף זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע לְכָל הַדֵּעוֹת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לִי בְּנַפְשִׁי נְפָשִׁים, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁאֶתְחַזֵּק יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּבְקָרוֹב מְאֹד אָבוֹא לְמַחֲנֵיכֶם, רַק זֹאת אֲבַקֵּשׁ מִכֶּם, שֶׁתִּתְפַּלְלוּ בַּעֲדִי, שֶׁאַצְלִיחַ דַּרְכִּי בִּרְוָחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסִדֶּר מִקֵּץ, כ״ה כִּסְלֵו, א׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגַם קִבַּלְתִּי הַיּוֹם אֶת הַקּוּנְטֶרְסִים, מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! זֶה יָצָא כָּל־כָּךְ יָפֶה, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתָּמִיד תַּעֲסֹק בְּהַדְפָּסַת הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים.

אוֹדוֹת חֵלֶק י״א שֶׁכָּתַבְתָּ, שָׁלַחְתִּי עִם יְדִידֵנוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר, עוֹד שְׁלֹשִׁים אַרְבָּעִים מִכְתָּבִים, וּמַה גַּם שֶׁבְּעוֹד יוֹמַיִם אֲנִי שׁוֹלֵחַ לְךָ עוֹד שְׁלֹשִׁים אַרְבָּעִים מִכְתָּבִים, וְזֶה כְּבָר יִגְמֹר אֶת חֵלֶק י״א.

חֲזַק וֶאֱמַץ בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הָעִקָּר תִּשָּׁמֵר בְּעִנְיָן ... וְכוּ׳, שֶׁלֹּא תַּדְפִּיס, עַד שֶׁתִּרְאֶה כֶּסֶף וְכוּ׳.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁעָזַר לִי עַד עַכְשָׁו, יַעְזֹר לִי לַעֲבֹר גַּם עַל הַמַּשְׁבֵּר הַזֶּה שֶׁל הַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם, שֶׁשָּׁם מַלְכֻדֶת תַּחְתֵּנוּ, יַעְזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיְּקַיֵּם ״בּוֹר כָּרָה וַיַּחְפְּרֵהוּ, וְיִפֹּל בְּשַׁחַת״ בְּאוֹתוֹ בּוֹר שֶׁהוּא חָפַר, יִפֹּל בְּעַצְמוֹ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ, וְאַל תִּפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם.

מֻחֲמֶצֶת גְּדֵלָה עֲיֵפוּתִי עַכְשָׁו אֲקַצֵּר, עֲדַיִן לֹא הִגִּיעַ לִי פַּקְס, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאֲקַבְּלוֹ — אֶשְׁלַח לְךָ לְהוֹדִיעַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשצו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר מִקֵּץ, כ״ה כִּסְלֵו, א׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, אִם אֶפְשָׁר לִמְסֹר לִבְנִי ... גֵּרוֹ יָאִיר, אֶת הַדְּבָרִים שֶׁהֵבִיא גִּיסְךָ, וְכֵן לִמְסֹר אֶת הַמַּעֲטָפָה לְ... וְזֶה מְאֹד מְאֹד נִצְרָךְ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, וְזֶה יִהְיֶה לְךָ חֹק וְלֹא יַעֲבֹר בְּכָל יוֹם וָיוֹם — לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַל

תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב, כִּי בְּוַדַּאי הַזְּכוּת הַזּוֹ עוֹלָה עַל הַכֹּל, וְלֹא בְּחִנָּם שֶׁהַסָּמֶ"ךְ־מֵ"ם אוֹרֵב מְאֹד עַל מִי שֶׁעוֹסֵק בַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, בְּוַדַּאי נִזְכֶּה לִשְׁבֹּר סוֹף כָּל סוֹף אֶת הַקְּלִפָּה הָעֲצוּמָה הַזּוֹ שֶׁל הַסָּמֶ"ךְ־מֵ"ם, וְנִזְכֶּה לִרְאוֹת בְּמַפַּלְתּוֹ בְּקָרוֹב מַמָּשׁ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדָךְ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשצז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר מִקֵּץ, כ"ה כִּסְלֵו, א' דְּחֲנֻכָּה ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד .... גֵּרוֹ יָאִיר.

שָׁלַחְתִּי עִם יְדִידֵנוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר, סַךְ אֶלֶף שֶׁקֶל עַל הַחַלּוֹת וְהַיַּיִן, וּבְקָרוֹב אֶשְׁלַח לְךָ עוֹד.

אוֹדוֹת הַחֶשְׁבּוֹן שֶׁל הַחַשְׁמַל כִּמְעַט אַלְפַּיִם שֶׁקֶל, זֶה הוֹן תּוֹעֲפוֹת, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיךְ הִצְטַבֵּר לְחוֹב גָּדוֹל כָּזֶה, כִּי הֲלֹא יֵשׁ לִי הוֹרָאַת קֶבַע עִם הַחַשְׁמַל, וְאֵיךְ יַגִּיעַ לְחֶשְׁבּוֹן כָּל־כָּךְ גָּדוֹל, אִם לֹא שֶׁהַמְּשֻׁגָּע ... הִדְלִיק אֶת כָּל הַחַשְׁמַל שֶׁל כָּל הַבִּנְיָן בְּמִנְיָן יָמִים שְׁלֵמִים, וּצְרִיכִים לַעֲמֹד עַל הַמִּשְׁמָר, כִּי חֲבָל שֶׁמָּמוֹן יִשְׂרָאֵל יֵלֵךְ לְאִבּוּד, עַל־כָּל־פָּנִים רְאֵה לִבְדֹּק לָמָּה יִהְיֶה בְּאֱמֶת חֶשְׁבּוֹן כָּל־כָּךְ גָּדוֹל.

אוֹדוֹת הַנְּקִיּוֹן, אֵין מִלִּים בְּפִי לְהוֹדוֹת לְךָ עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה עִמִּי, כִּי בֵּית־הַמִּדְרָשׁ הַנִּקְרָא עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ"ל צָרִיךְ לִהְיוֹת תָּמִיד נָקִי בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבֶּאֱמֶת נִשְׁמֹר עַל הַנְּקִיּוּת, וְנִזְכֶּה לְהַצְלִיחַ תָּמִיד בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּיוֹתֵר, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לְךָ הַרְבֵּה נַחַת מִבִּנְךָ וּמִשְּׁאָר יוֹצְאֵי חֲלָצֶיךָ.

מֻחָמַת טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת — אֲקַצֵּר, עֲדַיִן אֵין לִי פַּקְס, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁיַּגִּיעַ לִי — אֶכְתֹּב לְךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תשצח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, "זֹאת חֲנֻכָּה" ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", הַגָּרִים בְּ"יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב", יְבָרְכֵם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַיּוֹם נִגְמְרוּ כָּל הַתַּקּוּנִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְהַיּוֹם הַזֶּה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְגַס נְפָלָא, שֶׁיִּהְיֶה פֵּרוּד בֵּין הָרְשָׁעִים, וְזוֹ תִּהְיֶה יְשׁוּעָתֵנוּ. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיֹּאמְרוּ הֵן בָּרַבִּים וְהֵן בְּיָחִיד מִזְמוֹרִים אֵלּוּ: י', י"ג, כ', כ"ב, ל"א, נ"ג, ע', ע"א ק"ב, ק"ל, קמ"ב — לְהַצְלָחַת הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ וּלְהַצְלָחָתִי, כֵּן תַּזְכִּירוּ גַּם אוֹתִי לְטוֹבָה, כִּי אֲנִי צָרִיךְ לִישׁוּעָה גְּדוֹלָה.

הַמְצַפֶּה לְרַחֲמֵי שָׁמַיִם מְרֻבִּים...

נָא לְבַקֵּשׁ גַּם מֵאֵת יַלְדֵיכֶם וּנְשׁוֹתֵיכֶם לְהִתְפַּלֵּל.

כג תשצט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, ג' טֵבֵת ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לָנֶכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה רַק לְחַזֵּק עַצְמְךָ, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ.

עֵצָה טוֹבָה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁתִּהְיֶה רָגִיל לוֹמַר בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת כְּסִדְרָן, וְהַרְבֵּה דַּפִּים גְּמָרָא כְּסִדְרָן כְּפִי סֵדֶר הַשַּׁ״ס, וְכֵן הַרְבֵּה דַּפִּים זֹהַר וְתִקּוּנִים, וְזֶה יַצִּיל אוֹתְךָ מִתַּבְעֵרַת הַמְּדוּרָה שֶׁל נְאוּף וְכוּ׳.

נָא וְנָא אַל תִּסְתַּכֵּל עַל אֲחֵרִים, חוּס וְרַחֵם עַל נַפְשְׁךָ, כִּי אֵין טוֹב אֶלָּא תּוֹרָה, וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: מֻכְרָחִים לִקְרֹא לָזֶה טוֹב, אֲבָל בֶּאֱמֶת זֶה לְמַעְלָה מִטּוֹב, וְאֵין הַגְדָּרָה לְהַגְדִּיר מַה זֶּה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תת.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, ג׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אַתָּה צָרִיךְ לִזְכֹּר כְּלָל זֶה, שֶׁאַתָּה לֹא חַיָּב לְתָרֵץ עַצְמְךָ לְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, רַק תִּהְיֶה שָׁלֵם עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הַיְנוּ כָּל דָּבָר גָּדוֹל אוֹ קָטָן תִּתְיַעֵץ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, הַרְגֵּל עַצְמְךָ לְפָרֵשׁ שִׂיחָתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת גְּמוּרָה, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, כְּמוֹ שֶׁלִּמֵּד אוֹתָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

אָדָם צָרִיךְ לִשְׁפֹּט אֶת עַצְמוֹ עַל כָּל דָּבָר, אִם אֵינוֹ יוֹצֵא, חַס וְשָׁלוֹם, מִדֶּרֶךְ הַתּוֹרָה, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, ד׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אִם אַתָּה רוֹצֶה לִהְיוֹת מְאֻשָּׁר בְּחַיֶּיךָ, קַבֵּל אֶת הַמְּצִיאוּת, וְתִחְיֶה עִם זֶה, וְאַף פַּעַם שֶׁלֹּא יִהְיוּ לְךָ טְעָנוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הַנִּסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים מְאֹד וְכוּ׳, וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז טוֹב לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, ד׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְהַכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בֶּאֱמֶת הַכֹּל זֶה אֱלֹקוּת, וֵאלֹקוּת זֶה הַכֹּל, וּצְרִיכִים לְהַכְנִיס דָּבָר זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב בְּלִבּוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁכַּח אֶת זֹאת, וּבְזִכָּרוֹן זֶה מְקַיְּמִים מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל ״וְלָדָבְקָה בּוֹ״ (דְּבָרִים יא, כב), וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נד), שֶׁצְּרִיכִים לִשְׁמֹר עַל הַזִּכָּרוֹן לִזְכֹּר תָּמִיד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְעַל־יְדֵי הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה, מִתְדַּבֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת, וְאָז

לִבּוֹ עֵר תָּמִיד, וּבוֹעֵר בְּתַבְעֵרָה גְּדוֹלָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אַשְׁרֵי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ לָזֶה.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תתג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, ד׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּשְׂפַת הָאֵם שֶׁלְּךָ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, שֶׁאֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ — זוֹ הַצְּלָחָה נִצְחִית, הַצְּלָחָה כָּזוֹ, אֲשֶׁר אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד, זֶה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַל יֵקַל בְּעֵינֶיךָ דָּבָר זֶה, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלּוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה ל׳, סִימָן ג׳): בַּדּוֹרוֹת הַלָּלוּ, שֶׁאֵין לָהֶם לֹא מֶלֶךְ וְלֹא נָבִיא, לֹא כֹּהֵן וְלֹא אוּרִים וְתוּמִים, וְאֵין לָהֶם אֶלָּא תְּפִלָּה זוֹ בִּלְבַד, אָמַר דָּוִד לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַל תִּבְזֶה אֶת תְּפִלָּתָם (תְּהִלִּים קב), כְּתֹב זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן״, מִכָּאן שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְקַבֵּל הַשָּׁבִים, ״וְעַם נִבְרָא יְהַלֵּל יָהּ״, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בּוֹרֵא אוֹתָן בְּרִיָּה חֲדָשָׁה; וְלָכֵן כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, תְּבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תתד.

בְּעֻזַּרת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, ה׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵין עוֹד דָּבָר יוֹתֵר גָּדוֹל מִלְּדַבֵּר עִם הַזּוּלַת מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי לְחַזֵּק בְּנֵי־אָדָם, זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, וּמוֹהַרַנַ״תְּ זַ״ל כָּתַב (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן שכה): כְּשֶׁשָּׁאַלְתִּי אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל אִם אֲדַבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם, וְהֵשִׁיב לִי רַבֵּנוּ זַ״ל: ״שְׁמוּס׳ יָא״ [כֵּן תְּדַבֵּר]. וּשְׁאַלְתִּיו: אִיךְ וַייס, אָבֶעֶר נִיט וָואס יֶענֶעם גֵייט אָפּ? [אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ מָה עוֹבֵר עָלָיו]. הֵשִׁיב לִי רַבֵּנוּ זַ״ל: דוּא דַארְפְסְט נִיט וִיסְן [אֵינְךָ צָרִיךְ לָדַעַת]. וּשְׁאַלְתִּיו: וָואס הֶעלְף אִיךְ אֵים [מָה אֲנִי עוֹזֵר לוֹ]? הֵשִׁיב לִי רַבֵּנוּ זַ״ל: וָואס הָאט דָאס צוּ דִיר [מַה זֶּה נוֹגֵעַ אֵלֶיךָ]. וְהֵבַנְתִּי כַּוָּנָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁרְצוֹנוֹ לוֹמַר ״דוּא פּוֹעלְסְט יָא״ [אַתָּה כֵּן פּוֹעֵל], מִזֶּה רוֹאִים שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְדַבֵּר עִם הַזּוּלַת דִּבּוּרֵי יִרְאַת שָׁמַיִם, דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהִתְחַזְּקוּת, וְאַף שֶׁהוּא לֹא יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל הַזּוּלַת, מַה צָּרִיךְ לִהְיוֹת אִכְפַּת לוֹ וְכוּ׳? אָדָם צָרִיךְ וּמֻכְרָח לְדַבֵּר תָּמִיד עִם הַזּוּלַת דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, שֶׁזּוֹ מִצְוָה גְּדוֹלָה מְאֹד. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ז׳): כְּמוֹ שֶׁמִּצְוָה לְהוֹלִיד יְלָדִים, וְזוֹ הַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה בְּהַתּוֹרָה, כְּמוֹ־כֵן הוּא מִצְוָה לְהוֹלִיד בְּנֵי־אָדָם בְּרוּחָנִיּוּת, הַיְנוּ לְהַחְדִּיר בָּהֶם אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וּכְבָר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין יט.): כָּל הַמְּלַמֵּד בֶּן חֲבֵרוֹ תּוֹרָה, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ יְלָדוֹ. הַלְוַאי שֶׁתְּקַיֵּם אֶת זֶה, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, ה׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

כּוֹאֵב לִי מְאֹד מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת וְכוּ׳ וְכוּ׳, אַתָּה צָרִיךְ לִזְכֹּר מַה שֶּׁאָמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ: כְּשֶׁאָדָם פּוֹגֵם בַּמַּחֲשָׁבָה, הוּא סוֹבֵל מֵהַיְלָדִים שֶׁלּוֹ, וּכְשֶׁאָדָם פּוֹגֵם בְּהַדִּבּוּר, הוּא סוֹבֵל מֵאִשְׁתּוֹ, וּכְשֶׁאָדָם פּוֹגֵם בְּמַעֲשָׂיו, הוּא סוֹבֵל מִבְּנֵי־אָדָם. וְלָכֵן רָאוּי לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּמַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה ״יִתְפָּרְדוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן״ (תְּהִלִּים צ, י), יִתְבַּטֵּל כָּל הַסֵּבֶל שֶׁסּוֹבֵל מֵהֶם.

מָה אֹמַר לְךָ! חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּרָכוֹת לד): בְּמָקוֹם שֶׁבַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים, שָׁם אֵין צַדִּיקִים גְּמוּרִים יְכוֹלִים לַעֲמֹד; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסִיקְתָא דְּרַב כַּהֲנָא): גָּדוֹל כֹּחָהּ שֶׁל תְּשׁוּבָה, שֶׁכֵּיוָן שֶׁאָדָם מְהַרְהֵר בְּלִבּוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, מִיָּד הִיא עוֹלָה לֹא עַד עֲשָׂרָה יָמִים וְלֹא עַד עֶשְׂרִים וְלֹא עַד מֵאָה, אֶלָּא עַד מַהֲלַךְ חֲמֵשׁ־מֵאוֹת שָׁנִים, וְלֹא עַד רָקִיעַ רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי, אֶלָּא שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת לִפְנֵי כִּסֵּא הַכָּבוֹד. וְהַסָּמ״ךְ־מ״ם מֵאֹד מְאֹד מְפַחֵד מִבֶּן־אָדָם שֶׁחוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה, כִּי כֵּיוָן שֶׁאָדָם בָּא אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲפִלּוּ שֶׁהוּא עָשָׂה עַד עַכְשָׁו מַה שֶּׁהוּא עָשָׂה, וּמִתְוַדֶּה וּמִתְחָרֵט עַל כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּבָר מְקַבְּלוֹ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בַּמִּדְבָּר רַבָּה, פָּרָשָׁה כ׳, סִימָן יג): בִּלְעָם הָיָה רָשָׁע עָרוּם, וְיָדַע שֶׁאֵין עוֹמֵד בִּפְנֵי הַפִּרְעָנוּת אֶלָּא תְּשׁוּבָה, שֶׁכָּל מִי שֶׁחוֹטֵא וְאוֹמֵר חָטָאתִי, אֵין רְשׁוּת לַמַּלְאָךְ לִגַּע בּוֹ, בִּשְׁבִיל זֶה הוּא מֵסִית אֶת כָּל אָדָם — מַה לְּךָ לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה? וּמַה לְּךָ לְהִתְוַדּוֹת?! כִּי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁמִּי שֶׁחָזַר בִּתְשׁוּבָה וּמִתְוַדֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵין רְשׁוּת לְמַלְאָךְ הַמָּוֶת לִגַּע בּוֹ; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא נח): אֵין מַכָּה

בָּעוֹלָם שֶׁאֵין לָהּ רְפוּאָה, רְפוּאָתוֹ שֶׁל יֵצֶר הָרַע תְּשׁוּבָה; וְלָכֵן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן! חָזוֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה. וְעִקַּר הַתְּשׁוּבָה כָּתַב הָרַמְבַּ״ם (פֶּרֶק א׳ מֵהִלְכוֹת תְּשׁוּבָה, הֲלָכָה א׳): כָּל מִצְווֹת שֶׁבַּתּוֹרָה בֵּין עֲשֵׂה בֵּין לֹא תַּעֲשֶׂה, אִם עָבַר אָדָם עַל אַחַת מֵהֶן, בֵּין בְּזָדוֹן בֵּין בִּשְׁגָגָה, כְּשֶׁיַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה וְיָשׁוּב מֵחֶטְאוֹ, חַיָּב לְהִתְוַדּוֹת לִפְנֵי הָאֵל בָּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה׳): ״אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ״ וְגוֹ׳, ״וְהִתְוַדּוּ אֶת חַטָּאתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ״ — זֶה וִדּוּי דְּבָרִים, וְדִוּי זוֹ מִצְוַת עֲשֵׂה. כֵּיצַד מִתְוַדִּין? אוֹמַר: ״אָנָּא הַשֵּׁם, חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ, וְעָשִׂיתִי כָּךְ וְכָךְ, וַהֲרֵי נִחַמְתִּי וּבָשְׁתִּי בְּמַעֲשַׂי, וּלְעוֹלָם אֵינִי חוֹזֵר לְדָבָר זֶה״. וְזֶהוּ עִקָּרוֹ שֶׁל וִדּוּי, וְכָל הַמַּרְבֶּה לְהִתְוַדּוֹת, וּמַאֲרִיךְ בְּעִנְיָן זֶה — הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח; שֶׁזֶּה כָּל הָעִנְיָן שֶׁל הִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ בְּפֵרוּשׁ (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן קנד), שֶׁעִקַּר מַה שֶּׁהִגִּיעַ לְמַדְרֵגָתוֹ, הוּא רַק עַל יְדֵי עִנְיַן פְּרַאסְטִיק (פְּשִׁיטוּת), שֶׁהָיָה מְדַבֵּר הַרְבֵּה, וּמֵשִׂיחַ הַרְבֵּה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וְאָמַר תְּהִלִּים הַרְבֵּה בִּפְשִׁיטוּת. וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא הִגִּיעַ לְמַה שֶּׁהִגִּיעַ. וְאָמַר: אִם הָיִיתִי יוֹדֵעַ, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲשֶׂה מִמֶּנִּי מַה שֶּׁאֲנִי עַתָּה, דְּהַיְנוּ חִדּוּשׁ כָּזֶה, הָיִיתִי עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד מַה שֶּׁעָשִׂיתִי בְּשָׁנָה כֻּלָּהּ (כְּלוֹמַר שֶׁהָיָה מְזֻדָּרָז כָּל־כָּךְ בַּעֲבוֹדָתוֹ, עַד שֶׁמַּה שֶּׁהָיָה עוֹשֶׂה וְעוֹבֵד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשָׁנָה כֻּלָּהּ, הָיָה עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד), וְהָיָה מִתְגַּעְגֵּעַ מְאֹד אַחַר מַעֲלַת הָעֲבוֹדָה שֶׁל פְּרַאסְטִיק (פְּשִׁיטוּת) בֶּאֱמֶת, וְאָמַר: אַי אַי פְּרַאסְטִיק. גַּם אָמַר, שֶׁדִּבֵּר עִם כַּמָּה צַדִּיקִים גְּדוֹלִים, וְאָמְרוּ גַּם־כֵּן, שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ לְמַדְרֵגָתָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי עִנְיַן פְּרַאסְטִיק, שֶׁעָסְקוּ בַּעֲבוֹדָתָם עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה בְּהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא הִגִּיעוּ לְמַה שֶּׁהִגִּיעוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלָתִי, שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, ה׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן שֶׁעָשׂוּ מִמְּךָ לֵיצָנוּת, שֶׁאַתָּה מֵפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וְכוּ׳, מָה אֹמַר לְךָ! קֹדֶם כֹּל, אַתָּה צָרִיךְ לָדַעַת, שֶׁכָּל לֵץ שֶׁמִּתְלוֹצֵץ מִדָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה — הוּא נוֹאֵף, וְאַתָּה לֹא צָרִיךְ לְהִתְפַּעֵל מִלֵּץ נוֹאֵף, וְאֵין לְךָ צַדִּיק בָּעוֹלָם, שֶׁלֹּא קָם נֶגְדּוֹ אִיזֶה לֵיצָן, וְעָשָׂה מִמֶּנּוּ לֵיצָנוּת, עוֹד מִימֵי אַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁמָּסַר אֶת נַפְשׁוֹ לְקָרֵב אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּבָר קָמוּ עָלָיו לֵיצָנִים, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (מִדְרָשׁ אַגָּדָה, הוּבָא בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י בְּרֵאשִׁית כה, יט): לְפִי שֶׁהָיוּ לֵיצָנֵי הַדּוֹר אוֹמְרִים, מֵאֲבִימֶלֶךְ נִתְעַבְּרָה שָׂרָה, שֶׁהֲרֵי כַּמָּה שָׁנִים שָׁהֲתָה עִם אַבְרָהָם, וְלֹא נִתְעַבְּרָה הֵימֶנּוּ וְכוּ׳, וְכֵן עַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ קָמוּ לֵיצָנִים, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה נב, סִימָן ב׳): בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לַעֲשׂוֹת לוֹ מִשְׁכָּן, מִיָּד אָמַר מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל: ״וַיִּקְחוּ לִי תְּרוּמָה״, הָיָה מֹשֶׁה עוֹשֶׂה בַּמִּשְׁכָּן, וְהָיוּ לֵיצָנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים: אֶפְשָׁר שֶׁהַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה עַל־יְדֵי בֶּן עַמְרָם וְכוּ׳, וְכֵן עַל דָּוִד הַמֶּלֶךְ קָמוּ לֵיצָנִים, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ב׳, הֲלָכָה א׳): אֵין דּוֹר שֶׁאֵין בּוֹ לֵיצָנִים, מָה הָיוּ פָּרִיצֵי הַדּוֹר עוֹשִׂין? הָיוּ הוֹלְכִין אֵצֶל חֲלוֹנוֹתָיו שֶׁל דָּוִד, וְאוֹמְרִים לוֹ: דָּוִד, אֵימָתַי יִבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, אֵימָתַי בֵּית הַשֵּׁם נֵלֵךְ; וְהוּא אוֹמֵר: אַף־עַל־פִּי שֶׁמִּתְכַּוְּנִין לְהַכְעִיסֵנִי, יָבוֹא עָלַי, שֶׁאֲנִי שָׂמֵחַ בְּלִבִּי, שָׂמַחְתִּי בְּאוֹמְרִים לִי בֵּית הַשֵּׁם נֵלֵךְ [שֶׁהִכְעִיסוּ אוֹתוֹ וְרָצוּ לִרְאוֹת בְּמִיתָתוֹ]; וְכֵן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר עַל כָּל נָבִיא וְעַל כָּל צַדִּיק, קָם נֶגְדּוֹ אִיזֶה לֵיצָן, וְעוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ לֵיצָנוּת, וְהַלֵּיצָן הַזֶּה הוּא נוֹאֵף, פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (דֶּרֶךְ אֶרֶץ זוּטָא, פֶּרֶק ו׳): תְּחִלַּת עֲבֵרָה הִרְהוּר הַלֵּב, שְׁנִיָּה לָהּ לֵיצָנוּת; זֹאת אוֹמֶרֶת קֹדֶם שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה לֵיצָנוּת, עָשָׂה עֲבֵרָה חֲמוּרָה וְכוּ׳. וְלָכֵן אֵין לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם לֵץ נוֹאֵף,

וּכְבָר אָמַר מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל: ״אֵין מִי שֶׁיִּקְרַע וְיַבֵּזֶה אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֶלָּא אִם כֵּן עָשָׂה קֹדֶם חֵטְא חָמוּר מְאֹד, וְאֵין מִי שֶׁיִּלְמַד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֶלָּא אִם נִכְנַס בּוֹ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה גָּדוֹל מְאֹד״, וְלָכֵן אֵין לְהִתְפַּעֵל מַה שֶּׁלְּצָנִים מִתְלוֹצְצִים, וְאָסוּר לָנוּ שֶׁתִּהְיֶה לָנוּ שׂוּם שַׂיָּכוּת עִם הַלֵּיצָנִים הָאֵלּוּ, וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (עֲבוֹדָה זָרָה יח:): דָּרַשׁ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן פָּזִי, מַאי דִּכְתִיב (תְּהִלִּים א, א): ״אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים, וּבְדֶרֶךְ חַטָּאִים לֹא עָמַד, וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב״, וְכִי מֵאַחַר שֶׁלֹּא הָלַךְ הֵיכָן עָמַד, וּמֵאַחַר שֶׁלֹּא עָמַד הֵיכָן יָשַׁב, וּמֵאַחַר שֶׁלֹּא יָשַׁב הֵיכָן לָץ? אֶלָּא לוֹמַר לָךְ, שֶׁאִם הָלַךְ סוֹפוֹ לַעֲמֹד, וְאִם עָמַד סוֹפוֹ לֵישֵׁב, וְאִם יָשַׁב סוֹפוֹ לָלוּץ, וְאִם לָץ, עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר (מִשְׁלֵי ט, יב): ״אִם חָכַמְתָּ — חָכַמְתָּ לָךְ, וְלַצְתָּ — לְבַדְּךָ תִּשָּׂא״; וְלָכֵן אַל תְּהִיֶה בַּטְלָן, תֵּלֵךְ לְהַמְשִׁיךְ לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל דַּיְקָא אֵצֶל חֲרֵדִים, וְאַל תִּתְפַּעֵל מִשּׂוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי תְּהִלָּה לָאֵל, אֵין לָנוּ מַה לְּהִתְבַּיֵּשׁ בָּזֶה שֶׁאֲנַחְנוּ מְגַלִּים וּמְפָרְסְמִים אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁנִּשְׁלַח לְדוֹרוֹתֵינוּ אֵלּוּ לְהַצִּיל אֶת הַדּוֹר, וּלְהָכִין אוֹתוֹ לִגְאֻלָּתֵנוּ הַנִּצְחִית.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיְחִי, ח׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מֻכְרָח לְהַגִּיד לְךָ, שֶׁעִקַּר הַצְלָחַת הַיְלָדִים זֶה תָּלוּי בַּהוֹרִים, כִּי הַיְלָדִים מְחַקִּים אֶת הַהוֹרִים, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין נו:): שׁוּתָא דִּינוּקָא בְּשׁוּקָא אוֹ דַּאֲבוּהָ אוֹ דְּאִמֵּיהּ, מַה שֶּׁהַתִּינוֹק מְדַבֵּר בַּשּׁוּק, זֶה שָׁמַע אוֹ מֵהָאַבָּא אוֹ מֵהָאִמָּא, וְלָכֵן הַחִנּוּךְ תָּלוּי רַק בַּהוֹרִים, כִּי מַה שֶּׁהַיְלָדִים רוֹאִים בַּבַּיִת, זֶה הֵם יְחַקּוּ וְכוּ׳, וְלֹא שַׁיָּךְ לְהַגִּיד, שֶׁמָּקוֹם זֶה טוֹב וּמָקוֹם זֶה אֵינוֹ טוֹב, כִּי כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ

הַקְּדוֹשִׁים (תַּעֲנִית כא:): לֹא מְקוֹמוֹ שֶׁל אָדָם מְכַבְּדוֹ, אֶלָּא אָדָם מְכַבֵּד אֶת מְקוֹמוֹ, הָעִקָּר רַק לְהִתְפַּלֵּל כָּל יוֹם וָיוֹם עַל הַצָּלָחַת הַיְלָדִים, כִּי אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת הַזְּכוּת שֶׁל הַהוֹרִים, שֶׁמִּתְפַּלְּלִים עַל הַצָּלָחַת יַלְדֵיהֶם, וּכְבָר סִפְּרוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פֶּרֶק יח): מַעֲשֶׂה בְּכֹהֵן אֶחָד, שֶׁהָיָה יָרֵא שָׁמַיִם בַּסֵּתֶר, וְהָיוּ לוֹ עֲשָׂרָה בָּנִים מֵאִשָּׁה אַחַת, שִׁשָּׁה זְכָרִים וְאַרְבַּע נְקֵבוֹת, וּבְכָל יוֹם וָיוֹם הָיָה מִתְפַּלֵּל וּמִשְׁתַּטֵּחַ וּמִתְחַנֵּן וּמְבַקֵּשׁ רַחֲמִים, וּמְלַחֵךְ בִּלְשׁוֹנוֹ עָפָר, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵצֵא אֶחָד מֵהֶן לִידֵי עֲבֵרָה, וְלִידֵי דָּבָר מְכֹעָר, מֶה הָיָה עוֹשֶׂה? בְּכָל יוֹם וָיוֹם הָיָה מַכְנִיסָן לְבֵית פְּנִימִי, וְיָשַׁב וּמְשַׁמְּרָן בַּבַּיִת הַחִיצוֹן, וּמִתְפַּלֵּל וּמִשְׁתַּטֵּחַ וּמְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וּמְלַחֵךְ בִּלְשׁוֹנוֹ עָפָר, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא אֶחָד מֵהֶן בָּא לִידֵי עֲבֵרָה וְלִידֵי דָּבָר מְכֹעָר, אָמְרוּ: לֹא יָצָאת אוֹתָהּ שָׁנָה, וְלֹא שִׁנְּתָה וְלֹא שִׁלְּשָׁה, עַד שֶׁבָּא עֶזְרָא וְהֶעֱלָה אֶת יִשְׂרָאֵל מִבָּבֶל, וְהֶעֱלָה אִתּוֹ כֹּהֵן עִמָּהֶם, לֹא נִכְנַס אֹתוֹ כֹּהֵן לְבֵית עוֹלָמוֹ, עַד שֶׁרָאָה כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים וּפְרָחֵי כְהוּנָּה מִבָּנָיו וּמִבְּנֵי בָּנָיו עַד חֲמִשִּׁים שָׁנָה, וְאַחַר־כָּךְ נִכְנַס אוֹתוֹ כֹּהֵן לְבֵית עוֹלָמוֹ, וְעָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר (תְּהִלִּים לז, ג): "בְּטַח בַּהֲוָי"ה וַעֲשֵׂה טוֹב" וְגוֹ'.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיְחִי, ח׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַבָּחוּר ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! בְּוַדַּאי מַר מְאֹד לְבָחוּר שֶׁנּוֹפֵל בִּפְגַם הַבְּרִית, וְנִכְשָׁל בַּעֲוֹונוֹת חֲמוּרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּמַה שֶּׁאַתָּה מְבַקֵּשׁ עֵצָה לָצֵאת

מִזֶּה, כְּבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן יט): נִכְסַפְתִּי מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָעוֹלָם אֶל עֲשִׂיָּה, שֶׁיִּהְיֶה חִיּוּב אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לִלְמֹד כָּךְ וְכָךְ בְּכָל יוֹם וְלֹא יַעֲבֹר וְכִיּוֹצֵא. וְאָמַר: שֶׁאֲפִלּוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הָרְחוֹקִים מִן הַקְּדֻשָּׁה מְאֹד, שֶׁנִּלְכְּדוּ בְּמְצוּדָה רָעָה עַד שֶׁרְגִילִין בַּעֲבֵרוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, רַחֲמָנָא לִצְלָן, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַכֹּחַ שֶׁל הַתּוֹרָה גָּדוֹל כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁיָּכוֹל לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁרְגִילִין בָּהֶם, חַס וְשָׁלוֹם. וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֹק קָבוּעַ וְחִיּוּב חָזָק לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם כָּךְ וְכָךְ, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, בְּוַדַּאי יִזְכּוּ לָצֵאת מִמְּצוּדָתָם הָרָעָה עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה, כִּי כֹּחַ הַתּוֹרָה גָּדוֹל מְאֹד. וְכָל עִקַּר מְגַמָּתוֹ וְחֶפְצוֹ הָיָה תָּמִיד רַק לְעֲבֹדוֹת וַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל קְדֻשָּׁה בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל, רַק שֶׁנַּעֲסֹק תָּמִיד בַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁל קְדֻשָּׁה בִּפְשִׁיטוּת, דְּהַיְנוּ לְהַרְבּוֹת בִּלְמוּד הַתּוֹרָה, וְלַעֲשׂוֹת מִצְוֹת הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם, וּלְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה וְתַחֲנוּנִים תָּמִיד, וְהַכֹּל בִּפְשִׁיטוּת בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל. וְהִזְהִיר מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְהִרְבָּה מְאֹד לְדַבֵּר עִמָּנוּ מִזֶּה מֵעִנְיַן שִׂמְחָה; וּמְקַבֵּל מֵאֲנָשָׁיו שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר מַה שֶּׁמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל כָּךְ וְכָךְ, זֶה סוֹבֵב עַל לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, שֶׁיִּהְיֶה קָבוּעַ לוֹמַר בְּכָל יוֹם חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, וְזֶה יְקָרֵר אֶת תַּבְעֶרֶת לְבָבוֹ שֶׁבּוֹעֵר בְּתַאֲוַת נאוּף, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְלָכֵן תִּהְיֶה חָזָק מְאֹד בִּלְמוּד חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת בְּכָל יוֹם, אֲפִלּוּ שֶׁיַּגִּיעַ לְךָ דָּבָר זֶה בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ וְכוּ׳, אַל תְּהַסֵּס לְרֶגַע, וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין מב.): בְּמִי אַתָּה מוֹצֵא מִלְחַמְתָּהּ שֶׁל תּוֹרָה? בְּמִי שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ חֲבִילוֹת שֶׁל מִשְׁנָה. וּמוּבָא (מִדְרָשׁ תַּלְפִּיּוֹת), שֶׁאָשֵׁר בֶּן יַעֲקֹב יוֹשֵׁב עַל פִּתְחוֹ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם, וּמִי שֶׁהִרְבָּה לִלְמֹד מִשְׁנָיוֹת, אֵינוֹ מַנִּיחוֹ לְהִכָּנֵס שָׁם. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּגְרֹס בְּכָל יוֹם כַּמָּה וְכַמָּה פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, שֶׁהוּא הַצָּלָה נִצְחִית, כִּי מִשְׁנָ״ה אוֹתִיּוֹת נְשָׁמָ״ה, אִם תְּצַיֵּת אוֹתִי בָּזֶה, תִּרְאֶה יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה, כִּי לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת יוֹצִיא אוֹתְךָ מֵהַבּוֹר שֶׁנָּפַלְתָּ אֵלָיו.

וְעַל כֻּלָּם — רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר הַרְבֵּה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ — זוֹ הַצָּלָה נִצְחִית, הַצָּלָה כָּזוֹ, אֲשֶׁר אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל,

אַפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד מִאֹד מִאֹד חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַל יֵקַל בְּעֵינֶיךָ דָּבָר זֶה, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלּוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה ל׳, סִימָן ג׳): בַּדּוֹרוֹת הַלָּלוּ, שֶׁאֵין לָהֶם לֹא מֶלֶךְ וְלֹא נָבִיא, לֹא כֹּהֵן, וְלֹא אוּרִים וְתוּמִים, וְאֵין לָהֶם אֶלָּא תְּפִלָּה זוֹ בִּלְבַד, אָמַר דָּוִד לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַל תְּבַזֶּה אֶת תְּפִלָּתָם (תְּהִלִּים קב): ״תִּכְתֹּב זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן״, מִכָּאן שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְקַבֵּל הַשָּׁבִים, ״וְעַם נִבְרָא יְהַלֶּל יָהּ״, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בּוֹרֵא אוֹתָן בְּרִיָּה חֲדָשָׁה; וְלָכֵן כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, תְּבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיְחִי, ט׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּוַדַּאי תַּמְשִׁיךְ לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם חֲבֵרֶיךָ וִידִידֶיךָ מֵהֲעֵצוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְזֶה יוֹעִיל גַּם לְךָ, כִּי בָּזֶה שֶׁתְּדַבֵּר עִם הַזּוּלַת, הַדִּבּוּרִים יִקָּפְצוּ חֲזָרָה אֵלֶיךָ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קפד): כְּשֶׁאֶחָד מְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בְּיִרְאַת שָׁמַיִם, נַעֲשָׂה אוֹר יָשָׁר וְאוֹר חוֹזֵר, וְלִפְעָמִים מַקְדִּים הָאוֹר חוֹזֵר קֹדֶם הָאוֹר יָשָׁר, כְּשֶׁהַמְקַבֵּל יֵשׁ לוֹ מֹחַ קָטָן, וְאֵין יָכוֹל לְקַבֵּל דִּבְרֵי חֲבֵרוֹ, כִּי אָז קֹדֶם שֶׁמְּקַבֵּל חֲבֵרוֹ מִמֶּנּוּ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אוֹר יָשָׁר, קֹדֶם לָזֶה מְקַבֵּל הוּא מֵחֲבֵרוֹ, וַאֲזַי הָאוֹר חוֹזֵר קֹדֶם לְאוֹר יָשָׁר, כִּי כְּשֶׁמְּדַבְּרִין עִם חֲבֵרוֹ בְּיִרְאַת שָׁמַיִם, אַף שֶׁאֵין חֲבֵרוֹ מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא מְקַבֵּל הִתְעוֹרְרוּת מֵחֲבֵרוֹ, כִּי עַל־יְדֵי הַהֶכְאָה שֶׁיָּצְאוּ הַדִּבּוּרִים מִפִּיו לַחֲבֵרוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה

חוֹזֵר הָאוֹר אֵלָיו; וְלָכֵן בָּזֶה שֶׁמְּדַבְּרִים עִם הַזּוּלַת, חוֹזְרִים הַדִּבּוּרִים אֵלָיו. וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל כָּתַב (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן שכה): כְּשֶׁשָּׁאַלְתִּי אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל אִם אֲדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם, וְהֵשִׁיב לִי רַבֵּנוּ זַ״ל: ״שְׁמוּס׳ יָא״ [כֵּן תְּדַבֵּר]. וּשְׁאַלְתִּיו: אִיךְ וַייס, אָבֶּער נִיט וָואס יֶענְעם גַייט אָפּ? [אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ מָה עוֹבֵר עָלָיו]. הֵשִׁיב לִי רַבֵּנוּ זַ״ל: דּוּא דַארְפְסְט נִיט וִיסְן [אֵינְךָ צָרִיךְ לָדַעַת]. וּשְׁאַלְתִּיו: וָואס הֶעלְף אִיךְ אִים [מַה אֲנִי עוֹזֵר לוֹ]. הֵשִׁיב לִי רַבֵּנוּ זַ״ל: וָואס הָאט דָאס צוּ דִיר [מַה זֶּה נוֹגֵעַ אֵלֶיךָ]. וְהֵבַנְתִּי כַּוָּנָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁרְצוֹנוֹ לוֹמַר ״דּוּא פּוֹעלְסְט יָא״ [אַתָּה כֵּן פּוֹעֵל]. מִזֶּה רוֹאִים שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְדַבֵּר עִם הַזּוּלַת דִּבּוּרֵי יִרְאַת שָׁמַיִם, דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהִתְחַזְּקוּת, וְאַף שֶׁהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל הַזּוּלַת, מַה צָּרִיךְ לִהְיוֹת אִכְפַּת לוֹ וְכוּ׳? אָדָם צָרִיךְ וּמֻכְרָח לְדַבֵּר תָּמִיד עִם הַזּוּלַת דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, שֶׁזּוֹ מִצְוָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ז׳): כְּמוֹ שֶׁמִּצְוָה לְהוֹלִיד יְלָדִים וְזֶה הַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה בְּהַתּוֹרָה, כְּמוֹ־כֵן הוּא מִצְוָה לְהוֹלִיד בְּנֵי־אָדָם בְּרוּחָנִיּוּת, הַיְנוּ לְהַחְדִּיר בָּהֶם אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין יט.): כָּל הַמְלַמֵּד בֶּן חֲבֵרוֹ תּוֹרָה, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ יְלָדוֹ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיְחִי, ט׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵיזוֹ שְׁאֵלָה זֹאת שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לְלַמֵּד אֶת הַבֵּן שֶׁלְּךָ אֱמָנוּת, כִּי

כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קִדּוּשִׁין פב:): רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, לְעוֹלָם יְלַמֵּד אָדָם אֶת בְּנוֹ אֻמָּנוּת נְקִיָּה וְקַלָּה, וְיִתְפַּלֵּל לְמִי שֶׁהָעֹשֶׁר וְהַנְּכָסִים שֶׁלּוֹ, שֶׁאֵין אֻמָּנוּת שֶׁאֵין בָּהּ עֲנִיּוּת וַעֲשִׁירוּת, שֶׁלֹּא עֲנִיּוּת מִן הָאֻמָּנוּת וְלֹא עֲשִׁירוּת מִן הָאֻמָּנוּת, אֶלָּא הַכֹּל לְפִי זְכוּתוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: רָאִיתָ מְיֻמָּךְ חַיָּה וָעוֹף שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֻמָּנוּת, וְהֵן מִתְפַּרְנְסִין שֶׁלֹּא בְּצַעַר, וַהֲלֹא לֹא נִבְרְאוּ אֶלָּא לְשַׁמְּשֵׁנִי, וַאֲנִי נִבְרֵאתִי לְשַׁמֵּשׁ אֶת קוֹנִי, אֵינוֹ דִּין שֶׁאֶתְפַּרְנֵס שֶׁלֹּא בְּצַעַר, אֶלָּא שֶׁהֲרֵעֹתִי מַעֲשַׂי, וְקִפַּחְתִּי אֶת פַּרְנָסָתִי; וְאָמְרוּ (אָבוֹת, פֶּרֶק ב׳): יָפֶה תַּלְמוּד־תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ, שֶׁיְּגִיעַת שְׁנֵיהֶם מַשְׁכַּחַת עָוֹן, וְכָל תּוֹרָה שֶׁאֵין עִמָּהּ מְלָאכָה, סוֹפָהּ בְּטֵלָה וְגוֹרֶרֶת עָוֹן.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתיא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, י׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁאַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, כִּי הִנֵּה יוֹם וְהִנֵּה לַיְלָה וְכוּ׳, וְהַכֹּל פּוֹרֵחַ. וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה צוּ, סִימָן ב׳): כַּצֵּל יָמֵינוּ עַל הָאָרֶץ וְאֵין מְקַוֶּה, וְהַלְוַאי כְּצִלּוֹ שֶׁל כּוֹתֶל אוֹ כְּצִלּוֹ שֶׁל אִילָן, אֶלָּא כְּצִלּוֹ שֶׁל עוֹף בְּשָׁעָה שֶׁהוּא עָף, דִּכְתִיב (תְּהִלִּים קד): כַּצֵּל עוֹבֵר וְאֵין מְקַוֶּה, וְאֵין מִי שֶׁיְּקַוֶּה שֶׁלֹּא יָמוּת. הַכֹּל יוֹדְעִים וְאוֹמְרִין בְּפִיהֶם שֶׁהֵן מֵתִים; וְלָכֵן תִּלְמַד בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם מִפָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, וְכֵן תִּלְמַד בְּכָל יוֹם פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת כְּסִדְרָן, וְעַל כֻּלָּם תִּלְמַד אֶת הַדַּף הַיּוֹמִי, אִם תּוּכַל עִם חַבְרוּתָא אֵין לְמַעְלָה

מִזֶּה, וְאִם לֹא אָז תִּלְמַד רַק בְּגִרְסָא, כִּי דַּף גְּמָרָא לְיוֹם — זוֹ חִיּוּת לְהַנֶּפֶשׁ. וְעַל כֻּלָּם — תִּלְמַד הֲלָכָה, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ עַל זֶה יוֹתֵר מִכָּל הַלִּמּוּדִים, וְאָמַר (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן כט), שֶׁכָּל בַּר יִשְׂרָאֵל מְחֻיָּב לִלְמֹד כָּל יוֹם הֲלָכָה. וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל — לִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה רְפוּאָה בֵּין בְּגַשְׁמִיּוּת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוּת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, י׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ נֶצַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וַהֲבָנָה הֲדָדִית, כִּי זֶה יְסוֹד גָּדוֹל בְּבִנְיַן עֲדֵי עַד. וְלָכֵן רְאוּ לִשְׁמֹר עַל הַשָּׁלוֹם־בַּיִת שֶׁלָּכֶם, שֶׁזֶּה יְסוֹד הַיְסוֹדוֹת, כִּי בְּבַיִת שֶׁיֵּשׁ שָׁמָּה ״שָׁלוֹם־בַּיִת״ — שָׁם הַשְׁכִינָה שׁוֹרָה, וּבְמָקוֹם שֶׁהַשְׁכִינָה שׁוֹרָה — שָׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה, וְלָכֵן אַתֶּם מֻכְרָחִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם שָׁלוֹם וְאַהֲבָה, וְזֶה יָבִיא עֲלֵיכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם, וְתִשְׁתַּדְּלוּ שֶׁאַף פַּעַם לֹא יִהְיוּ בֵּינֵיכֶם וִכּוּחִים וְאִי הֲבָנוֹת, כִּי כָּךְ אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת מְרִיבָה, סִימָן סו): בִּמְקוֹם מְרִיבָה שָׁם הַשָּׂטָן; וְלָכֵן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר עַל הַשָּׁלוֹם־בַּיִת, כְּדֵי שֶׁהַבְּרָכָה תִּהְיֶה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם. וְלָכֵן כָּל זוּג צָרִיךְ לְזָכֹר הֵיטֵב הֵיטֵב אִם הֵם רוֹצִים לִבְנוֹת בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל, עֲלֵיהֶם לְכַתְּחִלָּה לִהְיוֹת זָהִירִים, וּלְוַתֵּר אֶחָד לְהַשֵּׁנִי, וְאָז אַף פַּעַם לֹא יִצְטָרְכוּ לָלֶכֶת אֶל שׁוּם בֶּן אָדָם שֶׁעוֹסֵק בְּשָׁלוֹם־בַּיִת וְכוּ׳, כְּדֵי

שֶׁהַשָּׁלוֹם יִשְׁרֶה בְּתוֹךְ בֵּיתָם, צְרִיכִים רַק שֶׁכֶל וְדַעַת אֵיךְ לְהִתְנַהֵג הַבַּעַל וְהָאִשָּׁה. וֶהֱיוֹת שֶׁעֲדַיִן אֵין בֵּית חֲרֹשֶׁת שֶׁמְּיַצֵּר שֶׂכֶל וְדַעַת וְכוּ׳, וְכֵן אֵין חֲנוּת אוֹ קָנְיוֹן וְכוּ׳, שֶׁמּוֹכְרִים שָׂמָה שֵׂכֶל וְדַעַת וְכוּ׳, עַל־כֵּן צְרִיכִים לְכַוֵּן בְּכָל יוֹם שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם בְּעֵת שֶׁמִּתְפַּלְּלִים אֶת הַבְּרָכָה: ״אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לֶאֱנוֹשׁ בִּינָה״ וְכוּ׳, לְבַקֵּשׁ אָז עַל דַּעַת וָשֵׂכֶל, כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (נְדָרִים מא.): דַּעַת קָנִיתָ — מָה חָסַרְתָּ, דַּעַת חָסַרְתָּ — מַה קָּנִיתָ; אִם יֵשׁ לָאָדָם דַּעַת — יֵשׁ לוֹ הַכֹּל, וְאִם אֵין לוֹ דַּעַת — אֵין לוֹ כְּלוּם. וְלָכֵן כָּל זוּג צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עַל דַּעַת וָשֵׂכֶל, אֲשֶׁר הַשֵּׂכֶל הַיָּבֵשׁ אוֹמֵר, שֶׁצְּרִיכִים לִהְיוֹת וַתְּרָנִים, וְאָז הַשָּׁלוֹם שׁוֹרֶה בַּבַּיִת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתִּהְיֶה לָכֶם הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנוּ — תַּשְׂכִּילוּ וְתַצְלִיחוּ.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתיג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיְחִי, י״א טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! אֲנִי נֶגֶד הַפְּגָנוֹת וְכוּ׳, כִּי בְּפֵרוּשׁ מוּבָא בָּרַמְבַּ״ם (פֶּרֶק ל׳ מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת, הֲלָכָה טו): הַשַּׁבָּת וַעֲבוֹדָה זָרָה, כָּל אַחַת מִשְּׁתֵּיהֶן שְׁקוּלָה כְּנֶגֶד שְׁאָר כָּל מִצְוֹות הַתּוֹרָה, וְהַשַּׁבָּת הִיא הָאוֹת שֶׁבֵּין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּבֵינֵינוּ לְעוֹלָם, לְפִיכָךְ כָּל הָעוֹבֵר עַל שְׁאָר הַמִּצְוֹות, הֲרֵי הוּא בִּכְלַל רִשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, אֲבָל מְחַלֵּל שַׁבָּת בְּפַרְהֶסְיָה, הֲרֵי הוּא כְּעוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה, וּשְׁנֵיהֶם כַּגּוֹיִם לְכָל דִּבְרֵיהֶם, לְפִיכָךְ מְשַׁבֵּחַ הַנָּבִיא, וְאוֹמֵר (יְשַׁעְיָהוּ נו): ״אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת, וּבֶן אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ, שׁוֹמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ״ וְגוֹ׳, וְכָל הַשּׁוֹמֵר אֶת הַשַּׁבָּת

כְּהִלְכָתָהּ, וּמְכַבְּדָהּ וּמְעַנְּגָהּ כְּפִי כֹּחוֹ, כְּבָר מְפֹרָשׁ בַּקַּבָּלָה שְׂכָרוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה יוֹתֵר עַל הַשָּׂכָר הַצָּפוּן לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה נח): ״אָז תִּתְעַנַּג עַל הַוְיָ״ה, וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אֶרֶץ, וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ, כִּי פִי הַוְיָ״ה דִּבֵּר״, נִמְצָא, מִי שֶׁמְּחַלֵּל שַׁבָּת בְּפַהְרֶסְיָה, הֲרֵי דִּינוֹ כְּגוֹי גָּמוּר, עַכְשָׁו אֶשְׁאַל אוֹתְךָ פֹּה בְּחוּץ לָאָרֶץ, הַאִם יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת לַעֲמֹד עַל הָרְחוֹבוֹת וְלִצְעֹק עַל גּוֹיִים: ׳שַׁבָּת שַׁבָּת׳ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְעוֹד לַחֲטֹף מַכּוֹת וְכוּ׳, וַיְכַנִּיסוּ אוֹתוֹ בְּבֵית סֹהַר וְכוּ׳, וַיַּעֲלִילוּ עָלָיו כָּל מִינֵי עֲלִילוֹת וְכוּ׳, וַיֵּצֵא חָבוּל בְּגַשְׁמִיּוּת עִם מַכּוֹת טְרִיּוֹת וְכוּ׳, וְיכוֹלִים גַּם לִהְיוֹת בַּעַל מוּם אִם מְקַבְּלִים מַכָּה עַל הָרֹאשׁ וְכוּ׳, וּבְרוּחָנִיּוּת הוּא צָרִיךְ לִהְיוֹת שָׂמֵחַ בְּבֵית־סֹהַר עִם כָּל מִינֵי פּוֹשְׁעִים וְגַנָּבִים וְכוּ׳, וְלָכֵן עָדִיף לֹא לָצֵאת לִמְחוֹת, כִּי הֵם מְסַגְּלִים לְהֶכִי גָּרוּעַ וְכוּ׳, מַה שֶּׁיֵּשׁ רַק לַעֲשׂוֹת — לוֹמַר לְכֻלָּם ׳שַׁבָּת שָׁלוֹם׳, וְתַאֲמִין לִי, שֶׁזּוֹ הַמְּחָאָה הֲכִי גְּדוֹלָה, כִּי סוֹף כָּל סוֹף נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל גַּם־כֵּן לֹא רוֹצִים לְחַלֵּל שַׁבָּת, אֲבָל הֵם לֹא יוֹדְעִים אֶת הַחֻמְרָה לָזֶה וְכוּ׳, וְאַף אֶחָד לֹא לִמֵּד אוֹתָם, שֶׁחִלּוּל שַׁבָּת זֶה כָּל־כָּךְ חָמוּר, וְלָכֵן הֵם בִּכְלַל תִּינוֹקוֹת שֶׁנִּשְׁבּוּ וְכוּ׳, וְהָעֵצָה רַק לְהַקְדִּים לְכֻלָּם עִם ׳שַׁבָּת שָׁלוֹם׳, וְזֶה כְּבָר יַעֲשֶׂה אֶת הַפְּעֻלָּה הַנְּכוֹנָה וְכוּ׳, כִּי יִכָּנֵס בָּהֶם הִרְהוּר תְּשׁוּבָה, וּלְבַסּוֹף כֻּלָּם יַחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתיד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיְחִי, י״א טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! מָר מְאֹד הַמַּצָּב שֶׁנִּמְצָא עַכְשָׁו הַנּוֹעַר וְכוּ׳, וְהֵם לֹא חַיָּבִים, כִּי כֻּלָּם מוּכָנִים לְהִתְחַתֵּן, אֲבָל הַהוֹרִים לֹא מְזַדְּרְזִים מִפְּנֵי יֵשׁוּת וְכָבוֹד וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּבֵין כָּךְ הַיְלָדִים נִכְשָׁלִים וְכוּ׳. וְלָכֵן מִצְוָה

גְּדוֹלָה לְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד בַּחוּרִים נוֹשְׂרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְזָכוֹר תִּזְכֹּר מַה שֶּׁמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת נ׳, סִימָן מא): תִּקּוּן לְהוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה — שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל לְהַחֲזִיר בְּנֵי־אָדָם בִּתְשׁוּבָה. וְהִנֵּה מוּבָא (רֵאשִׁית חָכְמָה, שַׁעַר הַתְּשׁוּבָה, פֶּרֶק ג׳): ״וּמֵהַדְּבָרִים שֶׁצָּרִיךְ הַשָּׁב לְתַקֵּן, הוּא לְתַקֵּן אוֹת בְּרִית הַפָּגוּם בְּהוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, שֶׁאֵין אָדָם בִּזְמַנֵּנוּ נִצּוֹל מִמֶּנּוּ בְּבַחֲרוּתוֹ״ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְאִם הָ׳רֵאשִׁית חָכְמָה׳ שֶׁהָיָה תַּלְמִיד הָרַמַּ״ק, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, שֶׁהָיָה בִּזְמַן הָאֲרִיזַ״ל, שֶׁזֶּה כְּבָר לְמַעְלָה מֵאַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנִים כּוֹתֵב כָּכָה וְכוּ׳, מַה נֹּאמַר בַּדּוֹר הַזֶּה, שֶׁהַפְּרִיצוּת עוֹשָׂה פְּרָצוֹת בִּנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי הַקְּלִפּוֹת וְכוּ׳, מִסְתּוֹבְבוֹת עֲרֻמּוֹת מַמָּשׁ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וּמַה יֵּעָשֶׂה הַבֵּן שֶׁלֹּא יֵחֶטָא, שֶׁכָּל הָרְחוֹבוֹת מְלֵאִים תְּמוּנוֹת תּוֹעֵבָה — שְׁקוּץ, תִּעוּב, זְהוּם, עֵרֹם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאָז לִפְנֵי אַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ צְפַת, שֶׁהָיְתָה עִיר מְלֵאָה חֲכָמִים קְדוֹשִׁים עֶלְיוֹנִים, וְרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ הָיְתָה שׁוֹרָה עַל הָעִיר (וּמִלְּבַד זֹאת לְהַבְדִּיל גַּם הָעַרְבִיּוֹת הָלְכוּ בִּצְנִיעוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, מְכֻסּוֹת מֵרֹאשָׁן וְעַד רַגְלָן, אֲשֶׁר לֹא הָיָה שַׁיָּךְ אֲפִלּוּ לְהִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶן), עִם כָּל זֹאת הוּא כּוֹתֵב לָשׁוֹן כָּזוֹ — ״שֶׁאֵין אָדָם בִּזְמַנֵּנוּ נִצּוֹל מִמֶּנּוּ בְּבַחֲרוּתוֹ״, מַה נֹּאמַר אֲנַן בַּדּוֹר הַזֶּה, שֶׁהַכֹּל פָּרוּץ, וְיֵשׁ כָּל מִינֵי זֶבֶל וְלִכְלוּךְ עַל הָרְחוֹבוֹת, מִלְּבַד כָּל הַכְּלֵי מַשְׁחִית וְכוּ׳, שֶׁיְּכוֹלִים לִרְאוֹת בָּזֶה כָּל הַתּוֹעֵבוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, אֵין בָּחוּר שֶׁלֹּא יִהְיֶה פָּגוּם בַּחֵטְא הַמְּגֻנֶּה הַזֶּה וְכוּ׳, וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּפְרִישׁ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וּבִפְרָט בֵּין בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וּמִי שֶׁיַּפְרִישׁ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בֵּין הַנְּעָרִים, וְיַחֲזִיר אוֹתָם בִּתְשׁוּבָה, מֻבְטָח לוֹ שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו אֲשֶׁר פָּגַם בִּפְגַם הַבְּרִית.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תתטו.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיְחִי, י״א טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְעֵנְיַן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

כַּמָּה שֶׁלֹּא כָּתַבְתִּי מִזֶּה, אֶכְתֹּב אֶת זֶה פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק אֶת כָּל הָאַבְרֵכִים וְהַבַּחוּרִים, שֶׁיִּהְיוּ חֲזָקִים בִּלְמוּד גְּמָרָא, אֲשֶׁר בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ריד): תַּלְמוּ״ד עוֹלֶה כְּמִסְפַּר הַקְּלִפָּה לִילִי״ת הַמַּחֲטֵאת אֶת הָאָדָם בִּפְגַם הַבְּרִית; וְלָכֵן רְאֵה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם עַל־כָּל־פָּנִים אֶת הַדַּף הַיּוֹמִי, כִּי דַּף גְּמָרָא לְיוֹם — זֶה חַיּוּת לַנֶּפֶשׁ, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁחוֹטֵף בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא אֲפִלּוּ בְּגִרְסָה, וְאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר אֶת הַמַּעֲלָה הַנּוֹרָאָה הַזּוֹ שֶׁל לִמּוּד דַּף גְּמָרָא בְּיוֹם. וְהָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי שְׁלֹמֹה מִזְעוּוהִיל, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ אָמַר: כְּשֶׁאָדָם אֵינוֹ לוֹמֵד כָּל יוֹם דַּף גְּמָרָא, הַפָּנִים שֶׁלּוֹ נַעֲשִׂים צוּרָה שֶׁל חַיָּה וּבְהֵמָה וְכוּ׳, וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לַחֲטֹף בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא, שֶׁזֶּה מְזַכֵּךְ אֶת הָאָדָם, וְכָל זְמַן שֶׁאָדָם חָזָק לִלְמֹד בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא, זֶה יִשְׁמֹר אוֹתוֹ מִכָּל רַע. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (סַנְהֶדְרִין כד.): בְּמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבָנִי כְּמֵתֵי עוֹלָם, אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: זֶה תַּלְמוּדָהּ שֶׁל בָּבֶל; וְלִכְאוֹרָה אֵיךְ יְכוֹלִים לוֹמַר עַל תַּלְמוּד בַּבְלִי אֶת הַלָּשׁוֹן הַזּוֹ, שֶׁהוֹשִׁיבָנִי בַּחֲשֶׁךְ כְּמֵתֵי עוֹלָם? אֶלָּא הַפֵּרוּשׁ הוּא אַחֶרֶת, דַּיְקָא מֵחֲמַת שֶׁאֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּגָלוּת מָרָה מְאֹד, שֶׁחֲשֶׁךְ לָנוּ וְלֹא אוֹר, וְהוֹשִׁיבוּ אוֹתָנוּ בְּמַחֲשַׁכִּים, וַאֲנַחְנוּ נִדְמִים בְּגָלוּת כְּמוֹ מֵת, מַה יָּכוֹל לְהַחֲיוֹתֵנוּ? עַל זֶה אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: זֶה תַּלְמוּדָהּ שֶׁל בָּבֶל, הַיְנוּ לִלְמֹד הַרְבֵּה תַּלְמוּד בַּבְלִי, שֶׁזֶּה תַּלְמוּ״ד כְּמִסְפַּר הַקְּלִפָּה הַנִּקְרֵאת לִילִי״ת — עַל שֵׁם יְלָלָה, שֶׁאָדָם מְיַלֵּל מֵרֹב צַעַר וּמְרִירוּת שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וּמְאַבֵּד לוֹ אֶת הָרָצוֹן לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֵן נִקְרָא עַל שֵׁם לַיְלָה, שֶׁאָז הוּא זְמַן חֹשֶׁךְ, וְעַל־יְדֵי לִמּוּד תַּלְמוּד מֵאִיר לוֹ הַלַּיְלָה, בְּסוֹד (תְּהִלִּים קלט): ״וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר״, וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי

שֶׁלּוֹמֵד תָּמִיד גְּמָרָא שֶׁהִיא תַּלְמוּד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יָאִיר לוֹ אֱפִלּוּ בְּגָלוּתוֹ הַמָּרָה, וְיָאִיר עָלָיו מֶלֶךְ הַכָּבוֹד אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תתטז.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיְחִי, י״א טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וְשׂוּם דָּבָר בָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, אֲפִלּוּ שֶׁרַע וָמַר לְךָ מְאֹד מְאֹד וְכוּ׳.

וּבָעִנְיַן שֶׁלְּךָ וְכוּ׳, עָלֶיךָ לָדַעַת, שֶׁמּוּבָא בְּסֵפֶר ״זֹהַר חַי״ פֵּרוּשׁ עַל זֹהַר לְךָ לְךָ, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ שָׁם: תְּדַע, כְּשֶׁמְּסַבְּבוֹת אוֹתְךָ חֲלִילָה כַּמָּה מַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת וּקְטַנּוֹת, וְיִסּוּרִין וְדִין וְהַסְתָּרוֹת פָּנִים, וּמָרָה שְׁחוֹרָה עַל כֻּלָּם, תֵּדַע, שֶׁשָּׁם אִתְּךָ אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אַף־עַל־פִּי שֶׁנִּפַלְתָּ לִשְׁאוֹל תַּחְתִּית, בֶּאֱמוּנָה הַזֹּאת תָּקוּם בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, כִּי אִתְּךָ עִמְּךָ אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי נִקְרֵאת אֲצִילוּת מִתְפַּשֶּׁטֶת עַד הַתְּהוֹם, וְלֹא אִשְׁתַּנִּי בְּכָל אֲתַר, ״וְאֵין אֱלֹקִים עִמָּדִי״ (דְּבָרִים לב, לט), אֱלֹהִים אֲחֵרִים חָלִילָה, כִּי לֹא יִשְׁתַּנֶּה וְלֹא יִתְעָרְבוּ בּוֹ, כִּי הֵם בְּטֵלִים בִּלְתִּי מְצִיאוּת, לֵית בֵּהּ שׁוּם מַמָּשׁוּת כְּלָל כְּלָל, וְאוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ מֵאִיר עַד נִקְרֵאת הַתְּהוֹם בִּלְתִּי שׁוּם שִׁנּוּי, אֶלָּא שֶׁאַתָּה גָּרַמְתָּ לְךָ בְּמַעֲשֶׂיךָ הָרָעִים שֶׁמַּגִּיעַ לְךָ מְרוֹרִית, כְּאִלּוּ כְּבָיְכוֹל יֵשׁ בּוֹ שִׁנּוּי וּפֵרוּד, כִּי הוּא כֹּל יָכוֹל, אֲבָל לֶעָתִיד יִתְגַּלֶּה לְעֵין כֹּל, כִּי הַכֹּל הוּא הוּא אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְכָל הַצָּרוֹת וְהָרָעוֹת וְהַגָּלוּת הַמָּרָה וְהַסְתָּרָה, הַכֹּל אֲנִי אֲנִי הוּא לֹא אַחֵר כְּלָל, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְתִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל הוּא

הוּא בְּלִי שׁוּם שִׁנּוּי, וּבִידִיעָה זֹאת יִתְפָּרְדוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן, וְהָרַע גָּמוּר כֻּלֶּה וְאָבַד דְּלֵית בָּהּ מַמָּשׁוּתָא כְּלָל כְּלָל, וְדַי בָּזֶה לַמַּאֲמִינִים וּמְחַכִּים לִישׁוּעָה, 'צְפִיתָ לִישׁוּעָה', אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס דְּבָרִים אֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבּוֹ, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתיז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיְחִי, י״א טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם כֶּסֶף הַפִּדְיוֹן, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיֵּעָתְקוּ מִמְּךָ כָּל הַדִּינִים עַל־יְדֵי פֶּלֶא עֶלְיוֹן, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׂר בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן תקלט), שֶׁטּוֹב מְאֹד לִתֵּן בְּכָל עֵת עַל פִּדְיוֹנוֹת לַצַּדִּיקִים, אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּעֵת צָרָה, חַס וְשָׁלוֹם. וְסִפֵּר מִכַּמָּה אֲנָשִׁים מִמְּדִינַת קִיר״ה, שֶׁרְגִילִים מְאֹד לְהַרְבּוֹת בִּנְתִינַת פִּדְיוֹנוֹת תָּמִיד. וְאָמַר שֶׁאִלּוּ הָיָה לוֹ אִישׁ צַדִּיק שֶׁיִּהְיֶה רָאוּי לַעֲשׂוֹת לוֹ פִּדְיוֹן, הָיָה נוֹתֵן לוֹ עַל פִּדְיוֹן בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת. וְדִבֵּר מִזֶּה הַרְבֵּה, כִּי פִּדְיוֹנוֹת הֵם דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּקַיֵּם אֶת זֶה בְּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּדוֹלָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתיח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, י״ב טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים רַק לִשְׂמֹחַ וְלִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ עַל נְקֻדַּת הַשִּׂמְחָה, כִּי אֵין עוֹד טוֹב מִזֶּה, צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ הָעִקָּר עַל שִׂמְחָה, וְלָכֵן הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לוֹמַר בְּכָל יוֹם אֶת הַתְּפִלָּה הַזּוֹ, וְזֶה יוֹעִיל לְךָ מְאֹד לְהַגִּיעַ לְשִׂמְחָה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִמִּדַּת הַשִּׂמְחָה:

״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַכֵּנִי לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְאֶזְכֶּה לְהַרְגִּישׁ אֶת הַשִּׂמְחָה בִּרְמַ״ח אֵיבָרַי וְשָׁסָ״ה גִּידַי, עַד שֶׁהַשִּׂמְחָה תַּגִּיעַ לְרַגְלַי, שֶׁאֶזְכֶּה לִרְקֹד בְּכָל יוֹם מֵרֹב שִׂמְחָה עַל גֹּדֶל הַחֶסֶד שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּדִי, שֶׁנִּבְרֵאתִי מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וַאֲנִי יָכוֹל לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתֶיךָ, אָנָּא רַחֵם עָלַי, וְהַרְחֵק מִמֶּנִּי אֶת הָעַצְבוּת וְהָעַצְלוּת, וְזַכֵּנִי לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם אֲחֵרִים מִשִּׂמְחָה, וְאֶזְכֶּה לְשַׂמֵּחַ אֶת אֲחֵרִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה גַּם אֲנִי אֶזְכֶּה לְשִׂמְחָה, וּבִזְכוּת הַשִּׂמְחָה אֶזְכֶּה לְהִכָּלֵל בְּךָ לְגַמְרֵי, עַד שֶׁלֹּא אֶרְאֶה לְפָנַי עֵינַי רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְזַכֵּנִי לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, שֶׁאֶזְכֶּה לָדַעַת בִּידִיעָה בְּרוּרָה, שֶׁאַתָּה נִמְצָא וְאֵין בִּלְעָדֶיךָ נִמְצָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּמְחֹל לִי עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי, וְאֶזְכֶּה לְהִכָּלֵל בְּךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם אָמֵן סֶלָה״.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי, שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתיט.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, י״ב טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַמְנַהֶלֶת בֵּית־סֵפֶר ״בֵּית פֵּיגֶא״ ... תִּחְיֶה, וּלְרַבּוֹת כָּל הַמּוֹרוֹת, הֲוָיָ״ה יַשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶן שֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה.

הֱיוֹת שֶׁהַיּוֹם הוּא ׳זֹאת חֲנֻכָּה׳, הַיּוֹם הַזֶּה הוּא גְּמַר הַחֲתִימָה שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְכֵן הַיּוֹם אֲנַחְנוּ צְרִיכִים יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה בְּיַבְנְאֵל, שֶׁיִּהְיֶה פְּרוּד בֵּין הָרְשָׁעִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה לָנוּ יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה, וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ שֶׁכָּל הַתַּלְמִידוֹת שֶׁל בֵּית־הַסֵּפֶר תֹּאמַרְנָה כַּמָּה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים לְהַצְלָחָתֵנוּ, וְיִפְלוּ כָּל שׂוֹנְאֵינוּ תַּחַת רַגְלֵינוּ, וְנִזְכֶּה כְּבָר לָבוֹא אֶל הַמְּנוּחָה וְהַנַּחֲלָה.

וְכֵן אִם אֶפְשָׁר לְעוֹרֵר גַּם אֶת כָּל נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁתֹּאמַרְנָה כַּמָּה פְּעָמִים אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים לְהַצְלָחָתֵנוּ.

הַמְצַפֶּה לִישׁוּעָה גְּדוֹלָה...

כג תתכ.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, י״ב טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! בָּעִתִּים הַלָּלוּ עוֹבֶרֶת עָלַי עֲנִיּוּת וְדַחֲקוּת גְּדוֹלָה, עַד שֶׁאֵין בְּיָדִי לְפָרְטָהּ אֲפִלּוּ שָׁוֶה פְּרוּטָה מַמָּשׁ, בָּאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ, אַךְ אֲנִי מְחַזֵּק עַצְמִי עִם דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁפֵּרֵשׁ אֶת הַפָּסוּק: ״בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִי״, שֶׁבְּתוֹךְ הַצָּרוֹת אֲנִי מוֹצֵא הַרְחָבוֹת (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קצה); בְּוַדַּאי אִם תּוּכַל לִפְעֹל אוֹדוֹת הוֹרַאַת קֶבַע בַּעֲבוּר הַחַשְׁמַל בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ, הָיָה לִי לִישׁוּעָה.

הַיּוֹם הוּא ׳זֹאת חֲנֻכָּה׳, וְנִגְמְרוּ כָּל הַתִּקּוּנִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, הַיּוֹם גְּמַר הַחוֹתָם שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, וְהַיּוֹם אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְנִסִּים נִגְלִים, שֶׁיִּהְיֶה פֶּרוּד בֵּין הָרְשָׁעִים, וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה בֵּינֵיהֶם מַחֲלֹקֶת גְּדוֹלָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה לָנוּ לִישׁוּעָה גְּדוֹלָה. צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְכֵן בַּתַּלְמוּד־תּוֹרָה וּבְבֵית־סֵפֶר, שֶׁיֹּאמְרוּ הַיּוֹם תְּהִלִּים לְהַצָּלָחָתֵנוּ, כִּי הַכֹּל תָּלוּי בְּהַיּוֹם הַזֶּה, כַּאֲשֶׁר יְסַפֵּר לְךָ ... נֵרוֹ יָאִיר.

הַמְצַפֶּה לִישׁוּעָה...

כג תתכא.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, י״ב טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, אִם תּוּכַל לְעוֹרֵר אֶת כָּל הַתַּלְמִידִים בַּתַּלְמוּד תּוֹרָה, שֶׁיֹּאמְרוּ הַיּוֹם כַּמָּה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים, כְּגוֹן: מִזְמוֹרֵי י׳ י״ג כ׳ כ״ב ל״א נ״ג ע׳ ע״א ק״ב ק״ל קמ״ב, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם עָלֵינוּ הַיּוֹם הַזֶּה, וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה פֶּרוּד בֵּין הָרְשָׁעִים, וְיִפָּלוּ נְפִילָה אַחַר נְפִילָה, וְנִזְכֶּה לִרְאוֹת בִּישׁוּעָה, וְהֵן אֵל כַּבִּיר לֹא יִמְאַס תְּפִלַּת רַבִּים, וְעוֹשֶׂה רֹשֶׁם גָּדוֹל לְמַעְלָה, וּבִפְרָטִיּוּת תְּפִלָּה שֶׁל תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן. אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁיֵּשׁ הַיּוֹם חֶדֶר, וְאִם לֹא, אָז כְּדַאי לֶאֱסֹף אֶת כָּל הַיְלָדִים לְמַעְלָה, וּבְיַחַד יִצְעֲקוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

הַמְצַפֶּה לִישׁוּעָה גְּדוֹלָה הַיּוֹם...

כג תתכב.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, י״ב טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... שֶׁיִּחְיוּ.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם.

תְּהִלָּה לָאֵל, הִגַּעְנוּ לְכָאן בְּשָׁלוֹם, אַף שֶׁהָיְתָה נְסִיעָה מְאֹד מְאֹד

מְיַגַּעַת וְכוּ׳, בָּרוּךְ הַשֵּׁם בְּנֹכֶם שָׁמֵחַ וּמְסַתֵּדֵר עִם הַבַּחוּרִים, וַאֲנִי מְקַוֶּה שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר, וְהוּא יִתְעַלֶּה כָּאן בְּתוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם, וְתִרְווּ רֹב נַחַת מִמֶּנּוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם שֶׁתַּצְלִיחוּ, וְיִהְיֶה לָכֶם נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלַצֵיכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרַ וַיְחִי, י״ג טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוַיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁכֶם עַל מִצְוַת הַשִּׂמְחָה, וְתִהְיוּ תָּמִיד שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים, וְאַל תִּסְתַּכְּלוּ עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי שִׂמְחָה, נִזְכֶּה לִפְרֹץ אֶת כָּל הַגְּדָרִים. וְעִקַּר הַשִּׂמְחָה, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, הַמּוֹלִיכֵנוּ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת. וְתִשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד מְאֹד, שֶׁאֶחָד יְחַזֵּק וְיַאֲמֵץ אֶת הַשֵּׁנִי, וְזוֹ מִצְוָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד.

נָא וְנָא רְאוּ לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁכֶם בַּעֲבוּר חִנּוּךְ הַיְלָדִים, כִּי הַיְסוֹד וְהָעִקָּר בְּדַרְכֵי הַיַּהֲדוּת הוּא חִנּוּךְ הַיְלָדִים, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁלֹּא דָּאֲגוּ עַל חִנּוּךְ, הָרְסוּ אֶת עַצְמָם וְהָרְסוּ אֶת הֶעָתִיד שֶׁלָּהֶם, וְעַל־כֵּן תִּשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל מִינֵי אֳפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִדְאֹג עַל הַחִנּוּךְ, וַאֲנִי מְאֹד מְאֹד רוֹצֶה, שֶׁעוֹד יַתְחִילוּ מֵהַפְּעוּטוֹן בִּקְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת עַצְמָאִיִּים, וְלֹא לְהַגִּיעַ אֶל טוּבוֹת שֶׁל אַף אֶחָד, וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּדְאַג מְאֹד עַל חִנּוּךְ הַיְלָדִים, וְיַעֲזֹר לַמְלַמְּדִים וְלַמּוֹרוֹת וְלַמְטַפְּלוֹת בַּמֶּה שֶׁהֵם רַק יְכוֹלִים. וְרָצִיתִי

מְאֹד מְאֹד, שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ מָעוֹן וּפְעוּטוֹן שֶׁלָּנוּ, שֶׁלֹּא נִצְטָרֵךְ לְפַטֵּם אֶת יְלָדֵינוּ עִם מַאֲכָלֵי טְרֵפוֹת וְכוּ׳, מַאֲכָלִים אֲסוּרִים, חַס וְשָׁלוֹם וְכוּ׳, כִּי אֲכִילַת טְרֵפוֹת וּנְבֵלוֹת, אֲכִילַת בָּשָׂר בְּחָלָב, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, מְטַמְטְמִים אֶת נֶפֶשׁ הַתִּינוֹקוֹת, שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְקַבֵּל אַחַר־כָּךְ אֱמוּנָה. וְהָרַמְבַּ״ם זַ״ל מֵבִיא (אִגֶּרֶת תֵּימָן), אֵיךְ בָּאוּ בְּנֵי־אָדָם לִידֵי כְּפִירָה וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עַד שֶׁכָּפְרוּ בָּעִקָּר? דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁלֹּא הָיוּ נִזְהָרִים מֵאֲכִילַת מַאֲכָלוֹת אֲסוּרִים; כִּי תֹּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאוֹכְלִים מַאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, נִטְמְטֵם הַמֹּחַ וְהַדַּעַת, וּכְבָר אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג אֱמוּנָה. וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד עַל הַתִּינוֹקוֹת שֶׁלָּנוּ, שֶׁעוֹד מִגִּיל הַיְנִיקָה כְּבָר יִהְיוּ זְהִירִים וּשְׁמוּרִים מִכָּל רָע. אֲקַוֶּה שֶׁתְּבִינוּ בֵּין הַשּׁוּרוֹת כַּוָּנָתִי. אֲנִי רוֹצֶה שֶׁכָּל אֶחָד יִתְעוֹרֵר וְיָבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, שֶׁצְּרִיכִים לִהְיוֹת מְאֹד מְאֹד זְהִירִים, וּבִפְרָט שֶׁלֹּא מִתְבַּיְשִׁים לְהַגִּיד: ״אֵין לָכֶם זְכוּת קִיּוּם בְּיַבְנְאֵל״, אִם כֵּן מַה לָּנוּ לִהְיוֹת שָׁם, וְעַל־כֵּן מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ מָעוֹן וּפְעוּטוֹן מִשֶּׁלָּנוּ, וְלֹא נִצְטָרֵךְ טוֹבוֹת מִזּוּלָתֵנוּ.

אֲבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁתַּתְמִידוּ בְּלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, אֲשֶׁר מוּבָא (מִדְרָשׁ תַּלְפִּיּוֹת), שֶׁאָשֵׁר בֶּן יַעֲקֹב עוֹמֵד עַל פִּתְחוֹ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם, וּמִי שֶׁלָּמַד מִשְׁנָיוֹת, אֵינוֹ מַנִּיחוֹ לְהִכָּנֵס שָׁם. וְהֵבִיא הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ הַחִיד״א זַ״ל רֶמֶז מִפָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ: ״מֵאָשֵׁר שְׁמֶנָה לַחְמוֹ״ דַּיְקָא, אָשֵׁר עוֹמֵד עַל פִּתְחוֹ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם, וְאֵינוֹ מַנִּיחַ לְהִכָּנֵס שָׁם מִי שֶׁלָּמַד מִשְׁנָיוֹת, כִּי שְׁמֶנָ״ה אוֹתִיּוֹת מִשְׁנָ״ה, וְגַם אוֹתִיּוֹת נְשָׁמָ״ה. וּבֶאֱמֶת חָשַׁבְתִּי, שֶׁמַּה שֶּׁאָמַר יַעֲקֹב אָבִינוּ (וַיֵּצֵא): אָכֵן׳ יֵשׁ׳ הַוָ״ה׳ בַּמָּקוֹם׳ הַזֶּה, סוֹפֵי תֵּבוֹת: מִשְׁנָ״ה, וְכֵן נְשָׁמָ״ה, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁרְגִילִים לְהִתְמִיד בְּכָל יוֹם בְּלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה, שֶׁאָכֵן׳ יֵשׁ׳ הַוָ״ה׳ בַּמָּקוֹם׳ הַזֶּה, שֶׁנִּתְגַּלָּה לוֹ הַנְּשָׁמָה, שֶׁיּוֹדֵעַ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא. וּבֶאֱמֶת עָלֵינוּ לַחְקֹק בְּדַעְתֵּנוּ תָּמִיד, אֲשֶׁר אֵין לָנוּ רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאַף אֶחָד בָּעוֹלָם לֹא יַעֲזֹר לָנוּ, רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ. וּכְפִי שֶׁנַּחְדִּיר בְּעַצְמֵנוּ יְדִיעוֹת אֵלּוּ, נִזְכֶּה סוֹף כָּל סוֹף לָצֵאת מִכָּל צָרוֹתֵינוּ. וְאַף שֶׁמֵּר לָנוּ מְאֹד מְאֹד, כִּי הָרָשָׁע מְרֻשָּׁע הַסָּמ״ךְ־מ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ,

הָרוֹכֵב עַל הַנָּחָשׁ, עוֹשֶׂה לָנוּ צָרוֹת, וְאַל נָא נִשְׁכַּח, שֶׁנִּתַּ״שׁ רָאשֵׁי תֵּבוֹת: שִׂ׳מֵר נַ׳פְשׁוֹת חֲ׳סִידָיו, מִיַּד רְשָׁעִים יַצִּילֵם (תְּהִלִּים צז, י), כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹמֵר אֶת כָּל אֵלּוּ הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק וּלְקַיֵּם (תְּהִלִּים טז): ״שִׁוִּיתִי יְהוָ״ה לְנֶגְדִּי תָּמִיד״, תָּמִיד נַחֲשֹׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁאֵין לָנוּ רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְרַק הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי. וְיֵשׁ לוֹמַר: ׳שִׁוִּיתִי׳ רָאשֵׁי תֵּבוֹת: תְּחִלָּתָן יְ׳סוּרִים וְ׳סוֹפָן שַׁ׳לְוָה, שֶׁמִּי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לַחְשֹׁב תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אַף שֶׁבַּהַתְחָלָה מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה לוֹ, אֲבָל בְּסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר עוֹבֵר עַל הַכֹּל. וְלָכֵן גַּם אֲנַחְנוּ שֶׁעוֹבֵר עָלֵינוּ עַכְשָׁו הַרְבֵּה יְסוּרִים — תְּחִלָּתָן יְסוּרִים, עִם כָּל זֹאת בָּזֶה שֶׁנִּתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנֵדַע אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֶלְקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין לָנוּ אַף אֶחָד בָּעוֹלָם רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אַף שֶׁעַכְשָׁו תְּחִלָּתָן יְסוּרִים, אֲבָל וְסוֹפָן שַׁלְוָה, וּלְבַסּוֹף תִּהְיֶה לָנוּ מְנוּחָה. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ): ״רַיְרָא מְנוּחָה כִּי טוֹב וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נָעֳמָה וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל״; בָּזֶה שֶׁהָאָדָם סוֹבֵל מְעַט, רוֹאֶה מְנוּחָה כִּי טוֹב, וְהָאָדָם כִּי נָעֳמָה; כִּי צְרִיכִים בַּהַתְחָלָה סַבְלָנוּת, וְאָז מַגִּיעִים לִמְחוֹז חֶפְצוֹ, לֹא־כֵן מִי שֶׁאֵין לוֹ סַבְלָנוּת, הוּא בּוֹרֵחַ תֵּכֶף־וּמִיָּד. וּכְמוֹ שֶׁסִּפֵּר לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל מֵהַסִּפּוּר מֵהַגְּרַמַנִּי עִם הַיְּהוּדִי, שֶׁבָּאוּ לְבַקֵּר בְּלֵיל הַסֵּדֶר, וְהַיְּהוּדִי אָכַל מָרוֹר, וְהֵבִין שֶׁאַחַר אֲכִילַת מָרוֹר תִּהְיֶה סְעֻדָּה דְּשֵׁנָה, סְעֻדַּת שְׁלֹמֹה בִּשְׁעָתוֹ, וְעַל־כֵּן סָבַל וְאָכַל אֶת הַמָּרוֹר, וְקִבֵּל אַחַר־כָּךְ סְעֻדָּה גְּדוֹלָה, לֹא־כֵן הַגֶּרְמַנִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁלָּעַס אֶת הַמָּרוֹר, הִתְחִיל לְקַלֵּל וּבָרַח, וְרָצָה רַבֵּנוּ זַ״ל לְלַמְּדֵנוּ שֶׁכָּךְ הַחַיִּים — תְּחִלָּתָן יְסוּרִים וְסוֹפָן שַׁלְוָה; וְאִם תִּהְיֶה לָאָדָם סַבְלָנוּת בַּהַתְחָלָה, וְאֵינוֹ בוֹרֵחַ כְּשֶׁטּוֹעֵם טַעַם מְרִירוּת, אֶלָּא נִשְׁאָר עַל הַמָּקוֹם, אָז סוֹפוֹ שַׁלְוָה, שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִכָּל טוּב שֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה, בַּיִת מְשֻׁלָּו, וְרֶכֶב מְשֻׁלָּו, וּפַרְנָסָה בְּשֶׁפַע. וְעַל־כֵּן רְאוּ, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! לֹא לִהְיוֹת בַּטְלָנִים, וּלְחַכּוֹת בְּסַבְלָנוּת גְּדוֹלָה, וְתִרְאוּ אֵיךְ שֶׁכָּל שׂוֹנְאֵינוּ וּמִתְנַגְּדֵינוּ תִּהְיֶה לָהֶם מַפָּלָה גְּדוֹלָה, וַאֲנַחְנוּ נִתְרַחֵב, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁתִּהְיֶה פֹּה ״עִיר בְּרֶסְלֶב״ בִּמְלֹא מוּבָן הַמִּלָּה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיְחִי, י״ג טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הַקָּצָר, וּמַמָּשׁ הֶחֱיֵיתָ אוֹתִי, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה תָּמִיד שָׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, כִּי אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֵיךְ אֲנִי מַעֲרִיךְ אוֹתְךָ וְאֶת אִשְׁתְּךָ, וְהַסָּמ״ךְ־מֵ״ם נִכְנָס בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, וְעוֹשֶׂה שָׁם צָרוֹת וְיִסּוּרִים בְּחִנָּם עַל לֹא דָּבָר.

כְּלָל גָּדוֹל בְּשָׁלוֹם־בַּיִת, שֶׁצְּרִיכִים לִשְׁמֹר אֶת הַפֶּה, וְלֹא בְּכָל פַּעַם צְרִיכִים לְהָגִיב, וְלֹא בְּכָל פַּעַם צְרִיכִים לִהְיוֹת צוֹדֵק, צְרִיכִים לִשְׁמֹר אֶת הַפֶּה בִּפְרָט כְּשֶׁיֵּשׁ בַּבַּיִת עֲנִיּוּת, אָז הַפִּקֵּחַ יוֹדֵעַ, שֶׁעַכְשָׁו צְרִיכִים לִשְׁתֹּק וְלֹא לְדַבֵּר, כִּי הַפֶּה הוּא כְּלִי קָדוֹשׁ מְאֹד מְאֹד, יְכוֹלִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַשְּׁכִינָה בָּעוֹלָם עַל־יְדֵי הַפֶּה, וּלְהֶפֶךְ — יְכוֹלִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַסִּטְרָא אַחֲרָא בַּפֶּה, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבַן, וְיֵשׁ לוֹמַר, שֶׁזּוֹ כַּוָּנַת מַאֲמָרָם זַ״ל (שַׁבָּת קטו:): סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁבָּלָה, אִם יֵשׁ בּוֹ לְלַקֵּט פ״ה אוֹתִיּוֹת מַצִּילִים מִן הַדְּלֵקָה, הַיְנוּ כִּי הָאָדָם הוּא הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״זֹאת תּוֹרַת הָאָדָם״, כִּי כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל הוּא תּוֹרָה שְׁלֵמָה הַכְּלוּלָה מֵרְמַ״ח מִצְוֹת עֲשֵׂה וְשָׁסָ״ה לֹא תַּעֲשֶׂה כְּנֶגֶד רְמַ״ח אֵיבָרִים וְשָׁסָ״ה גִּידִים, וְאִם יֵשׁ בּוֹ פ״ה אוֹתִיּוֹת דַּיְקָא, אֲפִלּוּ שֶׁכְּבָר בָּלַע וְנִכְשַׁל בַּמֶּה שֶׁנִּכְשַׁל, עִם כָּל זֹאת אִם מְקַדֵּשׁ אֶת הַפֶּה, הֲרֵי זֶה מַצִּילִים מִן הַדְּלֵקָה שֶׁסּוֹבֵב עַל הַיֵּצֶר הָרַע, שֶׁרוֹצֶה לְשָׁרֵף אוֹתוֹ וְאֶת בֵּיתוֹ. וְלָכֵן תִּהְיֶה פִּקֵּחַ, וְאַתָּה לֹא צָרִיךְ לִהְיוֹת תָּמִיד הַצּוֹדֵק. וְאִם

תֵּלֵךְ בְּצוּרָה כָּזוֹ, תַּצְלִיחַ מְאֹד מְאֹד, כִּי חֶבֶל לִשְׁבֹּר בַּיִת, וַחֲבָל לְךָ לְהִתְגָּרֵשׁ, וּמַה יִּהְיֶה לְךָ כְּבָר אִם תִּתְגָּרֵשׁ?! הֲרֵי יְלָדֶיךָ יִסְתּוֹבְבוּ יְתוֹמִים חַיִּים וְכוּ׳, וְזֶה בָּרוּר. וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַשְׁלִים עִם אִשְׁתְּךָ, וְאַל תִּתֵּן שֶׁהַהוֹרִים יִתְעָרְבוּ בִּשְׁלוֹם בֵּיתְכֶם, כִּי בְּדַרְכְּךָ כְּלָל הַהוֹרִים תָּמִיד חוֹשְׁבִים שֶׁרַק בְּנָם אוֹ בִּתָּם הֲכִי צַדִּיקִים ... וְהַצַּד הַשֵּׁנִי הוּא הָרָשָׁע... וְלָכֵן תּוֹצִיא מֵחַיֶּיכֶם הַפְּרָטִיִּים אֶת הַהוֹרִים, הֵינוּ שֶׁלֹּא צְרִיכִים לְסַפֵּר לָהֶם כָּל דָּבָר מַה שֶּׁקּוֹרֶה בַּבַּיִת, לַהוֹרִים צְרִיכִים לְסַפֵּר רַק דְּבָרִים טוֹבִים, שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם נַחַת, כִּי סוֹף כָּל סוֹף עַד שֶׁגִּדְּלוּ וְחִנְּכוּ אֶת הַיְלָדִים יָרְקוּ דָּם וְכוּ׳, וְעַכְשָׁו הֵם כְּבָר רוֹצִים לִרְאוֹת וְלִשְׁמֹעַ נַחַת, וְעַל־כֵּן אָסוּר לְסַפֵּר לַהוֹרִים שׁוּם דָּבָר מַה שֶּׁקּוֹרֶה בַּבַּיִת, אֲפִלּוּ שֶׁיִּהְיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה, וְאִם תִּהְיֶה חָזָק בְּדָבָר זֶה, אָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. הָעִקָּר תִּשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם בְּכָל מְחִיר, וּתְרַחֵם עַל אִשְׁתְּךָ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הִיא עוֹבֶדֶת, וְאַף שֶׁכְּרֻסָּה בֵּין שִׁנֶּיהָ וְכוּ׳ (הִיא מְעֻבֶּרֶת, וְקָשֶׁה לָהּ מְאֹד בַּעֲבוֹדָה, עִם כָּל זֹאת הִיא עוֹשָׂה אֶת זֶה בְּחֵפֶץ לֵב), וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לִשְׁפֹּךְ עָלֶיהָ בּוּז וְכוּ׳ וְכוּ׳, וַאֲפִלּוּ שֶׁיִּהְיֶה כָּךְ כְּמוֹ שֶׁאַתָּה אוֹמֵר, שֶׁהִיא לֹא בְּסֵדֶר, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לָדוּן אוֹתָהּ לְכַף זְכוּת, הֲלֹא רַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִיר אוֹתָנוּ לָדוּן לְכַף זְכוּת אֲפִלּוּ רָשָׁע גָּמוּר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן זוֹ אִשְׁתְּךָ, הָאֵמָּא שֶׁל הַיְלָדִים שֶׁלְּךָ, שֶׁהֵם כָּל־כָּךְ חֲמוּדִים, מְלֵאֵי חֵן, לָמָּה לֹא תָּדוּן אוֹתָהּ לְכַף זְכוּת?! וַאֲפִלּוּ לְפִי דַּעְתְּךָ הִיא אִשָּׁה קָשָׁה, עִם כָּל זֹאת אִם תֵּלֵךְ בְּדַרְכְּךָ אַהֲבָה וּבְדַרְכְּךָ סַבְלָנוּת, תּוּכַל לַהֲפֹךְ אוֹתָהּ. וְעַל־כֵּן אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתַּעֲשֶׂה בְּכָל מְחִיר שְׁלוֹם־בַּיִת, וְתִרְאֶה שֶׁזֶּה מְשְׁתַּלֵּם לְךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא. אֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתְּצַיֵּת אוֹתִי, וְלֹא תִּתְחָרֵט — לֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בָּעוֹלָם הַבָּא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיְחִי, י״ד טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ זֶה פַּעֲמַיִם.

וְהִנֵּה אוֹדוֹת הָרָשָׁע שֶׁהִכְשִׁיל אֶת כֻּלָּם בְּאִסּוּרֵי כְּרִיתוּת, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, אֲשֶׁר עָנְשׁוֹ יְקַבֵּל מֵהַשָּׁמַיִם.

אֵין מַה לְדַבֵּר עַל שׁוּם שָׁלוֹם, עַד שֶׁאֲנַחְנוּ לֹא נִמְצָאִים בְּתוֹךְ הַמִּבְנִים שֶׁל בֵּית־הַסֵּפֶר שֶׁהֵם רֵיקִים בְּמֵילָא, לֹא יִתָּכֵן רִשְׁעוּת וְאַכְזָרִיּוּת וּרְצִיחָה כָּזוֹ, שֶׁקָּרוֹב לְשִׁלֹּשׁ־מֵאוֹת יְלָדִים יִהְיוּ זְרוּקִים בְּדִירוֹת שְׁכוּרוֹת בְּכֶסֶף מָלֵא מִכַּסְפֵּי הַפְּרָטִי, בְּשָׁעָה שֶׁעַל־פִּי הַחֹק אָנוּ צְרִיכִים לְקַבֵּל אֶת מִבְנֶה בֵּית־סֵפֶר הָעוֹמֵד רֵיק פֹּה, אֶלָּא הָרָשָׁע מֵרֶשַׁע הַזֶּה הָלַךְ וְהִכְנִיס אֶת ... שֵׁשׁ לָהֶם בְּקִשְׁי יְלָדִים, כְּדֵי לְנַגֵּחַ אוֹתָנוּ, וּבְפְרָטִיּוּת אֲשֶׁר שְׁמוֹנִים בָּנוֹת מִבֵּית־הַסֵּפֶר ״בֵּית פֵּיגֶא״ לוֹמְדוֹת עַכְשָׁו בְּחוּרְבָה וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יְתַקֵּן אֶת זֶה, אֵין אֲפִלּוּ מַה לְדַבֵּר, וְאֵינִי מְעֻנְיָן לִרְאוֹת פַּרְצוּפוֹ הַטָּמֵא.

הַלְוַאי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ עַל־כָּל־פָּנִים עַכְשָׁו שֵׂכֶל, כִּי אִם לָאו, יְאַבֵּד בְּקָרוֹב אֶת הָרַבָּנוּת שֶׁלּוֹ לְגַמְרֵי וְזֶה בָּרוּר, כְּפִי הַחֻקִּים הַחֲדָשִׁים שֶׁנִּכְנְסוּ בְּתֹקֶף עַכְשָׁו, וְלֹא תּוֹעִיל לוֹ שׁוּם תַּקָּנָה, וְלָכֵן אִם יִהְיֶה לוֹ רַק טִפַּת שֵׂכֶל, אָז יְשַׁנֶּה גִּישָׁתוֹ הַמְרֻשַּׁעַת, וְאִם לָאו, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּבָר יְטַפֵּל בּוֹ.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ...

כג תתכו.

בְּעֻזַּרת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסִדֶּר שְׁמוֹת, ט״ו טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוַיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה שֶׁנִּתְכַּפְּרִים לוֹ כָּל עֲוֹונוֹתָיו, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אות אֱמוּנָה, סִימָן לג): עַל־יְדֵי אֱמוּנָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִסְלַח לְךָ עַל כָּל עֲוֹונוֹתֶיךָ; וְלָכֵן מִי שֶׁרוֹצֶה לְתַקֵּן מַה שֶּׁקִּלְקֵל, עָלָיו לְהַכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְפָרָט מִי שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁפָּגַם בַּבְּרִית, הוּא צָרִיךְ בְּיוֹתֵר לְהִתְחַזֵּק בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר בּוֹ תְּלוּיָה הַבְּרִית, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לא) כִּי כְּכָל שֶׁהָאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה, עַל־יְדֵי־זֶה נִטְהָר לוֹ מֹחוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ, וּצְרִיכִים לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ חֲזָקִים בֶּאֱמוּנָה, עַד שֶׁיִּרְאֶה אֶת הָאֱמוּנָה דֶּרֶךְ עֵינָיו, הַיְנוּ שֶׁיִּרְאֶה מִכָּל דָּבָר אֶת הָאֱלֹקוּת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, שֶׁזּוֹ שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה, שֶׁרוֹאֶה מִכָּל דָּבָר אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וּבֶאֱמֶת אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אות אֱמוּנָה, סִימָן ג׳): בְּרִאוֹתְךָ שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה, אַל תֹּאמַר מִקְרֶה הוּא, אֶלָּא תַּאֲמִין שֶׁזּוֹ הַשְׁגָּחַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּכְכָל שֶׁהָאָדָם חָזָק בֶּאֱמוּנָה, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְכַּפְּרִים לוֹ כָּל פְּגָמֵי הַבְּרִית שֶׁפָּגַם, וּבְפָרָט שֶׁהַיּוֹם הַזֶּה מַתְחִילִים יְמֵי הַשּׁוֹבָבֵי״ם, שֶׁעַל־פִּי דִּבְרֵי הָאֲרִיזַ״ל בַּפָּרָשִׁיּוֹת הָאֵלּוּ שְׁמוֹת וָ׳אֵרָא בְּ׳א בְּ׳שַׁלַּח יִ׳תְרוֹ מִ׳שְׁפָּטִים, בְּאֵלּוּ הָאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁקּוֹרְאִים פָּרָשִׁיּוֹת אֵלּוּ, הֵם מְאֹד מְאֹד מְסֻגָּלִים לְתַקֵּן אֶת פְּגָמֵי הַבְּרִית, אֲשֶׁר הֵם גּוֹרְמִים לָאָדָם עֲנִיּוּת בְּגַשְׁמִיּוּת וְעֹנִי בְּרוּחָנִיּוּת (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כט); וְעַל־כֵּן צְרִיכִים בְּיוֹתֵר לְהִתְחַזֵּק בְּיָמִים אֵלּוּ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִמְקוֹם לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ עֲבוֹדוֹת

גְּדוֹלוֹת, יוֹתֵר טוֹב לְהַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה אֲמִתִּית; כִּי בֶּאֱמֶת כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְהַמְּרִירוּת וְהַדַּחֲקוּת וְהָעַצְבוּת וְהַדְּכָאוֹן שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, הֵם רַק מֵחֲמַת שֶׁחֲסֵרָה לוֹ הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי, שֶׁמַּאֲמִין שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהוּא נִכְנָס לְתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אָז אֵינוֹ מִתְיָרֵא מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אַדְרַבָּה הוּא פּוֹתֵחַ אֶת פִּיו, וּמְדַבֵּר רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם. וְזֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ אֱמוּנָה חֲזָקָה כָּזוֹ, עַד שֶׁהוּא מֵבִין כְּבָר בְּשִׂכְלוֹ, שֶׁכָּךְ הוּא, וְאֵין אַחֶרֶת. כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן כ׳): מִתְחִלָּה צָרִיךְ לְהַאֲמִין בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאַחַר־כָּךְ יִזְכֶּה לְהָבִין אוֹתוֹ בַּשֵּׂכֶל. אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, וּבָא לִידֵי אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהָבִין הַכֹּל. כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן לא): עַל־יְדֵי אֱמוּנָה יָכוֹל לְהָבִין אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי אֱמוּנָה הוּא הָעִקָּר. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן לג): אֵצֶל הָעוֹלָם אֱמוּנָה דָּבָר קָטָן, וְאֶצְלִי הָעִקָּר הוּא אֱמוּנָה בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל.

מָה אֹמַר לָכֶם, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִשְׁתַּדֵּל לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם בְּמִנְיָן דַּיְקָא, וְאַל יֵקַל בְּעֵינֵיכֶם הַתְּפִלָּה בְּצִבּוּר, וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁחוֹשֵׁב אֶת עַצְמוֹ כְּבָר לְלַמְדָן אוֹ לְעוֹבֵד הַשֵּׁם, וְיַחֲשֹׁב כְּאִלּוּ הוּא אֵינוֹ צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל עִם הַצִּבּוּר, עָלַי לְהַזְכִּיר אֶתְכֶם שֶׁהַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת־רוּחַ וְדִמְיוֹן גָּדוֹל, כִּי צְרִיכִים לְהִתְקַשֵּׁר עִם כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכֵן מוּבָא בְּשׁו״ת הָרִא״שׁ (כְּלָל רְבִיעִי סִימָן יד): ״וְטוֹב לְהִתְפַּלֵּל עִם הַצִּבּוּר בַּעֲשָׂרָה, זְמַן תּוֹרָה לְחוּד, וּזְמַן תְּפִלָּה לְחוּד, וְגַם אֵין תּוֹרָתֵנוּ כָּל־כָּךְ אֻמָּנוּתֵנוּ, וְהַרְבֵּה שָׁעוֹת אָנוּ מְבַטְּלִים בַּיּוֹם, לְבַטֵּל תּוֹרָתֵנוּ בִּשְׁעַת תְּפִלָּה, וְנַשְׁלִים אוֹתָהּ הַשָּׁעָה מִשְּׁעוֹת הַבַּטָּלָה בַּיּוֹם, וְנֵצֵא יְדֵי חוֹבָתֵנוּ בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, וְגַם אִם אֵין תַּלְמִיד חָכָם מִתְפַּלֵּל עִם הַצִּבּוּר, יִלְמְדוּ אֲחֵרִים קַל וָחֹמֶר מִמֶּנּוּ, וְלֹא יָחוּשׁוּ לַתְּפִלָּה כְּלָל, וְנִמְצָא בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת בְּטֵלוֹת, כִּי הֵם לֹא יְדוּנוּהוּ לְכַף זְכוּת, לוֹמַר שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּלִמּוּדוֹ״, עַיֵּן שָׁם דְּבָרָיו הַטְּהוֹרִים; כִּי בֶּאֱמֶת הַתְּפִלָּה בְּצִבּוּר — זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, כְּשֶׁאָדָם חָזָק וּבָא

לְהִתְפַּלֵּל עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם, אָז הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹמֵר אוֹתוֹ, וּבוֹנֶה לוֹ שְׁלשָׁה מֵחִין, שֶׁיִּהְיוּ נֶגֶד הַיֵּצֶר הָרַע, שֶׁלֹּא יוּכַל לַחֲטֹא, כִּי הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת הֵן כְּמוֹ ג׳ מְחִיצוֹת נֶגֶד תַּאֲוַת נְאוּף (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ח׳); לָכֵן עַל־יְדֵי שֶׁהָאָדָם נִזְהָר לְהִתְפַּלֵּל הַג׳ תְּפִלּוֹת: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, מַעֲרִיב, הוּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ זְכוּת הָאָבוֹת (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נה); וְאָסוּר לְהָקֵל לְעַצְמוֹ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן לְהִתְפַּלֵּל בַּבַּיִת בִּיחִידוּת, מֵאַחַר שֶׁהוּא עוֹבֵד הַשֵּׁם... כִּי הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת־רוּחַ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַא״ש זַ״ל, כִּי זְמַן תּוֹרָה לְחוּד וּזְמַן תְּפִלָּה לְחוּד, וְאִם אֲנַחְנוּ דַּיְקָא רוֹצִים לִלְמֹד, נִלְמַד בַּשָּׁעוֹת הַבְּטֵלוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עָלֵינוּ בְּמֶשֶׁךְ הַיּוֹם, וְאַל נָא נִהְיֶה מַתְמִידִים בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה... וְזֶה עִקָּר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְאִם הֱיִיתֶם יוֹדְעִים מַעֲלַת הַתְּפִלָּה בְּצִבּוּר, הֱיִיתֶם נִזְהָרִים בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, וּצְרִיכִים לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ לָלֶכֶת רַק לְבֵית־הַכְּנֶסֶת וּלְהִתְפַּלֵּל עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם בִּתְפִלָּה בְּצִבּוּר.

מָה אֹמַר לָכֶם! הֱיוֹת שֶׁעַכְשָׁו מַתְחִילִים יְמֵי שׁוֹבָבִים, וְלָכֵן הִיא סְגֻלָּה גְּדוֹלָה מְאֹד לִלְמֹד מִשְׁנָיוֹת וּגְמָרָא, כִּי שׁוֹבָבִי״ם עוֹלֶה מִסְפָּר שַׁ״ס, וּמוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ריד), שֶׁתַּלְמוּ״ד גִּימַטְרִיָּה שְׁמָהּ שֶׁל הַקְּלִפָּה הַמַּחְטֵאת אֶת הָאָדָם בִּפְגַם־הַבְּרִית, וְעַל־יְדֵי לִמּוּד תַּלְמוּ״ד זוֹכִים לְבַטֵּל אוֹתוֹ, שֶׁזּוֹ מַעֲלַת הַלִּמּוּד שַׁ״ס בִּימֵי שׁוֹבָבִי״ם דַּיְקָא, כִּי שׁוֹבָבִי״ם עוֹלֶה מִסְפָּר שַׁ״ס, לָכֵן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁקּוֹבֵעַ לְעַצְמוֹ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם כַּמָּה פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת וְכַמָּה דַּפִּים גְּמָרָא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם, וְתָמִיד תִּבָּשְׂרוּ לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אֶתְכֶם, כִּי בֶּאֱמֶת יְשׁוּעָתֵנוּ קְרוֹבָה מְאֹד מְאֹד, וְאַל לָנוּ לְהִתְפַּעֵל מֵהָרָשָׁע וְהַמֵּסִית וּמַדִּיחַ אֶת תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם נֶגְדֵּנוּ, כִּי לֹא יוֹעִיל לוֹ שׁוּם דָּבָר, כִּי סוֹף כָּל סוֹף כֻּלָּם יַחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שְׁמוֹת, ט״ו טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּבוֹד מַעֲלַת הַדְּרַת קְדֻשַּׁת מָרָן מַלְכָּא ... שְׁלִיטָ״א.

אַחֲרֵי מְבוֹא הַשָּׁלוֹם.

סִפְּרוּ לִי שְׁנֵי תַּלְמִידַי וִידִידַי חַבְרֵי הַמּוֹעֵצָה הַמְּקוֹמִית בִּיבְנְאֵל, ר׳ ... וְר׳... שְׁנֵי אַבְרֵכִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וּמַרְבִּיצֵי תּוֹרָה, שֶׁבִּקְרוּ אֶצְלוֹ בְּיוֹם חֲמִישִׁי שֶׁעָבָר, וְשָׁמְעוּ מֵהוֹד כְּבוֹדוֹ הָרַבָּה יְסוֹדוֹת בְּעִנְיַן ... וְהֵם מָסְרוּ לִי, וְכֵן מַה שֶּׁדִּבֵּר הוּא כְּבוֹד תּוֹרָתוֹ הָרָמָה בְּמוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְהִסְבִּיר בְּטוּב לֶמָּה ... צְרִיכִים שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם עִתּוֹן מִשֶּׁל עַצְמָם, עָלַי רַק לְהוֹסִיף וְלוֹמַר לְהַדְרַת כְּבוֹדוֹ שֶׁזֶּה לֹא צָרֵךְ, אֶלָּא חִיּוּב גָּמוּר, הֱיוֹת שֶׁרֹב רֻבָּם שֶׁל מְקֹרָבַי הֵם מֵאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרַדִּים, וַאֲנִי לָהֶם אֹזֶן קַשֶּׁבֶת לְבָעָיוֹתֵיהֶם וְצָרוֹתֵיהֶם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וַאֲנִי שׁוֹמֵעַ וְרוֹאֶה אֶת הַהֶרֶס שֶׁמַּחְדִּירִים בָּהֶם — הֵן הַחִלּוֹנִיִּים וְהֵן הַקָּרְחִים מִבְּנֵי קֹרַח וְכוּ׳, וַאֲמִירָה שֶׁל לְשׁוֹן־הָרָע נִשְׁמַעַת וְנִתְקַבֶּלֶת, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, אִם בַּאֲרָזִים נָפְלָה שַׁלְהֶבֶת, מַה יֹּאמְרוּ אֲזוֹבֵי הַקִּיר, אִם גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל יְכוֹלִים לְהִכָּשֵׁל בִּשְׁמִיעַת לְשׁוֹן־הָרַע, מַה יֹּאמְרוּ סְתָם עַמְּךָ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁמַּלְבִּישִׁים אֶת זֶה בְּאִיצְטְלָא דְּרַבָּנָן עִם פְּרַאק וְעִם שְׁנֵי כַּפְתּוֹרִים ... וּבְשֵׁם כְּבוֹד הָרַבָּנוּת ... אוֹי לְעֵינַיִם שֶׁכָּךְ רוֹאוֹת, וְאוֹי לְאָזְנַיִם שֶׁכָּךְ שׁוֹמְעוֹת, אֵיךְ שֶׁמְּסִיתִים וּמַדִּיחִים יוֹמָם וָלַיְלָה אֶת הֲמוֹן־עַם הַחֲרֵדִים לִדְבַר ה׳, וּמְפַטְּמִים אוֹתָם עִם כָּל מִינֵי שְׁקָרִים, כְּאִלּוּ מִי יוֹדֵעַ מַה ... רוֹצִים לַעֲשׂוֹת ... וְזֶה אֶצְלִי סְפוּרִים בְּכָל יוֹם שֶׁבָּאִים אַבְרֵכִים בְּנֵי תּוֹרָה תְּמִימִים, שֶׁקִּבְּלוּ כָּל־כָּךְ אֶרֶס בִּבְנֵי־בְּרַק, שֶׁלּוֹקֵחַ לִי זְמַן רַב לְהוֹצִיא מִדַּעְתָּם אֶת הַטֻּמְאָה וְהַשְׁטִיּוֹת שֶׁהִכְנִיסוּ בָּהֶם הַהֲסָתוֹת וְהַשְּׁקָרִים וְהַלְּשׁוֹן־הָרַע שֶׁמִּלְּאוּ לָהֶם אֶת רֹאשָׁם, וְעַל־כֵּן לְדַעְתִּי, שֶׁיֵּצֵא קֹבֶץ מִטַּעַם ... הוּא דָּבָר חִיּוּבִי, כִּי אֵין הַיּוֹם חֶרֶב אַחֶרֶת נֶגֶד הַשּׂוֹנְאִים

כְּמוֹ הַסְּבָרָה, וְאֵין עוֹד כְּלִי לְהַסְבָּרָה כְּמוֹ זֶה. וְאִם הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִבֶּעלְזָא זי״ע, רָאָה עוֹד לְמַעְלָה מִמֵּאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנִים, שֶׁצְּרִיכִים לַעֲשׂוֹת עִתּוֹן ״מַחֲזִיקֵי הַדַּת״, וְזֶה הָיָה חֶרֶב הַחֲרָדִים נֶגֶד הַמַּשְׂכִּילִים הַכּוֹפְרִים וְאֶפִּיקוֹרְסִים, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּאֵין עֵרֶךְ כְּלָל בְּדוֹר מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל כָּזֶה, שֶׁמְּצַד אֶחָד נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל כָּל־כָּךְ מִשְׁתּוֹקְקוֹת לִשְׁמֹעַ אֶת דְּבַר ה׳, וְרוֹצוֹת לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמִצַּד שֵׁנִי עוֹמֵד הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם, וּמֵסִית וּמַדִּיחַ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְגוֹרֵם פֵּרוּדִים בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּמַאֲרִיךְ אֶת גָּלוּתֵנוּ, כִּי הַשִּׂנְאַת חִנָּם עֲדַיִן מְרַקֶּדֶת בֵּינָן בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וְהַכֹּל מֻחָמַת גְּאוּת וְכָבוֹד, וּמִי בָּרֹאשׁ.

וְלָכֵן בָּאתִי בְּשׁוּרוֹתַיִם אֵלּוּ לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת הַדְּרַת כְּבוֹדוֹ, שֶׁיַּאֲרִיךְ יָמָיו עַל מַמְלַכְתּוֹ, תַּמְשִׁיכוּ לָצֵאת אֶל עַם הַשֵּׁם, אַל תִּסְתַּכְּלוּ עַל שׁוּם בִּקֹּרֶת שֶׁל בְּנֵי קֹרַח, כְּלָבִים סְרוּחִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, כִּי הַכֹּל בָּא מֵחֲמַת קִנְאָה סְרוּחָה שֶׁהֵם מְקַנְּאִים בָּכֶם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְלָכֵן אַל תָּשִׂימוּ לֵב לְכָל אֵלּוּ הַהַסָּתוֹת שֶׁל מְשַׂנְאֵי הַשֵּׁם, אֲשֶׁר לֹא עָשׂוּ אֶצְבַּע קְטַנָּה לְמַעַן עֲדַת אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרַדִּים כָּל הַשָּׁנִים.

רְאוּ לְהָקִים יְשִׁיבוֹת וְתַלְמוּדֵי תּוֹרָה וְשִׁעוּרֵי תּוֹרָה לְאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרַדִּים, וְהָיָה זֶה חֶלְקְכֶם לָנֶצַח, כְּבָר הָיָה לְעוֹלָמִים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר כְּשֶׁהָיָה צַדִּיק אֲמִתִּי שֶׁלָּמַד תּוֹרָה לְעַם יִשְׂרָאֵל, עָמַד נָגִידוֹ קֹרַח וַעֲדָתוֹ, וְנִסּוּ לְשָׁבְרוֹ וּלְהַחֲלִישׁ אֶת דַּעְתּוֹ, וְעַל־כֵּן יֵדַע זֹאת כְּבוֹדוֹ הָרָמָה, שֶׁכָּל הַקָּמִים עֲלֵיכֶם הֵם בִּבְחִינַת קֹרַח וַעֲדָתוֹ, וְאַל תָּשִׂימוּ לֵב לָהֶם, אַדְרַבָּה שֶׁיִּהְיֶה יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר, וּכְכָל שֶׁתְּפַרְסְמוּ אֶת דְּבַר הַשֵּׁם זוֹ הֲלָכָה לַהֲמוֹן עַם אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ־כֵן יִתְגַּלֶּה כְּבוֹד שָׁמַיִם, וְתִזְכּוּ עוֹד לִרְאוֹת בְּמוֹ עֵינֵיכֶם בְּהַחְזָרַת רִבְבוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל חֵיק אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם.

נָא וְנָא אֲבַקֵּשׁ אֶת הַדְּרַת כְּבוֹדוֹ, שֶׁיַּעֲזֹר גַּם לָנוּ לְהִתְפַּתֵּחַ, תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ מוֹסָדוֹת: פְּעוּטוֹן וּשְׁנֵי גַּנִּים וְתַלְמוּד תּוֹרָה וּבֵית־סֵפֶר לְבָנוֹת, וּמֵאֵיזוֹ סִבָּה שֶׁרַק לֹא תִּהְיֶה אַף אֶחָד לֹא רוֹצֶה לַעֲזֹר לָנוּ,

חִנּוּךְ עַצְמָאִי מְגֻרָשׁ אוֹתָנוּ אֶל שַׁ״ס וְכוּ׳, וְשָׁם כָּל הַדְּלָתוֹת נִסְגְּרוּ בַּעֲדֵנוּ, כְּשֶׁהָיִיתִי אֵצֶל הַדְּרַת כְּבוֹדוֹ הִסְבַּרְתִּי לוֹ, שֶׁבְּאֶמְצַע הַדֶּרֶךְ הַכֹּל נִסְגַּר, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה הַסִּבָּה, בְּוַדַּאי מִפְּנֵי כְּבוֹדוֹ מַעֲלִימִים דָּבָר זֶה, אֲבָל זוֹ מְצִיאוּת בַּשֶּׁטַח, יְכוֹלִים אֲפִלּוּ לָבוֹא וּלְבַקֵּר תָּמִיד אֶת הַמּוֹסָדוֹת שֶׁלָּנוּ, שֶׁבָּהֶם לוֹמְדִים תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן מֵאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרַדִּים, וּקְהִלָּתֵנוּ רֹב רֻבָּם הֵם סְפָרְדִּים, וְהַשִּׂנְאָה וְהַהֶרֶס נֶגְדָּם אָיִם וְנוֹרָא, אִם לֹא רָאִיתִי וְאִם לֹא שָׁמַעְתִּי לֹא הָיִיתִי מַאֲמִין אֶת גֹּדֶל הַשִּׂנְאַת חִנָּם וְהַלְשׁוֹן־הָרַע וְהָרְכִילוּת וְהַלֵּיצָנוּת, שֶׁעוֹשִׂים נֶגֶד עֲדַת הַסְּפָרַדִּים זֶה אָיִם וְנוֹרָא, וְעַל־כֵּן אֲנִי מְבַקֵּשׁ מֵהוֹד כְּבוֹד תּוֹרָתוֹ, שֶׂיָּשִׂים עֵינוֹ גַּם עָלֵינוּ.

טֶרֶם אַסַּיֵּם, בָּאתִי לִשְׁאֹל שְׁאֵלָה הֲלָכָתִית, הֱיוֹת שֶׁנִּתְחַדֵּשׁ כְּהַיּוֹם עִנְיַן הַפַּקְס, שֶׁיְּכוֹלִים לִשְׁלֹחַ מִכְתָּב מֵהָכָא לְהָתָם וּמֵהָתָם לְהָכָא, וְזֶה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ אוֹטוֹמָטִית, הַאִם מֻתָּר לִשְׁלֹחַ מֵחו״ל פַּקְס בְּעֶרֶב שַׁבָּת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁשָּׁם כְּבָר שַׁבָּת, וְכֵן לְהִפּוּךְ — הַאִם מֻתָּר לִשְׁלֹחַ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּץ לָאָרֶץ פַּקְס בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, כְּשֶׁעֲדַיִן בְּחוּץ לָאָרֶץ שַׁבָּת, הַאִם יֵשׁ בָּזֶה אִסּוּר, כִּי הַכֹּל הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ אוֹטוֹמָטִית, וַאֲנִי מְאֹד מְאֹד אֶשְׂמַח לְקַבֵּל פְּסַק דִּינוֹ.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתכח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י״ח טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל כְּלָל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וּבְפָרָט מִ... וְכוּ׳, אֲנִי אֶכְתֹּב יוֹתֵר מְאֻחָר מִכְתָּב אָרֹךְ לְאִשְׁתְּךָ לְהַרְגִּיעָהּ, כִּי אֵין לָהּ מַה לְהִתְפַּחֵד כְּלָל.

הַיּוֹם יִהְיֶה שִׁעוּר בְּדִיּוּק בְּשָׁעָה 9:00 בַּלַּיְלָה אֶצְלְכֶם, נָא לְהוֹדִיעַ לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבִפְרָטִיּוּת לְכָל הַנָּשִׁים, כִּי יֵשׁ עִנְיָנִים דְּחוּפִים לְדַבֵּר, וַחֲבָל שֶׁלֹּא יִהְיוּ כֻּלָּם.

הָעִקָּר חָזָק וֶאֱמַץ מְאֹד, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּמוֹ שֶׁרָאִיתָ בְּעֵת הַבְּנִיָּה, מִי חָלַם שֶׁמִּמַּרְתֵּף סָרוּחַ וְכוּ׳ יֵצֵא וְיִבָּנֶה אַרְמוֹן...

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לִשְׁמֹחַ בִּשְׂמְחָתְךָ.

רְאֵה לְהוֹדִיעַ לְכֻלָּם, שֶׁאִם רוֹצִים שִׁעוּר, שֶׁיִּהְיֶה בְּשָׁעָה 9:00 בְּדִיּוּק.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתכט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י״ח טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

לְדַעְתִּי, תִּבְחַר לְךָ דֶּרֶךְ חֲדָשָׁה — ״אַל תִּתְעָרֵב בְּשׁוּם עֵסֶק שֶׁלֹּא שַׁיָּךְ אֵלֶיךָ״, רְאֵה לַעֲבֹד רַק עַל שְׁלוֹם־בַּיִת שֶׁלְּךָ, אֲשֶׁר זֶה הוֹלֵךְ לִי בְּנַפְשִׁי, שֶׁכְּבָר יִהְיֶה לְךָ שְׁלוֹם־בַּיִת, וְתַחֲזֹר אֶל אִשְׁתְּךָ, וְתִתְחַמֵּק מִכָּל מִינֵי דְּבָרִים שֶׁאֵינָם שַׁיָּכִים אֵלֶיךָ, הַאִם אֵינְךָ רוֹאֶה מַה קּוֹרֶה פֹּה. אַשְׁרֵינוּ שֶׁאָנוּ זוֹכִים לֵידַע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וְזוֹכִים לִהְיוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֲצֶל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ, וְכֵן בְּאֶמְצַע הַשָּׁנָה כַּמָּה פְּעָמִים — אַשְׁרֵינוּ, עֲזֹב אֶת כָּל הַשְּׁטֻיּוֹת, לֹא תִּפְעַל כְּלוּם, רָשָׁע נִשְׁאָר רָשָׁע. יוֹתֵר טוֹב לְךָ לְבָרֵחַ רַק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה רַק לְהִכָּלֵל בְּךָ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה רַק

לִהְיוֹת שָׂמֵחַ תָּמִיד, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה לִצְחֹק מִכָּל הָעוֹלָם, וְלִרְאוֹת רַק אוֹתְךָ מִכָּל הַבְּרִיאָה, אֲשֶׁר הַכֹּל דִּמְיוֹן אֶחָד גָּדוֹל״.

תָּבִין לְמַעֲשֶׂה אֶת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ, אַל תִּתְעָרֵב וְתִהְיֶה שָׂמֵחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ שִׂמְחָה אֲמִתִּית...

כג תתל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י״ט טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר.

בְּעִנְיַן אִמְּךָ תִּחְיֶה, זֶה עִנְיָן שֶׁל פִּקּוּחַ נֶפֶשׁ, וּמֻתָּר לָלֶכֶת וְכוּ׳, כִּי בְּעִנְיָן כָּזֶה מֻתָּר לְהִתְרַפְּאוֹת בְּכָל וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן אַל תְּהַסְּסוּ כְּרֶגַע אֶחָד — רַק תֵּלְכוּ.

הָעִקָּר תִּפְעֹל אֵצֶל אִמְּךָ, שֶׁתִּבָּטֵל אֶת הַתִּיק שֶׁפָּתְחָה עַל אָבִיךָ בַּמִּשְׁטָרָה, כִּי זֶה תִּיק פְּלִילִי מְאֹד מְאֹד, נִסָּיוֹן לְרֶצַח, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְזֶה סְתָם שֶׁקֶר מָצוּץ מֵהָאֶצְבַּע, וּמִסְכֵּן אָבִיךָ, שֶׁצָּרִיךְ לַעֲבֹר יִסּוּרִים כָּאֵלּוּ.

הָעִקָּר רְאֵה לִלְמֹד מוּסָר לְעַצְמְךָ מִכָּל הַפָּרָשָׁה הַזֹּאת, וְזָכוֹר תִּזְכֹּר אֶת כָּל מַה שֶּׁדִּבַּרְנוּ כָּל הַשָּׁנִים, וְזֶה יָבִיא לְךָ תּוֹעֶלֶת, כִּי בְּשָׁעָה שֶׁאֶחָד קָטָן וְצָעִיר, הוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה מְּחַכֶּה לוֹ בַּחַיִּים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתלא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר שְׁמוֹת, כ׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד .... וְאִתּוֹ עִמּוֹ ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם.

אוֹדוֹת .... גֵּרוֹ יָאִיר, אֲנִי יָכוֹל לְהַמְלִיץ שֶׁהוּא אַבְרֵךְ בַּעַל אַחֲרָיוּת כְּפִי מֵיטַב יְדִיעָתִי וְהַהַכָּרָה שֶׁאֲנִי מַכִּיר אוֹתוֹ.

הָעִקָּר רְאוּ לְחַזֵּק עַצְמְכֶם בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וּבִפְרָט בְּמַצָּב שֶׁאַתֶּם נִמְצָאִים, שֶׁאַבָּא אֵינוֹ מַרְגִּישׁ טוֹב, וְצָרִיךְ לְרַחֲמִים רַבִּים, בְּוַדַּאי עֲלֵיכֶם לְהִתְחַזֵּק וְלֹא לְהִשָּׁבֵר, אַף שֶׁזֶּה כּוֹאֵב מְאֹד מְאֹד.

כָּל חַיֵּי הָאָדָם הֵם סֵבֶל אֶחָד גָּדוֹל, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁבּוֹרֵחַ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְתָּק מִמֶּנּוּ הַסֵּבֶל, וְזוֹכֶה לַאֲרִיכַת אַפַּיִם.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

הַפַּקְס שֶׁלָּכֶם אֵינוֹ עוֹבֵד, כִּי נִסִּיתִי וְלֹא עָבַר.

כג תתלב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קוֹדֶשׁ לְסֵדֶר שְׁמוֹת, כ׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגִדֵּל הַצַּעַר וְהָעֶגְמַת נֶפֶשׁ שֶׁיֵּשׁ לִי, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָתֵת אֲרוּחָה חַמָּה לַיְלָדִים, אַתָּה לֹא יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, וּכְבָר הֶרְאֵיתִי אֶת הַמִּכְתָּב שֶׁכָּתַבְתָּ לִי לְכַמָּה אֲנָשִׁים, אֲבָל אַתָּה יוֹדֵעַ אֵיךְ אֲנַחְנוּ בְּעַצְמֵנוּ מְסֻבָּכִים בְּצָרוֹת וּבְחוֹבוֹת, בְּוַדַּאי בֹּא יָבוֹא גַּם יְשׁוּעָתֵנוּ.

וּמַה שֶּׁאַתָּה כּוֹתֵב, שֶׁהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַסָּמ״ךְ־מ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, תַּאֲמִין לִי, שֶׁזּוֹ הַבְּעָיָה, שֶׁאֵין אַף אֶחָד תּוֹפֵס, שֶׁזֶּה מְקוֹר הַשְׁחִיתוּת וְהַטֻּמְאָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּלְבַסּוֹף בָּאִים אֵלַי רַע־בָּנִים,

וּמִשְׁתַּדְּלִים שֶׁכְּבָר נַעֲשָׂה שָׁלוֹם, זֶה מַמָּשׁ כְּמוֹ שֶׁתַּעֲשֶׂה שָׁלוֹם עִם הַשָּׂטָן, עִם הָרוֹצֵחַ הַגֶּרְמָנִי, אַחַר שֶׁשָּׁחַט וְהָרַג וְשָׂרַף וְחָנַק כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה נְשָׁמוֹת, אַחַר־כָּךְ הוּא רוֹצֶה שָׁלוֹם וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁעוֹד נִזְכֶּה לִרְאוֹת דְּבָרִים נִפְלָאִים מְאֹד מְאֹד בִּיבְנְאֵל, וְשֻׁזּוֹ תִּהְיֶה "עִיר בְּרֶסְלֶב", אַף שֶׁזֶּה נִרְאֶה כַּחֲלוֹם, אֲבָל הַרְבֵּה מֵהַחֲלוֹמוֹת שֶׁלִּי, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, נִפְתְּרוּ וְנִתְקַיְּמוּ. אוֹדוֹת הַכּוֹלֵל גַּם לָעֶרֶב, לְעֵת עַתָּה נִרְאֶה אֵיךְ שֶׁיִּתְבַּסֵּס הַכּוֹלֵל בַּבֹּקֶר.

אֲנִי שׁוֹלֵחַ לְךָ צ׳ק עַל סַךְ 2000 שֶׁקֶל בַּעֲבוּר "עֵזֶר שַׁבָּת", וְתַמְשִׁיךְ לְחַלֵּק חַלּוֹת וְיַיִן לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאוּלַי בִּזְכוּת זֶה אֶזְכֶּה שֶׁיִּמְחֹל לִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַכֹּל וְכוּ׳ וְכוּ׳.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ לַעֲסֹק בְּצָרְכֵי צִבּוּר בֶּאֱמוּנָה, וְאַל תִּתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי תַּאֲמִין לִי, שֶׁבָּזֶה שֶׁעוֹזְרִים לַאֲחֵרִים, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹזֵר לָאָדָם, וּבְפָרָט שֶׁחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת פֶּרֶק ה׳, הֲלָכָה א׳) הָעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צִבּוּר כְּעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, מִי שֶׁעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צִבּוּר, הוּא מַמָּשׁ כְּעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וְעַל־כֵּן אַל תֶּחָלֵּשׁ דַּעְתְּךָ כְּרֶגַע, שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לְבַלּוֹת כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה בְּשִׁבְיל הָרַבִּים, וּמַה גַּם שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יוֹמָא כב:): כֵּיוָן שֶׁנִּתְמַנָּה אָדָם פַּרְנָס עַל הַצִּבּוּר נִתְעַשֵּׁר, שֶׁיָּבוֹא לְךָ גַּם שֶׁפַע גַּשְׁמִי וְשֶׁפַע רוּחָנִי, הָעִקָּר תְּקַיֵּם מַאֲמָרָם זַ״ל (אָבוֹת פֶּרֶק ב׳): וְכָל הָעֲמֵלִים עִם הַצִּבּוּר, יִהְיוּ עֲמֵלִים עִמָּהֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם; כִּי מִי שֶׁעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צִבּוּר, הוּא צָרִיךְ לִרְאוֹת שֶׁלֹּא תִּהְיֶה לוֹ שׁוּם כַּוָּנָה עַצְמִית, אֶלָּא לְשַׁמֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בַּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ.

חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְעוֹד תִּרְאֶה בַּיָּמִים הַבָּאִים נַחַת מִילָדֶיךָ, וְזֶה הַשָּׂכָר הֲכִי גָּדוֹל שֶׁרַק יְכוֹלִים לָתֵת לָאָדָם.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תתלג.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר שְׁמוֹת, כ׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

בְּוַדַּאי כָּל מַה שֶּׁכָּתַבְתָּ — זֶה אֱמֶת נָכוֹן וְיַצִּיב, שֶׁהַכֹּל גֵּס בְּתוֹךְ גֵּס, אֲבָל כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: אֵין בַּעַל הַגֵּס מַכִּיר בְּגַסּוּתוֹ (נִדָּה לא.); כִּי בֶּאֱמֶת אַחַר הִתְבּוֹדְדוּת טוֹבָה, וְאַחַר יְשׁוּב־הַדַּעַת אֲמִתִּית, רוֹאִים אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לִזְכּוֹת לְבַיִת וּלְוִילָה מִשֶּׁלִּי, מָה אֲנִי סַךְ הַכֹּל? כְּלוּם שֶׁבַּכְּלוּם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהִנֵּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לִי, וּכְשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ בְּצוּרָה כָּזוֹ, הוּא רַק רוֹאֶה יְשׁוּעוֹת, וּצְרִיכִים תָּמִיד רַק לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ, שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ בְּקוֹלִי, וּמְחַזֵּק אֶת יְדִידֵנוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר, כִּי הוּא מִסְכֵּן, עוֹבְרִים עָלָיו כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים, וְכֵן עַל יְדִידֵנוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר, וְכֵן עַל יְדִידֵנוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר, כִּי הֵם מַמָּשׁ הָעַיִן שֶׁלִּי, וְכָל־כָּךְ חָבָל שֶׁאֵין תַּעֲסוּקָה עֲבוּרָם, כִּי הַבַּטָּלָה מְבִיאָה לִידֵי שִׁעֲמוּם, וְזֶה הוֹרֵס אוֹתָם לְגַמְרֵי, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לִתְפֹּס אוֹתָם בְּחָכְמָה גְּדוֹלָה וּלְדַבֵּר אִתָּם, כִּי אֲפִלּוּ דִּבּוּר שֶׁל חָמֵשׁ אוֹ עֶשֶׂר דַּקּוֹת, כְּבָר יָכוֹל לְהַצִּיל אוֹתָם עַל כָּל הַיּוֹם, צְרִיכִים לְדַבֵּר רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית.

נָא וְנָא אַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְסוֹף הַכָּבוֹד לָבוֹא, שֶׁאֶזְכֶּה כְּבָר לָבוֹא וְלָגוּר שָׁם בְּיַבְנְאֵל, וְאַף שֶׁזֶּה נִרְאֶה כַּחֲלוֹם, אֲבָל תַּאֲמִין לִי, שֶׁהַרְבֵּה חֲלוֹמוֹת נִתְגַּשְּׁמוּ, אֲשֶׁר בַּהַתְחָלָה לֹא הֶאֱמִינוּ וְכוּ׳ וְכוּ׳, כְּמוֹ־כֵן גַּם זֶה יִהְיֶה, שֶׁנָּבוֹא בְּיַחַד לָגוּר

בְּיַבְנְאֵל, וְנִשְׁמַח כֻּלָּנוּ, אֲבָל אַתָּה יוֹדֵעַ, שֶׁעַל זֶה צְרִיכִים הַרְבֵּה תְּפִלּוֹת, וּבְוַדַּאי הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי, וְנִזְכֶּה כְּבָר לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל רְצוֹנֵנוּ וְכִסּוּפֵינוּ, שֶׁיֵּשׁ לִי כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה שָׁנִים.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תתלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר שְׁמוֹת, כ׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ אֶת הַבְּשׂוֹרָה מְשַׂמַּחַת, שֶׁבְּקָרוֹב אַתֶּם נִכְנָסִים לַדִּירָה שֶׁלָּכֶם, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה בֵּיתְכֶם בֵּית וַעַד לַחֲכָמִים, וְיִהְיֶה לָכֶם שֶׁפַע בְּגַשְׁמִיּוּת וְשֶׁפַע בְּרוּחָנִיּוּת, וְלֹא יֶחְסַר לָכֶם אַף פַּעַם שׁוּם דָּבָר, וְתוּכְלוּ לְהַכְנִיס אוֹרְחִים, וְשֻׁכָּלָם יִהְיוּ בְּרִיאִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר שְׁמוֹת, כ׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל שִׂמְחָתִי, שֶׁיֵּשׁ לִי מִמְּךָ, שֶׁאַתָּה מְלַמֵּד תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, אֲבָל מִצַּד שְׁנִי אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַצַּעַר שֶׁיֵּשׁ לִי, שֶׁנִּכְנַסְתָּ בְּחוֹבוֹת כְּמוֹ שֶׁסִּפַּרְתָּ

לִי וְכוּ׳ וְכוּ׳, רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא סְגֻלָּה בְּדוּקָה לְכָל מִינֵי הַשְׁפָּעוֹת, כִּי כְּשֶׁאָדָם שָׂמֵחַ, אָז הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַשְׁפִּיעַ עָלָיו כָּל מִינֵי שֶׁפַע. וְעִקַּר הַשִּׂמְחָה הִיא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, צְרִיכִים לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת יְלָדָיו, וְלִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מִכַּעַס, וְכֵן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד מִכַּעַס וְקַפְּדָנוּת וּרְצִיחָה, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סח): כְּשֶׁהַסָּמ״ךְ־מֵ״ם רוֹאֶה, שֶׁצָּרִיךְ לָבוֹא אֵיזֶה שֶׁפַע לָאָדָם, הוּא מַחֲלִיף לוֹ אֶת הַשֶּׁפַע בְּכַעַס וּרְצִיחָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְאַבֵּד אֶת הַכֶּסֶף, עַיֵּן שָׁם; וְלָכֵן תִּהְיֶה נִזְהָר מְאֹד מְאֹד לִלְמֹד מִפַּעַם לְפַעַם אֶת הַתּוֹרָה הַזּוֹ לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס״ח, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְפַּלֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּזְכֶּה לְקַיְּמוֹ.

נָא וְנָא תַּחְדִּיר בַּיְלָדִים אֱמוּנַת חֲכָמִים, וּבְזְכוּת זֶה תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים, שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הָעִקָּר תִּשְׁתַּדֵּל שֶׁיִּהְיֶה שְׁלוֹם־בַּיִת בֵּינֵיכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תתלו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר שְׁמוֹת, כ׳ טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

כְּבָר כָּתַבְתִּי לְךָ שְׁנֵי מִכְתָּבִים, וַעֲדַיִן לֹא שָׁמַעְתִּי מִמְּךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאַל תִּהְיֶה חָכָם בְּעֵינֶיךָ, וְתַעֲזֹב כְּבָר אֶת כָּל הַשִּׂטָיוֹת וְכוּ׳ וְאֶת כָּל הַחֲקִירוֹת וְכוּ׳, אַתָּה הַדְּבֵק אֶת עַצְמְךָ רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תְּצַיֵּר לְפָנֶיךָ, שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְמַדְרֵגָה זוֹ, אֶלָּא כְּשֶׁמְּסַלְּקִים וּמְבַטְּלִים אֶת חָכְמָתוֹ הַמְּדֻמָּה לְגַמְרֵי, וְעַל־כֵּן תַּעֲשֶׂה זֹאת לִזְרֹק אֶת כָּל הַחָכְמוֹת, וְלִהְיוֹת דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

תִּשְׁתַּדֵּל מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה רְפוּאָה לַכֹּל — בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, וּמַה גַּם עַל־יְדֵי תִּקֻּף הַשִּׂמְחָה, יִהְיֶה לְךָ יְשׁוּב הַדַּעַת, וְעִקַּר הַיְשׁוּב הַדַּעַת הוּא, שֶׁהִנֵּה אֲנַחְנוּ כָּאן, וְעוֹד מְעַט נֵצֵא מִכָּאן, כִּי רוֹאִים, שֶׁהָאָדָם אֵינוֹ בָּטוּחַ אֲפִלּוּ לְרֶגַע אֶחָד, וְאַף אֶחָד לֹא כָּתַב חוֹזֶה עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כַּמָּה זְמַן יִחְיֶה, וְרוֹאִים בְּנֵי־אָדָם צְעִירִים, הִנֵּה הֵם כָּאן, וּלְמָחָר הֵם כְּבָר לֹא כָּאן, וְאֵיךְ אָמַר פַּעַם מוֹהֲרַנ״תְּ זַ״ל: הִנֵּה יֵשׁ עִם מִי לְדַבֵּר... וְהִנֵּה אֵין כְּבָר עִם מִי לְדַבֵּר... (הַיְנוּ הִנֵּה הָיָה לִי חָבֵר טוֹב, וְהִנֵּה נִסְתַּלֵּק מִמֶּנִּי וְעָלָה לְמַעְלָה); וְעַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּיוֹתֵר, וְאַל תַּחְשֹׁב שׁוּם מַחֲשָׁבוֹת לָצֵאת מִיַּבְנְאֵל, אַדְרַבָּה פֹּה מְקוֹמְךָ, וּפֹה תַּצְלִיחַ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתלז.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסִדֶּר וָאֵרָא, כ״ג טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר עַל הַשְּׁגִיאָה וְהָעַוְלָה הַגְּדוֹלָה שֶׁעֲשִׂיתֶם בָּזֶה שֶׁלֹּא צִיַּתֶם אוֹתִי, וּלְקַחְתֶּם אֶת בִּנְכֶם חֲזָרָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה אִבַּדְתֶּם קֶרֶן נִצְחִית, וַחֲבָל מְאֹד, אַךְ מַה לַּעֲשׂוֹת, זוֹ הָיְתָה שְׁגִיאָה שֶׁלָּכֶם.

עַכְשָׁו שָׁמַעְתִּי שֶׁהוּא מִתְכַּנֵּן לְהִתְחַמֵּק מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלָבוֹא לְכָאן עַל הַחֲתֻנָּה וְכוּ׳, וּבְדַרְכְּךָ זוֹ לְהִשָּׁאֵר פֹּה, עָלַי לְהוֹדִיעַ וּלְהַזְהִיר אֶתְכֶם, כִּי אֲנִי לֹא לוֹקֵחַ אוֹתוֹ חֲזָרָה בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וַעֲלֵיכֶם לָדַעַת, כִּי הָרְחוֹבוֹת בִּנְיוּ־יוֹרְק מְסֻכָּנִים בְּגַשְׁמִיּוּת מִפְּנֵי הַגּוֹיִים וְהַכּוֹשִׁים, וְלָכֵן תַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים, שֶׁלֹּא יוּכַל לָצֵאת מֵהָאָרֶץ, כִּי אֶצְלֵנוּ הוּא לֹא יִתְאָרֵחַ, וּפְרוּשׁוֹ שֶׁיִּסְתּוֹבֵב סְתָם עַל הָרְחוֹבוֹת,

שֶׁזֶּה מַמָּשׁ פִּקּוּחַ נֶפֶשׁ, הֵן בְּגַשְׁמִיּוּת — מִפְּנֵי רוֹצְחִים, וְהֵן בְּרוּחָנִיּוּת — מִפְּנֵי פְּרִיצוּת שֶׁהָרְחוֹבוֹת מְלֵאִים גּוֹיִים וְכוּ׳, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

עַל־כֵּן מֵחוֹבָתִי לְהַזְהִיר אֶתְכֶם בְּכָל מִינֵי אַזְהָרוֹת, שֶׁתַּעֲשׂוּ לְבִנְכֶם ... צַו עִכּוּב, כִּי אַחֶרֶת יִדְרְדֵּר לְכָךְ לְגַמְרֵי.

הַמְאַחֵל לָכֶם שֵׂכֶל וְדַעַת יְשָׁרָה וּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה...

כג תתלח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וָאֵרָא, כ״ג טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! אֲנִי מְאֹד מִתְגַּעְגֵּעַ כְּבָר לָצֵאת מֵהַגָּלוּת הַמָּרָה הַזּוֹ, וְלָבוֹא כְּבָר לָגוּר אִתְּכֶם בִּיַחַד בִּיבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב.

פֹּה תְּקַבֵּל מִכְתָּב כְּלָלִי לְמָסֹר לְכָל הַמּוֹרוֹת וְהַמְטַפְּלוֹת בַּמָּעוֹן, נָא לַעֲשׂוֹת הֶעְתְּקִים בַּעֲבוּר כֻּלָּם.

וְכֵן מִכְתָּב כְּלָלִי שֶׁתָּשִׂים בְּצַד אֶחָד, שֶׁיִּשָּׁאֵר זְמַן רַב, כִּי מְדֻבָּר מִשְׁכָּר לְמוּד, וְאָמְרוּ לִי שֶׁיֵּשׁ הוֹרִים, שֶׁמְּאֹד מְאֹד אֲדִישִׁים, וְלֹא אִכְפַּת לָהֶם כְּלָל, וְלֹא מְשַׁלְּמִים שְׂכַר לְמוּד, וְיֵשׁ לָהֶם רַק טְעָנוֹת וְכוּ׳, שֶׁלְּכָל הַפָּחוֹת יִקְרְאוּ אֶת הַמִּכְתָּב הַזֶּה פַּעַם אַחַר פַּעַם, וְאוּלַי יִתְעוֹרְרוּ כְּשֶׁיִּרְאוּ אֶת זֶה בְּכָל יוֹם.

אֲקַוֶּה שֶׁהַשָּׁבוּעַ שֶׁל שָׁבוּעַ שֶׁעָבַר תָּלוּי בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ. רְאֵה לְעוֹרֵר אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהַשָּׁבוּעַ הַשָּׁבוּעִי יִהְיֶה בְּדִיּוּק בְּשָׁעָה 9:00, וְאוּלַי כְּדַאי לָשִׂים מוֹדָעָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

יֵשׁ לִי מִכְתָּב דָּחוּף בַּעֲבוּר ... אוּלַי יֵשׁ לְךָ אֵיזוֹ דֶּרֶךְ לְהַעֲבִיר אֶת זֶה אֵלָיו דֶּרֶךְ פַּקָּס וְכוּ׳, וְלִשְׁאֹל אֶת ... מִסְפַּר הַפַּקָּס.

כג תתלט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וָאֵרָא, כ״ג טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עוֹד בִּתְחִלַּת הַשָּׁבוּעַ שֶׁעָבַר, אֲבָל לֹא הָיָה הַיְכֹלֶת לַעֲנוֹת לְךָ תֵּכֶף־וּמִיָּד מֵרֹב טִרְדוֹתַי, וְנִמְשָׁךְ עַד עַכְשָׁו.

רְאֵה לְהוֹצִיא אֶת עַצְמְךָ מֵהַמְּרִירוּת וְהַקֻּשְׁיוֹת וְהַסְּפֵקוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, חֲבָל לְךָ עַל כָּל יוֹם שֶׁאַתָּה לֹא יוֹצֵא לְהָפִיץ, לְדַעְתִּי, קַח אֶת ... בַּיָּדַיִם, וּבְיַחַד תֵּלְכוּ לְהָפִיץ, וְיִכָּנֵס לָכֶם שֶׁפַע גָּדוֹל בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת גַּם יַחַד, כִּי זֶה שֶׁמְּפִיצִים בִּבְנֵי־אָדָם אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זֶה פּוֹתֵחַ אֶת הַמֹּחַ, וְגַם־כֵּן זוֹכִים לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם מַה שֶּׁעוֹבֵר — צָרוֹת וְיִסּוּרִים, קַטְנוּת וּמַכְאוֹבִים וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וּבָזֶה שֶׁהוֹלְכִים לְדַבֵּר עִם אֲחֵרִים, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַגְדִּיל אֶת מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ, שֶׁנִּתְגַּדֵּל וְנִתְרַבֶּה מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ, כְּעִין שֶׁפֵּרֵשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל אֶת הַפָּסוּק (תְּהִלִּים לב, א): ״אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל״, אַשְׁרֵי הָאִישׁ שֶׁנּוֹתֵן שֵׂכֶל אֶל דַּל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קו); וּכְשֶׁאֶחָד נוֹפֵל בְּקַטְנוּת הַמֹּחִין, עֵצָה — שֶׁיַּשְׂכִּיל אֲחֵרִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה גַּם־כֵּן יָבוֹא לְגַדְלוּת הַמֹּחִין, עַיֵּן שָׁם; וְלָכֵן רְאֵה לְהִתְחַזֵּק, וְתֵצֵא מֵהָעַצְבוּת שֶׁלְּךָ, וּתֵלֵךְ וּתְדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְאַל תִּתְעָרֵב בְּעִנְיָנִים שֶׁאֵינָם שַׁיָּכִים אֵלֶיךָ, תַּאֲמִין לִי, כָּל דָּבָר וְדָבָר שֶׁאֲנִי עוֹשֶׂה, זֶה בְּחִשּׁוּב גָּדוֹל מְאֹד מִכָּל הַצְּדָדִים, וְלֹא נַעֲשֵׂית, חַס וְשָׁלוֹם, שׁוּם עַוְלָה לְאַף אֶחָד, וְכָל כַּוָּנָתֵנוּ הִיא לְהַצָּלַחַת הַקְּהִלָּה, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּמָּחֵק כְּבָר הַסָּמ״ךְ־מ״ם מֵהָאָרֶץ, וּכְבָר אֶזְכֶּה לָבוֹא לָגוּר אִתְּכֶם בְּיַחַד.

הֵכִפַּל הַדָּבָר, אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, אֶלָּא צֵא בְּכָל יוֹם לַהֲפָצָה עִם ... גֵּרוֹ יָאִיר, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַצְלִיחַ אֶת דַּרְכְּךָ.

רְאֵה לִקְבֹּעַ לְעַצְמְךָ שָׁעָה מְיֻחֶדֶת בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְשָׁם תִּלְמַד פָּרָשָׁה חֻמָּשׁ וְרַשִׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם, וְכֵן פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת, וְהַדַּף הַיּוֹמִי, וְזֶה לוּקַח שָׁעָה, וְהַשָּׁעָה הַזּוֹ תִּהְיֶה אֶצְלְךָ קֹדֶשׁ, כָּל יוֹם תָּבוֹא שָׁעָה אַחַת לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְתִלְמַד הַשְּׁלשָׁה לְמוּדִים הָאֵלּוּ בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ דַּיְקָא, יִהְיֶה בְּאֵיזֶה שָׁעָה שֶׁרַק יִהְיֶה, אֲבָל אַל תֶּחְסַר לְךָ שָׁעָה אַחַת מִלָּבוֹא לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ לִלְמֹד אֶת הַשְּׁלשָׁה לְמוּדִים אֵלּוּ, וְאָז תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ, כִּי הַתּוֹרָה מְעַשֶּׁרֶת גַּם בְּגַשְׁמִיּוּת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּרוּחָנִיּוּת, וְיָדוּעַ מַה שֶּׁכָּתוּב בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים: ״וְהַבּוֹר רֵיק אֵין בּוֹ מַיִם״, מַיִם אֵין בּוֹ, אֲבָל נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים יֵשׁ בּוֹ, וּפֵרְשׁוּ עַל־פִּי מַאֲמָרָם ז״ל, שֶׁאֵין מַיִם אֶלָּא תּוֹרָה, וְהַבּוֹר הוּא הַגּוּף, וּכְשֶׁאֵין בּוֹ מַיִם שֶׁהוּא תּוֹרָה, אָז נִכְנָסִים בּוֹ נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים, שֶׁזֶּה כְּלַל הַקְּשָׁיוֹת וְהַסְּפֵקוֹת וְהָעַקְמִימִיּוּת שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן רְאֵה לִקְבֹּעַ אֶת עַצְמְךָ מֵהַיּוֹם הַזֶּה שָׁעָה אַחַת בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ לִלְמֹד חֻמָּשׁ וְרַשִׁ״י מְפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ וּפֶרֶק אֶחָד בְּמִשְׁנָיוֹת וְדַף הַיּוֹמִי, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחַ, וְזֶה יִהְיֶה חֹק וְלֹא יַעֲבֹר בְּכָל יוֹם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתמ.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסִדֵּר וָאֵרָא, כ״ג טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... וְאִתּוֹ עִמּוֹ ... שֶׁיִּחְיוּ נֶצַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם.

שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָכֶם שׁוּם מַצְפוּן שֶׁאַתֶּם תָּבִיאוּ אוֹתוֹ לְמִשְׁפָּט, כִּי

הָעוֹלָם אֵינוֹ הֶפְקֵר, וְאִם הוּא מְרַמֶּה אֶתְכֶם צְרִיכִים לְהַעֲמִיד אוֹתוֹ עַל הַמָּקוֹם, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁתַּצְלִיחוּ, וְאַל תִּהְיוּ נָאִיבִיִּים כְּלָל.

יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתֵצֵא בְּכָל יוֹם לַהֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַשְׁפִּיעַ עָלֶיךָ שֶׁפַע הַדַּעַת, שֶׁתּוּכַל לְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם מִדְּבּוּרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא תִּתְבַּיֵּשׁ מֵאַף אֶחָד, אַדְרַבָּה שֶׁתִּתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

נָא וָנָא רְאֵה לְהִתְבּוֹדֵד עַצְמְךָ בְּכָל יוֹם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לוֹ יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, וְאָז תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ מְאֹד מְאֹד, כִּי מַה שֶּׁתִּפְלָה פּוֹעֶלֶת, שׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם אֵינוֹ פּוֹעֵל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלָתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וָאֵרָא, כ״ג טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ אֶת הַדּוּ״חַ שֶׁכָּתַבְתָּ בַּאֲרִיכוּת, וּמַמָּשׁ הֶחֱיִיתָנִי.

רְאֵה לִשְׁמֹר אֶת עַצְמְךָ מְאֹד מְאֹד לֹא לִפֹּל בְּחוֹבוֹת.

אוֹדוֹת הַסְּפָרִים, לְדַעְתִּי, אָמַרְתִּי לְךָ אָז, שֶׁעָשִׂיתָ שְׁטוּת גְּדוֹלָה שֶׁהִדְפַּסְתָּ לְבַד וְכוּ׳, אַךְ כְּבָר מַה שֶּׁהָיָה הָיָה וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן, לְדַעְתִּי, תֵּן רַק לְ... וּבְיַחַד תֵּצְאוּ לַהֲפָצָה בְּמֶרֶץ גָּדוֹל, עַד שֶׁבְּמֶשֶׁךְ חֹדֶשׁ אֶחָד אַתֶּם יְכוֹלִים לְהָפִיץ אֶת כָּל הַסְּפָרִים, וְזוֹ לֹא גֶּזְמָא, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, עוֹבֵר עַכְשָׁו עַל בְּנֵי־אָדָם מַה שֶּׁעוֹבֵר — צָרוֹת וְיִסּוּרִים, קַטְנוּת וּמַכְאוֹבִים, וְאֵין לָהֶם רַק הַסְּפָרִים הָאֵלּוּ, לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמָם בָּהֶם, וְלָכֵן קַח אוֹתוֹ לְשֶׁתָּף וּבְיַחַד תָּפִיצוּ, וְלֹא כְּדַאי לָתֵת לַאֲחֵרִים, כִּי סוֹף כָּל סוֹף, חַס וְשָׁלוֹם ... נֵרוֹ יָאִיר יִשָּׁבֵר, וְזֶה לֹא כְּדַאי אֲפִלּוּ לְמִלְיוֹן דּוֹלָר, שֶׁהוּא יִשָּׁבֵר, וְהוּא שָׁלִיחַ נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחָיו, וְהוּא הַיְחִידִי שֶׁעוֹשֶׂה אֶת רְצוֹנִי בְּכָל פְּרָט וּפְרָט, וְאֵינוֹ זָז בְּלִי לְהִתְיַעֵץ עִמִּי, וְעַל־כֵּן חָבָל שֶׁתִּשְׁבֹּר אוֹתוֹ, וְלָכֵן רַק אַתָּה וְ... תֵּלְכוּ, וְשֶׁלֹּא יִתְוַדַּע לְאַף אֶחָד אֵיפוֹא אַתֶּם מְקַבְּלִים אֶת הַסְּפָרִים, וְכָךְ בְּמֶשֶׁךְ חֹדֶשׁ אֶחָד הֲפִיצוֹתֶם אֶת כָּל הַסְּפָרִים, וּמֵהַיּוֹם כְּדַאי לָקַחַת רַק מְמֻנוּ, כִּי הוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לְךָ אֶת זֶה בְּזְרִיזוּת נִפְלָאָה, וּבִפְרָט כְּשֶׁיִּרְאֶה שֶׁאַתָּה מְשַׁלֵּם לוֹ.

אוֹדוֹת הוֹרַאת קֵבַע וְכוּ׳, תִּשְׁמֹר אֶת עַצְמְךָ מִפֶּן יֶהֱרְסוּ וְכוּ׳, וְלֹא צְרִיכִים לִהְיוֹת חָכָם.

הָעִקָּר רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ. כְּבָר קָרָה עִמְּךָ הַרְבֵּה נִסִּים בְּחַיֶּיךָ, וְעוֹד תִּרְאֶה נִסִּים, אִם תִּהְיֶה חָזָק וְאַמִּיץ בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, כִּי הֲרֵי סוֹף כָּל סוֹף הִנֵּה יֵשׁ לְךָ אִשָּׁה טוֹבָה וְכוּ׳, וְהִנֵּה יֵשׁ לְךָ יְלָדִים חֲמוּדִים וְכוּ׳, וְהִנֵּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לְךָ גַּם עִם בִּנְךָ ... שֶׁיֵּשׁ לוֹ מָקוֹם, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתִּהְיֶה לוֹ רְפוּאָה שְׁלֵמָה. וְהִנֵּה יֵשׁ לְךָ דִּירָה מִשֶּׁלְךָ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נוֹתֵן לְךָ אֶת הַכֹּל, אֲבָל אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת מַכִּיר טוֹבָה, וְלִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל יוֹם. רְאֵה לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד גְּמָרָא כְּסִדְרָן בְּכָל יוֹם וָיוֹם, כִּי הַלִּמּוּד גְּמָרָא מְסֻגָּל לִשְׁבֹּר אֶת הָרוּחַ שְׁטוּת מֵהָאָדָם, וְתַעֲשֶׂה לְעַצְמְךָ קְבִיעוּת לָבוֹא בְּאֵיזוֹ שָׁעָה שֶׁתִּהְיֶה לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְלִלְמֹד שָׁם שָׁעָה אַחַת בְּקוֹל גָּדוֹל, בְּאֹפֶן שֶׁיִּשְׁמְעוּ אֶת הַקּוֹל בַּחוּץ, אֲבָל שָׁעָה שֶׁיִּהְיֶה

קָבוּעַ לָשֶׁבֶת בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְלִגְרֹס גְּמָרָא, וְאָז תִּרְאֶה אֶת גֹּדֶל הַהַצְלָחָה שֶׁיִּהְיֶה לְךָ מִזֶּה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ, וּתְבַשֵּׂר לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וָאֵרָא, כ״ג טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שֶׁתַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים, שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בֵּינְךָ לְבֵין בַּעְלֵךְ, וְתָדוּנִי אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, כִּי אַתְּ יוֹדַעַת, שֶׁהָעֲנִיּוּת מַעֲבִירָה אוֹתוֹ מִדַּעְתּוֹ, וְהוּא מִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת לָךְ בְּכָל מַה שֶּׁרַק יָכוֹל, וְאֵין אָדָם נִתְפָּס עַל צַעֲרוֹ, וּבָזֶה שֶׁיֵּשׁ לָךְ הֶבְנָה הַדָּדִית עִמּוֹ, אָז הוּא יִשְׁתַּנֶּה לְגַמְרֵי, וְזֶה בָּרוּר.

הוּא טִפּוּס כָּזֶה שֶׁאוֹהֵב לִנְסֹעַ וְכוּ׳, וְלֹא לִהְיוֹת בְּמָקוֹם אֶחָד וְכוּ׳, אֲבָל כְּמוּבָן זֶה לֹא צָרִיךְ לִהְיוֹת עַל חֶשְׁבּוֹנֵךְ, וְעַל־כֵּן מַה שֶּׁאַתְּ צְרִיכָה עֵזֶר אוֹ דְּבָרִים בַּבַּיִת, הוּא מֻכְרָח לָתֵת לָךְ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאֶפְעַל אֶצְלוֹ, שֶׁלֹּא יֶחְסַר לָךְ שׁוּם דָּבָר.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל, שֶׁתִּהְיִי בְּרִיאָה, וְתוּכְלִי לְגַדֵּל אֶת הַיְלָדִים בְּקַלּוּת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתמג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וָאֵרָא, כ״ד טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל .... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי, שֶׁתִּהְיֶה אֲסֵפַת חֵרוּם עִם כָּל הַמּוֹרוֹת בְּבֵיתְךָ בְּשָׁעָה 8:30 בַּלַּיְלָה (אֶצְלְכֶם), וְלָכֵן אִם אֶפְשָׁר לְצַלְצֵל לְכֻלָּם — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, כִּי זֶה מְאֹד מְאֹד הֶכְרֵחִי לְדַבֵּר עִמָּם.

אֲקַוֶּה שֶׁמָּסַרְתָּ לַמּוֹרוֹת אֶת הַמִּכְתָּב שֶׁשָּׁלַחְתִּי, וְאִם לֹא, תִּמְסֹר אֶת זֶה בְּעֵת הָאֲסֵפָה.

הָאֲסֵפָה הִיא גַּם לִבְנוֹת הַתִּיכוֹן.

הַמְּחַכֶּה לִתְשׁוּבָה מְהִירָה, אִם זֶה בְּסֵדֶר מִצִּדְךָ שֶׁיִּהְיֶה בְּבֵיתְךָ, וַאֲנִי אֲצַלְצֵל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתמד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בֹּא, כ״ט טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

לְאָחְרוֹנָה קִבַּלְתִּי אֶת כָּל מִכְתָּבֶיךָ, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת בְּעֵסֶק הָרַבִּים, הָיָה קָשֶׁה לַהֲשִׁיבְךָ תֵּכֶף־וּמִיָּד כִּרְצוֹנְךָ.

אוֹדוֹת הַיְלָדִים, צְרִיכִים סַבְלָנוּת הֲכִי גְּדוֹלָה, רַק לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, כִּי אֵין שׁוּם עֵצָה אַחֶרֶת, וְגַם בָּזֶה

צְרִיכִים סַבְלָנוּת, אִם רוֹאִים שֶׁלֹּא נַעֲנָה בְּפַעַם אַחַת, שֶׁיַּחֲזֹר וִיבַקֵּשׁ פַּעַם שְׁנִיָּה, וְכֵן פַּעַם אַחַר פַּעַם, עַד שֶׁיִּרְאֶה יְשׁוּעָה, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אָב הָרַחֲמָן, וּבְוַדַּאי לֹא יָשִׁיב אֶת פָּנָיו רֵיקָם.

וְאוֹדוֹת בִּנְךָ ... יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיַּצְלִיחַ מְאֹד בַּלִּמּוּדִים, כִּי זוֹ כָּל תִּקְוָתֵנוּ, וְכֵן בְּעִנְיַן הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה תָּמִיד מְקֻשָּׁר.

פֹּה תְּקַבֵּל מִכְתָּב בַּעֲבוּר בִּנְךָ ... נֵרוֹ יָאִיר.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתמה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בּא, כ״ט טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת בִּנְךָ ... נֵרוֹ יָאִיר, הָיְתָה לִי עֲבוֹדָה קָשָׁה עִמּוֹ וְכוּ׳, אַךְ עַכְשָׁו לָקַח אֶת עַצְמוֹ בַּיָּדַיִם, וּבֶאֱמֶת הוּא לוֹמֵד בְּהַתְמָדָה רַבָּה עַד מְאֹד, וְגוֹרֵס בְּכָל יוֹם וָיוֹם הַרְבֵּה דַּפִּים גְּמָרָא, וַאֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ הַרְבֵּה נַחַת מִמֶּנּוּ, וּבְוַדַּאי תּוּכַל לָקַחַת אוֹתוֹ עִמְּךָ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁנִּזְכֶּה כְּבָר לְהִפָּטֵר מֵהָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, שֶׁהוּא הַסָּמ״ךְ־מ״ם, שֵׁם רָשָׁעִים יִרְקָב, כִּי הוּא הַשֹּׁרֶשׁ פּוֹרֶה רֹאשׁ וְלַעֲנָה, כַּאֲשֶׁר יְסַפֵּר לְךָ ... נֵרוֹ יָאִיר, אֵיךְ שֶׁבָּא אֵלָיו ... וְאָמַר בְּפֵרוּשׁ: כָּל זְמַן שֶׁהָרָשָׁע הַזֶּה יִהְיֶה בְּיַבְנְאֵל, הוּא הוֹרֵס אֶת כָּל הַמּוֹשָׁבָה. שִׁמּוּ שָׁמַיִם! לְהֵיכָן הִגַּעְנוּ, שֶׁהַנַּחְתּוֹם מֵעִיד עַל הָעִסָּה שֶׁלּוֹ... כִּי הוּא ... הֵבִיא אוֹתוֹ לְיַבְנְאֵל, וְעַכְשָׁו הוּא צוֹעֵק כָּךְ...

הַמְצַפֶּה לִישׁוּעָה גְּדוֹלָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בֹּא, כ״ט טֵבֵת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵכִים הַחֲשׁוּבִים ... נֶרֶם יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מָה אֹמַר לָכֶם! רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כג): יֵשׁ אָרִיךְ אַנְפִּין דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהֵם אַנְפִּין נְהוֹרִין, שֶׁזֶּה נִקְרָא חַיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי טז): ״בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים״ — שֶׁזֶּה שִׂמְחָה. וּלְהֶפֶךְ — יֵשׁ אַנְפִּין חֲשׁוּכִין, סִטְרָא אַחֲרָא, עֲבוֹדָה זָרָה, שֶׁנִּכְנֶסֶת עַצְבוּת וּמְרִירוּת בָּאָדָם. מַה הַהֶפְרֵשׁ בֵּין אַנְפִּין נְהוֹרִין — שֶׁאָדָם תָּמִיד בְּפָנִים שְׂמֵחוֹת, שָׂמֵחַ וְעָלִיז, וּמַרְגִּישׁ חַיִּים, לְבֵין — פָּנִים דְּסִטְרָא אַחֲרָא, מָרָה שְׁחוֹרָה, שֶׁהוּא תָּמִיד בְּעַצְבוּת וּמְרִירוּת? מַסְבִּיר רַבֵּנוּ זַ״ל: אֵלּוּ בְּנֵי־אָדָם שֶׁנּוֹפְלִים בְּתַאֲוַת מָמוֹן, וְחוֹשְׁבִים שֶׁהַכֶּסֶף הוּא בִּידֵי אָדָם, וְאֵינָם מַאֲמִינִים בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לְפַרְנֵס אֶת הָאָדָם בְּסִבָּה קַלָּה, וְרַק רוֹדְפִים אַחַר הַפַּרְנָסָה בִּיגִיעוֹת גְּדוֹלוֹת, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים אוֹכְלִים לֶחֶם בְּעִצָּבוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג): ״בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה״, שֶׁמִּשָּׁם בָּאָה עַצְבוּת וּמָרָה שְׁחוֹרָה, שֶׁהֵם תָּמִיד הוֹלְכִים עֲצוּבִים וּמְמֻרְמָרִים. כִּי בָּרֵגַע שֶׁאָדָם מְנַתֵּק עַצְמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְחוֹשֵׁב שֶׁהַפַּרְנָסָה תְּלוּיָה בּוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה סוֹבֵל עַצְבוּת וּמְרִירוּת, לֹא־כֵן אֵלּוּ בְּנֵי־אָדָם שֶׁתָּמִיד שְׂמֵחִים, וְיוֹדְעִים שֶׁפַּרְנָסָתָם הִיא רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, הֵם זוֹכִים לְחַיִּים, הֵם תָּמִיד שְׂמֵחִים וַעֲלִיזִים, וְאֵין לָהֶם שׁוּם דְּאָגָה, כִּי יוֹדְעִים שֶׁהַכֹּל מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזוֹ הַשְׁלֵמוּת שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהַגִּיעַ בְּזֶה הָעוֹלָם — לִהְיוֹת תָּמִיד שָׂמֵחַ, וְלֵידַע שֶׁכָּל פַּרְנָסָתוֹ מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְכֵיצַד זוֹכִים לָזֶה? אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל — עַל־יְדֵי שֶׁאָדָם שׁוֹבֵר תַּאֲוַת מָמוֹן; כִּי בְּטֶבַע שֶׁל אָדָם, שֶׁיֵּשׁ לוֹ תַּאֲוָה לְכֶסֶף. כָּל אֶחָד אוֹהֵב כֶּסֶף, כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ תַּאֲוַת מָמוֹן, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּטֵר מִמֶּנָּה. מֵאַיִן בָּאָה תַּאֲוָה זוֹ? מֵחֲמַת שֶׁאָדָם פּוֹגֵם בַּבְּרִית, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן,

אֲזַי כָּל רֹאשׁוֹ מֻנָּח בְּכֶסֶף, וְחוֹשֵׁב: אֵיךְ מַרְוִיחִים יוֹתֵר, מֵאַיִן אֶצְבֹּר הוֹן וְכוּ׳ וְכוּ׳. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל: כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה וּמְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק, שֶׁנִּקְרָא בְּרִית מֶלַח עוֹלָם, הַצַּדִּיק מַמְתִּיק מִמֶּנּוּ מְרִירוּת וְעִצְבוֹן הַפַּרְנָסָה, כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בַּזֹּהַר (וַיְחִי רמא:): אִלְמָלֵא מִלְחָא לָא הָוֵי עָלְמָא יַכְלֵי לְמִסְבָּל מְרִירוּתָא; אִם לֹא הַמֶּלַח, לֹא הָיוּ יְכוֹלִים לִסְבֹּל אֶת מְרִירוּת הָעוֹלָם. בָּרֶגַע שֶׁאָדָם זוֹכֶה וּמְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק, הַצַּדִּיק מַכְנִיס בּוֹ מֶלַח כָּזֶה, הַמּוֹצִיא מִמֶּנּוּ הַדָּמִים הָרָעִים; כִּי כָּל אָדָם עַל־יְדֵי שֶׁחָטָא, נִכְנָסִים בּוֹ דָּמִים רָעִים, אֲשֶׁר מְבִיאִים אוֹתוֹ לִרְצוֹת תָּמִיד רַק כֶּסֶף, וְזֶהוּ כְּלָל גָּדוֹל — מִי שֶׁבּוֹרֵחַ מִכֶּסֶף, הַכֶּסֶף רָץ אַחֲרָיו, וּלְהֵפֶךְ — מִי שֶׁרוֹדֵף אַחַר כֶּסֶף, הַכֶּסֶף בּוֹרֵחַ מִמֶּנּוּ.

כֵּיצַד, אֵם־כֵּן, זוֹכִים לְהִפָּטֵר מִתַּאֲוַת מָמוֹן? עַל־יְדֵי צְדָקָה, כְּשֶׁאָדָם נוֹתֵן צְדָקָה בְּשֶׁפַע, בָּזֶה מְגַלֶּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְכָל פַּרְנָסָתוֹ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ. נִמְצָא, מַה שֶּׁיֵּשׁ לָאָדָם כֶּסֶף, זֶהוּ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ. וְזֶהוּ כֶּסֶף — לְשׁוֹן כִּסּוּפִין, כִּי עַל־יְדֵי הַכֶּסֶף עֲלוּלִים אוֹ לִפֹּל לַשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתִּיו, אוֹ לְהַגִּיעַ לְמַדְרֵגוֹת הֲכִי עֶלְיוֹנוֹת. עִם כֶּסֶף יָכוֹל לְהַחֲיוֹת עֲנִיִּים וְאֶבְיוֹנִים, יְתוֹמִים וִיתוֹמוֹת, עִם כֶּסֶף יָכוֹל לְהַחֲיוֹת אֶת אִשְׁתּוֹ וִילָדָיו, שֶׁכָּל זֶה בִּכְלַל כִּסּוּפִין, שֶׁנִּתְגַּלֶּה אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ, לֹא־כֵן לְהֶפֶךְ עִם כֶּסֶף אָדָם יָכוֹל לִפֹּל לַשְּׁאוֹל תַּחְתִּית, וּכְכָל שֶׁיָּרוּץ אַחַר הַכֶּסֶף, הַכֶּסֶף יִבְרַח מִמֶּנּוּ, וְאַף בַּמֶּה שֶׁיַּרְוִיחַ, לֹא יִהְיֶה שׂוּם בְּרָכָה. לָזֹאת, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כג): כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹצֶה לְגָרֵשׁ אוֹיְבָיו שֶׁל הַצַּדִּיק, מַפִּילָם בְּתַאֲוַת מָמוֹן. אֶחָד רוֹדֵף אֶת הַצַּדִּיק, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַכְנִיסוֹ בְּתַאֲוַת מָמוֹן, מְמִילָא שׁוֹכֵחַ אֶת הַצַּדִּיק וְעוֹזְבוֹ, כִּי טָרוּד בְּכַסְפּוֹ, רוֹצֶה כָּל הַזְּמַן עוֹד וָעוֹד מָמוֹן. וְזֶה אֲשֶׁר הוֹרֵס לָאָדָם אֶת חַיָּיו, כִּי חוֹשֵׁב שֶׁהַכֶּסֶף תָּלוּי בּוֹ, וְנַעֲשָׂה מְמֻרְמָר — לָמָּה לְכֻלָּם יֵשׁ כֶּסֶף וְלִי אַיִן?! לָמָּה הוֹלֵךְ לִי כָּל־כָּךְ קָשֶׁה בַּחַיִּים?! כֵּיצַד זוֹכִים לְשַׁבֵּר תַּאֲוַת מָמוֹן? עַל־יְדֵי הַצְּדָקָה, כְּשֶׁאָדָם נוֹתֵן צְדָקָה בְּכַסְפּוֹ, בָּזֶה שׁוֹבֵר תַּאֲוַת מָמוֹן, וְשׁוֹבֵר עַצְבוּתוֹ וּמְרִירוּתוֹ וְדִכְאוֹנוֹ, בָּזֶה שׁוֹבֵר אֶת הָרִשְׁעוּת וְהָרַע לֵב שֶׁלּוֹ, וְזוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק. וְזֶהוּ שֶׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּתִיחוֹת סח.): כָּל הַמַּעֲלִים

עֵינָיו מִן הַצְּדָקָה, כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה. מַהִי עֲבוֹדָה זָרָה? שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁהַכֶּסֶף תְּלוּי בְּיָדוֹ, הֲרֵי הוּא כְּעוֹבֵד עַכּוּ״ם, כִּי נַעֲשָׂה קֶמְצָן וְלֹא יַעֲזֹר לַזּוּלָת, וְכָתוּב בְּתִקּוּנֵי זֹהַר (בַּהַקְדָּמָה): קֶמְצָן — נָבָל בְּמָמוֹנוֹ. לָזֹאת אָנוּ רוֹאִים שֶׁבְּנֵי־אָדָם עוֹבֵר עֲלֵיהֶם יִסּוּרִים וְצָרוֹת בְּחַיֵּיהֶם, כִּי לֹא שָׁבְרוּ תַּאֲוַת מָמוֹן שֶׁלָּהֶם, כְּמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ד׳), שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד מִדַּת אַכְזָרִיּוּת, וְצָרִיךְ לְשַׁבֵּר מִדָּה זוֹ עַל־יְדֵי נְתִינַת צְדָקָה, וְכַאֲשֶׁר שׁוֹבֵר אֶת אַכְזָרִיּוּתוֹ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְרַחֵם עָלָיו, כִּי כָּל הַמְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת מְרַחֲמִים עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם (בֵּיצָה טז.). נִמְצָא, שֶׁצְּדָקָה מְבִיאָה לָאָדָם חַיִּים, שִׂמְחָה, הַשְׁגָּחָה. וְזֶהוּ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יג), שֶׁעַל־יְדֵי צְדָקָה מַמְשִׁיךְ עָלָיו אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כִּי מֵאִיר עָלָיו אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי כָּזֶה, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. וְהַצְּדָקָה הֲכִי חֲשׁוּבָה — לְפַרְנֵס אֶת אִשְׁתּוֹ וִילָדָיו, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (כְּתֻבּוֹת נ.): אַשְׁרֵי שׁוֹמְרֵי מִשְׁפָּט עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת; וְכִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת צְדָקָה בְּכָל עֵת? זֶה הַזָּן בָּנָיו וּבְנוֹתָיו כְּשֶׁהֵם קְטַנִּים. כְּשֶׁאָדָם הוֹאֵג לְאִשְׁתּוֹ וִילָדָיו, אֲזַי עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת. עוֹד אָמְרוּ (שָׁם) חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: הַמְגַדֵּל יְתוֹמִים וְיִתּוֹמוֹת בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וּמַשִּׂיאָן, זֶה נִקְרָא עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֲזָרָנוּ, שֶׁאֲנַחְנוּ בּוֹנִים עַתָּה אוּלָם שְׁמָחוֹת: ״אוּלַמֵּי בְּרֶסְלֶב״ בְּיִבְנְאֵל. אֲשֶׁר בְּאוּלָם זֶה נְחַתֵּן אֶת יְלָדֵינוּ, נְחַתֵּן יְתוֹמִים וְיִתּוֹמוֹת, חֲתָנִים עֲנִיִּים, כַּלּוֹת עֲנִיּוֹת, וְהַכֹּל בְּחִנָּם, וְלָכֵן כָּל מִי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בִּבְנִיַּת הָאוּלָם הַזֶּה, זֶה נִקְרָא 'צְדָקָה בְּכָל עֵת'. וּבֶאֱמֶת עָלֵינוּ לְהִתְבּוֹנֵן, מַהוּ בְּכָל עֵת? וְכִי אִם אָדָם נוֹתֵן פַּעַם אַחַת צְדָקָה, כְּבָר זֶה נִקְרָא 'בְּכָל עֵת'? אֶלָּא אִם כָּל אֶחָד מֵאִתָּנוּ יִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת שַׂר הָאֶלֶף, וְיִתֵּן אֶלֶף שְׁקָלִים לִגְמַר בִּנְיַן אוּלָם הַשְׁמָחוֹת, וְזֶה יִשָּׁאֵר לְדוֹרֵי דּוֹרוֹת, אֲזַי כָּל מִי שֶׁיִּתְחַתֵּן שָׁם, חֲתָנִים וְכַלּוֹת עֲנִיִּים וְאֶבְיוֹנִים, יְתוֹמִים וְיִתּוֹמוֹת, פְּלוֹנִי זֶה שֶׁנָּתַן צְדָקָה, יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בָּזֶה, כִּי לוּלֵי הָאֶלֶף שְׁקָלִים שֶׁלּוֹ לֹא הָיוּ יְכוֹלִים לְסַיֵּם אֶת הַבִּנְיָה, וּכְמוֹ שֶׁחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (סוֹטָה יג:): אֵין הַמִּצְוָה נִקְרֵאת אֶלָּא עַל שֵׁם גּוֹמְרָהּ; וְלָכֵן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי כָּל אֶחָד שֶׁעוֹזֵר עַתָּה לְסִיּוּם

בְּנֵית אוּלָם הַשְׁמָחוֹת, שֶׁיְּשַׂמֵּשׂ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְאֶת כָּל הַחֲתָנִים וְהַכַּלּוֹת הַנִּצְרָכִים, וְתָמִיד יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בִּצְדָקָה זוֹ, שֶׁנִּתְנָה חַד פַּעֲמִי בַּעֲבוּר הַגְּמָר. שֶׁאֲנִי מְקַוֶּה שֶׁיִּהְיֶה בְּט״וּ בְּאָב, שֶׁהוּא הֶחָג שֶׁל הַזִּווּגִים, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּעֲנִית כט.): לֹא הָיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל כַּחֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב, שֶׁאָז יָצְאוּ בְּנוֹת יְשָׂרָאֵל לְחוֹלֵל בַּכְּרָמִים, וּבָאוּ בַּחוּרֵי יְשָׂרָאֵל וּמָצְאוּ אֶת זִוּוּגָם.

אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁזֶּהוּ דָּבָר קָשֶׁה מְאֹד, כָּל אֶחָד עוֹבֵר סֵבֶל גָּדוֹל מִנְּשֹׂא, וְלֹא גָּמַר חוֹבוֹתָיו, וּבְקֹשִׁי מְסַיֵּם אֶת הוֹצָאוֹת הַחֹדֶשׁ, אֲבָל צְדָקָה כָּזוֹ בְּאֹפֶן חַד פַּעֲמִי — אֶלֶף שְׁקָלִים, כְּדֵי לְסַיֵּם בְּנֵית אוּלָם הַשְׁמָחוֹת, ״אוּלַמֵּי בְּרֶסְלֶב״, שֶׁיְּשַׂמֵּשׂ אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל בְּחִנָּם, זֶה נִקְרָא צְדָקָה בְּכָל עֵת.

וְעוֹד צְדָקָה אַחַת יֵשׁ, אָמַר מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, מוּבָא בַּגְּמָרָא (כְּתֻבּוֹת נ.): מַה זֶּה עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת? זֶה הַכּוֹתֵב סְפָרִים וּמַשְׁאִילָן לַאֲחֵרִים, כְּשֶׁאָדָם נוֹתֵן צְדָקָה לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, זוֹהִי צְדָקָה בְּכָל עֵת, כִּי אִם נוֹתְנִים קוּנְטֶרֶס לְמִישֶׁהוּ, וְהַהוּא נָתַן כַּמָּה פְּרוּטוֹת, הַצְּדָקָה הַזּוֹ נִקְרֵאת בְּכָל עֵת, כִּי אִם נוֹתְנִים לֶעָנִי שֶׁקֶל אוֹ חֲמִשָּׁה אוֹ עֲשָׂרָה שְׁקָלִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, הוּא הִשְׁתַּמֵּשׁ בַּכֶּסֶף לִצְרָכָיו, וְעַתָּה כָּל יוֹם וָיוֹם זָקוּק עוֹד וָעוֹד לְקִיּוּמוֹ, וְכַמָּה יָכוֹל אָדָם לְתִתּוֹ?! הֲרֵי אֵינוֹ יָכוֹל לְפַרְנְסוֹ לָעַד! אֲבָל אִם נוֹתְנִים לָאָדָם קוּנְטֶרֶס אֶחָד, חוֹבֶרֶת אַחַת, וְהַהוּא נָתַן עַל זֶה עֲשָׂרָה עֶשְׂרִים שְׁקָלִים וְכוּ׳, זוֹהִי צְדָקָה בְּכָל עֵת, כִּי יְהוּדִי זֶה יֵשׁ לוֹ אֶת הַקּוּנְטֶרֶס בְּכִיסוֹ בְּכָל עֵת, וְהִצַּלְתָּ אוֹתוֹ לְתָמִיד, כִּי שָׁב בִּתְשׁוּבָה עַל־יְדֵי־זֶה, אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זוֹ?!

לָזֹאת אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, הֱיוֹת שֶׁיֵּשׁ לָנוּ כַּמָּה צְדָקוֹת הַנִּקְרָאוֹת ׳הָעוֹשֶׂה בְּכָל עֵת׳; רִאשִׁית — לְפַרְנֵס אֶת אִשְׁתּוֹ וִילָדָיו, לִדְאֹג שֶׁתִּהְיֶה פַּרְנָסָה. שֵׁנִית — לִתְרֹם לְ״אוּלַמֵּי בְּרֶסְלֶב״, שֶׁנּוּכַל לְחַתֵּן שָׁם אֶת כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכֵן אֶת יְלָדֵינוּ. וְעוֹד צְדָקָה בְּכָל עֵת — הַכּוֹתֵב סְפָרִים וּמַשְׁאִילָן לַאֲחֵרִים, הַיְנוּ שֶׁמַּדְפִּיסִים סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וּמְפִיצִים אוֹתָם בְּכָל קְצָווֹת תֵּבֵל. אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, הַפְּסִיקוּ

לִהְיוֹת עֲנִיִּים וְלָרוּץ אַחַר הַכֶּסֶף, תַּתְחִילוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְרַבֵּנוּ זַ״ל יַמְשִׁיךְ בָּכֶם שִׂמְחַת הַחַיִּים, וְתִהְיוּ קְשׁוּרִים לְאַנְפִּין נְהוֹרִין, פָּנִים דְּקֻדְשָׁה, וְתִבְרְחוּ מֵאַנְפִּין חֲשׁוֹכִין, וְכֵיצַד? פַּעַם בְּשָׁבוּעַ יִתְקַבְּצוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְיֵצְאוּ לַהֲפָצָה בְּאֵיזוֹ עִיר, וְיָפִיצוּ שָׁם אֶת הַחוֹבְרוֹת, שֶׁהֵם תַּמְצִית סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וּמוֹהַרַנ״תְ זַ״ל, וְיִקְרְבוּ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר אֵין עוֹד צְדָקָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ — שֶׁמְּפִיצִים לְעַם יִשְׂרָאֵל אֱמוּנָה, וּמְקָרְבִים אוֹתָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. אֲשֶׁר בָּזֶה שֶׁהֵם תּוֹרְמִים בַּעֲבוּר הַקּוּנְטְרֵסִים, זוֹהִי ׳צְדָקָה בְּכָל עֵת׳, אֲנַחְנוּ מְחַיִּים יְהוּדִים בְּכָל עֵת, וְאַחַר־כָּךְ מֵהַכֶּסֶף אוֹ מֵהַהַגְרָלוֹת שֶׁיָּפִיצוּ בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל, נִבְנֶה אֶת אוּלַם הַשִּׂמְחוֹת, ״אוּלַמֵּי בְּרֶסְלֶב״, וִיחַיּוּ חֲתָנִים וְכַלּוֹת עֲנִיִּים וְאֶבְיוֹנִים, יְתוֹמִים וִיתוֹמוֹת, אֲשֶׁר זוֹהִי גַּם־כֵּן ׳צְדָקָה בְּכָל עֵת׳. וְעַל־כֵּן לָמָּה תִּהְיוּ עֲנִיִּים וּבְדַחֲקוּת, צְאוּ בְּצַוְותָּא בְּכָל לֵיל שִׁשִּׁי לְהִתְפַּשֵּׁט עַל עִיר אַחַת, וּלְהָפִיץ וְלִמְכֹּר בָּהּ הַגְרָלוֹת, חֲצִי — תִּטְלוּ לְפַרְנָסַתְכֶם, וְחֲצִי לַבְּנָיָה, וְאֶת עָלוּת הַחוֹבְרוֹת — תְּשַׁלְּמוּ, מִמֵּילָא יֵשׁ לָכֶם חֵלֶק בְּהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. וְכָךְ יֵשׁ לָכֶם שָׁלֹשׁ צְדָקוֹת, וְתָבִיאוּ בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם.

הֶכְפֵּל הַדָּבָר — הַפְסִיקוּ לִהְיוֹת עֲנִיִּים, דְּעוּ שֶׁיֵּשׁ לָכֶם כֹּחוֹת עֲצוּמִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד יָכוֹל לְקָרֵב אֲנָשִׁים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, לָזֹאת תִּקְחוּ עַצְמְכֶם בִּידֵיכֶם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם, וְתִרְאוּ בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ בִּתְפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי, שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן עֲלֵיכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתמז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בֹּא, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ שַׁבָּט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת, אֵיךְ אַתְּ מְצַטַיֶּנֶת בַּלִּמּוּדִים וּבְמִדּוֹת טוֹבוֹת, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתָּמִיד תּוּכְלִי לְבַשֵּׂר לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת, וְתַצְלִיחִי בְּלִמּוּדַיִךְ, וְיִהְיֶה לְהוֹרַיִךְ הַיְקָרִים הַרְבֵּה נַחַת מִמֵּךְ.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסִדְרָה בֹּא, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ שַׁבָּט ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

רְאֵה לְהִכָּנֵס בְּאֵיזֶה עֵסֶק שֶׁרַק יִהְיֶה, הָעִקָּר תִּהְיֶה לְךְ פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע. וְרַבֵּנוּ זַ״ל סִפֵּר לָנוּ אֶת הַסִּפּוּר שֶׁל בַּעַל בִּטָּחוֹן, שֶׁבְּכָל יוֹם הָיָה לוֹ אֵיזֶה עֵסֶק אַחֵר, וְלֹא הִסְתַּכֵּל אֵיזֶה עֵסֶק שֶׁהִצִּיעוּ לוֹ, הָעִקָּר הָרֶגַע שֶׁהִצִּיעוּ לוֹ עֵסֶק, הוּא כְּבָר הָיָה מוּכָן לָזֶה, וְעַל־כֵּן גַּם אַתָּה תַּעֲשֶׂה כָּכָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי יַצְלִיחַ אֶת דַּרְכֵּךְ.

הָעִקָּר הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךְ לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה עִם יְהוּדִים, וּתְחַזְּקֵם וּתְאַמְּצֵם, אֲשֶׁר זוֹ הַמִּצְוָה הָעוֹלָה עַל כָּל הַמִּצְוֹות, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, עוֹבֵר עַכְשָׁו עַל אֲנָשִׁים מַה שֶּׁעוֹבֵר — כָּל מִינֵי קַטְנוּת וִירִידוֹת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וּכְשֶׁבָּא אָדָם וּמְשַׂמֵּחַ אוֹתָם וּמְעוֹדְדָם, אֵין לְךְ מִצְוָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ. וְעַל־כֵּן עֵסֶק תָּמִיד בַּמִּצְוָה הַזּוֹ — לְשַׂמֵּחַ יְלָדִים, וּבְזְכוּת זֶה תִּהְיֶה לְךְ פַּרְנָסָה בְּנָקֵל.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתמט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בֹּא, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ שַׁבָּט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

אוֹדוֹת לַעֲבֹר דִּירָה, עָלֶיךָ לָדַעַת, שֶׁכָּל יוֹם הוּא יוֹם מֻצְלָח, וְאֶצְלֵנוּ לֹא מְדַקְדְּקִים בָּזֶה, אַף שֶׁיֵּשׁ שֶׁאוֹמְרִים שֶׁבְּעֶרֶב שַׁבָּת הוּא יוֹם מֻצְלָח לְהִכָּנֵס וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כָּל יוֹם וָיוֹם הוּא יוֹם מֻצְלָח, אִם מְקַשְּׁרִים אֶת הַיּוֹם הַזֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲזַי הוּא יוֹם מֻצְלָח מְאֹד מְאֹד.

רְאֵה שֶׁבֵּיתְךָ יִהְיֶה בֵּית וַעַד לַחֲכָמִים, וְתָמִיד תּוֹכַל לְדַבֵּר שָׁם דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד, וּתְבַשֵּׂר לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

אוֹדוֹת חֲנֻכַּת הַבַּיִת, נְדַבֵּר מִזֶּה כְּשֶׁאֲנִי אָבוֹא, כִּי עֲדַיִן אֵינִי יוֹדֵעַ בְּדִיּוּק אֵילוּ יָמִים פְּנוּיִים וְכוּ׳.

הָעִקָּר רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְסוֹף כָּל סוֹף אֵין לָנוּ בָּזֶה הָעוֹלָם רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבְלִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֵין לָנוּ חִיּוּת כְּרֶגַע.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתנ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בֹּא, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֵךְ הַקָּשֶׁה, וַאֲנִי כּוֹתֵב עַכְשָׁו לְהַמְנַהֶלֶת ... תִּחְיֶה, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנּוּכַל לְסַדֵּר מַשֶּׁהוּ, אֲבָל הַהֶכְרֵחַ לוֹמַר לָךְ, שֶׁהַכֹּל זְמַנִּי, כִּי עוֹד מְעַט הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְיִהְיֶה שֶׁפַע הֵן לַמְלַמְּדִים וְהֵן לַמּוֹרוֹת, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה כְּבָר לְהַרְחָבָה גְּדוֹלָה בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי.

אַל תִּירְאִי וְאַל תִּפְחֲדִי, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שֶׁתַּעַבְרִי אֶת הָהֶרְיוֹן בְּקַלּוּת, וּתְבַשְּׂרִי לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בֹּא, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

מָה אֹמַר לָךְ! זֶה לֹא כָּל־כָּךְ קַל עִם בְּנֵךְ ... נֵרוֹ יָאִיר, עִם כָּל זֹאת תְּקַבְּלִי חֲזָרָה, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בָּחוּר חָמוּד, בָּחוּר חָרוּץ מַמָּשׁ, מוּכָן לְהִכָּנֵס אֶל הַחֻפָּה... אִם תִּהְיֶה לָךְ רַק סַבְלָנוּת, וְתַאֲמִינִי לִי, שֶׁאֵין כֶּסֶף בָּעוֹלָם, וְאֵין תּוֹדוֹת בָּעוֹלָם לְשַׁלֵּם עַל זֶה שֶׁהוּא כָּאן, וּתְהִלָּה לָאֵל, הוּא מַצְלִיחַ, וְאַף שֶׁאַתֶּם מַכִּירִים אֶת הַמִּדּוֹת שֶׁלּוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת לְאַט לְאַט הוּא מִשְׁתַּנֶּה וּמַצְלִיחַ בְּיוֹתֵר, וְעַל־כֵּן לֹא כְּדַאי לְדַחֵק אֶת הַשָּׁעָה שֶׁיַּחֲזֹר, כִּי אָז כָּל הַבִּנְיָן שֶׁבָּנִינוּ יִפֹּל, חַס

וְשָׁלוֹם, לָכֵן תִּתְאַזְּרִי בְּסַבְלָנוּת, וְהַהַשְׁקָעָה זוֹ הַשְׁקָעָה טוֹבָה מְאֹד, כִּי סוֹף כָּל סוֹף יַחֲזֹר מַמָּשׁ בָּשֵׂל לַחֲפָּה, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתנב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בֹּא, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הָרְשִׁימָה שֶׁל הַכּוֹלֵל, וּכְשֶׁאָבוֹא בְּשָׁבוּעַ הַבָּא אֶשְׁתַּדֵּל לְהִתְחַלֵּק אִתְּךָ, וַאֲשַׁלֵּם מַה שֶּׁצְּרִיכִים לְשַׁלֵּם וְכוּ׳.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר ! אֵין עוֹד מִצָּוָה כָּזוֹ, שֶׁזּוֹ זְכוּת הָרַבִּים, כִּי סוֹף כָּל סוֹף אֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט בְּחַיֵּינוּ, וּמִי יוֹדֵעַ אֵיזוֹ זְכוּת יֵשׁ לָנוּ, וְכָךְ שֶׁאֲנַחְנוּ עוֹסְקִים בִּזְכוּת הָרַבִּים, תְּהִלָּה לָאֵל, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִמְחֹל לָנוּ עַל מַעֲשֵׂינוּ הָרָעִים, וְהֶעָבָר הַמְקֻלְקָל שֶׁלָּנוּ.

נָא וְנָא אַל תִּשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, רַק תַּמְשִׁיךְ בַּעֲבוֹדָתְךָ עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר בְּתַכְלִית הַהֶסְדֵּר עַל הַצַּד הֲכִי טוֹב, וְעוֹד נִזְכֶּה לִרְאוֹת בִּבְנִיַּת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ הַגָּדוֹל.

אוֹדוֹת הַמִּכְתָּב כְּלָלִי, בְּוַדַּאי צְרִיכִים לִשְׁמֹר אוּלַי טוֹב לַעֲשׂוֹת לוּחַ מוֹדָעוֹת עִם זְכוּכִית וּמַנְעוּל, שֶׁכָּךְ אַף אֶחָד אֵין לוֹ גִּישָׁה לָזֶה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתנג.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בֹּא, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרַב ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת חֲדָשָׁה בְּכָל פַּעַם, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבְּקָרוֹב יִהְיֶה לָנוּ שֶׁפַע גָּדוֹל, וְנוּכַל לְשַׁלֵּם מַשְׂכֹּרֶת שְׁלֵמָה לְכָל הַמְּלַמְּדִים, וּלְכָל הַפָּחוֹת שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים שֶׁקֶל לְחֹדֶשׁ, כִּי כֻּלָּם בְּלַחַץ גָּדוֹל, וְגַם לְךָ יִהְיֶה שֶׁפַע גָּדוֹל, וּצְרִיכִים לְעוֹרֵר אֶת הַמְּלַמְּדִים, שֶׁיִּתְפַּלְלוּ בְּכָל יוֹם לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אֲנַחְנוּ צְרִיכִים יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת, וּבְוַדַּאי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתֵנוּ, וְיוֹצִיאֵנוּ מֵהַלַּחַץ, וְנִזְכֶּה לִישׁוּעָה גְּדוֹלָה וּרְחָבָה.

אוֹדוֹת הַשְּׁלוּלִיּוֹת מַיִם וְכוּ׳, אַל תְּשַׁלֵּם לוֹ עַד שֶׁמְּתַקְּנִים אֶת זֶה, וְאַף שֶׁהוּא מְאַיֵּם וְכוּ׳ וְכוּ׳, צְרִיכִים לְהַרְאוֹת לוֹ אֶת הָעֲבוֹדָה... הַאִם זוֹ נִקְרֵאת עֲבוֹדָה?

עִם כָּל זֹאת רְאוּ לָבוֹא לְעֹמֶק הַשָּׁוֶה, וְאָמַרְתִּי לְ... שֶׁכְּדַאי לְמַלֵּא גַּם מִשְׁנֵי הַצְּדָדִים אַסְפַלְט, כִּי אַחֶרֶת הַיְלָדִים מִתְלַכְלְכִים בְּבוֹץ, וַחֲבָל אִם כְּבָר הִשְׁקִיעוּ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה כֶּסֶף, לָמָּה לֹא לְמַלֵּא אֶת הַכֹּל עִם אַסְפַלְט, הֲרֵי פְּרָחִים — הַיְלָדִים יַשְׁחִיתוּ אֶת זֶה וְכוּ׳, וַאֲפִלּוּ אִם יַעֲשׂוּ קוֹצִים, הֲרֵי הֵם יְזִיקוּ אֶת עַצְמָם, חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־כֵּן אֵין עֵצָה אַחֶרֶת, רַק לָשִׂים אַסְפַלְט בְּכָל מָקוֹם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְזַכֵּנוּ כְּבָר לִרְאוֹת נַחַת מֵהַתַּלְמִידִים.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! יַעַבְרוּ הַשָּׁנִים, וְהַיְלָדִים יִגְדְּלוּ, וְאָז תִּרְאוּ אֶת הַנַּעַם וְהָעֲרֵבוּת שֶׁפָּעַלְתָּ, כִּי, תְּהִלָּה לָאֵל, אֲנִי מְקַבֵּל

דּוּחוֹ״ת מְאֹד מְאֹד יָפִים מֵהַנְּהוּל שֶׁל הַתַּלְמוּד־תּוֹרָה שֶׁאַתָּה מְנַהֲלוֹ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתנד.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בֹּא, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, אֲבָל לֹא הָיִיתִי בְּבֵיתִי כָּל הַיּוֹם, וְרַק עַכְשָׁו מָצָאתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת הָאֵמָא וְכוּ׳, תַּאֲמִין לִי שֶׁקָּשֶׁה לְהַחְלִיט, כִּי אִם הָרוֹפְאִים כָּל־כָּךְ מְפַחֲדִים לָקַחַת אוֹתָהּ עִם אַמְבּוּלַנְס לִירוּשָׁלַיִם, אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לָקַחַת אַחֲרָיוּת וְכוּ׳, הָעִקָּר מַה שֶּׁצְּרִיכִים עַכְשָׁו לְדָאגׇ, שֶׁלְּאֵמָּא יִהְיוּ הָרוֹפְאִים הֲכִי טוֹבִים בְּבֵית־חוֹלִים הֲכִי טוֹב, וַאֲנִי לֹא יוֹדֵעַ אִם בֵּית־חוֹלִים ... מַסְפִּיק טוֹב, לְדַעְתִּי, זֶה בֵּית חוֹלִים לְיוֹלְדוֹת, שֶׁתִּהְיֶינָה בְּרִיאוֹת, אֲבָל לְדָבָר מְסֻבָּךְ, כְּגוֹן: נִתּוּחִים, צְרִיכִים לָלֶכֶת לַהֲדַסָּה בִּירוּשָׁלַיִם, אוֹ לְבֵית־חוֹלִים גָּדוֹל, שֶׁיֵּשׁ שָׁמָּה רוֹפְאִים מֻמְחִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם, וּתְבַשְּׂרוּ לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בֹּא, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

אֲנִי מְאֹד מִצְטַעֵר לוֹמַר לָךְ, שֶׁבְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן אֵינִי יָכוֹל לְקַבֵּל אֶת בִּנְךְ לַיְשִׁיבָה, וַחֲבָל עַל הַהוֹצָאוֹת לְהָבִיאוֹ, כִּי כַּאֲשֶׁר יָבוֹא כֵּן יַחֲזוֹר.

אַל תִּשְׁכְּחִי שֶׁהוּא לֹא לָמַד כָּל הַזְּמַן בַּתַּלְמוּד־תּוֹרָה שֶׁלָּנוּ, הָיְתָה תְּקוּפָה שֶׁלָּמַד בְּמַמְלַכְתִּי דָּתִי בְּיַבְנְאֵל, וְלָכֵן אַל תְּסַפְּרִי לִי סִפּוּרִים כְּאִלּוּ ... וּכְאִלּוּ ... אֲבָל מִלְּבַד זֹאת יֵשׁ לִי הַטְעָמִים וְהַנְּמוּקִים שֶׁלִּי, וְעַל־כֵּן אֵינִי יָכוֹל לְקַבְּלוֹ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן.

הַמְאַחֵל לָךְ הַצְלָחָה...

כג תתנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בֹּא, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי, שֶׁתִּכְתֹּב לִי עַל־יְדֵי אֵיזוֹ טִיסָה אַתָּה נוֹסֵעַ, כִּי זֶה מְאֹד נִצְרָךְ לִי לָדַעַת, וְכֵן בְּדִיּוּק מָתַי מַגִּיעַ, וְכֵן הַאִם עוֹד כַּמָּה נִרְשָׁמוּ.

הָעִקָּר רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הַרְבֵּה הִתְחַזְּקוּת עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לְבִתִּי, שֶׁהָרְתָה וְגַם יָלְדָה בֵּן לְמַזָּל־טוֹב, וְהָיָה בְּעֵת הַלֵּדָה נִסִּים נִגְלִים עַד מְאֹד, חַסְדֵי ה׳ כִּי לֹא תַמּוּ, כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו הַמְרֻבִּים.

הַמְצַפֶּה לִתְשׁוּבָה מְהִירָה בַּהֶקְדֵּם הָאֶפְשָׁרִי...

כג תתנז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בֹּא, ד׳ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

אֵין אַתֶּם יְכוֹלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ לִי, כְּשֶׁיֵּשׁ בֵּינֵיכֶם שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וַהֲבָנָה הֲדָדִית, כִּי אַתֶּם יוֹדְעִים כַּמָּה מָסַרְתִּי אֶת נַפְשִׁי שֶׁתִּתְחַתְּנוּ יַחַד, וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, שֶׁתִּהְיוּ וַתְּרָנִים, לְוַתֵּר אֶחָד לַשֵּׁנִי, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחוּ וּתְבַשְּׂרוּ לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתנח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בֹּא, ד׳ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ, וְאִם מִצַּד אֶחָד הִצְטַעַרְתִּי מִכָּל מַה שֶּׁעָבַר עָלֶיךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת אֲנִי מְאֹד מְאֹד שָׂמֵחַ, שֶׁאַתָּה גָּר בְּיַבְנְאֵל, כִּי פֹּה תִּזָּכֶה לְתִקּוּנְךָ הַנִּצְחִי, וְעוֹד תִּרְאֶה דְּבָרִים יָפִים בְּחַיֶּיךָ. לְעֵת עַתָּה הָיִיתִי מְיַעֵץ לְךָ, שֶׁתִּתְנַהֵג מְאֹד מְאֹד לוֹמַר בְּכָל יוֹם ׳יוֹם תְּהִלִּים׳, הַיְנוּ שֶׁסֵּפֶר הַתְּהִלִּים מְחֻלָּק לְשִׁבְעָה חֲלָקִים, לְשִׁבְעָה יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, וּכְדַאי לְךָ לִגְמֹר בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים. וְרַבֵּנוּ

זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עג), אֲשֶׁר תְּהִלִּים מְסֻגָּל לִתְשׁוּבָה, וּבִפְרָט עַכְשָׁו בִּימֵי שׁוֹבָבִים, מְאֹד מְאֹד מְסֻגֶּלֶת אֲמִירַת תְּהִלִּים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֶךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

אַף שֶׁיֵּשׁ לִי הַרְבֵּה לְכְתֹּב לְךָ, אֲבָל מֵחֲמַת טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת — אֲקַצֵּר.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בּא, ד׳ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַתְּלוּנָה שֶׁל מִשְׂרָד הַבְּרִיאוּת וְכוּ׳, לְדַעְתִּי, אַל תַּעֲשֶׂה שׁוּם דָּבָר, תְּחַכֶּה כְּבָר עַד שֶׁאָבוֹא, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה תִּקּוּן חָדָשׁ, כְּדֵי לְהוֹרִיד אֶת הָעֹמֶס מִמְּךָ, כָּךְ שֶׁיִּהְיֶה תָּמִיד נָקִי, וּנְסַדֵּר מַה שֶּׁצְּרִיכִים לְסַדֵּר.

הָעִקָּר רְאֵה לַעֲזֹר לִי בְּכָל מַה שֶּׁאַתָּה רַק יָכוֹל, לְהַחְדִּיר בְּהַיְלָדִים אֱמוּנַת חֲכָמִים וֶאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וְכֵן תִּשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בּא, ד׳ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת כָּל הַמִּכְתָּבִים מִמֵּךְ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב.

נָא וְנָא אַל תְּבַלְבְּלִי אֶת עַצְמֵךְ מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּחְשְׁבִי אַף פַּעַם אֲחוֹרַנִּית וְכוּ', אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְהִסְתַּכֵּל קָדִימָה, וְאָסוּר לַחְשֹׁב מֵעַצְמוֹ כְּרֶגַע, אִם הוּא עוֹשֶׂה לִשְׁמוֹ וְכוּ' אוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם וְכוּ', אוֹ חַס וְשָׁלוֹם לְהֶפֶךְ, אָדָם צָרִיךְ לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוָה בְּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּדוֹלָה, וְזוֹ הַמַּדְרֵגָה הֲכִי גְּבוֹהָה, וְהַסָּמ"ךְ-מ"ם יוֹדֵעַ אֵיךְ לִשְׁבֹּר אֶת הָאָדָם, אָז הוּא בָּא אִתּוֹ עִם כָּל מִינֵי דִּמְיוֹנוֹת, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה שָׁבוּר. וּבֶאֱמֶת אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד רַק לַחְשֹׁב מֵהַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא, וְלַעֲשׂוֹת טוֹבוֹת לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְלֹא יִסְתַּכֵּל אִם כַּוָּנָתוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם אוֹ לֹא לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֲנִי עוֹשֶׂה אֶת זֶה בִּשְׁבִיל הָרָצוֹן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא, וְזֶהוּ זֶה, וְלֹא לַחְשֹׁב הַרְבֵּה, וְאֵיךְ אָמַר הַתָּם (סִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ט', מֵהֶחָכָם וְהַתָּם): בָּזֶה שֶׁחוֹשְׁבִים, זֶה גַּם-כֵּן כְּבָר חָכְמוֹת וְכוּ', עַיִן שָׁם; וְעַל-כֵּן אֵין לָךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם דָּבָר, רַק תַּעֲשִׂי חֶסֶד עִם נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאַל תִּסְתַּכְּלִי עַל שׁוּם בִּלְבּוּלִים, שֶׁזּוֹ רַק הֶסָּתָה שֶׁל הַסָּמ"ךְ-מ"ם, שֶׁרוֹצֶה לִשְׁבֹּר אוֹתָךְ, וּמִזֶּה בָּא שֶׁנִּכְנָסוֹת עַצָּמוֹת בַּחֲמִין ... בִּמְקוֹם בָּשָׂר מַכְנִיסִים עַצָּמוֹת... כִּי אָדָם אָסוּר לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה, הֵן שֶׁאוֹמְרִים עָלָיו שְׁבָחִים, וְהֵן שֶׁמְּבַזִּים אוֹתוֹ, וְאִם יֵלֵךְ בְּצוּרָה כָּזוֹ, יַצְלִיחַ דַּרְכּוֹ תָּמִיד.

הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ, שֶׁתִּזְכִּי לְהִכָּנֵס לַדִּירָה שֶׁלָּךְ, וְלֹא תִּצְטָרְכִי לָגוּר בִּשְׂכִירוּת, וְיִהְיֶה לָכֶם רַק טוֹב תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בֹּא, ה' שְׁבָט ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּתְשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל טִרְחָתְךָ בַּעֲדִי. רָצִיתִי שֶׁתַּזְמִין מָקוֹם גַּם לַחֲזֹר בְּיַחַד עִם אָבִי (אַגַּב, אָבִי וְאִשְׁתּוֹ לוֹקְחִים אוֹתָם עִם כִּסֵּא גַּלְגַּלִּים, וְזֶה צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ מֵרֹאשׁ).

הָיָה טוֹב מְאֹד, אִם בְּיוֹם רִאשׁוֹן יִהְיוּ לוֹ כְּבָר הַכַּרְטִיסִים, כִּי אֲנָשִׁים מְבֻגָּרִים נַעֲשִׂים מְרֻגָּשִׁים, וְנִכְנָסִים בְּלַחַץ קֹדֶם נְסִיעָה עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט, וְכָךְ יִהְיוּ לוֹ כְּבָר כַּרְטִיסִים, וְיִהְיֶה רָגוּעַ. אֶת הַתַּשְׁלוּם אוֹ שֶׁאֲשַׁלֵּם לְךָ תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁתַּגִּיעַ, אוֹ שֶׁאֲשַׁלֵּם לְאָבִיו שֶׁל הַסּוֹכֵן כָּאן (עָדִיף לְשַׁלֵּם לְךָ). נָא לְהוֹדִיעֵנִי מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר אוֹדוֹת ... שֶׁיִּסַּע חֲזָרָה גַּם עִם ... נִסִּיתִי לְהִתְקַשֵּׁר אֵלֶיךָ, אֲבָל זֶה כְּבָר הָיָה עַל הַפַּקְס, וְהַמִּכְתָּב אֵינוֹ עוֹבֵר.

תְּדַבֵּר יֶתֶר הַפְּרָטִים עִם ... כִּי הוּא יִקַּח אוֹתָם לִשְׁדֵה תְּעוּפָה.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תתסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בֹּא, ה׳ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוַיְ״ה עֲלֵיהֶם יִשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וּתְדַבְּרוּ אֶחָד עִם הַשֵּׁנִי רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְתִשְׁתַּדְּלוּ לַעֲזֹר אֶחָד לַשֵּׁנִי, וְתִתְקַבְּצוּ יַחַד בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם לְהִתְפַּלֵּל הַתְּפִלּוֹת הַקְּבוּעוֹת: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, מַעֲרִיב, אֲשֶׁר אֵין עֲרֹךְ לִתְפִלָּה בְּצִבּוּר מִתְּפִלַּת הַיָּחִיד, וְכֵן תִּקְבְּעוּ לְעַצְמְכֶם שִׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם בִּזְכוּת זֶה, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם שֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה. כִּי מְקֻבָּל

מְצַדִּיקִים, אֲשֶׁר מִי שֶׁנִּזְהָר לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן, יֵשׁ לוֹ דָּבָר שֶׁבְּמִנְיָן, הַיְנוּ שֶׁיֵּשׁ לוֹ לִמְנוֹת וְלִסְפּוֹר כֶּסֶף בְּכִיסוֹ... כִּי הַמְדַקְדֵּק לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן, לֹא חָסֵר לוֹ פַּרְנָסָה, וְכֵן כָּל הַשּׁוֹנְאִים שֶׁל הָאָדָם מִתְבַּטְּלִים, אִם מַשְׂכִּימִים וּמַעֲרִיבִים לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, כִּי אֵין לָהֶם שׁוּם שְׁלִיטָה עַל אָדָם שֶׁנִּזְהָר לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן.

וּבֶאֱמֶת אֹמַר לָכֶם! כְּפִי הָאוֹר וְהַקְּדֻשָּׁה שֶׁיֵּשׁ כָּאן בִּיבְנְאֵל, זֶה לְעֻמַּת זֶה יֵשׁ כְּנֶגְדָּהּ טֻמְאָה גְּדוֹלָה מְאֹד, הֶסְתַּת הַסָּמֶ"ךְ־מֵ"ם וְגוּנְדָא דִּילֵיהּ, עִם כָּל זֹאת אִם הָיִינוּ מַחֲזִיקִים אֶת עַצְמֵנוּ בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְכָל אֶחָד הָיָה מְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ תָּמִיד רַק דִּבּוּרֵי הִתְחַזְּקוּת, דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְדִבּוּרֵי שִׂמְחָה, אַף אֶחָד בָּעוֹלָם לֹא הָיָה יָכוֹל לָנוּ. וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, נָא וְנָא תִּשְׁתַּדְּלוּ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה וּבְאַהֲבָה, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַצְלִיחַ אֶת דַּרְכֵּנוּ תָּמִיד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד, וּתְבַשְּׂרוּ לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תתסג.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בֹּא, ו' שְׁבָט ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תְּחִיֶּה.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שֶׁנִּפְתַּח עוֹד הַיּוֹם אֶת הַמָּעוֹן בְּכָל מְחִיר, כִּי אָסוּר לָנוּ לְהַמְשִׁיךְ יוֹתֵר וְכוּ' וְכוּ', וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִרְאוֹת, שֶׁהַמָּעוֹן יִהְיֶה נָקִי וּמְסֻדָּר, שֶׁלֹּא נִצְטָרֵךְ לְהִתְבַּיֵּשׁ מֵאַף אֶחָד בָּעוֹלָם, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְחַנֵּךְ אֶת יְלָדֵינוּ עַל טָהֳרַת־הַקֹּדֶשׁ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ, שֶׁתַּצְלִיחִי דַּרְכֵּךְ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתסד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בֹּא, ו׳ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיֶּה.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי, שֶׁתִּפְתְּחוּ בְּכָל מְחִיר עוֹד הַיּוֹם אֶת הַמָּעוֹן שֶׁלָּנוּ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יֵלֵךְ בְּסֵדֶר, וְהָעִקָּר אַל תִּפְחֲדִי כְּלָל, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּתְקְחִי אֶת ... בְּתוֹר אִישׁ תַּחֲזוּקָה — הֵן לְבֵית־סֵפֶר, וְהֵן לַגַּן, וְהֵן לַמָּעוֹן כְּמוֹ שֶׁדִּבַּרְנוּ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לָקַחַת אוֹתוֹ גַּם לְאִישׁ תַּחֲזוּקָה גַּם בַּתַּלְמוּד תּוֹרָה, כִּי כְּפִי שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִכַּמָּה אֲנָשִׁים, מַצָּב הַנְּקִיוֹן שָׁמָּה מִתַּחַת לְכָל בִּקֹּרֶת, וְאָסוּר שֶׁיִּהְיֶה דָּבָר כָּזֶה, כִּי הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן צָרִיךְ לִהְיוֹת נְקִיּוּת, וְזֶה הַסֵּמֶל שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, וְאֵין הַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה אֶלָּא בְּמָקוֹם נָקִי, וַאֲנִי מְקַוֶּה לָקַחַת אוֹתוֹ גַּם בְּתוֹר אִישׁ תַּחֲזוּקָה, וְ... יַעֲבֹד תַּחְתָּו, וְכָךְ תָּמִיד יִהְיֶה מְסֻדָּר וְנָקִי הַמָּקוֹם, אֲבָל לְעֵת עַתָּה תִּקְחִי אוֹתוֹ לְבֵית־סֵפֶר וְלַגַּן וְלַמָּעוֹן, עַד שֶׁאֲנִי אָבוֹא בְּתוֹךְ כַּמָּה יָמִים, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאָז נְסַדֵּר אֶת הַכֹּל, אֲבָל אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שֶׁתִּפְתְּחִי עוֹד הַיּוֹם אֶת הַמָּעוֹן, וְשֶׁיִּהְיֶה בְּהַצְלָחָה מְרֻבָּה.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתסה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בֹּא, ו׳ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

יוֹתֵר טוֹב שֶׁאַתָּה תִּגְמֹר ... הִתְחַלְתָּ, רְאֵה לִגְמֹר. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (עֵרוּבִין ג.): קְדֵירָא דְּבֵי שַׁמַּאי לָא קְרִירָא וְלָא חֲמִימָא...

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד. תַּאֲמִין לִי, שֶׁבְּתֹקֶף הַבִּלְבּוּלִים, אֲנִי מְחַזֵּק עַצְמִי בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל יַד ה׳, וּמַה שֶּׁאֲנַחְנוּ כָּל־כָּךְ סוֹבְלִים מֵהַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, הַכֹּל בְּחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק, שֶׁלְּבַסּוֹף יְקַבֵּל עָנְשׁוֹ וְיִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי, וְיִהְיוּ לְכָל הָרְשָׁעִים מַפָּלָה גְּדוֹלָה, וְאָחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בֹּא, ו׳ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

אַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ בְּשׁוּם בִּלְבּוּלִים, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל הֶעָבָר כְּלָל, רַק קָדִימָה צְעַד... אָדָם צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל תָּמִיד רַק מַה יֵּשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל מַה שֶּׁכְּבָר עָבַר, כִּי זֶה סְתָם הוֹרֵס אֶת הָאָדָם וּמְבַלְבֵּל אוֹתוֹ, וּמֵבִיא אוֹתוֹ לִדְכָאוֹן וְכוּ׳ וְכוּ׳. תְּהִלָּה לָאֵל, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זָכָה אוֹתְךָ עִם אִשָּׁה מַשְׂכֶּלֶת, וְיֵשׁ לְךָ יְלָדִים טוֹבִים, וְהֵם בָּרוּךְ הַשֵּׁם, בְּיָדַיִם טוֹבוֹת, וְיֵשׁ לְךָ דִּירָה מַמָּשׁ אַרְמוֹן, אָז אַתָּה צָרִיךְ לָתֵת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ

שֶׁהִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל לִתֵּן עַל כָּל דָּבָר תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל הֶעָבָר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, אִם יְכוֹלִים לְאַרְגֵּן אֶת כַּמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אוֹ אֶת הַנָּשִׁים, שֶׁיְּנַקּוּ אֶת הַדִּירָה שֶׁלִּי, שֶׁלֹּא יִהְיֶה שָׁמָּה אָבָק וְכוּ׳.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד, וּכְבָר אָזְכֶּה לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל לָגוּר אִתְּכֶם בְּיַחַד בְּיַבְנְאֵל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

פֹּה תְּקַבֵּל כַּמָּה מִכְתָּבִים, וְתִמְסֹר אֶת זֶה לְיַעֲדָם.

כג תתסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בֹּא, ו׳ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ, וְתִרְאֶה אֶת הַנִּסִּים נִגְלִים שֶׁיֵּעָשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הַרְבֵּה הִתְחַזְּקוּת, וּבִפְרָט מִי שֶׁעוֹסֵק בְּחִנּוּךְ הַיְלָדִים, הוּא צָרִיךְ הִתְחַזְּקוּת יוֹצֵאת מִן הַכְּלָל, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהִתְאַזֵּר בְּמִדַּת הַסַּבְלָנוּת, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ שֶׂכֶל גָּדוֹל, וְנוֹכַל לָתֵת לְכָל מְלַמֵּד סְכוּם הָגוּן, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לָנוּ אֶת הַשֶּׂכֶל הַזֶּה, וְנוּכַל לְשַׁלֵּם כְּמוֹ בְּכָל הַמּוֹסָדוֹת, הָעִקָּר רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן תַּחְדִּיר אֶת הָאֱמוּנָה הַזֹּאת גַּם אֶצֶל אֲחֵרִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנַּצְלִיחַ דַּרְכֵּנוּ בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתסח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בְּשַׁלַּח, ח׳ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם לִידִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי הַיּוֹם שְׁנֵי קוּנְטְרֵסִים מִמְּךָ. מָה אֹמַר לְךָ! רַבֵּנוּ זַ״ל בְּשָׁעָה שֶׁגָּלָה לְמוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל אֶת עִנְיַן הַהִתְבּוֹדְדוּת וּבְטוּל אֶל הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, רָצָה מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל לָרוּץ עַל הָרְחוֹבוֹת, וְלִצְעֹק: הוֹי, הוֹי וְכוּ׳. וְרַבֵּנוּ זַ״ל תָּפַס בְּמֵעִילוֹ וְאָמַר לוֹ: לֹא תִפְעַל כָּךְ, אֲנִי אוֹמֵר לְךָ, אַתָּה רוֹצֶה לִפְעֹל עִם זֶה וְכוּ׳ וְכוּ׳ וְכוּ׳.

הָעֵצָה הַיְעוּצָה לְהָפִיץ אֶת הַקּוּנְטְרֵס הַזֶּה רַק בְּתֵל־אָבִיב בַּמְּקוֹמוֹת הַמְטֻנָּפִים וְהַמְזֻהָמִים וְכַדּוֹמֶה, הֵיכָן שֶׁכָּל הָאָמָּנִים וְהַטִּפּוּסִים הַמּוּזָרִים, שָׁם זֶה יַעֲשֶׂה רֹשֶׁם, אֲבָל סְתָם ׳עַמְּךָ׳ זֶה לֹא יִפְעַל כְּלוּם כְּלוּם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְהַחֲרֵדִים, זֶה רַק יִגְרֹם מַחֲלֹקֶת וְלֵיצָנוּת וְכוּ׳.

הַמְצַפֶּה שֶׁתִּשְׁמַע בְּקוֹלִי, לֹא לַהֲפִיצָם בֵּין חֲרֵדִים, רַק בֵּין אַנְשֵׁי אָמָּנִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

כג תתסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בְּשַׁלַּח, ח׳ שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! הִתְבּוֹנַנְתִּי הֵיטֵב, אֵין פֹּה עֵצָה עִם מִשְׁפַּחַת ... הוּא אִישׁ טוֹב וּבַעַל חֶסֶד וְיִרְאַת שָׁמַיִם גָּדוֹל, וְאִישׁ שָׁקֵט, וְהַיְלָדִים הֵם טוֹבִים יַחְסִית, אֲבָל הָאִמָּא הִיא פָּשׁוּט מְטֹרֶפֶת חוֹלַת עֲצַבִּים וְכוּ' וְכוּ', מְחֻצֶּפֶת וְכוּ', הַאִם יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת מַשֶּׁהוּ?! לְדַעְתִּי, אֵינִי רוֹאֶה עֵצָה, אִם יָכוֹל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְמְצֹא פִּתְרוֹן — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אֲבָל לֹא לִזְרֹק אֶת הַבַּעַל וְהַיְלָדִים, שֶׁהֵם חַפִּים מִפֶּשַׁע לְגַמְרֵי.

בְּעִנְיַן הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ, תַּאֲמִין לִי, שֶׁאֵין לָנוּ מַה לְהִתְבַּיֵּשׁ כְּלָל, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה לִי תָּמִיד הַשְׁפָּעָה אֵצֶל כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּשְׁתַּדְּלוּ בְּמִדַּת הַחֶסֶד אֶחָד עִם הַשֵּׁנִי, וַאֲנִי מְקַבֵּל חֲזָרָה מֵהַסָּמ"ךְ־מ"ם, יִמַּח שְׁמוֹ, מַכּוֹת, וְכָל מִינֵי עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמָרִים, בִּשְׁבִיל הָעֵסֶק הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, הוּא לָקַח אֶת עַצְמוֹ עָלַי בִּרְצִיחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל. הִנֵּה אֲנִי עוֹמֵד לִפְנֵי חֲתֻנָּה יָמִים אֲחָדִים, וַאֲנִי מְסֻבָּב בְּחוֹבוֹת וּבִתְלָאוֹת רַבּוֹת, וְעֵינַי צוֹפוֹת רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר בְּשַׁלַּח י' שְׁבָט ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב", הַגָּרִים בְּיַבְנְאֵל "עִיר בְּרֶסְלֶב", הֲוָיָ"ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר, וּבִפְרָט עַכְשָׁו בִּימֵי שׁוֹבְבֵי"ם, שֶׁאֵלּוּ הָאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁקּוֹרְאִים בָּהֶם: שְׁ'מוֹת, וָ'אֵרָא, בֹּ'א, בְּ'שַׁלַּח, יִ'תְרוֹ, מִ'שְׁפָּטִים, אוֹמֵר הָאַרִ"י זַ"ל, שֶׁהֵם תִּקּוּן גָּדוֹל לָאָדָם, לְתַקֵּן בָּהֶם כָּל אֲשֶׁר פָּגַם כָּל הַשָּׁנָה. וְלָכֵן עָלֵינוּ לְהִתְעוֹרֵר בְּיוֹתֵר בְּיָמִים אֵלּוּ, וְלַחְשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת מַה וְאֵיךְ יְכוֹלִים לְתַקֵּן אֶת כָּל

אֲשֶׁר פָּגַמְנוּ. אָדָם אָדִישׁ וְחוֹשֵׁב שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וַתְּרָן, אֲבָל כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בָּבָא קַמָּא נ.): כָּל הָאוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וַתְּרָן יְוָתְרוּ מֵעָיו. שׁוֹמְעִים בְּכָל יוֹם מִקְרִים מְזַעְזְעִים שֶׁקּוֹרִים בְּעַם יִשְׂרָאֵל, וְכָל אֶחָד חוֹשֵׁב שֶׁלּוֹ לֹא יִקְרֶה, אֶלָּא רַק אֵצֶל אַחֵר, וּבֶאֱמֶת כָּל אֲשֶׁר קוֹרֶה זֶה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, כְּדֵי לְעוֹרְרֵנוּ לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְהִנֵּה מִי שֶׁמְּצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיֵשׁ לוֹ הִתְבּוֹדְדוּת בְּכָל יוֹם, הוּא אֵינוֹ צָרִיךְ אֶת הַהִתְעוֹרְרוּת, הוּא מִתְעוֹרֵר לְבַד, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן טו): כְּשֶׁיֵּשׁ דִּין לְמַטָּה, אֵין דִּין לְמַעְלָה, כְּשֶׁאָדָם שׁוֹפֵט עַצְמוֹ פֹּה לְמַטָּה, אֵין צְרִיכִים לִשְׁפֹּט אוֹתוֹ לְמַעְלָה. כִּי עַל הָאָדָם תָּמִיד לִבְדֹּק בְּעַצְמוֹ מָה עָשָׂה וְאֵיךְ עָבְרוּ עָלָיו חַיָּיו, וּמֶה עָלָיו לְתַקֵּן וְכַדּוֹמֶה. וּכְשֶׁמִּתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְשׁוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ, אָז אֵינוֹ זָז, עַד שֶׁמּוֹחֵל לוֹ כָּל עֲוֹונוֹתָיו. וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (סִפְרָא בְּחֻקֹּתַי, פָּרָשָׁה ח׳): אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁמִּיָּד שֶׁהֵם מִתְוַדִּים, מִיָּד אֲנִי חוֹזֵר וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם; כִּי אֵין רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ אֶלָּא וִדּוּי דְּבָרִים, כְּדִבְרֵי הַנָּבִיא (הוֹשֵׁעַ יד): ״שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד הַוָ״ה אֱלֹקֶיךָ, כִּי כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנֶךָ, קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל הַוָ״ה״, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה לח, סִימָן ד׳): אֵינִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם אֶלָּא דְּבָרִים; הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹצֶה מֵאִתָּנוּ רַק וִדּוּי דְּבָרִים, לְדַבֵּר אֵלָיו, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו כָּל אֲשֶׁר מֵעִיק וּמֵצִיק לָנוּ, שֶׁנִּבְכֶּה לְפָנָיו: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֲלֹא בֶּאֱמֶת הַיֵּצֶר הָרָע מִתְגַּבֵּר עָלַי, וּמָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת, הַיֵּצֶר הָרָע בּוֹעֵר בִּי, מְבַלְבֵּל אוֹתִי, מוֹצִיאֵנִי מֵהַכֵּלִים, מְשַׁוּוִי הַמִּשְׁקָל״, וְכֵן יַרְבֶּה בְּדִבּוּרִים. סֵפֶר הַחִנּוּךְ מֵבִיא בְּמִצְוַת ״וִדּוּי״ הֶסְבֵּר נִפְלָא, מַהִי תּוֹעֶלֶת הַוִּדּוּי, וְאוֹמֵר, שֶׁבָּזֶה שֶׁאָדָם מִתְוַדֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הוּא מוֹדֶה שֶׁהוּא מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אַחֶרֶת לֹא הָיָה מִתְוַדֶּה, כִּי כְּשֶׁבָּא וּמְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ מָה עָשָׂה וְכוּ׳, בָּזֶה מוֹכִיחַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־יְדֵי שֶׁמַּאֲמִין בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זוֹכֶה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה. וּבֶאֱמֶת אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן לג): עַל־יְדֵי אֱמוּנָה יִסָּלַח לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל עֲוֹונוֹתֶיךָ. כְּשֶׁאָדָם מִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל חַטָּאָיו וּפְשָׁעָיו. מַהוּ עָוֹן? חַס וְשָׁלוֹם, כְּשֶׁאָדָם עוֹבֵר עַל רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. בּוֹ בָּרֶגַע מִתְחַבֵּא

מִמֶּנּוּ הָאוֹר הָאֱלֹקִי, שֶׁאֵינוֹ מַרְגִּישׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּכְפִי שֶׁחוֹטֵא, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כֵּן נִסְתָּר וְנֶעֱלָם מִמֶּנּוּ הָאֱמוּנָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן כב): הַפֶּשַׁע שֶׁל הָאָדָם מַכְנִיס כְּפִירָה לָאָדָם; כָּל אֶחָד כְּפִי רִבּוּי עֲוֹונוֹתָיו, כֵּן נִכְנָס בּוֹ כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, כְּדִבְרֵי הַנָּבִיא (יְשַׁעְיָה נט): ״כִּי עֲוֹונוֹתֵיכֶם מַבְדִּילִים הָיוּ בֵּינְכֶם לְבֵין אֱלֹקֵיכֶם״.

וְלָכֵן בְּיָמִים אֵלּוּ יְמֵי שׁוֹבָבֵי״ם, שֶׁקּוֹרְאִים בָּהֶם פָּרָשִׁיּוֹת: שְׁ׳מוֹת, וָ׳אֵרָא, בֹּ׳א, בְּ׳שַׁלַּח, יְ׳תְרוֹ, מִ׳שְׁפָּטִים, עָלֵינוּ לְהִתְעוֹרֵר בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז וּלְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשֵׂינוּ, וּבִפְרָט שֶׁאָנוּ עֲדִים בְּכָל יוֹם לְפִגּוּעִים חֲדָשִׁים, יְהוּדִים טְהוֹרִים, נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת, נִרְצָחִים בְּדַם קַר, וְכָל אֶחָד חוֹשֵׁב — לֹא אֲלַי מִתְכַּוְּנִים וְכוּ׳, וְשׁוֹכְחִים שֶׁכָּל עַם יִשְׂרָאֵל הֵם קוֹמָה אַחַת. כְּדֶגְמַת הַצִּפּוֹרֶן שֶׁל הָאֶצְבַּע הַקְּטַנָּה בְּרֶגֶל הָאָדָם, כְּשֶׁהִיא חוֹדֶרֶת לְתוֹךְ הַבָּשָׂר, וְכִי יֹאמַר הָאָדָם: וּמַה בְּכָךְ?! לֹא וָלֹא, כִּי בּוֹ בָּרֶגַע שֶׁהַצִּפּוֹרֶן חוֹדְרָנִית בָּרֶגֶל, כָּל הַגּוּף חָשׁ כְּאֵב, וְהָרֹאשׁ כְּבָר אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְרַכֵּז, וְקוֹפֵץ וְרוֹעֵד מֵרֹב כְּאֵב, כִּי כָּל הַגּוּף הוּא קוֹמָה שְׁלֵמָה, וְאַף שֶׁהַצִּפּוֹרֶן הַקְּטַנָּה בִּלְבַד שֶׁהִיא חֵלֶק חִיצוֹנִי, כּוֹאֶבֶת לָאָדָם, אֲבָל כָּל הַגּוּף מַרְגִּישׁ הֵיטֵב אֶת הַכְּאֵב, וְהָרֹאשׁ כְּבָר אֵינֶנּוּ מְתַפְקֵד וְכוּ׳. וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁאֶצְבַּע כּוֹאֶבֶת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁרֶגֶל שְׁלֵמָה כּוֹאֶבֶת וְכוּ׳ וְכוּ׳, כְּמוֹ־כֵן בְּעַם יִשְׂרָאֵל, אֵין מֵשָׂג שֶׁזֶּה רָחוֹק וְזֶה קָרוֹב, גַּם הָאֶצְבַּע הַקְּטַנָּה רְחוֹקָה מֵהָרֹאשׁ, אֲבָל מְחֻבֶּרֶת לָרֹאשׁ, כָּךְ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מְחֻבָּרִים יַחַד. וְאִם, חַס וְשָׁלוֹם, קוֹרֶה לִיהוּדִי אֶחָד אֵיזֶה אָסוֹן, הָאָסוֹן הוּא לְכָלַל יִשְׂרָאֵל, וּבַל נַחְיֶה בְּאַשְׁלָיוֹת, כִּי זוֹ עֲבֹדָה מְצִיאוּתִית, וְעָלֵינוּ לְקַחְתָּהּ בְּחֶשְׁבּוֹן. שֶׁכָּל הַקּוֹרֶה בָּעוֹלָם זֶה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן ג׳): בְּרֹאוֹתְךָ שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה אַל תֹּאמַר מִקְרֶה הוּא, אֶלָּא תַּאֲמִין כִּי זוֹ הַשְׁגָּחַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. אֵין מֵשָׂג כָּזֶה מִקְרֶה, שְׁנֵי יְהוּדִים הָלְכוּ לְמָקוֹם פְּלוֹנִי, וּמִי אָמַר לָהֶם לָלֶכֶת וְכַדּוֹמֶה, אֶלָּא אִם שְׁנֵי יְהוּדִים נֶהֱרְגוּ, זֶה צָרִיךְ לְזַעְזֵעַ אֶת כָּל קוֹמַת כְּלַל יִשְׂרָאֵל, בְּכָל יוֹם וָיוֹם שׁוֹמְעִים מִקְרִים מְזַעְזְעִים, זֶה מְקַבֵּל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, הֶתְקֵף לֵב, זֶה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, מְקַבֵּל מַחֲלָה מַמְאֶרֶת, וְזֶה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, נֶחֱלָה

בְּמַחֲלָה מְשֻׁנָּה אַחֶרֶת שֶׁאֵין לָהּ תְּרוּפָה וְכוּ׳, וְזֶה חוֹלֶה עַל עֲצַבָּיו. בְּכָל יוֹם וָיוֹם, בְּכָל שָׁעָה וָרֶגַע מְעוֹרְרִים אוֹתָנוּ מֵהַשָּׁמַיִם לָדַעַת שֶׁהַכֹּל זֶה הַשְׁגָּחָה, וְעָלֵינוּ לְהִתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה, וּמִי יוֹדֵעַ מִי הַבָּא בַּתּוֹר?! וְאִם נִקַּח אֶת הַדְּבָרִים לְתִשּׂוּמֶת לִבֵּנוּ הֵיטֵב, אֲזַי לֹא יִהְיֶה לָנוּ פְּנַאי לִדְקֹר זֶה אֶת זֶה, אוֹ לְפַגֵּעַ וּלְהַלְבִּין אֶת הַזּוּלַת, אוֹ לָרִיב וּלְהִתְקוֹטֵט עִמּוֹ. אֶלָּא נִתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה, וּבִפְרָט בְּאַרְבָּעִים יוֹם אֵלּוּ.

וְלָכֵן בִּימֵי אֵלּוּ עָלֵינוּ לְהִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם וָיוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לָצֵאת לַשָּׂדֶה וְלָהָר וּלְהַרְבּוֹת בְּבַקָּשׁוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין דָּבָר גָּדוֹל יוֹתֵר מִלָּצֵאת לְחֵיק הַטֶּבַע בְּמָקוֹם שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, וּלְהִסְתַּכֵּל אֶל הַשָּׁמַיִם, וּלְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר מַרְגִּישִׁים שֶׁהַנֵּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא אִתִּי, עִמִּי וְאֶצְלִי, אֵיזוֹ הַרְגָּשָׁה טוֹבָה הִיא זוֹ, שֶׁמְּבַקְּשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עָלָיו, עַל אִשְׁתּוֹ וְעַל הַיְלָדִים וְעַל כְּלַל יִשְׂרָאֵל. וּבָזֶה אָדָם יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ, שֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. אֲשֶׁר זֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד לְהִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְזֶה הָיָה רְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁנְּדַבֵּר בְּכָל יוֹם וָיוֹם לִפְנֵי רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, וְאָנוּ נִתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאָנוּ נִשְׁפֹּט אֶת עַצְמֵנוּ לִפְנֵי שֶׁהַמִּשְׁפָּט הָעֶלְיוֹן יִכָּנֵס, רַחֲמָנָא לִצְלָן, בִּדְבָרִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וַיַּפְחִיד אוֹתָנוּ, וְיִנָּקֵם בָּנוּ. וְלָכֵן חָשׁוּב מְאֹד וְדַוְקָא דְּבָרִים. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ד׳): אִם אָדָם מִתְוַדֶּה לִפְנֵי הַצַּדִּיק, הַצַּדִּיק מַעֲלֶה אֶת הַדִּבּוּרִים הַלָּלוּ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיוֹצְאִים הָעֲוֹונוֹת מֵעַצְמוּתָיו, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְגִלּוּי אֱלֹקוּת, וּמַרְגִּישׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבְאֶמְצַע הַתְּפִלָּה נִפְתָּח לוֹ הָאוֹר אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְהוּא בָּטֵל וּמְבֻטָּל לָאֵין סוֹף, וּמַרְגִּישׁ אַחֶרֶת. וְכַמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סה), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִרְאוֹת בַּתְּפִלָּה לַעֲשׂוֹת אֶחָד מֵהַתְּחָלַת הַתְּפִלָּה עַד סוֹפָהּ; הַיְנוּ שֶׁיַּרְגִּישׁ אֶת הָאֶח״ד, אֶחָד, יָחִיד וּמְיֻחָד. וְלָכֵן דָּבָר גָּדוֹל לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית, וְלִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד לֹא לְהִתְפַּלֵּל בִּיחִידוּת בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וְכֵן מִי שֶׁזּוֹכֶה לוֹמַר תִּקּוּן חֲצוֹת בַּלַּיְלָה. וְאִם זוֹכִים לַעֲשׂוֹת מִנְיָן לְתִקּוּן חֲצוֹת — אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי חַכְמֵי הַמְקֻבָּלִים הָיוּ אוֹמְרִים: תִּקּוּן חֲצוֹת בְּמִנְיָן, אֲבָל אִם אִי

אֶפְשָׁר עַל־כָּל־פָּנִים יֹאמַר לְבַד, וְזֶהוּ דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד. וְכַמָּה זֶה אוֹרֵךְ? עֶשֶׂר דַּקּוֹת, רֶבַע שָׁעָה, אֲבָל אֵלּוּ הֵן הַדַּקּוֹת הֲכִי קְדוֹשׁוֹת. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רטו), אֲשֶׁר יֵשׁ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בָּתֵּי דִינִים, שֶׁדָּנִים אֶת הָאָדָם, אֲבָל הַבֵּית־דִּין הַגָּדוֹל זֶה בְּעֵת נְקֻדַּת חֲצוֹת. וְהַפֵּרוּשׁ בָּזֶה, שֶׁיֵּשׁ עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁעוֹת בִּימָמָה, וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁבְּכָל שָׁעָה וְשָׁעָה אָדָם נִדּוֹן. וְהִנֵּה יֵשׁ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה צֵרוּפֵי אוֹתִיּוֹת שֵׁם אֲדנָ״י, הַיְנוּ שֶׁיְּכוֹלִים לְגַלְגֵּל בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה צֵרוּפִים בַּדִּין, שֶׁדָּנִים אֶת הָאָדָם, וּבְעֵת חֲצוֹת, אָז הוּא הַבֵּית־דִּין הָעֶלְיוֹן, וְאָז יְכוֹלִים לְהַמְתִּיק אֶת הַדִּינִים מִכָּל הַבָּתֵּי דִינִים. וְלָכֵן זֶה דָּבָר גָּדוֹל לוֹמַר בְּכָל לַיְלָה חֲצוֹת.

וּבְפָרָט עַכְשָׁו בִּימֵי שׁוֹבְבִי״ם, שֶׁקּוֹרְאִים בָּהֶם שְׁ׳מוֹת, רָ׳אֵרָא, בֹּ׳א, בְּ׳שַׁלַּח, יְ׳תְרוֹ, מִ׳שְׁפָּטִים, שֶׁבָּהֶם מְסַפֵּר מַה שֶּׁעָבְרוּ עַם יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, רַחֲמָנָא לִצְלָן, הַסֵּבֶל שֶׁסָּבְלוּ, שֶׁהֶצְרִכוּ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, לַעֲבֹר אֶת זֶהֳמַת הַמִּצְרִים, שֶׁהָיוּ מְשֻׁקָּצִים וּמְתֹעָבִים בִּכְשָׁפִים וּבְנַאוּף, וְעַם יִשְׂרָאֵל הִזְדַּכּוּ, עַד שֶׁקִּבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה. וְלָכֵן יָמִים אֵלּוּ דַּיְקָא מְסֻגָּלִים מְאֹד לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, לַעֲשׂוֹת לְעַצְמֵנוּ חֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט.

וּבָרֹאשׁ וּבָרִאשׁוֹנָה לְבַדֹּק אִם אָנוּ בֶּאֱמֶת נִזְהָרִים לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית, אִם אָנוּ אוֹמְרִים בְּכָל לַיְלָה תִּקּוּן חֲצוֹת, וְזֶה עַל־יְדֵי הִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁאָנוּ נִתְבּוֹדֵד, אֲזַי נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹת לְעַצְמֵנוּ חֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ. וְאַחַר־כָּךְ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת חֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ, אִם אֵין לָנוּ אֵילּוּ נְדָרִים וּנְדָבוֹת. אָדָם נוֹדֵר וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם, אֲשֶׁר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים הִקְפִּידוּ עַל כָּךְ מְאֹד מְאֹד, כִּי בַּעֲוֹן נְדָרִים — בָּנִים מֵתִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְאֵיךְ אָדָם יָכוֹל לִנְדֹּר וְלֹא לְשַׁלֵּם, אֲשֶׁר זֶה חָמוּר בִּמְאֹד מְאֹד?! אָדָם חַיָּב חוֹבוֹת, הוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְשַׁלֵּם אוֹתָן, וְאִם אֵין לוֹ הַכֹּל, יְשַׁלֵּם קְצָת וְעוֹד קְצָת, עַד שֶׁיְּפָרַע אֶת כָּל הַחוֹבוֹת, וּבְפָרָט נֶדֶר שֶׁאָדָם קוֹנֶה עַלְיָה בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, זֶהוּ נֶדֶר שֶׁנּוֹדֵר לְצָדָקָה. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים: הֱוֵי זְהִירִים אִם נְדַרְתֶּם, לִהְיוֹת מְשֻׁלָּמִים נִדְרֵיכֶם, רְאוּ מִיּוֹנָה, שֶׁבִּשְׁבִיל שֶׁנָּדַר וְלֹא שִׁלֵּם, יָרַד לִמְצוּלוֹת יָם. כֵּיוָן שֶׁהִשְׁלַךְ לַיָּם נִזְכַּר שֶׁנָּדַר, וְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְאָמַר: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁנָּדַרְתִּי וְלֹא שִׁלַּמְתִּי, אֶלָּא אִם אֲנִי יוֹצֵא מִן הַצָּרָה הַזּוֹ, אֲשַׁלֵּם אֶת נִדְרִי". לְמֵדִים מִכָּאן, שֶׁכָּל צָרַת יוֹנָה בִּמְעֵי הַדָּגָה, שֶׁבַּתְּחִלָּה הִשְׁלִיכוּהוּ לַיָּם, וְהַדָּג בְּלָעוֹ וְהֵקִיאוֹ וְכוּ' וְכוּ', וְהָיָה לוֹ מַר מִמָּוֶת, וּבָכָה וְצָעַק לַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, הַכֹּל הָיָה בַּעֲוֹן נְדָרִים. וּמִי יוֹדֵעַ אִם הַסִּבָּה שֶׁעוֹבֵר עַל מִישֶׁהוּ אֵיזוֹ צָרָה צְרוּרָה, אֵינָהּ בַּעֲוֹן נְדָרִים, שֶׁנָּדַר וְלֹא שִׁלֵּם.

וּבִפְרָט אִם אָדָם זוֹכֶה לָקַחַת סְפָרִים וְלַהֲפִיצָם, אֲשֶׁר זוֹ הַמִּצְוָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, כִּי לְקָרֵב בְּנֵי־אָדָם אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זוֹ הַצְּדָקָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, אֲבָל צְרִיכִים לִזְכֹּר, כְּשֶׁלּוֹקְחִים סְפָרִים — צְרִיכִים לְשַׁלֵּם. כִּי אָנוּ נִמְצָאִים בְּמַצָּב קָשֶׁה מְאֹד, מְלֵאֵי חוֹבוֹת, וְהִנֵּה שׁוֹאֲלִים לָמָּה לְכֻלָּם יֵשׁ כֶּסֶף, וּלְכָל מָקוֹם יֶשְׁנָן הוֹרָאוֹת קֶבַע, וְיֵשׁ שֶׁפַע, וְרַק אֶצְלֵנוּ אֵין?! אָז הַהֶכְרֵחַ לִי לוֹמַר לָכֶם: תֵּדְעוּ לָכֶם, שֶׁכְּכָל שֶׁהַקְּדֻשָּׁה יוֹתֵר גְּבוֹהָה, שָׁם הַמְּנִיעוֹת יוֹתֵר מִתְפַּשְּׁטוֹת, כָּל עִנְיַן "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" זֶה לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם לְכֻלָּם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּחְיֶה עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנְּדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּסְתַּכֵּל עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנְּנַשֵּׁם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְנַרְגִּישׁ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְלָכֵן הַיַּעֲלֶה עַל הַדַּעַת שֶׁבְּמָקוֹם שֶׁרוֹצִים לְהַרְגִּישׁ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה, יֵלֵךְ בְּנָקֵל?! הַסָּמ"ךְ־מ"ם יִתֵּן כָּזֹאת?! הֲלֹא יִתְפַּשֵּׁט לְאָרְכּוֹ וּלְרָחְבּוֹ לְמִנַּע אֶת זֹאת. כִּי זוֹ הַתַּכְלִית שֶׁלִּשְׁמָהּ בָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹלָמוֹ. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא נָשׂא): מִיּוֹם שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹלָמוֹ, נִתְאַוָּה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ דִּירָה בַּתַּחְתּוֹנִים; וְזֹאת אָנוּ מְגַלִּים בְּ"הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ", שֶׁאָדָם יֵדַע שֶׁהַכֹּל זֶה הֵיכַל הַמֶּלֶךְ. אֲבָל אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עא), אֲשֶׁר צָרִיךְ כֹּחַ לַעֲמֹד בְּהֵיכַל־הַמֶּלֶךְ, צָרִיךְ כֹּחוֹת מַמָּשׁ לְהִשָּׁאֵר שָׁם, שֶׁלֹּא יְגָרְשׁוּהוּ מִשָּׁם, כִּי בָּרֵגַע שֶׁנִּשְׁאָר בְּהֵיכַל־הַמֶּלֶךְ, אָז מַרְגִּישׁ אֶת הַנַּעַם הָעֶלְיוֹן שֶׁנִּשְׁפָּע בְּכָל יוֹם. וְעַל זֶה צְרִיכִים כְּלִי, וּמַהוּ? צְדָקָה. וּמַהִי הַצְּדָקָה גְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר? לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, זָכָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לִפְנֵי אַרְבָּעִים שָׁנָה, שֶׁהֵקִמְנוּ קֶרֶן הַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, קֶרֶן הַדְפָּסָה "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ", לִפְנֵי שֶׁכֻּלָּם חָלְמוּ לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל,

אֲנַחְנוּ כְּבָר הִדְפַּסְנוּ אוֹתָם, וְהֵפַצְנוּ אוֹתָם מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, וְאַחַר־כָּךְ, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הֵקַמְנוּ תַּלְמִידִים וְתַלְמִידֵי תַּלְמִידִים וְעוֹד תַּלְמִידִים וְעוֹד תַּלְמִידִים שֶׁמַּדְפִּיסִים סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהֵם יוֹצְאִים וְעוֹשִׂים הוֹרָאַת קֶבַע וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְכֻלָּם נוֹתְנִים לָהֶם וּמַצְלִיחִים, וְרַק לְקֶרֶן ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, שָׁם הַמַּצָּב קָשֶׁה מְאֹד, וּמַדּוּעַ? כִּי הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר (אָבוֹת ו): יָפָה שָׁעָה אַחַת בִּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בָּעוֹלָם הַזֶּה מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. יָפָה שָׁעָה אַחַת שֶׁל קוֹרַת רוּחַ בָּעוֹלָם הַבָּא מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה. אָדָם נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם שָׁעָה אַחַת, וְזוֹכֶה בְּשָׁעָה זוֹ לְהִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לַחֲשֹׁב מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהוֹלֵךְ עִם תְּחוּשָׁה כָּזוֹ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא אִתִּי, עִמִּי וְאֶצְלִי, בָּעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחָמְרִי הַזֶּה, זֶה יוֹתֵר שָׁוֶה מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא נִצְחִי. וְאִם תֹּאמַר: אוּלַי הָעוֹלָם הַבָּא אֵינוֹ דָּבָר כָּל־כָּךְ נִפְלָא. בָּא הַתַּנָּא וְאוֹמֵר: שָׁעָה אַחַת שֶׁל קוֹרַת רוּחַ בָּעוֹלָם הַבָּא יוֹתֵר נְעִימָה מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה. הֲלֹא אָדָם חַי בָּעוֹלָם הַזֶּה שִׁבְעִים שָׁנָה, וּנְדַמְיֵן שֶׁנּוֹתְנִים לוֹ בּוֹ אֶת כָּל הַמּוֹתָרוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, בַּיִת כְּאַרְמוֹן, כָּל מִינֵי סוּגֵי רְכָבִים, אֲוִירוֹן פְּרָטִי, אֳנִיָּה פְּרָטִית, כָּל תַּעֲנוּגֵי הָעוֹלָם הַזֶּה בְּשִׁבְעִים שָׁנָה, לֹא חָסֵר כֶּסֶף וְכוּ׳, אָדָם חַי בְּזֶה הָעוֹלָם בַּעֲשִׁירוּת הַמַּפְלֶגֶת בְּיוֹתֵר, וְאֵינֶנּוּ חָסֵר דָּבָר, וְאֵין זֶה שָׁוֶה לְשָׁעָה אַחַת שֶׁל קוֹרַת רוּחַ בָּעוֹלָם הַבָּא. עִם כָּל זֹאת אוֹמֵר הַתַּנָּא: שָׁעָה אַחַת בָּעוֹלָם הַזֶּה — לְהִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זֶה שָׁוֶה יוֹתֵר מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁזֶּהוּ דָּבָר נִצְחִי, שֶׁאֵינֶנּוּ מֻגְבָּלִים בּוֹ בִּשְׁבִעִים שָׁנָה, אֶלָּא לָנֶצַח, שֶׁאֵין לָנוּ שׁוּם הַסְבָּרָה מַהוּ נֶצַח, מַהוּ עוֹלָם הַבָּא?! וְהִנֵּה רוֹאִים שֶׁיְּהוּדִי מִסְכֵּן, עָבֵר עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת, לֹא קִבֵּל חִנּוּךְ תּוֹרָנִי, מִגִּיל קָטְנוּת אָכַל טְרֵפוֹת וּנְבֵלוֹת, פָּגַם בַּבְּרִית, חִלֵּל שַׁבָּת וְכוּ׳, וְהִנֵּה לוֹקֵחַ עַצְמוֹ שָׁעָה אַחַת בַּיָּדַיִם, וּמְחַזֵּק עַצְמוֹ, וּמַדְבִּיק עַצְמוֹ בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מְקַיֵּם מִצְוֹות, לוֹמֵד תּוֹרָה, שָׁעָה אַחַת כָּזוֹ שָׁוֶה יוֹתֵר מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְזֶה עוֹשִׂים לָאָדָם הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים, שֶׁמַּסְבִּירִים אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּתַמְצִית וּבְלָשׁוֹן עֲמָמִית. וּכְשֶׁאָדָם נוֹטֵל קוּנְטְרֵס בְּיָדוֹ, וּמַתְחִיל לְעַיֵּן בּוֹ, אֵינֶנּוּ עוֹזֵב אוֹתוֹ מֵהַתְחָלָה עַד הַסּוֹף, כִּי מַרְגִּישׁ אָז עֶצֶם עַצְמִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שָׁעָה אַחַת שֶׁמְּעַיֵּן בָּזֶה, מַרְגִּישׁ רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא,

שֶׁמְּרַחֵם עָלָיו, שׁוֹמֵר עָלָיו, אוֹהֵב אוֹתוֹ. וְלָמָּה שֶׁהַסָּמ״ךְ־מ״ם יִתֵּן אֶת זֹאת?! וּבִשְׁבִיל זֶה הַסָּמ״ךְ־מֵם בְּעַצְמוֹ עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ לִמְנֹעַ וּלְעַכֵּב.

וְלָכֵן אִם אָנוּ כְּבָר טָעַמְנוּ אֶת הַטַּעַם שֶׁל הַצַּדִּיק, עָלֵינוּ לָלֶכֶת בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה, וּבִפְרָט עַכְשָׁו בִּימֵי שׁוֹבָבֵי״ם, שֶׁקּוֹרְאִים בָּהֶם: שְׁ׳מוֹת, רָ׳אשָׁא, בּ׳א, בְּ׳שַׁלַּח, יְ׳תְרוֹ, מִ׳שְׁפָּטִים, וּלְהָפִיץ הֲמוֹן סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: אַל תִּהְיוּ בַּטְלָנִים, יָבוֹא הַיּוֹם וְתִרְאוּ עוֹד כַּמָּה יְהוּדִים קֵרַבְתֶּם אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כַּמָּה יְהוּדִים חִזַּקְתֶּם וְשִׂמַּחְתֶּם. כַּמָּה יְהוּדִים גְּרַמְתֶּם שֶׁגַּם הֵם יִתְבּוֹדְדוּ וְיִלְמְדוּ תּוֹרָה, וְזֶה אַתֶּם זְכִיתֶם. וְתִתְחָרְטוּ עַל כָּל רֶגַע וְדַקָּה שֶׁיְּכֹלְתֶּם לְהָפִיץ וְלֹא הֲפַצְתֶּם. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, תְּקָחוּ עַצְמְכֶם בִּידֵיכֶם בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, וְתָפִיצוּ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, אַל תִּסְתַּכְּלוּ עַל אַף אֶחָד!

אֲבָל אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁלּוֹקֵחַ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וּמְפִיצָם, שֶׁיִּשַׁלֵּם לְקֶרֶן הַדְּפָסָה, וְאִם יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת הוֹרָאַת קֶבַע — אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. הִנֵּה עוֹד פָּחוֹת מִשְּׁבוּעַיִם יוֹצֵא סִדּוּר נִפְלָא וּמְהֻדָּר ״עֵת רָצוֹן״, קֹדֶם נִסָּח לָאַשְׁכְּנַזִּים, וְאַחַר־כָּךְ יֵצֵא נִסָּח לְעֵדוֹת הַמִּזְרָח, וְכֵן יוֹצֵא ״אוֹצַר חִנּוּךְ הַיְלָדִים״, ״אוֹצַר שְׁלוֹם־בַּיִת״, ״אוֹצַר הָאֱמוּנָה״, וְאָנוּ כְּבָר מְסַדְּרִים אֶת הַכֶּרֶךְ הַשֵּׁנִי שֶׁל ״שְׂפַת הַנַּחַל״, פֵּרוּשׁ עַל כָּל ה״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וְלָכֵן אָנוּ צְרִיכִים עֶזְרַתְכֶם. וּמַהִי הָעֶזְרָה? לְהָפִיץ וּלְהָפִיץ מַה שֶּׁיּוֹתֵר, לְהוֹרִיק אֶת הַמַּחְסָנִים, אֵין עוֹד דָּבָר יוֹתֵר קָדוֹשׁ כַּהֲפָצָה, וְזֶה הַתִּקּוּן הֲכִי גָּדוֹל שֶׁלָּנוּ. אֲנַחְנוּ מְחַפְּשִׂים אַחֲרֵי תִּקּוּנִים — זֶה הַתִּקּוּן הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר שֶׁאָנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לְנַפְשֵׁנוּ, לְהָפִיץ אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים שֶׁמְּדַבְּרִים אֶל הֲמוֹן־הָעָם, אֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ רְחוֹקִים לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי, וּבִזְכוּת הַהֲפָצָה גַּם אֲנַחְנוּ נִזְכֶּה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, כִּי בָּזֶה שֶׁמְּקָרְבִים יְהוּדִי בִּתְשׁוּבָה, גַּם אֲנִי זוֹכֶה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה.

לָזֹאת, אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, רְאוּ לָקַחַת עַצְמְכֶם

בְּיַדְכֶם, וּבְפָרָט בְּאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁעָלֵינוּ לְתַקֵּן אֶת נִשְׁמָתֵנוּ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לֹא נַטְעָה עַצְמֵנוּ, מֶה עָשִׂינוּ, מַה פָּגַמְנוּ וְכוּ' וְכוּ'.

רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עב): מֵאַיִן אָנוּ יוֹדְעִים שֶׁאָנוּ מְקֹרָבִים לַצַּדִּיק הָאֱמֶת? אִם נוֹפֶלֶת עָלֵינוּ שִׁפְלוּת, שֶׁאָנוּ מַתְחִילִים לְהָרְהֵר מִי אָנוּ: הֲלֹא אֲנִי אִישׁ פָּגוּם, מְגֻשָּׁם וְגַס וְכוּ', זֶה סִימָן שֶׁאָנוּ מְקֹרָבִים אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת. אֲבָל בָּרֵגַע שֶׁנִּכְנֶסֶת בָּנוּ יֵשׁוּת וְגֵאוּת, וְאָנוּ חוֹשְׁבִים שֶׁאֲנַחְנוּ מַשֶּׂהוּ: אֲנִי גַּם־כֵּן כְּבָר יָכוֹל לְחַדֵּשׁ חִדּוּשִׁים, אֲנִי גַּם־כֵּן כְּבָר יָכוֹל לִהְיוֹת מַשֶּׂהוּ וּלְדַבֵּר וְכוּ', זֶה סִימָן שֶׁאָנוּ חַיִּים בְּדִמְיוֹן גָּדוֹל מְאֹד. עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת לִלְמֹד הַרְבֵּה "לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן", עַד שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר עַל פִּיו, וְאָז רַבֵּנוּ זַ"ל יִפְתַּח אֶת גִּידָיו, עַד שֶׁכָּל גִּיד וָגִיד יִרְעַד וְיִפְחַד מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁיֵּשׁ שָׁסָ"ה גִּידִים כְּנֶגֶד שָׁסָ"ה יְמוֹת הַשָּׁנָה, שֶׁכָּל יוֹם וָיוֹם צוֹעֵק לָאָדָם אַל תַּעֲשֶׂה בִּי עֲבֵרָה. יֶשְׁנָם שָׁסָ"ה לָאוִים כְּנֶגֶד שָׁסָ"ה גִּידִים שֶׁיֵּשׁ בָּאָדָם, כְּנֶגֶד שָׁסָ"ה יָמִים בַּשָּׁנָה: עוֹלָם, שָׁנָה, נֶפֶשׁ. בְּשָׁנָה יֵשׁ שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת שִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה יָמִים, בַּנֶּפֶשׁ יֵשׁ שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת שִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה גִּידִים, וּבָעוֹלָם נִטְבַּע שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת שִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה לָאוִין לֹא תַּעֲשֶׂה. וְכָל יוֹם וָיוֹם צוֹעֵק לְבַל יַעֲשֶׂה בּוֹ אָדָם עֲבֵרָה. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁאִם אָדָם לוֹמֵד בְּכָל יוֹם "לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן", הַצַּדִּיק מְפָרֵק לוֹ אֶת הַגִּידִים, שֶׁיַּרְגִּישׁוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְלָכֵן עָלֵינוּ לִלְמֹד הַרְבֵּה "לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן", וּכְכָל שֶׁנִּלְמַד יוֹתֵר, נִהְיֶה יוֹתֵר מְקֹרָבִים לְרַבֵּנוּ זַ"ל, כִּי עִקַּר הַהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ"ל תְּלוּיָה רַק כְּפִי שֶׁלּוֹמְדִים "לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן". וְכֵן צְרִיכִים לִהְיוֹת בְּקִיאִים בַּשִּׂיחוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁמּוֹהֲרַנַ"תְ זַ"ל כָּתָבָם בְּ"שִׂיחוֹת־הָרַ"ן" וּבְ"חַיֵּי־מוֹהֲרַ"ן", עַד שֶׁיִּהְיוּ שְׁגוּרִים עַל לְשׁוֹנוֹ. כָּל אָדָם יֵשׁ בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת, וְאִם יִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, יִרְאֶה כַּמָּה שְׁטֻיּוֹת עוֹשֶׂה, כַּמָּה דִּמְיוֹנוֹת נִדְבָּקוּ בּוֹ. וְדָבָר זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר, רַק כָּל אֶחָד כְּפִי רִבּוּי עֲוֹונוֹתָיו. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה ג): אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבֵרָה, אֶלָּא אִם־כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת; וְאוֹמֵר עַל זֶה רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ז'), לְפִי זֶה כָּל אֶחָד כְּפִי רִבּוּי עֲוֹונוֹתָיו, כֵּן יֵשׁ בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת. וְרוֹאִים בְּנֵי־אָדָם, שֶׁבֶּאֱמֶת מְשֻׁגָּעִים וּמְטֹרָפִים,

פִּתְאֹם צוֹחֲקִים, מְדַמְיְנִים דִּמְיוֹנוֹת, פִּתְאֹם חוֹשְׁבִים: אֲנִי כְּבָר הֲכִי גָּדוֹל וְכוּ׳, בְּשָׁעָה שֶׁצְּרִיכִים לִזְרֹק עַצְמָם עַל הָאָרֶץ בְּפִשּׁוּט יָדַיִם וְרַגְלַיִם וְלִבְכּוֹת: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, חָטָאתִי, עָוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ״ וְכוּ׳, רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ מַהוּ סוֹד הַתְּשׁוּבָה, שֶׁצְּרִיכִים לִירֹק אֶת הַדָּם וְהֶחָלָב שֶׁיָּנַק מֵאִמּוֹ. אָנוּ מוֹצְאִים אֶצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁזָּכָה לְמַדְרֵגוֹת הֲכִי עֶלְיוֹנוֹת, שֶׁיִּלּוּד אִשָּׁה יָכוֹל לִזְכּוֹת, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן מְצָאוּהוּ בְּסוֹף יָמָיו כְּשֶׁהָיָה כְּבָר חֲלָשׁ מְאֹד, שׁוֹכֵב בְּפִשּׁוּט יָדַיִם וְרַגְלַיִם וּבוֹכֶה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְאָנוּ מִסְתּוֹבְבִים כָּךְ בְּיֵשׁוּת וְגֵאוּת וְאוֹמְרִים: ״גַּם אֲנִי יָכוֹל לְחַדֵּשׁ חִדּוּשִׁים, גַּם אֲנִי יָכוֹל לְדַבֵּר״ וְכוּ׳. טִפָּה סְרוּחָה, מָתַי תָּשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, לֵךְ תְּקַבֵּל עַל עַצְמְךָ לְהָפִיץ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבָזֶה שֶׁתְּקָרֵב עוֹד יְהוּדִי, בָּזֶה כּוֹלֵי הַאי וְאוֹלַי תְּתַקֵּן מַה שֶּׁפָּגַמְתָּ וְחָטָאתָ, וְלִכְלַכְתָּ אֶת נִשְׁמָתְךָ.

מִכָּל זֶה אָנוּ לְמֵדִים, מַה נִּקְרֵאת הִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, הַהִתְקָרְבוּת צְרִיכָה לִהְיוֹת עִם אֱמֶת, אִם אֲנִי נִתְוַדַּעְתִּי מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, אִם הַסְּפָרִים הַלָּלוּ מְחַיִּים אוֹתִי, לָמָּה שֶׁלֹּא כָּל עַם יִשְׂרָאֵל יְחַיּוּ אֶת עַצְמָם בָּזֶה, וְאִם הוֹלֵךְ לִי בַּחַיִּים לְקָרֵב גַּם אֲחֵרִים, סִימָן שֶׁגַּם אֲנִי כְּבָר הִתְקָרַבְתִּי לְרַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי קִבַּלְתִּי כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה אוֹר, שֶׁהוֹלֵךְ לִי בַּחַיִּים שֶׁעוֹד יְהוּדִים יֵאוֹרוּ מִן הָאוֹר הַזֶּה, אֲבָל אִם לֹא אִכְפַּת לִי מִלְּקָרֵב אֲחֵרִים, סִימָן שֶׁגַּם אֲנִי עֲדַיִן בַּחוּץ לְגַמְרֵי, כִּי אִם הַסְּפָרִים חֲשׁוּבִים בְּעֵינַי, אֲזַי אָפִיץ אוֹתָם לַאֲחֵרִים, וְאִם אֵינֶנִּי מֵפִיץ אוֹתָם, סִימָן שֶׁאֵינָם חֲשׁוּבִים בְּעֵינַי. וְלָכֵן דַּיְקָא בְּיָמִים אֵלּוּ עָלֵינוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְהָפִיץ, וְיַעֲזֹר לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה בֶּאֱמֶת לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם.

וַאֲבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, יָמִים אֵלּוּ הֵם יָמִים גּוֹרָלִיִּים מְאֹד לְעַם יִשְׂרָאֵל, יָמִים שֶׁל בְּחִירוֹת, וְחוֹשְׁבִים שֶׁזֶּה יִהְיֶה יוֹתֵר טוֹב מִזֶּה, וְזֶה יוֹתֵר טוֹב מִזֶּה, אֲשֶׁר הַכֹּל דִּמְיוֹן אֶחָד גָּדוֹל, כִּי לֹא יְגַלּוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, לֹא תִּשְׁמְעוּ בִּכְלֵי הַתִּקְשֹׁרֶת: ״דְּעוּ לָכֶם, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל לַכֹּל זֶהוּ לְבוּשׁ לְגַבֵּי הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְאֵין שׁוּם

תַּכְלִית אַחֶרֶת בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּצְרִיכִים לְהִשָּׁמֵר מִלַּעֲשׂוֹת רְשָׁעוּת זֶה לָזֶה, וְצָרִיךְ לְכַבֵּד זֶה אֶת זֶה וְלֶאֱהֹב וְלַעֲזֹר זֶה לָזֶה", לֹא תִּשְׁמְעוּ דְּבָרִים כְּגוֹן דָּא. תִּשְׁמְעוּ רַק שְׁטִיּוֹת וְדִמְיוֹנוֹת, טֶבַע מִקְרֶה וּמַזָּל, "כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה", כָּל הַמִּפְלָגוֹת בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל זֶה שֶׁקֶר אֶחָד גָּדוֹל, זֶה דּוֹר הַהַפְלָגָה, פֶּלֶג, פֶּלֶג, מְפַלְּגִים אֶת הָעָם, וְאֵיךְ מְאַחֲדִים אֶת עַם יִשְׂרָאֵל? רַק עַל־יְדֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְאֵיךְ זוֹכִים לְהַגִּיעַ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא? רַק עַל־יְדֵי אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל, וּמַהִי אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל? לֶאֱהֹב אֶת כָּל יְהוּדִי בַּאֲשֶׁר הוּא, אֲפִלּוּ שֶׁאֵינוֹ מֵהַחֲסִידִים שֶׁלִּי, אֲפִלּוּ שֶׁאֵינוֹ הוֹלֵךְ כְּפִי הַדֶּרֶךְ שֶׁלִּי, כִּי כָּל יְהוּדִי הוּא חֵלֶק אֱלוֹק מִמַּעַל, זוֹ נִקְרֵאת אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל, וּבָרֵגַע שֶׁרוֹצִים לִמְכֹּר לָכֶם שְׁקָרִים, כְּזָבִים, תֵּדְעוּ לָכֶם שֶׁזֶּה שֶׁקֶר אֶחָד גָּדוֹל, כִּי בָּרֵגַע שֶׁאֵינְךָ רוֹצֶה לְקַבֵּל אֶת הָרַבִּי שֶׁלּוֹ, אֲזַי שׂוֹנֵא אוֹתְךָ, לָזֶה יִקָּרֵא אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל?! זוֹ נִקְרֵאת אַהֲבַת עַצְמוֹ! הָעִקָּר עָלֵינוּ לֶאֱהֹב יְהוּדִי מִפְּנֵי שֶׁהוּא יְהוּדִי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא חֵלֶק אֱלוֹק מִמַּעַל, וְדָבָר זֶה שַׁיָּךְ לְכָל יְהוּדִי, אֵין שַׁיָּךְ לְהַפְרִיד בֵּין יְהוּדִי לִיהוּדִי.

לָזֹאת אֲבַקְּשְׁכֶם מְאֹד, אַל תֵּלְכוּ שׁוֹלָל. מָסַרְתִּי נַפְשִׁי לְהוֹצִיא יְהוּדִי מֵהַכֶּלֶא, וְהָלַכְתִּי בְּתֻמִּי, וְהֶכְרֵחַ לִי לוֹמַר לָכֶם, עַד עַכְשָׁו אֲנִי מְזֻעְזָע, אֵיךְ אֲנָשִׁים מְצֻרָעִים מְסֻגָּלִים לַעֲשׂוֹת רְשָׁעוּת לַשֵּׁנִי. וְלָכֵן נִסְכַּם בְּדַעְתִּי, שֶׁאָסוּר לָכֶם לִבְטֹחַ בְּשׁוּם אָדָם, כִּי "שָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם" (תְּהִלִּים ס, כא), "אַל תִּבְטְחוּ בִּנְדִיבִים בְּבֶן אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה" (שָׁם קמו, ג).

מָצִינוּ בְּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ בָּא בְּתֻמּוֹ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּטַעֲנָה צוֹדֶקֶת, וְאָמַר: "לָמָּה הֲרֵעוֹתָ לָעָם הַזֶּה?! לָמָּה שְׁלַחְתָּנִי, וּמֵאָז בָּאתִי לְפַרְעֹה לְדַבֵּר בִּשְׁמֶךָ הֵרַע לָעָם הַזֶּה" וְגוֹ', הֲלֹא מֹשֶׁה בִּקֵּשׁ עַל עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָיוּ בְּמַצָּב הֲכִי גָּרוּעַ. וּמָה אוֹמֵר לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא? "וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים וְגוֹ' וַיֹּאמֶר אֲנִי הַוָי"ה וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי, וּשְׁמִי הַוָי"ה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם". מֹשֶׁה, מֹשֶׁה, אַתָּה שׁוֹאֵל שְׁאֵלוֹת, אֲנִי הִתְגַּלֵּיתִי לְאַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב בְּמִדַּת הַדִּין, עָבְרוּ עַל אַבְרָהָם אָבִינוּ עֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת

קָשִׁים וּמָרִים, וְלֹא הִרְהֵר אַחֲרַי, וְלֹא שָׁאַל שְׁאֵלוֹת "לָמָּה", עָבְרוּ מְרִירִיּוֹת וַעֲנָשִׁים קָשִׁים וּמָרִים עַל יִצְחָק, וְלֹא שָׁאַל "לָמָּה", קִבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה, שָׁכַב עַל הַמִּזְבֵּחַ עִם צַוָּאר פָּשׁוּט לְהִשָּׁחֵט לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלֹא שָׁאַל "לָמָּה", נַעֲשָׂה עִוֵּר וְלֹא שָׁאַל "לָמָּה", הָיָה לוֹ בֵּן עֵשָׂו, וְלֹא שָׁאַל "לָמָּה", יַעֲקֹב אָבִינוּ עָבְרוּ עָלָיו צָרוֹת, בְּבֶטֶן אִמּוֹ עֵשָׂו רָצָה לְהָרְגוֹ, וְכָל הַשָּׁנִים בָּרַח מִמֶּנּוּ, וְלֹא דַי בָּזֶה, אַחַר שֶׁהִתְחַתֵּן חָמִיו לָבָן רָצָה לְהָרְגוֹ, וְכֵן עָבְרָה עָלָיו צָרַת דִּינָה, אֵילּוּ בִּזְיוֹנוֹת וְעֶלְבּוֹנוֹת הָיוּ מְנַת חֶלְקוֹ, אֵיזֶה צַעַר וְיִסּוּרִים, וְכֵן צָרַת יוֹסֵף, צָרַת שִׁמְעוֹן, צָרַת בִּנְיָמִין, וְסָבַל כָּל יְמוֹת חַיָּיו, וְלֹא שָׁאַל "לָמָּה". וְאַתָּה מֹשֶׁה שׁוֹאֵל "לָמָּה" הֲרָעוֹתָ לָעָם הַזֶּה?! מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל הָיָה (מְנָחוֹת סה), וּמָסַר נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִיל עַם יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר: לֹא אִכְפַּת לִי אַף שֶׁלֹּא יִהְיֶה לִי עוֹלָם הַבָּא, אֲבָל לְעַם יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לַעֲזֹר, אֵלּוּ הַבָּנִים שֶׁלְּךָ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֲבָל הִקְפִּיד עָלָיו הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁכְּבָר עַכְשָׁו נִגְזַר עָלָיו שֶׁלֹּא יִכָּנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי לֹא שׁוֹאֲלִים שְׁאֵלוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹדֵעַ אֶת אֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה. אוֹמֵר רַשְׁ"י: "וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם, אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב" — 'וָאֵרָא אֶל הָאָבוֹת', וְכָל הַמְפָרְשִׁים שׁוֹאֲלִים: מָה רוֹצֶה רַשְׁ"י לְחַדֵּשׁ פֹּה, הֲלֹא אָנוּ יוֹדְעִים שֶׁאַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב הֵם הָאָבוֹת? אֶלָּא יֵשׁ לוֹמַר אָב"ת — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: "אַל תִּבְטְחוּ בִּ'נְדִיבִים", אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב מָסְרוּ נַפְשָׁם בִּשְׁבִיל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עָבְרוּ עֲלֵיהֶם עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמָרִים, הֵם הֵבִינוּ שֶׁאָסוּר לִבְטֹחַ בְּבֶן אָדָם. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסִיקְתָא רַבָּתִי מז): אִלְמָלֵי הָיָה אִיּוֹב קוֹרֵא תִּגָּר, אָז כְּשֶׁם שֶׁאוֹמְרִים אֱלֹקֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, הָיוּ אוֹמְרִים אֱלֹקֵי אִיּוֹב, כֵּיוָן שֶׁקָּרָא תִּגָּר — אִבֵּד הַכֹּל. אִיּוֹב סָבַל יִסּוּרִים, וְהֵחֵל לִשְׁאֹל "לָמָּה", אֲזַי אִבֵּד אֶת זְכוּתוֹ. כִּי הַשְּׁאֵלָה "לָמָּה" הִיא כְּפִירוּת. אָדָם שׁוֹאֵל: לָמָּה לְאַחֵר הוֹלֵךְ יוֹתֵר טוֹב?! אֵין לְךָ אֶת אַחֵר כְּלָל, כִּי "אַל תִּבְטְחוּ בִּנְדִיבִים" זֶה אָב"ת, זוֹ הַזְּכוּת שֶׁל הָאָבוֹת שֶׁלָּנוּ, שֶׁלֹּא לִבְטֹחַ בַּאֲחֵרִים. עַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אֵין לָנוּ קְשָׁיָה, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ מָסַר נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִיל עַם יִשְׂרָאֵל, לֹא בִּקֵּשׁ לְעַצְמוֹ, לֹא בִּקֵּשׁ שׁוּם גְּדֻלָּה בַּעֲבוּרוֹ, לֹא רָצָה לֵילֵךְ כְּלָל, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הֵצַרַךְ לְשַׁכְנְעוֹ שִׁבְעָה יָמִים, וְאַחַר־כָּךְ עוֹד אוֹמֵר

״שְׁלַח נָא בְּיַד תִּשְׁלָח״, עַל מֹשֶׁה אֵין לָנוּ קֻשְׁיָה, אֶלָּא עַל עַצְמֵנוּ, אֵיךְ אָנוּ בּוֹטְחִים בִּבְנֵי־אָדָם?!

זֶה מַה שֶּׁלָּמַדְתִּי בַּשָּׁבוּעוֹת הָאַחֲרוֹנִים, מָסַרְתִּי נַפְשִׁי לְהוֹצִיא יְהוּדֵי מִבֵּית־סֹהַר, וַאֲנִי מַבְטִיחֲכֶם שֶׁהָיוּ יְכוֹלִים לְהוֹצִיאוֹ בְּנָקֵל, אֲבָל לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, רְשָׁעִים, לֹא חִילוֹנִים, אֶלָּא מִתּוֹךְ תּוֹכֵנוּ, שָׂמוּ רֶגֶל שֶׁלֹּא יֵצֵא. וְהַהֶכְרֵחַ לִי לוֹמַר לָכֶם, שֶׁהֵם שׁוֹטִים גְּמוּרִים, וְאֵינָם שָׂמִים עַל לֵב, שֶׁאִם לֹא יַעַזְרוּ לִיהוּדִי זֶה, מִי יוֹדֵעַ כַּמָּה שָׁנִים עוֹד יָכוֹל לָשֶׁבֶת, זִכְרוּ הֵיטֵב אֶת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי, וְתִרְשְׁמוּ אֶת הַתַּאֲרִיךְ וְהַשָּׁעָה, וְתַזְכִּיחוּ אִם הָיִיתִי צוֹדֵק אִם לָאו. כְּפִי שֶׁהָיָה לִפְנֵי שָׁנָה בְּמוֹצָאֵי־שַׁבָּת פָּרָשַׁת נֹחַ, שָׁנָה לִפְנֵי ג׳ אֱלוּל, וְאַף אֶחָד לֹא חָלַם שֶׁיַּכְנִיסוּהוּ בְּבֵית־סֹהַר, וְאָמַרְתִּי אָז: אוֹי, אוֹי, אוֹי, כַּנִּרְאֶה שֶׁאֶצְטָרֵךְ לְבַקְּרוֹ בְּבֵית־סֹהַר. וְהַנִּרְאֶה זֶה נִתְקַיֵּם. לָמָּה אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם עַכְשָׁו, וְלָמָּה אֲנִי מֵבִיא אֶת הַנּוֹשֵׂא לִפְנֵיכֶם? כִּי לֹא הֶאֱמַנְתִּי שֶׁאֲנָשִׁים יְכוֹלִים לְהִדָּרְדֵּר בְּדַרְדּוּר כָּזֶה, מִפְּנֵי כָּבוֹד סָרוּחַ, מִפְּנֵי כֶּסֶף, הוֹלְכִים לְקִבּוֹר אֶת זוּלָתָם, אֲזַי הַמּוּסָר הַשְׂכֵּל בָּרוּר, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִבְטֹחַ בְּשׁוּם בֶּן אָדָם.

וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת כֻּלְּכֶם, תִּקְחוּ אֶת עַצְמְכֶם בִּידֵיכֶם, תַּתְחִילוּ לְהִתְבּוֹדֵד אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אֵין לָכֶם רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא! וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פֶּרֶק יג): לְפִי שֶׁכָּל הַמַּרְבֶּה בְּשִׂיחוֹת וּתְפִלּוֹת, הֵם הַמְלַוִּים אוֹתוֹ עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְבֵית עוֹלָמוֹ; מִי מְלַוֶּה אֶת הָאָדָם עַד הָרֶגַע הָאַחֲרוֹן? הַתְּפִלָּה וְהַבַּקָּשָׁה, וְזֶה קִבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל מַתָּנָה.

וְכֵן תִּקְבְּעוּ לְעַצְמְכֶם שִׁעוּרֵי תּוֹרָה: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, הֲלָכָה, זֹהַר וְתִקּוּנִים, סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, זֶה מַה שֶּׁיִּשָּׁאֵר מֵאִתְּכֶם, אַף אֶחָד לֹא יוּכַל לַעֲזֹר לָכֶם, תַּתְחִילוּ לְהִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲפִלּוּ חָמֵשׁ אוֹ עֶשֶׂר דַּקּוֹת, זֶה מַה שֶּׁיִּשָּׁאֵר לָכֶם, תְּקַיְּמוּ אֶת הַמִּצְוֹוֹת, תַּעֲשׂוּ חֶסֶד זֶה עִם זֶה, וּמַהוּ הַחֶסֶד הַכִּי גָּדוֹל? לְקָרֵב יְהוּדִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, תֵּצְאוּ לַהֲפָצָה, אַל תִּסְתַּכְּלוּ עַל אַף אֶחָד, כָּל מִי שֶׁמַּפְרִיעַ יוֹתֵר, עוֹשֶׂה לִנְשָׁמָתוֹ יוֹתֵר, וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה טוֹבָה לְאַף אֶחָד, אֶלָּא לִנְשָׁמָתוֹ, תְּרַחֲמוּ עַל נִשְׁמַתְכֶם,

כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכֶּם שֶׁיָּפִיץ, עָלֵינוּ לְמַלֵּא עַכְשָׁו אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עִם הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, לִמּוּד שֶׁל אֱמוּנָה, גִּלּוּי אֱלֹקוּת, אֵין לָנוּ אַף אֶחָד רַק אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, אַל תִּבְטְחוּ בִּנְדִיבִים בְּבֶן אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה, כָּל הַצָּרוֹת שֶׁהוֹלְכִים לַעֲשׂוֹת, הַכֹּל דִּמְיוֹן אֶחָד גָּדוֹל, פּוֹלִיטִיקָה שֶׁל הֶבֶל, שֶׁאָתָאר לְעַצְמִי שֶׁיֵּשׁ שִׁנְאָה כָּל־כָּךְ גְּדוֹלָה?! וְאֵיךְ רוֹצִים לְהִגָּאֵל?! וְלָכֵן בֹּאוּ נַתְחִיל אֲנַחְנוּ, בֹּאוּ נְפַרְסֵם אֶת הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, וּבִזְכוּת זֶה נִגָּאֵל בִּגְאֻלָּה שְׁלֵמָה בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן וְאָמֵן!

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתעא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ, י״ח שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיָּה.

הִנֵּה בַּעְלֵךְ נִמְצָא כָּאן, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַח לוֹ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדָיו.

פֹּה תְּקַבְּלִי פֵּרוּשׁ עַל פָּסוּק שֶׁחִדַּשְׁתִּי הַיּוֹם, כְּדֵי לִלְמֹד אֶת זֶה עִם הַתַּלְמִידוֹת, וּבֶאֱמֶת הַכֹּל תָּלוּי כְּפִי הָרָצוֹן, וּצְרִיכִין לְהַחְדִּיר רָצוֹן בַּבָּנוֹת, שֶׁיִּהְיוּ בַּעֲלֵיהֶן בְּנֵי תּוֹרָה, וְהֵם יַעְזְרוּ גַּם־כֵּן בְּפַרְנָסָה, וְלָכֵן מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב שֶׁיּוֹצִיאוּ תְּעֻדַּת בַּגְרוּת, כִּי זֶה עִנְיָן בֵּינְלְאֻמִי, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל עֲבוֹדָה אֲפִלּוּ בְּבֵית־סֵפֶר בְּלִי תְּעוּדַת בַּגְרוּת, וְעִם קְצָת רָצוֹן יְכוֹלִים לְהִתְגַּבֵּר עַל הַכֹּל, וּפֵרַשְׁתִּי אֶת הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קמה): ״פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן״, שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁין מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיִּפְתַּח אֶת יָדָיו, וְיַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן, וְלִכְאוֹרָה הָיָה צָרִיךְ לוֹמַר: וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי מָזוֹן, אוֹ לֶחֶם וְכוּ׳, מַהוּ הַלָּשׁוֹן רָצוֹן? אֶלָּא הָעִקָּר תָּלוּי בָּרָצוֹן, כִּי אִם יֵשׁ לָאָדָם רָצוֹן, אָזַי לֹא יֶחְסַר לוֹ מָזוֹן לֶאֱכֹל, כִּי כָּל הָעוֹלָם מָלֵא שִׂבְעָה, וְאָדָם צָרִיךְ רַק רָצוֹן חָזָק, וְאָז יִשְׂבַּע עָלָיו שִׂבְעָה גָּדוֹל.

רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, עַל אַף כָּל הַתְּנָאִים וְהַקְּשָׁיִים שֶׁיֵּשׁ לָנוּ בְּבֵית־סֵפֶר, אֲבָל אֲנִי בָּטוּחַ, שֶׁנַּעֲבֹר סוֹף כָּל סוֹף עַל כָּל הַקְּשָׁיִים, וְנִזְכֶּה לְהִכָּנֵס בְּבִנְיָן שֶׁלָּנוּ, אַף שֶׁזֶּה נִרְאֶה עַכְשָׁו כְּמוֹ עַל מְנַת שֶׁיַּעֲלֶה לָרָקִיעַ, עִם כָּל זֹאת עִם תִּקֶּף הָרָצוֹן נִזְכֶּה לָזֶה. וּכְמַאֲמַר מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל: ״אֲנִי בָּנִיתִי אֶת הַקְלוֹיז לֹא עִם הַכֶּסֶף שֶׁל הָעֲשִׁירִים, אֶלָּא עִם הָרְצוֹנוֹת שֶׁל הָעֲנִיִּים״.

רְאִי לְהָכִין אֶת הַבָּנוֹת בְּכִתָּתֵךְ לַחֲתֻנָּה וּלְחַיִּים שֶׁל תּוֹרָה, כִּי אֲנִי מְאֹד מְאֹד רוֹצֶה לְחַתֵּן בַּקַּיִץ הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שְׁלֹשָׁה בַּחוּרִים.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתעב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ, י״ח שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ שֶׁחָזַרְתָּ בְּשָׁלוֹם, אֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁעַכְשָׁו תִּכָּנֵס בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלַעֲסֹק גַּם בְּצָרְכֵי הָרַבִּים לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, וְתִרְוֶה רֹב נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֶיךָ, וְתַמְשִׁיךְ לְדַוֵּחַ לִי בִּפְרָטִיּוּת כָּל מַה שֶּׁנֶּאֱרַע בַּקְּהִלָּה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתעג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר יִתְרוֹ, י״ט שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי

שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", הַגָּרִים בְּ"יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב", הֲוָיָ"ה יִשְׁרֶה עֲלֵיהֶם שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! אֵין בְּפִי מִלִּים לְהוֹדוֹת לָכֶם עַל גֹּדֶל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעֲשִׂיתֶם עִמָּדִי, שֶׁשִּׂמַּחְתֶּם בְּשִׂמְחָתִי, וַאֲנִי מְאֹד מַכִּיר לָכֶם טוֹבָה עַל זֶה, וַאֲנִי רוֹאֶה אֵיךְ שֶׁנַּפְשֵׁנוּ קְשׁוּרוֹת יַחַד, וְאַתֶּם שְׂמֵחִים בְּשִׂמְחָתִי בְּשִׂמְחָה אֲמִתִּית, וּמִצְטַעֲרִים בְּצַעֲרִי בְּצַעַר גָּדוֹל, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁכְּבָר תָּמִיד יִהְיוּ בְּבֵיתֵנוּ שְׂמָחוֹת, וְנִזְכֶּה לִשְׂמֹחַ יַחַד, וְאֶזְכֶּה לָגוּר עִמָּכֶם בְּיַחַד, וְיִתְקַבְּצוּ כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", תַּלְמִידֵי "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" הֵן מִחוּץ לָאָרֶץ וְהֵן מִכָּל חֶלְקֵי הָאָרֶץ, וְיָבוֹאוּ לָגוּר בְּיַחַד בְּ"יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב", וּבְיַחַד נִהְיֶה כְּמוֹ מִשְׁפָּחָה אַחַת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק; כִּי בֶּאֱמֶת בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִין לַהֲמוֹן הִתְחַזְּקוּת עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט שֶׁל הַחַיִּים, כִּי רֹב הַצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם, הֵן רַק מֵעַצְמוֹ, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה שְׁטוּת, וְאַחַר־כָּךְ יֵשׁ לוֹ טְעָנוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּכְעֵין שֶׁפֵּרַשְׁתִּי אֶת הַפָּסוּק: "אִוֶּלֶת אָדָם תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ, וְעַל הֲוָיָ"ה יִזְעַף לִבּוֹ" (מִשְׁלֵי יט, ג); הָאָדָם צָרִיךְ לָדַעַת, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אָב הָרַחֲמָן, וּמִתְנַהֵג בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים עִם כָּל אָדָם, וְנוֹתֵן לוֹ מִכָּל טוּב, אַךְ כְּשֶׁחוֹטֵא, מִתְעַקֵּם לְבָבוֹ בְּעַקְמִימוּת וְקֻשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וְנִתְבַּלְבֵּל דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וְנַעֲשֶׂה בְּכַעַס, וּמִתְלוֹנֵן עָלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁאֵינוֹ נוֹתֵן לוֹ מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, וּכְאִלּוּ הוֹלְכִים עִמּוֹ בְּמִדַּת הַדִּין, וּבֶאֱמֶת הַכֹּל בָּא מֵחֲמַת אִוַּלְתּוֹ, שֶׁאֵינוֹ מַכִּיר אֶת חֶסְדָּיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁנּוֹתֵן לוֹ חַיּוּת לְחָיוֹת, עֵינַיִם לִרְאוֹת, רַגְלַיִם לָלֶכֶת, וְכוּ' וְכוּ', וְזֶה "אִוֶּלֶת אָדָם תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ", אִוַּלְתּוֹ שֶׁל הָאָדָם מְסַלֶּפֶת אֶת דַּרְכּוֹ, כִּי חוֹטֵא, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּלְבֵּל וּמִתְעַקֵּם לְבָבוֹ וְדַעְתּוֹ בְּקֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, "וְעַל ה' יִזְעַף לִבּוֹ", וּמִתְלוֹנֵן עָלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּאִלּוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא עָשָׂה לוֹ שׁוּם טוֹב, וַעֲדַיִן לֹא רָאָה שׁוּם אוֹר בְּחַיָּיו, וּכְעֵין שֶׁאָמְרוּ בַּמִּדְרָשׁ (אַגָּדַת בְּרֵאשִׁית, פֶּרֶק סב) עַל פָּסוּק (יְשַׁעְיָה מ, כז): "לָמָּה תֹּאמַר יַעֲקֹב וְתֹדַבֵּר יִשְׂרָאֵל", זֶה שֶׁאָמַר הַכָּתוּב: "מַה יִּתְאוֹנֵן אָדָם חַי גֶּבֶר עַל חַטָּאָיו" (אֵיכָה ג, לט); אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל: מַה יִּתְאוֹנֵן אָדָם עַל חַי עוֹלָמִים, יִסְתַּכֵּל בַּעֲוונוֹת יָדָיו, שֶׁגֶּבֶר עַל חַטָּאָיו, וְר'

שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מַה יִּתְאוֹנֵן אָדָם, אִלּוּ לֹא דַּי שֶׁהוּא חַי וְהוּא רוֹאֶה אֶת הַשֶּׁמֶשׁ הַזֶּה. וְכֵן שְׁלֹמֹה אוֹמֵר (קֹהֶלֶת א, ג): "מַה יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ", אִלּוּ לֹא דַּי שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת הַשֶּׁמֶשׁ, לְפִיכָךְ אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיַעֲקֹב: לָמָּה אַתָּה קוֹרֵא תִּגָּר, לָמָּה תֹּאמַר יַעֲקֹב. דָּבָר אַחֵר: לָמָּה תֹּאמַר יַעֲקֹב, זֶה שֶׁאָמַר הַכָּתוּב "אִוֶּלֶת אָדָם תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ", רַבִּי אוֹמֵר: שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה פַּלְטֵרְיוֹת בְּגַן־עֵדֶן וְעֶשֶׂר חֻפּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (יְחֶזְקֵאל כח, יג): בְּעֵדֶן גַּן אֱלֹהִים. וְאָמַרְתִּי "לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם" (בְּרֵאשִׁית ב, יח), לֹא הָיָה צָרִיךְ לְשַׁבְּחֵנִי, אֶלָּא הִתְחִיל מִתְרַעֵם וְאוֹמֵר (בְּרֵאשִׁית ג, יב): "הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי", הֵינוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה חֶסֶד וְרַחֲמִים עִם הָאָדָם, שֶׁזּוֹכֶה לִרְאוֹת אֶת הַשֶּׁמֶשׁ בְּכָל יוֹם, וְנוֹתֵן לוֹ אִשָּׁה, וּלְבַסּוֹף הוּא מִתְאוֹנֵן וּמִתְרַעֵם עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. הוֹי, עָלָיו נֶאֱמַר: "אִוֶּלֶת אָדָם תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ, וְעַל הֲוָיָ"ה יִזְעַף לִבּוֹ", הַשְּׁטוּת וְהָאִוֶּלֶת שֶׁל הָאָדָם מְסַלֶּפֶת אֶת דַּרְכּוֹ, וְנִדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא נוֹתֵן לוֹ כְּלוּם, וְאַחַר־כָּךְ "וְעַל ה' יִזְעַף לִבּוֹ", וְרַבֵּנוּ זַ"ל פֵּרֵשׁ (שִׁיחוֹת־הָרַ"ן, סִימָן קיא): מִי שֶׁאֵינוֹ מְקֻשָּׁר וּמְקֻרָב לְצַדִּיק אֲמִתִּי, אֲזַי כָּל עֲבוֹדָתוֹ רַק כְּמִי שֶׁמְּעַקֵּם עַצְמוֹ, וּמִתְדַּמֶּה לַחֲבֵרוֹ כְּקוֹף בִּפְנֵי אָדָם, וְזֶה "אִוֶּלֶת אָדָם תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ", הֵינוּ שֶׁאָדָם עַל־יְדֵי אִוַּלְתּוֹ, כָּל עֲבוֹדָתוֹ הוּא רַק בִּבְחִינַת תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ, כְּמוֹ מִי שֶׁמְּסַלֵּף וּמְעַקֵּם עַצְמוֹ אַחַר חֲבֵרוֹ, וְהַטַּעַם, כִּי "וְעַל ה' יִזְעַף לִבּוֹ" הֵינוּ לְהַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת עַל ה', כִּי מִי מוֹשֵׁל בִּי? צַדִּיק (מוֹעֵד קָטָן טז:), הֵינוּ שֶׁחוֹלֵק עַל הַצַּדִּיק, וְאֵינוֹ מְקֻרָב אֵלָיו, וְעַל־יְדֵי־זֶה תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ, שֶׁהוּא רַק כְּמוֹ מִי שֶׁמְּעַקֵּם עַצְמוֹ, כִּי אֵין מַמָּשׁ בַּעֲבוֹדָה, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, כִּי הוּא מְגַלֶּה אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמַכְנִיס דַּעַת בָּאָדָם, לֵידַע שֶׁכָּל מְאֹרְעוֹתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן ד'), וְהוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וּפוֹעֵל אֱצְלוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶׁהוּא רוֹצֶה, בְּסוֹד (שְׁמוּאֵל־ב' כג): צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹקִים; וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מוֹעֵד קָטָן טז:): מִי מוֹשֵׁל בִּי? צַדִּיק; וְעַל־כֵּן מִי שֶׁמְּקֻרָב אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, וּמְקַבֵּל אֶת דַּעְתּוֹ בִּשְׁלֵמוּת, אָז אֵין לוֹ שׁוּם קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, אֶלָּא יוֹדֵעַ וָעֵד, שֶׁכָּל מַה שֶּׁעוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הוּא לְטוֹבָה, אֲבָל מִי שֶׁאֵינוֹ מְקֻרָב

אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי, אֲזַי כָּל עֲבוֹדָתוֹ הִיא רַק בִּבְחִינַת "אִוֶּלֶת אָדָם תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ", שֶׁכָּל עֲבוֹדָתוֹ הִיא רַק בִּבְחִינַת אִוֶּלֶת, שֶׁהַכֹּל הוֹלֵךְ בְּלֹא דַּעַת, וְאָז "וְעַל ה' יִזְעַף לִבּוֹ", יֵשׁ לוֹ קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת וְעַקְמִימִיוּת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְעַל הַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּסַלֵּק דַּעְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ וּבִינָתוֹ לְגַמְרֵי, וּמְצַיֵּת לְהַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי, וְעַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה יַאֲמִין לוֹ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קכג); וּבֶאֱמֶת כְּשֶׁאָדָם מְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ וּבִינָתוֹ לְגַמְרֵי, וּמְצַיֵּת אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי, אָז זוֹכֶה לִישׁוּב הַדַּעַת אַחֵר, וְאֵינוֹ מַקְשֶׁה שׁוּם קֻשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, אַדְרַבָּה מִתְבּוֹנֵן מִכָּל דָּבָר אֵיךְ לְהִתְקָרֵב יוֹתֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּכְעֵין שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנָּא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ זוּטָא, פֶּרֶק ג'): בִּשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים יִסְתַּכֵּל אָדָם בְּכָל יוֹם, בְּשָׁעָה שֶׁנִּכְנָס לְבֵית הַכִּסֵּא, וּבְשָׁעָה שֶׁמַּקִּיזִין לוֹ אֶת הַדָּם, וּבְשָׁעָה שֶׁהוּא עוֹמֵד עַל הַמֵּת. בְּשָׁעָה שֶׁנִּכְנָס לְבֵית הַכִּסֵּא, אוֹמְרִים לוֹ: רְאֵה דַּרְכְּךָ כְּדֶרֶךְ בְּהֵמָה. וּבְשָׁעָה שֶׁמַּקִּיזִין לוֹ אֶת הַדָּם, אוֹמְרִים לוֹ: רְאֵה שֶׁבָּשָׂר וָדָם אַתָּה. וּבְשָׁעָה שֶׁהוּא עוֹמֵד עַל הַמֵּת, אוֹמְרִים לוֹ: רְאֵה לְהֵיכָן אַתָּה הוֹלֵךְ, וַעֲדַיִן אֵינוֹ חוֹזֵר, אֶלָּא יוֹשֵׁב וּמַרְבֶּה דְּבָרִים יְתֵרִים, שֶׁנֶּאֱמַר: "אִוֶּלֶת אָדָם תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ", כִּי אֵינוֹ מִתְבּוֹנֵן בְּכָל זֶה, וּלְבַסּוֹף "וְעַל ה' יִזְעַף לִבּוֹ", יֵשׁ לוֹ טְעָנוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְכָל זֶה בָּא מֵחֲמַת שֶׁהוּא רָחוֹק מֵהַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי, שֶׁמַּכְנִיס בּוֹ הַיִּשׁוּב הַדַּעַת הַזֶּה.

עֲלֵיכֶם לִשְׁמֹחַ מְאֹד עַל גֹּדֶל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאַתֶּם זוֹכִים לָגוּר בְּיַבְנְאֵל, כַּאֲשֶׁר יְסַפְּרוּ לָכֶם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁהָיוּ בְּמַחֲנֵנוּ, אֶת גֹּדֶל הַהֶפְרֵשׁ בֵּין יַבְנְאֵל לְבֵין אַרְצוֹת־הַבְּרִית, שֶׁיְּכוֹלִים לְהַגִּיד "לְהַבְדִּיל אַלְפֵי הַבְדָּלוֹת", וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל, רָאוּי לָנוּ לִשְׁמֹחַ עַל הַבְּשׂוֹרָה מְשַׂמַּחַת, שֶׁהַסָּמ"ךְ־מ"ם מַתְחִיל לְקַבֵּל עַכְשָׁו אֶת שְׁכָרוֹ מֻשְׁלָם, וְיִתְקַיֵּם אָצְלוֹ מַה שֶּׁנֶּאֱמַר אֵצֶל הָמָן: "כַּאֲשֶׁר הֻחְלוֹתָ לִנְפֹּל לְפָנָיו לֹא תוּכַל לוֹ, כִּי נָפוֹל תִּפֹּל לְפָנָיו" (אֶסְתֵּר ו, יג), יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיְּקַיֵּם עוֹד עַכְשָׁו בְּחֹדֶשׁ אֲדָר, חֹדֶשׁ הַשִּׂמְחָה.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תתעד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ״ב שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת כָּל מִכְתָּבֶיךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁמְּאֹד מְאֹד קָשֶׁה לְךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּבִפְרָט מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מִבִּנְךָ וְכוּ׳, לְדַעְתִּי, הִכְנִיסוּ בּוֹ כָּל מִינֵי דְּמְיוֹנוֹת וּשְׂטֵיוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא נֶגֶד הַבְּלֵי הֲבָלִים כָּאֵלּוּ, וּצְרִיכִים לְהוֹצִיא אֶת הַשְּׂטֵיוֹת הָאֵלּוּ מֵהָרֹאשׁ, וּבְוַדַּאי נִזְכֶּה לָזֶה עַל־יְדֵי תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה, וְכֵן הִתְדַּבְּרוּת לְדַבֵּר עִמּוֹ, אֲבָל לֹא לְשָׁבְרוֹ, רַק לְחַזְּקוֹ וּלְעוֹדְדוֹ וְלוֹמַר לוֹ, כִּי עִקַּר הַיִּרְאַת שָׁמַיִם הוּא עַל־יְדֵי דַּעַת וָשֵׂכֶל, וְלֹא עַל־יְדֵי חֻמְרוֹת שֶׁל שְׁטוּת וְכוּ׳ וְכוּ׳.

אוֹדוֹת בִּתְּךָ, בְּוַדַּאי בְּקָרוֹב יַצִּיעוּ לָהּ שִׁדּוּךְ טוֹב, וּתְחַתֵּן אוֹתָהּ, רַק תַּחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא תְּשַׁבֵּר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ״ב שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִרְאוֹתְךָ בִּהְיוֹתְךָ אֶצְלִי בְּיַבְנְאֵל.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הַחֲמֻרוֹת הוֹרְסוֹת אֶת הָאָדָם, וְיָדוּעַ, שֶׁכָּל חֵטְא הַנָּחָשׁ הָיָה שֶׁהוֹסִיפָה עַל הַצִּוּוּי, וְכֵן הוּא בְּכָל דָּבָר בַּעֲבוּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, צְרִיכִים לָקַחַת אֶת הַכְּלָל מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: "יֶתֶר כְּנִיטֵל דָּמֵי", אִם מוֹסִיפִים עַל מַה שֶּׁצִּוּוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, הֲרֵי זֶה אַחַר־כָּךְ מְחַסְּרִים. וּכְעֵין שֶׁאָמַר הֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם: "אַל תִּצְדַּק הַרְבֵּה וְאַל תִּרְשַׁע הַרְבֵּה", וּפֵרֵשׁ מוֹהַרְנַ"תְ זַ"ל: עַל־יְדֵי שֶׁאָדָם רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת צְדָקוֹת הַרְבֵּה, וְרוֹאֶה שֶׁאֵינוֹ הוֹלֵךְ לוֹ, אָז עוֹשֶׂה רִשְׁעוּת הַרְבֵּה, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. וְעַל־כֵּן אִיעָצְךָ, וִיהִי אֱלֹקִים עִמָּךְ, שֶׁתִּלְמַד הַרְבֵּה בְּקִצּוּר שֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְאַל תּוֹסִיף כְּלוּם מִמַּה שֶּׁכָּתוּב שָׁם, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הָעִקָּר בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, שֶׁזָּכִינוּ לְהִבָּרְאוֹת מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עָשָׂנוּ גּוֹי, כִּי זֶה הַיְסוֹד בְּדַרְכֵי הַיַּהֲדוּת, וּכְכָל שֶׁאָדָם שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ בְּשִׂמְחָה זוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה מַצְלִיחַ דַּרְכּוֹ. וְכֵן תִּשְׁתַּדֵּל לְהִתְפַּלֵּל עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם שַׁחֲרִית, מִנְחָה, מַעֲרִיב בְּמִנְיָן דַּיְקָא, וּמִתּוֹךְ הַסִּדּוּר, וְאַל תְּדַקְדֵּק לוֹמַר אֶת הַתֵּבוֹת כַּמָּה פְּעָמִים, כִּי הָאוֹמֵר: שְׁמַע שְׁמַע מְשַׁתְּקִין אוֹתוֹ וְכוּ' וְכוּ', כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי שֶׁמַּאֲמִין שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, לֹא יַחֲזֹר אַחַר הַתֵּבוֹת, כִּי עַל זֶה הִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּתְכַּתֵּב לִי בִּפְרָטִיּוּת, וְאָז אֶכְתֹּב לְךָ עוֹד.

הָעִקָּר אַל תְּדַקְדֵּק שׁוּם דִּקְדּוּקִים יְתֵרִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתעו.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ"ב שְׁבָט ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר.

הַיּוֹם חָזַרְתִּי, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִרְאוֹתְךָ, וְכֵן לְקַבֵּל דּוּ״חַ טוֹב מֵהָרַב שְׁלִיטָ״א.

מָה אֹמַר לְךָ! עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן הֲכִי נָכוֹן, שֶׁתִּתַּקֵּחַ אֶת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, כִּי הַיַּלְדוּת וְהַשַּׁחֲרוּת — הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת־רוּחַ, וּמַה שֶּׁאַתָּה יָכוֹל לִקְנוֹת בִּשְׁנֵי הֶחֳדָשִׁים הָאֵלּוּ — אָדָר א׳ וַאֲדָר ב׳, אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי כָּל יוֹם וָיוֹם הוּא דּוֹר שָׁלֵם, כַּמּוּבָא בַּמִּדְרָשׁ (קֹהֶלֶת רַבָּה) עַל פָּסוּק: ״דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא״, שֶׁאֵין לְךָ יוֹם שֶׁלֹּא נוֹלָדִים בּוֹ שִׁשִּׁים רִבּוֹא, וְאֵין לְךָ יוֹם שֶׁלֹּא נִפְטָרִים מֵהָעוֹלָם שִׁשִּׁים רִבּוֹא, וְכָל יוֹם וָיוֹם הוּא דּוֹר שָׁלֵם; וְעַל־כֵּן רְאֵה לְנַצֵּל אֶת הַיָּמִים הַטּוֹבִים הָאֵלּוּ, וְתַתְמִיד מְאֹד בִּשְׁקִידָה רַבָּה וּבִשְׁקִידָה עֲצוּמָה, הֵן בְּשִׁעוּרִים שֶׁל הַיְשִׁיבָה, שֶׁתִּלְמַד גְּמָרָא בְּעִיּוּן וּגְמָרָא בְּקִיאוּת, וְהֵן מַה שֶּׁתִּקְבַּע לְעַצְמְךָ לוֹמַר הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, וְאַל יִהְיֶה דָּבָר זֶה קַל בְּעֵינֶיךָ, כִּי אֲמִירַת הַמִּשְׁנָיוֹת מְטַהֶרֶת אֶת הַמֹּחַ וְהַלֵּב מִכָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת מְבַלְבְּלוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳.

תִּשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת עַצְמַאי, כִּי אִם אַתָּה רוֹצֶה לְהִתְאָרֵס, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּלְהִתְחַתֵּן, אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת עַצְמַאי, וְלֹא לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ קָשׁוּר אֶל הַבַּיִת כְּמוֹ יֶלֶד קָטָן וְכוּ׳, אֶלָּא אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת עַצְמַאי, וּבְעַצְמְךָ תִּשְׁתַּדֵּל בְּיוֹתֵר לְהַשְׁלִים אֶת דַּעְתְּךָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְהַצְלִיחַ בְּחַיֶּיךָ.

רְאֵה לְהִתְפַּלֵּל אֶת הַתְּפִלּוֹת בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר דַּיְקָא, וּלְאַט לְאַט מִלָּה בְּמִלָּה כִּי הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, מַעֲרִיב, נִבְנוּ עַל רָזִין עִלָּאִין סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, וְכָל תֵּבָה וְתֵבָה מַמָּשׁ יֵשׁ בָּזֶה כַּוָּנוֹת גְּדוֹלוֹת, כַּמּוּבָא בִּכְתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל. וְעַל־כֵּן כְּדַאי לְהִתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר דַּיְקָא, וְאַל תְּדַלֵּג, חַס וְשָׁלוֹם, עַל שׁוּם מִזְמוֹר, אֶלָּא לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, וְכֵן תְּבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן וּקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר דַּיְקָא, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה תִּנָּצֵל מִכָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת, מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל הֶבֶל וְכוּ׳ וְכוּ׳.

תִּשְׁתַּדֵּל לָלֶכֶת בְּכָל יוֹם לַמִּקְוֶה, חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, כִּי הַמִּקְוֶה מְטַהֶרֶת אֶת הַנֶּפֶשׁ מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

פֹּה תְּקַבֵּל רָצוּף מִכְתָּב שֶׁשָּׁלַח לְךָ ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר.

כג תתעז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ״ה שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מִסְתַּדֵּר עִם הַתַּלְמוּד־תּוֹרָה — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי אַתָּה חָקוּק בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, וְתַאֲמִין לִי, שֶׁמִּשְׁתַּלֵּם כָּל הַיְגִיעָה וְהַטִּרְחָה שֶׁאַתָּה מַכְנִיס בַּתַּלְמוּד תּוֹרָה, כִּי אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב חִנּוּךְ הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת, וּבִפְרָט שֶׁמַּחְדִּירִים בָּהֶם אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וּלְדַעְתִּי, הַתַּלְמוּד־תּוֹרָה שֶׁלָּנוּ הוּא יְחִידִי בְּמִינוֹ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, בְּלִי שׁוּם גֻּזְמָא כְּלָל, יְלָדִים צְעִירִים שֶׁיְּדַבְּרוּ כָּל־כָּךְ גָּלוּי מֵאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, זֶה עֲדַיִן לֹא הָיָה, וְכֵן שֶׁכָּל הָאֲוִירָה וְהָרוּחַ וְהַתַּלְמוּד־תּוֹרָה יִהְיֶה עַל־פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁמְּדַבְּרִים רַק מִמֶּנּוּ זַ״ל, וְהַיְלָדִים בְּקִיאִים בְּקִיאוּת עֲצוּמָה בְּ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, זֶה מַמָּשׁ לְהַפְלִיא, פְּלָאֵי פְּלָאִים.

אוֹדוֹת הַחוּגִים, תַּעֲשֶׂה כְּפִי דַּעְתְּךָ, רַק לָקַחַת אֲנָשִׁים רְצִינִיִּים כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ וְכוּ׳, לֹא שֶׁהַיּוֹם יִרְצֶה וּלְמָחָר יִתְחָרֵט... בְּחִנּוּךְ לֹא יָכוֹל לִהְיוֹת דָּבָר כָּזֶה, צְרִיכִים לְהַתְחִיל וְלִגְמֹר.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וּמָתַי שֶׁיֵּשׁ לְךָ רַק אֵיזֶה כֶּסֶף מְיֻתָּר, תְּחַלְּקֵם בֵּין הַמְלַמְּדִים, כִּי הָעֲנִיּוּת וְהַדַּחֲקוּת מַעֲבִירִים אוֹתָם עַל דַּעְתָּם, וְקָשֶׁה לָהֶם לְצַמְצֵם לִלְמֹד עִם הַיְלָדִים,

וּכְשֶׁרַק נוֹתְנִים לָהֶם אֵיזוֹ הַרְחָבָה, נִתְרַחֶבֶת גַּם הַדַּעַת. וּכְעֵין שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי תְּרוּמוֹת, פֶּרֶק ח׳, הֲלָכָה ד׳): לִיבָּא בְּכִיסָּא תַּלְיָא, וּלְדַעְתִּי, זוֹ הַשְׁקָעָה הֵכִי טוֹבָה — לְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד וּלְאַמֵּץ אֶת הַמְּלַמְּדִים, כִּי זוֹ עֲבוֹדָה הֵכִי קָשָׁה, וּמִי עוֹד מֵבִין עֲבוֹדַת מְלַמֵּד כְּמוֹ מְלַמֵּד בְּעַצְמוֹ, שֶׁהָיָה פַּעַם מְלַמֵּד.

פֹּה אֲנִי מְצָרֵף מִכְתָּב שֶׁכָּתַבְתִּי הַמְּלָצָה בַּעֲבוּרְךָ לְהָרַב ... שְׁלִיטָ״א, וַאֲנִי מְקַוֶּה שֶׁיִּתֵּן לְךָ כְּתָב, עֲבַרְתִּי עַל הַהֲלָכוֹת שֶׁל חֻפָּה וְקִדּוּשִׁין שֶׁכָּתַבְתָּ, וְזֶה מַמָּשׁ לְהַפְלִיא (אַגַּב זֶה נִשְׁאַר בְּחֶדֶר הַסְּפָרִים שֶׁלִּי).

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד, וְנִזְכֶּה לְחַנֵּךְ אֶת בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתעח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ״ה שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה לָוִיתִי חָמֵשׁ־מֵאוֹת דּוֹלָר מִ... וְזֶה נִמְצָא אֵצֶל ... וְתַעֲשֶׂה אֵיזוֹ דֶּרֶךְ שֶׁיָּבוֹא אֵלֶיךָ, וּתְשַׁלֵּם לְ... וַאֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּשֶׁאַצָּא מִזֶּה הָעוֹלָם, שֶׁיִּהְיוּ יָדַי נְקִיּוֹת לְגַמְרֵי, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּיָדַי אֲפִלּוּ פְּרוּטָה אַחַת שֶׁאֵינָהּ שַׁיֶּכֶת אֵלַי, וַאֲנִי מְאֹד מְאֹד מְאֻכְזָב מֵאָדָם כָּזֶה, שֶׁבִּשְׁבִיל סְכוּם פָּעוּט יַחֲשֹׁד וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַל־כָּל־פָּנִים אַתָּה תִּרְאֶה לְשַׁלֵּם לוֹ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבְּקָרוֹב נְקַבֵּל כְּבָר אֶת הָרְשָׁיוֹן, וְנִפָּטֵר מֵהַצָּרָה הַזֹּאת, וְשַׁלֵּם יְשַׁלֵּם הַמַּבְעִיר אֶת הַבְּעֵרָה, אַל תַּחֲשֹׁב שֶׁהָעוֹלָם הֶפְקֵר, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים אֶת הַחֶשְׁבּוֹנוֹת שֶׁל

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, לָמָּה מִתְעַכֵּב וְכוּ׳, אַךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַאֲרִיךְ אַפּוֹ, וּלְבַסּוֹף גָּבֵי דִּילֵיהּ.

דִּבַּרְתִּי עִם ... וְאָמְרָה, שֶׁמָּחָר תַּפְקִיד בְּחֶשְׁבּוֹנְךָ אֶת הַשִּׁלְשֶׁת אֲלָפִים שֶׁקֶל, וּתְשַׁלֵּם לִ... בִּשְׁבִיל הָאַסְפָלְט, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁלֹּא יֵצֵא עָלֵינוּ אַף פַּעַם שֵׁם רַע, וְנִזְכֶּה לְשֶׁפַע עָצוּם, שֶׁלֹּא נִצְטָרֵךְ לִידֵי מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם.

אוֹדוֹת הַמִּקְלָט, לְדַעְתִּי, רְאֵה לְהִתְאַמֵּץ שֶׁיִּפְתְּחוּ אֶת זֶה כְּבָר בְּיוֹם רִאשׁוֹן, וּצְרִיכִים חָכְמָה עֲצוּמָה, כִּי אִם ... יָבִין, שֶׁרוֹצִים לִדְחוֹת אוֹתוֹ מִכָּל וָכֹל, הוּא יָכוֹל לְהַחְזִיר אֶת זֶה לְ... וְאָז לֹא יִהְיֶה לְאַף אֶחָד כְּלוּם מִזֶּה, וְלָכֵן רְאֵה תֵּכֶף־וּמִיָּד בְּיוֹם רִאשׁוֹן לִפְתֹּחַ אֶת זֶה, וּכְבָר לְהַתְחִיל לַעֲשׂוֹת אֶת הַחוּגִים.

אוֹדוֹת הַמּוֹעֵצָה וְכוּ׳, עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וַאֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים מַה וּמִי וְאֵימַת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹחֵז מַקֵּל עָלֵינוּ שֶׁהוּא הַמּוֹעֵצָה וְכוּ׳, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְבָרֵחַ אֶל מִי שֶׁמַּחֲזִיק אֶת הַמַּקֵּל, וְלִפְחֹד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לִירֹא וְלִפְחֹד מֵהַמַּקֵּל... אַתָּה תִּרְאֶה לְהַמְשִׁיךְ לִכְתֹּב, וְאַל תִּירָא וְאַל תֵּחַת מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאִם נִהְיֶה חֲזָקִים בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, נַצְלִיחַ דַּרְכֵּנוּ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתעט.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ״ה שְׁבָט ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּבִיבְנְאֶל ״עִיר בְּרֶסְלֶב״, הַוַּיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רמח), שֶׁסִּפּוּרֵי

מַעֲשִׂיּוֹת מְצַדִּיקִים זֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד. כִּי עַל־יְדֵי שֶׁמְּסַפְּרִים אֶת הַסִּפּוּר מֵהַצַּדִּיק וּמִגְדֻלָּתוֹ, בָּזֶה נִתְלַהֵב גַּם לִבּוֹ לַעֲשׂוֹת כְּמוֹתוֹ. וְסִפֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁגַּם הוּא הִתְלַהֵב בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּשֶׁהָיָה בְּגִיל חָמֵשׁ, רַק עַל־יְדֵי שֶׁשָּׁמַע הַרְבֵּה סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת; כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה גָּר בְּמֶעזְ׳בּוּז׳, בַּדִּירָה שֶׁל הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, שֶׁשָּׁם נוֹלַד וְגָדַל, וְלָכֵן כָּל תַּלְמִידֵי הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב זי״ע וְהַמַּגִּיד, כְּשֶׁבָּאוּ אֶל הַצִּיּוּן בְּמֶעזְ׳בּוּז׳, הִתְאַכְסְנוּ בְּבֵית הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב זי״ע, וְהִתְפַּלְּלוּ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת שֶׁהָיָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְדִבְּרוּ מִתּוֹרוֹת הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב זי״ע וּמֵהַסִּפּוּרִים שֶׁעָבְרוּ עָלָיו. וְרַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה יֶלֶד פָּעוּט, וְזֶה הִלְהִיבוֹ לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן זֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד לְסַפֵּר הַרְבֵּה סִפּוּרִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, כְּדֵי שֶׁיִּתְלַהֵב לִבֵּנוּ לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאָמַר פַּעַם רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁגַּם מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִהְיוּ הַרְבֵּה סִפּוּרִים לְסַפֵּר. וּבֶאֱמֶת, מִכָּל תַּלְמִיד וְתַלְמִיד מִתַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ״ל הָיוּ לְאֵין סֵפֶר סִפּוּרִים, אֵיךְ שֶׁזָּכוּ לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, אֵיךְ זָכוּ לְצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֵיךְ זָכוּ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ; כִּי כָּל תַּלְמִיד מִתַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲפִלּוּ מֵאַנְשֵׁי מַשָּׂא־מַתָּן, שֶׁעָסְקוּ בְּעִנְיְנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, הָיוּ אֲנָשִׁים קְדוֹשִׁים מְאֹד, וְכֵן הָיוּ מִתַּלְמִידֵי מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל עוֹבְדֵי ה׳ שֶׁלֹּא עָסְקוּ בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, רַק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, וְגַם הָיוּ לוֹ תַּלְמִידִים שֶׁעָסְקוּ בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, אֲבָל זָכוּ אַחַר־כָּךְ עַל־יְדֵי מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל לְהַגִּיעַ לְמַדְרֵגוֹת רָמוֹת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְכֵן הָלַךְ מִדּוֹר דּוֹר — תַּלְמִידֵי ר׳ נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶער זַ״ל, כָּל אֵלּוּ שֶׁצִּיְּתוּ אוֹתוֹ — לֹא הִפְסִידוּ, וְכֵן תַּלְמִידֵי ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן זַ״ל שֶׁצִּיְּתוּ אוֹתוֹ — לֹא הִפְסִידוּ, עַד דּוֹרוֹתֵינוּ אֵלּוּ. מִי שֶׁאֵינֶנּוּ בַּטְלָן וְלוֹקֵחַ אֶת הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת, הוּא מַצְלִיחַ מְאֹד, וְאַף שֶׁעוֹסֵק בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה בְּפַרְנָסָה — אֵינֶנּוּ מַפְסִיד.

וְהַכְּלָל הַזֶּה אֲנִי רוֹצֶה לְהַעֲבִיר לָכֶם שֶׁתִּזְכְּרוּהוּ הֵיטֵב: מִי שֶׁבַּטְלָן בְּגַשְׁמִיּוּת — הוּא בַּטְלָן בְּרוּחָנִיּוּת, וּמִי שֶׁאֵינוֹ בַּטְלָן בְּגַשְׁמִיּוּת — אֵינֶנּוּ בַּטְלָן בְּרוּחָנִיּוּת; הַיְנוּ כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן נא): גַּם בִּתְמִימוּת אָסוּר לִהְיוֹת שׁוֹטֶה; תְּמִימוּת זוֹ

מַדְרֵגָה גְּבוֹהָה מְאֹד, וְאֵין לְמַעְלָה הֵימֶנָּה, עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁאָמַר מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל קֹדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ: לְהַגִּיד שֶׁלֹּא לָמַדְתִּי מַסְפִּיק — אֵינֶנִּי יָכוֹל, כִּי שָׁמַרְתִּי עַל הַזְּמַן, לְהַגִּיד שֶׁלֹּא הִתְפַּלַּלְתִּי וְהִתְבּוֹדַדְתִּי מַסְפִּיק — אֵינֶנִּי יָכוֹל, כִּי שָׁמַרְתִּי עַל הַזְּמַן, אֲבָל מִי יוֹדֵעַ, קַבָּל וְהִתְלוֹנֵן, אִם יָצָאתִי יְדֵי חוֹבַת הַתְּמִימוּת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי הָיְתָה עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ. וּבִכְלָל — כָּל הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל זֶה עִנְיַן שֶׁל תְּמִימוּת, כִּי כָּל עִנְיַן רַבֵּנוּ זַ״ל זֶה תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה, תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, וְהַהֶכְרֵחַ לָזֶה תְּמִימוּת; כִּי מִי שֶׁחָכָם בְּעֵינָיו, לֹא יָכוֹל לְקַיֵּם הִתְבּוֹדְדוּת, כִּי חוֹשֵׁב: ״מִי שׁוֹמֵעַ אוֹתִי?! וְכִי תִּהְיֶה לִי יְשׁוּעָה״ וְכוּ׳?! אֲשֶׁר זֶה נִקְרָא חָכְמוֹת. שְׁלֵמוּת הַהִתְקָרְבוּת הַיְנוּ — אִם רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר לְהִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה, צָרִיךְ לְקַיֵּם אֶת זֹאת בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת. אֲבָל רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר: גַּם בִּתְמִימוּת אָסוּר לִהְיוֹת שׁוֹטֶה; הַיְנוּ אַף שֶׁמִּדַּת הַתְּמִימוּת הִיא הַמַּדְרֵגָה הָעֶלְיוֹנָה בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״תָּמִים תִּהְיֶה עִם הֲוָיָ״ה אֱלֹקֶיךָ״, וְאוֹמֵר עַל זֶה רַשִׁ״י: ׳הִתְהַלֵּךְ עִמּוֹ בִּתְמִימוּת וְלֹא תַּחֲקֹר אַחַר עֲתִידוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה עִמּוֹ וּלְחֶלְקוֹ׳ — זוֹ מִדַּת הַתְּמִימוּת, אַל תַּחֲקֹר אַחַר עָתִיד, וְאַל תִּדְאַג: ״מַה יִּהְיֶה?!״ וְ״אֵיךְ יִהְיֶה?!״ וְאָז אַתָּה בַּחֵלֶק שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. אֲבָל גַּם בִּתְמִימוּת אָסוּר לִהְיוֹת שׁוֹטֶה, הַיְנוּ אֲנִי צָרִיךְ לִהְיוֹת מֵבִין עִנְיָן. וְנִפְרָט כַּמָּה דִּגְמָאוֹת.

א. הִתְבּוֹדְדוּת הִיא מַעֲלָה עֶלְיוֹנָה מֵהַכֹּל, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כה), וְאֵין עוֹד מַדְרֵגָה גְּבוֹהָה מִזּוֹ, וְלָכֵן צְרִיכִים לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ מֵהָרֵגַע שֶׁקָּמִים עַד שֶׁהוֹלְכִים לִישֹׁן לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבְוַדַּאי אֵין עוֹד דָּבָר יוֹתֵר חָשׁוּב מִלְּהַכָּנֵס בְּתוֹךְ יַעַר, שֶׁלֹּא רוֹאִים וְלֹא שׁוֹמְעִים בֶּן־אָדָם, וּלְהִתְבּוֹדֵד שָׁם, אוֹ אֵין לְמַעְלָה מֵאֲשֶׁר לְהַכָּנֵס לְשָׂדֶה, וּלְהִתְיַשֵּׁב עַל סֶלַע וּלְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲבָל מָה אֶעֱשֶׂה, שֶׁאֵין לִי עַכְשָׁו יַעַר וְשָׂדֶה, אוֹ אֲנִי עַכְשָׁו עָסוּק, אוֹ שֶׁנִּשְׁאַרְתִּי בַּבַּיִת לְהַשְׁגִּיחַ עַל הַיְלָדִים, אוֹ אֲנִי הוֹלֵךְ עַתָּה בַּדֶּרֶךְ לְעִנְיָנִים גַּשְׁמִיִּים אוֹ רוּחָנִיִּים, לְבֵית־הַכְּנֶסֶת אוֹ לַמִּקְוֶה אוֹ לְעִנְיְנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, פֹּה צְרִיכִים לִהְיוֹת חָכָם וּלְנַצֵּל כָּל דַּקָּה לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְאַל תֹּאמַר: ״לֹא אוּכַל לְהִתְבּוֹדֵד

בַּבַּיִת אוֹ בַּדֶּרֶךְ, כִּי עִקַּר הַשְׁלֵמוּת הוּא לְהַכְנִס לְיַעַר, וְלֹא לִרְאוֹת שׁוּם בְּרִיָּה, וְשָׁם לִשְׁפֹּךְ אֶת הַלֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ״. הֵן אֱמֶת שֶׁזּוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת הַתְּמִימוּת שֶׁלָּנוּ — לְהַכְנִס לַיַּעַר וְכַדּוֹמֶה, אֲבָל בַּמְּצִיאוּת אֵין לִי עַכְשָׁו יַעַר, וְאֵינִי יָכוֹל לֵילֵךְ לַשָּׂדֶה אוֹ לָהָר בְּרֶגַע זֶה, מֵאֵיזוֹ סִבָּה שֶׁלֹּא תִּהְיֶה, כִּי יֵשׁ שָׁם רוֹצְחִים, מְנִיעוֹת וְכוּ׳, אֶלָּא אֲנִי עַכְשָׁו פֹּה בַּבַּיִת עִם הַיְלָדִים — זוֹ עֲבֻדָּה! וְאֵינֶנִּי יָכוֹל לְהִתְפַּנּוֹת לֵילֵךְ לְאֵיזֶה מָקוֹם פָּנוּי מִבְּנֵי־אָדָם רַק בְּיוֹם חֲמִישִׁי, וַעֲתָּה יוֹם רִאשׁוֹן, אָז מִיּוֹם רִאשׁוֹן עַד חֲמִישִׁי לֹא אֶתְבּוֹדֵד?! זֶה כְּבָר ׳חָכְמוֹת׳. הֵכְפֵּל הַדָּבָר — הַתְּמִימוּת בִּשְׁלֵמוּת הִיא לְהִתְבּוֹדֵד בַּיַּעַר, אֲבָל אִם אֵינְךָ יָכוֹל, אַל תִּהְיֶה שׁוֹטֶה, כִּי גַּם בִּתְמִימוּת אָסוּר לִהְיוֹת שׁוֹטֶה, וְתַתְחִיל עַכְשָׁו לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר זוֹ הַצְלָחָה נִצְחִית שֶׁאֵין כְּמוֹתָהּ. אַתָּה יוֹצֵא לְבַחוּץ, תַּנִּיחַ יָדְךָ עַל הַמְּזוּזָה וּתְבַקְּשׁוֹ יִתְבָּרַךְ: ״הִנֵּה אֲנִי יוֹצֵא מֵהַבַּיִת, יְהִי רָצוֹן שֶׁמַּלְאָכֶי שְׁמִירָה יִשְׁמְרוּ עָלַי וְאֶחֱזֹר בְּשָׁלוֹם״, שׁוֹמְעִים כַּיּוֹם פְּגוּעִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, שֶׁאָדָם לֹא תֵּאֵר וְלֹא שֵׁעֵר כְּלָל, אֲזַי צָרִיךְ לְהִתְבּוֹדֵד וּלְבַקְּשׁוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל רֶגַע וָרֶגַע, וְזֶה נִקְרָא חָכָם; מֵחַד גִּיסָא אֲנִי תָּמִים, כִּי אֲנִי מִתְבּוֹדֵד אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמֵאִידָךְ גִּיסָא, אֲנִי חָכָם, כִּי אֲנִי מְנַצֵּל כָּל רֶגַע לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְכָךְ גַּם אָדָם תָּמִיד שָׂמֵחַ וּמְרֻצֶּה, וְאֵינוֹ מַקְפִּיד וּמִתְלוֹנֵן, אִם נִשְׁאָר בַּבַּיִת לִשְׁמֹר עַל הַיְלָדִים וְכַדּוֹמֶה, בִּמְקוֹם לִכְעֹס וּלְהַקְפִּיד, לָמָּה הָאִשָּׁה הוֹתִירָה אוֹתוֹ וְיָצְאָה לִקְנִיּוֹת וְכוּ׳, הוּא מָלֵא שִׂמְחָה, שֶׁגַּם מִזְדַּמֵּן לוֹ לַעֲזֹר לָהּ, וְגַם זוֹכֶה לְהִתְבּוֹדֵד. וְכֵן הוּא בְּכָל דָּבָר וְדָבָר. וְזוֹ הַשְׁלֵמוּת — לְקַשֵּׁר חָכְמָה עִם תְּמִימוּת. מַה שֶּׁאֵין כֵּן תְּמִימוּת עִם טִפְּשׁוּת, אֵין לָזֶה שׁוּם טַעַם וָשֶׂכֶל, כִּי גַּם בִּתְמִימוּת אָסוּר לִהְיוֹת שׁוֹטֶה.

רַבֵּנוּ זַ״ל כְּשֶׁנִּכְנַס לָגוּר בָּעִיר בְּרֶסְלֶב בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה, שָׁאַל אֶת אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: הַאִם יֵשׁ פֹּה מָקוֹם לְהִתְבּוֹדֵד? וְעָנָה זֶה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: יֵשׁ פֹּה מָקוֹם חוּץ לָעִיר, מָקוֹם נִפְלָא, כְּעֵין מְעָרָה בְּתוֹךְ הַר, וְתֵכֶף כְּשֶׁנִּכְנָסִים שָׁם אֵין אִישׁ רוֹאֶה, וְאֶפְשָׁר לִצְעֹק הַרְבֵּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. וְעָנָה לוֹ רַבֵּנוּ זַ״ל: הַרְאֵה נָא לִי הֵיכָן זֶה. וְהַהוּא עָנָה לְרַבֵּנוּ זַ״ל: זֶה מְעַט רָחוֹק וְכוּ׳. וְעָנָה רַבֵּנוּ זַ״ל: כַּמָּה רָחוֹק מֵהַלֵּב

לַפֶּה וּמֵהַפֶּה לַלֵּב?! מַתְחִילִים כְּבָר לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַד שֶׁנַּגִּיעַ לְשָׁם. וּמָה רַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה לְרַמֵּז לָנוּ עִם הַדִּבּוּר הַזֶּה? שֶׁאֵין דָּבָר כָּזֶה רָחוֹק, קְנֵה הַמִּדָּה לְ׳רָחוֹק׳ זֶה מֵהַפֶּה לַלֵּב וּמֵהַלֵּב לַפֶּה. וְכַמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לד), שֶׁצְּרִיכִים לְקַשֵּׁר אֶת הַפֶּה לַלֵּב וְאֶת הַלֵּב לַפֶּה לַנְּקֻדָּה הַשַּׁיֶּכֶת בָּעֵת הַזֹּאת. עַתָּה הַהֶכְרֵחַ לִי לְהַשְׁגִּיחַ עַל הַיְלָדִים — זוֹ עֲבוֹדָה, אָז עָלַי לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲנִי צָרִיךְ לַעֲרֹךְ קְנִיּוֹת — בַּדֶּרֶךְ אֲדַבֵּר לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עָלַי לֵילֵךְ לַמְּקוֹם, אָזַי בַּדֶּרֶךְ אֲדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אֵין מֻשָּׂג שֶׁל בִּטּוּל זְמַן, אֶלָּא צְרִיכִים חָכְמָה וּתְמִימוּת בְּצַוָּתָא.

ב. לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. בְּוַדַּאי אֵין לְמַעְלָה מֵאֲשֶׁר לִלְמֹד עִם כָּל הַמְפָרְשִׁים, אֲבָל מַה אֶעֱשֶׂה, שֶׁלְּצַעֲרִי הָרַב, פָּגַמְתִּי, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֲנִי הֲכִי מְלֻכְלָךְ וּמְזֹהָם, וְעַל־כֵּן מֹחִי אֵינוֹ פָּתוּחַ דַּיּוֹ, וְאֵינֶנִּי מֵבִין פְּשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים. וּמָה עוֹשִׂים רֹב בְּנֵי־אָדָם? מֵחֲמַת שֶׁאֵינָם מְבִינִים, סוֹגְרִים אֶת הַחֻמָּשׁ, אֶת הַמִּשְׁנָיוֹת, אֶת הַגְּמָרָא וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאֵינָם עוֹבְרִים עַל הַסִּדְרָא כָּל הַשָּׁנָה. אוֹ יֵשׁ לָאָדָם מְנִיעוֹת אֲחֵרוֹת — אֵין לוֹ פְּנַאי וְכוּ׳, אָז אֵינוֹ זוֹכֶה לִלְמֹד תּוֹרָה. וְכֵן לְגַבֵּי מִשְׁנָיוֹת, אָדָם חוֹשֵׁב: ״אֵינֶנִּי מֵבִין אֶת הַלִּמּוּד, הָרֹאשׁ שֶׁלִּי אֵינֶנּוּ פָּתוּחַ״, אָזַי אַף פַּעַם אֵינֶנּוּ פּוֹתֵחַ מִשְׁנָיוֹת. אוֹ אֶחָד בָּא וְאוֹמֵר לוֹ: ״מִשְׁנָיוֹת זֶה בִּשְׁבִיל זְקֵנִים וְלֹא בִּשְׁבִילְךָ״, וְכָךְ יְכוֹלִים לַעֲבֹר לוֹ שִׁבְעִים שָׁנָה בְּלֹא שֶׁלָּמַד מִשְׁנָיוֹת.

פַּעַם בָּא אֵלַי זָקֵן אֶחָד, שֶׁהָיָה כְּבֶן שִׁבְעִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים וּבִקַּשְׁתִּי הָלַךְ, וְדִבַּרְתִּי עִמּוֹ מִסֵּדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד, וּבְמַהֲלַךְ הַשִּׂיחָה שָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ: הַאִם סִיַּמְתָּ פַּעַם שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה? וְאָמַר: מָה אַתֶּם מְדַבְּרִים?! לָמַדְתִּי קְצָת קָדָשִׁים, קְצָת זְרָעִים, וְתוּ לֹא. וְהִתְבּוֹנַנְתִּי בּוֹ בְּעֵין שֶׁל רַחֲמָנוּת, הֵיתָכֵן?! זָקֵן קָרוֹב לִשְׁמוֹנִים שָׁנָה, וְאַף פַּעַם בַּחַיִּים לֹא סִיֵּם שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה?! אָז רָאִיתִי לְהֵיכָן אָדָם יָכוֹל לְהַגִּיעַ עִם ה׳חָכְמוֹת׳ שֶׁלּוֹ.

אֲבָל מִי שֶׁהוּא תָּמִים, יוֹדֵעַ חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, כְּמוֹ שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין בְּלִי חָכְמוֹת, אֲנִי כֵּן מֵבִין אֶת הַכַּוָּנוֹת אוֹ אֵינֶנִּי מֵבִין, כָּךְ אֲנִי צָרִיךְ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם חֻמָּשׁ וְרַשִׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם, מַה שֶּׁאֲנִי מֵבִין מוּטָב, וּמַה שֶּׁלֹּא גַּם טוֹב, כְּדֵי שֶׁבְּסוֹף הַשָּׁבוּעַ אֶזְכֶּה לְסַיֵּם שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם. וְאַף שֶׁהָאָר״י זַ״ל אָמַר לְסַיֵּם בְּעֶרֶב שַׁבָּת, אֲבָל יְמֵי הַחֹרֶף קְצָרִים מְאֹד, וְאִם יַשְׁאִיר אָדָם לְעֶרֶב שַׁבָּת — לֹא יַסְפִּיק כְּלָל, וְאַל יַחֲשֹׁב — ״אַשְׁלִים בַּלַּיְלָה״, כִּי בַּלַּיְלָה יִפֹּל בְּשִׁנָּה, וּבַבֹּקֶר — לֹא יַסְפִּיק וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַד שֶׁיַּחֲלֹף הַשָּׁבוּעַ בְּלִי שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, אֲשֶׁר לְפִי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יט), זֶה מְאֹד מְאֹד נָחוּץ לְתַקֵּן הַבְּרִית; וְעַל־כֵּן הֵן אֱמֶת, שֶׁאוֹמֵר מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל בִּתְפִלָּה י״ט: ״זַכֵּנִי לַעֲבֹר אֶת הַסִּדְרָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת״, אֲבָל עָלֵינוּ לִזְכֹּר אֶת הַכָּתוּב בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (סִימָן רפה, סָעִיף ג׳): מִיּוֹם רִאשׁוֹן וָאֵילָךְ נִקְרָא עִם הַצִּבּוּר, וְאוֹמֵר הַמִּשְׁנָה בְּרוּרָה, שֶׁכָּךְ נָהַג הַגְּרַ״א. וּבִדְבָרִים כָּאֵלּוּ יְכוֹלִים לִסְמֹךְ עַל הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְלֹא לֵילֵךְ לְפִי הָאָר״י זַ״ל; כִּי צְרִיכִים לְהִתְבּוֹנֵן בַּמְּצִיאוּת, אִם נִחַכֶּה עַד יוֹם שִׁשִּׁי, אַף פַּעַם לֹא נִזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת הַסִּדְרָא שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, וְזֶה נִקְרָא תְּמִימוּת וְחָכְמָה. אֲנִי גַּם חָכָם — אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁצְּרִיכִים לְסַיֵּם שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, אֲבָל אִם אֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת תָּמִים וְשׁוֹטֶה, אָז אַף פַּעַם לֹא אֶזְכֶּה לְסַיֵּם. וְזוֹ דֻּגְמָא אַחַת בִּלְבָד.

אַף כְּמוֹ־כֵן לְגַבֵּי מִשְׁנָיוֹת, אִם אָדָם מַרְגִּיל עַצְמוֹ לִגְרֹס פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת וְעוֹד פֶּרֶק וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאַט אַט לוֹמֵד בַּרְטְנוּרָא אוֹ שְׂאָר מְפָרְשִׁים וְכוּ׳ וְכוּ׳, בֵּין כָּךְ זָכָה לְסַיֵּם מַסֶּכֶת, וְאַחַר־כָּךְ עוֹד וְעוֹד מַסֶּכְתָּא, עַד שֶׁזָּכָה שֶׁבְּמֶשֶׁךְ זְמַן קָצָר לְסַיֵּם שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, וּמַתְחִיל שׁוּב. כְּמוֹ־כֵן עִם לִמּוּד גְּמָרָא, בְּוַדַּאי אֵין לְמַעְלָה מִלִּמּוּד גְּמָרָא בְּעִיּוּן, רַשִׁ״י וְתוֹסְפוֹת וּמַהַרְשָׁ״א, אֲבָל מָה אֶעֱשֶׂה שֶׁאֲנִי פָּגוּם בְּמֹחִי, וְאֵינֶנִּי מֵבִין אֶת הַלִּמּוּד, הַאִם אֲנִי פָּטוּר מִלִּמּוּד גְּמָרָא?! הֲלֹא לִמּוּד גְּמָרָא הוּא הַלִּמּוּד הַנָּחוּץ בְּיוֹתֵר! רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ריד) תַּלְמוּ״ד גִּימַטְרִיָּה הַקְלָפָּה לילי״ת. וּכְדֵי לִשְׁבֹּר אֶת הַקְלִפָּה שֶׁל נְאוּף מֻכְרָחִים לִלְמֹד הַרְבֵּה גְּמָרָא. וְכֵן אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ה׳), אֲשֶׁר כְּדֵי לְהִנָּצֵל מִמִּקְרֵה לַיְלָה,

צְרִיכִים לוֹמַר תִּקּוּן קְשׁוּר הַמֻּרְכָּבָה: "בְּשֵׁם הֲוָיָ"ה אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל מִימִינִי מִיכָאֵל וּמִשְּׂמֹאלִי גַּבְרִיאֵל וּמִלְפָנַי אוֹרִיאֵל וּמֵאֲחוֹרַי רְפָאֵל וְעַל רֹאשִׁי שְׁכִינַת אֵל", בָּזֶה שֶׁאָדָם לוֹמֵד גְּמָרָא, הוּא מְקַשֵּׁר אֶת הַמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה. גְּמָרָ"א רָאשֵׁי תֵּבוֹת: גַּ'בְרִיאֵל, מ'יכָאֵל, רְ'פָאֵל, א'וֹרִיאֵל. וְכֵן לְגַבֵּי לִמּוּד מִדְרָשׁ מִפָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, אַף שֶׁאֵין מְבִינִים הַכֹּל — צָרִיךְ לִלְמֹד. וְכָךְ יֵשׁ לָאָדָם בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, אֲשֶׁר מוּבָא מֵהָאַרְ"י זַ"ל שֶׁזֶּה נֶגֶד הַד' עוֹלָמוֹת: עֲשִׂיָּה, בְּרִיאָה, יְצִירָה, אֲצִילוּת; כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשָּׁה מֵעֲשִׂיָּה, כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לִלְמֹד מִשְׁנָיוֹת, מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשָּׁה מִיצִירָה, כְּשֶׁאָדָם לוֹמֵד גְּמָרָא, מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשָּׁה מִבְּרִיאָה, כְּשֶׁאָדָם לוֹמֵד מִדְרָשׁ, מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשָּׁה מֵאֲצִילוּת. וּמִלְּבַד זֹאת צְרִיכִים לִלְמֹד שֻׁלְחָן עָרוּךְ. אִם אָדָם הוֹלֵךְ בְּתָמִימוּת, וּמְקַיֵּם אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, כַּמּוּבָא (שִׂיחוֹת־הָרַ"ן, סִימָן עו), וְלוֹמֵד כְּפִי סֵדֶר־הַדֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, אֲזַי זוֹכֶה בִּזְמַן קָצָר לְכָל הַבְּרָכוֹת. וְכָתוּב בַּמִּדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה סו, סִימָן ג'): "וְיִתֶּן לְךָ אֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ", זוֹ הָיְתָה הַבְּרָכָה שֶׁל יִצְחָק שֶׁבֵּרַךְ אֶת יַעֲקֹב, "מִטַּל הַשָּׁמַיִם" — מִקְרָא, "וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ" — מִשְׁנָה, "וְרֹב דָּגָן" — גְּמָרָא, "וְתִירוֹשׁ" — אַגָּדָה. וְלָמַדְתִּי רֶמֶז "וְרֹב דָּגָן" — שֶׁגְּמָרָא צְרִיכִים לִלְמֹד יוֹתֵר מֵהַכֹּל. וְהִנֵּה אָדָם אוֹמֵר: "מַחְ אֵינֶנּוּ צָלוּל, פָּגַמְתִּי כָּל־כָּךְ, שֶׁאֵינֶנִּי מֵבִין אֶת הַלִּמּוּד, וְכִי אֲנִי פָּטוּר מִזֶּה?" לָאו. אִם אָדָם לוֹקֵחַ עֲצוֹת רַבֵּנוּ זַ"ל שֶׁאָמַר אֲפִלּוּ לִגְרֹס, וְכֵן אוֹמֶרֶת הַגְּמָרָא (עֲבוֹדָה זָרָה יט): לְגְמֹר אִינְשׁ וְהָדָר לְסִבּוֹר, וְאַף־עַל־גַּב דְּלָא יָדַע מַאי קָאָמַר, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קיט, כ): "גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה"; מִצַּד אֶחָד — אֲנִי תָּמִים, אֵין אִכְפַּת לִי מֵאַף אֶחָד, כָּךְ כָּתוּב בַּגְּמָרָא, כָּךְ אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל — זֶהוּ זֶה! אֲבָל אֲנִי גַּם חָכָם, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאִם 'אֶגְנַב' בְּכָל יוֹם זְמַן, וְאֶלְמַד חֲמֵשׁ וְרַשׁ"י עִם הַתַּרְגּוּם, אֶלְמַד מִשְׁנָיוֹת, אֶלְמַד גְּמָרָא וּמִדְרָשׁ, אֶלְמַד שֻׁלְחָן עָרוּךְ, הֵיכָן שֶׁאֵלֶךְ יִהְיֶה אִתִּי — אוֹ חֲמֵשׁ, אוֹ מִשְׁנָיוֹת, אוֹ גְּמָרָא, אוֹ מִדְרָשׁ, אֶזְכֶּה לְטַיֵּל וְלִהְיוֹת בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. וְכָךְ הִתְנַהֲגוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַסּוֹחֲרִים, שֶׁהָיָה מַנָּח עַל שֻׁלְחָנָם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, אֵימָתַי שֶׁהָיָה לָהֶם זְמַן פָּנוּי

גָּרְסוּ וְגָרְסוּ, זֶה נִקְרָא תְּמִימוּת עִם חָכְמוֹת, אֲבָל מִי שֶׁהוּא בַּטְלָן וְשׁוֹטֶה, נוֹתָר בַּחוּץ וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ!

ג. שִׂמְחָה. רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כד): מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וּלְהִתְגַּבֵּר לְהַרְחִיק אֶת הָעַצְבוּת בְּכָל כֹּחוֹ. טִבְעוֹ שֶׁל אָדָם שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחַר הָעַצְבוּת, עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאִתָּנוּ מַשְׁבִּרִים וְגַלִּים, לָמָּה נַטָּעָה עַצְמֵנוּ, אֵין אָדָם בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עָלָיו אֵיזֶה מַשְׁבֵּר — זֶה מֵעַצְמוֹ, זֶה מִילָדָיו, זֶה מִקְרוֹבִים וּמִמִּשְׁפָּחָה, זֶה יֵשׁ לוֹ צַעַר וְעָגְמַת נֶפֶשׁ, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל: יִתְגַּבֵּר לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה וּלְהַרְחִיק הָעַצְבוּת בְּכָל כֹּחוֹ. תְּמִימוּת — כִּי כָּךְ אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל. חָכְמָה — אֶעֱשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת לְהַרְחִיק הָעַצְבוּת. וְהִנֵּה פִּתְאֹם בָּא הַיֵּצֶר הָרָע, וְאוֹמֵר לִי: ״אָסוּר לִשְׂמֹעַ כְּלֵי זֶמֶר, זֶה חֶרְבַּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וּצְרִיכִים לִהְיוֹת שָׁבוּר״ וְכוּ׳, זֶה כְּבָר שׁוֹטֶה. כִּי אֲנִי יָכוֹל לָבוֹא לְדִכָּאוֹן וְיֵאוּשׁ כָּזֶה, עַד שֶׁאַגִּיעַ לְהִתְאַבְּדוּת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כִּי מִי שֶׁנִּכְנַס בְּדִכָּאוֹן פְּנִימִי וּמְיֹאָשׁ מֵחַיָּיו, יָכוֹל לְאַבֵּד עַצְמוֹ לָדַעַת, וְהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה נֶאֱמַר עָלֶיהָ: ״וְחַי בָּהֶם״ — וְלֹא שֶׁיָּמוּת בָּהֶם (יוֹמָא פה:), וְאִם רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר: מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, אָז אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ מְאוּמָה, עָלַי לִרְקֹד וְלִשְׂמֹחַ וּלְחַזֵּק אֶת עַצְמִי וְאֶת אֲחֵרִים, וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: אִם אַתֶּם תִּהְיוּ בְּשִׂמְחָה, תִּהְיֶה טוֹבָה גְּדוֹלָה לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. הֲרֵי לָכֶם עוֹד דֻּגְמָא מַהִי חָכְמָה וּמַהִי תְּמִימוּת, אֲשֶׁר צָרִיךְ אֶת שְׁנֵיהֶם בְּיַחַד, וְזוֹ הַמַּדְרֵגָה הֲכִי עֶלְיוֹנָה. אֲבָל גַּם בִּתְמִימוּת אָסוּר לִהְיוֹת שׁוֹטֶה. וְיֵשׁ עוֹד לְאֵין סֵפֶר דֻּגְמָאוֹת, וְשׁוּב הַכְּלָל חוֹזֵר עַל עַצְמוֹ — מִי שֶׁבַּטְלָן בְּגַשְׁמִיּוּת — בַּטְלָן בְּרוּחָנִיּוּת, וּמִי שֶׁבַּטְלָן בְּרוּחָנִיּוּת — בַּטְלָן בְּגַשְׁמִיּוּת. אִם מַרְאִים לְמִישֶׁהוּ — הִנֵּה הַדֶּלֶת, לֵךְ תִּפְתַּח אוֹתָהּ, וְהַהוּא הוֹלֵךְ מִתְנוֹדֵד וְשׁוֹאֵל בְּטִפְּשׁוּת: אֵיזוֹ דֶּלֶת, מַה דֶּלֶת וְכוּ׳ וְכוּ׳, הֲרֵי אֵין שׁוֹטֶה גָּדוֹל מִמֶּנּוּ.

וּמְסֻפָּר עַל אֶחָד מִגְּדוֹלֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁזָּכָה לְמַדְרֵגוֹת גְּבוֹהוֹת, אַף־עַל־פִּי־כֵן הָיָה בְּקַטְנוּת וּבַעֲנִיּוּת וּבְצִמְצוּם כָּזֶה, שֶׁהֵבִיא לִידֵי גִּחוּךְ. לְכְאוֹרָה זוֹ מַדְרֵגָה עֶלְיוֹנָה, אֲבָל מִצַּד שֵׁנִי כְּפִי הַצִּמְצוּם וְהַקַּטְנוּת שֶׁלּוֹ, רוֹאִים שֶׁיֵּשׁ פֹּה חִסָּרוֹן גָּדוֹל. חָמִיו קָנָה לוֹ דִּירָה גְּדוֹלָה,

וְיִעָצוּ לְגַדֵּל בּוֹ דְּבוֹרִים, וְיִתְּנוּ דְּבַשׁ, וְיִמְכֹּר אֶת הַדְּבַשׁ, וְכָךְ תִּהְיֶה לוֹ פַּרְנָסָה. וּמֶה עָשָׂה?! חָמְיוּ הִנִּיחַ אֶת הַדּוּד עַל הַגַּג, כְּדֵי שֶׁיִּכָּנְסוּ בּוֹ דְּבוֹרִים וְכוּ׳, חָלַף זְמַן רַב, וְחָמְיוּ בָּא לְחַפֵּשׂ אֶת חֲתָנוֹ וְכוּ׳, וְלֹא רָאָהוּ, וְחָשַׁב שֶׁבְּוַדַּאי הוּא עַל הַגַּג עָסוּק עִם הַדְּבוֹרִים וְכוּ׳, וְעָלָה לְמַעְלָה וְלֹא רָאָה מְאוּמָה, אֶלָּא שָׁמַע קוֹל וְכוּ׳, וּכְשֶׁפָּתַח אֶת מִכְסֶה הַדּוּד, רָאָה אֶת חֲתָנוֹ יוֹשֵׁב עַל הָאָרֶץ וּמִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְהֵחֵל לְהִתְפָּרֵץ עָלָיו וְכוּ׳. לְכְאוֹרָה הֶחָתָן עָשָׂה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, לְהִתְבּוֹדֵד עַל הַגַּג בְּתוֹךְ הַדּוּד, הֲלֹא מַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, אֲבָל מֵאִידָךְ גִּיסָא חַי בַּעֲנִיּוּת גְּדוֹלָה כָּזוֹ, וּמְגַדֵּל דַּחֲקוּתוֹ הִדְפִּיס קוּנְטְרֵס אֶחָד בְּמֵאָה עֲתָקִים, וְכָתַב בַּשַּׁעַר: ״מִי שֶׁלֹּא שִׁלֵּם, אָסוּר לוֹ לְהִסְתַּכֵּל בָּזֶה, וְגַם אָסוּר לוֹ לְהַרְאוֹת לְאַחֵר שֶׁלֹּא שִׁלֵּם, וְעוֹבֵר עַל עָוֹן גָּזֵל״. וְאִם לֹא דַּי בָּזֶה, אֲזַי מִסְכֵּן, אִשְׁתּוֹ וְשָׁלֹשׁ בְּנוֹתָיו נִפְטְרוּ מֵעֲנִיּוּת, אָז בְּוַדַּאי לֹא קַיֵּם דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁאָמַר: גַּם בִּתְמִימוּת אָסוּר לִהְיוֹת שׁוֹטֶה, כִּי הָיְתָה לוֹ אֵיזוֹ אֶפְשָׁרוּת לְמִקּוֹר פַּרְנָסָה, כְּפִי שֶׁחָמְיוּ הִצִּיעַ לוֹ, וְהָיָה עָלָיו לְשַׁלֵּב תְּמִימוּת וְחָכְמָה בְּיַחַד, גַּם לַעֲסֹק בְּהִתְבּוֹדְדוּת, וְגַם לְהִשְׁתַּדֵּל בַּעֲבוּר פַּרְנָסַת בְּנֵי בֵּיתוֹ. וְזֶה אֶחָד מִגְּדוֹלֵי גְּדוֹלֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הוּא בְּוַדַּאי הִגִּיעַ לְמַדְרֵגוֹת גְּבוֹהוֹת. אֲבָל כְּפִי שֶׁאֲנִי זָכִיתִי לִלְמֹד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲנִי רוֹאֶה דְּבָרִים אֲחֵרִים. גַּם אֲנִי בָּרוּךְ הַשֵּׁם, זָכִיתִי לְהַתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהִסַּקְתִּי אַחֶרֶת לְגַמְרֵי; הֲגַם שֶׁתְּמִימוּת זוֹ מַדְרֵגָה גְּבוֹהָה מְאֹד, וּצְרִיכִים לְהִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה מְאֹד, אֲבָל לֹא לִהְיוֹת שׁוֹטֶה, אֶלָּא לְהַכְנִיס חָכְמָה בְּתוֹךְ הַתְּמִימוּת. וּפַעַם דִּבַּרְתִּי עִם אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בָּזֶה, וְאָמַר: מָה אַתֶּם מַשְׁוִים אֶת הָעָנְיָן, הֲלֹא הוּא הָיָה עָנִי מָרוּד, וְאַתֶּם עֲשִׁירִים וְכוּ׳. וְאָמַרְתִּי: אֲנִי עָשִׁיר, הֲלֹא אֲנִי יָכוֹל לְהִתְחָרוֹת עִם כָּל עָנִי בָּעוֹלָם, הַאִם עָבְרָה עָלָיו עֲנִיּוּת כְּפִי שֶׁעָבְרָה עָלַי אַחַר חֲתֻנָּתִי, שֶׁלֹּא הָיָה לִי פַּת לֶחֶם לֶאֱכֹל, פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ. וּכְבָר אֵינֶנִּי מְדַבֵּר שֶׁלֹּא הָיָה לִי שְׂכַר דִּירָה לְשַׁלֵּם וְרָצוּ לְסַלְּקֵנִי וְכוּ׳, אֲבָל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חָנַן לִי גַּם דַּעַת וָשֵׂכֶל, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם, תָּמִיד צָרַפְתִּי אֶל הַתְּמִימוּת אֶת הַחָכְמָה, וְעִם עֲנִיּוּת כָּזֹאת שֶׁהֵעִיד עָלַי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וְכֵן זוּגָתִי יְכוֹלָה לְהָעִיד, הִדְפַּסְתִּי שְׁמוֹנִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף סְפָרִים בְּלִי אֲגוֹרָה: ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״, ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, ״סֵפֶר־

הַמִּדּוֹת", "שִׂיחוֹת־הָרַ"ן", "חַיֵּי־מוֹהַר"ן", "הִשְׁתַּפְּכוּת־הַנֶּפֶשׁ", "מְשִׁיבַת־נֶפֶשׁ", מִשְּׁנַת תשכ"ה — שְׁנָתַיִם אַחַר חֲתֻנָּתִי. וְהֵפַצְתִּי אֶת זֹאת בְּפִרְוִטוֹת מַמָּשׁ. נִכְנַסְתִּי בְּחוֹבוֹת לְרַבּוֹת דּוֹלָרִים. הַאִם עָשִׂיתִי גַּם־כֵּן חֶשְׁבּוֹן כָּזֶה, לְהַדְפִּיס קוּנְטְרֵס שֶׁל שִׁבְעִים עַמּוּדִים, וְלִכְתֹּב: הֱיוֹת שֶׁהִדְפַּסְתִּי רַק מֵאָה עֻתָּקִים, וַאֲנִי מַזְהִיר בְּאַזְהָרָה חֲמוּרָה שֶׁמִּי שֶׁלֹּא שִׁלֵּם, אָסוּר לוֹ לְהִסְתַּכֵּל בָּזֶה, וּמִי שֶׁקָּנָה וְשִׁלֵּם, אַזְהָרָה חֲמוּרָה לֹא לְהַרְאוֹת לְאַחֵר?! לֹא וָלֹא! רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן יד): יָפוּצוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה, צְרִיכִים לְהַשְׁפִּיעַ אֶת הַתּוֹרָה לְאֵלּוּ שֶׁבַּחוּץ דַּיְקָא, וּמוֹהַרַנ"תְּ זַ"ל הוֹתִיר לָנוּ צַוָּאָה: הָעֲבָדָה שֶׁלָּכֶם יִהְיֶה יָפוּצוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה. אָז לֹא הִסְתַּכַּלְתִּי עַל שׁוּם דָּבָר, רֵאשִׁית, קָפַצְתִּי לַיָּם עִם הָרֹאשׁ לְמַטָּה, וְאַחַר־כָּךְ הֶחְילוֹתִי לַחֲשֹׁב אֵיךְ יוֹצְאִים מֵהַיָּם, אֵיךְ נִצּוֹלִים מִטְּבִיעָה. זוֹהִי רַק דֶּגְמָא אַחַת מַה נִּקְרֵאת תְּמִימוּת עִם חָכְמָה, וּמַה נִּקְרֵאת תְּמִימוּת עִם שְׁטוּת. וְהֵבֵאתִי לָכֶם דֶּגְמָא מֵאֶחָד מִגְּדוֹלֵי גְּדוֹלֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהָיָה בֶּאֱמֶת אִישׁ צַדִּיק וְקָדוֹשׁ, אַךְ מִסְכֵּן, אִשְׁתּוֹ וּשְׁלֹשׁ בְּנוֹתָיו מֵתוּ בָּרָעָב עִם ה'חָכְמוֹת' שֶׁלּוֹ. וְכֵן בְּכָל פְּרָט וּפְרָט, צָרִיךְ גַּם שֶׁכֶל בְּתוֹךְ הַתְּמִימוּת. אוֹמְרִים לָאָדָם: תִּפְתַּח אֶת הַדֶּלֶת. אַל יִשְׁאַל: אֵיזוֹ דֶּלֶת, מַה מִּי וְאֵימַת וְכוּ', וְכִי אֵינְךָ רוֹאֶה?! סִימָן שֶׁגַּם בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, אַתָּה עֲדַיִן רָחוֹק וּמָלֵא דִּמְיוֹנוֹת.

וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סח): עִקַּר הַשְׁלֵמוּת שֶׁל הָאָדָם, כְּשֶׁהוּא לְמַעְלָה שֶׁיִּהְיֶה גַּם לְמַטָּה; אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת עִם הָרַגְלַיִם לְמַטָּה, יֵשׁ לְךָ אִשָּׁה וִילָדִים, הִתְחַתַּנְתָּ וְיֵשׁ לְךָ מִשְׁפָּחָה, בַּכְּתֻבָּה כָּתוּב, שֶׁאַתָּה מְחֻיָּב לָתֵת לָהּ פַּרְנָסָה, הֵיא אֵינֶנָּה מְחֻיֶּבֶת לַעֲבֹד וּלְהָבִיא פַּרְנָסָה, אִם הִיא רוֹצָה — יְכוֹלָה לַעֲזֹר. אֲבָל הַהֶכְרֵחַ לְךָ לוֹמַר לְעַצְמְךָ: "אֲנִי מְחֻיָּב לְהָבִיא פַּרְנָסָה לִי וּלְאִשְׁתִּי וְלִילָדַי, אֲנִי מְחֻיָּב לְחַתֵּן אֶת יְלָדַי". וְאַל תֹּאמַר: אֵין לִי כֶּסֶף וְכוּ', כַּמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁהוֹלְכִים עִם 'חָכְמוֹת', וְהַיְלָדִים שֶׁלָּהֶם נִשְׁקָעִים בַּעֲוֹונוֹת חֲמוּרִים. וְהַהוֹרִים אוֹמְרִים: "אֵין לִי כֶּסֶף לְחַתֵּן אוֹתָם" וְכוּ'. וּמַמְתִּינִים שֶׁיָּבוֹאוּ בְּנֵי עֲשִׁירִים לָשֵׂאת אֶת בְּנָם אוֹ בִּתָּם. וּמְחַכִּים

וּמְצַפִּים, וְאַחַר־כָּךְ מִתְפַּלְאִים — לָמָּה הַיְלָדִים יוֹצְאִים לְתַרְבּוּת רָעָה?!

נִמְצָא, שֶׁבְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים לִהְיוֹת חָכָם גָּדוֹל וְתָמִים גָּדוֹל, וּשְׁנֵיהֶם עוֹלִים בְּקֶנֶה אֶחָד; כְּכָל שֶׁאָדָם תָּמִים, צָרִיךְ לְהַכְנִיס גַּם חָכְמָה בַּתְּמִימוּת שֶׁלּוֹ. וּלְהֵפֶךְ מַה שֶּׁבְּנֵי־אָדָם קוֹרְאִים 'חָכְמָה', 'גַּדְלוּת', 'מַדְרֵגָה', זוֹ הַטְפְּשׁוּת הֲכִי גְּדוֹלָה. וְלָכֵן מָה אָנוּ רוֹאִים? אֲנָשִׁים מִתְפַּעֲלִים מֵאָדָם שֶׁהוֹלֵךְ כָּפוּף עִם כּוֹבַע קָמוּט, וְאוֹמְרִים: "אֵיזֶה עָנָו זֶה, אֵיזֶה צַדִּיק" וְכוּ'. לֵךְ תְּסַפֵּר לָהֶם, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם פֹּה עֵסֶק עִם אֵיזֶה בִּלְתִּי שָׁפוּי, שֶׁזָּקוּק לִתְשׁוּמֶת לֵב, וְלָכֵן הוֹלֵךְ בְּצוּרָה יוֹצֵאת דֹּפֶן. וְהֵם אוֹמְרִים שֶׁהוּא עָנָו וְתָמִים, וְעוֹשֶׂה עֲלֵיהֶם רֹשֶׁם כְּאֵיזֶה בַּעַל מַדְרֵגָה, בְּשָׁעָה שֶׁהוּא חֲסַר דֵּעָה. הֵן אֱמֶת שֶׁהוּא אֵינֶנּוּ מְדַבֵּר עִם אִישׁ, וְנֶחְבָּא אֶל הַכֵּלִים, וּבְוַדַּאי הַצֶּדֶק עִמּוֹ, שֶׁהֲרֵי כְּבָר אָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ (מִשְׁלֵי יז, כח): "גַּם אֱוִיל יַחֲרִישׁ — חָכָם יֵחָשֵׁב", הֲלֹא כְּשֶׁרַק יִפְתַּח פִּיו, תִּתְגַּלֶּה טִפְּשׁוּתוֹ, וּנְחִיתוּת מַדְרֵגָתוֹ. וְאֵצֶל הָעוֹלָם נֶחְשָׁב כְּעָנָו וְשָׁפֵל וּבַעַל הַשָּׂגָה. וּלְעֻמָּתוֹ הוֹלֵךְ אָדָם זָקוּף, מְסֻדָּר וְנָקִי, וְכֻלָּם אוֹמְרִים: אֵיזֶה בַּעַל גַּאֲוָה, מָלֵא יֵשׁוּת וְכוּ', בְּשָׁעָה שֶׁבֶּאֱמֶת אָדָם זֶה עָנָו וּשְׁפַל רוּחַ, וּבָטֵל וּמְבֻטָּל לְגַמְרֵי בְּעֵינֵי עַצְמוֹ לְגַבֵּי אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הַדְּבֵקוּת. וּכְבָר הָיָה רָגִיל מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל לוֹמַר תָּמִיד: "קָטָן וְגָדוֹל שָׁם הוּא", הַיְנוּ רַק בַּשָּׁמַיִם יוֹדְעִים מִי קָטָן וּמִי גָּדוֹל בֶּאֱמֶת, אַךְ עַל הַבְּרִיּוֹת יְכוֹלִים לַעֲבֹד הֵיטֵב.

וְהַכְּלָל וְהָעִקָּר — כְּשֵׁם שֶׁצְּרִיכִים תְּמִימוּת, כָּךְ צְרִיכִים חָכְמָה. וּצְרִיכִים לְצָרֵף אֶל הַתְּמִימוּת — חָכְמָה, וּלְהִתְרַחֵק מִטִּפְּשׁוּת, שֶׁזֶּה 'חָכְמוֹת' שֶׁל הֶבֶל. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן מד), שֶׁגַּם כָּל אֵלּוּ הַחָכְמוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, זֶה שְׁטֻיּוֹת וָהֶבֶל, וּמִי צָרִיךְ הַכֹּל?! צְרִיכִים רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבָרֵגַע שֶׁאָדָם אֵינוֹ רוֹצֶה מְאוּמָה, אֶלָּא אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אָז יוֹדֵעַ לִתֵּן עֵצָה לְנַפְשׁוֹ, וְאַף פַּעַם אֵינֶנּוּ לְבַד, תָּמִיד יֶשְׁנִית עֵצָה נְכוֹנָה. מִי שֶׁהוֹלֵךְ לַהֲפָצָה, תָּמִיד יִהְיֶה כִּיסּוֹ מָלֵא כֶּסֶף. וּכְבָר אָמְרוּ חַכְמֵי יְרוּשָׁלַיִם: כָּל זְמַן שֶׁיְּכוֹלִים לִפְשׁט יָד, לֹא צְרִיכִים לִפְשׁט רֶגֶל. אִם אֵין לָאָדָם

כֶּסֶף, שֶׁיֵּלֵךְ לִצְדָקָה, כָּךְ כָּתוּב בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וּבֵינְתַיִם יְכוֹלִים לְהִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רנא), שֶׁהַצְּדָקָה הִיא כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, הַשֶּׁמֶשׁ מְחַמֶּמֶת וְהַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹרֶפֶת, הַשֶּׁמֶשׁ מַלְבִּינָה בֶּגֶד שָׁחוֹר וּמַשְׁחִירָה בֶּגֶד לָבָן. אֲשֶׁר זֶה מַה שֶּׁאוֹמֵר הַנָּבִיא (מַלְאָכִי ג, כ): ״וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה״. יֵשׁ אֶחָד שֶׁצָּרִיךְ לְבַקֵּשׁ צְדָקָה, וּמִתְבַּיֵּשׁ מְאֹד עַל שֶׁנִּצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת, וּלְעֻמָּתוֹ אַחֵר — מָלֵא שִׂמְחָה, רַק פָּתַחְתִּי אֶת הַיָּד, וּכְבָר נָתְנוּ לִי שֶׂקֶל וְכוּ׳, זֶה כָּל־כָּךְ בּוֹשׁ וְנִכְלָם, וְזֶה כָּל־כָּךְ שָׂמֵחַ. אֵין מֶשֶׁג שֶׁאָדָם מֵת בָּרָעָב, אָדָם מֵת מִמַּאֲוָה וְגַאוּת, הֱיוֹת שֶׁאוֹמֵר: ״לֹא מַתְאִים לִי לֵילֵךְ לִצְדָקָה, וְכִי אֲנִי שְׁנוֹרֵר?!״ וְכָךְ אֵין לוֹ מַה לֶּאֱכֹל, וְיֵשׁ לוֹ טְעָנוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְזֶה מַה שֶּׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי יט, ג): ״אִוֶּלֶת אָדָם תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ, וְעַל הַוָ״ה יִזְעַף לִבּוֹ״, אֲבָל אִם אָדָם מִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז לֹא אִכְפַּת לוֹ מְאוּמָה. וְזוֹ שִׂיחָה מֵרַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁאָמַר, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהִתְבּוֹדֵד וְלִלְמֹד תּוֹרָה, וּכְשֶׁנַּעֲשֶׂה רָעֵב, יֵלֵךְ לְאֵיזֶה בַּיִת וִיבַקֵּשׁ. זוֹ תְּמִימוּת עִם חָכְמָה. אַךְ תְּמִימוּת עִם טִפְּשׁוּת, שֶׁאֵינוֹ מְקַיֵּם: גַּם בִּתְמִימוּת אָסוּר לִהְיוֹת שׁוֹטֶה, כְּשֶׁאוֹמֵר: ״וְכִי אֵלֵךְ לִפְלוֹנִי״ וְכוּ׳?!

וְכָךְ הִרְגַּלְתִּי עַצְמִי, יֵשׁ לִי אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵיֶנְנִי צָרִיךְ אֶת אַף אֶחָד, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי מֵפִיץ סְפָרִים, וְכֻלָּם נוֹתְנִים צְדָקָה, אֲנִי נוֹתֵן יַהֲלוֹמִים, אֲנִי סוֹחֵר בְּיַהֲלוֹמִים, לֹא שֶׁאֲנִי מְקַבֵּל, אֶלָּא אֲנִי נוֹתֵן. וּמָה אֲנִי נוֹתֵן? יַהֲלוֹם שֶׁשָּׁוֶה מִלְיוֹן דּוֹלָר וְיוֹתֵר. וּמַה קִבַּלְתִּי בַּחֲזָרָה? אֲגוֹרָה, שֶׂקֶל, עֲשָׂרָה שְׁקָלִים וְכוּ׳. אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְבַּיֵּשׁ וְלֹא אֲנִי. הֲלֹא נָתַתִּי לְךָ יַהֲלוֹם יָקָר מְאֹד, כִּי אִם מַצִּילִים יְהוּדִי מֵרֶדֶת שַׁחַת, אִם מַחְזִירִים בִּיהוּדִי לִלְמֹד תּוֹרָה, לְהִתְבּוֹדֵד וְכוּ׳, אָז מְזַכִּים יְהוּדִי זֶה לָנֶצַח, מְזַכִּים אוֹתוֹ עִם אוֹצָר יָקָר שֶׁאֵין יִשְׁוֶה לוֹ וְכוּ׳. וְכָךְ זוֹכִים לְאַחַד תְּמִימוּת עִם חָכְמָה. וְאִם חַיִּים כָּךְ, אֲזַי עוֹבְרִים אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּשָׁלוֹם, וְיֵשׁ לוֹ הַכֹּל, אֵיֶנְנוּ חָסֵר דָּבָר; יֵשׁ לוֹ בַּיִת, וּמָמוֹן וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְיֵשׁ אֶצְלֵנוּ אַבְרֵךְ, שֶׁקָּנָה אֶת הַדִּירָה הֲכִי יְקָרָה מִכָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, עוֹד לִפְנֵי עֶשֶׂר שָׁנִים, וְכֵן רָכַשׁ אֶת הָרֶכֶב הֲכִי חָדָשׁ דְּאָז, וְהוּא תָּמִים גָּדוֹל, הוֹלֵךְ עִם חֲבִילָה קוּנְטְרֵסִים וּמֵפִיץ. וְאִשְׁתּוֹ

שׁוֹאֶלֶת אוֹתוֹ: לְהֵיכָן אַתָּה הוֹלֵךְ? וְעוֹנֶה: אֲנִי הוֹלֵךְ לַעֲסָקִים בְּחֵיפָה. וְהִיא מְבָרֶכֶת אוֹתוֹ: תַּצְלִיחַ וְכוּ׳. וְעִם הַתְּמִימוּת שֶׁלּוֹ, שֶׁכֻּלָּם לָעֲגוּ לוֹ וְכוּ׳, הִצְלִיחַ לִקְנוֹת דִּירָה מְפֹאָרֶת וְרֶכֶב מְפֹאָר וּמְשֻׂכְלָל. אָז רָאִיתִי מַה זֶּה כְּשֶׁיְּהוּדִי זוֹכֶה לֵילֵךְ בִּתְמִימוּת גְּדוֹלָה וּמַכְנִיס בָּזֶה חָכְמָה. וְכֵן רָאִיתִי טִפְּשִׁים, שֶׁאוֹמְרִים שֶׁהֵם תְּמִימִים, וּמִסְכְּנִים, כְּשֶׁאוֹמְרִים לָהֶם: תִּפְתַּח אֶת הַדֶּלֶת, הֲלֹא מִישֶׁהוּ נוֹקֵשׁ וְכוּ׳, וְהֵם שׁוֹאֲלִים: הֵיכָן יֵשׁ דֶּלֶת?! מַה, מִי, מָה וְכוּ׳. וְכִי זֶה נִקְרָא שֶׁאֵינֶנּוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה? לָאו! הוּא אֵינוֹ בָּעוֹלָם הַבָּא גַּם־כֵּן, אֶלָּא בְּעוֹלָם הַדִּמְיוֹן!

לָכֵן צְרִיכִים הַרְבֵּה לְבַקְּשׁוֹ יִתְבָּרַךְ לְבָרֵר וּלְזַכֵּךְ אֶת הַמְדַמֶּה, אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת עִם שְׁתֵּי רַגְלַיִם פֹּה עַל הָאָרֶץ, וְעִם הָרֹאשׁ בַּשָּׁמַיִם, וְזוֹ הַחָכְמָה הֲכִי עֶלְיוֹנָה, לִהְיוֹת לְמַעְלָה וְלִהְיוֹת לְמַטָּה, לִהְיוֹת לְמַטָּה וְלִהְיוֹת לְמַעְלָה. אָדָם צָרִיךְ לְהָבִין עִנְיָן, וְאָז לֹא יְכוֹלִים לַעֲבֹד עָלָיו. וְזֶה אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן א׳), שֶׁמִּי שֶׁזּוֹכֶה לִתְפִלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת דִּבֵּר ה׳, אֲזַי כֻּלָּם הֵם בְּחִינַת לוּיִן אֶצְלוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי כב, ז): ״וְעֶבֶד לוֶֹה לְאִישׁ מַלְוֶה״, וְכָל הַשַּׂקְרָנִים בּוֹרְחִים מִמֶּנּוּ, כִּי הוּא תֻּכָּף־וּמִיָּד מְזַהֶה אוֹתָם; הַיְנוּ אֶחָד שֶׁמִּתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עָלָיו לֹא יְכוֹלִים לַעֲבֹד, שֶׁאִם הוֹלְכִים בְּרֹאשׁ כָּפוּף, יַחֲשֹׁב שֶׁזֶּה עָנָו, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כב), שֶׁבְּעִנְיַן הַכְנָעָה בְּנֵי־אָדָם טוֹעִים. וְכֵן אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קצו): אֵין זוֹ עֲנָוָה לֵילֵךְ בִּכְפִיפַת רֹאשׁ, זֶה מֵשֶׁגֶ אַחֵר לְגַמְרֵי. וְיכוֹלִים לְהָבִיא אֵין סְפֹר דֻּגְמָאוֹת.

לְמוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל הָיוּ חֲמִשָּׁה בָּנִים וּבַת אַחַת, וְאָמְרוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁכָּל בֵּן קִבֵּל מִמֶּנּוּ בִּירוּשָׁה דָּבָר אַחֵר. וְעַל הַבֵּן הַחֲמִישִׁי ר׳ יוֹסֵף יוֹנָה, אָמְרוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהוּא קִבֵּל אֶת הַתְּמִימוּת שֶׁל אָבִיו. וְהָיָה תָּמִים כָּל־כָּךְ גָּדוֹל, הָיָה דָּבוּק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַמָּשׁ אֵין לְשַׁעֵר, וְתָמִיד עָסַק בְּהִתְבּוֹדְדוּת, תָּמִיד דִּבֵּר עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הֵיכָן שֶׁהָלַךְ תָּמִיד שׂוֹחֵחַ בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ. וְהָיוּ לוֹ שְׁעוּרִים שֶׁלָּמַד עַל־פִּי סֵדֶר־הַדֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. וְדַרְכּוֹ הָיְתָה, שֶׁהָיָה חַי עִם חֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ, וְתָמִיד עָשָׂה לְעַצְמוֹ חֶשְׁבּוֹן: הֵיכָן אֲנִי וּמָה אֲנִי?! וּלְמַה שֶׁהוּא זֶה — מַמָּשׁ לְהַפְלִיא. אַף־עַל־פִּי־כֵן חָזַר

לַתְּמִימוּת שֶׁלּוֹ. וְכֵן הָיוּ הַרְבֵּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ תְּמִימִים אֲבָל חֲכָמִים מְאֹד. כִּי צְרִיכִים לִהְיוֹת עִם רַגְלַיִם עַל הָאֲדָמָה וְהָרֹאשׁ בַּשָּׁמַיִם. שֶׁזֶּה מַה שֶּׁרָאָה יַעֲקֹב אָבִינוּ בְּעֵת שֶׁהֶצְרַךְ לִבְרֹחַ מִבֵּית אָבִיו וְאִמּוֹ, וְלָבוֹא אֶל לָבָן הָאֲרַמִּי, שֶׁהָיָה רַמַּאי הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר. אֲזַי רָאָה בַּחֲלוֹם (בְּרֵאשִׁית כח, יב): "וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה, וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה, וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, וְהִנֵּה הַוָ"ה נִצָּב עָלָיו" וְגוֹ'; יַעֲקֹב אָבִינוּ הֶצְרַךְ לִבְרֹחַ אֶל הָרַמַּאי הַכִּי גָּדוֹל, וְהֶרְאוּ לוֹ מֵהַשָּׁמַיִם — אַל תִּירָא, רַק תַּעֲמֹד עִם הָרַגְלַיִם עַל הָאָרֶץ וְהָרֹאשׁ בַּשָּׁמַיִם, אָז תִּרְאֶה "וְהִנֵּה הַוָ"ה נִצָּב עָלָיו". וְכֵן מָצִינוּ אַחַר־כָּךְ, שֶׁלָּבָן חָשַׁב שֶׁרִמָּא אֶת יַעֲקֹב, אַךְ יַעֲקֹב שֶׁהָיָה "אִישׁ 'תָּם' יוֹשֵׁב אֹהָלִים", הִתְחַכֵּם עָלָיו הֵיטֵב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ל, לז): "וַיִּקַּח מַקֵּל וְגוֹ' וַיְפַצֵּל בּוֹ פְּצָלוֹת" וְגוֹ', וְלֹא אָרַךְ זְמַן רַב "וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ מְאֹד מְאֹד, וַיְהִי לוֹ צֹאן רַב" וְכוּ' וְכוּ', אַתָּה רָצִיתָ לְרַמּוֹת אוֹתִי, הָבָה נִרְאֶה מִי יְרַמֶּה אֶת מִי. זֶה נִקְרָא, שֶׁגַּם בְּתִמִּימוּת אָסוּר לִהְיוֹת שׁוֹטֶה, כִּי צְרִיכִים גַּם חָכְמָה בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְאֶת זֹאת חָסֵר — הֵן לָאַשְׁכְּנַזִּים וְהֵן לַסְּפָרַדִּים. וְיֵשְׁנָם מִבֵּינֵיהֶם שֶׁהֵם תְּמִימִים, הַיְנוּ יֵשׁ בָּהֶם תְּמִימוּת, אֲבָל אֵין לָהֶם חָכְמָה, יְכוֹלִים לְשַׁטּוֹת בָּהֶם מְאֹד. אֶחָד מַלְבִּישׁ עַצְמוֹ בְּאֵיזֶה מַלְבּוּשׁ שֶׁל חָכָם, וְהוּא כְּבָר מִתְחַזֶּה כְּנוֹתֵן תִּקּוּנִים, וְכֻלָּם מַאֲמִינִים לוֹ. אוֹ אֶחָד שֶׁהָיָה בַּעַל עֲבֵרָה, וַאֲפִלּוּ עַכְשָׁו צָרִיךְ רַחֲמִים רַבִּים, וּכְבָר נַעֲשָׂה בַּעַל תְּשׁוּבָה, וְדוֹרֵשׁ אֵיזוֹ דְּרָשָׁה, וּכְבָר נִקְרָא רַב וְכוּ', הֲלֹא עַד כֹּה הָיָה יָרָקן בּוּר וְעַם הָאָרֶץ, וּכְבָר מְדַבֵּר, וּבְנֵי־אָדָם שׁוֹמְעִים מַה שֶּׁאוֹמֵר, וּבְטוּחִים שֶׁהוּא רַב גָּדוֹל מְאֹד. הַגַּם שֶׁתְּמִימוּת זֶה דָּבָר גָּדוֹל, אֲבָל צְרִיכִים לִפְקֹחַ אֶת עֵינֵי הַשֵּׂכֶל. וְיֵשְׁנָם כָּאֵלֶּה שֶׁהֵם חֲכָמִים, לֹא יְכוֹלִים לַעֲבֹד עֲלֵיהֶם, אֲבָל חִסְרָה בָּהֶם הַתְּמִימוּת. וְלָכֵן שְׁנֵיהֶם אֵינָם טוֹבִים, כִּי צְרִיכִים לִהְיוֹת חֲכָמִים וּתְמִימִים, תְּמִימִים וַחֲכָמִים, וְאִם יֵשׁ לָאָדָם שְׁנֵי דְּבָרִים אֵלּוּ — לֹא יְכוֹלִים לַעֲבֹד עָלָיו. וְדָבָר זֶה אֵין יְכוֹלִים לְהַסְבִּיר, כִּי זֶהוּ לִמּוּד עָמֹק עָמֹק בַּחַיִּים. הַכְּלָל הוּא — שֶׁצְּרִיכִים הַרְבֵּה לִלְמֹד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, וְאָז רַבֵּנוּ זַ"ל יִתֵּן לוֹ אֶת הַחָכְמָה וְהַתְּמִימוּת גַּם יַחַד. וְרַבֵּנוּ זַ"ל אָמַר (שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן נא): אֵין צְרִיכִים לִדְאֹג כְּלָל. צָרִיךְ לָתֵת לְאִשְׁתּוֹ לֶאֱכֹל, לִשְׁתּוֹת,

דִּירָה, בְּגָדִים, וְלֹא לַחֲשֹׁשׁ מִשּׁוּם דָּבָר, אַל תִּדְאַג, יִהְיֶה לְךָ. הָעִקָּר לֹא לִהְיוֹת בַּטְלָן.

וְזִכְרוּ הֵיטֵב הֵיטֵב מַה שֶּׁאֲנִי לוֹמֵד עִמָּכֶם: מִי שֶׁבַּטְלָן בְּגַשְׁמִיּוּת, יִהְיֶה בַּטְלָן בְּרוּחָנִיּוּת, מִי שֶׁבַּטְלָן בְּרוּחָנִיּוּת, יִהְיֶה בַּטְלָן בְּגַשְׁמִיּוּת, כִּי הָא בְּהָא תַּלְיָא. וְאָז לֹא יָכוֹל לָבוֹא הַסָּמ״ךְ־מ״ם וְלַעֲבֹד עֲלֵיכֶם, כִּי תֵּכֶף תִּרְאוּ שֶׁהוּא נוֹכֵל, רַמַּאי וְצַבוּעַ. אֲבָל צְרִיכִים הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכֶּה בֶּאֱמֶת לְקַיֵּם אֶת כָּל אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ, וְיִכָּנְסוּ הַדְּבוּרִים הֵיטֵב בְּלִבְּכֶם, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׂר בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתפ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תְּרוּמָה, ג׳ אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הָרְשִׁימוֹת וְהַדּוּחו״ת שֶׁל הַשְּׁעוּרִים, וּמְאֹד מְאֹד שִׂמַּחְתָּנִי.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֶפָנִים, וְשׂוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, וְתַמְשִׁיךְ לְשָׂרֵת אֶת קְהִלָּתֵנוּ, וּבִזְכוּת זֶה נִזְכֶּה לִישׁוּעָה גְּדוֹלָה מִן הַשָּׁמַיִם, כִּי בֶּאֱמֶת מָה אָנוּ וּמַה חַיֵּינוּ, רַק זֶה שֶׁאֲנַחְנוּ מְשַׁמְּשִׁים אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל.

פֹּה תְּקַבֵּל מִכְתָּבִים לִמְסֹר לְיַעֲדָם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתפא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּצַוֶּה, ה׳ אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ עַל כָּלְיוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מִדְרָשׁ מִשְׁלֵי), כָּל הַמּוֹעֲדִים יִהְיוּ בְּטֵלִים, וִימֵי פּוּרִים לֹא יִהְיוּ נִבְטָלִים לְעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (אֶסְתֵּר ט, כח): ״וִימֵי הַפּוּרִים הָאֵלּוּ לֹא יַעֲבְרוּ מֵהַיְּהוּדִים״, הַיְנוּ כְּשֶׁתִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה, כָּל הַמּוֹעֲדִים יִתְבַּטְּלוּ, רַק פּוּרִים יִשָּׁאֵר. נִשְׁאֶלֶת הַשְּׁאֵלָה: הֲלֹא אָנוּ יוֹדְעִים, שֶׁשּׁוּם דָּבָר לֹא יִשְׁתַּנֶּה בְּעֵת הַגְּאֻלָּה, וְאֵיךְ יִתָּכֵן שֶׁיִּהְיֶה בָּטֵל פֶּסַח, שָׁבוּעוֹת, רֹאשׁ הַשָּׁנָה, סֻכּוֹת, חֲנֻכָּה וְכוּ׳?! אֶלָּא כָּל חַג וְחַג שֶׁנָּתַן לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מְרַמֵּז עַל אוֹר חָדָשׁ שֶׁהַמְשִׁיךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּעוֹלָם. פֶּסַח — הָיָה יְצִיאַת מִצְרַיִם, עַם יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְּמִצְרַיִם, סָבְלוּ אֶת הַשִּׁעְבּוּד הַקָּשֶׁה וְהַמָּר, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חָמַל עֲלֵיהֶם, וְהוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם, יָרַד אוֹר כָּזֶה עַל עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁכֻּלָּם הִרְגִּישׁוּ חֵרוּת, עַצְמָאוּת, שֶׁכָּל אֶחָד יָצָא מִגְּלוּתוֹ. וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים קלט.): בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם, הַיְנוּ שֶׁהָאָרַת פֶּסַח נִמְשֶׁכֶת גַּם הַיּוֹם. וְרוֹאִים בְּחוּשׁ, כְּשֶׁמַּגִּיעַ חַג הַפֶּסַח, כָּל יְהוּדִי מַרְגִּישׁ אוֹר חָדָשׁ בְּחַיָּיו, אֵיזוֹ שִׂמְחָה עִלָּאִית כְּשֶׁמְּסַבִּים לְלֵיל הַסֵּדֶר, אוֹכְלִים מַצּוֹת, כָּל הַמִּשְׁפָּחָה מְאֻחֶדֶת, שִׂמְחָה גְּדוֹלָה בַּבַּיִת: הַיְלָדִים וּשְׁאָר בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה שְׂמֵחִים מְאֹד לְחַג הַחֵרוּת. אַחַר־כָּךְ יֵשׁ לָנוּ סְפִירַת הָעֹמֶר, שֶׁכָּל יוֹם וָיוֹם אָנוּ סוֹפְרִים אֶת הַיָּמִים, וּמְכִינִים עַצְמֵנוּ לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה. מַגִּיעַ חַג הַשָּׁבוּעוֹת, יֵשׁ לָנוּ שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד שֶׁאָנוּ עוֹמְדִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה. עֵרִים אָז כָּל הַלַּיְלָה, וּמַמְתִּינִים עַד אוֹר הַבֹּקֶר, כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה. אַחַר־כָּךְ רֹאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַדִּין, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא דָּן אֶת כָּל הָעוֹלָם מַה יִּקְרֶה כָּל הַשָּׁנָה, אֲנָשִׁים

חוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה, מְקַבְּלִים עַל עַצְמָם קַבָּלוֹת טוֹבוֹת, נוֹסְעִים אֶל הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא הָעוֹרֵךְ־דִּין הַטּוֹב בְּיוֹתֵר, וְאַחַר־כָּךְ בָּא יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל לָנוּ אֶת כָּל עֲוֹונוֹתֵינוּ, אַחַר־כָּךְ חַג הַסֻּכּוֹת, אֵיזוֹ שִׂמְחָה לָשֶׁבֶת יַחַד עִם כָּל בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה בַּסֻּכָּה, וּבְפָרָט הוֹשַׁעְנָא רַבָּה, שְׂמִינִי עֲצֶרֶת, שִׂמְחַת תּוֹרָה, זוֹ לָנוּ שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד. וּמַהִי הַמַּשְׁמָעוּת בְּדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהִדְגִּישׁוּ, שֶׁכָּל הַמּוֹעֲדִים יִתְבַּטְּלוּ, וִימֵי הַפּוּרִים לֹא יִהְיוּ נִבְטָלִים? אֶלָּא הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ בִּימֵי הַפּוּרִים, זֶה אֵינוֹ בְּנִמְצָא בְּשׁוּם מוֹעֵד, וְזֶהוּ שֶׁמְּכַוְּנִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁכָּל הַמּוֹעֲדִים יִהְיוּ בְּטֵלִים מֵרֹב שִׂמְחַת הַפּוּרִים, וְשִׂמְחַת הַפּוּרִים לֹא תִּתְבַּטֵּל לְעוֹלָם. וּמַדּוּעַ חֲשׁוּבָה כָּל־כָּךְ הַשִּׂמְחָה בְּפוּרִים, עַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁשִּׂמְחַת כָּל הַמּוֹעֲדִים בְּטֵלָה לְגַבֵּי שִׂמְחַת הַפּוּרִים? אֶלָּא בְּפוּרִים מִתְגַּלֶּה לָנוּ אוֹר כָּזֶה, שֶׁאֲפִלּוּ אֲנַחְנוּ עֲדַיִן בַּגָּלוּת, אֲנַחְנוּ עֲדַיִן עַבְדֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, אָנוּ מְפֻזָּרִים בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וּבְכָל מְדִינָה יֵשׁ אֶת הָאֲחַשְׁוֵרוֹשׁ שֶׁלָּהּ, וּמַדּוּעַ נִקְרָא כָּךְ? אָח וְרֹאשׁ, אָח לְצָרָה וְרֹאשׁ לְפֻרְעָנוּת, אֻמּוֹת הָעוֹלָם שׂוֹנְאִים אוֹתָנוּ, וּמְגָרְשִׁים אוֹתָנוּ, וּפוֹגְעִים בָּנוּ בְּהֶרֶג, חֶנֶק וּשְׂרֵפָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְכָךְ נַעֲשָׂה כְּבָר אַלְפַּיִם שָׁנָה. בְּפוּרִים רָאִינוּ גַּם כָּזֶה, שֶׁאֲפִלּוּ הָיִינוּ תַּחַת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, וְהָמָן הָיָה יָד יְמִינוֹ שֶׁל אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, וְהִגִּיעַ לְדַרְגָּה כָּזוֹ בְּמֶמְשֶׁלֶת הַמֶּלֶךְ, עַד שֶׁנָּתַן לוֹ רְשׁוּת לַעֲשׂוֹת עִם הַיְּהוּדִים מַה שֶּׁרוֹצֶה, וְתִכְנֵן לְכַלּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, וּלְבַסּוֹף הִתְהַפֵּךְ כָּל־כָּךְ, שֶׁתָּלוּ אוֹתוֹ עַל הָעֵץ אֲשֶׁר הֵכִין לְמָרְדֳּכַי. זֶה הָיָה גַּם לְמַעְלָה מִדֶּרֶךְ הַטֶּבַע, הַיְנוּ לָצֵאת מִמִּצָּרִים זֶה מִחוּץ לְדֶרֶךְ הַטֶּבַע, כִּי אִי אֶפְשָׁר הָיָה לָצֵאת מִמְּדִינָה זוֹ, וּבְפָרָט לַעֲבֹר אֶת הַיָּם בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, וְאֵיךְ יִתָּכֵן שֶׁהַיָּם יִקָּרַע, וְעַם יִשְׂרָאֵל יַעַבְרוּ בּוֹ בַּיַּבָּשָׁה. כְּמוֹ־כֵן קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ יוֹרִיד לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם, זֶה גַּם לְמַעְלָה מֵהַשָּׂגָתֵנוּ, וְכֵן חַג הַסֻּכּוֹת, שֶׁהוּא זֵכֶר לֶעָנָנֵי כָּבוֹד, שֶׁסִּבְּבָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מֵאַרְבָּעָה צְדָדִים וּמִלְמַעְלָה וּלְמַטָּה, אֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה חַגִּים: פֶּסַח, שָׁבוּעוֹת, סֻכּוֹת, הֵם לְמַעְלָה מִדֶּרֶךְ הַטֶּבַע, שֶׁאֵינָנּוּ מְבִינִים אֵיךְ קָרוּ כָּל הַנִּסִּים. פּוּרִים הָיָה גַּם בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, אֲשֶׁר בָּזֶה נִתְלַבֵּשׁ הַנֵּס. אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הִשְׁתַּגַּע, וּבִקֵּשׁ לְהָבִיא אֶת וַשְׁתִּי, וְסֵרְבָה לָבוֹא. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פִּרְקֵי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, פֶּרֶק מח): מַדּוּעַ הִגִּיעַ לָהּ עֹנֶשׁ

כָּזֶה? כִּי הַמִּרְשַׁעַת הַזּוֹ וַשְׁתִּי, לָקְחָה אֶת בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל וְהִפְשִׁיטָה אוֹתָן, וְהָיוּ מְשָׁרְתוֹת אוֹתָהּ כָּךְ, כִּדֵי לְהַשְׁפִּילָן. וְלָכֵן קִבְּלָה עֹנֶשׁ מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, וְצִוָּה הַמֶּלֶךְ לְהָרְגָהּ. וְשָׁלְחָה אֵלָיו לֵאמֹר: אָבִי הָיָה יָכוֹל לִשְׁתּוֹת אֶלֶף כּוֹסוֹת מַשְׁקֶה וְלֹא הִשְׁתַּכֵּר, וְאַתָּה שָׁתִיתָ רַק כּוֹס אַחַת וּכְבָר נַעֲשֵׂיתָ שִׁכּוֹר, וְאַתָּה מְבַקֵּשׁ מִמֶּנִּי דָּבָר כָּזֶה?! וַחֲמָתוֹ בָּעֲרָה בּוֹ, שֶׁנִּכְנַס בְּרֹצַח, וְהָמָן הֵסִיתוֹ לְהָרְגָהּ, וְהָלַךְ בְּלִי חֶשְׁבּוֹן, וְחָרַץ אֶת גְּזַר דִּינָהּ. זֶה גַּס בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, כִּי כְּפִי הַהִגָּיוֹן מוּבָן שֶׁלֹּא רָצְתָה לָבוֹא קֶבֶל עַם וְעֵדָה כְּפִי שֶׁבִּקְּשָׁהּ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ. וְהוּא מֶלֶךְ טִפֵּשׁ הָיָה, נִכְנַס שִׁגָּעוֹן בְּרֹאשׁוֹ, וְרָצָה שֶׁתָּבוֹא לְפָנָיו כָּךְ, וְנִכְנַס בִּרְצִיחָה גְּדוֹלָה וְגָזַר לְהָרְגָהּ, וְשֶׁמִּזֶּה תֵּצֵא יְשׁוּעָה — אַף אֶחָד לֹא תֵּאֵר וְשָׁעַר. וּבִמְקוֹמָהּ הִגִּיעָה אֶסְתֵּר, שֶׁהָיְתָה חֲזָקָה בְּמִאֹד מְאֹד בֶּאֱמוּנָה. הִיא לֹא רָצְתָה לָבוֹא לַאֲחַשְׁוֵרוֹשׁ. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מִדְרָשׁ תְּהִלִּים מִזְמוֹר כב), שֶׁמִּזְמוֹר כ״ב בְּתְהִלִּים חִבְּרָה אֶסְתֵּר, כְּשֶׁנִּכְנְסָה לָאֲרִמוֹן אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, וְרָאֲתָה שֶׁיֵּשׁ שָׁם כָּל מִינֵי זֶבֶל וְלִכְלוּךְ שֶׁל שִׁקּוּץ, טִנּוּף, זְהוּם וְתִעוּב, כָּל הַקִּירוֹת מְלֵאִים הָיוּ בִּתְמוּנוֹת מִתְעָבוֹת וכו׳, וְהִיא הָיְתָה אִשָּׁה צַדֶּקֶת, בַּת יִשְׂרָאֵל כְּשֵׁרָה, שֶׁאַף פַּעַם לֹא הָיְתָה לָהּ שַׂיָּכוּת לַלִּכְלוּךְ הַזֶּה, וְכָאַב לָהּ מְאֹד, רָאֲתָה גַּם צְלָבִים וְכָל מִינֵי עֲבוֹדָה זָרָה, אָז הֵחֵלָּה לִבְכּוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא (תְּהִלִּים כב, ב): אֵלִי, אֵלִי, לָמָּה עֲזַבְתָּנִי, רָחוֹק מִישׁוּעָתִי דִּבְרֵי שָׁאֲגָתִי, בְּקִשָּׁה הַרְבֵּה אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְחִבְּרָה אֶת כָּל הַמִּזְמוֹר הַזֶּה בִּבְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת, וְהָיָה מַה שֶּׁהָיָה, עַד שֶׁנַּעֲשְׂתָה הַמַּלְכָּה. וְהִיא הִזְמִינָה אֶת הָמָן לַסְּעֻדָּה. עַם יִשְׂרָאֵל חָשְׁבוּ שֶׁאִבְּדוּ אֶת הַבַּת הַיְחִידָה שֶׁהָיְתָה לָהֶם, בַּת יִשְׂרָאֵל כְּשֵׁרָה שֶׁנִּכְנְסָה לְבֵית אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, וְחָשְׁבוּ שֶׁתִּהְיֶה לָהֶם יְשׁוּעָה דַּרְכָּהּ, וּלְבַסּוֹף הִיא מַזְמִינָה אֶת הָמָן. אַךְ לֹא יָדְעוּ שֶׁאֶסְתֵּר הָיְתָה כָּל־כָּךְ חֲזָקָה בֶּאֱמוּנָה וּבִתְפִלָּה, וְהָיְתָה צְנוּעָה מְאֹד. וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (מְגִלָּה יג:), שֶׁרַחֵל אִמֵּנוּ הָיְתָה צְנוּעָה מְאֹד, וּבִשְׂכַר צְנִיעוּת שֶׁהָיְתָה בְּרָחֵל, זָכְתָה שֶׁיָּצָא מִמֶּנָּה שָׁאוּל הַמֶּלֶךְ, וּבִזְכוּת צְנִיעוּת שֶׁהָיְתָה בְּשָׁאוּל, זָכָה וְיָצְאָה מִמֶּנּוּ אֶסְתֵּר. צְנִיעוּתָהּ שֶׁל אֶסְתֵּר זֶה אֲשֶׁר הִפִּיל אֶת הָמָן, וְזֶה הָפַךְ אֶת הַגְּזֵרָה מֵאֲבָדוֹן וּמִכְלָיוֹן, עַד שֶׁהִתְהַפֵּךְ עַל כָּל אֵלּוּ שֶׁרָצוּ לַעֲשׂוֹת רַע לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְנֶהְפַּךְ עַל רֹאשָׁם, מִזֶּה לְמֵדִים מַעֲלַת הַצְּנִיעוּת שֶׁל בַּת יִשְׂרָאֵל.

צְנִיעוּת הַדִּבּוּר — לִשְׁמֹר עַל נְקִיּוֹן הַדִּבּוּר, לֹא לְנַבֵּל פִּיו, וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, נִבּוּל פֶּה, סִימָן א׳): מִי שֶׁמְּדַבֵּר נִבּוּל פֶּה, בְּיָדוּעַ שֶׁלִּבּוֹ חוֹשֵׁב מַחְשָׁבוֹת אָוֶן, אִם אָדָם מְנַבֵּל פִּיו, סִימָן שֶׁזֶּה מַה שֶּׁהוּא חוֹשֵׁב. וְלָכֵן אֵצֶל הַגּוֹיִים יֵשׁ שָׂפָה מְלֵכְלֶכֶת, כִּי בָּזֶה הַמֹּחַ שְׁלָהֶם עָסוּק, וְזֶה מַה שֶּׁיֵּשׁ בְּלִבָּם. מַה שֶּׁאֵין כֵּן צַדִּיק, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לד); הַצַּדִּיק נִקְרָא מְלֵאפוּם — מָלֵא פּוּם, פִּיו מָלֵא מֵאלְקוּת, תָּמִיד מְדַבֵּר רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כְּפִי שֶׁאָדָם מְדַבֵּר, כָּךְ מַכִּירִים אֶת כָּל הָאָדָם. כָּתוּב אֵצֶל יוֹסֵף (בְּרֵאשִׁית לט, ג): ״וַיַּרְא אֲדוֹנָיו כִּי יְהוָ״ה עִמּוֹ״. פּוֹטִיפַר הַמְּצָרִי רָאָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא תָּמִיד עִם יוֹסֵף, הֵכֵיצַד? וְכִי רָאָה גּוּי עָרֵל אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיָּדַע שֶׁה׳ עִם יוֹסֵף? אֶלָּא רַשִׁ״י אוֹמֵר (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה יד, סִימָן ג׳): שֵׁם שָׁמַיִם שָׁגוּר בְּפִיו, וְלָכֵן יָדַע שֶׁה׳ עִמּוֹ. כִּי בַּמֶּה שֶׁאָדָם אוֹחֵז — מִזֶּה מְדַבֵּר. וְלָכֵן יְכוֹלִים לְהַכִּיר אֶת הָאָדָם כְּפִי הַדִּבּוּר שֶׁלּוֹ. כִּי אָדָם מוֹצִיא מִפִּיו אֶת צְפוּנוֹת לִבּוֹ, וּמַה שֶּׁאָדָם חוֹשֵׁב, מוֹצִיא מִפִּיו, וּמְגַלֶּה אֶת מַה שֶּׁעָשָׂה בַּסֵּתֶר, כַּמּוּבָא (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סו), אַךְ לֹא כָּל אֶחָד שָׂם לֵב לָזֶה, רַק הַצַּדִּיק. מִמַּה הַצַּדִּיק מְדַבֵּר? רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, סִימָן שֶׁרַק זֶה מַה שֶּׁיֵּשׁ בְּלִבּוֹ.

כְּשֶׁחוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה, צְרִיכִים לֵידַע, שֶׁמַּתְחִילִים דַּף חָדָשׁ, וְלֹא מְנַבְּלִים אֶת הַפֶּה, חַס וְשָׁלוֹם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים מְגֻנִּים. וְכֵן יֵשׁ לְהַקְפִּיד עַל צְנִיעוּת הַלְּבוּשׁ — לֵילֵךְ כְּבַת יִשְׂרָאֵל כְּשֵׁרָה, כַּיָּאֶה לְבַת מֶלֶךְ.

אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה רָאֲתָה שֶׁנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל כָּל־כָּךְ בָּטְחוּ בָּהּ וְלֹא בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בְּכֵן רָצְתָה שֶׁיְּבַקְּשׁוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְהָלְכָה וְהִזְמִינָה אֶת הָמָן. וְעַם יִשְׂרָאֵל חָשְׁבוּ שֶׁהִתְחַבְּרָה עִם הָמָן, אֲבָל כַּוָּנָתָהּ הָיְתָה שֶׁיִּפְסִיקוּ לִבְטֹחַ בָּהּ — בְּבָשָׂר וָדָם, אֶלָּא בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהוּא יַצִּילָם. וּמַה שֶּׁמְּסַמֵּל אוֹתָהּ — מִדַּת הַצְּנִיעוּת שֶׁהִצְטַיְּנָה בָּהּ, וְזָכְתָה לָזֶה בִּשְׁלֵמוּת בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת, וְלָכֵן נִקְרְאָה אֶסְתֵּר — עַל שֵׁם הַהַסְתָּרָה, שֶׁהָיְתָה

מַסְתֶּרֶת עַצְמָהּ, וְלֹא רָצְתָה לִבְלֹט, הָיְתָה מַצְנַעַת עַצְמָהּ, וְזֶה הַסֵּמֶל שֶׁל בַּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁצְּרִיכָה לִנְהֹג בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ, וְלֹא לִמְשֹׁךְ תְּשׂוּמֶת לֵב.

חַיֵּי הָאָדָם קְצָרִים בְּיוֹתֵר, הִנֵּה אָדָם בִּצְעִירוּתוֹ, הִנֵּה מַגִּיעַ לְאֶמְצַע שְׁנוֹת חַיָּיו, וְהִנֵּה כְּבָר בָּא בַּיָּמִים, וְצָרִיךְ לַעֲלוֹת לְמַעְלָה וְלִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן. וְלָכֵן צְרִיכָה כָּל אַחַת מֵהַנָּשִׁים לִבְדֹּק עַצְמָהּ אִם נָהֲגָה בִּצְנִיעוּת, אִם לֹא הִכְשִׁילָה גְּבָרִים בְּמַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת, בְּדִבּוּרִים אֲסוּרִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֲשֶׁר גָּדוֹל עָנְשָׁהּ לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם.

אֶסְתֵּר הָיְתָה מַצְנַעַת עַצְמָהּ, וְלָכֵן הִיא זָכְתָה לְהַצִּיל אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהַכֹּל הָיָה מְלֻבָּשׁ בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, כָּל נֵס הַהַצָּלָה הָיָה מֻסְתָּר בְּטֶבַע.

אֲנַחְנוּ, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, יְהוּדִים, יֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה, יֵשׁ לָנוּ שֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְעָלֵינוּ לָלֶכֶת כְּפִי שֶׁכָּתוּב שָׁם, עַל כָּל אִשָּׁה לְהִזָּהֵר בְּמְאֹד מְאֹד בְּמִדַּת הַצְנִיעוּת, וּבְזכוּתָהּ תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה. וְזֶה הָיָה נֵס פּוּרִים, שֶׁהָיָה מְלֻבָּשׁ בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע.

מֶה הָיָה כֹּחָהּ שֶׁל אֶסְתֵּר? שֶׁלֹּא עָזְבָה אֶת מָרְדֳּכַי הַצַּדִּיק. אֲשֶׁר יָצָא וְעוֹרֵר אֶת יִשְׂרָאֵל רַק בִּתְפִלָּה. וּמָרְדֳּכַי יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה, הוּא יָדַע שֶׁיֵּשׁ כָּאן גְּזֵרַת כְּלָיוֹן, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֲזַי קִבֵּץ אֶת הַנָּשִׁים וְהַגְּבָרִים וְהַטַּף, וּבְיַחַד הִתְפַּלְּלוּ, וְהַתְּפִלָּה שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל הִתְפַּלְּלוּ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, זֶה אֲשֶׁר הוֹעִיל לָהֶם. לָנוּ אֵין כְּלֵי זַיִן, אֵין חִצִּים וַחֲרָבוֹת, אָנוּ לֹא נַעֲשֵׂינוּ עַם עַל־יְדֵי נֶשֶׁק, אָנוּ עַם שֶׁקִּבַּלְנוּ אֶת הַתּוֹרָה, קִבַּלְנוּ מִמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ אֶת הַפֶּה לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ גִּלָּה לָנוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא; "אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי הַוָ"ה אֱלֹקִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ" (דְּבָרִים ד, לה), וְזֹאת קִבַּלְנוּ מִכָּל הַצַּדִּיקִים עַד מָרְדֳּכַי, שֶׁהוּא גִּלָּה לְעַם יִשְׂרָאֵל: הִנֵּה אָנוּ נִמְצָאִים בְּעֵת צָרָה, הַיְשׁוּעָה שֶׁלָּנוּ תִּלּוּיָה רַק בִּתְפִלָּה.

וְכֵן עָשְׂתָה אֶסְתֵּר, שֶׁעוֹרְרָה אֶת כָּל הַנָּשִׁים, אַף שֶׁהָיְתָה מַלְכָּה, עוֹרְרָה תָּמִיד אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עַל צְנִיעוּת. וְכָךְ אָמְרָה: אֲנִי מַלְכָּה בְּבֵית הַמֶּלֶךְ, שֶׁהָיָה שִׁכּוֹר, וּמָלֵא זִהֲמָה, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי הוֹלֶכֶת

בִּצְנִיעוּת, וְנוֹהֶגֶת בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ גְּדוֹלָה מְאֹד, וְשׁוֹמֶרֶת עַל צְנִיעוּת הַדִּבּוּר וְהַהֲלִיכוֹת. וְאִם אַתֶּם רוֹצִים לִזְכּוֹת לִישׁוּעָה, תֵּדְעוּ לָכֶם, שֶׁאֵין לָנוּ אֶלָּא כֹּחַ הַתְּפִלָּה. מֵהֵיכָן שָׁאַבָה אֶת הַכֹּחַ הַזֶּה? הֲלֹא נִלְקְחָה בְּכֹחַ הַזְּרוֹעַ לְבֵית אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, מָקוֹם שֶׁהָיָה מָלֵא עֲבוֹדָה זָרָה וְנאוּף. אֶלָּא שֶׁתָּמִיד בָּרְחָה לְמָרְדֳּכַי.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (אָבוֹת ה, יד): אַרְבַּע מִדּוֹת בְּהוֹלְכֵי לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ; יֵשׁ לָנוּ מִצְוָה גְּדוֹלָה מְאֹד לֵילֵךְ אֶל חֲכָמִים. זוֹ אַחַת מֵהַמִּצְוֹוֹת הַגְּדוֹלוֹת בְּיוֹתֵר, וּמַדּוּעַ? כִּי כָּךְ אוֹמֵר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ: הוֹלֵךְ אֶל חֲכָמִים — יֶחְכַּם. מַה לּוֹמְדִים אֵצֶל הַצַּדִּיק? אֵיךְ לְהִתְנַהֵג וְאֵיךְ לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, וְאֵיךְ לְהַנְהִיג בַּיִת, וְכָךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (דְּבָרִים טז, כ): צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף, הוֹלֵךְ אֶל חֲכָמִים לִישִׁיבָה, ר׳ יְהוֹשֻׁעַ הָיְתָה לוֹ יְשִׁיבָה בִּפְקִיעִין, רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיְתָה לוֹ יְשִׁיבָה בִּיבְנֶה, רַבִּי עֲקִיבָא הָיְתָה לוֹ יְשִׁיבָה בִּבְנֵי בְרַק, ר׳ יוֹסֵי הָיְתָה לוֹ יְשִׁיבָה בְּצִפּוֹרִי וְכוּ׳. כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק הָיְתָה לוֹ הַיְשִׁיבָה שֶׁלּוֹ. הַתַּנָּא אוֹמֵר שֶׁלֵּילֵךְ אֶל צַדִּיק, יֵשׁ בָּזֶה אַרְבָּעָה אֲפָנִים, וְאַרְבָּעָה סוּגֵי אֲנָשִׁים בָּאִים אֵלָיו. הַצַּדִּיק מְקֻרָב אַלְפֵי אַלְפֵי אֲנָשִׁים בְּכָל הָעוֹלָם, וּמְסֻוָּגִים לְאַרְבָּעָה סוּגִים: הוֹלֵךְ וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה — שָׂכַר הֲלִיכָה בְּיָדוֹ. יֵשׁ לַצַּדִּיק אֲנָשִׁים שֶׁבָּאִים לְבֵית־הַכְּנֶסֶת שֶׁלּוֹ, לַיְשִׁיבָה שֶׁלּוֹ וְכוּ׳, אַךְ אֵינָם עוֹשִׂים מַה שֶּׁאוֹמֵר, אוֹמֵר הַתַּנָּא: שָׂכַר הֲלִיכָה בְּיָדוֹ, אַף שֶׁאֵינָם מְקַיְּמִים מַה שֶּׁהַצַּדִּיק מְבַקֵּשׁ, עַל־כָּל־פָּנִים יֵשׁ לָהֶם שָׂכָר שֶׁמִּסְתּוֹבְבִים אֵצֶל הַצַּדִּיק, וְאוֹי וַאֲבוֹי אִם לֹא הָיוּ אֵצֶל הַצַּדִּיק. סוּג שֵׁנִי: עוֹשֶׂה וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ, שָׂכַר מַעֲשֶׂה בְּיָדוֹ, עוֹשֶׂה דִּבְרֵי הַצַּדִּיק וְלֹא בָּא אֵלָיו. סוּג שְׁלִישִׁי: הוֹלֵךְ וְעוֹשֶׂה, שֶׁבָּא אֶל הַצַּדִּיק, וּמְקַיֵּם דִּבְרֵי הַצַּדִּיק, זֶה נִקְרָא חָסִיד. סוּג רְבִיעִי: אֵינוֹ הוֹלֵךְ וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה — נִקְרָא רָשָׁע. מַה הַהֶפְרֵשׁ בֵּין הָאַרְבָּעָה? הַגָּרוּעַ מִכֻּלָּם זֶה שֶׁאֵינוֹ הוֹלֵךְ, שֶׁאוֹמֵר אֵינִי צָרִיךְ אֶת הַצַּדִּיק, וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה, אֵינוֹ מְקַיֵּם מַה שֶּׁהַצַּדִּיק מְדַבֵּר. זֶה נִקְרָא רָשָׁע מֻרְשָׁע, כִּי הַצַּדִּיק מָסַר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרְךָ, הַצַּדִּיק חִתֵּן אוֹתְךָ, הַצַּדִּיק דָּאַג לְךָ, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ כָּל טוּב, וּפִתְאֹם אֵינְךָ רוֹצֶה לֵילֵךְ אֶל הַצַּדִּיק, וְלֹא לְקַיֵּם דְּבָרָיו. מַה נִּקְרָא חָסִיד? שֶׁהוֹלֵךְ אֶל הַצַּדִּיק, וְלֹא יַעֲזֹב אַף פַּעַם אֶת הַצַּדִּיק, וּמְקַיֵּם מַה שֶּׁהַצַּדִּיק מְבַקֵּשׁ, זֶה נִקְרָא

׳חָסִיד׳. הוֹלֵךְ וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה — שְׂכַר הֲלִיכָה בְּיָדוֹ, עוֹשֶׂה וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ — שְׂכַר מַעֲשֶׂה בְּיָדוֹ. נִמְצָא מִכָּל זֶה, שֶׁהַשְׁלֵמוּת הִיא לָבוֹא אֶל הַצַּדִּיק וּלְקַיֵּם דְּבָרָיו. וְאִם אֵין רוֹצִים לְקַיֵּם דְּבָרָיו, אָז לָמָּה צְרִיכִים לָבוֹא אֵלָיו?!

רַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה מְאֹד שֶׁנִּגְלֵךְ בִּבְגָדִים שְׁלֵמִים וּנְקִיִּים, וְכָךְ מוּבָא בִּדְבָרָיו (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קכז), שֶׁכַּאֲשֶׁר אָדָם הוֹלֵךְ בִּבְגָדִים מְלֻכְלָכִים וּקְרוּעִים, הוּא מֵסִיר מֵעַצְמוֹ אֶת הַשְׁמִירָה, וְלָכֵן הַקְּפִיד מְאֹד לִשְׁמֹר עַל שְׁלֵמוּת הַבְּגָדִים וּנְקִיּוּתָם. וְרַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה כָּל־כָּךְ נָקִי, שֶׁמּוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל אָמַר: בְּהַכֹּל אֲנִי יָכוֹל לְחַקּוֹת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲבָל לֹא בְּעִנְיַן הַנְּקִיּוֹן. וּמְסַפְּרִים שֶׁאֲפִלּוּ סֵלִּיּוֹת נְעָלָיו הָיוּ נְקִיּוֹת, שֶׁזֶּה דְּבַר פֶּלֶא.

פַּעַם אַחַת נָסַע מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל לְאוּמַן לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל עִם ר׳ נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶעֶר, וְהוֹרִיד מִזְוַדְתּוֹ בָּאַכְסַנְיָה, וְרָץ לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְרָץ אַחֲרָיו ר׳ נַחְמָן וְכוּ׳, כִּי רָצָה לִרְאוֹת דַּרְכּוֹ בַּקֹּדֶשׁ שֶׁל מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל. וְרָאָה מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, שֶׁבִּגְדוֹ שֶׁל ר׳ נַחְמָן קָרוּעַ, וְאָמַר לוֹ שֶׁיֵּלֵךְ וְיִתַּקְנוֹ, וְעָנָה לוֹ, שֶׁרוֹצֶה תְּחִלָּה לִהְיוֹת בְּמְחִצָּתוֹ, וְלֹא הִשְׁתַּכְנֵעַ מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, וְדָרַשׁ בְּתַקֶּף שֶׁיְּתַקֵּן בִּגְדוֹ, וְאָמַר: אִם אֵין מְצַיְּתִים אֶת הָרַבִּי, לָמָּה בָּאִים אֵלָיו?!

הִנֵּה תִּקַּנְתִּי פֹּה תַּקָּנָה, שֶׁבְּשַׁבָּת תֵּלְכוּ בְּבֶגֶד לָבָן כִּדְבְרֵי הָאַר״י זַ״ל, אַךְ בְּיוֹם חֹל לָאו. וַאֲנִי מַקְפִּיד מְאֹד שֶׁיֵּלְכוּ בִּנְקִיּוֹן וּבִשְׁלֵמוּת הַבְּגָדִים. כִּי כֵן יָדוּעַ, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל קֹדֶם שֶׁיָּצָא מִבֵּיתוֹ, הָיָה מַרְטִיב אֶת הַפֵּאוֹת וּמְסַלְסְלָן. וְכֵן יָדוּעַ, שֶׁבִּתּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל מָרַת אָדֶל, הָלְכָה פַּעַם עִם חַבְרוֹתֶיהָ לִצְדָקָה, וּלְפֶתַע יָרַד גֶּשֶׁם שׁוֹטֵף, וְכֻלָּן הִתְלַכְלְכוּ, וְרַק אָדֶל נִשְׁאֲרָה נְקִיָּה. וּשְׁאָלוּהָ: הֵכֵיצַד זֶה? וְעָנְתָה: אָבִי לִמְּדָנִי כֵּיצַד אֲפִלּוּ שֶׁהוֹלְכִים בְּבוֹץ, לִשְׁמֹר שֶׁלֹּא לְהִתְלַכְלֵךְ. נִמְצָא מִכָּל זֶה, אִם יֵשׁ לָאָדָם הַשֵּׂכֶל וְהַדַּעַת, אֲזַי אֲפִלּוּ בְּמָצָבִים שֶׁל בּוֹץ, נִזְהָר שֶׁלֹּא לְהִתְלַכְלֵךְ. וְזֶה נִקְרָא: הוֹלֵךְ וְעוֹשֶׂה. הוֹלְכִים אֶל הַצַּדִּיק, וּמְקַיְּמִים מַה שֶּׁהַצַּדִּיק אוֹמֵר — זוֹ הַשְׁלֵמוּת! וְזֶה מַה שֶּׁלִּמַּדְתִּי אֶתְכֶם.

מָה אֹמַר לָכֶם! אֲנִי חוֹשֵׁב רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵין לִי כְּלוּם

בְּזֶה הָעוֹלָם רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עִמּוֹ אֲנִי חַי, עִמּוֹ אֲנִי הוֹלֵךְ, וְעִמּוֹ אֲנִי מְדַבֵּר, וְאֵלָיו אֲנִי חוֹזֵר, כָּךְ צְרִיכִים לִחְיוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם וְלֹא אַחֶרֶת כְּלָל. הַכֹּל זֶה אֶלְקוּת וֶאֱלֹקוּת זֶה הַכֹּל. אָנוּ מֻכְרָחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל צַעַד וְשַׁעַל, וְהָעִקָּר לַחֲשֹׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא מִדְּבָרִים אֲחֵרִים. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא קוֹרֵא אוֹתָנוּ, אֲבָל אֵין לָנוּ שֵׂכֶל, לָמָּה? כִּי אֵינֶנּוּ רוֹצִים לְקַיֵּם דִּבְרֵי הַצַּדִּיק. יֶשְׁנוֹ אֶחָד שֶׁאֵינוֹ בָּא לִשְׁמֹעַ אֶת הַצַּדִּיק, אֲבָל מְקַיֵּם דְּבָרָיו — שְׂכַר מַעֲשֶׂה בְּיָדוֹ, אֲשֶׁר זֶה חֲבָל מְאֹד, כִּי כָּךְ אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אות צַדִּיק, סִימָן נה): טוֹב לְבַלּוֹת זְמַן רַב בִּשְׁבִיל שָׁעָה אַחַת לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק.

וְיֵשׁ אֶחָד שֶׁלֹּא בָּא וְאֵינוֹ מְקַיֵּם, אֲשֶׁר הוּא נִקְרָא רָשָׁע וַחֲבָל מְאֹד. אַךְ כָּל אֵלּוּ שֶׁמְּקַיְּמִים אֶת דִּבְרֵי הַצַּדִּיק וּמְצַיְּתִים אוֹתוֹ, זוֹכִים לְכָל טוּב בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת.

וְלָכֵן דַּיְקָא עַכְשָׁו, כְּשֶׁאָנוּ מִתְכּוֹנְנִים לְחַג הַפּוּרִים, כַּמּוּבָא (בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עד), שֶׁזֶּהוּ זְמַן שֶׁל הַתְחָלָה, הָבָה נַתְחִיל מֵחָדָשׁ לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, וּמַהִי חֲזָרָה בִּתְשׁוּבָה? לִהְיוֹת מְקֹרָב אֶל הַצַּדִּיק וּלְקַיֵּם אֶת דְּבָרָיו.

רַבֵּנוּ זַ״ל סִפֵּר, כְּשֶׁאָדָם נִפְטָר מִזֶּה הָעוֹלָם, הוּא עֲדַיִן חוֹשֵׁב שֶׁנִּמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם, וְיָכוֹל לְהִסְתּוֹבֵב כָּךְ בְּעוֹלָם הַדִּמְיוֹן, עוֹלָם הַתֹּהוּ, שָׁנִים עַל גַּבֵּי שָׁנִים. וְסִפֵּר סִפּוּר, בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יֶשְׁנוֹ צַדִּיק קָדוֹשׁ רַבִּי מְנַחֵם מֶנְדֶּל מִוִּיטֶבְּסְק, [שֶׁהָיָה הָרַבִּי וְהֶחָבֵר שֶׁל ׳בַּעַל הַתַּנְיָא׳, שְׁנֵיהֶם לָמְדוּ אֵצֶל הַמַּגִּיד הַגָּדוֹל מִמֶּעזְרִיטְשׁ זי״ע], צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּטִבֶּרְיָה, בְּבֵית הָעַלְמִין שֶׁקְּבוּר רַבִּי נַחְמָן הוֹרוֹדֶענְקָא, סָבוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל.

רַבֵּנוּ זַ״ל כְּשֶׁהָיָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בָּא לְבֵית הָעַלְמִין בְּטִבֶּרְיָה, וּמוֹהַרַנַ״תְּ זַ״ל כְּשֶׁהִגִּיעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָמַר: הִנֵּה אֲנִי דּוֹרֵךְ עַתָּה בְּאוֹתָם מְקוֹמוֹת שֶׁהָיָה רַבֵּנוּ זַ״ל: בְּמְעָרַת הַלֵּל בְּמֵרוֹן, וּבְצִיּוֹן סָבוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּטִבֶּרְיָה: רַבִּי נַחְמָן הוֹרוֹדֶענְקָא.

רַבִּי מְנַחֵם מֶענְדֶּל מִוִּיטֶבְּסְק, הָיָה חַי בְּטִבֶּרְיָה, וּבַיָּמִים דְּאָז,

הַכַּלְכָּלָה הָיְתָה קָשָׁה מְאֹד. וְשָׁלְחוּ שַׁדַּ״ר מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁיָּבִיא סְכוּם כֶּסֶף לְפַרְנָסַת הַיִּשּׁוּב. וְהִנֵּה נִפְטַר בְּאֶמְצַע הַדֶּרֶךְ בָּאֳנִיָּה, וְהִגִּיעַ לְאֵיזֶה יִשּׁוּב, וְקָבְרוּ אוֹתוֹ שָׁם יְהוּדִים רַחֲמָנִים בְּנֵי רַחֲמָנִים. וְאַנְשֵׁי הַיִּשּׁוּב בִּטְבֶרְיָה לֹא יָדְעוּ אֶת קוֹרוֹת אוֹתוֹ שַׁדַּ״ר. וְהִנֵּה הַשַּׁדַּ״ר הַזֶּה הָיָה מְקֻשָּׁר מְאֹד אֶל רַבּוֹ בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ. הוּא הָיָה סוֹחֵר גָּדוֹל מְאֹד, וְהָיָה מִתְיַעֵץ עִם רַבּוֹ בְּכָל דָּבָר, דַּרְכּוֹ הָיְתָה לִנְסֹעַ מֵעִיר לְעִיר וְלַעֲשׂוֹת עֲסָקִים. וְהִנֵּה נִפְטַר, וְנִדְמֶה לוֹ, שֶׁעֲדַיִן יוֹשֵׁב עַל הָעֲגָלָה וְהַסּוּסִים וְנוֹסְעִים. וּלְפֶתַע אָמַר לִידִידָיו הַסּוֹחֲרִים, שֶׁרוֹצֶה לִנְסֹעַ לְרַבּוֹ, וְאָמְרוּ לוֹ: לָאו, אָנוּ בְּאֶמְצַע עֲסָקִים, וְאֵינֶנּוּ יְכוֹלִים לְהַפְסִיק, וְנֵאוֹת. וְשׁוּב נִכְנְסָה בּוֹ תַּאֲוָה לִנְסֹעַ לַצַּדִּיק וּמָנְעוּ מִמֶּנּוּ, וְכֵן הָוָה כַּמָּה פְּעָמִים, הוּא לֹא יָדַע שֶׁכְּבָר נִפְטַר, מִסִּבַּת חֶשְׁבּוֹן שֶׁמִּסְתּוֹבֵב, וְזֶה עוֹלָם הַתֹּהוּ, עוֹלָם הַדִּמְיוֹן, שֶׁזֶּה הָעֹנֶשׁ הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר. פַּעַם אַחַת אָמַר: אֲנִי מֻכְרָח לִנְסֹעַ לָרַבִּי. וְאָמְרוּ לוֹ: שְׁכַח מִזֶּה, אָנוּ מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, וּמוֹלִיכִים אוֹתְךָ לְעוֹלַם הַדִּמְיוֹן. וְהִתְעַקֵּשׁ: לָאו, אֲנִי מֻכְרָח לִנְסֹעַ לַצַּדִּיק, וְלֹא יוֹעִיל לָכֶם דָּבָר. וְהִתְעַקֵּשׁ כָּל־כָּךְ, וְאָמְרוּ בְּבֵית־דִּין שֶׁל מַעְלָה, אִם הָיָה נוֹהֵג לֵילֵךְ לְרַבּוֹ בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ, בְּהֶכְרֵחַ לִתֵּן לוֹ רְשׁוּת. וְנָתְנוּ לוֹ לְהִכָּנֵס לְרַבּוֹ רַבִּי מְנַחֵם מֶנְדֶל מִוִּיטֶבְסְק. וְנִכְנַס עִמּוֹ אֶחָד מִמַּלְאֲכֵי חַבָּלָה וְכוּ׳. וְהָרַבִּי רָאָה אוֹתוֹ וְנִתְעַלֵּף. וּכְשֶׁנֵּעוֹר, אָמַר לְתַלְמִידָיו: תֵּדְעוּ לָכֶם, שֶׁהַמְשֻׁלָּח נִפְטַר, וְאָמַרְתִּי לוֹ, שֶׁאִם רוֹצֶה לְהַגִּיעַ לְתִקּוּנוֹ, יַעֲלֶה לְהֵיכָל הַשַּׁיָּךְ לוֹ. וְנִתְעַלַּפְתִּי, כִּי רָאִיתִי מַלְאַךְ חַבָּלָה עִמּוֹ וְכוּ׳.

נִמְצָא, שֶׁמִּי שֶׁמִּקָּרֵב אֶל הַצַּדִּיק בְּחַיָּיו, הוּא יִהְיֶה מְקֹרָב אֵלָיו בְּמוֹתוֹ. וּכְמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אות צַדִּיק, סִימָן עד): הַמְקֹרָבִים שֶׁיֵּשׁ לַצַּדִּיק בְּחַיָּיו, הֵם יִהְיוּ מְקֹרָבִים בְּמוֹתָם.

אוֹתוֹ סִפּוּר הָיָה אֵצֶל הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מִלִּיזֶ׳ענְסְק זי״ע, שֶׁהָיָה צַדִּיק בְּפוֹלַנְיָה בְּשֵׁם: ר׳ יְחֶזְקֵאל מִקּוּזְמִיר זי״ע, שֶׁהָיָה תַּלְמִיד שֶׁל הַחוֹזֶה מִלּוּבְלִין זי״ע, וְהַחוֹזֶה הָיָה תַּלְמִיד שֶׁל הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ זי״ע, וְהוּא סִפֵּר אֶת הַסִּפּוּר, שֶׁהָיָה יְהוּדִי פָּשׁוּט וְתָמִים, לֹא חָכָם גָּדוֹל, וּמֶה הָיְתָה פַּרְנָסָתוֹ? יֵצֵר תָּמִיד יַיִן שָׂרָף וּמָכַר לְגוֹיִים. וְדַרְכּוֹ הָיְתָה, שֶׁבְּכָל פַּעַם בָּא וְשָׁאַל אֶת הָרַבִּי כַּמָּה מַיִם לְהַכְנִיס,

וּכְשֶׁהִתְקַלְקְלָה הַמְכוֹנָה, שָׁאַל אֶת הָרַבִּי: מָה עוֹשִׂים וְכוּ׳. וְהָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ הָיָה דָּבוּק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלֹא הָיוּ יְכוֹלִים לָגֶשֶׁת אֵלָיו. וְהַיְהוּדִי הַזֶּה יָכוֹל הָיָה לָגֶשֶׁת אֵלָיו, כִּי הָיְתָה לוֹ אֱמוּנַת חֲכָמִים, וְהָיָה מְצַיֵּת אֶת רַבּוֹ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וְרַבּוֹ אֲהֵבוֹ מְאֹד וְקֵרְבוֹ מְאֹד, וְעָנָה לוֹ עַל כָּל שְׁאֵלוֹתָיו, אֲפִלּוּ כָּאֵלּוּ שֶׁנִּרְאוּ כִּשְׁטֻיּוֹת, כְּגוֹן: אֵיזֶה בֹּרֶג לִקְנוֹת, כַּמָּה לְיַצֵּר עַכְשָׁו. הָרַבִּי יָדַע שֶׁהַיְהוּדִי הַזֶּה לֹא יַעֲזֹב אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי הוּא דָּבוּק בְּרַבּוֹ בִּמְאֹד מְאֹד, וְהָיָה מְצִיתוֹ עַל כָּל צַעַד וְשַׁעַל. וַיְהִי הַיּוֹם, וְהַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ זי״ע נִפְטַר. הַיְהוּדִי הַזֶּה בָּא לִשְׁאֹל שְׁאֵלָה, וְנִתְוַדַּע לוֹ שֶׁרַבּוֹ נִפְטַר. וְלָקַח אֶת הַבְּשׂוֹרָה כָּל־כָּךְ לְלִבּוֹ, שֶׁקִּבֵּל הֶתְקֵף לֵב וְנִפְטַר.

תֵּכֶף כְּשֶׁנִּפְטַר, הָיָה נִדְמֶה לוֹ שֶׁעֲדַיִן עוֹסֵק בְּמִסְחַר יֵינוֹת, וְהִנֵּה נִתְקַלְקְלָה לוֹ הַמְכוֹנָה וְכוּ׳, וְרָצָה לָרוּץ לְרַבּוֹ לִשְׁאֹל מַה לַּעֲשׂוֹת, וְאָמְרוּ לוֹ מַלְאֲכֵי חַבָּלָה: נִפְטַרְתָּ כְּבָר, אַתָּה מֵת. וְהִתְעַקֵּשׁ: לֹא אִכְפַּת לִי מָה אֲנִי, אֲנִי מֻכְרָח לֵילֵךְ לְרַבִּי אֱלִימֶלֶךְ, אֲנִי צָרִיךְ לִשְׁאֹל אוֹתוֹ מַשֶּׁהוּ וְכוּ׳, וּבְלֵית בְּרֵרָה לָקְחוּ אוֹתוֹ לִפְנֵי רַבּוֹ, וּבָא לְפָנָיו וְאָמַר לוֹ: רַבִּי, יִצַּרְתִּי יַיִן רַב מְאֹד, מֶה עָלַי לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ וְכוּ׳, וְעָנָה וְאָמַר לוֹ רַבּוֹ: מִסְכֵּן, אָנוּ כְּבָר בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, וְאַתָּה מְדַמְיֵן כְּאִלּוּ אַתָּה מְיַצֵּר יַיִן שָׂרָף וְכוּ׳, וְעָנָה הַיְהוּדִי: וּמָה אֶעֱשֶׂה עַכְשָׁו? וְאָמַר לוֹ הָרַבִּי: אִם אַתָּה כְּבָר פֹּה תִּשָּׁאֵר כְּבָר אֶצְלִי, וּמַלְאֲכֵי הַחַבָּלָה עָמְדוּ עֲדַיִן בַּחוּץ. וְחֵיֶּךְ הַחוֹזֶה מִלּוּבְלִין, שֶׁעֲדַיִן הֵם מְחַכִּים עַד עַכְשָׁו מַלְאֲכֵי הַחַבָּלָה.

נִמְצָא מִזֶּה, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁדְּבוּקִים בַּצַּדִּיק, מַרְוִיחִים בָּזֶה וּבַבָּא וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְאִם, חַס וְשָׁלוֹם, מִתְנַתְּקִים מֵהַצַּדִּיק, אָז מַתְחִילִים לִסְבֹּל סֵבֶל גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד.

וְאַף שֶׁגַּם כְּשֶׁמִּקָּרְבִים אֶל הַצַּדִּיק יֵשׁ לְעִתִּים מִקְרִים מְזַעְזְעִים, וְסוֹבְלִים סֵבֶל, אַךְ זֶה מִגְּזֵרַת שָׁמַיִם, אוֹ מִשָּׁרְשֵׁי הַנְּשָׁמוֹת, שֶׁאֵינָנוּ מְבִינִים בָּזֶה כְּלָל וּכְלָל, וּכְפִי שֶׁאֵרַע לֹא מִזְּמַן בְּפֶתַח תִּקְוָה, שֶׁשְּׁנֵי בְּנֵי זוּג קְשִׁישִׁים הָיוּ חַיִּים בַּטּוֹב וּבַנְּעִימִים, וְהַבַּעַל הָיָה רָגִיל תָּמִיד

לַעֲרֹךְ אֶת כָּל הַקְּנִיּוֹת, כִּי הָאִשָּׁה מֵרֹב חֻלְשָׁה נוֹתְרָה בַּבַּיִת וְכוּ׳. בְּיוֹם מִן הַיָּמִים חָלָה הַבַּעַל, וְהֻכְרְחָה הָאִשָּׁה לָצֵאת לִקְנִיּוֹת, וְהִנֵּה אֵרַע פִּגּוּעַ וְנֶהֱרְגָה בַּמָּקוֹם, הֲרֵי רוֹאִים בְּחוּשׁ הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, שֶׁאַף פַּעַם לֹא יָצְאָה לַחוּץ, וּבְדִיּוּק בְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁיָּצְאָה נֶהֱרְגָה בְּפִגּוּעַ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְעוֹד הַרְבֵּה טְרֶגֶדְיוֹת שֶׁנִּשְׁגָּבוֹת מִבִּינָתֵנוּ, אַךְ זֶה מִגְּזֵרַת שָׁמַיִם, וְאַף שֶׁמְּקֻרָבִים אֶל הַצַּדִּיק אֵין לָזֶה שׁוּם שַׁיָּכוּת, כִּי כָּל הָאֲסוֹנוֹת זֶה חֶשְׁבּוֹנוֹת שָׁמַיִם, וְשַׁיָּךְ לְשָׁרְשֵׁי הַנְּשָׁמוֹת, שֶׁאַל לָנוּ לְהִכָּנֵס בָּזֶה. אַךְ הָעִקָּר לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, וּלְצַיֵּת אֶת הַצַּדִּיק עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר, וְכָל צַעַד וְשַׁעַל לְהִתְיַעֵץ עִמּוֹ וּלְהִתְבָּרֵךְ מִמֶּנּוּ.

בָּאוּ לְפָנַי פַּעַם שְׁנֵי זוּגוֹת הוֹרִים, וְשִׁדְּכוּ אֶת בְּנָם וּבִתָּם. וְהָיוּ מְאֻשָּׁרִים בִּמְאֹד מְאֹד, וְהִנֵּה לֹא עָלֵינוּ שֶׁלֹּא נֵדַע מִצָּרוֹת, לְאַחַר כַּמָּה שָׁבוּעוֹת שֶׁהִתְאָרְסוּ, הַבָּחוּר קִבֵּל אֶת הַמַּחֲלָה הַמַּמְאֶרֶת. וְהַהוֹרִים שֶׁל הַבַּחוּרָה הִתְעַקְּשׁוּ שֶׁהִיא תַּעֲזֹב אֶת הַשִּׁדּוּךְ. וְהַבַּחוּרָה סֵרְבָה וְאָמְרָה, אִם הִתְאָרַסְתִּי עִמּוֹ — זֶה שֶׁלִּי, וְאֶהְיֶה עִמּוֹ בְּצָרָה לְאֹרֶךְ כָּל הַדֶּרֶךְ, וְכֵן הוֹרֵי הַבָּחוּר נִסּוּ לְשַׁדְּלָהּ שֶׁתַּעֲזֹב אֶת הַשִּׁדּוּךְ, כִּי לָמָּה לָהּ לְהַכְנִיס רֹאשׁ בָּרִיא לְמִטָּה חוֹלָה?! וְהַבַּחוּרָה הִתְעַקְּשָׁה בְּשֶׁלָּהּ, וְנָסְעָה לְאֶחָד מִגְּדוֹלֵי הַדּוֹר, וְסִפְּרָה לוֹ אֶת הַסִּפּוּר, וְעָנָה וְאָמַר: אִם הַבַּחוּרָה מִתְעַקֶּשֶׁת וְרוֹצָה רַק אֶת הַבָּחוּר הַזֶּה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר שֶׁיִּבְרְיא. וְאָכֵן זָכוּ וְהִתְחַתְּנוּ, וְיֵשׁ לָהֶם הַיּוֹם יְלָדִים.

שָׁאֲלוּ אֶת הַצַּדִּיק — מֵהֵיכָן הָיָה לָכֶם הָאֹמֶץ לַעֲנוֹת כָּךְ, הֲלֹא שְׁנֵי הַהוֹרִים לֹא רָצוּ אֶת הַשִּׁדּוּךְ. וְהַבָּחוּר מִסְכֵּן, לֹא יָדַע מַה לוֹמַר, כִּי נָפַל בְּצָרָה גְּדוֹלָה, וְאֵיךְ לְקַחְתֶּם עַל עַצְמְכֶם אַחֲרָיוּת כָּזוֹ? וְעָנָה וְאָמַר, זֶהוּ סִפּוּר אֵצֶל חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁמְּסַפְּרִים, כִּי אֱלֶכְסַנְדֶּר מוֹקְדוֹן רָצָה לִכְבֹּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְהִגִּיעַ לְאַפְּרִיקָה, וְכָבַשׁ שָׁם מְדִינָה קְטַנְטַנָּה בְּשֵׁם קַרְטָיָא, וְתֻכַּף כְּשֶׁנִּכְנַס לַמֶּלֶךְ שֶׁל אוֹתָהּ מְדִינָה, הָיָה זֶה בְּאֶמְצַע מִשְׁפָּט שֶׁהֵבִיאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וְיָשַׁב בַּצַּד וְהֶאֱזִין לַמִּשְׁפָּט. וּמֶה הָיוּ טַעֲנוֹת בַּעֲלֵי הַדִּין? אֶחָד טָעַן שֶׁקָּנָה עֲשָׂרָה דּוּנָם אֲדָמָה, וּמָצָא שָׁם יַהֲלוֹמִים, וּבָא לְזֶה שֶׁמָּכַר לוֹ אֶת הָאֲדָמָה, וְהֵשִׁיב לוֹ אֶת הַיַּהֲלוֹמִים, כִּי אָמַר, שֶׁקָּנָה אֶת הָאֲדָמָה, וְלֹא אֶת הַיַּהֲלוֹמִים. וְהַמּוֹכֵר אָמַר לָאו, הַיַּהֲלוֹמִים שַׁיָּכִים לְךָ, כִּי מָכַרְתִּי לְךָ אֶת הָאֲדָמָה,

וְלֹא יָדַעְתִּי שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכָהּ יַהֲלוֹמִים וְכוּ׳ (בְּוַדַּאי זֶה מִקְרֶה נָדִיר, כִּי כַּיּוֹם לֹא שׁוֹמְעִים הַגִּינוּת כָּזוֹ). וְהָיוּ בַּעֲלֵי הַדִּין סוֹעֲרִים וְנִסְעָרִים, זֶה צוֹעֵק הַיַּהֲלוֹמִים שֶׁלִּי, וְזֶה צוֹעֵק הַיַּהֲלוֹמִים שֶׁלִּי וְכוּ׳, וּמָה הָיָה סוֹף הַמִּשְׁפָּט? שָׁאַל הַמֶּלֶךְ אֶת הַמּוֹכֵר: יֵשׁ לְךָ בֵּן? וְהֵשִׁיב בְּחִיּוּב, וְשָׁאַל אֶת הַקּוֹנֶה: יֵשׁ לְךָ בַּת? וְהֵשִׁיב בְּחִיּוּב, אִם־כֵּן תִּשְׁתַּדְּכוּ בֵּינֵיכֶם, וְתִתְּנוּ אֶת הַיַּהֲלוֹמִים לִבְנֵי הַזּוּג. כְּשֶׁשָּׁמַע אֲלֶכְסַנְדֶּר מוֹקְדוֹן אֶת הַמִּשְׁפָּט, עָנָה וְאָמַר לְמַלְכָּהּ שֶׁל קַצְיָא: לֹא טוֹב פָּסַקְתְּ, כִּי אִם זֶה הָיָה אֶצְלִי, הָיִיתִי הוֹרֵג אֶת שְׁנֵיהֶם, וְנוֹטֵל אֶת הָאֲדָמָה עִם הַיַּהֲלוֹמִים, הִתְאַזֵּר מַלְכָּהּ שֶׁל קַצְיָא עֹז וְאָמַר: אִם הָיִיתָ עוֹשֶׂה כֵּן, וְזֶה הַמַּהֲלָךְ שֶׁלְּךָ, כָּל מַה שֶּׁצּוֹמֵחַ אֶצְלְכֶם, הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁמְּבַשֶּׁלֶת אֶת הַפֵּרוֹת וְהַיְרָקוֹת, זֶה רַק בִּזְכוּת הַבְּהֵמוֹת וְהַחַיּוֹת, הַסּוּסִים וְהַחֲמוֹרִים, אַתֶּם אֵינְכֶם רְאוּיִים, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם אֹכֶל לֶאֱכֹל, אִם אַתֶּם נוֹדְעִים כָּל־כָּךְ בְּאַכְזָרִיּוּתְכֶם.

וְעַל־כֵּן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד, אָנוּ עוֹמְדִים עַתָּה לִפְנֵי פּוּרִים, אֲשֶׁר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים, שֶׁלָּעֲתִיד כָּל הַשִּׂמְחוֹת שֶׁל כָּל הַמּוֹעֲדִים תִּתְבַּטֵּלְנָה, וְרַק שִׂמְחַת פּוּרִים לֹא תִּתְבַּטֵּל, כִּי הִיא שִׂמְחָה גְּדוֹלָה בִּמְאֹד מְאֹד, שֶׁכָּל הַשִּׂמְחוֹת הָאֲחֵרוֹת הֵן כְּאַיִן וְכְאֶפֶס לְעֻמָּתָהּ. מַדּוּעַ חֲשׁוּבָה כָּל־כָּךְ שִׂמְחַת פּוּרִים? פּוּרִים זֶה זְמַן שֶׁל שִׂמְחָה, בָּרֶגַע שֶׁאָדָם שָׂמֵחַ — יֵשׁ לוֹ הַכֹּל, וְאֵינֶנּוּ חָסֵר דָּבָר, אַךְ אֵימָתַי אָדָם מְבֻלְבָּל? כְּשֶׁהוּא בְּעַצְבוּת וּבְדִכָּאוֹן.

פּוּרִים זֶה זְמַן שֶׁל אַהֲבַת הַבְּרִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֶסְתֵּר ט, כב): ״וּמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים״, ״אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יְעַזְרוּ וּלְאָחִיו יֹאמַר חֲזַק״. אֲצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זֶה מְאֹד חָשׁוּב. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד, אִם רְצוֹנְכֶם לִהְיוֹת בִּכְלַל ׳הוֹלֵךְ וְעוֹשֶׂה׳, לָבוֹא לַצַּדִּיק וּלְקַיֵּם אֶת דְּבָרָיו, אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם לְהִתְאַחֵד יַחַד בְּאַחְדוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, ׳אֵינוֹ הוֹלֵךְ וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה׳ — זֶה רָשָׁע, רְאוּ לִהְיוֹת בִּכְלַל צַדִּיק, וְלֹא לְהִתְעָרֵב בַּמֶּה שֶׁאֵינוֹ שַׁיָּךְ אֲלֵיכֶם.

הָיָה פַּעַם עָשִׁיר גָּדוֹל מְאֹד, שֶׁתָּרַם לִבְנְיַת בֵּית־חוֹלִים לְחוֹלֵי נֶפֶשׁ, וּבָנָה בִּנְיָן מְיֻחָד בְּמִינוֹ, וּכְשֶׁדִּוְּחוּ לוֹ הָרוֹפְאִים שֶׁהִתְמַלֵּא

בֵּית־הַחוֹלִים, חָשַׁב הֶעָשִׁיר: אֵלֵךְ וַאֲבַקֵּר בַּמָּקוֹם, לִרְאוֹת מַה פָּעַלְתִּי עִם הַכֶּסֶף, וְכֵן עָשָׂה. וְעָרְכוּ לוֹ קַבָּלַת פָּנִים גְּדוֹלָה, וְנִכְנַס לַמָּקוֹם. וְהִנֵּה קָפַץ לְעֶמָּתוֹ אֶחָד מִן הַחוֹלִים, וְאָמַר לוֹ: הִנֵּה אַדְרִיךְ אֶתְכֶם בַּמָּקוֹם, וְאַרְאֶה לָכֶם בְּכָל חֶדֶר מִי נִמְצָא וְכוּ׳, וְהִגִּיעוּ לַחֶדֶר הָרִאשׁוֹן — כָּאן נִמְצָא אָדָם שֶׁצּוֹעֵק שֶׁהוּא כֶּלֶב, וְנוֹבֵחַ כָּל הַיּוֹם כַּכֶּלֶב. וּבַחֶדֶר הַשֵּׁנִי נִמְצָא אֶחָד שֶׁמְּדַמְיֵן שֶׁהוּא עָשִׁיר, וְכֵן בְּכָל חֶדֶר וָחֶדֶר הִסְבִּיר לוֹ מַחֲלַת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל כָּל אֶחָד. וְלֹא הֵבִין הֶעָשִׁיר מַדּוּעַ הַחוֹלֶה שֶׁמְּלַוֵּהוּ נִמְצָא בְּבֵית־חוֹלִים זֶה, הֲלֹא הוּא נִרְאֶה כְּאָדָם נוֹרְמָלִי לַחֲלוּטִין וְכוּ׳. וְהִגִּיעוּ לַחֶדֶר הָאַחֲרוֹן, וְאַף אֶחָד לֹא הָיָה שָׁם. וְאָמְרוּ לֶעָשִׁיר, שֶׁשָּׁם נִמְצָא חוֹלֶה שֶׁאוֹמֵר שֶׁהוּא מָשִׁיחַ. וְקָפַץ הַמְּלַוֶּה וְאָמַר: הוּא מָשִׁיחַ, הֲלֹא אֲנִי מָשִׁיחַ וְכוּ׳ וְכוּ׳... וְאָז הֵבִין הֶעָשִׁיר לָמָּה צָרִיךְ גַּם הַמְּלַוֶּה לָשֶׁבֶת בְּבֵית חוֹלֵי נֶפֶשׁ שֶׁהֵקִים. נִמְצָא מִזֶּה, בָּרֹגַע שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁהוּא חָכָם יוֹתֵר מֵהַצַּדִּיק, מַשֶּׁהוּ אֵינוֹ כָּשׁוּרָה אֶצְלוֹ.

רְאוּ לְצַיֵּת אֶת הַצַּדִּיק עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר לָכֶם כְּהוּא זֶה. וְתִתְחַזְּקוּ בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים שְׁלֵמָה, וְתַרְבּוּ אַהֲבָה וְשָׁלוֹם, אֲשֶׁר זֶה יְבַטֵּל אֶת הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם, אֲשֶׁר כָּל מְגַמָּתוֹ 'הַפְרֵד וּמְשֹׁל', לַעֲשׂוֹת פְּרוּדִים וּפְלוּגִים בֵּינֵינוּ, אַךְ לֹא יַעֲלֶה בְּיָדוֹ.

נָא וְנָא אֲנִי חוֹזֵר וּמַדְגִּישׁ וְאוֹמֵר לָכֶם שׁוּב וָשׁוּב, אִם רְצוֹנְכֶם לַעֲזֹר לִי, זֶה רַק עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, לְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים לִפְנֵי רִבּוֹן עוֹלָמִים, שֶׁיּוֹשִׁיעַ אוֹתָנוּ בִּישׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת, זֶה מַה שֶּׁעָשׂוּ מָרְדֳּכַי וְאֶסְתֵּר — שֶׁהִרְבּוּ בִּתְפִלָּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכוּ לְנֵס פּוּרִים, שֶׁתָּלוּ אֶת הָמָן, וְנָפַל בְּמַפָּלָה אַחַת גְּדוֹלָה.

נָא וְנָא שִׁמְרוּ עַל יַלְדֵיכֶם, שֶׁלֹּא יִגְעוּ בְּכָל מִינֵי פִּיקוֹת וְנַפָּצִים, אֲשֶׁר זוֹ סַכָּנַת נְפָשׁוֹת מַמָּשׁ, וּבְכָל שָׁנָה קוֹרִים אֲסוֹנוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, שֶׁיְּלָדִים נִכְוִים וְנִפְצָעִים, הַשֵּׁם יְרַחֵם. לָכֵן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד, שֶׁתָּסִירוּ אֶת הַכְּלֵי מַשְׁחִית הַלָּלוּ מִבֵּינֵיכֶם, מִבֵּיתְכֶם וּמִיַּלְדֵיכֶם, וְאַל תִּתְּנוּ לָהֶם לָגַעַת בָּזֶה, וְתַחַת זֹאת תִּרְאוּ לְסַפֵּר לַיְלָדִים סִפּוּרֵי צַדִּיקִים

וְהַשְׂגָּחָה פְּרָטִית, וְתִדָּאֲגוּ בַּעֲבוּר חִנּוּכָם הַטָּהוֹר, שֶׁיִּגְדְּלוּ יִרְאֵי ה׳ וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ.

וְסִפֵּר לִי רַב אֶחָד סִפּוּר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד. כַּיָּדוּעַ, שֶׁיְּלָדִים נוֹהֲגִים ׳לְגְנֹב׳ אֶת הָאֲפִיקוֹמָן בְּלֵיל פֶּסַח, כִּי רוֹצִים שֶׁיִּשָּׁאֲרוּ עֵרִים כָּל לֵיל הַסֵּדֶר, אֲשֶׁר כֻּלּוֹ בַּעֲבוּר הַיְלָדִים, שֶׁיִּשְׁאֲלוּ ״מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה״ וְכוּ׳, וְאָנוּ נַעֲנֶה לָהֶם: ״עֲבָדִים הָיינוּ״ וְכוּ׳, וְלָכֵן נוֹהֲגִים לִתֵּן לָהֶם אֶת חֲוַיַּת אֲפִיקוֹמָן. וְהִנֵּה בְּאֵיזוֹ מִשְׂפָּחָה רַבּוּ הַיְלָדִים בֵּינֵיהֶם — מִי יִגְנֹב אֶת הָאֲפִיקוֹמָן, זֶה אוֹמֵר אֲנִי זָקוּק לְמִשְׂחָק זֶה, וַאֲנִי זָקוּק לָזֶה, אֲנִי רוֹצֶה לִגְנֹב וְכוּ׳, הַקָּטָן מִבֵּינֵיהֶם הָיָה חָכָם, וּבִין כָּךְ כְּשֶׁרָבוּ הָלַךְ וְגָנַב אֶת הָאֲפִיקוֹמָן וְהֶעֱלִימוֹ, וְהִנֵּה הִגִּיעַ זְמַן אֲכִילַת אֲפִיקוֹמָן, וְאֵין יוֹדְעִים מִי גְּנָבוֹ, וְשָׁאַל הָאָב אֶת יְלָדָיו, וְאַף אֶחָד לֹא יָדַע. אָז קָם הַקָּטָן וְאָמַר: אֲנִי גְּנַבְתִּיו, וְלֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַד שֶׁתַּבְטִיחוּ לִתֵּן לִי בַּקָּשָׁתִי. וְנֵאוֹת הָאָב. וְאָמַר הַבֵּן: לֹא אָשִׁיב לְךָ אֶת הָאֲפִיקוֹמָן עַד שֶׁתְּבָרְכֵנִי, שֶׁאֶהְיֶה תַּלְמִיד חָכָם גָּדוֹל. הַיְלָדִים הִתְבּוֹנְנוּ זֶה עַל זֶה בִּפְלִיאָה, זֶה אָחִינוּ מְבַקֵּשׁ?! וְכֵן הַהוֹרִים נִשְׁתּוֹמְמוּ, כִּי הָאָב הָיָה יְהוּדִי פָּשׁוּט — פֶּחָח, וְאָמַר לוֹ הָאָב: לְךָ לַצַּדִּיק שֶׁיְּבָרֶךְ אוֹתְךָ, וּמָה אַתָּה רוֹצֶה מִמֶּנִּי? וְהִתְעַקֵּשׁ הַבֵּן, וּלְבַסּוֹף הִנִּיחַ הָאָב שְׁתֵּי יָדָיו עַל בְּנוֹ וּבֵרְכוֹ שֶׁיִּהְיֶה צַדִּיק גָּדוֹל. וְהַיּוֹם הַבֵּן הוּא רֹאשׁ יְשִׁיבָה גְּדוֹל עִם הֲמוֹן תַּלְמִידִים.

מַה לְּמֵדִים מֵהַסִּפּוּר הַזֶּה? יֶלֶד חֲנַךְ כָּךְ, לְיַדַּע שֶׁזֶּה הָאַבָּא שֶׁלִּי, אַף שֶׁהוּא יְהוּדִי פָּשׁוּט — פֶּחָח בְּמִקְצוֹעוֹ, אַךְ עָלַי לְכַבְּדוֹ בְּמִצְוַת כִּבּוּד הוֹרִים, שֶׁהִיא חֲמוּרָה שֶׁבַּחֲמוּרוֹת (דְּבָרִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ב׳, סִימָן ו׳), וְיֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְבָרְכֵנִי. זֶה נִקְרָא חִנּוּךְ, שֶׁמְּחַנְּכִים אֶת הַיְלָדִים לְדֶרֶךְ אֶרֶץ וּלְכָבוֹד כְּלַפֵּי הוֹרֵיהֶם, אֲזַי יוֹדְעִים לְהַעֲרִיךְ מַעֲלָתָם, וּבִרְכָתָם חֲשׁוּבָה וּגְדוֹלָה, וְנִתְקַיֵּמֶת.

נָא וְנָא רְאוּ לְהַרְבּוֹת אַחְדוּת וְשָׁלוֹם בֵּינֵיכֶם, שֶׁלֹּא יִהְיוּ בֵּינֵיכֶם חִלּוּקֵי דֵּעוֹת וְאִי הֲבָנוֹת, רְאוּ לְהִתְחַזֵּק יַחַד בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (סַנְהֶדְרִין יט:): כָּל הַמְלַמֵּד בֶּן חֲבֵרוֹ תּוֹרָה, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ יְלָדוֹ.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתְּקַבְּלוּ אֶת יְמֵי הַפּוּרִים בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה בִּמְאֹד מְאֹד, וְתִתְכּוֹנְנוּ בְּיָמִים אֵלּוּ לְהַגְדִּיל הַשִּׂמְחָה וּלְהַאְדִּירָהּ, וְהַשִּׂמְחָה הַזּוֹ תַּעֲזֹר לָכֶם, שֶׁבְּיוֹם תַּעֲנִית אֶסְתֵּר, תַּעֲשׂוּ בְּצַוְותָּא יוֹם תְּפִלָּה, וְתִתְקַבְּצוּ שָׁעָה אַחַת אֲנָשִׁים, נָשִׁים וָטַף בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, וְתִתְפַּלְּלוּ עָלַי לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְזוֹ תִּהְיֶה הַיְשׁוּעָה שֶׁלִּי.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתפב.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר תְּצַוֶּה, ו׳ אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ נֶצַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם, וַאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה לְבִנְכֶם רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְשֶׁיְּשַׁחְרְרוּ אוֹתוֹ מִבֵּית חוֹלִים מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר.

חִזְקוּ וְאִמְצוּ, כִּי בְּקָרוֹב תִּרְאוּ נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְתִהְיֶה לְךָ הַרְחָבָה בְּפַרְנָסָה, וְתֵצְאוּ מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַחוֹבוֹת, וְיִהְיֶה לָכֶם טוֹב כָּל הַיָּמִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם כָּל טוּב...

כג תתפג.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תְּצַוֶּה, ז׳ אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַוָּיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ

תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! זֹאת אַגִּידָה לָכֶם, אֲשֶׁר מַעֲלַת הַשִּׂמְחָה — אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, וְאִם הֱיִיתֶם יוֹדְעִים גֹּדֶל הַמַּעֲלָה הַזּוֹ, הֱיִיתֶם רוֹקְדִים כָּל הַיּוֹם מֵרֹב שִׂמְחָה. עַכְשָׁו זֶה הַזְּמַן לִשְׂמֹחַ. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עד), שֶׁפּוּרִים זוֹ הַתְחָלָה לְכָל הַשָּׁנָה. לָכֵן רְאוּ לָצֵאת בְּרִקּוּד, וְלִשְׂמֹחַ בְּמְאֹד מְאֹד בְּשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית, וּבָזֶה שׁוֹרְפִים אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַמַּשְׁחִיתִים. רַבֵּנוּ זַ״ל סִפֵּר קֹדֶם הַפּוּרִים: הִנֵּה עַכְשָׁו אָנוּ עוֹמְדִים לִפְנֵי יְמֵי פּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים, וְעַם יִשְׂרָאֵל יִרְקְדוּ וְיִמְחֲאוּ כַּף אֶל כַּף, תִּרְאוּ שֶׁיַּמְתִּיקוּ הַדִּינִים, וְכָךְ אֵרַע, שֶׁנִּדְחָה הַדִּין עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים. כִּי אָז הָיְתָה גְּזֵרַת הַקַּנְטוֹנִיסְטִים, שֶׁהַשַּׂר נִקּוֹלַאי, יִמַּח שְׁמוֹ, הוֹצִיא גְּזֵרָה, שֶׁיַּחְטְפוּ יְלָדִים קְטַנִּים מִבָּתֵּי יִשְׂרָאֵל, רְבָבוֹת רְבָבוֹת בְּמִסְפָּר, יַעֲלִימוּ אוֹתָם מֵהוֹרֵיהֶם, וְיַחֲנְכוּ אוֹתָם בְּחִנּוּךְ כַּפְרָנִי, וְכָךְ יִהְיוּ לוֹ רִבְבוֹת חַיָּלִים מִנְּשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכָךְ יַעֲקֹר מֵהֶם אֶת הָאֱמוּנָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. הָיְתָה זוֹ גְּזֵרָה נוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד. הַגְּזֵרָה הַזּוֹ יָצְאָה עוֹד בִּזְמַן רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲבָל רַבֵּנוּ זַ״ל רָקַד כָּל הַשָּׁנָה, וְהָיְתָה שִׂמְחָתוֹ גְּדוֹלָה לְאֵין עֵרֶךְ, וּלְבַסּוֹף גִּלָּה רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁבְּפוּרִים פָּעַל לִדְחוֹת אֶת הַגְּזֵרָה. וְאָמַר: שֶׁאִם כָּל הַצַּדִּיקִים הָיוּ יוֹדְעִים אֵיזוֹ גְּזֵרָה נִגְזְרָה עַל עַם יִשְׂרָאֵל, הָיוּ מְשַׁתַּתְּפִים אִתּוֹ, אַךְ יַעַן שֶׁלֹּא רָצוּ לְהִתְחַבֵּר אֵלָיו, כִּי כַּיָּדוּעַ עַל רַבֵּנוּ זַ״ל הָיְתָה הָרִבְּיָה מַחֲלֹקֶת, וְלָכֵן לֹא הִצְטָרְפוּ עִמּוֹ, וּמִמֵּילָא לֹא הִתְבַּטְּלָה הַגְּזֵרָה לְגַמְרֵי, רַק נִדְחֲתָה. מָה אָנוּ רוֹאִים מִכָּל זֶה, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר לִפְנֵי פּוּרִים: הִנֵּה הוֹלֵךְ לִהְיוֹת פּוּרִים, וְאִם עַם יִשְׂרָאֵל יִרְקְדוּ וְיִמְחֲאוּ כַּף אֶל כַּף יַמְתִּיקוּ אֶת כָּל הַגְּזֵרָה, וְדָחוּ אֶת הַדִּין לְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה. וְלָכֵן רְאוּ לִרְקֹד וְלִשְׂמֹחַ מְאֹד, וְזֶה יָבִיא אוֹתִי אֲלֵיכֶם, רַק זֹאת אֲבַקֵּשׁ מִכֶּם כַּמָּה דְּבָרִים.

הָיָה צַדִּיק גָּדוֹל בְּשֵׁם רַבִּי עֲקִיבָא אַיְגֶר זי״ע, שֶׁהָיָה גָּאוֹן גָּדוֹל מְאֹד, חָמִיו שֶׁל הַחַתָּ״ם סוֹפֵר. וְעָלָיו אָמְרוּ הָרְבֵּה גְּאוֹנִים, שֶׁהוּא כָּל־כָּךְ גָּדוֹל כְּמוֹ הָרַשְׁבָּ״א. עִם כָּל זֹאת, עִם כָּל גְּדֻלָּתוֹ, פַּעַם בָּא לְבַקְּרוֹ רַב חָשׁוּב מִמְּדִינַת לִיטָא, מֵעִיר וִילְנָא, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ: תְּסַפְּרוּ

לִי אֵיזֶה סִפּוּר מֵהַגָּאוֹן מִוִּילְנָא, וְרָצָה הָרַב לְסַפֵּר אֶת הַסִּפּוּר, וְאָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא אַיְיגֶר: חַכֵּה רֶגַע, וְנִכְנַס לְחַדְרוֹ, וְהִלְבִּישׁ עַצְמוֹ בְּבִגְדֵי שַׁבָּת, וְחָגַר עַצְמוֹ בְּגַארְטֶל, וְיָשַׁב בְּאֵימָה וּבִירְאָה, וְאָמַר: עַכְשָׁו תְּסַפְּרוּ לִי אֶת הַסִּפּוּר. אֲבָל אַחַר הַסִּפּוּר שְׁאָלוֹ הָרַב: מַדּוּעַ הִלְבַּשְׁתֶּם עַצְמְכֶם בִּלְבוּשׁ שַׁבָּת, וּלְקַחְתֶּם אַבְנֵט וְכוּ', וְהֵחֵל לוֹמַר לוֹ: הֲיוֹדֵעַ אַתָּה מִמִּי מְדַבְּרִים פֹּה?! מִצַּדִּיק קָדוֹשׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ דֵּעָה בַּשָּׁמַיִם. זוֹ נִקְרֵאת אֱמוּנַת חֲכָמִים, לֹא לָקַחַת אֶת הַדְּבָרִים בְּקַלּוּת, אֶלָּא בְּכֹבֶד רֹאשׁ. וְלָכֵן אֲנִי אוֹמֵר גַּם לָכֶם, אִם אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם מַשֶּׁהוּ, תְּקָחוּ אֶת זֹאת בְּכֹבֶד רֹאשׁ, וְאַל תְּנַסּוּ לַעֲשׂוֹת פְּרוּשִׁים בִּדְבָרַי. מַה סַּךְ הַכֹּל אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם, מַה מְּבַקְּשִׁים לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם מֵאִתָּנוּ? שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵינוּ אַחְדוּת וְאַהֲבָה, וְאַף אֶחָד לֹא יִתְעָרֵב מַה שֶּׁקּוֹרֶה אֵצֶל הַזּוּלַת, כֻּלָּנוּ מְאֻחָדִים בְּאַחְדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כֻּלָּנוּ צְרִיכִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְכִבְיָכוֹל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא צָרִיךְ אוֹתָנוּ.

אָנוּ נִמְצָאִים פֹּה בַּקְּהִלָּה חוּץ לַיִּשּׁוּב, בְּמָקוֹם מְבֻדָּד, אֻמָּת, לֹא חָלַמְנוּ שֶׁנַּגִּיעַ לְמָקוֹם קָדוֹשׁ כָּזֶה כְּמוֹ יַבְנְאֵל, אֲבָל מִצַּד שֵׁנִי הַהֶכְרַח לִי לוֹמַר לָכֶם, הַקְּדֻשָּׁה שֶׁיֵּשׁ פֹּה בְּיַבְנְאֵל, זֹאת אָנוּ יְכוֹלִים לִרְאוֹת גַּם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה, הַטֻּמְאָה שֶׁשּׁוֹכֶנֶת סְבִיבֵנוּ, כָּל פְּרִי יֵשׁ לוֹ קְלִפָּה, וּמַה שֶּׁהַפְּרִי יוֹתֵר מְשֻׁבָּח וְעָרֵב לַחֵךְ, הַקְּלִפָּה סְבִיבוֹ עָבָה וַחֲזָקָה יוֹתֵר. אֲנַחְנוּ נָגַעְנוּ בָּעוֹרֶק שֶׁל הַסָּמ״ךְ־מ״ם, לָכֵן הוּא מִשְׁתּוֹלֵל כָּל־כָּךְ. פֹּה בְּיַבְנְאֵל הֶעֱבִירוּ עַל הַדַּת אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבְבוֹת נְשָׁמוֹת. פֹּה הָיָה מַחֲנֶה הֶסְגֵּר, שׁוֹאָה רוּחָנִית, פֹּה הֶעֱבִירוּ עַל הַדַּת שְׁתֵּי עֵדוֹת: הַתּוּנִיסָאִים וְהַתֵּימָנִים, וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ הֵקַמְנוּ פֹּה קְהִלָּה כָּל־כָּךְ יָפָה, קְהִלָּה כָּל־כָּךְ מְגֻבֶּשֶׁת וּמְאֻחֶדֶת קְהִלָּה שֶׁעוֹזְרִים אֶחָד לַשֵּׁנִי, זֶה מַה שֶּׁשּׁוֹרֵף אוֹתָם, הֵם חָשְׁבוּ שֶׁאַתֶּם תִּפָּלוּ, אֲבָל לֹא הִצְלִיחוּ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁגַּם לֹא יַצְלִיחוּ.

אֶצְלִי אֵין מְצִיאוּת אַחֶרֶת רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הִנֵּה יוֹצְאִים בַּחוּץ וְרוֹאִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, הַכֹּל זֶה אֶחָד, לְאֵיזֶה כִּוּוּן שֶׁמִּסְתַּכְּלִים בְּיַבְנְאֵל רוֹאִים אֵיךְ שָׁמַיִם וָאָרֶץ מִתְחַבְּרִים וְנִפְגָּשִׁים יַחְדָּו, נוֹף מַרְהִיב נִתְגַּלֶּה מִכָּל כִּוּוּן, אֲשֶׁר זֶה פְּלָאֵי הַבְּרִיאָה פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ. פֹּה תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה, פֹּה יֶשְׁנָהּ הַקְּדֻשָּׁה הֲכִי גְּדוֹלָה, וְלָכֵן

הַשְּׁמָאָה זֶה לְעֻמַּת זֶה כָּל־כָּךְ חֲזָקָה. אֲבָל לֹא יַצְלִיחַ הָרָשָׁע הַזֶּה לְהַכְנִיס בֵּינֵינוּ.

אֲנִי שׁוּב חוֹזֵר וּמַדְגִּישׁ, נָא וְנָא לְהִתְרַחֵק מִמַּחֲלֹקֶת, מֵהֲסָתוֹת וּמְרִיבוֹת, רְאוּ לְשָׁרֵשׁ מִכֶּם אֶת מִדַּת הַקִּנְאָה וְהַשִּׂנְאָה, וְתַרְבּוּ בְּמִדַּת הַשָּׁלוֹם, לֶאֱהֹב זֶה אֶת זֶה, וְלַעֲזֹר זֶה לָזֶה.

רְאוּ לְהַמְתִּיק אֶת מְרִירוּת הַסֵּבֶל וְהַצָּרוֹת, כַּמּוּבָא בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כג, שֶׁהַצַּדִּיק מַמְתִּיק אֶת הַמְּרִירוּת, הוּא כְּמֶלַח שֶׁמַּמְתִּיק אֶת הַבָּשָׂר. צָרוֹת יֵשׁ בְּכָל בַּיִת, לְדַאֲבוֹנֵנוּ הָרַב, וְעִקַּר הָעֵצָה לְהַמְתִּיקָן.

שִׂנְאָה זוֹ מִדַּת הָמָן־עֲמָלֵק, וְזֶה הָיָה רְצוֹנוֹ — לְהַרְבּוֹת שִׂנְאָה בְּמִשְׁפָּחוֹת יִשְׂרָאֵל. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (בַּמִּדְבָּר כד, ה): בְּלָעָם רָצָה לְקַלֵּל אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אַךְ לֹא הִצְלִיחַ, כִּי רָאָה שֶׁאֵין פִּתְחֵיהֶם זֶה מוּל זֶה, אֲזַי פָּתַח וְאָמַר: ״מַה טֹּבוּ אׇהָלֶיךָ יַעֲקֹב״, שֶׁזֶּה הַפָּסוּק הָרִאשׁוֹן שֶׁאָנוּ מַתְחִילִים בִּתְפִלָּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. נִמְצָא מִכָּל זֶה, אִם לֹא מִתְעָרְבִים בְּעִנְיְנֵי הַזּוּלַת, אִם אֵין מְרַכְּלִים עַל אֲחֵרִים וְנִזְהָרִים בִּלְשׁוֹן הָרָע, הָמָן הָרָשָׁע אֵינוֹ יָכוֹל לְהַצְלִיחַ. זֶה לְצָנִינִים בְּעֵינֵי הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם כְּשֶׁרוֹאֶה קְהִלָּה קְדוֹשָׁה וּטְהוֹרָה, מַקְפִּידִים עַל קַלָּה כְּבַחֲמוּרָה, מְלֵאָה יִרְאַת שָׁמַיִם, תּוֹרָה וּתְפִלָּה, צְנִיעוּת וְדֶרֶךְ אֶרֶץ.

רְאוּ לִשְׂמֹחַ וְלִרְקֹד, וּלְהַרְבּוֹת כָּל־כָּךְ בְּשִׂמְחָה, עַד שֶׁתַּגִּיעוּ לַאֲפִיסַת כֹּחוֹת מֵרֹב רִקּוּד וְשִׂמְחָה. סֵבֶל יֵשׁ בְּכָל מָקוֹם, בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ יֶשְׁנָהּ עֲנִיּוּת וְדַחֲקוּת, אֲסוֹנוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְהָעִקָּר לְהִתְחַזֵּק בְּמִדַּת הַשִּׂמְחָה, וּלְהִזָּהֵר בְּמִדַּת הַשָּׁלוֹם, וְלֹא לְהִתְקוֹטֵט וְלָרִיב. מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר: כְּשֶׁאֲנִי שׁוֹמֵעַ שְׁנֵי סַבָּלִים רָבִים — דּוֹקֵר לִי בַּלֵּב. גַּם אֲנִי יָכוֹל לוֹמַר כֵּן: צַר וְכוֹאֵב לִי מְאֹד, כְּשֶׁאֲנִי רוֹאֶה שְׁנַיִם רָבִים בֵּינֵיהֶם. וְלָכֵן הִתְרַחֲקוּ מֵרִיב וּמָדוֹן, וְהַרְבּוּ בְּאַחְדוּת וְשָׁלוֹם.

הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ מְיֻחֶדֶת בְּמִינָהּ, שֶׁהִתְאַחֲדוּ בָּהּ מִכָּל מִינֵי רְקָעִים וּמְקוֹמוֹת: אַשְׁכְּנַזִים, סְפָרַדִים, לִיטָאִים, חֲסִידִים וְכוּ׳, וּמִבֵּין עֵדוֹת

הַמִּזְרָח כָּל מִינֵי מוֹצָאִים: תּוּנִיסָאִים, תֵּימָנִים, סְפָרַדִּים, פַּרְסִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְכֻלָּם מְאֻחָדִים יַחַד, דָּבָר כָּזֶה אֵין בְּכָל הָעוֹלָם, וְזֶהוּ חִדּוּשׁ נִפְלָא בְּיוֹתֵר. וְעַל כֻּלָּם — סָמֶ״ךְ־מֵ״ם כָּזֶה, מוֹסֵר וּמַלְשִׁין כָּזֶה אֵינוֹ בְּנִמְצָא. מֵאָז הָמָן הָרָשָׁע וְזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ לֹא הָיָה דָּבָר כָּזֶה. הִתְבּוֹנְנוּ בְּתוֹלְדוֹת עַם יִשְׂרָאֵל, עוֹד לֹא הָיוּ רְשָׁעִים כָּאֵלּוּ, שֶׁרוֹצִים רַק לְהַכְחִידֵנוּ, רַק לְהוֹצִיאֵנוּ מִיַּבְנְאֵל, זֹאת לֹא יַצְלִיחוּ. הוּא יִהְיֶה תָּלוּי עַל עֵץ, לִפְנֵי שֶׁיִּחְיֶה לִרְאוֹת פֵּרוּדִים בֵּינֵינוּ. וְלָכֵן עֲשׂוּ חֶסֶד עִמָּדִי, וְהִתְרַחֲקוּ מֵהֲסָתוֹת וּמִפְלוּגִים, שֶׁלֹּא יִהְיוּ בֵּינֵיכֶם פֵּרוּדִים וַחֲבוּרוֹת חֲבוּרוֹת. רְאוּ לְהַרְבּוֹת בְּמִדַּת הַשִּׂמְחָה, אֲשֶׁר זֶה יַמְתִּיק אֶת כָּל הַדִּינִים.

הִנֵּה קָרֵב וּבָא יוֹם תַּעֲנִית אֶסְתֵּר, אֲשֶׁר זֶהוּ יוֹם קָדוֹשׁ מְאֹד, שֶׁאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה קִבְּצָה אֶת כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּרְבּוּ בִּתְפִלָּה עַל בְּטוּל הַגְּזֵרָה, וְאָכֵן נִתְבַּטְּלָה הַגְּזֵרָה. (וְאַגַּב בְּיוֹם זֶה נָשִׁים פְּטוּרוֹת מִתַּעֲנִית, נָשִׁים מְעֻבָּרוֹת, מֵינִיקוֹת, יוֹלְדוֹת וְכוּ׳ בְּוַדַּאי פְּטוּרוֹת, אַךְ גַּם נָשִׁים חֲלָשׁוֹת אֵינָן צְרִיכוֹת לָצוּם כָּל הַיּוֹם, וְדַי בַּחֲצִי יוֹם). רְאוּ לְהִתְאַסֵּף בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת בְּתַעֲנִית אֶסְתֵּר, אֲנָשִׁים, נָשִׁים, וְטַף, וְתִתְפַּלְּלוּ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְרַק תְּפִלָּה תַּעֲזֹר לְהוֹשִׁיעַ בִּישׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת, כִּי מַה שֶּׁקָּרָה עִמִּי, זֶה לְמַעְלָה מֵהַשֵּׂכֶל, וְנִשְׂגָּב מֵהַבִּינָה, וְרַק תְּפִלָּה תּוֹשִׁיעֵנוּ. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן ג׳): בְּרָאוֹתְךָ שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה, אַל תֹּאמַר מִקְרֶה הוּא, אֶלָּא תַּאֲמִין כִּי זוֹ הַשְׂגָּחַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל זוֹ מִצְוָה שֶׁגַּם נָשִׁים מְחֻיָּבוֹת בָּהּ. בְּפוּרִים צְרִיכִים לִשְׁלֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ, וְיֶשְׁנָן דֵּעוֹת, שֶׁגַּם נָשִׁים חַיָּבוֹת בָּזֶה, וְלָכֵן כְּדֵי לָצֵאת יְדֵי חוֹבָה תִּשְׁלַח אִשָּׁה לִרְעוּתָהּ מָנוֹת.

אֲנִי מְקַוֶּה מְאֹד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּצְיְתוּ לְדִבָּרַי, תַּרְבּוּ בְּמִדַּת הַשִּׂמְחָה, וְתִתְרַחֲקוּ מִלְּשׁוֹן־הָרָע, רְכִילוּת וְלֵיצָנוּת. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רעז): כְּשֶׁאֶחָד עוֹשֶׂה לְזוּלָתוֹ רָע, הַזּוּלַת צָרִיךְ לְהָשִׁיב לוֹ הַרְבֵּה טוֹבָה, עַד שֶׁנִּתְבַּטֵּל הָרָע לְגַמְרֵי. זֶה

הַיְסוֹד בַּקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ — לְהַרְבּוֹת חֶסֶד וְעוֹד פַּעַם חֶסֶד וְשׁוּב חֶסֶד, כִּי זֶה הָעִקָּר, וְזֶה סוֹד הַקִּיּוּם בְּעַם יִשְׂרָאֵל.

הַחַזָּן־אִישׁ זְצַ״ל, הָיָה בִּתְחִלָּה נֶעֱלָם וְנִסְתָּר, וְלֹא הִכִּירוּ גְּדֻלָּתוֹ, וְנִכְנַס פַּעַם לָעִיר וִילְנָא לְאֵיזֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת לִלְמֹד, וְהוֹצִיא חֻמָּשׁ מֵהַמַּדָּף, וְהַשַּׁמָּשׁ דִּשֶּׁם הָיָה עַצְבָּנִי, אַחַר יוֹם מַתִּישׁ שֶׁסִּדֵּר אֶת בֵּית־הַכְּנֶסֶת, וְהִנִּיחַ כָּל דָּבָר בִּמְקוֹמוֹ, וְהִנֵּה רָאָה שֶׁאֵיזֶה אַבְרֵךְ מוֹצִיא סֵפֶר מֵאֲרוֹן הַסְּפָרִים, רָץ תֵּכֶף־וּמִיָּד, וְצָעַק וְצָוַח עָלָיו, אֵיזוֹ חֻצְפָּה, מַדּוּעַ הוֹצֵאתָ סֵפֶר אַחֲרֵי שֶׁסִּדַּרְתִּי וְכוּ׳, וְהֵשִׁיב הַ׳חַזָּן־אִישׁ׳ אֶת הַסֵּפֶר לִמְקוֹמוֹ. וְחָשַׁב הַ׳חַזָּן־אִישׁ׳ עַל ׳נְקָמָה׳ עֲרֻכָה לַשַּׁמָּשׁ, וּמֶה הָיְתָה ׳נְקַמַת׳ הַחַזָּן־אִישׁ? הַשַּׁמָּשׁ הָיָה מְסִתּוֹבֵב עִם קֻפַּת צְדָקָה מִבַּיִת לְבַיִת, וְאַנְשֵׁי הָעִיר וִילְנָא הָיוּ עֲנִיִּים גְּדוֹלִים מְאֹד, וּבְקֹשִׁי הָיָה לָהֶם בַּעֲבוּר פַּת לֶחֶם, וְלָכֵן כָּל אֶחָד זָרַק אֲגוֹרָה אַחַת לְתוֹךְ הַקֻּפָּה, וְהַשַּׁמָּשׁ נִגַּשׁ גַּם לַ׳חַזָּן־אִישׁ׳ שֶׁיִּתֵּן צְדָקָה (אָז לֹא נִתְפָּרְסֵם עֲדַיִן בְּצִדְקוּתוֹ), וְהַ׳חַזָּן־אִישׁ׳ הוֹצִיא חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה מַטְבְּעוֹת שֶׁל עֶשֶׂר אֲגוֹרוֹת וְהִכְנִיס לַקֻּפָּה, שֶׁהָיָה אָז סְכוּם עָתָק. וְהַשַּׁמָּשׁ הוֹצִיא מִכִּיסוֹ אֶת הַמִּשְׁקָפַיִם וְהִרְכִּיבָן עַל אַפּוֹ לְהִתְבּוֹנֵן מֵיהוּ הֶעָשִׁיר הַגָּדוֹל הַזֶּה שֶׁנּוֹתֵן כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה צְדָקָה? וְתֵכֶף כְּשֶׁהִגְבִּיהַּ עֵינָיו, נוֹכַח לִרְאוֹת שֶׁזֶּה הָאַבְרֵךְ שֶׁבִּזָּה וְחֵרֵף וְגִדֵּף אוֹתוֹ. וְתֵכֶף־וּמִיָּד רָץ הַשַּׁמָּשׁ לַאֲרוֹן הַסְּפָרִים, וְחִפֵּשׂ אֶת הַחֻמָּשׁ הַיָּפֶה בְּיוֹתֵר, וּנְתָנוֹ לַ׳חַזָּן־אִישׁ׳. וּמֵאָז כָּל יוֹם שֶׁהִגִּיעַ הַ׳חַזָּן־אִישׁ׳ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, כִּבְּדוֹ הַשַּׁמָּשׁ מְאֹד וְכוּ׳ וְכוּ׳. לְמֵדִים מִכָּל זֶה, שֶׁכַּאֲשֶׁר עוֹשִׂים טוֹבָה לִיהוּדִי, לֹא מַפְסִידִים כְּלָל וּכְלָל, רַק רֶוַח יֶשְׁנוֹ בְּצִדּוֹ.

הֶ׳חָפֵץ־חַיִּים׳ הִגִּיעַ לְעִיר סִימְלוֹבִיץ שֶׁבְּרוּסְיָה בִּשְׁנַת תרע״ו, הָיָה זֶה אַחַר מִלְחֶמֶת הָעוֹלָם הָרִאשׁוֹנָה, אֲשֶׁר גָּבְתָה קָרְבָּנוֹת רַבִּים, וְהֻצְרְכוּ נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְנֶחָמָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְהָיוּ עֲנִיִּים מְרוּדִים מְאֹד. וְהִנֵּה רָאָה הֶ׳חָפֵץ־חַיִּים׳ שֶׁאֲנָשִׁים בַּעֲיָרָה זוֹ גּוֹוְעִים בָּרָעָב. וְהֵחֵל לְדַבֵּר עִם הָעֲשִׁירִים, וְהֵם קָפְצוּ יָדָם. וְהִנֵּה שָׁהָה שָׁם לְשַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וּקְרָאוּהוּ בַּתּוֹרָה לְכֹהֵן (מֵאַחַר שֶׁהָיָה כֹּהֵן), וְאָמַר שֶׁאֵינוֹ עוֹלֶה לַתּוֹרָה קֹדֶם שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ לְדַבֵּר. וּבְלִית בְּרֵרָה הִכָּה בְּיָדוֹ עַל הַבִּמָּה, פָּתַח וְאָמַר כָּךְ: אָנוּ לֹא נִחְיֶה לָנֶצַח, אֲנִי כְּבָר אִישׁ מְבֻגָּר,

עוֹד מְעַט יִשְׂרָאֵל מֵאִיר עוֹלֶה לְמַעְלָה, וְגַם אַתֶּם תַּעֲלוּ לְמַעְלָה, וְאָז יִתְבַּעוּ מִכֻּלְכֶם, לָמָּה לֹא עֲזַרְתֶּם זֶה לָזֶה, וְשָׁם יִגָּלוּ לָכֶם שֶׁהַיִּיתֶם יְכוֹלִים, הָיוּ לָכֶם כֹּחוֹת לַעֲזֹר זֶה לָזֶה, וּמַה תֹּאמְרוּ? בְּוַדַּאי תַּעֲנוּ: לֹא יָדַעְנוּ שֶׁכָּל־כָּךְ חָשׁוּב לַעֲשׂוֹת חֶסֶד זֶה עִם זֶה, אִלְמָלֵא הָיִינוּ יוֹדְעִים, הָיִינוּ מוֹסְרִים נַפְשֵׁנוּ לַעֲשׂוֹת אֶת הַחֶסֶד. אִם הֱיִיתֶם רוֹאִים אֶת הַנַּחַת־רוּחַ שֶׁאַתֶּם גּוֹרְמִים עִם הַחֶסֶד, הֱיִיתֶם צוֹעֲקִים לִפְנֵי בֵּית־דִּין שֶׁל מַעְלָה: לֹא יָדַעְנוּ. וְלָכֵן סִיַּם: תֵּדְעוּ לָכֶם, רַבּוֹתַי, אַל תֹּאמְרוּ אַחַר־כָּךְ שֶׁלֹּא יְדַעְתֶּם, פֹּה מַכְרִיז לָכֶם יִשְׂרָאֵל מֵאִיר, שֶׁלְּמַעְלָה חָשׁוּב מְאֹד חֶסֶד, וְלֹא תּוּכְלוּ לוֹמַר לִפְנֵי בֵּית־דִּין שֶׁל מַעְלָה, שֶׁלֹּא יְדַעְתֶּם גֹּדֶל מַעֲלַת הַצְּדָקָה, לֹא יִהְיֶה לָכֶם פִּתְחוֹן־פֶּה לְהִתְחַמֵּק, כִּי אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם הַיְפֵי שֶׁל חֶסֶד, שֶׁל צְדָקָה, שֶׁל עֶזְרָה הַדָּדִית.

גַּם אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם כָּךְ: הָעִקָּר זֶה צְדָקָה וָחֶסֶד, בָּנִינוּ קְהִלָּה נִפְלָאָה לְתִפְאֶרֶת, וְהַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם בִּרְאוֹתוֹ כֵּן עֵינָיו לָטַשׁ וְשִׂנָּיו חָרַק, וְעַל־כֵּן קָם עָלֵינוּ בִּמְלֹא עָצְמָתוֹ, וְהֵקִים עָלֵינוּ עֲלִילוֹת וּמְסִירוֹת הָעִקָּר לְהָצֵר צָעֲדֵנוּ, אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל. וְהִנֵּה זָכִינוּ מִתּוֹךְ מְסִירוּת נֶפֶשׁ כָּזוֹ לְהָקִים קְהִלָּה יָפָה, וְרוֹצוֹת לְהִכָּנֵס מִשְׁפָּחוֹת לְאֵין סְפֹר, כִּי שְׁמָהּ הַטּוֹב שֶׁל הַקְּהִלָּה הוֹלֵךְ לְפָנֶיהָ. וְאַף שֶׁהַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם מְנַסֶּה לְהַכְפִּישֵׁנוּ וְכוּ׳, אַךְ כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה, פָּרָשָׁה א׳, סִימָן כא): מַה הַשֶּׁמֶן הַזֶּה אֵינוֹ מִתְעָרֵב עִם שְׁאָר מַשְׁקִים, כָּךְ יִשְׂרָאֵל אֵינָם מִתְעָרְבִים עִם הַטֻּמְאָה, וּשְׁמָהּ הַטּוֹב שֶׁל הַקְּהִלָּה צָף וְעוֹלֶה לְמַעְלָה.

נָא וְנָא רְאוּ לְהַרְבּוֹת בְּמִדַּת הַחֶסֶד, וּלְהֵיטִיב עִם הַזּוּלַת, וּגְדֶל חֲשִׁיבוּתְכֶם בַּשָּׁמַיִם אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל.

רְאוּ לְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה אֲשֶׁר רַק זֶה יַעֲזֹר לָנוּ לְהִנָּצֵל מֵהָמָן־עֲמָלֵק.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתפד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תְּצַוֶּה, ח׳ אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, כִּי מַה יֵּשׁ לָנוּ לְהַפְסִיד בְּזֶה הָעוֹלָם, תְּהִלָּה לָאֵל, נִבְרַאנוּ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עָשָׂנִי גּוֹי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, זֶה חֶלְקֵנוּ לָנֶצַח.

אַתָּה צָרִיךְ לָדַעַת, שֶׁכָּל רֶגַע שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ אֲפִלּוּ שְׁנִיָּה וְכוּ׳, מְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל יִחוּד הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִכְלָל בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: שְׁנִיָּה בְּזֶה הָעוֹלָם לְמַעְלָה לְמַעְלָה בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, זֶה כְּמוֹ אֶלֶף אַלְפֵי אַלָפִים פַּרְסָאוֹת וְכוּ׳ (עַיֵּן בְּסוֹף סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת בְּהַצִּיּוּר שָׁם), וְלָכֵן כָּל שְׁנִיָּה בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁאָדָם רַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, הוּא כְּבָר רָץ בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים אֶלֶף אַלְפֵי אַלָפִים פַּרְסָאוֹת וְכוּ׳. וְלָכֵן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן! צֵא מֵהַקְּטָנוּת שֶׁלְּךָ, וְתַעֲשֶׂה הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וְתַתְחִיל לַחֲשֹׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כא): בְּמָקוֹם שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב שָׁם כָּל הָאָדָם.

הַלְוַאי שֶׁתִּצְטַיֵּת אוֹתִי בָּזֶה, וְאָז תִּרְאֶה שֶׁלֹּא יִקַּח הַרְבֵּה זְמַן, שֶׁתְּנַתֵּק עַצְמְךָ מֵהָרַע וְהַזְּהָמָה שֶׁנִּפַלְתָּ אֲלֵיהֶם, וְתִהְיֶה הָדוּק וְדָבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּאַחַד הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתפה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תְּצַוֶּה, ט׳ אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

הִנֵּה שָׁמַעְתִּי סִפּוּר מַפְחִיד אָיֹם וְנוֹרָא, אֵיךְ שֶׁהַסָּמ״ךְ־מ״ם רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת פֵּרוּד בֵּינֵךְ לְבֵין בַּעְלֵךְ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עַל־יְדֵי שֶׁשּׁוֹלֵחַ לָךְ דְּמְיוֹנוֹת וּפִתּוּיִים כְּאִלּוּ בַּעְלֵךְ ... נֵרוֹ יָאִיר, יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת וְכוּ׳, אֲשֶׁר הַכֹּל שֶׁקֶר וְכָזָב וְדִמְיוֹן מָצוּץ מִן הָאֶצְבַּע, לֹא הָיָה וְלֹא נִבְרָא.

וְעַל־כֵּן אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתָךְ מְאֹד מְאֹד, תּוֹצִיאִי אֶת כָּל הַשְּׁקָרִים וְהַדְּמְיוֹנוֹת הָאֵלּוּ מֵרֹאשֵׁךְ, הַכֹּל שֶׁקֶר וְכָזָב. חַסְדֵי ה׳, יֵשׁ לָכֶם יְלָדִים טוֹבִים, יְלָדִים מְתוּקִים, יִרְאֵי ה׳ מַמָּשׁ עַד לְהַפְלִיא. תַּאֲמִינִי, שֶׁרַבָּנִים גְּדוֹלִים הָיוּ מְאַחֲלִים לְעַצְמָם בָּנִים כְּמוֹ בְּנֵךְ ... שֶׁלּוֹמְדִים תּוֹרָה בְּהַתְמָדָה, וְהֵם פִּקְחִים וַחֲכָמִים. וְעַל־כֵּן אַל נָא תַּעֲשִׂי דְּבָרִים זָרִים לְהִפָּרֵד מִבַּעְלֵךְ... שֶׁהוּא יְהוּדִי תָּמִים וְצַדִּיק, וְעוֹבֵר עָלָיו הַרְבֵּה בְּזִיּוֹנוֹת בְּחִנָּם, אַל תְּקַבְּלִי שׁוּם לְשׁוֹן־הָרַע, כִּי הַכֹּל שֶׁקֶר וְכָזָב, וּבִזְכוּת הַשָּׁלוֹם תִּזְכִּי לְחַתֵּן אֶת הַיְלָדִים שֶׁלָּךְ בְּקָרוֹב מְאֹד.

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה מִמֵּךְ...

כג תתפו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תְּצַוֶּה, י״א אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ, שֶׁנִּסְכַּם בְּדַעְתְּךָ שֶׁאַתָּה לֹא שָׁפָן... וְאַתָּה לֹא מְפַחֵד מִ... הַקַּאפּוֹ, זֶה בְּעַצְמוֹ הֶשֵּׂג גָּדוֹל, כִּי אֲנִי רוֹאֶה, שֶׁכָּל אֶחָד מְדַבֵּר, וּכְשֶׁמַּגִּיעַ לְמַעֲשֶׂה מְפַחֲדִים ... בֶּאֱמֶת אֲנַחְנוּ הוֹלְכִים עַכְשָׁו אִתּוֹ לְבַגַּ״ץ, וְאֵין לָנוּ מָה לִפְחֹד כְּלָל,

כִּי כָּל זְמַן שֶׁאֲנַחְנוּ מֻגָּנִים כְּפִי הַחֹק, אֵין לָנוּ מַה לִּפְחֹד כְּלָל, וְאִם הֵם הוֹלְכִים בְּחֻקֵּי סְדוֹם, שֶׁהַפּוֹתֵחַ רֹאשׁוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, צָרִיךְ לְשַׁלֵּם אֶת דָּמוֹ... נַעֲשֶׂה כְּמוֹ אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם, שֶׁפָּתַח לָהֶם אֶת הָרֹאשׁ וּבִקֵּשׁ מֵהֶם לְשַׁלֵּם... עָלֶיךָ לָדַעַת תַּכְסִיסֵי מִלְחָמָה, שֶׁמּוּבָא בְּפָרָשַׁת שׁוֹפְטִים וּבַאֲרִיכוּת גְּדוֹלָה בְּמַסֶּכֶת סוֹטָה, כְּשֶׁנִּכְנָסִים לְמִלְחָמָה אָסוּר לִפְחֹד כְּלָל, וּצְרִיכִים רַק לָלֶכֶת קָדִימָה, וּתְחִלַּת נְפִילָה נִיסָּה (סוטה מד:). וְלָכֵן אֵין מַה לְּהִתְפַּחֵד כְּלָל, אֲבָל צְרִיכִים שֶׁתִּהְיֶה אַחְדוּת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי בָּרֵעַ שֶׁזֶּה מְפַחֵד וְזֶה אוֹמֵר כָּכָה וְזֶה אוֹמֵר כָּכָה וְכוּ' וְכוּ', זֶה לֹא טוֹב, אֵין לָנוּ כְּבָר מַה לְּהַפְסִיד, וְהֵם לֹא יַעֲשׂוּ לָנוּ מֵאוּם, כְּמוֹ שֶׁעָשׂוּ בְּמֶשֶׁךְ הַדּוֹרוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל, אֲנַחְנוּ נִרְאֶה לָהֶם, שֶׁאֲנַחְנוּ פֹּה קְבוּעִים וְעוֹמְדִים, וְאִם הֵם רוֹצִים לְהִתְקַפֵּל, שֶׁיִּתְקַפְּלוּ מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וּלְחַזֵּק אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאַתָּה אַל תִּפְחַד מְ... כְּלָל, וְאִם הוּא פּוֹגֵשׁ אוֹתְךָ, תַּגִּיד לוֹ עוֹד פַּעַם גְּדֶל רִשְׁעוּתוֹ, כִּי אַף אֶחָד לֹא צָוָה אוֹתוֹ לָלֶכֶת בְּאַכְזָרִיּוּת, הוּא סָךְ הַכֹּל פּוֹעֵל אֵצֶל הַנָּחָשׁ.... וְזֶה הַכֹּל. בֶּאֱמֶת הוּא צָרִיךְ רַק לְבַצַּע הוֹרָאוֹת, אֲבָל לֹא בִּרְצִיחָה כָּזוֹ, שֶׁבָּא בַּהֲרָמַת יָדַיִם. וְכָל הַמַּגְבִּיהַּ יָדוֹ עַל חֲבֵרוֹ — נִקְרָא רָשָׁע. וְגַם נָאצִי וְקָאפּוֹ טָעֲנוּ שֶׁהֵם לֹא עוֹשִׂים שׁוּם דָּבָר רַק מְבַצְּעִים הוֹרָאוֹת, יְהוּדִי אָסוּר לוֹ לְהַגְבִּיהַּ יָד עַל חֲבֵרוֹ, וְאִם מַגְבִּיהַּ יָד צְרִיכִים לְהוֹרִיד לוֹ אֶת הַיָּד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁבַּחֹדֶשׁ הַזֶּה, חֹדֶשׁ הַנִּסִּים, חֹדֶשׁ אֲשֶׁר הָיְתָה לוֹ מַפָּלָה לְהָמָן הָרָשָׁע, תִּהְיֶה לְכָל מִתְנַגְּדֵינוּ מַפָּלָה אַחַר מַפָּלָה, כִּי כְּפָלַיִם לְתוּשִׁיָּה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתפז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תְּצַוֶּה, י״א אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה לְאַחַר מַה שֶׁקָּרָה בְּיוֹם שִׁשִּׁי, אֲנִי רוֹאֶה שֶׁאֵין שׁוּם אֶפְשָׁרוּת אַחֶרֶת, אֶלָּא לָלֶכֶת לְבַגַּ״צ, אֲבָל אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ שְׁתֵּי נְקֻדּוֹת מְאֹד מְאֹד נְחוּצוֹת:

א) שֶׁיִּהְיֶה סִכּוּם עִם הָעוֹרְכֵי דִּין בִּכְתָב דַּיְקָא שֶׁהוּא הוֹלֵךְ רַק שֶׁיִּהְיֶה וַדַּאי, זֹאת אוֹמֶרֶת כִּי אִם מַפְסִידִים, אֲנִי לֹא צָרִיךְ לְשַׁלֵּם (כָּךְ אַתֶּם חוֹזְרִים עַל דִּבְרֵי הָעוֹרְכֵי דִּין, אֲבָל אֲנִי רוֹצֶה אֶת זֶה בִּכְתָב, כִּי זֶה סִפּוּר בְּלִי סוֹף וְהַהוֹצָאוֹת גְּדוֹלוֹת, וְהַכִּיס רֵיק וְאֵין בּוֹ, וְדַי לְחַכִּימָא). וְעַל־כֵּן זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת בִּכְתָב דַּיְקָא, וְלֹא מַסְפִּיק בְּעַל־פֶּה.

ב) עֲלֵיכֶם לָדַעַת, בַּמֶּה שְׁאַתֶּם נִכְנָסִים הָרֶגַע בְּבַגַּ״ץ, זוֹ שַׁרְשֶׁרֶת שֶׁל מִשְׁפָּטִים עַל כָּל הַשְׁחִיתֻיּוֹת שֶׁעָשָׂה. וַעֲלֵיכֶם לָדַעַת, כִּי כְּשֶׁנִּכְנָסִים בְּמִלְחָמָה, אֵין דָּבָר כָּזֶה שֶׁיְּכוֹלִים לַחֲזֹר, כִּי תְּחִלַּת נְפִילָה נִיסָּה, אִם אַתֶּם מוּכָנִים לָזֶה, אַתֶּם צְרִיכִים לִהְיוֹת מוּכָנִים, לָלֶכֶת עַד הַסּוֹף, וְלֹא שַׁיָּךְ לְהִתְחָרֵט, כְּשֶׁיָּבוֹא וְיִתְחַנֵּן שֶׁהוּא נוֹתֵן אֶת זֶה ... אוֹ אֶת זֶה ... הַבְטָחוֹת לֹא שָׁווֹת אֲפִלּוּ אֶת הַנְּיָר, רַק לְמַעֲשֶׂה שֶׁטַח עִם טַאבּוֹ זֶהוּ זֶה, אַחֶרֶת סְתָם דִּבּוּרִים. וַאֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁשָּׁמַעְנוּ כְּבָר מַסְפִּיק דִּבּוּרִים וְהַבְטָחוֹת.

נָא וְנָא כְּבָר הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁתְּצַיְּתוּ אוֹתִי, תַּעַזְבוּ כְּבָר אֶת כֻּלָּם, אַתֶּם רוֹאִים שֶׁ״שָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם״, מִבְּנֵי־אָדָם לֹא תֵּצֵא לָנוּ שׁוּם טוֹבָה, הִנֵּה בְּיוֹם חֲמִישִׁי הֱיִיתֶם אֵצֶל ... וְרַבְּתֶם וְדִבַּרְתֶּם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהִנֵּה בְּיוֹם שִׁשִּׁי כְּשֶׁעָצְרוּ אוֹתְךָ, עָמַד ... הַקַּאפּוֹ וְצָחַק בְּיַחַד עִם ... וְעִם ... צְחוֹק שֶׁל נָקָמָה, כְּאִלּוּ מִי יוֹדֵעַ מַה יַּעֲשׂוּ עַכְשָׁו לְ... כְּאִלּוּ הוּא יֵשֵׁב כָּל הַשַּׁבָּת בְּבֵית־סֹהַר... וְיֵשׁ עַל זֶה עֵדוּת שֶׁרָאוּ אֶת זֶה, וְעַכְשָׁו אֶשְׁאַל אֶתְכֶם — הַאִם אֵין זוֹ צְבִיעוּת, פֹּה הֵם מְדַבְּרִים כָּל דָּבָר אָסוּר עַל ... וּפֹה הֵם מַרְאִים כְּאוֹהֲבִים, הַאִם אֵינְכֶם מְבִינִים עֲדַיִן שֶׁהַכֹּל רָקוּב מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, מֵהַסָּמְ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, עַד הַמְּמֻנֶּה עַל הַזֶּבֶל ... הַאִם עֲדַיִן אַתֶּם לֹא מְבִינִים שֶׁהַסָּמְ״ךְ־מֵ״ם הִצְלִיחַ לְהָסִית אֶת כָּל תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם נֶגְדֵּנוּ בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל?!

הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁנִּרְאֶה אֶת זֶה עֻבְדָּה בַּשָּׁטַח, וְנָבִין אֶת זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב, וּכְבָר הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁנַּפְסִיק לְהִתְחַנֵּף אֲלֵיהֶם, וְלֹא יוֹעִיל שׁוּם דָּבָר, כִּי כָּל הַחוֹנֵף לְרָשָׁע, לְבַסּוֹף נוֹפֵל בְּיָדוֹ. וְעַל־כֵּן מֵהַיּוֹם וָהָלְאָה אֵין לָכֶם לָרוּץ וּלְהִתְרוֹצֵץ אֵצֶל זֶה אוֹ אֵצֶל זֶה וְכוּ׳ וְכוּ׳, כִּי הַכֹּל שֶׁקֶר, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לָלֶכֶת עַל דַּרְכֵּנוּ, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ מָעוֹן מִשָּׁלָנוּ, גַּן מִשָּׁלָנוּ, תַּלְמוּד תּוֹרָה מִשָּׁלָנוּ, בֵּית סֵפֶר מִשָּׁלָנוּ, וּבְקָרוֹב מְאֹד יִהְיֶה לָנוּ בֵּית־הַמִּדְרָשׁ הַגָּדוֹל מִשָּׁלָנוּ עַל אַפָּם וַחֲמָתָם שֶׁל כָּל שׂוֹנְאֵינוּ וּמִתְנַגְּדֵינוּ, זֶה לֹא יוֹעִיל לָהֶם שׁוּם דָּבָר.

אִם תַּחְדִּירוּ בְּדַעְתְּכֶם דָּבָר זֶה, שֶׁאֵין לָנוּ אוֹהֲבִים כְּלָל, אָז נַצְלִיחַ, אֲבָל בָּרֶגַע שֶׁנִּתְנַדְנֵד, וְנַחֲשֹׁב אוּלַי יִשּׁוּעָתֵנוּ תְּלוּיָה בְּ... אוֹ בְּ... הַמְּמֻנֶּה עַל הַזֶּבֶל... אוֹ בְּ... הַקַּאפּוֹ, אָז אַתֶּם נִמְצָאִים בִּבְעָיָה חֲמוּרָה, אֵין לָנוּ אֶלָּא אֶת אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, וַאֲנִי מוֹדֶה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, אֵין לָנוּ שַׁיָּכוּת אִתָּם, כִּי כָּךְ אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְחַנֵּךְ אֶת הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ בְּחִנּוּךְ כָּשֵׁר עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ, כִּי אוֹי וַאֲבוֹי הָיָה לָנוּ, אִם הָיִינוּ מִתְעָרְבִים אִתָּם.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאַתָּה וְ... תָּבִינוּ כְּבָר מַה לִּפְנֵיכֶם, וְאִם תִּקְחוּ אֶת דְּבָרַי אֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבְּכֶם, תַּצְלִיחוּ בְּכָל אֲשֶׁר תִּפְנוּ, רַק אֱמוּנָה חֲזָקָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לֵידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם, וְאֵין לָנוּ לְהִתְפַּחֵד כְּלָל, כִּי, תְּהִלָּה לָאֵל, הַיְלָדִים הֵם בְּיָדַיִם טוֹבוֹת, וְהַיְלָדִים הֵם הֶעָתִיד שֶׁלָּנוּ, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִלְחֹם רַק בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ, וּתְהִלָּה לָאֵל, הֵם מְבֻדָּדִים, וְאֵין לָהֶם שַׁיָּכוּת עִם הַחִלּוֹנִיִּים. וְזֶה עִקַּר הַצָּלָחָתֵנוּ. אֲנִי מְקַוֶּה, שֶׁתָּבִינוּ שְׁנֵיכֶם אֶת אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם, אֲנִי אֶהְיֶה אִתְּכֶם בְּקֶשֶׁר יוֹתֵר מְאֻחָר, וּנְדַבֵּר כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לַעֲשׂוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתפח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא, י״ג אֲדָר, תַּעֲנִית אֶסְתֵּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיֶּה, הָעוֹמֶדֶת בְּרֹאשׁ אִרְגּוּן ...

הִנֵּה בְּהִתְקָרְבוּת חַג הַפֶּסַח הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה, וּבְרַם זְכוּרָנוּ לַטּוֹב אֶת פְּעֻלָּתֵךְ וּמַעֲשַׂיִךְ הַטּוֹבִים שֶׁאַתְּ עוֹסֶקֶת בִּצְדָקָה וָחֶסֶד זֶה רַבּוֹת בַּשָּׁנִים, בָּאתִי לְהַזְכִּיר אוֹתָךְ, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ בְּיִבְנְאֵל מִתְרַבָּה עִם אַבְרֵכִים יִרְאֵי ה׳, אֲשֶׁר תּוֹרָתָם אֱמָנוּתָם, אַךְ דָּא עָקָא, שֶׁהֵם עֲנִיִּים מְרוּדִים, וְיֵשׁ לָהֶם מִשְׁפָּחוֹת גְּדוֹלוֹת, בְּלִי עַיִן הָרַע, וְלָכֵן אִם אַתְּ יְכוֹלָה גַּם הַשָּׁנָה לַעֲזֹר לָהֶם בַּמֶּה שֶׁרַק תּוּכְלִי, יִהְיֶה שְׂכָרֵךְ גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם.

זָכוּר לָנוּ הַחֶסֶד שֶׁעָשִׂית עִם הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ בְּשָׁנָה שֶׁעָבְרָה, שֶׁהִמְצִאת לָהֶם נַעֲלַיִם לִכְבוֹד הֶחָג, מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם גַּם הַשָּׁנָה תּוּכְלִי לַעֲזֹר לָהֶם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ, שֶׁבִּזְכוּת הַמִּצְוָה הַגְּדוֹלָה שֶׁאַתְּ עוֹשָׂה, תִּתְבָּרְכִי מִמָּעוֹן הַבְּרָכוֹת, וּלְעוֹלָם אַתְּ לֹא תִצְטָרְכִי לְבַקֵּשׁ מִזּוּלָתֵךְ, וְתִרְוִי רֹב נַחַת מֵהַיְלָדִים, וְיֵמְתְּקוּ מִמֶּכֶם כָּל הַדִּינִים.

הַמְאַחֵל לָךְ פּוּרִים שָׂמֵחַ...

כג תתפט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא, י״ג אֲדָר, תַּעֲנִית אֶסְתֵּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה, הָרַב ... שְׁלִיטָ״א, הָעוֹמֵד בְּרֹאשׁ אִרְגּוּן ...

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עֲדַיִן זָכוּר לָנוּ כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשִׂיתְ עִם אַנְשֵׁי

שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", הַגָּרִים בְּיַבְנְאֵל, לִפְנֵי חַג הַפֶּסַח שֶׁעָבַר, שֶׁמַּמָּשׁ מָסַרְתָּ אֶת נַפְשְׁךָ לַעֲזֹר לָהֶם בְּצָרְכֵי הֶחָג, עַל אַף שֶׁהָיִיתָ מְסֻבָּב בְּחוֹבוֹת גְּדוֹלִים, וְגֹדֶל הַזְּכוּת שֶׁלְּךָ אִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי תְּהִלָּה לָאֵל, רֹב הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ הֵם אַבְרֵכִים, אֲשֶׁר תּוֹרָתָם אֻמָּנוּתָם, וְיֵשׁ לָהֶם מִשְׁפָּחוֹת גְּדוֹלוֹת מְרֻבּוֹת יְלָדִים, כֵּן יִרְבּוּ, אַךְ דָּא עָקָא, שֶׁהֵם עֲנִיִּים מְרוּדִים.

וְלָכֵן נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי גַּם הַשָּׁנָה, שֶׁתָּבוֹא לְעֶזְרַת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", הַגָּרִים בְּיַבְנְאֵל, וּבִזְכוּת הַמִּצְוָה הַזּוֹ תִּתְבָּרֵךְ מִמְּעוֹן הַבְּרָכוֹת, וְיֵשְׁפַּע עָלֶיךָ שֶׁפַע וְרַחֲמִים רַבִּים, וְלֹא תִּצְטָרֵךְ עוֹד לִלְוֹות, אֶלָּא יָבֹא הַשֶּׁפַע לְבֵיתְךָ, וְתוּכַל תָּמִיד לְהַשְׁפִּיעַ לְזוּלָתְךָ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁבִּזְכוּת הַמִּצְוָה הַגְּדוֹלָה שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה, יִהְיֶה לְךָ חַג כָּשֵׁר וְשָׂמֵחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ פּוּרִים שָׂמֵחַ...

כג תתצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא, י"ג אֲדָר תַּעֲנִית אֶסְתֵּר ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה, ר' ... נֵרוֹ יָאִיר, הָעוֹמֵד בְּרֹאשׁ אִרְגּוּן ...

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה אָחִיךָ ר' ... זַ"ל לִפְנֵי כָּל חַג הַפֶּסַח עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב" הַגָּרִים בְּיַבְנְאֵל, שֶׁהֵם עֲנִיִּים מְרוּדִים, אַבְרֵכִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, אֲשֶׁר תּוֹרָתָם אֻמָּנוּתָם, וּתְהִלָּה לָאֵל, מִשְׁפָּחוֹת מְרֻבּוֹת יְלָדִים, תַּעֲמֹד לוֹ הַזְּכוּת הַזּוֹ לָנֶצַח.

לָזֹאת אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתַּעֲזֹר גַּם אַתָּה בַּשָּׁנָה הַזֹּאת לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים בְּכָל מַה שֶּׁאַתָּה רַק יָכוֹל בְּצָרְכֵי הֶחָג, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ

הָרַבִּים, עוֹבֶרֶת עֲלֵיהֶם עֲנִיּוּת וְדַחֲקוּת גְּדוֹלָה, וְכָל עֵזֶר שֶׁרַק תַּעֲזֹר לָהֶם, יִהְיֶה לַחֲשִׁיבוּת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, וְיִהְיֶה נַחַת־רוּחַ בַּשָּׁמַיִם לְאָבִיךָ הַצַּדִּיק זַ״ל, שֶׁהִכַּרְתִּי אוֹתוֹ הֵיטֵב, שֶׁהָיָה צַדִּיק תָּמִים וְנִשְׂגָּב, מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר זוּלָתוֹ, וְכֵן יִהְיֶה לְנַחַת רוּחַ בַּשָּׁמַיִם לְאָחִיךָ הַיָּקָר זַ״ל, שֶׁהָלַךְ בְּדַרְכֵי אָבִיו.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁיִּשְׁפַּע עָלֶיךָ שֶׁפַע וְרַחֲמִים וַחֲסָדִים עֶלְיוֹנִים, וְתִתְבָּרֵךְ מִמְּעוֹן הַבְּרָכוֹת, וְיִהְיוּ לְךָ חַיִּים וַאֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת, וְתוּכַל לַעֲשׂוֹת וּלְהִתְעַסֵּק בִּצְדָקָה וָחֶסֶד כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ פּוּרִים שָׂמֵחַ...

כג תתצא.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵשָׁא, ט״ז אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אָל ... שֶׁיִּחְיוּ וְנֵצַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִכֶּם — אֵין לָכֶם מֶשֶׁג כְּלָל, כִּי אַתֶּם חֲקוּקִים בִּפְנִימִיּוּת לִבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים.

וְהִנְנִי מְבָרֵךְ אֶתְכֶם בִּבְרָכַת ״מַזָּל טוֹב״ חַמָּה וּלְבָבִית עַל הֻלֶּדֶת בִּנְכֶם ... נֵרוֹ יָאִיר, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה צַדִּיק תָּמִים וְעוֹבֵד הַשֵּׁם קָדוֹשׁ וְטָהוֹר, וְתִרְווּ מִמֶּנּוּ רֹב נַחַת.

הָעִקָּר רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְשׂוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אֶתְכֶם, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתצב.

בְּעֻזַּרת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא, י״ז אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה, תּוּכְלוּ לַעֲבֹר אֶת הַכֹּל, כִּי בֶּאֱמֶת הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי, שֶׁמַּאֲמִין שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלקוּת גָּמוּר הוּא, וּמַה שֶּׁאָדָם סוֹבֵל מִבַּעֲלֵי בְּחִירָה, זֶה רַק הַמַּקֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְתֶכֶף־וּמִיָּד הוּא חוֹזֵר עַד הַמַּכֵּהוּ דַּיְקָא, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְתָּקִים מִמֶּנּוּ כָּל הַדִּינִים; כִּי בֶּאֱמֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אָב הָרַחֲמָן, וְרוֹצֶה רַק אֶת הַטּוֹב מִכָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, אַךְ הוּא מְסַבֵּב עִמּוֹ סִבּוּבִים כָּאֵלּוּ, שֶׁיִּצְטָרֵךְ לְצָעֳקָה: אַי! אַי! אַי! וּכְשֶׁיֵּשׁ לְבַר יִשְׂרָאֵל דַּעַת וְשֵׂכֶל, וְאֶת הַצְּעָקוֹת שֶׁהוּא צוֹעֵק, הוּא צוֹעֵק לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז בּוֹ בָּרֶגַע נִמְתָּקִים הַדִּינִים, וְהַמְנִיעוֹת נִתְהַפְּכוֹת לִנְעִימוּת.

נָא וָנָא רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר לְהַחֲזִיק עַצְמְכֶם בְּיַחַד, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְאַל תִּסְתַּכְּלוּ עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם. וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמֵנוּ עִם כָּל נְקֻדָּה וּנְקֻדָּה שֶׁיֵּשׁ בָּנוּ, וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל — צְרִיכָה לִהְיוֹת שִׂמְחָתֵנוּ, שֶׁאֲנַחְנוּ זוֹכִים לָדַעַת מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, רַבִּי הַמְלַמְּדֵנוּ עֵצוֹת יְשָׁרוֹת אֵיךְ לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, אֲשֶׁר הַשִּׂמְחָה הַזּוֹ עוֹלָה עַל כָּל הַשְּׂמָחוֹת, כִּי מֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבְאֵילּוּ פָּנִים הָיִינוּ, אִם לֹא הָיָה לָנוּ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלָכֵן רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד, וּבִפְרָט עַכְשָׁו בִּימֵי אֲדָר הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁנִּזְכֶּה בְּקָרוֹב מַמָּשׁ לִרְאוֹת בִּמְחֵרַת הָמָן־עֲמָלֵק, שֶׁהוּא הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם לְגַמְרֵי.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, הַגָּרִים בַּשְּׁכוּנָה הַחֲדָשָׁה, שֶׁתִּתְאַסְּפוּ בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְתִבְחֲרוּ "וַעַד שְׁכוּנָה", וּכְדַאי גַּם לְצָרֵף אֶת שְׁאָר הַשְּׁכֵנִים וּלְהַסְבִּירָם, כִּי "וַעַד הַשְּׁכוּנָה" מִיָּעֵד עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט שֶׁשַּׁיָּךְ לַשְּׁכוּנָה, כְּגוֹן: לְהַשִּׂיג מֵהַמּוֹעֵצָה סַפְסָלִים לָשֶׁבֶת וְאַרְגָּזֵי חוֹל וְכוּ' וְכוּ', וְאִם יֵשׁ לְמִישֶׁהוּ תְּלוּנוֹת מֵהַיְלָדִים וְכוּ' וְכוּ', יָבוֹאוּ אֶל "וַעַד הַשְּׁכוּנָה". וּלְדַעְתִּי, זֶה צָרֵךְ גָּדוֹל מְאֹד, כִּי כָּךְ כְּשֶׁיֵּשׁ וַעַד מְאֻרְגָּן וּמְגֻבָּשׁ יַחַד, אָז תּוּכְלוּ לִפְעֹל הַרְבֵּה הַרְבֵּה מֵהַמּוֹעֵצָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּזְכֶּה כְּבָר לִרְאוֹת בְּהִתְגַּלּוּת הַשְּׁכִינָה, וְנִזְכֶּה לִבְנוֹת "עִיר בְּרֶסְלֶב", שֶׁתִּהְיֶה עִיר שֶׁל אַהֲבָה וָחֶסֶד, עִיר שֶׁל תּוֹרָה, עִיר שֶׁל שִׂמְחָה, שֶׁנִּהְיֶה דֻּגְמָא לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תתצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא, י"ז אֲדָר ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת כָּל מִכְתָּבֶיךָ.

פֹּה תְּקַבֵּל מִכְתָּבִים לְכָל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מֵהַשְּׁכוּן, נָא לִמְסֹר לָהֶם וְכֵן לִתְלוֹת אֶת הַמִּכְתָּב כְּלָלִי עַל לוּחַ הַמּוֹדָעוֹת.

אֲנִי מְקַוֶּה, שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְחַדֵּשׁ מֵחָדָשׁ, כִּי זֶה הַיְסוֹד בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁצָּעַק: "אַלְט טָאהר מָען נִישְׁט זַיין", אָסוּר לִהְיוֹת זָקֵן, זָקֵן אֵינוֹ טוֹב (שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן נא); מָה אֹמַר לְךָ! בִּזְכוּת הַבְּנֵי הַנְּעוּרִים, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַזְמִין דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ, שֶׁמְּחַיִּים נֶפֶשׁ כָּל חַי.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁחָתָנִי ... נֵרוֹ יָאִיר, מַעְתִּיק אֶת כָּל

הַדִּבּוּרִים, וְהוּא מֵכִין מִזֶּה סֵפֶר נִפְלָא: "שִׂיחוֹת וְהִתְחַזְּקוּת" לִבְנֵי הַנְּעוּרִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתצד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא, י"ז אֲדָר ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַמְכוֹנָה שֶׁלִּי עוֹד פַּעַם הִתְקַלְקְלָה, כַּנִּרְאֶה שֶׁהַסָּמֶ"ךְ־מֵ"ם מְאֹד מְאֹד מְפַחֵד מֵהַמִּכְתָּבִים שֶׁאֲנִי שׁוֹלֵחַ לְכָל הָעוֹלָם, וְכֵן אֲנִי מְקַבֵּל מִכְתָּבִים מַמָּשׁ עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁעוֹת בְּלִי שׁוּם עֲצִירָה, רַק בָּא בְּשֶׁפַע, וְכֵן הוֹלֵךְ בְּשֶׁפַע.

וְלָכֵן תִּכְתֹּב לִי אִם קִבַּלְתָּ אֶת מִכְתָּבִי זֶה וְאֶת הַמִּכְתָּב כְּלָלִי, וְכֵן מִכְתָּב לְ... שֶׁאָמַר לִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּשַׁבָּת, כִּי הַיּוֹם הוּא הַשִּׁלְשִׁים שֶׁל חֲמוֹתוֹ וְאֶת ... צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ בְּעַל־פֶּה. חָשַׁבְתִּי אוּלַי טוֹב שֶׁתְּדַבֵּר עִם ... (אֲבָל זֶה לֹא יָבוֹא מִמֶּנִּי, וְדַי לְחַכִּימָא). רַק תְּדַבֵּר עִמּוֹ מֵשִׂיחַ לְפִי תֻּמּוֹ, כִּי נִרְאֶה לִי, שֶׁזֶּה שִׁדּוּךְ טוֹב, כִּי הוּא פּוֹרֵחַ בָּאֲוִיר, וְהִיא אֵין לָהּ הִזְדַּמְּנוּת, וְלָכֵן אוּלַי זֶה יִהְיֶה טוֹב לִשְׁנֵיהֶם (הַכְּפַל הַדָּבָר, זֶה לֹא בָּא מִמֶּנִּי, וְדַי לְחַכִּימָא).

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ...

כג תתצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא, י"ח אֲדָר ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי, שֶׁכָּל הַנְּשִׁים מִתְאַסְּפוֹת יַחַד לוֹמַר תְּהִלִּים, שֶׁזֶּה דָּבָר גָּדוֹל עַד מְאֹד, וּמַה שֶּׁתְּהִלִּים פּוֹעֵל, שׁוּם דָּבָר אֵינוֹ פּוֹעֵל. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן צח): כְּמוֹ שֶׁאָדָם זָקֵן בּוֹטֵחַ עַל הַמִּשְׁעֶנֶת שֶׁהוֹלֵךְ עִמּוֹ, כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לִהְיוֹת רָגִיל בַּאֲמִירַת תְּהִלִּים. וְזוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת הַמִּשְׁעֶנֶת שֶׁלּוֹ, שֶׁיֵּדַע שֶׁאֵין לוֹ עַל מִי לִבְטֹחַ רַק עַל אֲמִירַת תְּהִלִּים.

וּמְסֻפָּר, שֶׁהַחַתַּ״ם־סוֹפֵר הִמְלִיץ עַל תַּלְמִיד אֶחָד, שֶׁיִּהְיֶה רַב בְּאֵיזוֹ עִיר, וְהָיָה שָׁם עוֹד רַב גָּדוֹל, שֶׁגַּם־כֵּן מָסַר אֶת שְׁמוֹ לְתַפְקִיד הָרַבָּנוּת, וּלְבַסּוֹף לָקְחוּ אֶת הַשֵּׁנִי, וְלֹא אֶת תַּלְמִידוֹ שֶׁל הַחַתַּ״ם־סוֹפֵר, וְזֶה הָיָה פֶּלֶא גָּדוֹל, כִּי לַחַתַּ״ם־סוֹפֵר הָיָה שֵׁם גָּדוֹל בָּעוֹלָם, עָנָה וְאָמַר הַחַתַּ״ם־סוֹפֵר: מַה שֶּׁהַתְּהִילִּים יָכוֹל, אֲנִי לֹא יָכוֹל, כִּי הָרַב הַשֵּׁנִי הָיָה רָגִיל לוֹמַר בְּכָל יוֹם תְּהִלִּים.

וְלָכֵן תְּשׁוּאוֹת חֵן לָכֶם עַל הַהִתְאַסְּפוּת בַּאֲמִירַת תְּהִלִּים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל — יִשְׁמַע בִּתְפִלַּתְכֶם.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ רַק טוֹב מִכֶּם...

כג תתצו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא, י״ח אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת הַדּוּ״חַ שֶׁל ״וַעַד הַשְּׁכוּנָה״, אַךְ אִם אֵינִי טוֹעֶה, כְּבָר סִלַּפְתָּ אֶת דְּבָרַי, אִם בִּקַּשְׁתִּי אֶת הַקּוֹלוֹת שֶׁל הַנָּשִׁים, מִסְתָּמָא יֵשׁ לִי בָּזֶה כַּוָּנָה, וּבִפְרָט שֶׁהָיָה תָּלוּי מִכְתָּב כְּלָלִי בְּלוּחַ הַמּוֹדָעוֹת שֶׁגַּם הַנָּשִׁים תָּבֹאנָה, וְכֵן בִּקַּשְׁתִּי אִישִׁית בַּהַזְמָנָה שֶׁכָּתַבְתִּי לָכֶם, שֶׁגַּם הַנָּשִׁים תָּבֹאנָה, וּפִתְאֹם אַף אַחַת לֹא בָּאָה... אֵין זֶה אֶלָּא הִכְנַסְתָּ בְּפִיהֶם... שֶׁהַנָּשִׁים לֹא צְרִיכוֹת לָבוֹא, בְּשָׁעָה שֶׁכֵּן רָצִיתִי, כִּי כָּל קוֹל זֶה הֶשֵּׂג גָּדוֹל.

עַל־כָּל־פָּנִים צְרִיכִים לְדַבֵּר רַק מִכְּלָלִיּוּת הַשְּׁכוּנָה, וְלֹא לְפָרֵט אֶת הַמִּקְלָט, שֶׁהוּא צָרִיךְ לִהְיוֹת נִבְלָע בְּתוֹךְ הַכֹּל, עַכְשָׁו וַעַד הַשְּׁכוּנָה יֵשׁ לוֹ כֹּחַ גָּדוֹל, אִם לוֹקְחִים עוֹרֵךְ־דִּין, וּבָאִים בְּכֹחַ, כָּל הַשְּׁכוּנָה לֹא יְכוֹלָה לְהִתְנַגֵּד, וְעַל־כֵּן אֲנִי מְאֹד שָׂמֵחַ, שֶׁהִתְבַּצַּע לְטוֹבָה, אֲבָל חֲבָל, שֶׁגַּם הַנְּשִׁים לֹא חָתְמוּ, כִּי זֶה נוֹתֵן לְהַכֹּל תֹּקֶף יוֹתֵר גָּדוֹל.

הַמְחַכֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ...

כג תתצז.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא, י״ח אֲדָר א׳ ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּנִיק וְחַכִּים ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וּבִפְרָט גֵּר חָדָשׁ הָרוֹצֶה לְהַדְלִיק אֶת עַצְמוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, זֶה אֶצְלִי חֲשִׁיבוּת הָעוֹלָה עַל הַכֹּל.

תֵּדַע, שֶׁאַתָּה עַכְשָׁו בְּגִיל הַנְּעוּרִים, אַתָּה עַכְשָׁו יָכוֹל לְהִתְעַלּוֹת בְּיוֹתֵר בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִם לֹא תִּהְיֶה בַּטְלָן, וְתַתְמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בֶּאֱמֶת הָעֲבוֹדָה שֶׁאָדָם עוֹבֵד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּימֵי נְעוּרוֹתָו, יוֹם אֶחָד הוּא יוֹתֵר שָׁוֶה מֵהַרְבֵּה יָמִים לְעֵת זִקְנוּתוֹ (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּשׁוּבָה, סִימָן עג). וְעַל־כֵּן רְאֵה לְבַלּוֹת אֶת יְמֵי נְעוּרֶיךָ בְּהַתְמָדַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּבְוַדַּאי אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת חָכָם, וְלֹא לַעֲשׂוֹת נֶגֶד הַיְשִׁיבָה, חַס וְשָׁלוֹם, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּתְעוֹרֵר עָלֶיךָ אֵיזוֹ מְרִירוּת וּמַחֲלֹקֶת, שֶׁהַסָּמ״ךְ־מֵ״ם מְחַכֶּה מְאֹד מְאֹד עַל דְּבָרִים כָּאֵלּוּ לְבַלְבֵּל אֶת הָאָדָם מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

אַתָּה צָרִיךְ לִרְאוֹת לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַפָּנוּי שֶׁלְּךָ בַּאֲמִירַת הַרְבֵּה דַּפִּים גְּמָרָא כְּסִדְרָן, שֶׁתַּתְחִיל מֵהַתְחָלַת הַשַּׁ״ס, וּתְסַיֵּם פֶּרֶק אַחַר

פֶּרֶק, עַד שֶׁתִּזָּכֶה לְסַיֵּם מַסֶּכְתָּא, וְאַחַר־כָּךְ תַּתְחִיל מַסֶּכֶת שְׁנִיָּה, וְכֵן בְּמִשְׁנָיוֹת. וְזֶה תַּעֲשֶׂה רַק בַּזְּמַן הַפָּנוּי שֶׁלְּךָ, בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יִהְיֶה נֶגֶד סִדְרֵי הַיְשִׁיבָה. הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְהִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית, מִנְחָה, מַעֲרִיב מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר דַּיְקָא, וְעַל־יְדֵי שֶׁמִּתְפַּלְּלִים מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר, מִתְבַּטְּלִים מִמֶּנּוּ כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וּתְקַיֵּם מִצְוַת כִּבּוּד אָב בִּשְׁלֵמוּת, וּבְזְכוּת הַמִּצְוָה הַזּוֹ תִּזָּכֶה לַאֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים, וְתוּכַל לְהַצְלִיחַ בְּיוֹתֵר בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. וְהַמִּצְוָה הַכִּי גְּדוֹלָה הִיא לִלְמֹד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בָּזֶה אַתָּה מְקַיֵּם בִּשְׁלֵמוּת מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם זֹהַר סוֹף פָּרָשַׁת בְּחֻקֹּתַי), כִּי הַהוֹרִים שֶׁלְּךָ רַק רוֹצִים לִרְאוֹת אֶת הַצְלָחָתְךָ בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּבַּשֵּׂר לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת, וְתִהְיֶה אִתִּי בְּקֶשֶׁר מְכֻתָּבִים, וְאָז אֶכְתֹּב לְךָ בְּיוֹתֵר אֲרִיכוּת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתצח.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא, י״ח אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת כָּל מִכְתָּבֶיךָ עִם הַחִדּוּשֵׁי תּוֹרָה שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּעֲלֶה מַעְלָה בְּחִדּוּשֵׁי תּוֹרָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁכָּל מַחֲךָ יִהְיֶה תָּמִיד בַּתּוֹרָה, וּבָרָא כַּרְעָא דְּאָבוּהָ, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַבֵּן שֶׁלְּךָ יֵלֵךְ בִּפְסִיעוֹתֶיךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְגַם־כֵּן יַצְלִיחַ וְיִתְעַלֶּה יוֹתֵר וְיוֹתֵר.

נָא וְנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְתִשְׁתַּדֵּל מְאֹד, שֶׁתִּהְיֶה בְּבֵיתְךָ אֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה, וְלֹא, חַס וְחָלִילָה, אֲוִירָה שֶׁל אַלְּימוּת וְכוּ׳ וְכַעַס וְכוּ׳, רַק אֲוִירָה שֶׁל תּוֹרָה,

אֲוִירָה שֶׁל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַאֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְזֶה יִפְתַּח אֶת דַּעַת הַיְלָדִים מְאֹד מְאֹד, כִּי הַכֹּל תָּלוּי בַּבַּעַל וּבָאַבָּא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתצט.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְּר כִּי תִשָּׂא, י״ח אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לָכֵן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגֹדֶל הַצַּעַר שֶׁיֵּשׁ לִי — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וּבֶאֱמֶת עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתוֹ.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק עִם דִּבְּרֵינוּ שֶׁדִּבַּרְנוּ בְּעַל־פֶּה וּבִכְתָב, וְשׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם לֹא יִשְׁבֹּר אוֹתְךָ. וְעִקַּר גְּדֻלַּת בַּר יִשְׂרָאֵל בְּזֶה הָעוֹלָם — לִרְאוֹת אֶל מִי פּוֹנֶה בְּעֵת צָרָה, וְעַל־כֵּן מְנַסִּים אֶת כָּל אֶחָד בְּנִסְיוֹנוֹת אֲחֵרִים. וְלָכֵן רְאֵה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, שֶׁשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, וְאָז דַּיְקָא תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ.

תִּשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא תִּקּוּן עַל הַכֹּל, וּכְכָל שֶׁאָדָם זוֹכֶה לִשְׂמֹחַ יוֹתֵר — מַצְלִיחַ יוֹתֵר, וְעַל־כֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם רַק לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ. וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁכְּפִי מַצָּבְךָ מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה לְךָ לְהַגִּיעַ אֶל מִדַּת הַשִּׂמְחָה, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא מְנַקָּה אֶת הָאָדָם מִכָּל מִינֵי מַחֲלוֹת, וְרַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ

(לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כד), שֶׁגַּם חַכְמֵי הָרוֹפְאִים אוֹמְרִים, שֶׁכָּל הַמַּחֲלוֹת בָּאוֹת לְאָדָם מֵחֲמַת חֶסְרוֹן הַשִּׂמְחָה, וְעַל־כֵּן תִּשְׁתַּדֵּל בְּיוֹתֵר לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁיִּתְרַחֵב לְךָ בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, וְעוֹד תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא — הֵן לְחַתֵּן אֶת הַיְלָדִים. וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל — שֶׁיִּהְיוּ לְךָ חַיִּים נְעִימִים, עֲרֵבִים וּמְתוּקִים.

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תִּתֵּן לְבִנְךָ ... גֵּרוֹ יָאִיר, לִקְרֹא אֶחָד מִסְּפָרֵינוּ, כְּמוֹ ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וְזֶה יוֹעִיל לוֹ הַרְבֵּה מְאֹד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתק.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא, י״ח אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לָנֶכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד הִצְטַעַרְתִּי בְּצַעַרְךָ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ.

נִדְפַּס סֵפֶר נִפְלָא, וּשְׁמוֹ ״שְׁמִירַת־הַבְּרִית״, וְכֵן סֵפֶר נִפְלָא ״אֶרֶךְ אַפַּיִם״, וּשְׁנֵי הַסְּפָרִים הָאֵלּוּ הֵם הַפְלָאָה וָפֶלֶא, וְיַעַזְרוּ לְךָ הַרְבֵּה מְאֹד לָצֵאת מֵהַפַּח יָקוּשׁ הַזֶּה שֶׁנָּפַלְתָּ אֵלָיו.

אוֹדוֹת שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב, חַס וְחָלִילָה, שֶׁאַתָּה רוֹצֶה לְהִתְאַבֵּד, תּוֹצִיא מֵהָרֹאשׁ שֶׁלְּךָ מַחֲשָׁבוֹת כָּאֵלּוּ, כִּי בְּוַדַּאי כָּל הַנִּסְיוֹנוֹת הַקָּשִׁים וְהַמָּרִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, הֵם רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּדֵי לִרְאוֹת אֵיךְ תַּחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא תִּשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר; כִּי בֶּאֱמֶת אָדָם צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל הַמַּצָּבִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר. וּמִכָּל שֶׁכֵּן לֹא לְהַגִּיעַ לְיֵאוּשׁ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן לֹא לְהַגִּיעַ לְמַחֲשָׁבוֹת כָּאֵלּוּ לְהִתְאַבֵּד, חַס וְשָׁלוֹם,

אֲשֶׁר דָּבָר זֶה אֵין לוֹ חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, וְזֶה יוֹתֵר גָּרוּעַ מֵהַכֹּל, וְכָל זְמַן שֶׁאָדָם חַי, הוּא יָכוֹל לְתַקֵּן הַרְבֵּה הַרְבֵּה בַּחַיִּים, וְעַל־כֵּן תּוֹצִיא מִמְּךָ אֶת כָּל הַשְׁטֻיּוֹת הָאֵלּוּ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, כִּי אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הָאַהֲבָה שֶׁיֵּשׁ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עִמְּךָ, וּמַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, הַכֹּל זֶה כְּדֵי לְנַסּוֹת אוֹתְךָ, אִם לֹא תִּבְרַח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּיוֹתֵר, וְאַל תִּבְרַח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וְאָז דַּיְקָא תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

רְאֵה לַעֲבֹד הַרְבֵּה עַל נְקֻדַּת הַשִּׂמְחָה, וְתִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים, כִּי שִׂמְחָה הִיא תִּקּוּן הַבְּרִית, וְכָל מַה שֶּׁאָדָם שָׂמֵחַ יוֹתֵר — מַצְלִיחַ יוֹתֵר, אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בְּשִׂמְחָה, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַדְבִּיק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חַיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מַה וָלָמָּה לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא תִּחְיֶה בְּרִגְשׁוֹת אַשְׁמָה, שֶׁזֶּה הֲכִי גָּרוּעַ בַּחַיִּים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

רְאֵה לְכָתֹב לִי, וְאָז אֶכְתֹּב לְךָ עוֹד.

כג תתקא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא, י״ח אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״,

הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר בְּמִדַּת אַהֲבָה, לֶאֱהֹב אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, אֲשֶׁר אֵין טוֹב מִזֶּה, וְאַתֶּם צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם רַק אַהֲבָה. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (דֶּרֶךְ אֶרֶץ רַבָּה, פֶּרֶק יא): הַשּׂוֹנֵא אֶת חֲבֵרוֹ, הֲרֵי זֶה מְשׁוֹפְכֵי דָּמִים; כִּי בֶּאֱמֶת כְּשֶׁאָדָם אוֹהֵב אֶת זוּלָתוֹ, הוּא תָּמִיד יְחַזְּקוֹ וִישַׂמְּחוֹ וְיאַמְּצוֹ וְיעוֹדְדוֹ, וּלְהִפּוּךְ — כְּשֶׁמַּחְלִישִׁים דַּעַת בֶּן אָדָם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁשּׂוֹנְאִים אוֹתוֹ, הֲרֵי שׁוֹפְכִים אֶת דָּמוֹ. וְלָכֵן תִּשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד מְאֹד לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת הַשֵּׁנִי, שֶׁזּוֹ כָּל הַצְלָחָתֵנוּ בְּיַבְנְאֵל, אִם נַחֲזִיק אֶת עַצְמֵנוּ בְּיַחַד, אָז הַסָּמ״ךְ־מ״ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, לֹא יוּכַל לָנוּ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, כִּי אַהֲבָה הִיא חוֹמָה בְּצוּרָה סְבִיבֵנוּ, תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁנִּתְחַזֵּק בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז בְּמִדַּת אַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, אָז נַצְלִיחַ אֶת דַּרְכֵּנוּ, וְשׂוּם בְּרִיָּה לֹא תּוּכַל לָנוּ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנָּא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פֶּרֶק כו): כָּךְ אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל: בָּנַי, מָה אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם? אֶלָּא שֶׁתִּהְיוּ אוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה וּמְכַבְּדִים זֶה אֶת זֶה; כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד יָקָר כְּשֶׁאָחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִתְאַחֲדִים יַחַד, וְאוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה, וּמְכַבְּדִים זֶה אֶת זֶה. וּלְהִפּוּךְ כְּשֶׁיֵּשׁ אֵיזוֹ קִנְאָה וְשִׂנְאָה אֶחָד עַל הַשֵּׁנִי, גּוֹרְמִים קִטְרוּגִים לְמַעְלָה, וְנִגְזָרוֹת גְּזֵרוֹת רָעוֹת, חַס וְשָׁלוֹם. וְעַל־כֵּן תִּשְׁתַּדְּלוּ שֶׁעַל־כָּל־פָּנִים מִצִּדְּכֶם תִּהְיֶה תָּמִיד אַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַמְשִׁיךְ חֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים עַל כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

זִכְרוּ הֵיטֵב, אֲשֶׁר לַעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ שׂוֹנֵא, זֶה מְאֹד מְאֹד קַל, וְלִקְנוֹת לְעַצְמוֹ יָדִיד טוֹב — זֶה מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה. וּכְעֵין שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יַלְקוּט וָאֶתְחַנַּן, רֶמֶז תתמה): נוֹחַ לִקְנוֹת שׂוֹנֵא וְקָשֶׁה לִקְנוֹת אוֹהֵב; וְעַל־כֵּן תִּשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד מְאֹד לֶאֱהֹב אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וְלָדוּן אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי לְכַף זְכוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחוּ בְּחַיֵּיכֶם תָּמִיד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקב.

בְּעֻזֶּרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיַּקְהֵל, י״ט אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי חֲבִיבִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה בְּדִיּוּק בְּאֶמְצַע שִׁדַּבַּרְתִּי עִמְּךָ, נִכְנַס אֶצְלִי מְחַתֵּנִי מִלּוֹנְדוֹן שֶׁבָּא לְבַקְּרֵנִי, וְעַל־כֵּן הֶכְרַחְתִּי לְקַצֵּר וַחֲבָל, כִּי רָצִיתִי לְחַזֵּק אוֹתְךָ בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, שֶׁתִּהְיֶה חָזָק בְּהַדְפָּסַת הַקּוֹנְטְרֵסִים, כִּי הַיּוֹם לְבַד שָׁמַעְתִּי מִשְּׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים, אֵיךְ שֶׁהַקּוֹנְטְרֵסִים הִצִּילוּ אֶת חַיֵּיהֶם, בָּחוּר בֶּן שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה בְּרֹב יֵאוּשׁ וְכוּ׳ כְּבָר תָּלָה עַצְמוֹ כַּמָּה פְּעָמִים, אֲבָל בָּרֵגַע אַחֲרוֹן הוּא מְפַחֵד וְכוּ׳, וְהַקּוֹנְטְרֵסִים מַמָּשׁ הָפְכוּ אוֹתוֹ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, וְכֵן יְהוּדִי אֶחָד שֶׁהָיָה עָשִׁיר מֻפְלָג וְתַלְמִיד חָכָם גָּדוֹל, וְתָמִיד הִסְתַּכֵּל עַל הַקּוֹנְטְרֵסִים בְּבוּז, וְיוֹם אֶחָד נֶהְפַּךְ עָלָיו הַגַּלְגַּל, וְאִשְׁתּוֹ בָּרְחָה מִמֶּנּוּ וְהִתְגָּרְשׁוּ, וְכָל הָעֵסֶק נִתְפָּרֵק וְכוּ׳, וְרָצָה לִשְׁכֹּר סִירָה קְטַנָּה וּלְהַכְנֵס בָּהּ, וּבְאֶמְצַע הַיָּם לְהַטְבִּיעַ עַצְמוֹ, לֹא עָלֵינוּ, עַד שֶׁמָּצָא אֶת כָּל הַקּוֹנְטְרֵסִים (חֲבִילָה שֶׁל יוֹתֵר מֵעֶשְׂרִים), שֶׁאֶחָד הֵבִיא אֵלָיו, וְזֶה מַמָּשׁ הֶפְכוֹ לְגַמְרֵי, וְעַכְשָׁו הוּא אוֹמֵר: אֵין בָּעוֹלָם כְּמוֹ הַקּוֹנְטְרֵסִים. וְכֵן אַבְרֵךְ חֲסִידִי, שֶׁעָמַד לְהִתְגָּרֵשׁ מֵאִשְׁתּוֹ, רַחֲמָנָא לְצְלָן, וְהָיוּ לוֹ כָּל־כָּךְ מָרִים הַחַיִּים, עַד שֶׁרָצָה לָקַחַת, רַחֲמָנָא לְצְלָן, סַם וְלִשְׁתּוֹת, כָּל־כָּךְ מָרִים הָיוּ לוֹ הַחַיִּים, כִּי יֵשׁ לוֹ בַּיִת עִם שְׁמוֹנָה יְלָדִים, עַד שֶׁהֵבִיאוּ לוֹ כַּמָּה קוֹנְטְרֵסִים, וְהוּא וְאִשְׁתּוֹ הִתְחִילוּ לְהִתְמִיד בָּזֶה, וְנַעֲשָׂה בֵּינֵיהֶם שָׁלוֹם גָּדוֹל, וְכָל זֶה הָיָה רַק הַיּוֹם הַזֶּה, וּמְלַמֵּד מַה שֶּׁשּׁוֹמְעִים הַמּוֹן סִפּוּרִים בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְהַכֹּל הוּא בִּזְכוּתְךָ וּבִזְכוּת אִשְׁתְּךָ, כִּי בְּלִי שְׁנֵיכֶם אַף פַּעַם לֹא הָיוּ נִדְפָּסִים, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה נִמְצָא בְּחוֹבוֹת גְּדוֹלִים וְכוּ׳, עִם כָּל זֶה עוֹד תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ־

בָּרוּךְ־הוּא יַעֲשֶׂה עִמְּךָ, וְעוֹד תִּרְאֶה הַרְחָבוֹת גְּדוֹלוֹת, שֶׁתּוּכַל לְהַדְפִּיס מִלְיוֹנִים קוּנְטְרֵסִים, כִּי יֵשׁ לִי חֵשֶׁק וְרָצוֹן חָזָק לְהַחֲזִיר בִּתְשׁוּבָה מִלְיוֹן יְהוּדִים מִבְּנֵי וּבְנוֹת יִשְׂרָאֵל, וַחֲבָל שֶׁהַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת תָּפְסוּ אוֹתָם בִּידֵיהֶם הַטְּמֵאוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

אִם אֶפְשָׁר לִגְמֹר אֶת מַה שֶּׁשָּׁלַחְתִּי בִּכְתַב־יָד, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאבַד, כִּי הַרְבֵּה יָגַעְתִּי עַל זֶה.

אֲנִי מְחַכֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיַּקְהֵל, י״ט אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בְּיוֹתֵר, וְכֵן תִּשְׁתַּדֵּל לְחַזֵּק אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקְדּוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לִהְיוֹת בְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ פָּרָשַׁת טָהֳרָה, רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן בְּמַחֲנֵיכֶם, שֶׁזֶּה בְּעוֹד שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת, וּבְיַחַד נְתְחַזֵּק. וַאֲנִי כָּל־כָּךְ רוֹצֶה לָבוֹא לָגוּר אִתְּכֶם עִמָּכֶם יַחַד, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאֶזְכֶּה לִבְנוֹת אֶת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ הַגָּדוֹל, שֶׁבָּזֶה תִּלּוּיָה כָּל בִּיאָתִי לָגוּר שָׁם.

פֹּה תְּקַבֵּל מִכְתָּב כְּלָלִי לְתִלּוֹתוֹ עַל לוּחַ הַמּוֹדָעוֹת, וְכֵן מִכְתָּב כְּלָלִי לְמוֹרוֹת, אִם אֶפְשָׁר לְצַלֵּם אֶת זֶה כַּמָּה פְּעָמִים, וְלִמְסֹר לְכָל מוֹרָה בַּיָּד, כִּי אֲנִי חוֹשֵׁשׁ שֶׁלֹּא יִהְיֶה שָׁם אֵיזֶה רִיב וְכוּ׳.

אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁתַּעֲשֶׂה רְצוֹנִי. וְתָמִיד תִּזְכֹּר אֶת הַכְּלָל הַזֶּה: מַה שֶּׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ מִמֶּנִּי, אוֹ מַה שֶּׁאַתָּה קוֹרֵא בְּמִכְתָּב מִמֶּנִּי — זֶה מַה שֶּׁאֲנִי אוֹמֵר, אֲבָל מַה שֶּׁזֶּה אוֹמֵר בִּשְׁמִי, וְזֶה אוֹמֵר בִּשְׁמִי — הַכֹּל שֶׁקֶר. הִנֵּה בְּקָשְׁתִּי שֶׁגַּם הַנָּשִׁים תִּהְיֶינָה בַּאֲסֵפָה בְּמוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ,

וְלֹא בָּאוּ, מֵחֲמַת שֶׁאֶחָד אָמַר בִּשְׁמִי שֶׁלֹּא תָּבֹאנָה, אַף שֶׁשָּׁלַחְתִּי לְכָל אֶחָד מִכְתָּב.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקד.

בְּעֻזֶּרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיַּקְהֵל, י״ט אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל הַמּוֹרוֹת הַיְקָרוֹת מִבֵּית־סֵפֶר ״בֵּית פֵּיגֶא״, חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב יַבְנְאֵל.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַחַת וְאַחַת מִכֶּן, שֶׁתִּשְׁתַּדְּלְנָה לְחַזֵּיק אֶת עַצְמְכֶן בְּיִחַד בַּהֲבָנָה הֲדָדִית וּבְשָׁלוֹם גָּדוֹל, כִּי עִקַּר הַצָּלָחָתֵנוּ הוּא רַק כְּשֶׁהַמּוֹרוֹת וְהַמְחַנְּכוֹת שֶׁלָּנוּ תַּחֲזַקְנָה אֶת עַצְמָן בְּיִחַד בְּאַהֲבָה וּבַהֲבָנָה הֲדָדִית. וַאֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶן, שֶׁתִּשְׁתַּדְּלְנָה בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לָבוֹא לְעֵמֶק הַשָּׁוֶה עִם הַמְנַהֶלֶת, שֶׁחַס וְשָׁלוֹם, לֹא יִהְיוּ אֵילּוּ פְּרוּדִים וְכוּ׳ אוֹ חִלּוּקֵי דֵּעוֹת וְכוּ׳ בֵּינֵכֶם, אַדְרַבָּה יֵשׁ הַצָּעָה טוֹבָה בְּחִנּוּךְ טוֹב — לְקַבֵּל הַצָּעָה מִכָּל אַחַת. וְיָדוּעַ שֶׁבְּמוֹסְדוֹת הַחִנּוּךְ הֲכִי גְּדוֹלִים, יוֹצְאִים הַמְחַנְּכִים וְהַמְחַנְּכוֹת לְהִשְׁתַּלְמִיּוֹת מִפַּעַם לְפַעַם, כִּי בְּעִנְיְנֵי חִנּוּךְ יֵשׁ אֵין סוֹף מַה לִּלְמֹד עֲדַיִן, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הַדּוֹר פָּרוּץ עַד מְאֹד, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִרְאוֹת אֶת טוֹבַת הַתַּלְמִידִים וְהַתַּלְמִידוֹת וְלֹא אֶת טוֹבָתֵנוּ. וְלָכֵן צְרִיכִים לִלְחֹם זֶה לְעֻמַּת זֶה נֶגֶד הַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת וְהַטֻּמְאָה שֶׁבָּרְחוֹבוֹת, וּלְחַנֵּךְ אֶת בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ בְּצוּרָה כָּזוֹ, שֶׁיּוּכְלוּ לַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן, וְעַל־כֵּן לֹא כְּדַאי בִּשְׁבִיל קַטְנוּנִיּוּת וְכוּ׳ לַעֲשׂוֹת מְרִיבוֹת וְחִלּוּקֵי דֵּעוֹת וְכוּ׳, צְרִיכִים לִתְפֹּס רַק אֶת הָעִקָּר, שֶׁהִיא נְקֻדַּת הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ לְהַחְדִּיר בַּבָּנִים וּבַבָּנוֹת אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּתוֹךְ לִבָּם, וְשֶׁיְּקַיְּמוּ אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְשֶׁתִּגְדַּלְנָה אִמָּהוֹת כְּשֵׁרוֹת, וְזוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת כָּל מְגַמָּתֵנוּ.

וְעַל־כֵּן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶן מְאֹד מְאֹד כָּל הַמּוֹרוֹת הַיְקָרוֹת, רְאֵינָה לַעֲזֹב כְּבָר אֶת הַשִּׁטֵּיוֹת וְכוּ׳ וְהַוִּכּוּחִים וְהַחִכּוּכִים בֵּינֵיכֶן, כִּי אִם

הוֹלְכִים עִם חָכְמוֹת, שׁוֹכְחִים לְגַמְרֵי תַּכְסִיסֵי הַמִּלְחָמָה, שֶׁהִיא מִלְחֶמֶת הַיֵּצֶר שֶׁבּוֹעֵר עַכְשָׁו בַּחוּץ, יֵצֶר שֶׁל כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, יֵצֶר שֶׁל הֶפְקֵרוּת וּפְרִיצוּת. וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִסְתֹּם אֶת הַפְּרָצוֹת, שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ, חַס וְשָׁלוֹם, בְּמַחֲנֵנוּ. וְלָכֵן תִּרְאֶינָה לִהְיוֹת בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת בֵּינֵכֶן, וְכֵן לַעֲבֹד בְּיַחַד עִם הַמְּנַהֶלֶת, וּבִזְכוּת הַשָּׁלוֹם וְהָאַהֲבָה וַהֲבָנָה הֲדָדִית שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵיכֶן, נִזְכֶּה לְגַדֵּל דּוֹר חָדָשׁ שֶׁל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל צַדְקָנִיּוֹת.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַחַת וְאַחַת מִכֶּן, שֶׁתַּכְנִיסָנָה אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה בְּתוֹךְ לִבְּכֶן.

הַמְאַחֵל לָכֶן בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיַּקְהֵל, כ׳ אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וְכָל מַה שֶּׁאַתָּה כּוֹתֵב הוּא אֱמֶת וְיַצִּיב וְכוּ׳, עוֹשִׂים מֵאִתָּנוּ כָּל מִינֵי שְׂחוֹק וְלַעַג וּבוּז וְכוּ׳, וַאֲפִלּוּ מַיִם אַחֲרוֹנִים לֹא נוֹתְנִים לָנוּ אֶלָּא כַּמָּה טִפּוֹת עֲלוּבוֹת וְכוּ׳, וְיָבוֹא הַיּוֹם שֶׁנִּזְרֹק אֶת זֶה בִּפְנֵיהֶם, וְנַרְאֶה לָהֶם שֶׁאֲנַחְנוּ לֹא צְרִיכִים אוֹתָם כְּלָל.

מָה אֹמַר לְךָ! גָּדֵל עַכְשָׁו אֶצְלֵנוּ בְּשֶׁקֶט בְּשֶׁקֶט דּוֹר נִפְלָא, אִם הָיִיתָ רוֹאֶה אֶת בְּנֵךְ ... וּשְׁאָר הַבַּחוּרִים, אֵיךְ שֶׁהֵם מַתְמִידִים בַּתּוֹרָה, וְיֵשׁ לָהֶם הֲבָנָה עֲמֻקָּה בִּדְבַר רַבֵּנוּ זַ״ל, הָיִיתָ מִתְפַּעֵל, בְּוַדַּאי מָר וּמָרוֹר כָּל הַמַּצָּב שֶׁבּוֹ אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּשִׁפְלוּת כָּזוֹ וְכוּ׳, אֲבָל הַכֹּל הַסָּמ״ךְ־מ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ הָרָשָׁע, הוּא הַמְתַכְנֵן כָּל הַתַּכְנִיּוֹת כְּנֶגְדֵּנוּ, וְאַף שֶׁיֵּשׁ שֶׁאוֹמְרִים שֶׁאֲנִי מַגְזִים, אֲבָל בֶּאֱמֶת כָּל בַּעַל שֵׂכֶל וּבַר דַּעַת רוֹאֶה, שֶׁהוּא ה׳שִׁייח׳ וְה׳מַכְתֵּר׳ שֶׁל יַבְנְאֵל, וְזוֹ טֻמְאָה כָּזוֹ,

מַמָּשׁ זֶה לְעֻמַּת זֶה מֵהַקְלִפָּה הַקָּשָׁה הַזּוֹ, יֵשׁ קְדֻשָּׁה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה, גִּלּוּי אֱלֹקוּת בְּמַדְרֵגָה עֲצוּמָה עַד מְאֹד, גִּלּוּי כָּזֶה שֶׁכְּבָר הָרְבֵּה הוֹרוֹת לֹא הָיָה, שֶׁיִּלְדִים קְטַנִּים יְדַבְּרוּ גָּלּוּי מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיַרְאוּ עִם אֶצְבְּעוֹתֵיהֶם: "זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ" מַמָּשׁ לְהַפְלִיא, וְעַל־כֵּן לֹא בְּחִנָּם שֶׁהַטֻּמְאָה הַמְצֹרָע הַזֶּה כָּל־כָּךְ כְּנֶגְדֵּנוּ, וּמֵסִית וּמַדִּיחַ אֶת תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם נֶגְדֵּנוּ, וּבִפְרָטִיּוּת אֶת הַנָּחָשׁ ... שֶׁהוּא הַסָּמ"ךְ־מ"ם רוֹכֵב עָלָיו, כַּאֲשֶׁר תָּבִין מְעַט מִ... וְ... וְזוֹ מִלְחָמָה קָשָׁה, אֲבָל אֲנִי בָּטוּחַ, שֶׁאִם אֲנַשֵּׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִהְיוּ חֲזָקִים עִמִּי יַחַד, נִשְׁבֹּר אֶת הַטֻּמְאָה וְהַקְלִפָּה הַזּוֹ, וְנַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְתִהְיֶה כָּאן "עִיר בְּרֶסְלֶב" לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה, וְתִכָּנֵסְנָה כָּאן מֵאוֹת וְאַלְפֵי מִשְׁפָּחוֹת. הָעִקָּר מַה שֶּׁצְּרִיכִים הוּא אַחְדוּת.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִפְּךָ תָּמִיד...

אֲנִי צָרִיךְ עַכְשָׁו דָּחוּף אֶת ... נָא לְאַתֵּר אוֹתוֹ הֵיכָן נִמְצָא.

כג תתקו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיַּקְהֵל, כ׳ אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אָל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת הַשִּׁדּוּךְ, רְאֵה לְחַכּוֹת בְּסַבְלָנוּת, וּבֵין כָּךְ רְאֵה לְהַרְבּוֹת רַק בִּתְפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיְּזַמֵּין לְךָ אֶת בַּת זוּגְךָ. וְעַל זֶה צְרִיכִים סַבְלָנוּת גְּדוֹלָה, וְאָסוּר לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה כְּלָל, וּכְדַאי שֶׁתַּעֲסֹק בְּכָל יוֹם בְּקֶנְטֶרס "מְצִיאַת־הַזִּוּוּג", וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ".

אֲבָל אוֹדוֹת הַדִּירָה, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁלֹּא תִּקַּח דִּירָה כָּזוֹ בְּלִי חַשְׁמַל וּמַיִם בַּעֲבוּר מְחִיר מֻגְזָם כָּזֶה, זוֹ סְתָם גְּנֵבָה, בַּכֶּסֶף הַזֶּה אַתָּה יָכוֹל לְקַבֵּל דִּירָה יָפָה, אֲשֶׁר תִּהְיֶה כְּבָר גַּם אַחַר הַחֲתֻנָּה, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ,

כִּי גַּם בַּדִּירוֹת הַחֲדָשׁוֹת עַל יַד ר׳ ... (בִּשְׁכֵנוּת), לֹא מְשַׁלְּמִים יוֹתֵר מִשְּׁלוֹשׁ־מֵאוֹת דּוֹלָר.

אֲקַוֶּה שֶׁתִּצַּיְתִי אוֹתִי, וְלֹא תִּתְחָרֵט כְּלָל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדֶּר וַיַּקְהֵל, כ״א אֲדָר, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל רַבֵּנוּ אִישׁ הָאֱלֹקִים, הָרַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מִלִּיזֶ׳ענְסְק זי״ע ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, תַּלְמִידֵי הַכּוֹלֵל ״אוֹר הַמֵּאִיר״, נוֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל פִּרְיָהּ, הַוָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת כֻּלְּכֶם בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, שֶׁתִּשְׁתַּדְּלוּ לָבוֹא בְּכָל יוֹם לַכּוֹלֵל, עֲלֵיכֶם לְהָבִין, שֶׁכּוֹלֵל הוּא לֹא הֶפְקֵר, וּבִפְרָט כְּשֶׁאֲנַחְנוּ תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים בִּידֵי אֲחֵרִים, וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת כָּל תַּלְמִידֵי הַכּוֹלֵל, שֶׁיָּבוֹאוּ בְּכָל יוֹם, וְיִלְמְדוּ בְּהַתְמָדָה רַבָּה אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז נַכְנִיס כֹּחוֹת חֲדָשִׁים בַּכּוֹלֵל, וּנְאַרְגֵּן אֶת הַכּוֹלֵל מֵחָדָשׁ בְּאֹפֶן שֶׁיִּהְיֶה מְקוֹם תּוֹרָה וְיִרְאַת הַשֵּׁם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדֶּר וַיַּקְהֵל, כ״א אֲדָר, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל רַבֵּנוּ אִישׁ הָאֱלֹקִים הָרַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מִלִּיזֶ׳ענְסְק זי״ע ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי

שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", הַגָּרִים בְּ"יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב", הֲוָיָ"ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְאַחֵד יַחַד, כִּי עִקַּר הַנִּצָּחוֹן שֶׁלָּנוּ הוּא רַק כְּשֶׁאֲנַחְנוּ בְּאַחְדוּת אַחַת, כִּי קָנֶה אֶחָד יְכוֹלִים לִשְׁבֹּר וְקָנִים הַרְבֵּה אִי אֶפְשָׁר לִשְׁבֹּר (תַּנְחוּמָא נִצָּבִים א'), בְּשָׁעָה שֶׁנִּהְיֶה בְּיַחַד בְּאַחְדוּת אַחַת בְּדֵעָה אַחַת, אָז נִנָּצַח, וְהַסָּמ"ךְ־מ"ם לֹא יוּכַל לָנוּ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, כִּי בָּרֶגַע שֶׁאֲנַחְנוּ מְאֻחָדִים יַחַד, אֵין מָקוֹם לַסִּטְרָא אַחֲרָא לְהִכָּנֵס בֵּינֵינוּ. וְעַל־כֵּן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר עַל הָאַחְדוּת מַמָּשׁ בְּמְסִירוּת נֶפֶשׁ, לָגוּר בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד וְאַחַת מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, אִם אַתֶּם יְכוֹלִים לָבוֹא בַּלַּיְלָה לְשִׁעוּר שֶׁיִּהְיֶה בָּרַבִּים, וּמִצִּדִּי אֲנִי מוּכָן שֶׁיִּהְיֶה אֲפִלּוּ יוֹתֵר מֻקְדָּם, בְּאֹפֶן שֶׁיּוּכְלוּ לִהְיוֹת שָׁם כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי יֵשׁ לִי כַּמָּה דְּבָרִים נְחוּצִים מְאֹד מְאֹד לְדַבֵּר אִתְּכֶם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיַּקְהֵל, כ"א אֲדָר ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְבָרֵר אֵצֶל ... אִם הָיָה אֵצֶל ... הַיּוֹם, וְאֵיפֹה הוּא נִמְצָא עַכְשָׁו.

מַה שֶּׁכָּתַבְתָּ שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, אֲנִי בָּטוּחַ בָּזֶה, כִּי אִם רַק

נִהְיֶה סַבְלָנִים, אָז כָּל שׂוֹנְאֵינוּ יִפְלוּ תַּחְתֵּנוּ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁתִּהְיֶה אַהֲבָה גְּדוֹלָה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְיִהְיוּ מְאֻחָדִים, אֵין עוֹד מַקֵּל וּתְרוּפָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ לְהַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ.

וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְהִתְאַחֵד בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, וּבְכָל פַּעַם שֶׁרַק רוֹאִים שֶׁיָּכוֹל לִהְיוֹת אֵיזֶה פִּצּוּץ, חַס וְשָׁלוֹם, בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, צְרִיכִים תֵּכֶף־וּמִיָּד לְאַחֵד אֶת זֶה וְכוּ׳, כִּי כְּשֶׁם שֶׁפַּרְצוּפֵיהֶם שׁוֹנִים, כָּךְ דֵּעוֹתֵיהֶן שׁוֹנוֹת (בַּמִּדְבָּר רַבָּה, פָּרָשָׁה כא, סִימָן ב׳), וּצְרִיכִים לֵילֵךְ לְפִי דַּעַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְאֵין זוֹ חָכְמָה לְקַפֵּחַ אוֹ לְבַטֵּל אֶת אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הָעִקָּר לְחַזְּקָם וּלְעוֹדְדָם, וְזוֹ תִּהְיֶה הַצָּלָחָתֵנוּ.

״אֵין זוֹ חָכְמָה לִמְצֹא חִסָּרוֹן אֵצֶל זוּלָתוֹ, חָכְמָה לִמְצֹא טוֹב אֵצֶל זוּלָתוֹ״.

הַמְצַפֶּה לִתְשׁוּבָה...

כג תתקי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיַּקְהֵל, כ״א אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת הַנָּחָשׁ ... מַה בְּכָךְ, אַדְרַבָּה, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיְקַיֵּם (מִשְׁלֵי טז, ז): ״בִּרְצוֹת ה׳ דַּרְכֵי אִישׁ, גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלִים אִתּוֹ״; הַבְּעָיָה זֶה לֹא הַנָּחָשׁ, הַבְּעָיָה זֶה הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, שֶׁרוֹכֵב עָלָיו, כֵּן מוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (חֵלֶק א׳ לה.), אֲשֶׁר הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם יוֹשֵׁב עַל הַנָּחָשׁ וְכוּ׳. לָנוּ אֵין בְּעָיָה מֵאַף אֶחָד, כֻּלָּם בִּיבְנְאֵל הֵם בֶּאֱמֶת אֲנָשִׁים טוֹבִים, לוּלֵא הָרָשָׁע מְרֻשָּׁע הַזֶּה, שֶׁהוּא חוֹטֵא וּמַחְטִיא אֶת הָרַבִּים, וְלוּלֵא הוּא, הָיָה הַכֹּל כְּבָר מְזֻמָּן עַל נָכוֹן, אֲבָל לֹא נִכָּנַע בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן לַטֻּמְאָה הַמְלֻכְלֶכֶת הַזּוֹ, וְעִם עַקְשָׁנוּת נִזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וּבִכְרָטִיוּת הָאַחְדוּת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, זֶה הַסַּם הַכִּי טוֹב נֶגֶד הַטֻּמְאָה הַזּוֹ. וְלָכֵן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל הָאַחְדוּת

שֶׁבִּיֵּנוּ, וּבִפְרָטִיּוּת הַמּוֹרוֹת וְהַמְלַמְּדִים וְכוּ׳, הַמְחַנְּכִים וְהַמְחַנְּכוֹת וְכוּ׳, צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד, שֶׁלֹּא יִהְיֶה שׁוּם קֶצֶר, חַס וְשָׁלוֹם.

רְאֵה לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בַּהֲפָצַת הַקּוּנְטְרֵסִים הַקְּדוֹשִׁים בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֵכִי גְּדוֹלָה, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ תָּמִיד...

כג תתקיא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיַּקְהֵל, כ״א אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל מִכְתָּב נָחוּץ לְמִסֹּר לְ... נֵרוֹ יָאִיר, בְּיָדוֹ דַּיְקָא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁבְּקָרוֹב תִּכָּנְסָנָה עוֹד עֶשְׂרוֹת מִשְׁפָּחוֹת לָגוּר בְּיַבְנְאֵל, וְאַחַר־כָּךְ מֵאוֹת מִשְׁפָּחוֹת, וְאַחַר־כָּךְ אֲלָפִים וְכוּ׳, וְאֵין זוֹ אַגָּדָה וְסִפּוּר, אוֹ חֲלוֹם וְדִמְיוֹן, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ, וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

וּבֶאֱמֶת הוּא יִתְבָּרַךְ אָב הָרַחֲמָן, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֵינוּ, הוּא רַק כְּדֵי לְנַסּוֹת אֵיךְ נִתְחַזֵּק וְנַחֲזִיק מַעֲמָד בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעִם אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, יְכוֹלִים לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, כִּי בֶּאֱמֶת הַכֹּל אֱלֹקוּת וֶאֱלֹקוּת הַכֹּל, כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיַּקְהֵל, כ״ב אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁשָּׁמַעְתָּ אֶת הַשִּׁעוּרִים שֶׁדִּבַּרְנוּ הַלַּיְלָה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אִם זְכִיתֶם לְתַקְתֵּק אֶת זֶה.

וְכֵן אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁתְּקַנְּתֶם אֶת הַהַגָּהוֹת שֶׁל "חַסְדֵי אָבוֹת" — זֶה נִפְלָא עַד מְאֹד.

רְאוּ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד בְּכָל הָעִנְיָנִים, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיָּבוֹא אֲלֵיכֶם שֶׁפַע גָּדוֹל, וְתֵצְאוּ מִכָּל הַחוֹבוֹת וְהַצָּרוֹת, וְתִהְיֶינָה לָכֶם רַק הַרְחָבוֹת.

הַאִם יֵשׁ רְשִׁימָה מִי שָׁמַע אֶת הַשִּׁעוּר וְאֵיפֹה.

הַמְחַכֶּה לִשְׁמֹעַ מִפִּךְ בְּקָרוֹב...

כג תתקיג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיַּקְהֵל, כ"ד אֲדָר ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת הַחוֹב שֶׁחַיָּב לְךָ ... רְאֵה לִלְחֹץ שֶׁיְּשַׁלֵּם לְךָ, חוֹב זֶהוּ חוֹב, אֲבָל לְהַמְשִׁיךְ לְהַדְפִּיס, אִם יִרְצֶה שֶׁיַּדְפִּיס, וְאַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ כְּלָל, כִּי, תְּהִלָּה לָאֵל, הַסְּפָרִים שֶׁאַתָּה מוֹצִיא לָאוֹר, אֵין לָהֶם שׁוּם תַּחֲרוּת כְּלָל, וְעַל־כֵּן אֵינְךָ צָרִיךְ לְהִתְבַּלְבֵּל מִזֶּה כְּלָל. רֶוַח וְהַצָּלָה יָבוֹא מִמָּקוֹם אַחֵר, כָּל מִי שֶׁרַק רוֹאֶה אֶת הַסְּפָרִים מֵהוֹצָאָתְךָ, מִתְפַּלֵּא עַל יְפִי הַהַדְפָּסָה וְהַכְּרִיכָה וְכוּ'.

אוֹדוֹת ... וְכוּ' נוּ, מְשֻׁגָּע חָדָשׁ... אָדָם נוֹלָד בְּעָוֹן וְכוּ', וּכְבָר רוֹצֶה לִהְיוֹת מָשִׁיחַ... (אִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ אֶת הֶעָבָר שֶׁלּוֹ, הָיִיתָ נִבְהָל אֵיךְ יֵשׁ חֻצְפָּה אֲפִלּוּ לְדַבֵּר דְּבָרִים כָּאֵלּוּ, וְכַנִּרְאֶה שֶׁלֹּא חָסְרִים מְשֻׁגָּעִים...).

אוֹדוֹת ... אַל תַּחְתֹּם לוֹ עַל שׁוּם מִסְמָךְ, רַק תִּהְיֶה בְּרִיָּה, הֱיוֹת

שֶׁשִּׁלַּמְתָּ עַל כָּל הַ״לִּקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ בַּיָּד כְּבָר אֶת כָּל מַה שֶּׁנִּדְפַּס (בְּדִיסְק).

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּירָא וְאַל תֵּחַת.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

הָאַבָּא כְּבָר מַרְגִּישׁ יוֹתֵר טוֹב בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ.

כג תתקיד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדֶּר וַיַּקְהֵל, כ״ה אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֶרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת הַחֲתִימָה שֶׁמְּבַקֵּשׁ אוֹתְךָ ... נֶרוֹ יָאִיר, עִיַּנְתִּי בָּזֶה, וּכְפִי הַנִּרְאֶה לִי בְּהַשְׁקָפָה רִאשׁוֹנָה, שֶׁזֶּה לֹא כָּל־כָּךְ חָמוּר, מַה הוּא סַךְ הַכֹּל רוֹצֶה? שֶׁאַתָּה לֹא תִּתְעַסֵּק יְשִׁירוֹת עִם ... (אוּלַי יֵשׁ לוֹ אֵיזוֹ כַּוָּנָה וְדִין וּדְבָרִים עִמָּהֶם וְכוּ׳), אֲבָל בִּכְלָלִיּוּת הוּא אֵינוֹ אוֹסֵר אוֹתְךָ לְמִכֹּר כְּלָל. וּבִפְרָט שֶׁבְּעִנְיַן ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, הוּא אֵינוֹ מְדַבֵּר כְּלָל, וְעַל־כֵּן אֵינִי רוֹאֶה שֶׁהוּא צַד מְנִיעָה מִלַּחְתֹּם, אִם אֲנִי מֵבִין טוֹב מֵהַפֶּתֶק שֶׁמָּסַרְתָּ לִי — זֶה כְּלוּם, הוּא רוֹצֶה רַק שֶׁתִּהְיֶה לוֹ הַבִּלְעָדִיּוּת לְמָסֹר לְ...

אוֹדוֹת ... אַתָּה רַק תִּרְאֶה לִלְחֹץ עַל הַחוֹב שֶׁלְּךָ, זֶה כֶּסֶף שֶׁלְּךָ, וְאַתָּה צָרִיךְ אֶת זֶה, כִּי הַמַּדְפִּיס לוֹחֵץ וְכוּ׳, וּמַה שַּׁיָּךְ לְהַבָּא, זֶה תָּלוּי רַק בִּידֵי ה׳. וְרוֹאִים בְּחוּשׁ אֶת הַנִּבְזִים וְכוּ׳, וּבִפְרָט ... וְכוּ׳, שֶׁמְּדַבֵּר עָלֵינוּ כְּאִלּוּ יֵשׁ לָנוּ עֵסֶק מִ... וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן אַתָּה אַל תָּשִׂים לֵב, אִם יִרְצֶה יַדְפִּיס, וְאִם לֹא יִרְצֶה שֶׁלֹּא יַדְפִּיס, אֵין לְךָ מַה לְהִתְבַּלְבֵּל כְּלָל,

כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְתַאֲמִין לִי, שֶׁאֵין אַף אֶחָד יָכוֹל לְהִתְחָרוֹת עִם הַהַדְפָּסָה שֶׁלְּךָ — הֵן בַּיּפִי וְהֵן בַּמְּרָאֶה הַחִיצוֹנִי, וְעַל־כֵּן אַל תִּבָּלְבֵּל עַצְמְךָ כְּלָל, עוֹד נַדְפִּיס מִלְיוֹנִים סְפָרִים וְקוּנְטְרֵסִים, וְכָל אֵלּוּ הַקָּמִים עָלֵינוּ כָּלִיל יִתְבַּטְּלוּ, וּבִפְרָט כָּל אֵלּוּ הַחֲנֻפִּים בִּשְׁבִיל כֶּסֶף וַחֲנִיפָה מַדְפִּיסִים אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, מְעֻטָּפִים עִם הַשְּׁטֻיּוֹת שֶׁל נ׳ נח׳ נחמ׳ וְכוּ׳, הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת־רוּחַ, אֵינִי מִתְפַּחֵד לוֹמַר אֶת הָאֱמֶת, רַק אַתָּה אַל תִּתְעָרֵב בַּדָּבָר, אַתָּה לֹא יוֹדֵעַ מִכְּלוּם, אַתָּה רַק צָרִיךְ אֶת הַחוֹב חֲזָרָה.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי אִם אַתָּה יָכוֹל לִשְׁלֹחַ כַּמּוּת גְּדוֹלָה שֶׁל קוּנְטְרֵסִים וּסְפָרִים מְכֹרָכִים, לֹא אִכְפַּת אֵיזֶה, הָעִקָּר מִשְׁלוֹחַ, וַאֲנַחְנוּ נָפִיץ אֶת זֶה, וַאֲנִי אֲשַׁלֵּם לְךָ עַד הַפְּרוּטָה הָאַחֲרוֹנָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

הָעֶרֶב נָסַע מִכָּאן גִּיסוֹ שֶׁל ... שְׁמוֹ ... רְחוֹב ... זֶה מַמָּשׁ עַל יָדְךָ, שָׁלַחְתִּי עִמּוֹ בַּעֲבוּרְךָ אֶלֶף דּוֹלָר עַל הַחוֹב שֶׁלִּי, וְכֵן מַעֲטָפָה לְ... 450, שֶׁהִלְוָה לִי, וְכֵן עוֹד מַעֲטָפָה בַּעֲבוּר בְּנִי ... אִם יְכוֹלִים לְהַעֲבִיר אֶת זֶה אֲלֵיהֶם. נָא לְהוֹדִיעַ לִי אִם קִבַּלְתָּ מָחָר בַּלַּיְלָה.

כג תתקטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדֶּר וַיַּקְהֵל, כ״ה אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם לְ... נֵרוֹ יָאִיר.

אוּלַי טוֹב לַעֲשׂוֹת צִלּוּם מֵהַמִּכְתָּב כְּלָלִי, וּבְעֵת שֶׁהַנְּשִׁים מִתְקַבְּצוֹת יַחַד, שֶׁאַחַת תִּקְרָא אֶת זֶה לִפְנֵיהֶן, וְכֵן אוּלַי טוֹב שֶׁיִּתְלוּ אֶת זֶה בְּלוּחַ הַמּוֹדָעוֹת שֶׁלָּהֶן, וְאָז תִּקְרֶאנָה בָּזֶה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקטז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיַּקְהֵל, כ״ה אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

אוֹדוֹת הַסֵּפֶר, טוֹב מְאֹד, וְאִם אַתְּ רוֹצָה לְהַצְלִיחַ, תַּכְנִיסִי אֶת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לָךְ, וְאָז תִּהְיֶה לָךְ הַצְלָחָה, וְכַמּוּבָן רַק לְתֵן קֹדֶם צְדָקָה. שִׁמְרִי מְאֹד מְאֹד מֵחָכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל, רְאִי כַּמָּה שָׁנִים אַתְּ סוֹבֶלֶת כְּבָר, וְהַכֹּל מִפְּנֵי הַחָכְמוֹת שֶׁלָּךְ, כָּל הַנְּשִׁים בְּיַבְנְאֵל מַצְלִיחוֹת, רַק מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אֱמוּנַת חֲכָמִים בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת כְּלָל.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקיז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיַּקְהֵל, כ״ה אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הַוַ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר לִהְיוֹת בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְתַאֲמִינוּ לִי, שֶׁאֵין אַתֶּם יְכוֹלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַתְּשׁוּקָה שֶׁיֵּשׁ לִי אֲלֵיכֶם. חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מַה שֶּׁעוֹבֵר אָצְלֵנוּ בְּשַׁבָּת אַחַת, יְכוֹלִים לִכְתֹּב מִזֶּה סֵפֶר שָׁלֵם, תְּהִלָּה לָאֵל, הַדִּבּוּרִים הֵן בְּלֵיל שַׁבָּת, הֵן בְּשַׁבָּת בַּבֹּקֶר ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, וְהֵן

בִּסְעֻדָּה שְׁלִישִׁית וְהֵן בִּמְלַוֶּה מַלְכָּה, וְזֹאת נֶחָמָתִי, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, הַיְלָדִים שֶׁלָּכֶם שׁוֹמְעִים, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיוּ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים אֲמִתִּיִּים, כִּי תְּהִלָּה לָאֵל, כֻּלָּם מַתְמִידִים בְּיוֹתֵר בַּתּוֹרָה, וּמִתְעַלִּים בְּמִדּוֹת, וְכֵן בְּקִיאִים בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל חֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ עַל־כָּל־פָּנִים ד׳ אַמּוֹת כָּאֵלּוּ, שֶׁהַיְלָדִים שֶׁלָּכֶם מִתְחַנְּכִים בְּיִרְאַת שָׁמַיִם. וְזִכְרוּ הֵיטֵב, שֶׁזֶּה הֶעָתִיד שֶׁלָּכֶם.

נָא וְנָא רְאוּ לָתֵת גַּב הֵן לַמְּנַהֵל הָרַב ... בַּתַּלְמוּד תּוֹרָה, וְתַעֲזְרוּ לוֹ בַּמֶּה שֶׁאַתֶּם רַק יְכוֹלִים, כְּדֵי שֶׁגַּם הַבָּנִים שֶׁלָּכֶם יִלְמְדוּ תּוֹרָה, וְיִהְיֶה לָהֶם מִכָּל טוּב בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, וְאַתֶּם צְרִיכִים לְהַכִּיר לוֹ טוֹבָה עַל הַיְגִיעָה וְהַטִּרְחָה שֶׁהוּא מִתְיַגֵּעַ, וְכֵן הַמְלַמְּדִים הַיְקָרִים שֶׁעוֹבְדִים מַמָּשׁ עַל כֶּסֶף קָטָן וְכוּ׳, כִּי פָּשׁוּט הַכִּיס רֵיק וְאֵין בּוֹ, וְכֵן אַתֶּם צְרִיכִים לָתֵת הַכָּרַת הַטּוֹב לִמְנַהֶלֶת בֵּית־הַסֵּפֶר ... שֶׁמַּמָּשׁ עוֹבֶדֶת בְּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה, שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ בֵּית־סֵפֶר, וְאֶת גֹּדֶל הַטִּרְדוֹת וְהַטִּרְחוֹת שֶׁיֵּשׁ לָהּ, שֶׁאֲנַחְנוּ סוֹבְלִים שָׁמָּה סֵבֶל אָיֹם וְנוֹרָא, כָּל הַבַּיִת־סֵפֶר בְּיַחַד נִמְצָאִים בְּדִירָה אַחַת שְׁכוּרָה, וְחֶדֶר נִכְנָס בְּתוֹךְ חֶדֶר שֵׁנִי, כִּתָּה בְּתוֹךְ כִּתָּה שְׁנִיָּה, וְהַכִּיס רֵיק וְאֵין בּוֹ, וַאֲנַחְנוּ סוֹבְלִים סֵבֶל גָּדוֹל, וְלָכֵן תִּתְּנוּ לָהּ גַּב, וְכֵן לַמּוֹרוֹת הַיְקָרוֹת שֶׁעוֹבְדוֹת מַמָּשׁ בְּמְסִירוּת נֶפֶשׁ, וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל הַהוֹרִים הַיְקָרִים שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תִּתְּנוּ גַּב הֵן לַמְּנַהֶלֶת וְהֵן לַמְּנַהֶלֶת וְהֵן לַמְלַמְּדִים וְהֵן לַמּוֹרוֹת, וְלַעֲזֹר לָהֶם בְּכָל מַה שֶּׁאַתֶּם רַק יְכוֹלִים. וְיָדוּעַ מִקַּדְמַת דְּנָא, אֲשֶׁר כָּל רֹאשׁ־חֹדֶשׁ נָתְנוּ הַהוֹרִים לַמְלַמְּדִים וְלַמּוֹרוֹת לִכְבוֹד רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אִיזוֹ נְתִינָה וְכוּ׳, מִלְּבַד מַה שֶּׁקִּבְּלוּ שָׂכָר מֵהַמּוֹסָד. וְהָיָה טוֹב מְאֹד לְחַדֵּשׁ אֶת הַמִּנְהָג הַיָּשָׁן הַזֶּה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁבְּכָל רֹאשׁ־חֹדֶשׁ שֶׁיִּתְּנוּ אִיזוֹ מַתָּנָה וְכוּ׳ לַמְלַמֵּד וְלַמּוֹרָה שֶׁל בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם, כִּי הֵם עוֹבְדִים מַמָּשׁ בְּמְסִירוּת נֶפֶשׁ בַּמַּשְׂכֹּרֶת פְּעוּטָה. מַה נַּעֲשֶׂה? הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, אוֹרֵב לָנוּ מְאֹד מְאֹד, וַאֲנַחְנוּ נִמְצָאִים עֲדַיִן בְּמַצָּב מְאֹד קָשֶׁה, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁעוֹד מְעַט יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, וְיִהְיֶה לָנוּ שֶׁטַח, שֶׁבּוֹ נוּכַל לִבְנוֹת

תַּלְמוּד־תּוֹרָה יָפֶה, וּבֵית־סֵפֶר יָפֶה, וְכֵן רָצִיתִי מְאֹד מְאֹד, שֶׁתִּתְּנוּ גֶּב לִמְנַהֶלֶת הַפְּעוּטוֹן, כִּי צְרִיכִים לִרְאוֹת בְּעַיִן טוֹבָה עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט מַה שֶּׁעוֹשִׂים עִם יַלְדֵיכֶם, וְאִם יֵשׁ אֵיזוֹ הֶעָרָה אוֹ בְּקֹרֶת, כְּדַאי לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה בְּצוּרָה לְבָבִית וְיָפָה, אֲבָל לֹא, חַס וְשָׁלוֹם, כְּדֵי לְקַנְטֵר, אֶלָּא רַק לְתַקֵּן.

זִכְרוּ הֵיטֵב, כִּי הַיְלָדִים הֵם הֶעָתִיד שֶׁלָּנוּ, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִדְאֹג מְאֹד מְאֹד עַל יְלָדֵינוּ, וַאֲנִי רוֹצֶה מְאֹד מְאֹד, שֶׁבְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם יִהְיוּ צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת, וְיִתְחַתְּנוּ בְּגִיל צָעִיר, וְיִהְיוּ שְׁמוּרִים מִן הַחֵטְא, וְשֶׁיִּהְיֶה לָהֶם שֶׂפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם.

וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, שֶׁתַּעַזְרוּ לִי לְקַיֵּם אֶת כָּל הַנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַצְלִיחַ אֶת דַּרְכֵּנוּ, כִּי הַחִנּוּךְ שֶׁל הַיְלָדִים צָרִיךְ לִהְיוֹת עִקַּר שְׂאִיפָתֵנוּ.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיַּתְחִילוּ לְהַדְפִּיס בְּכָל שָׁבוּעַ מֵחָדָשׁ ״תּוֹךְ הַנַּחַל״, וְהֵם כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁדִּבַּרְנוּ בְּכָל שַׁבָּת, בְּאֹפֶן שֶׁתּוּכְלוּ לְהִתְחַזֵּק עִמָּהֶם, וּבְיוֹתֵר רְצוֹנִי וְכִסּוּפִי, שֶׁכְּבָר אֶזְכֶּה לָבוֹא וְלָגוּר אִתְּכֶם בְּיַחַד, וְלִשְׁמֹעַ אֶת זֶה פָּנִים אֶל פָּנִים.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקיח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר פְּקוּדֵי, כ״ו אֲדָר ה׳תשנ״ו.

הַכְּתָב וְהַמִּכְתָּב בִּידֵי מוֹסֵר כְּתָב זֶה, הר״ר ... נֵרוֹ יָאִיר, הוּא לְאוֹת וְלִרְאָיָה, שֶׁאֲנִי מַכִּירוֹ אִישִׁית, וְהוּא נִקְלַע עַכְשָׁו לְמַצָּב כַּסְפִּי חָמוּר, וְנַעֲשָׂה בַּעַל חוֹב, וְאֵין לָאֵל יָדוֹ לְפָרְנֵס אֶת אִשְׁתּוֹ וִילָדָיו. וְלָכֵן כָּל מִי שֶׁיָּבוֹא בְּעֶזְרוֹ, יִתְבָּרֵךְ מִמְּעוֹן הַבְּרָכוֹת, כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן הוּא, וְאַף שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה מִצְווֹת בִּצְדָקָה, אֲבָל מִצְוָה בָּזוֹ, עָנִי מְדֻכָּא בְּיִסּוּרִים גְּדוֹלִים, קָשֶׁה לִמְצֹא, וְדַי לְחַכִּימָא. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי הָאִישׁ

שֶׁיּוֹשִׁיט לוֹ יָד לְעָזְרוֹ, וְאָז הָעוֹמֵד עַל יְמִין אֶבְיוֹן, יַעֲמֹד תָּמִיד עַל יְמִינָכֶם.

וְהַמְבָרֵךְ יִתְבָּרֵךְ מִמְּעוֹן הַבְּרָכוֹת.

הַכּוֹתֵב וְחוֹתֵם לְמַעַן הַמִּצְוָה...

כג תתקיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר פְּקוּדֵי, כ״ו אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֲנִי מְקַוֶּה, שֶׁלָּקַחְתָּ אֶת הַכֶּסֶף שֶׁשָּׁלַחְתִּי עֲבוּרְךָ אֶלֶף דּוֹלָר בִּשְׁבִיל הַחוֹב שֶׁלִּי, וְכֵן מַעֲטָפָה בִּשְׁבִיל אָחִיךָ ... אַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שֶׁאֲנִי חַיָּב לוֹ, וְעוֹד מַעֲטָפָה עֲבוּר בְּנִי, נָא לְבַקֵּשׁ מֵאָחִיךָ שֶׁיִּמְסֹר לוֹ. וְכֵן יֵשׁ לוֹ כְּבָר חֲזָרָה אֶת הַטֶּשֶׁעק הַפָּתוּחַ, כִּי אָבִי שֻׁחְרַר הַיּוֹם מִבֵּית־הַחוֹלִים.

נָא לְהִתְקַשֵּׁר אֶל בְּנִי, וּלְבַקֵּשׁ שֶׁיְּסַדֵּר אֶת הַדַּרְכּוֹן שֶׁלּוֹ בְּמִשְׁרַד הַפְּנִים, כִּי אַחֶרֶת תִּהְיֶינָה לוֹ בְּעָיוֹת לַחֲזוֹר, וְכֵן יוּכַל לְסַבֵּךְ אוֹתִי וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן שֶׁיְּסַדֵּר אֶת זֶה עוֹד מָחָר אִם יָכוֹל.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, אַדְרַבָּה, אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת גֵּאֶה עַל גֹּדֶל זְכוּתְךָ שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לְהוֹצִיא לָאוֹר אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת כָּאֵלּוּ, גִּלּוּי שְׁכִינָה בְּמַדְרֵגָה הַכִּי עֶלְיוֹנָה, אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי אִשְׁתְּךָ, שֶׁשְּׁנֵיכֶם זוֹכִים לִדְבָרִים עֶלְיוֹנִים כָּאֵלּוּ.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ בְּקָרוֹב...

כג תתקכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר פְּקוּדֵי, כ״ז אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁהֵן מִשְׁנָה וְהֵן גְּמָרָא, כְּשֶׁאָדָם גּוֹרֵס בָּזֶה, זֶה מְתַקֵּן אֶת נִשְׁמָתוֹ. כִּי בְּפֵרוּשׁ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲבוֹדָה זָרָה יט): ׳לְגְמוֹר וְהָדַר לְסִבּוֹר, וְאַף עַל גַּב דְּלֹא יָדַע מַה קָאָמַר׳, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קיט, כ): ״נָגְרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה״, עִם כָּל זֹאת יָדוּעַ וּמְפֻרְסָם בֵּין כֹּלָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁאֲמִירַת זֹהַר וְתִקּוּנִים הוּא תִּקּוּן גָּדוֹל לְהַנְּשָׁמָה, וּכְבָר כָּתַב הַחִיד״א (שֵׁם הַגְּדוֹלִים, מַעֲרֶכֶת ב׳, סִימָן לג): תְּשׁוּבָה הֵשַׁבְתִּי לְמַשְׂכִּיל אֶחָד, שֶׁשָּׁאַל עַל אֲשֶׁר כָּתְבוּ גּוּרֵי הָאֲרִיזַ״ל, שֶׁלִּמּוּד הַזֶּה שֶׁל סֵפֶר הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, הוּא תִּקּוּן גָּדוֹל לְהָאִיר הַנֶּפֶשׁ וּלְקַדְּשָׁהּ, וְהָאֲרִיזַ״ל נָתַן תִּקּוּן לְבַעַל תְּשׁוּבָה לִלְמֹד חֲמִשָּׁה דַּפִּין שֶׁל זֹהַר בְּכָל יוֹם, אַף עַל גַּב דְּלֹא יָדַע מַאי קָאָמַר, דְּקִרְיָאתָהּ זוֹ הִלּוּלָהּ, לְהָאִיר הַנֶּפֶשׁ וּלְתַקְּנָהּ, וְנִרְאֶה כִּי דַּוְקָא לִמּוּד הַזֶּה יֵשׁ בּוֹ סְגֻלָּה זוֹ יוֹתֵר עַל לִמּוּד מִשְׁנָה וְתַלְמוּד וּמִקְרָא, וְהוּא פֶּלֶא, בַּמֶּה כֹּחוֹ גָּדוֹל מִכָּל הַתּוֹרָה, אִם לַתּוֹרָה וְאִם לַמִּשְׁנָה, אֵלּוּ דְּבָרָיו. וַאֲנִי אָמַרְתִּי לוֹ: דַּע, כִּי אֵין סָפֵק כִּי כָּל לִמּוּד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה נִשָּׂא רָם, וְהוּא מְרוֹמִים, וּבִפְרָט אִם יִהְיֶה לִשְׁמָהּ בֶּאֱמֶת, וַדַּאי בּוֹנֶה בַּשָּׁמַיִם מַעֲלוֹתָיו וּמְתַקֵּן הָעוֹלָמוֹת וּמְיַחֵד הַדּוֹדִים, וַאֲפִלּוּ מָארֵי רָזִין, חוֹבַת גַּבְרָא לְלִמּוֹד מִקְרָא מִשְׁנָה וַהֲלָכָה דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר בְּקָדְשׁוֹ רַבֵּנוּ הָאֲרִיזַ״ל, וּכְמַעֲשֵׂהוּ מִמֶּנּוּ. אָמְנָם אֲשֶׁר גָּדוֹל לִמּוּד הַזֶּה, הֵינוּ מִשּׁוּם שֶׁהַמִּקְרָא וּמִשְׁנָה וְהַתַּלְמוּד הֵם מְלֵבָּשִׁים מְאֹד, וְאֵינוֹ נִכָּר בָּהֶם הַסּוֹד כְּלָל, לֹא־כֵן זֶה שֶׁמְּדַבֵּר בְּסוֹדֵי הַתּוֹרָה בְּפֵרוּשׁ, וְאֵין פֶּתִי הַקּוֹרֵא שֶׁלֹּא יָבִין דֶּרֶךְ כְּלָל, כִּי דְּבָרָיו בְּעִמְקֵי רָזֵי הַתּוֹרָה, וְלָכֵן לִהְיוֹת סִתְרֵי הַתּוֹרָה גְּלוּיִים בְּלִי לְבוּשׁ, הֵן מַזְהִירִין וּמְאִירִים הַנֶּפֶשׁ, וְאַף עַל גַּב שֶׁדְּבָרָיו סְתוּמִים וַחֲתוּמִים מְאֹד, הֵינוּ לְהָבִין סִתְרֵי עֶלְיוֹן בְּעֶצֶם, וְלֵידַע תֹּכֶן הַדְּבָרִים עַל בּוּרְיָן וְעַל מַתְכּוֹנְתָן, דְּוַדַּאי צָרִיךְ לָזֶה רַב, וְלֹא יוּבְנוּ הַדְּבָרִים, כִּי אִם מִפִּי חָכָם גָּדוֹל לְאָזֶן מְקַבֵּל מֵבִין, בְּרַם בִּכְלָלוּת נִכָּר הֱיוֹתָן רָזִין עִלָּאִין, וְהַדְּבָרִים עוֹשִׂים רֹשֶׁם בְּשָׂרְשֵׁיהֶם הָעֶלְיוֹנִים לְמַעְלָה וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

עִם כָּל זֶה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים לְקַיֵּם מַה שֶּׁאָמַר הֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם (קֹהֶלֶת ד׳): ״טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן הָאֶחָד, אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שָׂכָר טוֹב

בַּעֲמָלָם, כִּי אִם יִפֹּלוּ, הָאֶחָד יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ" וְגוֹ', שֶׁכְּדַאי גַּם לִגְרֹס הַרְבֵּה מִשְׁנָיוֹת וּגְמָרָא, וְכֵן זֹהַר וְתִקּוּנִים, וַאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בָּזֶה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פְּקוּדֵי, כ"ח אֲדָר ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵין לָנוּ אֶלָּא דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, כִּי אִם הוּא גִּלָּה לָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פד), שֶׁהַשַּׂעַר וְהַפֶּתַח לְהִכָּנֵס אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא — זֶה תְּפִלָּה, אֲזַי עָלֵינוּ לְהַרְבּוֹת בְּשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וְזוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת עֲבוֹדָתֵנוּ כָּל יוֹם וָיוֹם, לִהְיוֹת רְגִילִים לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת כְּלָל. וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הָרַ"ן, סִימָן רכט), שֶׁמְּבֹאָר בָּרַמְבַּ"ם (פֶּרֶק א' מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה, הֲלָכָה א' ב'), שֶׁעִקַּר הַתְּפִלָּה הוּא מִצְוַת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה, שֶׁיִּתְפַּלֵּל הָאָדָם וִיבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, וְהוּא יָכוֹל לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל שָׂפָה שֶׁרַק יָכוֹל, כִּי מִצְוַת עֲשֵׂה לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כג, כה): "וַעֲבַדְתֶּם אֵת הֲוָיָ"ה אֱלֹקֵיכֶם"; מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ, שֶׁעֲבוֹדָה זוֹ הִיא תְּפִלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יא, יג): "וּלְעָבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם", אָמְרוּ חֲכָמִים: אֵי זוֹ הִיא עֲבוֹדָה שֶׁבַּלֵּב? זוֹ תְּפִלָּה וְכוּ', וְאֵין לַתְּפִלָּה זְמַן קָבוּעַ מִן הַתּוֹרָה; וּלְפִיכָךְ נָשִׁים וַעֲבָדִים חַיָּבִין בִּתְפִלָּה, לְפִי שֶׁהִיא מִצְוַת עֲשֵׂה

שֶׁלֹּא הַזְּמַן גְּרָמָא, אֶלָּא חִיּוּב מִצְוָה זוֹ כָּךְ הוּא, שֶׁיְּהֵא אָדָם מִתְחַנֵּן וּמִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם, וּמַגִּיד שִׁבְחוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאַחַר־כָּךְ שׁוֹאֵל צְרָכָיו שֶׁהוּא צָרִיךְ לָהֶם בְּבַקָּשָׁה וּבִתְחִנָּה, וְאַחַר־כָּךְ נוֹתֵן שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל הַטּוֹבָה שֶׁהִשְׁפִּיעַ לוֹ כָּל אֶחָד לְפִי כֹּחוֹ; רַק אַחַר־כָּךְ רָאוּ וְכוּ', אַךְ אַחַר־כָּךְ רָאוּ אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה שֶׁהָלְכוּ בַּגּוֹלָה בִּימֵי נְבוּכַדְנֶצַּר הָרָשָׁע, וְנִתְעָרְבוּ בְּפָרָס וּבְיָוָן וּבִשְׁאָר הָאֻמּוֹת וְכוּ', וְעָמְדוּ וְתִקְנוּ סֵדֶר הַתְּפִלָּה, עַיֵּן שָׁם. אֲבָל אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל: עַל־כָּל־פָּנִים מִדִּינָא זֶהוּ עִקַּר הַתְּפִלָּה, עַל־כֵּן גַּם עַכְשָׁו שֶׁמִּתְפַּלְּלִין סֵדֶר הַתְּפִלָּה, שֶׁתִּקְנוּ אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה, הַיְנוּ הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בַּיּוֹם: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית, עִם כָּל זֹאת טוֹב מְאֹד לָאָדָם לִהְיוֹת רָגִיל לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תְּפִלּוֹת וּתְחִנּוֹת וּבַקָּשׁוֹת מִלִּבּוֹ בְּלָשׁוֹן שֶׁמֵּבִין בּוֹ, שֶׁיְּזַכֵּהוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לַעֲבוֹדָתוֹ בֶּאֱמֶת, כִּי זֶה עִקַּר הַתְּפִלָּה, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁמַּרְגִּילִים אֶת עַצְמָם בַּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ תָּמִיד, לִהְיוֹת רָגִיל לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּשְׂפַת הָאֱם שֶׁלּוֹ, אֲזַי אָדָם אַף פַּעַם לֹא לְבַד, אֵיפֹה שֶׁהוּא רַק הוֹלֵךְ, וְאֵיפֹה שֶׁהוּא רַק עוֹמֵד, הוּא נִמְצָא עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּעִין שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יַלְקוּט דְּבָרִים, רֶמֶז תתכה) עַל הַפָּסוּק (דְּבָרִים ד, ז): "כִּי מִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹקִים קְרוֹבִים אֵלָיו כַּהֲוָיָ"ה אֱלֹקֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו", מַעֲשֶׂה בִּסְפִינָה אַחַת, שֶׁהָיְתָה כֻּלָּהּ שֶׁל נָכְרִים, וְהָיָה בְּתוֹכָהּ יְהוּדִי אֶחָד, הִגִּיעוּ לְנָמֵל אֶחָד, אָמְרוּ לְאוֹתוֹ יְהוּדִי: טוֹל מָעוֹת וַעֲלֵה לַנָּמֵל, וְקַח לָנוּ מִשָּׁם מְאוּמָה, אָמַר לָהֶם: לֹא אַכְסְנַאי אֲנִי וְאֵינִי מַכִּיר לְהֵיכָן אֵלֵךְ. אָמְרוּ לוֹ: יֵשׁ יְהוּדִי אַכְסְנַאי, בְּכָל מָקוֹם שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ — אֱלֹקֶיךָ עִמְּךָ, הֲרֵי "אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹקִים קְרוֹבִים אֵלָיו", זֹאת אוֹמֶרֶת יְהוּדִי הוּא אַף פַּעַם אֵינוֹ לְבַד, אֵיפֹה שֶׁהוּא הוֹלֵךְ, הוּא הוֹלֵךְ עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְכֵן אָמְרוּ (שָׁם): "בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו" — בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁיִּשְׂרָאֵל קוֹרְאִין לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא — עוֹנֶה אוֹתָם; נִמְצָא, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁמַּרְגִּילִים אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּשְׂפַת הָאֱם שֶׁלּוֹ, שֶׁזֶּה נִקְרָא אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ"ל הִתְבּוֹדְדוּת, אֲזַי הוּא אַף פַּעַם אֵינוֹ לְבַד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי

מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקכב.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר פְּקוּדֵי, כ״ט אֲדָר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ, וְאַל תִּהְיֶה שָׁבוּר מִשּׁוּם דָּבָר, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְעַל־יְדֵי בִּטָּחוֹן בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּתְפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, תִּרְאֶה יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת. הַרְגֵּל עַצְמְךָ לִתֵּן תָּמִיד תּוֹדָה וְהוֹדָאָה עַל הֶעָבָר, וְאָז יִתְרַחֵב לִבְּךָ לְבַקֵּשׁ עַל הֶעָתִיד. וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ב׳), שֶׁחֶרֶב הַתְּפִלָּה יֵשׁ לָהּ שְׁתֵּי פִּיּוֹת, וּפֵרֵשׁ מוֹהֲרַ״תְּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְחִילוֹת, הֲלָכָה ד׳) שֶׁהֵם תּוֹדָה וְהוֹדָאָה עַל הֶעָבָר, וּבַקָּשָׁה עַל לְהַבָּא, וְדַיְקָא תְּפִלָּה כָּזוֹ הִיא חֶרֶב עִם שְׁתֵּי פִּיּוֹת, כִּי כְּשֶׁנּוֹתְנִים קֹדֶם תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַחֵב הַלֵּב לְבַקֵּשׁ עַל לְהַבָּא, כִּי אֵין אָדָם שֶׁלֹּא יַעֲבְרוּ עָלָיו אֵילּוּ מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים וְכוּ׳, וְקָשֶׁה לוֹ לְהִתְפַּלֵּל מֵרֹב מְרִירוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת שֶׁנִּכְנְסָה בּוֹ, וְלָכֵן קֹדֶם צְרִיכִים לַעֲסֹק בְּתוֹדָה וְהוֹדָאָה, וְאַחַר־כָּךְ לְבַקֵּשׁ עַל לְהַבָּא, וּבְאֹפֶן הַזֶּה יִתְרַחֵב לוֹ תָּמִיד. וְהָעֵצָה הַזּוֹ הִיא נִפְלָאָה מְאֹד לְמִי שֶׁמְּבִינָהּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כג תתקכג.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר צַו, ד׳ נִיסָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם כֶּסֶף הַפִּדְיוֹן, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיֵּמְתְּקוּ מִמְּךָ כָּל הַדִּינִים, עַל־יְדֵי פֶּלֶא עֶלְיוֹן.

רַק שְׁמֹר מִבְּנֵי־אָדָם, שֶׁלֹּא יוֹלִיכוּ אוֹתְךָ שׁוֹלָל וְכוּ׳, וְאַל תַּאֲמִין לְאַף אֶחָד בָּעוֹלָם וְכוּ׳, יֵשׁ טֶבַע רַע בִּבְנֵי־אָדָם רַק לְהָצִיק לְהַזּוֹלֵת וְלַעֲשׂוֹת לוֹ רַע וְכוּ׳, וְלָכֵן הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ, וְשׁוֹמֵר נַפְשׁוֹ יִרְחַק מֵהֶם.

רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁמֵּאִיר בָּנוּ דַּעַת וָשֵׂכֶל, שֶׁנִּפְתַּח פִּינוּ וּנְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁרַק הוּא יִתְבָּרַךְ הַכְּתֹבֶת לִפְנוֹת בְּעֵת צָרָה.

רְאֵה לְהַחְבִּיא עַצְמְךָ בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, מַה יֵּשׁ לְךָ עִם אֲחֵרִים וְכוּ׳, אַתָּה כְּבַד הֲבָנָה, רְאֵה לִלְמֹד עַל־פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁגִּלָּה לָנוּ (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן עו), שֶׁאֵין צְרִיכִים רַק לוֹמַר אַפִלּוּ בְּלֹא הֲבָנָה, וּלְבַסּוֹף יָבִין גַּם־כֵּן, וְזוֹ גְּמָרָא מְפֹרֶשֶׁת (עֲבוֹדָה זָרָה יט.): לְעוֹלָם יִלְמַד אָדָם אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה קָּאָמַר, כִּי עַל־יְדֵי רִבּוּי הָאֲמִירָה, יִפָּתַח לוֹ לִבּוֹ וְדַעְתּוֹ, וְכֵן יִזְכֶּה לַעֲבֹר פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, וְכֵן אֶת כָּל הַשַּׁ״ס כֻּלּוֹ: בַּ׳בְלִי יְ׳רוּשַׁלְמִי תּ׳וֹסֶפְתָּא, וְכָךְ אַתָּה בּוֹנֶה לְעַצְמְךָ בַּ״י׳ת׳ נִצְחִי, אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחַז בָּזֶה!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ וְטוֹבָתְךָ כָּל הַיָּמִים...

כג תתקכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר צַו, ו׳ נִיסָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁקִּבַּלְתָּ אֶת הַמִּכְתָּבִים מִמֶּנִּי, וְהַכֹּל עָבַר בְּטוֹב, וְאִם לֹא — תִּרְאֶה לִכְתֹּב לִי, וְאָז אִם לֹא עָבַר, אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת זֶה עוֹד פַּעַם.

הֱיוֹת שֶׁהַשָּׁנָה הִכְנַסְתִּי הַרְבֵּה כֹּחוֹת לְאַרְגֵּן מִכַּמָּה מְקוֹמוֹת, שֶׁיִּהְיֶה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ כָּל הַמְּצָרְכִים עַל פֶּסַח, וְיַעַן שֶׁחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ, שֶׁצְּדָקָה מִתְחַלֶּקֶת בִּשְׁתַּיִם, לָזֹאת אֲנִי מְמַנֶּה אוֹתְךָ וְאֶת ... לְגַבָּאֵי צְדָקָה, שֶׁיִּשְׁתַּדְּלוּ לְחַלְקָם בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ דַּיְקָא, וְיַעַן שֶׁ... הוּא חָרוּץ וְזָרִיז, עַל־כֵּן אֲנִי מְצָרֵף גַּם אוֹתוֹ לַחֲלוּקַת הַמְּצָרְכִים.

וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתַּעֲזֹר לִי בְּעִנְיָן זֶה, כִּי הִיא מִצְוָה הַכִּי גְּדוֹלָה לִהְיוֹת גַּבַּאי צְדָקָה, וּבִזְכוּת זֶה תִּזְכֶּה לִילָדִים קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים בְּקְדֻשַּׁת הַבְּרִית.

אֲקַוֶּה שֶׁתַּעֲשֶׂה רְצוֹנִי, כִּי אֶת הַחֲלָקָה שֶׁל חַג הַפֶּסַח אֲנִי רוֹצֶה שֶׁיִּתְחַלֵּק דַּיְקָא עַל־יְדֵי שְׁלשָׁה מִכַּמָּה טָעֲמִים, וּכְדַאי לְהוֹסִיף גַּם לְכַמָּה תּוֹשָׁבִים, כְּגוֹן: ... אֲשֶׁר הוּא יָדִיד טוֹב לָנוּ, וְכֵן הַתּוֹשָׁבִים שֶׁמִּתְפַּלְּלִים אֶצְלֵנוּ וְלֹא יוֹתֵר.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר צַו, ז׳ נִיסָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה דִּבַּרְתִּי אֶתְמוֹל הַרְבֵּה עִם ... גֵּרוֹ יָאִיר, וְיִהְיֶה בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁפַּע גָּדוֹל, וַאֲנִי רוֹצֶה שֶׁהָעִקָּר יִתְחַלֵּק בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ דַּיְקָא, מַה שֶּׁיִּשָּׁאֵר תְּחַלֵּק הָעִקָּר לִידִידֵנוּ וּלְאוֹהֲדֵנוּ, וְאֵלּוּ שֶׁבָּאִים לְהִתְפַּלֵּל אֶצְלֵנוּ מִתּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם, וּמִנִּיתִי גַּם אֶת ... גֵּרוֹ יָאִיר, וְגַם אֶת ... גֵּרוֹ יָאִיר, שֶׁהֵם יַעַזְרוּ לְךָ לַחֲלוּקָה.

פֹּה תְּקַבֵּל רָצוּף מִכְתָּב לָרֹב ... וַאֲקַוֶּה שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב.

הָעִקָּר רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וַאֲנִי מְקַוֶּה

לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הֲכִי טוֹב, וְסוֹף כָּל סוֹף אַחַר הָרַע יָבוֹא הַטּוֹב.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסִדֶּר צַו, ח׳ נִיסָן תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה כָּל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ עַל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֶרוֹ יָאִיר.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי, שֶׁגַּם אַתָּה תִּשְׁתַּתֵּף בַּחֲלוּקַת הַמְצָרָכִים לֶחָג הַפֶּסַח, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל, שֶׁצְּדָקָה מִתְחַלֶּקֶת עַל־יְדֵי שְׁנַיִם, וּמִזְּמַן מִנִּיתִי אוֹתְךָ לַגַּבַּאי צְדָקָה — אַתָּה וְ... נֶרוֹ יָאִיר, וְעָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי גַּבַּאי צְדָקָה הוּא מֵהַדְּבָרִים הֲכִי גְּדוֹלִים, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (פְּסָחִים מט): לְעוֹלָם יַשְׁכִּיא אָדָם בִּתּוֹ לְגַבַּאי צְדָקָה, עַיֵּן שָׁם.

אֲקַוֶּה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר וְיִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְסוֹף כָּל סוֹף אַחַר הָרַע יָבוֹא הַטּוֹב.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עֶרֶב חַג הַפֶּסַח ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל כְּלַל אַנְשֵׁי שְׁלוּמֵנוּ ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״ שֶׁיִּחְיוּ.

בָּאתִי מְאֹד מְאֹד לְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, הֱיוֹת שֶׁשָּׁמַעְתִּי שֶׁיֵּשׁ בְּיַבְנְאֵל מִסְיוֹנֶר, יִמַּח שְׁמוֹ, וּכְבָר לָכַד הַרְבֵּה מֵהַחֲלוֹנִים, אֲשֶׁר בֶּאֱמֶת אִם הָיָה רַב מְקוֹמִי, הָיָה מִזְּמַן צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּקֶשֶׁר עִם ״יָד לְאַחִים״, אַךְ לָנוּ יֵשׁ כָּאן רָשָׁע מְרֻשָּׁע, סָמ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, שֶׁלֹּא אִכְפַּת לוֹ

כְּלוּם, רַק אֵיךְ לְהַשִּׂיג תַּקְצִיבִים, וּלְמַלֵּא אֶת כִּיסוֹ. לָזֹאת בָּאתִי לְבַקֵּשׁ אֶת כָּל הַהוֹרִים, בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, שִׁמְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל יַלְדֵיכֶם, וְתִסְתַּכְּלוּ הֵיטֵב עִם מִי הֵם מִתְחַבְּרִים. וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁמֹר אוֹתָנוּ, וְנִזְכֶּה לְחַנֵּךְ אֶת יְלָדֵינוּ עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ.

חַג כָּשֵׁר וְשָׂמֵחַ...

כג תתקכח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבָּת־קֹדֶשׁ לְסִדֵּר שְׁמִינִי, כ״ד נִיסָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּבַיְבְנְאֵל ״עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ עֲלֵיהֶם תָּמִיד.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּכָל מִינֵי אֻפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וּתְהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ בַּמֶּה לִשְׂמֹחַ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבִּי נִפְלָא כָּזֶה, הַמְלַמְּדֵנוּ עֵצוֹת אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל הַמַּצָּבִים שֶׁבָּעוֹלָם.

בְּסֶעֻדָּה רִאשׁוֹנָה שֶׁל שַׁבַּת־קֹדֶשׁ דִּבַּרְנוּ עַל־פִּי הַתּוֹרָה בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רי״ד, הַמְדַבֶּרֶת מִמַּעֲלַת לִמּוּד הַתַּלְמוּד, שֶׁהוּא גְּמָרָא, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, וְאֵיךְ כְּשֶׁאָדָם לוֹמֵד גְּמָרָא, אֲזַי הוּא מְסֻבָּב עִם אַרְבָּעָה מַלְאֲכֵי הַשְּׁמִירָה, שֶׁהֵם קְשׁוּר הַמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה: גַּבְרִיאֵל, מִיכָאֵל, רְפָאֵל, אוּרִיאֵל (רָאשֵׁי תֵּבוֹת: גְּמָרָא); וְלָכֵן תַּלְמוּ״ד עוֹלֶה כְּמִסְפַּר שְׁמָהּ שֶׁל הַקְלִפָּה הַמַּחְטֵאת אֶת הָאָדָם בְּפִגַּם־הַבְּרִית — לִילִי״ת, עַל־יְדֵי לִמּוּד הַתַּלְמוּד מְבַטְּלִים אוֹתָהּ לְגַמְרֵי. וְלָכֵן רְאוּ לִקְבֹּעַ לְעַצְמְכֶם קְבִיעוּת חֲזָקָה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם עַל־כָּל־פָּנִים דַּף גְּמָרָא עִם הָרַב ... שְׁלִיטָ״א, וְאֵין דָּבָר יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה. וּמוּבָא בַּסֵּפֶר ״וַיְוֵי הָעַמּוּדִים״, שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה חִיּוּב לָאָדָם לִלְמֹד בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא כְּמוֹ הֲנָחַת תְּפִלִּין, וּבְאַרְנוּ בַּאֲרִיכוּת גְּדוֹלָה, שֶׁזֶּה הָיָה הַפֶּגֶם שֶׁל נָדָב וַאֲבִיהוּא, כִּי הֵם הִפְרִידוּ בֵּין תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב לְבֵין תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, וּבִשְׁבִיל זֶה נֶעֶנְשׁוּ.

בַּבֹּקֶר בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת דִּבַּרְנוּ מֵהַסִּפּוּר שֶׁל הַשִּׁבְעָה קַבְּצָנִים מִיּוֹם ב׳ מֵהַקַּבְּצָן הַחֵרֵשׁ, שֶׁאָמַר שֶׁצְּרִיכִים לְנַקּוֹת אֶת הַמְּדִינָה מֵהַשָּׁלֹשׁ כִּתּוֹת שֶׁהִשְׁאִיר שָׁם הַמֶּלֶךְ הָאַכְזָר, שֶׁהוּא הַיֵּצֶר הָרַע, שֶׁהֵם מְכַלִּים אֶת הַמַּרְאֶה, טַעַם וָרֵיחַ, הַיְינוּ א. עַל־יְדֵי עִוּוּת הַדִּין וְשׁוֹחַד שֶׁל הַבָּתֵּי דִּינִים, וְהָרַע־בָּנִים הַמַּטִּין אֶת הַדִּין, וְאֵינָן מוֹרִים אֶת הָעָם אֶת דַּרְכֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַלְקֵל הַמַּרְאֶה. ב. עַל־יְדֵי לְיצָנוּת וְנִבּוּל פֶּה שֶׁמְּדַבְּרִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַלְקֵל הַטַּעַם. ג. עַל־יְדֵי נְאוּף, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַלְקֵל הָרֵיחַ, וְאִם זוֹכִים לְנַקּוֹת אֶת הַבַּיִת־מִדְרָשׁ שֶׁלָּנוּ, וְכֵן הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ מֵהַשָּׁלֹשׁ כִּתּוֹת הָאֵלּוּ, עַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לִמְצֹא אֶת הַגַּנָּנִי, וְעַל יָדוֹ נִזְכֶּה שֶׁיִּצְמְחוּ בֵּינֵינוּ אִילָנוֹת טוֹבִים וּפֵרוֹת יָפִים, שֶׁזֶּה הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ, שֶׁעָלֵינוּ לִמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ עַל הַחִנּוּךְ שֶׁל בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ, וּצְרִיכִים לִשְׁמֹר עֲלֵיהֶם מְאֹד מְאֹד. וְהַחוֹב מֻנָּח עַל הַמְּלַמְּדִים וְעַל הַהוֹרִים לִשְׁמֹר שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בֵּינֵיהֶם אַחַת מֵהַכִּתּוֹת הַנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי שֶׁנּוֹצִיא אוֹתָם, נַצְלִיחַ עִם יְלָדֵינוּ.

בְּסִעֻדָּה שְׁלִישִׁית דִּבַּרְנוּ הַרְבֵּה עַל־פִּי הַתּוֹרָה בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳ בַּהַקְדָּמָה, עַל פָּסוּק (יְחֶזְקֵאל לג, כד): ״אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם״, שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ עָבַד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּבְחִינַת ׳אֶחָד׳, הַיְינוּ שֶׁלֹּא הִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְלֹא הִתְבַּלְבֵּל מֵאַף אֶחָד. וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה הִצְלִיחַ. וְכֵן כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְהִכָּנֵס בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אָסוּר לוֹ לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אֶלָּא כָּל אֶחָד יֵלֵךְ בְּדַרְכּוֹ, וּכְמַאֲמַר הַתָּם הַקָּדוֹשׁ: ״זֶה מַעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ וְזֶה מַעֲשֶׂה שֶׁלִּי״, וְכֵן פֵּרֵשׁ מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה צָרִיךְ כָּל אֶחָד לִסְפֹּר סִפּוּרַת הָעֹמֶר לְעַצְמוֹ, כִּי זֶה יְסוֹד גָּדוֹל בְּקַבָּלַת הַתּוֹרָה — לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאֲחֵרִים, וְתָמִיד הָאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת שָׁמֵחַ בְּחֶלְקוֹ, וְאָסוּר לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ אֲפִלּוּ שֶׁכְּבָר עָבַר מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו, וּלְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם. וּבְאַרְנוּ בָּזֶה אֶת סִימָנֵי בְּהֵמָה וְחַיָּה טְהוֹרִים, וְהֵם: מַעֲלָה גֵּרָה, וּמַפְרֶסֶת פַּרְסָה, וְשׁוֹסַעַת שֶׁסַע, וְכֵן אֶת סִימָנֵי דָּגִים טְהוֹרִים, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת, כִּי הִנֵּה אֲנַחְנוּ רוֹאִים בְּסִימָנֵי בְּהֵמָה וְחַיָּה טְהוֹרִים, יֵשׁ בָּהֶם שְׁנֵי סִימָנִים: מַעֲלָה גֵּרָה — זֶה מְרַמֵּז

שֶׁהוּא שָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ, וְאֵינוֹ טוֹרֵף אֹכֶל שֶׁל אֲחֵרִים, אֶלָּא כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לוֹ, הוּא שָׂמֵחַ בּוֹ, וְאִם אֵין לוֹ, הוּא מַעֲלֶה גֵּרָה אֶת מַה שֶּׁכְּבָר אָכַל... וּמַפְרִיס פַּרְסָה וְשׁוֹסַעַת שֶׁסַע, הֵינוּ שֶׁיֵּשׁ הֶפְרֵשׁ וּפְרוּד בְּטָלְפָיו, שֶׁאֵינוֹ מִתְעָרֵב עִם הַשֵּׁנִי... וְזֶה סִימָן טָהוֹר, וְכֵן בְּדָגִים יֵשׁ לָהֶם שְׁנֵי סִימָנֵי טָהֳרָה, וְהֵם: סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת, "סְנַפִּיר" עִמָּהּ הוּא שָׁט, שֶׁתָּמִיד הָאָדָם צָרִיךְ לַעֲלוֹת מַעְלָה מַעְלָה, וְלָשׂוּט בְּיַם הַחָכְמָה, וְלֹא יַחֲשֹׁב שֶׁכְּבָר הִגִּיעַ לְאֵיזוֹ דַּרְגָּה, כְּמוֹ־כֵן "קַשְׂקֶשֶׂת", זֶה שִׁרְיוֹן, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת מְשֻׁרְיָן, שֶׁשּׁוּם חֵץ לֹא יוּכַל לְהַכָּנֵס בּוֹ, הַיְנוּ אֲפִלּוּ שֶׁאָדָם חוֹטֵא, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁלֹּא יוּכַל הַסָּמ״ךְ־מ״ם לִשְׁבֹּר אוֹתוֹ, וְלֹא יִכָּנְסוּ בּוֹ הַחִצִּים שֶׁיּוֹרֶה בּוֹ, שֶׁכָּל זֶה סוֹד אֲמִירַת עֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים, שֶׁהֵם 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי', שֶׁגְּלָה רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלִפְנֵי שֶׁגְּלָה לָנוּ אֶת הַתִּקּוּן הַזֶּה, סִפֵּר לָנוּ אֶת הַסִּפּוּר שֶׁל הַשִּׁרְיוֹן, כִּי מִי שֶׁאוֹמֵר בְּכָל יוֹם הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים, שֶׁהֵם 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי' הוּא מַלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ עִם שִׁרְיוֹן, שֶׁשּׁוּם חֵץ לֹא יָכוֹל לְהִכָּנֵס בּוֹ, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְאָמְרוֹ בְּכָל יוֹם.

וּבֶאֱמֶת הָיְתָה אֲרִיכוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְלַמַּעְתִּיק קָשֶׁה עַכְשָׁו לְהַעְתִּיק אֶת הַכֹּל, וּמִי יִתֵּן שֶׁכְּבָר אֶזְכֶּה לָבוֹא לָגוּר אִתְּכֶם בְּיַחַד, וְאָז תִּשְׁמְעוּ אֶת זֶה מִכְּלִי רִאשׁוֹן וּבַאֲרִיכוּת גְּדוֹלָה כְּדַרְכִּי.

הַמְאַחֵל לָכֶם שָׁבוּעַ טוֹב וּמְבֹרָךְ...

כג תתקכט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תַּזְרִיעַ מְצֹרָע, כ״ז נִיסָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... שֶׁתִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי מִכְתָּבֵךְ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי אֵיךְ שֶׁאַתְּ שְׂמֵחָה וְעַלִּיזָה לָגוּר בְּיַבְנְאֵל, יַעֲזֹר לָךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה לָךְ יִשּׁוּב טוֹב, וְתִזְכִּי לְגַדֵּל יְלָדַיִךְ בִּקְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה, כִּי זוֹ כָּל תִּשּׁוּקָתִי בְּיַבְנְאֵל — לְגַדֵּל יְלָדִים קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים, וְכָל מְגַמָּתִי וּמְסִירַת נַפְשִׁי הִיא בִּשְׁבִיל הַדּוֹר הֶעָתִיד. וְלָכֵן כְּשֶׁאֲנִי רוֹאֶה שֶׁיֵּשׁ יְלָדִים מֻפְרָעִים אוֹ

מֻשְׁחָתִים וְכוּ׳, אֲנִי מוֹצִיא אֶת כָּל הַמִּשְׁפָּחָה מִיַּבְנְאֵל, כִּי אֲנִי רוֹאֶה בְּחוּשׁ מַה שֶּׁקּוֹרֶה בָּעוֹלָם, וְאֵיךְ שֶׁצְּרִיכִין לִשְׁמֹר עַל יְלָדֵינוּ, וּלְהַצִּיל אֶת הַנֹּעַר שֶׁלָּנוּ, וְאִם אֲנַחְנוּ לֹא נִשְׁמֹר עֲלֵיהֶם, מִי יִשְׁמֹר עֲלֵיהֶם?!

וְזֶה שֶׁכָּתַבְתְּ שֶׁאַתְּ רוֹצָה לַעֲזֹר לְהַקְהִלָּה שֶׁלָּנוּ בְּעִנְיַן הַכְנָסַת כַּלָּה, אֵין דָּבָר גָּדוֹל מִזֶּה, וּכְמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם בַּבֹּקֶר אֶת הַמִּשְׁנָה, שֶׁהַכְנָסַת כַּלָּה הִיא מֵהַדְּבָרִים שֶׁאָדָם אוֹכֵל פֵּרוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לוֹ לָעוֹלָם הַבָּא, וְעַל־כֵּן תִּכָּנְסִי בָּזֶה בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, וְיַעֲזֹר לָךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּזְכוּת זֶה, שֶׁתִּהְיֶה לָךְ בְּרִיאוּת וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֶׂה יָדַיִךְ.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תַּזְרִיעַ מְצֹרָע, כ״ז נִיסָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... שֶׁתִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ טוֹב מִמֵּךְ.

אוֹדוֹת שֶׁשָּׁאַלְתְּ הַאִם לָצֵאת לַעֲבֹד בַּחוּץ, זֶה תָּלוּי בְּטֶבַע הָאִשָּׁה, יֵשׁ נָשִׁים שֶׁרוֹצוֹת לָצֵאת קְצָת מֵהַבַּיִת, וּלְהִשְׁתַּחְרֵר מֵהַלַּחַץ. וְעַל־כֵּן אִם אַתְּ מַרְגִּישָׁה שֶׁזֶּה יוֹצִיא אוֹתָךְ מֵהַלַּחַץ — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, וּבִכְלָל טוֹב מְאֹד לְאִשָּׁה שֶׁלֹּא תִּהְיֶה בְּלַחַץ, וְלָכֵן אֵינִי רוֹאֶה שׁוּם סִבָּה לָמָּה שֶׁלֹּא תִּקְחִי אֶת הָעֲבוֹדָה הַזּוֹ.

רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֳפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וּלְדַבֵּר עִם נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְשַׁמְּחָן וּלְחַזְּקָן וּלְעוֹדְדָן, וְלַעֲזֹר לָהֶן בְּכָל מַה שֶּׁאַתְּ יְכוֹלָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שֶׁתִּזְכִּי לְהַצְלִיחַ דַּרְכֵּךְ, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי תַּשְׂכִּילִי.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקלא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תַּזְרִיעַ־מְצֹרָע, כ״ז נִיסָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ טוֹב מִפְּךָ.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לִבְנוֹת קְהִלָּה מְסֻדֶּרֶת עִם אַבְרֵכִים רְצִינִיִּים, כִּי כְּבָר מַסְפִּיק לָנוּ כָּל אֵלּוּ הַמְפַקְפְּקִים וְכוּ׳.

וְהִנֵּה רָצִיתִי לַהֲפֹךְ אֶת הַמָּקוֹם לִמְקוֹם תּוֹרָה, וְאִם נִהְיֶה בְּיַחַד בְּאַחְדוּת אַחַת, אָז לְדַעְתִּי נַצְלִיחַ מְאֹד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

שָׁלַחְתִּי לְךָ פֵּרוּשׁ עַל מִשְׁלַי, רְאֵה לְתַלּוֹת אֶת זֶה עַל לוּחַ הַמּוֹדָעוֹת, וְלָתֵת הֶעְתֵּק לַמּוֹרָה ... שֶׁתִּתְחֶיהָ, כִּי הִיא לוֹמֶדֶת אֶת זֶה עִם הַבָּנוֹת.

כג תתקלב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי לְסֵדֶר תַּזְרִיעַ־מְצֹרָע, א׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ אִיָּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְסִימָן טוֹב וּמַזָּל טוֹב יָחוּלוּ עַל רֹאשׁ ... שֶׁיִּחְיוּ.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת הַהוֹדָעָה, שֶׁנּוֹלְדָה לָכֶם בַּת לְמַזָּל־טוֹב, אֶת גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ לִי, אַתֶּם לֹא יְכוֹלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל , כִּי כָּל הַשָּׂבוּעַ הָיָה לִי שָׂבוּעַ מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה, כִּי הִצְטַעַרְתִּי בְּצַעַרְךָ הַקָּשֶׁה, שֶׁלָּקַח כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה זְמַן, אֲבָל מִי יוֹדֵעַ דַּרְכּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְוַדַּאי הַכֹּל לְטוֹבָה, וּבְוַדַּאי הַבַּת הַזֹּאת תָּבִיא לָנוּ כְּבָר ״מְנוּחָה״ ״נֶחָמָה״ ״בְּרָכָה״, וַאֲנִי בָּטוּחַ בָּזֶה, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּתְרַחֵב לָנוּ, וְתִהְיֶה לָנוּ יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה מְאֹד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תתקלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר אַחֲרֵי־מוֹת קְדוֹשִׁים, ב׳ אִיָּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל הַמּוֹרוֹת הַיְקָרוֹת שֶׁל בֵּית־הַסֵּפֶר ״בֵּית פֵּיגֶא״ דַּ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״ בְּיַבְנְאֵל, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

בָּאתִי לְבַקֵּשׁ אֶתְכֶן מְאֹד, שֶׁתַּחֲזַקְנָה אֶת עַצְמְכֶן בְּיַחַד, וְאִשָּׁה תְּחַזֵּק אֶת רֵעוּתָהּ, כִּי קְרוֹבָה יְשׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ לָבוֹא, וַאֲנִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁאֲנִי מְדַבֵּר, בְּקָרוֹב מְאֹד יִהְיֶה לָנוּ בֵּית־סֵפֶר רְחַב יָדַיִם, דָּבָר שֶׁקִּוִּינוּ וְצִפִּינוּ כָּל הַזְּמַן.

יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ, וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

אֲבָל מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶן, תִּרְאֶינָה לְעוֹדֵד לְחַזֵּק לְאַמֵּץ אֶת הַבָּנוֹת, וּלְדַבֵּר אִתָּן וּלְהַחְדִּיר לָהֶן אֱמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁעַל יָדָהּ זוֹכִים לֶאֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וַאֲנִי מְקַוֶּה לִהְיוֹת בְּסוֹף הַשָּׁבוּעַ הַבָּא בְּיַבְנְאֵל, וְאֶשְׁבּוֹת בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שָׁלֹשׁ שַׁבָּתוֹת, וּמִי יִתֵּן, שֶׁכְּבָר אֶזְכֶּה לָבוֹא וְלָגוּר בְּיַבְנְאֵל, אֲשֶׁר זוֹ כָּל תִּקְוָתִי וּמְגַמָּתִי.

נָא וְנָא תַּחְדִּירְנָה בַּבָּנוֹת מִדַּת הַצְּנִיעוּת, וְהָעִקָּר שֶׁלֹּא תְּנַבְּלְנָה, חַס וְשָׁלוֹם, אֶת פִּיהֶן, כִּי עָוֹן נִבּוּל פֶּה חָמוּר מְאֹד מְאֹד, וְשֶׁלֹּא תִּהְיֶינָה רְגִילוֹת בִּקְלָלוֹת, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְבָּרֵךְ מִמְּעוֹן הַבְּרָכוֹת.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

פֹּה תְּקַבְּלוּ מִכְתָּב לְהַקְרִיא לְכָל הַבָּנוֹת:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר אַחֲרֵי מוֹת קְדוֹשִׁים, ב׳ אִיָּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל כָּל בְּנוֹת בֵּית־הַסֵּפֶר ״בֵּית פִּיגֶּא״ דַּחֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב בְּיִבְנְאֵל, הֲוָיָ״ה יַשְׂרֶה עֲלֵיהֶן שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיַצִּילֵן מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה וּמִכָּל מַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶן, אָמֵן.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת כֻּלְּכֶן, שֶׁתִּשְׁתַּדְּלְנָה שֶׁיִּתְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם עַל יְדֵיכֶן, תַּעֲשֶׂינָה כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים לִקְנוֹת לְעַצְמְכֶן מִדּוֹת טוֹבוֹת. וְיָדוּעַ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה מְאֹד, שֶׁנִּלְמַד הָרַבֶּה ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, כִּי הַמִּדּוֹת הֵן יְסוֹד כָּל הָאָדָם, וְאִם יֵשׁ לָאָדָם מִדּוֹת טוֹבוֹת, יֵשׁ לוֹ כְּבָר אֶת הַכֹּל, וְלָכֵן תַּעֲשֶׂינָה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לִקְנוֹת לְעַצְמְכֶן מִדּוֹת טוֹבוֹת.

תִּשְׁמְרְנָה אֶת עַצְמְכֶן מְאֹד מְאֹד לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי הַצְּנִיעוּת, וְכֵן תִּשְׁמְרְנָה מְאֹד עַל מִדַּת הַנְּקִיּוּת, הֵן בִּבְגָדֵיכֶן, וְהֵן בַּבַּיִת לַעֲזֹר לְאִמּוֹתֵיכֶן, אֲשֶׁר זוֹ מִצְוָה מְאֹד גְּדוֹלָה, וְכֵן בְּבֵית־הַסֵּפֶר, תִּשְׁתַּדְּלְנָה מְאֹד, שֶׁאֲפִלּוּ בְּתוֹךְ הַדַּלּוּת שֶׁלָּנוּ... שֶׁיִּהְיֶה גַּם־כֵּן נָקִי כְּכָל מַה שֶּׁרַק אֶפְשָׁר, וַאֲנִי מְקַוֶּה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבְּקָרוֹב מְאֹד יִהְיֶה לָנוּ בֵּית־סֵפֶר נֶהְדָּר, אֲבָל אֲנִי צָרִיךְ אֶת תְּפִלּוֹתֵיכֶן, שֶׁתִּתְפַּלֵּלְנָה עַל זֶה בְּכָל יוֹם עַד שֶׁאֲנִי בָּא.

נָא וְנָא תִּשְׁמְרְנָה עַל לְשׁוֹנְכֶן, לֹא לְנַבֵּל אֶת הַפֶּה, חַס וְחָלִילָה, בְּקְלָלוֹת וְנִבּוּל פֶּה וּלְשׁוֹנוֹת שֶׁל הָרְחוֹב וְכוּ׳ וְכוּ׳, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְאֹד מַקְפִּיד עַל הַלָּשׁוֹן אֵיךְ שֶׁמְּדַבְּרִים. לָזֹאת רְאוּ לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת לְשׁוֹנְכֶן, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה לָכֶן הַצְלָחָה בְּחַיֵּיכֶן.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶן, שֶׁתַּצְלַחְנָה כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶן.

הַמְאַחֵל לָכֶן שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תתקלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר אַחֲרֵי מוֹת קְדוֹשִׁים, ג׳ אִיָּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ עַל כָּל דִּוּוּחַ שֶׁאַתָּה מְדַוֵּחַ לִי.

פֹּה תְּקַבֵּל כַּמָּה מִכְתָּבִים לְמָסֹר לִיעוּדָם, וּבִפְרָט אֶת הַמִּכְתָּב שֶׁל הַמּוֹרוֹת וְשֶׁל הַבָּנוֹת לְמָסֹר אֶת זֶה לָהֶן וּלְהַגִּיד לָהֶן שֶׁיִּקְרְאוּ אֶת זֶה בָּרַבִּים הַיּוֹם.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַגִּיעַ לְיַבְנְאֵל, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, בְּסוֹף הַשָּׁבוּעַ, וּמְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, אִם אַתָּה יָכוֹל לְבַקֵּשׁ אֶת ... אוֹ אֶת שְׁאָר הַנָּשִׁים, שֶׁיַּעַזְרוּ לְנַקּוֹת אֶת הַבַּיִת.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תתקלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר אַחֲרֵי מוֹת קְדוֹשִׁים, ד׳ אִיָּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אַתָּה צָרִיךְ לָדַעַת, כְּשֶׁכֹּבֶד יִשְׂרָאֵל מִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן עַל נַפְשׁוֹ, אֲזַי הוּא מְהַפֵּךְ אֶת מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הָרַחֲמִים, וְיֵשׁ דָּבָר כָּזֶה, וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (סַנְהֶדְרִין יד.): לָמָּה נִמְשְׁלָה תְּפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים כְּעֶתֶר? לוֹמַר לָךְ, מַה עֶתֶר זֶה מְהַפֵּךְ אֶת הַתְּבוּאָה בַּגֹּרֶן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, אַף תְּפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים מְהַפֶּכֶת דַּעְתּוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִמִּדַּת אַכְזָרִיּוּת לְמִדַּת רַחֲמָנוּת; וְכֵן הוּא

(יְבָמוֹת סד.): מִפְּנֵי מַה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ עֲקוּרִים? מִפְּנֵי שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִתְאַוֶּה לִתְפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים וְכוּ׳, לָמָּה נִמְשְׁלָה תְּפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים כְּעֻתָּר? מָה עֻתָּר זֶה מְהַפֵּךְ הַתְּבוּאָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, כָּךְ תְּפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים מְהַפֶּכֶת מִדּוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִמִּדַּת רַגְזָנוּת לְמִדַּת רַחֲמָנוּת; וְלָכֵן יֵשׁ לָזֶה מָקוֹר, וְכֵן כָּתַב הַחִיד״א (יוֹסֵף תְּהִלּוֹת עַל תְּהִלִּים): אֶפְשָׁר כִּי, חַס וְשָׁלוֹם, כְּשֶׁיֵּשׁ עֲוונוֹת, נֶהְפֶּכֶת מִדַּת הָרַחֲמִים לְמִדַּת הַדִּין, וּכְשֶׁיֵּשׁ זְכֻיּוֹת מִדַּת הַדִּין נֶהְפֶּכֶת לְמִדַּת הָרַחֲמִים, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קטו): ״לוּלֵי הַוָ״ה״ — מִדַּת רַחֲמִים, ״שֶׁהָיָה לָנוּ״ — גִּימַטְרִיָּה אֱלֹקִי״ם, שֶׁהָיָה לְשֶׁעָבַר וְעַתָּה חָזַר לְמִדַּת רַחֲמִים כְּמִדָּתוֹ, לוּלֵי הַוָ״ה — מִדַּת רַחֲמִים, שֶׁהָיָה מִתְחִלָּה לָנ״ו — גִּימַטְרִיָּה אֱלֹקִי״ם, כְּמִדָּתָהּ מִדַּת הַדִּין, וְעַתָּה נֶהְפְּכָה מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת רַחֲמִים, וְנִמְצָא דְּמִלְּבַד דְּמִדַּת רַחֲמִים חָזְרָה לְאֵיתָנָהּ, גַּם מִדַּת הַדִּין עַצְמָהּ כְּמִדָּתָהּ נֶהֱפְכָה גַּם הִיא לְמִדַּת רַחֲמִים וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; אֲקַוֶּה שֶׁתָּבִין.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקלו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר אַחֲרֵי מוֹת קְדוֹשִׁים, ה׳ אִיָּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הָעִקָּר אַל תִּכָּנֵס בְּלַחַץ, אֵין עֵצָה אַחֶרֶת לִתֵּן לְךָ, רַק רְאֵה לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִשְׁפֹּךְ אֶת נַפְשְׁךָ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶׁאַתָּה צָרִיךְ תְּבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא בַּעַל־הַבַּיִת שֶׁל הָעוֹלָם, וְהַכֹּל תָּלוּי רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן מַה לְךָ לָרוּץ אַחַר הַהֶבֶל, אַחֲרֵי בְּנֵי־אָדָם שֶׁהַיּוֹם

כָּאן וּלְמָחָר בַּקֶּבֶר, "מִת שֶׁלֹּא יָכוֹל לְהוֹשִׁיעַ לְעַצְמוֹ, אֵיךְ יוֹשִׁיעַ לְךָ", וְלָכֵן הֲכִי טוֹב רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה הַמָּקוֹם הֲכִי בָּטוּחַ.

תַּרְגִּיל עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהִכָּנֵס אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פד), שֶׁהַתְּפִלָּה זֶה הַשַּׁעַר לְהִכָּנֵס אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הָעִקָּר לֹא לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה בִּתְפִלָּה, רַק לְבַקֵּשׁ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, אִם יִתֵּן — יִתֵּן, אִם לָאו — לָאו, כַּמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצו): אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּרְגִּיל עַצְמוֹ בַּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ, וְאָז טוֹב לוֹ לָנֶצַח.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תתקלז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר אֱמֹר, ט' אִיָּר ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵין לִי מָה לְהוֹסִיף לְךָ וְכוּ', תְּהִלָּה לָאֵל, נִדְפַּסוּ כְּבָר כַּמָּה וְכַמָּה כְּרָכִים שׁוּ"ת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", הַחֲזֵק בָּהֶם וְאַל תָּרֶף, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ, וְכָל מָה שֶׁאַתָּה צָרִיךְ תִּמְצָא שָׁם, וְאַתָּה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת קְצוּרִים בִּשְׁבִילְךָ לְפִי עִנְיָנֶיךָ, וְשָׁם תִּרְאֶה נִפְלָאוֹת רַבּוֹת מַה שֶּׁנִּסְתַּר בֵּין הַשּׁוּרוֹת, דְּבָרִים וְעֵצוֹת נוֹרָאוֹת לְהַחֲיוֹת נֶפֶשׁ כָּל חַי, יָמִים יְדַבְּרוּ מֵחֲשִׁיבוּת אֵלּוּ הַסְּפָרִים.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תתקלח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר אֱמֹר, י׳ אִיָּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! אֵין עוֹד לְמוּד יוֹתֵר חָשׁוּב כְּמוֹ לְמוּד גְּמָרָא, וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ג׳), שֶׁעַל־יְדֵי לְמוּד גְּמָרָא וּבִפְרָט בַּלַּיְלָה, עַל־יְדֵי־זֶה לֹא יַזִּיק לוֹ שׁוּם קוֹל שֶׁל מְנַגֵּן רָשָׁע, וּפֵרֵשׁ מוֹהַרַנַ״תְּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, אַפּוֹטְרוֹפּוֹס, הֲלָכָה ג׳), שֶׁלֹּא רַק מִמְּנַגְּנִים רְשָׁעִים לְמוּד גְּמָרָא מַצִּיל, אֶלָּא אֲפִלּוּ מִכָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁל הָרְשָׁעִים זֶה מַצִּיל, הַיְנוּ כִּי צְרִיכִים מְאֹד לִשְׁמֹר מִקּוֹל שֶׁל רָשָׁע, שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן מג), שֶׁהַדִּבּוּרִים שֶׁל הָרָשָׁע שֶׁהוּא בַּר דַּעַת, מוֹלִידִים נְאוּף בְּהַשּׁוֹמֵעַ וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי שֶׁאָדָם זָהִיר בְּלִמּוּד גְּמָרָא, נִצֹּל מִכָּל אֵלּוּ הַקּוֹלוֹת שֶׁל הָרְשָׁעִים, שֶׁלֹּא יַזִּיק לוֹ. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא, שֶׁזֶּה מַצִּיל מִכָּל הַצָּרוֹת וּפְגָעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן וְכוּ׳, וְאִם בְּנֵי־אָדָם הָיוּ יוֹדְעִים מַה זֶּה לִמּוּד דַּף גְּמָרָא בְּכָל יוֹם וְכוּ׳, הָיוּ מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם שֶׁהַלִּמּוּד הָרִאשׁוֹן בַּיּוֹם צָרִיךְ לִהְיוֹת דַּף גְּמָרָא.

הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִבֶּעלְזָא זי״ע, אָמַר בְּשֵׁם אָבִיו הַקָּדוֹשׁ הַשַּׁר שָׁלוֹם זי״ע: דַּף גְּמָרָא עִם רַשִׁ״י מְסֻגָּל לְהַצָּלָחָה, וְהוּא בְּעַצְמוֹ אָמַר: רָאִיתִי אֲנָשִׁים, שֶׁכְּבָר הָיוּ בִּנְעוּרֵיהֶם בַּדְּיוֹטָא הַתַּחְתּוֹנָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן וְכוּ׳, אֲבָל לָקְחוּ אֶת עַצְמָם לִלְמֹד בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא, וַאֲפִלּוּ מִנִּסְיוֹנוֹת הַקָּשִׁים שֶׁעָבְרוּ עֲלֵיהֶם וְכוּ׳, זֶה שֶׁעָמַד לָהֶם וְנֶחְלְצוּ מִבּוֹר תַּחְתִּיוֹת, וְהִצְלִיחוּ לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְגַּבֵּר עַל הַיֵּצֶר, עַד שֶׁעָלוּ וְנִתְעַלּוּ לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים מֻפְלָגִים וּמוֹרֵי הוֹרָאָה בְּיִשְׂרָאֵל. הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ, מַה זֶּה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא, וְהֵעִיד יְהוּדִי בְּשֵׁם ר׳ אַבְרָהָם לִוִי זַ״ל, שֶׁהָיָה חָשׁוּךְ בָּנִים הַרְבֵּה שָׁנִים, וְנָסַע אֶל הַשַּׁר שָׁלוֹם מִבֶּעלְזָא זי״ע, וּבִקֵּשׁ מְאֹד עַל יְלָדִים, עָנָה וְאָמַר לוֹ בְּזוֹ

הַלָּשׁוֹן: ״אַבְרֵךְ, הֲלֹא אַתָּה יָכוֹל לִלְמֹד, אִם תִּלְמַד בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא, תִּזְכֶּה לְזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא״, וְקִיֵּם אֶת זֶה בְּעַקְשָׁנוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְנוֹלְדוּ לוֹ אַחַר־כָּךְ שִׁבְעָה־עָשָׂר יְלָדִים, אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בִּלְמוּד דַּף גְּמָרָא, וּמוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ עַל לִמּוּד זֶה.

מָה אֹמַר לְךָ! אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּהְיֶה חָזָק בִּלְמוּד דַּף הַיּוֹמִי בְּכָל יוֹם, שֶׁאֵין בָּזֶה שׁוּם שַׂיָּכוּת לְשׁוּם מִפְלָגָה וְכוּ׳, וְאַף שֶׁיֵּשׁ מִפְלָגָה שֶׁהִתְיַשְּׁבָה עַל הַדַּף הַיּוֹמִי, כְּאִלּוּ הִיא לָקְחָה אֶת זֶה בִּירֻשָּׁה וְכוּ׳, וּבִשְׁבִיל זֶה הַרְבֵּה גְּדוֹלֵי עוֹלָם וְצַדִּיקֵי הַדּוֹר הִתְנַגְּדוּ לָזֶה וְכוּ׳, רַק מִפְּנֵי שֶׁהַמִּפְלָגָה הַזֹּאת אִמְּצָה אֶת זֶה וְכוּ׳, אֲבָל הַיּוֹם רוֹאִים שֶׁרֹב רֻבָּם שֶׁלּוֹמְדִים אֶת הַדַּף הַיּוֹמִי, אֵין לָהֶם שׁוּם שַׂיָּכוּת לְהַמִּפְלָגָה זוֹ, וְחֵלֶק הַכִּי גָּדוֹל אֲפִלּוּ לֹא יוֹדְעִים מֵהַמִּפְלָגָה הַזּוֹ וְכוּ׳, כִּי לֹא מְעַנְיֵן אוֹתָם כָּל הַפּוֹלִיטִיקָה שֶׁל הֶבֶל, לוֹמְדִים דַּף גְּמָרָא לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, כִּי מַרְגִּישִׁים כָּל מִינֵי טְעָמִים בִּלְמוּד דַּף גְּמָרָא בְּכָל יוֹם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקלט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר אֱמֹר, י״ב אִיָּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן שֶׁאַתָּה מִתְלוֹנֵן, שֶׁאֵין לְךָ פַּרְנָסָה וְכוּ׳, דַּע לְךָ, שֶׁסְּגֻלָּה לְפַרְנָסָה — לְבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר הַיְקָא, וּבְקוֹל וּבְשִׂמְחָה, וְזֶה מְסֻגָּל לַעֲשִׁירוּת נִפְלָאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי י׳): ״בִּרְכַּת

הֲוָיָ״ה הִיא תַּעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסִיף עֶצֶב עִמָּהּ״, הַיְנוּ שֶׁמְּבָרֵךְ אֶת בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, זֶה מְסֻגָּל לַעֲשִׁירוּת. וְלָכֵן מֵהַיּוֹם וָהָלְאָה תַּקְפִּיד מְאֹד מְאֹד עַל נְטִילַת יָדַיִם כְּשֶׁאַתָּה קָם בַּבֹּקֶר וְכוּ׳, וְכֵן כְּשֶׁיּוֹצְאִים לַשֵּׁרוּתִים וְכוּ׳, וְכֵן לִפְנֵי הָאֲכִילָה לִטֹּל יָדַיִם עִם נְטִלָה דַּיְקָא וְכוּ׳, כִּי נְטִילַת יָדַיִם מְסֻגֶּלֶת לְהִנָּצֵל מֵעֲנִיּוּת, כִּי עַ״ל נְ׳טִילַת יָ׳דַיִם רָאשֵׁי תֵּבוֹת: עָ׳נְ׳י׳, מִי שֶׁמְּזַלְזֵל בִּנְטִילַת יָדַיִם נַעֲשֶׂה עָנִי, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת סב:): אָמַר רַב חִסְדָּא אֲנָא מַשָּׁאי מְלֵא חָפְנֵי מַיָּא, וִיהַבוּ לִי מְלֵא חָפְנֵי טִיבוּתָא [אֲנִי נָטַלְתִּי יָדַי עִם מָלֵא מַיִם, נָתְנוּ לִי חָפְנַיִם מָלֵא טוֹב, כִּי רַב חִסְדָּא הָיָה עָשִׁיר גָּדוֹל מְאֹד, וְהַכֹּל בִּזְכוּת נְטִילַת יָדַיִם שֶׁהָיָה מַקְפִּיד עַל זֶה], יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתְּקַיֵּם אֶת זֶה בִּשְׁלֵמוּת, וְאָז יַרְחִיב לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת גַּם יַחַד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסִדְרָה בְּהַר־בְּחֻקֹּתַי, ט״ז אִיָּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעַרְךָ הַקָּשֶׁה.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! כְּשֶׁהָיִיתִי שָׁמָּה, הִרְגַּשְׁתִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד, שֶׁכָּל מַה שֶּׁאַתָּה מַרְגִּישׁ כָּל־כָּךְ קָשֶׁה, זֶה בָּא מֵרִבּוּי אוֹר, וּבֶאֱמֶת בְּשַׁבָּת דִּבַּרְנוּ הַרְבֵּה בְּסִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, אֵיךְ שֶׁהַלֵּב בּוֹעֵר לְהַקָּדוֹשׁ־

בָּרוּךְ־הוּא, אֲבָל יֵשׁ לוֹ שִׁתֵּי חֲלִישִׁיּוֹת, שֶׁהַחַמָּה בּוֹעֶרֶת אֵלָיו, לָכֵן הִיא מִשְׁתּוֹקֶקֶת מְאֹד מְאֹד וְכוּ׳ וְכוּ׳, וַאֲנִי מְקַוֶּה שֶׁאַתָּה עֲדַיִן זוֹכֵר מַה שֶּׁהִבַּרְנוּ, שֶׁמִּצַּד אֶחָד הַלֵּב חוֹמֵד לְתַאֲווֹת רָעוֹת, וּבוֹעֵר בּוֹ נְאוּף, מָמוֹן וַאֲכִילָה, שֶׁצְּרִיכִים לִשְׁבֹּר חֲמִימוּת תַּאֲווֹת הָאֵלּוּ, וּמִצַּד אֶחָד בּוֹעֵר בּוֹ הָעִנְיָן שֶׁל פֶּן יֶהֱרְסוּ, וְלָכֵן צָרִיךְ לְצַמְצֵם אֶת עַצְמוֹ. וְעַל־כֵּן יָדַעְתִּי גַּם בָּזֶה, שֶׁאַתָּה יוֹשֵׁב בַּכּוֹלֵל כָּל הַיּוֹם, זֶה גַּם רִבּוּי אוֹר. וְהָיָה טוֹב מְאֹד שֶׁתְּצַמְצֵם אֶת עַצְמְךָ גַּם בָּזֶה — חֲצִי יוֹם וְלָנוּחַ, וְאַחֲרֵי־כֵן לַעֲסֹק בְּצָרְכֵי צִבּוּר. וּבְרָכָה יִתְקַיֵּם אֶצְלְךָ (אָבוֹת ב, ב): ״יָפֶה תַּלְמוּד תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ, שֶׁיְּגִיעַת שְׁנֵיהֶם מַשְׁכַּחַת עָוֹן״, וְלֹא תָּבֹא לִשְׁוּם מִכְשׁוֹל, אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ הַטּוֹב תָּמִיד.

נָא וְנָא תַּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם קוּנְטְרֵס אֶחָד מֵ״אוֹצַר־הַקּוּנְטְרֵסִים״, וְזֶה יַכְנִיס בְּךָ חִיּוּת חֲדָשָׁה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בְּהַר־בְּחֻקֹּתַי, י״ז אִיָּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם.

וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִכֶּם — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי אַתֶּם חֲקוּקִים בְּתוֹךְ לִבִּי מַמָּשׁ, וְאֵין לִי מִלִּים לְהוֹדוֹת לָכֶם שֶׁכְּתַבְתֶּם לִי, כִּי נַפְשִׁי קְשׁוּרָה בְּנַפְשְׁכֶם, וְכָל־כָּךְ כָּאַב לִי, שֶׁלֹּא שָׁמַעְתִּי מִכֶּם זֶה זְמַן אָרֹךְ עַל לֹא דָּבָר, אַתֶּם לֹא יְכוֹלִים לְתָאֵר אֶת הָעֶגְמַת נֶפֶשׁ שֶׁהָיְתָה לִי כְּשֶׁהַלַּכְתֶּם, כִּי אֲנִי אוֹהֵב אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, וְאַתֶּם מְאֹד מְאֹד קְרוֹבִים אֵלַי, וְחַס וְשָׁלוֹם, שֶׁלֹּא יַעֲלֶה עַל דַּעְתְּכֶם, שֶׁאֲנִי מַקְפִּיד עֲלֵיכֶם. אַדְרַבָּה אֲנִי אוֹהֵב אֶתְכֶם בְּתַכְלִית הָאַהֲבָה, כְּמוֹ

שֶׁיָּעִיד עָלַי הַבּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים, וַאֲנִי רוֹצֶה לִרְאוֹת בְּטוֹבַתְכֶם וּבְהַצְלָחַתְכֶם הַנִּצְחִית. וְלָכֵן יְהִי רָצוֹן, שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְוַעֵד יַחַד.

רְאוּ לְכְתֹּב לִי, וּמַמָּשׁ תְּחַיּוּנִי, וּמִי יִתֵּן, שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְוַעֵד עוֹד יַחַד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בְּהַר־בְּחֻקֹּתַי, י״ח אִיָּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנְכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם. וְעִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת — לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְאִם תִּתְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, עַל־יְדֵי־זֶה תֵּצֵא מִכָּל הַצָּרוֹת שֶׁנִּלְכַּדְתָּ בָּהֶן בִּפְּגַם־הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, שֶׁזֶּה עוֹקֵר אֶת הָאָדָם, וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ מְשֻׁגָּע לְגַמְרֵי. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לו), שֶׁרְפוּאָה לְמְשֻׁגָּע הוּא הַסְּרוּס; וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תִּלְמַד בְּכָל יוֹם לִקּוּטֵי מוֹהֲר״ן, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל מַבְטִיחַ לָנוּ, שֶׁעַל־יְדֵי לִמּוּד ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, נִפְתָּחִים קְשָׁיוֹת הַגִּידִים, וְעַל־יְדֵי לִמּוּד ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ יְכוֹלִים לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְתִהְיֶה חָזָק בָּזֶה. וַאֲנִי מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי, שֶׁתְּסַיֵּם אֶת מַסֶּכֶת חֲגִיגָה מֵאָה פְּעָמִים וְאַחַת, וְתֵכֶף־וּמִיָּד שֶׁתִּזְכֶּה לְסַיֵּם אֶת זֶה, תַּתְחִיל לִלְמֹד מַסֶּכֶת מוֹעֵד קָטָן מֵאָה פְּעָמִים וְאַחַת. וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַרְחִיב לְךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וְתִרְאֶה לְכְתֹּב לִי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקמג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר בְּהַר־בְּחֻקֹּתַי, י״ט אִיָּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד־צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לִבָּבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

אֲנִי רַק רוֹצֶה אֶת הַטּוֹב מִמְּךָ, וְאִם אַתָּה אוֹמֵר שֶׁזֶּה טוֹב לְךָ לָשֶׁבֶת בַּכּוֹלֶל עַד שָׁעָה אַרְבַּע, אֲנִי מְאֹד מְאֹד שָׂמֵחַ עִם זֶה, כִּי אֶצְלִי הָעִקָּר הוּא רַק שֶׁתִּהְיֶה שָׂמֵחַ וּמְיֻשָּׁב. וּבֶאֱמֶת רַבֵּנוּ זַ״ל מֵבִיא בַּסֵּפֶר ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״ (חֵלֶק ב׳, סִימָן י׳), שֶׁעַל־יְדֵי הַשִּׂמְחָה אָדָם יָכוֹל לְהוֹלִיךְ אֶת הַמֹּחַ שֶׁלּוֹ בְּאֵיזוֹ צוּרָה שֶׁהוּא רוֹצֶה, וְיֵשׁ לוֹמַר אֲשֶׁר מַ׳חֲ׳שָׁ׳בָ׳ה אוֹתִיּוֹת בְּ׳שִׂ׳מְ׳חָ׳ה׳ (עַיֵּן תִּקּוּנֵי־זֹהַר סז.), זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁעַל־יְדֵי שִׂמְחָה יְכוֹלִים לְהוֹלִיךְ אֶת הַמֹּחַ שֶׁלּוֹ לְאֵיזֶה כִּוּוּן שֶׁרוֹצִים, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא עוֹלָם הַחֵרוּת. וְעִקַּר הָרְפוּאָה שֶׁל הָאָדָם הִיא רַק כְּשֶׁהוּא שָׂמֵחַ, כַּמּוּבָא (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כד); וְעַל־כֵּן תִּשְׁתַּדֵּל מְאֹד מְאֹד לִהְיוֹת שָׂמֵחַ, וְזֶה יַרְגִּיעַ אֶת עַצַבֶּיךָ, וְתִזְכֶּה לִהְיוֹת בָּרִיא, כִּי כָּל הַמַּחֲלוֹת וְהֶחָלְאִים שֶׁל הָאָדָם הֵם רַק מֵחֲמַת הַמְּרִירוּת וְהָעַצְבוּת וְהַדְּכָאוֹן שֶׁמְּסַבְּבִים אוֹתוֹ.

אַתָּה לֹא יָכוֹל לְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַזְּכוּת שֶׁיֵּשׁ לְךָ בָּזֶה שֶׁאַתָּה מְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְעוֹסֵק בְּצָרְכֵי הָרַבִּים, הֵן בְּנִקָּיוֹן בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, וְתִקּוּן הַמִּקְוֶה וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל, שֶׁאַתָּה מְשָׂרֵת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעִנְיַן חֲלֻקַּת הַסְּפָרִים וְכוּ׳. יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּזְכוּת זֶה שֶׁתִּהְיֶה בָּרִיא לְגַמְרֵי, וְאִשְׁתְּךָ תִּהְיֶה בְּרִיאָה, וְהַיְלָדִים יִהְיוּ בְּרִיאִים וּמֻצְלָחִים, וְתַצְלִיחוּ בְּחַיֵּיכֶם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקמד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בַּמִּדְבָּר, כ״ג אִיָּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִתְפַּלֵּא, שֶׁלֹּא רָאִיתִי אוֹתְךָ בְּשַׁבָּת בְּיַבְנְאֵל, וַאֲנִי דָּן אוֹתְךָ לְכַף זְכוּת.

הִנֵּה מִכְתָּבְךָ יָצָא רֵבוֹ מָחוֹק, אֲבָל בַּמֶּה שֶׁיָּכֹלְתִּי לִקְרֹא, הֵבַנְתִּי שֶׁאַתָּה מְאֹד מִתְפַּעֵל וְכוּ׳ וְכוּ׳, עָלַי לְהַגִּיד לְךָ, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאֵין לָאָדָם מוֹסָד, הוּא לֹא יָכוֹל לְהָבִין מַה זֶּה לְהַחֲזִיק שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת יְלָדִים לְהַאֲכִילָם וּלְלַמְּדָם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְשֶׁיִּהְיוּ לוֹ חֲמִשִּׁים עוֹבְדִים, מְלַמְּדִים וּמוֹרוֹת וּמְטַפְּלוֹת וְכוּ׳, וְכָל זֶה עוֹלֶה בְּכָל חֹדֶשׁ הוֹן תּוֹעֲפוֹת, וְהַכִּיס רֵיק וְאֵין בּוֹ, וְאֵין אַף אֶחָד שֶׁיִּרְצֶה לַעֲזֹר לָנוּ וְכוּ׳, וְלֹא רַק שֶׁלֹּא רוֹצִים לַעֲזֹר לָנוּ, אֶלָּא עוֹשִׂים כָּל מִינֵי עִכּוּבִים, כְּדֵי שֶׁנִּצְטָרֵךְ לְהִסָּגֵר וְכוּ׳, וֶהֱיוֹת שֶׁאַף אֶחָד בָּזֶה הָעוֹלָם אֵינוֹ מוּכָן שֶׁיִּשְׁחֲטוּ אוֹתוֹ חַי וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן הַהֶכְרֵחַ לִבְחֹר בְּמִי שֶׁעוֹזֵר לָנוּ, וְלָכֵן אַתָּה צָרִיךְ לְפַקֵּחַ אֶת הָעֵינַיִם וְאֶת הַמֹּחַ וְלֵידַע, שֶׁבָּזֶה הָעוֹלָם כָּל אֶחָד כַּוָּנָתוֹ הִיא רַק כֶּסֶף... וְאִם אֶחָד יִרְצֶה לְהַגִּיד לְךָ אַחֶרֶת, תֵּדַע שֶׁהוּא עוֹבֵד עָלֶיךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וֶהֱיוֹת שֶׁהַמִּכְתָּב הַזֶּה יֵדָפֵס פַּעַם כְּמוֹ שֶׁיִּדָּפְסוּ כָּל הַמִּכְתָּבִים שֶׁלִּי, לָכֵן אֲנִי לֹא יָכוֹל לְהַאֲרִיךְ עַל פְּנֵי הַכְּתָב מַה שֶּׁיֵּשׁ לִי לְהַגִּיד, אֲבָל, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, מִי שֶׁאֵין לוֹ הִתְבּוֹדְדוּת בְּכָל יוֹם, הוּא מָלֵא שֶׁקֶר, כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ מִתְבּוֹדֵד, צָרִיךְ רַחֲמִים רַבִּים, שֶׁלֹּא יִדְבַּק בּוֹ הַשֶּׁקֶר, וּמִי שֶׁכֵּן מִתְבּוֹדֵד, הוּא כְּבָר מִסְתַּכֵּל עַל זֶה הָעוֹלָם בְּצוּרָה אַחֶרֶת. וְלָכֵן אַל תָּדוּן אוֹתִי לְכַף חוֹבָה, אֶלָּא לְכַף זְכוּת.

וֶהֱיוֹת שֶׁכָּל הַמִּכְתָּב שֶׁלְּךָ מָחוּק, וְלֹא הֵבַנְתִּי רַק כָּל שׁוּרָה עַשְׁירִית, עַל־כֵּן אֵינִי מֵבִין מַה שֶּׁאַתָּה כּוֹתֵב בְּעִנְיַן הַסְּפָרִים לִקְנוֹת לִי.

הָעִקָּר רְאֵה לְהִתְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי כָּל הַצָּרוֹת שֶׁל הָאָדָם הֵן רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן הַשִּׂמְחָה, כִּי אִם הָיְתָה בּוֹ שִׂמְחָה, הוּא לֹא הָיָה מִסְתַּכֵּל עַל אַחֵר, רַק הָיָה דּוֹאֵג בִּשְׁבִיל עַצְמוֹ וּבִשְׁבִיל יְלָדָיו לְחַנְּכָם.

רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וְאִם תִּזְכֶּה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם דַּף בַּבְלִי וְדַף יְרוּשַׁלְמִי, שֶׁהוּא דַּף הַיּוֹמִי שֶׁתִּקְנוּ, אָז אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר אֶת הַזְּכוּת הַזּוֹ, וְזֶה מְזַכֵּךְ אֶת הָאָדָם בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקמה.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בַּמִּדְבָּר, כ״ד אִיָּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּצֵרוּף הַסֵּפֶר הַנִּפְלָא ״פִּתְחֵי שְׁעָרִים״, וְהַסֵּפֶר הַזֶּה הוּא לְהַפְלִיא, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ, שֶׁיֵּשׁ לְךָ אָח תַּלְמִיד־חָכָם כָּזֶה, שֶׁמְּבָרֵר דְּבָרִים קָשִׁים בַּשַּׁ״ס בְּעִנְיַן עֵרוּבִין, אֲשֶׁר הוּא הַמְּקֻצוֹעַ הֲכִי קָשֶׁה בַּשַּׁ״ס, וְהַבֵּרוּר שֶׁלּוֹ הוּא בְּטוּב טַעַם וְדַעַת.

וְגַם אֲנִי מוֹדֶה לְךָ עַל הַמֵּאָה דּוֹלָר שֶׁשָּׁלַחְתָּ וְכוּ׳, יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּזְכֶּה לִרְווֹת רֹב נַחַת מִילָדֶיךָ, וְכֵן אֶזְכֶּה לִרְאוֹת בְּשִׂמְחָתְךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם,

צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוּת וְעָגְמַת נֶפֶשׁ, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁרָץ וּבוֹרֵחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ אֲפִלּוּ חָמֵשׁ דַּקּוֹת, שֶׁזֶּה מְטַהֵר אֶת הַמֹּחַ מֵהַמַּחֲשָׁבוֹת שֶׁלּוֹ, כִּי יוֹדֵעַ שֶׁאֵין לוֹ בְּמִי לִבְטֹחַ רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל זְמַן שֶׁאֵין נִסְכָּם בָּאָדָם, שֶׁאֵין לוֹ אַף אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז הוּא הַמִּסְכֵּן הֲכִי גָּדוֹל, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁנִּסְכָּם בְּדַעְתּוֹ, שֶׁאֵין לוֹ רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הוּא הַמְאֻשָּׁר הֲכִי גָּדוֹל בַּחַיִּים. וְעַל־כֵּן רְאֵה לְצַיֵּת אוֹתִי, וְאָז טוֹב לְךָ בָּזֶה וּבַבָּא כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בַּמִּדְבָּר, כ״ה אִיָּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתַּנִּיחַ אֶת הָרַב ... לְדַבֵּר לִפְנֵי קַבָּלַת שַׁבָּת, הֵן מֵהֲלָכוֹת שַׁבָּת כַּנָּהוּג עַד עַכְשָׁו, וְרָצִיתִי שֶׁיּוֹסִיף גַּם כְּמוֹ ב׳ סְעִיפִים בְּהֲלָכוֹת לְשׁוֹן־הָרַע מֵה׳חָפֵץ חַיִּים׳, כִּי מְאֹד צְרִיכִים לְהִזָּהֵר, שֶׁלֹּא יִהְיוּ בִּקְהִלָּתֵנוּ מְסַפְּרֵי לְשׁוֹן־הָרַע אֶחָד עַל הַשֵּׁנִי, וְכֵן שֶׁיְּדַבֵּר קְצָת מִ״שִׂיחוֹת־מוֹהֲרָא״ש״, כְּדֵי לְהַכְנִיס בֵּין אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ הִתְקָשְׁרוּת אֵלַי.

אֲנִי מְקַוֶּה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבְּקָרוֹב מְאֹד בְּנָךְ ... גֵּרוֹ יָאִיר, יִהְיֶה נַעֲשֶׂה חָתָן וְיִתְחַתֵּן, וְכֵן תִּרְוֶה רֹב נַחַת מִילָדֶיךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תתקמז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר בַּמִּדְבָּר, כ״ו אִיָּר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחַיֶּה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ אֵיךְ אַתְּ מִשְׁתּוֹקֶקֶת לִנְסֹעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ זַ״ל. יַעֲזֹר לָךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה לָךְ אֶת הַכֶּסֶף, וְתִסְעִי אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וַאֲנִי מְקַוֶּה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה לָךְ יִרְאַת שָׁמַיִם שְׁלֵמָה, וְתִשְׁתַּלְמִי בַּלִּמּוּדִים, וּתְקַבְּלִי בָּחוּר טוֹב, יְרֵא שָׁמַיִם, מְקֹרָב אֶל רַבְּנוּ זַ״ל, דָּבוּק בְּתוֹרָה וְיִרְאָה, וְתִבְנִי בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ, שֶׁתַּצְלִיחִי בְּחַיַּיִךְ.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, שֶׁזִּכָּנוּ לְסַיֵּם אֶת כָּל הַחִבּוּר הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְהוּא כְּרֶךְ ק״ג יְזַכֵּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְסַדֵּר עַכְשָׁו לְדָפוּס אֶת כֶּרֶךְ ק״ד לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וּלְהַאְדִּירָהּ.

אָנָּא ה׳ הוֹשִׁיעָה נָא, אָנָּא ה׳ הַצְלִיחָה נָא.

❖ ❖ ❖

תֹּכֶן הָעִנְיָנִים

כְּרָךְ קג

הַקְדָּמָה . . . . . ה

כג תרסז . . . . . יא

יְדַבֵּר מֵעִנְיַן תְּפִלּוֹת בְּמִנְיָן.

כג תרסח . . . . . יג

יְדַבֵּר מֵעִנְיַן מְצִיאַת הַזְּווּג וּתְפִלָּה נִפְלָאָה לְמְצֹא זְווּגוֹ, וְעִנְיַן חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת בְּכָל יוֹם.

כג תרסט . . . . . יד

יְדַבֵּר מֵהַתּוֹרָה ״בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִי״, וּמֵהַתְּפִלָּה אַחֲרֶיהָ שֶׁבְּ״לְקוּטֵי תְּפִלּוֹת״.

כג תרע . . . . . יז

יַבִּיעַ דַּעְתּוֹ בְּעִנְיַן הַהַפְקָנוֹת שֶׁעוֹשִׂים נֶגֶד חִלּוּלֵי הַשַּׁבָּת בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה.

כג תרעא . . . . . יח

יְחַזֵּק וְיעוֹרֵר לִלְמֹד כַּמָּה דַּפִּים גְּמָרָא בְּכָל יוֹם, וְיִגְלֶה מַעֲלַת עִנְיָן זֶה.

כג תרעב . . . . . יט

יְדַבֵּר מֵאֱמוּנָה וּמֵהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית וּמֵעִנְיַן דַּף גְּמָרָא בְּכָל יוֹם, וְיַעְתִּיק עַל זֶה דְּבָרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים.

כג תרעג . . . . . כ

יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שֶׁבְּכָל מָקוֹם שֶׁאָדָם בָּא לְשָׁם מְתַקֵּן שָׁם תִּקּוּנִים גְּדוֹלִים וְנִפְלָאִים.

כג תרעד . . . . . כא

יְדַבֵּר מֵעִנְיַן תְּמִימוּת וּפְשִׁיטוּת, שֶׁהוּא עִקַּר הַיַּהֲדוּת.

כג תרעה . . . . . כג
יְדַבֵּר נֶגֶד מִדַּת הַלֵּיצָנוּת, וְיגַלֶּה נִפְלָאוֹת מִגְּנוּת מִדָּה זוֹ, וְאֵיךְ שֶׁהִיא פּוֹגֶמֶת בְּמָקוֹם גָּבוֹהַּ מְאֹד לְמַעְלָה.

כג תרעו . . . . . כד
יְבָרֵךְ אֶת הַנִּמְצָן עַל שֶׁקִּבֵּל אֶת מִשְׂרַת הַגַּבָּאוּת בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת.

כג תרעז . . . . . כה
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן ״אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם״, וְיסַפֵּר מַעֲשֶׂה מֵהָרַב הַקָּדוֹשׁ מִטְשֶׁעְרְנוֹבְּל, וּמֵעִנְיַן פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ פָּרָשַׁת לֶךְ־לְךָ.

כג תרעח . . . . . כו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן צַדִּיקִים מְשֻׁגָּעִים וּלְהִסְתַּכֵּל עַל הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית.

כג תרעט . . . . . כז
יְעוֹרֵר בָּחוּר מְבֻגָּר שֶׁעֲדַיִן בּוֹרֵר בְּשִׁדּוּכִים, וְיָבֹאוּ שֶׁלֹּא לֵילֵךְ בִּדְרָכִים כְּאֵלּוּ הַמַּרְחִיקִים מִמֶּנּוּ אֶת זִוּוּגוֹ.

כג תרפ . . . . . כח
יְדַבֵּר מֵהָרַחֲמָנוּת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיחַזֵּק עַל־פִּי זֶה מְאֹד.

כג תרפא . . . . . כט
יְדַבֵּר מִסֵּדֶר־הֶדֶרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל וּמֵעִנְיַן לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

כג תרפב . . . . . לא
יַפְלִיג בְּעִנְיַן לִמּוּד זְכוּת, וְשֶׁאָסוּר לְלַמֵּד זְכוּת עַל בַּעַל מַחֲלֹקֶת.

כג תרפג . . . . . לב
יְחַזֵּק מְאֹד לִשְׁמֹחַ בְּשִׂמְחַת הַיַּהֲדוּת וּבַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁבָּנוּ, וְיאַמֵּץ עַל קִיּוּם הַמִּצְווֹת שֶׁאָנוּ עוֹשִׂים בְּכָל יוֹם.

כג תרפד . . . . . לג
יְדַבֵּר מִגְּנוּת ה׳כְּלָבִים׳ הַמְדַבְּרִים עַל צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים.

כג תרפה . . . . . לד
יַזְהִיר שֶׁלֹּא לְהַשְׁלִיךְ אֶת צַעֲרוֹ וּמְרִירוּתוֹ עַל הַזּוּלַת, רַק לְקַבֵּל כָּל אֶחָד בְּפָנִים שׂוֹחֲקוֹת.

כג תרפו . . . . . לד
יְעוֹרֵר לְהִתְחַזֵּק וּלְהִסְתַּכֵּל רַק עַל הַיּוֹם הַזֶּה, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל כְּלָל לֹא מֵהֶעָבָר וְלֹא מֵהֶעָתִיד.

כג תרפז . . . . . לו
יַזְהִיר אֶחָד מִפֶּה יָקוּשׁ שֶׁטוֹמְנִים לְרַגְלָיו.

כג תרפח . . . . . לו
יְבָאֵר עִנְיַן הַנְּקֻדָּה שֶׁיֵּשׁ בְּאֶחָד מַה שֶּׁאֵין בַּחֲבֵרוֹ, וּמִמֵּילָא אָסוּר לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאֶחָד לְזוּלָתוֹ.

כג תרפט . . . . . לז
יְדַבֵּר מֵהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָה וְכוּ׳.

כג תרצ . . . . . לז
יְתַנֶּה כָּל הָעוֹבֵר עֲלֵיהֶם בְּיַבְנְאֵל, שֶׁאֵינָם מְקַבְּלִים שׁוּם מָמוֹן, עַל אַף הַמּוֹסָדוֹת הַתּוֹרָנִיִּים שֶׁהֵקִים.

כג תרצא . . . . . לט
יְבַקֵּשׁ אֶת הַנִּמְצָן לַעֲזֹר לוֹ בְּעִנְיַן מִבְנִים רְאוּיִים וּמָמוֹן לְמוֹסְדוֹת הַחִנּוּךְ.

כג תרצב . . . . . מ
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַמִּצְוָה שֶׁל אֶחָד הָעוֹשֶׂה שְׁלוֹם־בַּיִת, וְיַבִּיעַ עֲתִירָתוֹ שֶׁיִּתְרַחֵב לָנוּ כְּבָר.

כג תרצג . . . . . מא
יְתַנֶּה צַעֲרוֹ מִמְּצוּקַת בֵּית־הַסֵּפֶר שֶׁלָּנוּ, שֶׁלִּשְׁמוֹנִים בָּנוֹת אֵין הֵיכָן לִלְמֹד.

כג תרצד . . . . . מא
יְדַבֵּר מִכַּמָּה עִנְיָנִים שֶׁל קְשָׁיִים שֶׁנִּגְעָרְמִים עַל הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״.

כג תרצה . . . . . מב
יְעוֹרֵר עַל שִׁמְחָה וְרִקּוּדִים וְהִתְבּוֹדְדוּת, וְלָקַחַת הַכֹּל לְכַפָּרַת עֲוֹנוֹת.

כג תרצו . . . . . מג
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן קֻשְׁיוֹת וַחֲקִירוֹת, וּלְהִסְתַּכֵּל בַּשֵּׂכֶל שֶׁל כָּל דָּבָר.

כג תרצז . . . . . מד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וּמִשְׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וְיִחַזֵּק עַל זֶה מְאֹד.

כג תרחצ . . . . . מה
יְדַבֵּר מֵאַרְבַּעַת הַיְסוֹדוֹת שֶׁל עִנְיַן רַבֵּנוּ זַ״ל הַנִּקְרָאִים בְּרָאשֵׁי תֵּבוֹת שְׁמְחָ״ה, וְיעוֹרֵר עֲלֵיהֶם בִּפְרָטִיּוּת.

כג תרצט ..... מה
מִכְתָּב כְּלָלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יְחַזְּקֵם עַל צְדָקָה וָחֶסֶד, וּכְבוֹד הַזּוּלַת וּכְבוֹד הָאִשָּׁה, וּתְפִלַּת הַוָּתִיקִין.

כג תש ..... מז
יְחַזֵּק מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ תַּלְמִידֵי "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" עַל עִנְיַן הָאַהֲבָה וְהַחִבָּה שֶׁבֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", וְעִנְיַן הַהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ"ל, וּמַשְׁמָעוּת "יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב" עִם כָּל הַצָּרוֹת שֶׁאָנוּ סוֹבְלִים, וְיעוֹרֵר וְיחַזֵּק עַל כַּמָּה עִנְיָנִים שָׁרָשִׁיִּים וְיסוֹדִיִּים, וְיסַפֵּר הַצָּלָחַת קְהִלָּתֵנוּ הַהוֹלֶכֶת וְנִבְנֵית.

כג תשא ..... נח
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן 'מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם הַקְצוּבִים לוֹ' וְכוּ', וְאָסוּר לְבַלְבֵּל אֶת עַצְמוֹ כְּלָל.

כג תשב ..... נט
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן חֲלֻקַּת הַמְּצָרְכִים שֶׁלּוֹ לְשַׁבָּת.

כג תשג ..... נט
יְבָאֵר מַעֲלַת מֵעִנְיַן לְהַשִּׂיא אֶת הַבָּנִים כְּשֶׁהֵם בִּצְעִירוּתָם.

כג תשד ..... ס
יַזְהִיר לְהַרְחִיק אֲנָשִׁים מוּזָרִים.

כג תשה ..... סא
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הָאִזְכּוּר שֶׁל יַבְנְאֵל.

כג תשו ..... סא
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שְׁאִיפָתוֹ לְהִתְרַחֲבוּת בְּבֵית־הַסֵּפֶר, וַחֲשִׁיבוּת הַשִּׁעוּרִים בְּטָהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה.

כג תשז ..... סב
יְדַבֵּר מִכַּמָּה עִנְיָנִים הַנּוֹגְעִים לְבִנְיַן וְכִנּוּן מוֹסְדוֹת קְהִלָּתֵנוּ.

כג תשח ..... סג
יְעוֹרֵר לְהַסְתִּיר אֶת עַצְמוֹ תַּחַת סֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ.

כג תשט ..... סג
יְדַבֵּר מֵהַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִמַּעֲלַת הַצַּדִּיקִים שֶׁאֵינָם מַסִּיחִים דַּעְתָּם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְיָבֵאר שֶׁגַּם דִּבּוּר אֶחָד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ הוּא טוֹב.

כג תשי . . . . . סד
יַפְלִיג בְּמַעֲלַת שִׁעוּר גְּמָרָא קֹדֶם הַתְּפִלָּה.

כג תשיא . . . . . סה
יוֹרֶה לָלֶכֶת לְיוֹעֵץ נִשּׂוּאִין, וְיעוֹרֵר לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה.

כג תשיב . . . . . סה
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן פְּשִׁיטוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ.

כג תשיג . . . . . סו
יוֹכִיחַ אֶחָד שֶׁעֲבוֹדָתוֹ הִיא בְּרִבּוּי אוֹר, וְיעוֹרְרוֹ לָשֵׂאת אִשָּׁה, וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה אֶפְשָׁר לַעֲבֹד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּפְשִׁיטוּת.

כג תשיד . . . . . סז
יְחַזֵּק אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עַל לִמּוּד סִפְרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, וְיגַלֶּה מַעֲלַת הָעִנְיָן, וְיחַזֵּק אֶת שִׂמְחַת הִתְקָרְבוּתֵנוּ וּשְׁמִירָה עַל מַחֲנֵנוּ שֶׁיִּהְיֶה כָּרָאוּי.

כג תשטו . . . . . סט
יַרְחִיק אִשָּׁה לֹא נְשׁוּאָה מִלֵּישֵׁב בְּמַחֲנֵנוּ.

כג תשטז . . . . . סט
יְדַבֵּר מִשְּׁמִירָה, שֶׁלֹּא לְהַנִּיחַ רָוָק מִסְתּוֹבֵב בַּבַּיִת, וְיחַזֵּק וְיאַחֵל זֶרַע שֶׁל קַיָּמָא.

כג תשיז . . . . . ע
יַכְרִיז, שֶׁיַּבְנְאֵל אֵינוֹ עָרֵי מִקְלָט לַאֲנָשִׁים לֹא מְיֻשָּׁבִים, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הָאַחְדוּת.

כג תשיח . . . . . עא
יְדַבֵּר מֵהָעִנְיָן הַנַּ״ל שֶׁל שְׁמִירָה עַל הַמַּחֲנֶה וְהַטָּהֳרָה שֶׁלּוֹ.

כג תשיט . . . . . עא
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן תַּשְׁלוּמִים וְהַמִּקְוֶה.

כג תשכ . . . . . עב
יְעוֹרֵר עַל אַחְדוּת וְהַצָּלָחָה שֶׁבֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּמַעֲלַת הַנְּקִיּוּת וַאֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה וּתְפִלּוֹת בְּמִנְיָן.

כג תשכא . . . . . עג
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן תַּשְׁלוּמִים בַּעֲבוּר חֲלוּקַת הַבָּשָׂר, וְהַנְהָגַת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ בְּחָכְמָה וּבְתַקִּיפוּת.

כג תשכב . . . . . עד
מִכְתָּב הַמְלָצָה אוֹדוֹת אֶחָד שֶׁנִּזְקַק לַבְּרִיוֹת בַּעֲבוּר נִתּוּחַ שֶׁעָבַר, וּפְנָיָה לִנְדִיבֵי הָעָם שֶׁיְּסַיְּעוּ בַּעֲדוֹ.

כג תשכג . . . . . עד
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת.

כג תשכד . . . . . עה
יְעוֹרֵר עַל לְמוּד הַדַּף הַיּוֹמִי.

כג תשכה . . . . . עו
יְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֲשֶׁר בִּזְכוּתָהּ זוֹכִים לְנִסִּים נִגְלִים.

כג תשכו . . . . . עז
יְגַלֶּה מַעֲלַת הָאָדָם הַמַּתְמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאֵיךְ זוֹכִים לְהַגִּיעַ לָזֶה, וְיעוֹרֵר לִלְמֹד גְּמָרָא תֵּכֶף אַחַר הַשַּׁבָּת.

כג תשכז . . . . . עח
יְגַלֶּה חֹמֶר הָאִסּוּר לְבַזּוֹת אֶת אָבִיו, וְיעוֹרֵר לְבַקֵּשׁ סְלִיחָה.

כג תשכח . . . . . עט
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן מַעֲלַת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, וּמֵ׳אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם׳, וְלֶלֶכְת בְּפָנִים שְׂמֵחוֹת.

כג תשכט . . . . . פ
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַצַּדִּיקִים שֶׁעוֹסְקִים כָּל יְמֵיהֶם בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, וְיחַזֵּק לִהְיוֹת דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

כג תשל . . . . . פא
יוֹרֶה לַנִּמְעָן שֶׁלֹּא לְהִתְרָאֵין כְּלָל, כִּי הַכֹּל זֶה טֻמְאַת הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם.

כג תשלא . . . . . פא
יַכְרִיז כִּי אֵין רְשׁוּת לְשׁוּם תִּמְהוֹנִי וְכַיּוֹצֵא בּוֹ לִשְׂהוֹת בְּמַחֲנֵנוּ.

כג תשלב . . . . . פב
יְדַבֵּר בַּאֲרִיכוּת לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אוֹדוֹת ׳שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי׳, וּמֵעִנְיַן חִסּוּנִים שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָחַז מִזֶּה.

כג תשלג . . . . . פד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַשְׂגָּחָה פְּרָטִית, וְשֶׁעִקַּר הַהִשְׁתַּדְּלוּת הוּא תְּפִלָּה.

כג תשלד . . . . . פה
יְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְיָבִאר גְּנוּת הָעַצְבוּת עַל־פִּי יְסוֹדוֹת הַחֲסִידוּת.

כג תשלה . . . . . פו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן סַבְלָנוּת וֶאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה וּתְפִלָּה הַבָּאָה בְּעִקְבוֹתֶיהָ, וִיחַזֵּק וְיאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד.

כג תשלו . . . . . פז
יְחַזֵּק שֶׁלֹּא לְהִתְבַּלְבֵּל כְּלָל, כִּי לְכָל אֶחָד יֵשׁ נְקֻדָּה שֶׁאֵין בַּחֲבֵרוֹ.

כג תשלז . . . . . פח
יַכְנִיס תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לֹא לְדַבֵּר עַל אַף אֶחָד, רַק לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת.

כג תשלח . . . . . פט
יְעוֹרֵר עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה וְעַל הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וִיחַזֵּק מְאֹד.

כג תשלט . . . . . צ
יְשַׁבַּח קְבוּצַת נָשִׁים שֶׁאוֹמְרוֹת בְּצַוָּתָא תְּהִלִּים, וְיגַלֶּה גַּם שֶׁנַּעֲשָׂה עַל־יְדֵי תְּהִלִּים, וִיבַקֵּשׁ שֶׁיַּזְכִּירוּהוּ לְטוֹבָה.

כג תשמ . . . . . צא
יוֹרֶה לְהַרְחִיק מִי שֶׁאֵינוֹ מַתְאִים, וְכָל דִּבּוּרֵינוּ הוּא רַק מֵאֱמוּנָה וְכוּ׳.

כג תשמא . . . . . צב
יְדַבֵּר מִכַּמָּה עִנְיָנִים הַשַּׁיָכִים לְחִנּוּךְ הַבָּנוֹת.

כג תשמב . . . . . צג
יַרְחִיק אֶחָד שֶׁנִּמְצָא בֵּינֵינוּ בַּעֲבוּר שִׁדּוּךְ וְאֵינוֹ מַתְאִים.

כג תשמג . . . . . צג
יְדַבֵּר מֵרַחֲמֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַמְרֻבִּים מְאֹד, וִיחַזֵּק שֶׁלֹּא לְאַבֵּד אֶת הַתִּקְוָה, וְיעוֹרֵר עַל שְׁעוּרִים קְבוּעִים.

כג תשמד . . . . . צד
יְגַלֶּה מַה לַּעֲשׂוֹת בְּאֵלּוּ הַמְצַעֲרִים אוֹתוֹ, שֶׁמְּקַלְלִים וְכוּ׳, וּבִפְרָט שְׁכֵנִים שֶׁסּוֹבֵל מֵהֶם הַרְבֵּה.

כג תשמה . . . . . **צו**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן כַּלָּה וַחֲמוֹתָהּ, וְיַחֲזֵק אֵיךְ לִשְׁמֹר עַל הַשָּׁלוֹם בֵּינֵיהֶן.

כג תשמו . . . . . **צז**
יַזְהִיר מְאֹד עַל אִסּוּר נְדָּה הֶחָמוּר בְּיוֹתֵר.

כג תשמז . . . . . **צח**
יְדַבֵּר מֵאֱמוּנָה וּמֵעִנְיַן לְדַבֵּר דִּבּוּרִים אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

כג תשמח . . . . . **צח**
מִכְתָּב כְּלָלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים אוֹדוֹת שִׂמְחָתֵנוּ הָעֲצוּמָה, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְיִגְלֶה שֶׁהָאָדָם נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם בְּסַכָּנָה עֲצוּמָה, וְהָעִקָּר לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה וּבִדְבֵקוּת, וּלְהוֹדִיעַ לַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ עִנְיַן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיַדַּבֵּר מִנִּפְלָאוֹת מוֹסְדוֹת הַחִנּוּךְ וְהַתּוֹרָה שֶׁלָּנוּ, וַהֲקָמַת אוּלָם הַשִּׂמְחוֹת לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּחִנָּם, וְהַפְלָגַת עִנְיַן הַפָּצָה מְרֻכֶּזֶת.

כג תשמט . . . . . **קז**
יְעוֹרֵר לְהַחֲיוֹת עַצְמוֹ בִּנְקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁלּוֹ.

כג תשנ . . . . . **קז**
יַפְלִיג בְּמַעֲלַת אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית.

כג תשנא . . . . . **קח**
יְגַנֶּה מִנְהַג נָשִׁים שֶׁמִּתְחַסְּדוֹת לָלֶכֶת בְּעִטּוּף יְשָׁמְעֵאלִים, וְיַחֲזֵק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

כג תשנב . . . . . **קט**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן תַּשְׁלוּם חוֹבוֹת שֶׁלּוֹ, וְיַבִּיעַ שְׁאִיפָה לָצֵאת מֵהַחוֹבוֹת לְגַמְרֵי.

כג תשנג . . . . . **קי**
יְבַקֵּשׁ לְהַרְחִיק שׁוֹהִים סְתָמִיִּים בִּמְקוֹמֵנוּ, וְלֹא לְהַנִּיחַ לִישֵׁן שָׁם, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן אֵיזוֹ מְכוֹנָה וּבְנִיַּת גָּדֵר.

כג תשנד . . . . . **קיא**
יַבִּיעַ שִׂמְחָתוֹ עַל חִזּוּק הַנִּמְעָן בְּמִכְתָּבוֹ, וִידַבֵּר מֵהַנְּפָשִׁים הַגְּדוֹלִים שֶׁעוֹשֶׂה עִמָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְיִגְלֶה שֶׁאַף תְּפִלָּה אֵינָהּ הוֹלֶכֶת לָרִיק.

כג תשנה . . . . . **קיא**
יְחַזֵּק הַנִּמְעָן שֶׁנֶּחְתְּכָה יָדוֹ.

כג תשנו . . . . . קיב
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שָׁלֹשׁ קֻפְסָאוֹת סְפָרִים לַהֲפָצָה שֶׁשָּׁלַח הַנִּמְעָן, וְיִחַזְּקוּ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְיִדַּבֵּר מֵעִנְיַן הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִמּוּד בַּ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וְיָבֹאוּ 'בְּרִישָׁא חֲשׁוֹכָא וְהָדַר נְהוֹרָא'.

כג תשנז . . . . . קיג
יַבִּיעַ סֵרוּבוֹ לְאֶחָד שֶׁעוֹזֵב אֶת קְהִלָּתֵנוּ, בַּאֲשֶׁר הוּא הוֹדָה וְתִפְאַרְתָּהּ, וְיַגַּנֶּה הַשְּׁחִיתִיּוֹת שֶׁקּוֹרוֹת בַּמְּדִינָה.

כג תשנח . . . . . קיד
יְחַזֵּק לַעֲמֹד עַל עָמְדוֹ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעַזְרֵהוּ.

כג תשנט . . . . . קיד
יְגַלֶּה שֶׁנִּשְׁמַת הָאָדָם כְּלוּלָה מֵעוֹד נְשָׁמוֹת, וְלִפְעָמִים צָרִיךְ לְסַבֵּל בַּעֲבוּרָם וְכוּ'.

כג תשס . . . . . קטו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַשְּׁחִיתִיּוֹת, וְלָכֵן הַבְּעָיָה הַנְּקֻדָּתִית הִיא בְּאֹפֶן זְמַנִּי.

כג תשסא . . . . . קטו
יְבָאֵר עִנְיַן הָאֱמֶת, וְעִנְיַן יַבְנְאֵל שֶׁתִּהְיֶה נַעֲשֵׂית לְעִיר.

כג תשסב . . . . . קטז
יוֹרֶה שֶׁלֹּא לְהִתְבַּיֵּשׁ לוֹמַר שֶׁאֵין יְכוֹלִים, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן אַחְדוּת וְכוּ'.

כג תשסג . . . . . קיז
יַבִּיעַ צַעַר עַל הֶפְסֵק הַקֶּשֶׁר, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הַחוֹבוֹת שֶׁלּוֹ עַל הַכִּסְאוֹת.

כג תשסד . . . . . קיז
יְיַעֵץ עַל רַעַ וּבְרִיאוּת וְהַרְפָּיַת לַחַץ.

כג תשסה . . . . . קיח
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן מִשְׁלוֹחַ הַבָּשָׂר, שֶׁיֵּשׁ לוֹ חוֹבוֹת גְּדוֹלִים עֲבוּרוֹ, וְצָרִיךְ לְהַפְסִיקוֹ.

כג תשסו . . . . . קיח
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן תַּשְׁלוּם חוֹבוֹת וְעִנְיַן הַרְחָבָה שֶׁמְּצַפֶּה לָהּ.

כג תשסז . . . . . קיט
יְדַבֵּר מִשִּׂמְחָתוֹ עַל הָרִאשׁוֹנִים שֶׁהִתְיַשְּׁבוּ בְּיַבְנְאֵל, וְעִנְיַן עִסְקוֹ עִם בָּחוּר קָשֶׁה לְגַדְּלוֹ כָּרָאוּי.

כג תשסח . . . . . קכ
יְבָרֵר כַּמָּה פְּרָטִים, וְיאַחֵל בְּעִנְיַן דִּירָה וְהֶרָיוֹן.

כג תשסט . . . . . קכ
יְחַזֵּק לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, שֶׁזֶּה עִקַּר גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְיחַזֵּק בְּעִנְיַן סוֹד הַצְּמְצוּם.

כג תשע . . . . . קכא
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת עַל־פִּי פָּסוּק בְּמִשְׁלֵי, וְהַיּוֹצֵא מִשָּׁם מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לְהִתְפַּלֵּל בְּצִבּוּר.

כג תשעא . . . . . קכג
יְגַלֶּה אֶת סֵדֶר הַתְחָלַת פְּרוּשׁוֹ עַל מִשְׁלֵי, וְהוּא יְסוֹד מוּסָד אֵיךְ לְחַנֵּךְ אֶת הַבָּנוֹת בְּחִנּוּךְ הַטָּהוֹר וְהַשָּׁלֵם.

כג תשעב . . . . . קכג
יְבָאֵר פָּסוּק בְּמִשְׁלֵי, וְיגַלֶּה נִפְלָאוֹת אוֹדוֹת מִדַּת הַסַּבְלָנוּת.

כג תשעג . . . . . קכד
יְעוֹרֵר הַנִּמְעָן עַל הֲפָצַת הַקּוּנְטְרֵסִים הַיְקָרִים, אֲשֶׁר הֵם כְּמַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֲיֵפָה.

כג תשעד . . . . . קכה
יְגַלֶּה עִנְיָן שֶׁאֵין לָאָדָם יְדִידִים אֲמִתִּיִּים, וְעָלָיו לִבְטֹחַ רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

כג תשעה . . . . . קכו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן אֱמוּנָה, שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּמֵעֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים לְעַמַּת הֶסְתּוֹת הַסָּ"ךְ־מֵ"ם, וְיחַזֵּק מְאֹד לִהְיוֹת בְּחִינַת צַדִּיק הַמַּשְׁפִּיעַ.

כג תשעו . . . . . קכח
יַפְלִיג בַּהֲפָצַת הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ "נֵר לְהַצַּדִּיק", וִיבַקֵּשׁ שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ אֵלָיו לְאַרְצוֹת־הַבְּרִית.

כג תשעז . . . . . קכח
יְעוֹרֵר עַל הֲפָצַת "נֵר לְהַצַּדִּיק".

כג תשעח . . . . . קכט
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן בְּנֵי הַנִּמְעָנִים שֶׁמַּצְלִיחִים מְאֹד אֶצְלוֹ, וְהַמְּקֻוֶּה שֶׁהֵקִימוּ בְּבֵיתָם, וְיאַחֵל לָהֶם נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת בִּזְכוּת זֶה.

כג תשעט . . . . . קל
יְדַבֵּר מִדַּרְכֵי ה׳ הַנֶּעֱלָמִים, מֵעִנְיַן שֵׁיֵּשׁ רְשָׁעִים הַזּוֹכִים בַּדִּין וְהוּא עִוּוּת גָּדוֹל, וְיִתַּנֶּה רָעַת הַמַּצָּב הַזֶּה, רַק יְחַזֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה, שֶׁהַכֹּל מְמֻנֶּה יִתְבָּרַךְ.

כג תשפ . . . . . קלב
מִכְתָּב לִכְלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בּוֹ יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שַׁבַּת־קֹדֶשׁ שִׁמְחָתָהּ וְהֶאָרָתָהּ הַגְּדוֹלָה, וְהַקְהָלַת קְהִלּוֹת בָּהּ, וְיעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד עַל קְדֻשַּׁת הַשַּׁבָּת.

כג תשפא . . . . . קלד
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת תְּלַמּוּד תּוֹרָה וּמִנְּחִיצוּת הַסַּבָּלָנוּת הַנִּדְרֶשֶׁת בַּעֲבוּר מְלָאכָה זוֹ.

כג תשפב . . . . . קלד
יְחַזֵּק זוּג עַל חַיִּים בְּאַהֲבָה וְאַחֲוָה וּזְהִירוּת שֶׁלֹּא לְעָרֵב אֲחֵרִים בַּמֶּה שֶּׁקּוֹרֶה בֵּינֵיהֶם.

כג תשפג . . . . . קלה
יְדַבֵּר מִנּוֹתוֹ שֶׁעָבַר וּמֵעִנְיַן תַּלְמוּד־תּוֹרָה וַעֲתִיד הַנִּמְעָנִים בְּיַבְנְאֵל.

כג תשפד . . . . . קלו
יְדַבֵּר נֶגֶד הִתְעָרְבוּת הַהוֹרִים בְּעִנְיְנֵי הַיְלָדִים הַנְּשׂוּאִים.

כג תשפה . . . . . קלו
יְעוֹרֵר עַל חַיִּים שֶׁל בְּנֵי זוּג בְּשָׁלוֹם וְאַהֲבָה כָּרָאוּי.

כג תשפו . . . . . קלז
יוֹכִיחַ אֵם שֶׁמְּסִיתָה אֶת בְּנָהּ, וַעֲלוּלָה לִגְרֹם לוֹ לָצֵאת לְתַרְבּוּת רָעָה, חַס וְשָׁלוֹם, וְיַזְהִיר שֶׁהוּא צָרִיךְ לִהְיוֹת בַּסְּדָרִים כְּמוֹ כָּל הַבַּחוּרִים, בְּלִי שׂוּם תֵּרוּץ.

כג תשפז . . . . . קלט
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַשְׁתִּיקָה.

כג תשפח . . . . . קלט
יְחַזֵּק עַל לִמּוּד קוּנְטְרֵס אֶחָד בְּכָל יוֹם, וְכֵן לְחַזֵּק אֲחֵרִים בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

כג תשפט . . . . . קמ
יְדַבֵּר מֵאֲנָשִׁים שֶׁאֵינָם מִתְנַהֲגִים בִּשְׂפִיּוּת, שֶׁיְּמָאֲנוּ לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִמָּם, וִידַבֵּר

מֵהֲפָצַת "נֵר לְהַצַּדִּיק", וּמוֹעֵד הַתְחָלַת כְּתִיבָתוֹ מִכְתָּבִים לִבְנֵי הַנְּעוּרִים הַחֵל מֵחֲנֻכָּה, שֶׁמִּזֶּה הִתְיַסֵּד "אֲשֶׁר בַּנַּחַל".

כג תשצ . . . . . **קמא**
יְגַלֶּה אֵיךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת שְׁלוֹם־בַּיִת אֲמִתִּי לְלֹא תְּנָאִים וְכוּ', וִידַבֵּר מֵהַשִּׁמְחָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כְּשֶׁמְּנַיִן יְהוּדִים אוֹמְרִים תְּהִלִּים בְּיַחַד בְּשַׁעַר הַשָּׁמַיִם, וְעִנְיַן שַׁבָּת חֲנֻכָּה בְּאוּמַן.

כג תשצא . . . . . **קמא**
יְחַזֵּק לְהָבִין שֶׁכָּל עָגְמַת נֶפֶשׁ הוּא רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּדֵי לְמָרֵק עֲוֹונוֹתָיו.

כג תשצב . . . . . **קמב**
יַזְהִיר לִבְדֹּק אִשּׁוּר קַבָּלָה עַל כְּסָפִים, וּבִפְרָט כְּשֶׁמְּשַׁלְּמִים לְאֻנְשֵׁי דְּלֹא מֵעַלְיָ.

כג תשצג . . . . . **קמג**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן רְפוּאָה שְׁלֵמָה לַבַּת, וְיַחֲזֵק מְאֹד עַל הַתְּפִלּוֹת שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל עַל הַיְלָדִים בְּכָל בֹּקֶר.

כג תשצד . . . . . **קמג**
יְדַבֵּר מִשִּׁמְחַת הִתְפַּשְׁטוּת מוֹסְדוֹתֵינוּ לַמְּרוֹת כָּל הַהַפְרָעוֹת, וּמֵעִנְיַן תְּפִלַּת הַוָּתִיקִין, וְעַל־כָּל־פָּנִים תְּפִלָּה מֻקְדָּם.

כג תשצה . . . . . **קמה**
יְשַׁבַּח אֶת הוֹצָאַת הַקּוּנְטְרֵסִים הַחֲדָשִׁים, וִידַבֵּר מִיּפִי הַהַדְפָּסָה.

כג תשצו . . . . . **קמו**
יְעוֹרֵר עַל הַהֲפָצָה, וִידַבֵּר מִמַּפֶּלֶת הַסָּמ"ךְ־מ"ם.

כג תשצז . . . . . **קמז**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן תַּשְׁלוּמֵי הַחוֹבוֹת לַתְּאוּרָה שֶׁל בֵּית מִדְרָשֵׁנוּ, וּמִמַּעֲלַת הַחֲזָקַת בֵּית־הַכְּנֶסֶת בִּנְקִיּוּת.

כג תשצח . . . . . **קמח**
יְדַבֵּר בְּזֹאת חֲנֻכָּה' עַל קְדֻשַּׁת הַיּוֹם, וְיִתֵּן כַּמָּה פְּרָקֵי תְּהִלִּים הַשַּׁיְכִים לְהַצָּלָחָה.

כג תשצט . . . . . **קמח**
יַרְגִּיל עַל אֲמִירַת מִשְׁנָיוֹת כְּסִדְרָן וְלִמּוּד גְּמָרָא, כִּי אֵין טוֹב אֶלָּא תּוֹרָה.

כג תת . . . . . **קמט**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שֶׁאֵין צָרִיךְ לְתָרֵץ אֶת עַצְמוֹ לִפְנֵי אַף בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם.

כג תתא . . . . . **קנ**
יְבָאֵר, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם הַנִּסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים עַד מְאֹד.

כג תתב . . . . . **קנ**
יְעוֹרֵר עַל הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

כג תתג . . . . . **קנא**
יְעוֹרֵר עַל הַדְּבוּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

כג תתד . . . . . **קנב**
יְעוֹרֵר לְדַבֵּר עִם הַזּוּלַת מֵרַבֵּנוּ ז״ל, וּבִכְלָל הַזְּכוּת לְחַזֵּק אֲחֵרִים.

כג תתה . . . . . **קנג**
יְעוֹרֵר לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה עַל פְּגַם מַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה.

כג תתו . . . . . **קנה**
יְגַלֶּה, שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּתְלוֹצֵץ מֵאֵיזֶה דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה — הוּא נוֹאֵף, וְיַגֶּלֶה גְּנוּת מִדַּת הַלֵּיצָנוּת הַקָּשָׁה עַד מְאֹד.

כג תתז . . . . . **קנו**
יְגַלֶּה נִפְלָאוֹת מֵעִנְיַן חִנּוּךְ הַיְלָדִים שֶׁתְּלוּיִ בַּהוֹרִים.

כג תתח . . . . . **קנז**
יְחַזֵּק אֶחָד שֶׁנָּפַל לִפְגַם־הַבְּרִית, וְיַחַזְקוֹ מְאֹד עַל לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת חַ״י פְּרָקִים בְּכָל יוֹם וּמֵעִנְיַן תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

כג תתט . . . . . **קנט**
יְבָאֵר, שֶׁהַדִּבּוּרִים שֶׁאָדָם מְדַבֵּר עִם זוּלָתוֹ, חוֹזְרִים בַּחֲזָרָה אֵלָיו.

כג תתי . . . . . **קס**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן לִמּוּד אֶת בְּנוֹ אֻמָּנוּת.

כג תתיא . . . . . **קסא**
יְעוֹרֵר עַל לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיפָרֵט אֶת הַמִּקְצוֹעוֹת שֶׁצָּרִיךְ לִלְמֹד.

כג תתיב . . . . . **קסב**
יַפְלִיג בְּמַעֲלַת שְׁלוֹם־בַּיִת, וְעֵצוֹת אֵיךְ לִזְכּוֹת לָזֶה.

כג תתיג . . . . . קסג
יְגַנֶּה אֶת תּוֹעֲצַת הַהַפְגָּנוֹת, וְיַגֶּלֶה אֵיךְ מוֹחִים עַל חִלּוּל שַׁבָּת בְּאוֹפֶן שֶׁיִּכָּנֵס בְּלֵב הַמְחַלֵּל הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה.

כג תתיד . . . . . קסד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן קֵרוּב בְּנֵי הַנְּעוּרִים לְצוּר מַחֲצַבְתָּם, וְיחַזֵּק בְּעִנְיַן מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים.

כג תתטו . . . . . קסו
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת לִמּוּד גְּמָרָא, וְיחַזֵּק מְאֹד לִלְמֹד אֶת הַדַּף הַיּוֹמִי יְהֶיה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה.

כג תתטז . . . . . קסז
יַעֲתִיק קֶטַע נִפְלָא מֵהָרַב הַקָּדוֹשׁ מִקְאמַארְנָא, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ הִתְחַזְּקוּת נִפְלָאָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כָּל אֶחָד מִכָּל מָקוֹם שֶׁהוּא.

כג תתיז . . . . . קסח
יָבֹאר עִנְיַן פִּדְיוֹנוֹת, וְיחַזֵּק מְאֹד עַל־פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

כג תתיח . . . . . קסט
יְדַבֵּר מִמִּדַּת הַשִּׂמְחָה, וְיחַבֵּר תְּפִלָּה נָאָה עַל זֶה.

כג תתיט . . . . . קע
מִכְתָּב קָצָר לַמּוֹרוֹת לְרֶגֶל ׳זֹאת חֲנֻכָּה׳.

כג תתכ . . . . . קע
יְדַבֵּר מִדָּחֳקוֹ בָּעִתִּים הָהֵם, וְידַבֵּר מֵעִנְיַן ׳זֹאת חֲנֻכָּה׳, שֶׁבּוֹ נִשְׁלָמִים כָּל הַתְּקוּנִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְיבַקֵּשׁ לְהִתְפַּלֵּל עַל זֶה.

כג תתכא . . . . . קעא
יְבַקֵּשׁ אֶת תְּפִלַּת תִּינוֹקוֹת שֶׁל רַבָּן בְּעִנְיַן יְשׁוּעַת ׳זֹאת חֲנֻכָּה׳.

כג תתכב . . . . . קעא
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן דְּרִישַׁת שָׁלוֹם מֵהַבֵּן.

כג תתכג . . . . . קעב
יַפְלִיג בְּמַעֲלַת הַשִּׂמְחָה, וְיבַקֵּשׁ מֵאֵת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לִמְסֹר נַפְשָׁם עַל הַחִנּוּךְ הַטָּהוֹר, וְיחַזֵּק מְאֹד עַל לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, וְיחַדֵּשׁ כַּמָּה חִדּוּשִׁים נִפְלָאִים בְּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ עִם רְמָזֵי רְמָזִים נוֹרָאִים וּגְנוּזִים.

כג תתכד . . . . . קעה
יְגַלֶּה נִפְלָאוֹת מֵעִנְיַן ״שְׁלוֹם־בַּיִת״, וְיִתֵּן הַדְרָכָה מְפֹרֶטֶת אֵיךְ זוֹכִים לָזֶה.

כג תתכה . . . . . קעז
יְבָאֵר שֶׁאֵינוֹ מְעֻנְיָן בְּשָׁלוֹם עִם אֶחָד שֶׁמִּתְנַהֵג בְּרִשְׁעוּת נֶגֶד הַדַּת.

כג תתכו . . . . . קעח
מִכְתָּב כְּלָלִי לְכָלְלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בּוֹ יְחַזְּקֵם עַל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְעַל תְּפִלָּה בְּמִנְיָן וְעַל הַתְמָדָה בַּשַּׁ״ס מִשְׁנָיוֹת וְתַלְמוּד בְּעֵת הַשּׁוֹבְבִי״ם.

כג תתכז . . . . . קפא
יְתַנֶּה בִּפְנֵי מָרָן מַלְכָּא אֶת רַעַת הַדּוֹר, שֶׁהַטֻּמְאָה מִתְפַּשֶּׁטֶת כָּל־כָּךְ, וְנִכְשָׁלִים בִּשְׁמִיעַת לְשׁוֹן־הָרָע וַהֲסָתוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְיִחַזְּקוֹ לְהַמְשִׁיךְ לְהָקִים יְשִׁיבוֹת וְתַלְמוּדֵי תּוֹרָה וְכוּ׳ וְכוּ׳.

כג תתכח . . . . . קפג
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן רְגִיעָה וּמֵהַשְׁעוּר שֶׁיֹּאמַר, וְיחַזֵּק עַל נְפָשִׁים.

כג תתכט . . . . . קפד
יְבָאֵר מֵעִנְיַן שֶׁאָסוּר לְהִתְעָרֵב, וִידַבֵּר מִשְּׁלוֹם־בַּיִת, וְיגַלֶּה לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

כג תתל . . . . . קפה
יְדַבֵּר מֵאֵיזֶה עִנְיָן כָּאוּב פְּרָטִי, וְיַבִּיעַ חַוַּת דַּעְתּוֹ דַּעַת תּוֹרָה.

כג תתלא . . . . . קפה
יַבְהִיר הַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁאֲנָשִׁים עוֹבְרִים בְּזֶה הָעוֹלָם.

כג תתלב . . . . . קפו
יְחַזֵּק אֶחָד שֶׁעוֹבֶרֶת עָלָיו עֲנִיּוּת גְּדוֹלָה מְאֹד.

כג תתלג . . . . . קפח
יְבָאֵר הָעִנְיָן, שֶׁ״אֵין בַּעַל הַנֵּס מַכִּיר בְּנִסּוֹ״, וְיחַזֵּק מְאֹד עַל זֶה.

כג תתלד . . . . . קפט
בִּרְכַּת ״יִשּׁוּב טוֹב״ לְדִירָה חֲדָשָׁה.

כג תתלה . . . . . קפט
יְדַבֵּר מֵהַתּוֹרָה ס״ח עַל עִנְיַן הַכַּעַס, וְיחַזֵּק עַל־פִּי זֶה מְאֹד.

כג תתלו . . . . . קצ
יְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּמֵעְנְיַן הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית.

כג תתלז . . . . . קצא
יְדַבֵּר מִבָּחוּר אֶחָד שֶׁהוֹצִיאוּהוּ, וְעַכְשָׁו רוֹצֶה לָבוֹא וְלָצֵאת, וְיַזְהִיר אֶת הוֹרָיו שֶׁיִּשְׁמְרוּהוּ שֶׁלֹּא יֵצֵא.

כג תתלח . . . . . קצב
יְדַבֵּר מֵהוֹרִים שֶׁאֵינָם מְשַׁלְּמִים שָׂכַר לִמּוּד, וְיֵשׁ לָהֶם טְעָנוֹת גְּדוֹלוֹת.

כג תתלט . . . . . קצג
יוֹרֶה עַל הַפָּצָה הַמְבִיאָה שֶׁפַע גָּדוֹל, וְכֵן עַל קְבִיעַת עִתִּים לַתּוֹרָה.

כג תתמ . . . . . קצד
יְעוֹרֵר עַל הַפָּצָה וְעַל הִתְבּוֹדְדוּת.

כג תתמא . . . . . קצה
יְדַבֵּר מִמִּפְיץ שֶׁהִדְפִּיס לִבַּד, וְיִחַזְּקוֹ עַל הַפָּצָה וְעַל חִזּוּק הַמִּתְעַסֵּק בְּקָדָשִׁים, שֶׁהוּא נֶאֱמָן לְשָׁלְחוֹ וְכוּ', וַיַּפְלִיג בְּמַעֲלַת אֱמוּנַת חֲכָמִים וְלִמּוּד גְּמָרָא, וּלְהַכִּיר טוֹבָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַחֲסָדִים וְהַטּוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ.

כג תתמב . . . . . קצז
יְדַבֵּר עַל לֵב אִשָּׁה, שֶׁתְּלַמֵּד זְכוּת עַל בַּעְלָהּ, וְתַעֲשֶׂה שָׁלוֹם בְּבֵיתָהּ.

כג תתמג . . . . . קצח
יְדַבֵּר מֵעְנְיַן אֲסֵפַת חֵרוּם שֶׁעוֹשֶׂה דֶּרֶךְ הַטֶּלֶפוֹן לְכָל הַמְחַנְּכוֹת בְּבֵית־הַחִנּוּךְ שֶׁהֵקִים לְבָנוֹת.

כג תתמד . . . . . קצח
יַפְלִיג בְּמַעֲלַת הַסַּבְלָנוּת לְבַקֵּשׁ שׁוּב וְשׁוּב מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

כג תתמה . . . . . קצט
יְדַבֵּר מֵעְנְיַן דְּרִישַׁת שָׁלוֹם לַנִּמְצָן עַל־יְדֵי בְּנוֹ שֶׁלּוֹמֵד הַרְבֵּה וּמִתְקַדֵּם, וּמֵעְנְיַן שֶׁהָרָשָׁע יִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי.

כג תתמו . . . . . ר
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת מִבְּטוּל אַנְפִּין חֲשׁוּכִין, עַל־יְדֵי צְדָקָה, וּמִשְּׁבִירַת תַּאֲוַת מָמוֹן, וִידַבֵּר מִשָּׁלוֹשׁ צְדָקוֹת הַנִּקְרָאוֹת בְּדִבְרֵי חֲזַ״ל: ׳עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת׳, וְיעוֹרֵר לְקַיְמָן, וְיחַזֵּק עֲלֵיהֶן מְאֹד.

כג תתמז . . . . . **רד**
יְדַבֵּר קְצָרוֹת לְבַת יִשְׂרָאֵל עַל הַהִתְקַדְּמוּת הָרוּחָנִית שֶׁלָּהּ.

כג תתמח . . . . . **רה**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַסִּפּוּר שֶׁל בַּעַל בִּטָּחוֹן שֶׁסִּפֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיחַזֵּק עַל־פִּי זֶה, וְיַרְגִּיל לְדַבֵּר הַרְבֵּה דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה עִם זוּלָתוֹ.

כג תתמט . . . . . **רו**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן יוֹם מְסֻיָּם לְהִכָּנֵס לַבַּיִת, וְיגַלֶּה שֶׁכָּל יוֹם הוּא יוֹם מֻצְלָח, וְעִנְיַן חֲנֻכַּת הַבַּיִת וֶאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

כג תתנ . . . . . **רז**
יְדַבֵּר מֵהַהַרְחָבָה הַגְּדוֹלָה שֶׁתִּהְיֶה בְּמוֹסְדוֹתֵינוּ.

כג תתנא . . . . . **רז**
יְדַבֵּר מִבֵּן הַנִּמְעָנֶת שֶׁמַּצְלִיחַ אֶצְלוֹ מְאֹד, וּמֵעִנְיַן סַבְלָנוּת וְזְהִירוּת מִדְּחִיקַת הַשָּׁעָה.

כג תתנב . . . . . **רח**
יַפְלִיג בְּעִנְיַן זְכוּת הָרַבִּים, וּמַעֲלַת הַזּוֹכֶה לַעֲסֹק בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ הַזֹּאת.

כג תתנג . . . . . **רט**
יְדַבֵּר עִם הַמְּמֻנֶּה עַל הַתַּלְמוּד־תּוֹרָה, וְיחַזְּקוֹ מְאֹד עַל עֲבוֹדַת קָדְשׁוֹ, וְיַבִּיעַ אֶת תִּקְוָתוֹ עַל שֶׁפַע שֶׁבֹּא יָבוֹא וְלֹא יֵאָחֵר, וְיחַזְּקוֹ מְאֹד.

כג תתנד . . . . . **רי**
יָשִׁיב דַּעְתּוֹ עַל אִמָּא חוֹלָנִית, אֵיךְ וְהֵיכָן לְטַפֵּל בָּהּ, וְיאַחֵל כָּל מִינֵי אִחוּלִים וּבְרָכוֹת.

כג תתנה . . . . . **ריא**
יַבִּיעַ צַעֲרוֹ וְסֵרוּבוֹ לְקַבֵּל לִישִׁיבָתוֹ תַּלְמִיד אֶחָד שֶׁאֵינוֹ מַתְאִים.

כג תתנו . . . . . **ריא**
יְבָרֵר טִיסַת הַנִּמְעָן וְיחַזֵּק מְאֹד, וְיבַשֵּׂר עַל לֵידַת נֶכְדּוֹ.

כג תתנז . . . . . **רבי**
יַבִּיעַ שִׂמְחָתוֹ עַל זוּג שֶׁמִּסְתַּדְּרִים בְּשָׁלוֹם־בַּיִת וְכוּ׳, וְיאַחֵל וְיבָרֵךְ וְיחַזֵּק.

כג תתנח . . . . . **רבי**
יַבִּיעַ שִׂמְחָתוֹ עַל מְגוּרֵי יַבְנְאֵל, וְיִדַּבֵּר מֵעִנְיַן אֲמִירַת ״יוֹם תְּהִלִּים״ בְּכָל יוֹם.

כג תתנט . . . . . ריג
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן תְּלוּנָה מִמִּשְׁרָד הַבְּרִיאוּת, וְיַחֲזֵק עַל אֱמוּנַת חֲכָמִים.

כג תתס . . . . . ריג
יְבָאֵר שֶׁאָסוּר לָאָדָם לַחְשֹׁב אִם עוֹשֶׂה לְשֵׁם שָׁמַיִם אוֹ לֹא, וּלְבַלְבֵּל עַצְמוֹ בְּבִלְבּוּלֵי חִנָּם, רַק לְקַיֵּם הַמִּצְוֹות בְּתָמִימוּת וּבְפָשְׁטוּת.

כג תתסא . . . . . ריד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן נוֹחוּת הַנְּסִיעָה שֶׁמַּכִּין לְאָבִיו הַקָּדוֹשׁ זי״ע, וִיבַקֵּשׁ סִיּוּעַ וְעֶזֶר עַל זֶה.

כג תתסב . . . . . רטו
יְחַזֵּק מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, וְיעוֹרְרָם מְאֹד עַל תְּפִלָּה בְּמִנְיָן, וְיחַזֵּק עַל קְדֻשַּׁת יַבְנְאֵל שֶׁכְּנֶגְדּוֹ יֵשׁ טֻמְאָה גְּדוֹלָה וְכוּ׳, וְיעוֹרֵר לְדַבֵּר כָּל אֶחָד עִם זוּלָתוֹ דִּבְרֵי חִזּוּק וְאַהֲבָה.

כג תתסג . . . . . רטז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַפְּתִיחָה שֶׁל הַמָּעוֹן בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ.

כג תתסד . . . . . ריז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן פְּתִיחַת הַמָּעוֹן וְהַזְּהִירוּת הַנִּדְרֶשֶׁת, שֶׁמָּקוֹם כָּזֶה יִתְחַזֵּק בְּתַכְלִית הַנְּקִיּוּת.

כג תתסה . . . . . ריז
יְדַבֵּר מֵאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

כג תתסו . . . . . ריח
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת מִנְּחִיצוּת מִדַּת הַהִתְחַזְּקוּת שֶׁצָּרִיךְ בָּזֶה הָעוֹלָם.

כג תתסז . . . . . ריט
יְעוֹרֵר עַל שִׂמְחָה וְסַבְלָנוּת.

כג תתסח . . . . . רכ
יְדַבֵּר עַל קוֹנְטְרֵס מְסֻיָּם שֶׁצָּרִיךְ לַהֲפִיצוֹ בֵּין הָאֻמָּנִים וְהַטִּפּוּסִים בְּתֵל־אָבִיב, וְלֹא בֵּין כָּל שִׂכְבוֹת הָעָם.

כג תתסט . . . . . רכ
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן מִשְׁפָּחָה אַחַת וְיוֹרֶה לְרַחֵם עַל שְׁאֵרִית הַמִּשְׁפָּחָה, וִישַׁבַּח אֶת הַקְּהִלָּה שֶׁלּוֹ, וִיתַנֶּה עַל מַה שֶּׁנּוֹקֵם בּוֹ הַסָּמ״ךְ־מ״ם וְכוּ׳.

כג תתע . . . . . רכא
מִכְתָּב אָרֹךְ וְנִפְלָא לִכְלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיַבְנְאֵל, בּוֹ יְחַזְּקֵם מְאֹד לְקַרַאת יְמֵי הַשּׁוֹבָבי״ם הַקְּדוֹשִׁים, וְיַאֲרִיךְ בְּעִנְיַן הִתְבּוֹדְדוּת וְלִשְׁפֹּט אֶת עַצְמוֹ, וּבִפְרָט כַּאֲשֶׁר עֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב, וְיַאֲרִיךְ לְדַבֵּר הַרְבֵּה מֵעִנְיַן הַהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וּמֵעִנְיַן הַפָּצָה, וְיַאֲרִיךְ בְּכַמָּה עִנְיָנִים נְחוּצִים הַשַּׁיָּכִים לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תּוֹכוֹ רָצוּף אַהֲבָה כַּמָּה חִדּוּשִׁים בְּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן שׁוֹבָבי״ם.

כג תתעא . . . . . רלד
יְפָרֵשׁ פָּסוּק ׳פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ, וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן׳, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן פַּרְנָסָה וְהַהִתְרַחֲבוּת שֶׁלָּנוּ, וְנַעֲבֹר עַל הַכֹּל.

כג תתעב . . . . . רלה
יְבָרֵךְ וְיאַחֵל אֶת צָרְכֵי הָרַבִּים.

כג תתעג . . . . . רלה
יְדַבֵּר מֵהַהִתְקַשְּׁרוּת שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיַבְנְאֵל, וִידַבֵּר מֵהַהִתְחַזְּקוּת שֶׁצְּרִיכִים עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט בַּחַיִּים, וּמֵעִנְיַן הָעַקְמִימִיּוּת שֶׁנִּתְעַקֶּמֶת דַּעַת הָאָדָם בְּכָל פַּעַם, וְיַשַּׁבַּח מְאֹד אֶת הַקְּהִלָּה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהֵקִים בְּיַבְנְאֵל.

כג תתעד . . . . . רלט
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן דִּמְיוֹנוֹת וְחֻמְרוֹת שֶׁל שְׁטוּת, וְיגַלֶּה אֵיךְ אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא אֶת הָאָדָם מִזֶּה.

כג תתעה . . . . . רלט
יְגַנֶּה חֻמְרוֹת שֶׁל שְׁטוּת, שֶׁאֵין צְרִיכִים לָהֶן כְּלָל, וְיעוֹרֵר לָצֵאת מִכָּל זֶה לְגַמְרֵי, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן שִׂמְחַת יַהֲדוּתֵנוּ, וּלְהִתְפַּלֵּל בִּפְשִׁיטוּת בְּלִי דִּקְדּוּקִים בַּתֵּבוֹת וְכוּ׳.

כג תתעו . . . . . רמ
יְחַזֵּק נַעַר צָעִיר עַל פַּשְׁטוּת יַהֲדוּת, וְלֵילֵךְ בִּתְמִימוּת.

כג תתעז . . . . . רמב
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת מֵעִנְיַן הַמְּמֻנֶּה עַל הַחִנּוּךְ בְּיַבְנְאֵל, וִיחַזֵּק מְאֹד עַל עֲבוֹדָתוֹ וְעַל פְּעֻלּוֹתָיו לְמַעַן הַחִנּוּךְ.

כג תתעח . . . . . רמג
יוֹרֶה הַנְחָיוֹת לַנִּמְצָן בְּעִנְיַן הַלִּמּוּדִים, וְיַבְהִירוּ שֶׁבְּכָל צָרָה צָרִיךְ לְבָרֵחַ עַד הַמַּכֶּהוּ, וְלֹא לִפְחֹד מֵהַמַּקֵּל.

כג תתעט . . . . . רמד
יְדַבֵּר בַּאֲרִיכוּת לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אוֹדוֹת מִדַּת הַתְּמִימוּת הַשַּׁיֶּכֶת בְּכַמָּה יְסוֹדוֹת בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כְּמוֹ הִתְבּוֹדְדוּת, שִׂמְחָה וְלִמּוּד הַתּוֹרָה, וְיַאֲרִיךְ אֵיךְ בְּכָל פְּרָט וּפְרָט צָרִיךְ לְצָרֵף אֶת הַחָכְמָה אֶל הַתְּמִימוּת וְאֶת הַתְּמִימוּת אֶל הַחָכְמָה, וְיַחֲזֵק וְיעוֹרֵר מְאֹד.

כג תתפ . . . . . רנח
יְחַזֵּק הַנִּמְעָן לְהַמְשִׁיךְ לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבְזְכוּת זֶה יִזְכֶּה לִישׁוּעָה.

כג תתפא . . . . . רנט
יְבָאֵר הָעִנְיָן, שֶׁבְּעֵת הַגְּאֻלָּה כָּל הַמּוֹעֲדִים יִהְיוּ בְּטֵלִים, מִלְּבַד יְמֵי הַפּוּרִים, וְיַבְהִיר גַּם הַפּוּרִים, שֶׁהוּא בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, וּמַעֲלַת אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה, שֶׁהִתְבַּלְטָה בִּצְנִיעוּתָהּ, וּמִכָּאן שְׁמָהּ אֶסְתֵּר — עַל שֵׁם הַהַסְתָּרָה, שֶׁהָיְתָה מִסְתֶּרֶת וּמַצְנַעַת עַצְמָהּ, וְלָכֵן זָכְתָה לְהַצִּיל אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל־יָדָהּ נַעֲשָׂה גַּם הַהַצָּלָה שֶׁהָיָה מֻסְתָּר בְּטֶבַע, וְיִתְבַּל בְּעוֹד סְפוּרִים נִפְלָאִים, נֹפֶת צוּף וְכָל טַעַם.

כג תתפב . . . . . רעג
יְאַחֵל רְפוּאָה שְׁלֵמָה לַבֵּן, וְהַרְבֵּה פַּרְנָסָה, וִישׁוּעָה גְּדוֹלָה בְּקָרוֹב.

כג תתפג . . . . . רעג
יַפְלִיג בְּמַעֲלַת הַשִּׂמְחָה, אֲשֶׁר עַל יָדָהּ שׁוֹרְפִים אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַמַּשְׁחִיתִים, וְכֵן מַעֲלַת אֱמוּנַת חֲכָמִים, וְאַהֲבָה וְאַחְדוּת, שֶׁעַל יָדָן מַרְחִיקִים הַשִּׂנְאָה וְהַתַּחֲרוּת, שֶׁהֵן קְלִפַּת הָמָן־עֲמָלֵק וּבִלְעָם, וּמַעֲלַת צְדָקָה וָחֶסֶד, שֶׁהֵן מְבִיאוֹת הַגְּאֻלָּה.

כג תתפד . . . . . רפ
אַשְׁרֵי הַשָּׂמֵחַ בְּשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית, שֶׁלֹּא עָשָׂנִי גּוֹי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, וַאֲנִי יְהוּדִי הַזּוֹכֶה לַחֲשֹׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּלְהִדָּבֵק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת.

כג תתפה . . . . . רפא
יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, וְיָבֵאר שֶׁאֵין לְקַבֵּל שׁוּם לְשׁוֹן־הָרָע כְּלָל, וְיַפְלִיג בְּמַעֲלַת הַבַּעַל, אֲשֶׁר הוּא יְהוּדִי תָּמִים וְטוֹב.

כג תתפו . . . . . רפא
יְבָאֵר שֶׁאֵין לִפְחֹד כְּלָל מִכָּל הַקָּמִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, אֶלָּא לְהִתְאַזֵּר כְּגֶבֶר בְּעַזּוּת דִּקְדֻשָּׁה.

כג תתפז . . . . . רפב
יְבָאֵר, שֶׁאֵין לִבְטֹחַ בִּנְדִיבִים, כִּי ״שָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם״, וִישׁוּעָתֵנוּ תְּלוּיָה אַךְ וְרַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ.

כג תתפח . . . . . רפה
יְבָרֵךְ הַנִּמְעֶנֶת עַל עֶזְרָתָהּ וְגַדֶּל הַצְּדָקָה וְהַחֶסֶד שֶׁעוֹשָׂה זֶה רַבּוֹת בַּשָּׁנִים.

כג תתפט . . . . . רפה
יְבָרֵךְ הַנִּמְעָן עַל מַעֲשֵׂי הַצְּדָקָה וְהַחֶסֶד שֶׁעוֹשֶׂה עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהֵם עֲנִיִּים מְרוּדִים, וְיאַחֲלוּ שֶׁפַע רַב, שֶׁיּוּכַל תָּמִיד לְהַשְׁפִּיעַ לְזוּלָתוֹ.

כג תתצ . . . . . רפו
יְבָאֵר לַנִּמְעָן עַל מַעֲשֵׂי הַצְּדָקָה שֶׁל אָבִיו וְאָחִיו, וִיבַקְּשׁוֹ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵיהֶם הַטְּהוֹרוֹת, וּבְוַדַּאי יְבֹרַךְ מִן הַשָּׁמַיִם.

כג תתצא . . . . . רפז
יְחַזֵּק עַל נְקֻדַּת הַשִּׂמְחָה, אֲשֶׁר עַל יָדָהּ מַצְלִיחִים תָּמִיד.

כג תתצב . . . . . רפח
מִכְתָּב כְּלָלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַגָּרִים בְּיַבְנְאֵל, בּוֹ יְחַזְּקֵם עַל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה וְאַהֲבָה וְאַחְדוּת.

כג תתצג . . . . . רפט
יְעוֹרֵר עַל עִנְיַן הַהִתְחַדְּשׁוּת, כִּי אָסוּר לִהְיוֹת זָקֵן — כְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

כג תתצד . . . . . רצ
יְסַפֵּר, שֶׁהִתְקַלְקֵל לוֹ הַפַּקְס, וְכַנִּרְאֶה הַסָּמ״ךְ־מ״ם מְפַחֵד מְאֹד מֵהַמִּכְתָּבִים שֶׁהוּא שׁוֹלֵחַ לְחַזֵּק אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְכוּ׳, וְיִדְחֹף אֵיזֶה שִׁדּוּךְ שֶׁיֵּצֵא לַפֹּעַל.

כג תתצה . . . . . רצ
יִשְׂמַח מְאֹד עַל הִתְקַבְּצוּת הַנָּשִׁים יַחַד לוֹמַר תְּהִלִּים, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וְהִיא הַמִּשְׁעָן שֶׁל הָאָדָם, כְּדֶגְמַת הַמַּקֵּל אֲשֶׁר הוּא מִשְׁעָן הַקָּשִׁישׁ.

כג תתצו . . . . . רצא
יְגַעֵר בַּנִּמְעָן שֶׁסִּלֵּף אֶת דְּבָרָיו, שֶׁבִּקֵּשׁ שֶׁגַּם הַנָּשִׁים תָּבֹאנָה לַחֻתָּם וְכוּ׳.

כג תתצז . . . . . רצב
יְעוֹרֵר בָּחוּר צָעִיר עַל הַתְמָדַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר זֶה הַזְּמַן לְנַצְּלוֹ בְּלִמּוּד גְּמָרָא כְּסִדְרָן — בַּזְּמַן הַפָּנוּי, מִלְּבַד סֵדֶר עִיּוּן שֶׁמִּתְקַיֵּם בַּיְשִׁיבָה, וְכֵן לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר, וּלְהַקְפִּיד עַל מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם.

כג תתצח . . . . . רצג
יְשַׁבַּח הַנִּמְעָן עַל חִדּוּשֵׁי הַתּוֹרָה שֶׁכָּתַב, וְיִחַזְּקוֹ עַל שִׂמְחָה וֶאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה.

כג תתצט . . . . . רצד
יְבָאֵר, שֶׁחַיֵּי הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת, וְעִקַּר גְּדֻלַּת הָאָדָם לִרְאוֹת אֶל מִי פּוֹנֶה בְּעֵת צָרָה.

כג תתק . . . . . רצה
יִמְנַע מֵהַנִּמְעָן מַעֲשֶׂה שְׁטוּת שֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת, וְיִחַזְּקוֹ לְבָרֵחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְהִתְיָאֵשׁ כְּלָל, וְאָז יִרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמּוֹ הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

כג תתקא . . . . . רצו
מִכְתָּב כְּלָלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַגָּרִים בְּיִבְנְאֵל, בּוֹ יְחַזְּקֵם עַל אַהֲבָה וְאַחְדוּת וְשָׁלוֹם, וְלָדוּן לְכַף זְכוּת זֶה אֶת זֶה, אֲשֶׁר זֶה סוֹד הַהַצְלָחָה.

כג תתקב . . . . . רחצ
יַפְלִיג בְּמַעֲלַת הַקּוּנְטְרֵסִים הַיְקָרִים מִפָּז וּמִפְּנִינִים, וְהֵם כְּמַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֲיֵפָה, וּמַצִּילִים אֶת הַבְּרִיּוֹת מֵרֶדֶת שַׁחַת.

כג תתקג . . . . . רצט
יְעוֹרֵר לְהִתְחַזֵּק וּלְחַזֵּק אֲחֵרִים, וְלִרְאוֹת לְצִיּוּתוֹ בִּמְלֹא מוּבָן הַמִּלָּה, וְלֹא לְסַלֵּף דְּבָרָיו.

כג תתקד . . . . . ש
מִכְתָּב כְּלָלִי לְמוֹרוֹת בֵּית־הַסֵּפֶר, בּוֹ יְחַזְּקֵן עַל אַחְדוּת וַהֲבָנָה הֲדָדִית, וּלְדַלֵּג עַל מַהֲמוּרוֹת וְכָל מִינֵי חִלּוּקֵי דֵּעוֹת, וְלִרְאוֹת אַךְ וְרַק אֶת טוֹבַת הַבָּנוֹת לְנֶגֶד עֵינֵיהֶן, וּלְהַחְדִּיר בָּהֶן אֱמוּנָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם, וְתִגְדַּלְנָה אִמָּהוֹת כְּשֵׁרוֹת וְצַדִּיקוֹת.

כג תתקה . . . . . שא
יְבָאֵר, שֶׁבָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, קָמָה קְהִלָּה נִפְלָאָה בְּיִבְנְאֵל, דּוֹר רָאוּי לִשְׁבַח, עַל אַף כָּל הַמְּרִירוּת שֶׁעוֹבְרִים מֵהַסָּמ״ךְ־מ״ם, וְזֶה לְעֻמַּת זֶה כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה הַגְּדוֹלָה, יֶשְׁנָהּ קְדֻשָּׁה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה, שֶׁיְּלָדִים קְטַנִּים יְדַבְּרוּ גְּלוּי מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הֲרֵי זֶה מַמָּשׁ לְהַפְלִיא.

כג תתקו . . . . . שב
יֵיעַץ בְּעִנְיַן מְצִיאַת־הַזִּווּג, וְיעוֹרֵר לִלְמֹד הַקּוּנְטְרֵס בְּנוֹשֵׂא זֶה.

כג תתקז . . . . . **שג**
מִכְתָּב כְּלָלִי לְתַלְמִידֵי הַכּוֹלֵל, בּוֹ יְחַזְּקָם עַל הַתְמָדַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁיִּהְיֶה הַמָּקוֹם מְקוֹם תּוֹרָה וְיִרְאַת הַשֵּׁם.

כג תתקח . . . . . **שג**
מִכְתָּב כְּלָלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בּוֹ יְבָאֵר מַעֲלַת הָאַחְדוּת וְהָאַהֲבָה, בַּאֲשֶׁר קָנֶה אֶחָד נִתָּן לִשְׁבֹּר, וְהַרְבֵּה קָנִים לָאו. וְכֵן יְעוֹרָרֵם לָבוֹא לִשְׁעוּרוֹ.

כג תתקט . . . . . **דש**
יְשַׁבַּח עִנְיַן הַשָּׁלוֹם וְהָאַחְוָה, וְהָעִקָּר לֹא לִמְצֹא חִסָּרוֹן אֵצֶל זוּלָתוֹ, אֶלָּא לִרְאוֹת בּוֹ רַק אֶת הַטּוֹב.

כג תתקי . . . . . **שה**
יְבָאֵר, שֶׁאַף הַתּוֹשָׁבִים בְּיַבְנְאֵל, הֵם אֲנָשִׁים טוֹבִים, אִלּוּלֵא הַסָּמ״ךְ־מ״ם שֶׁמֵּסִית וּמַדִּיחַ אוֹתָם וּמַחְטִיאָם, אַךְ בְּכֹחַ הָאַחְדוּת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, יִזְכּוּ לְמַגֵּר אֶת הָרָע, וּמִדַּת הַשָּׁלוֹם הִיא הַסַּם נֶגֶד הַטֻּמְאָה.

כג תתקיא . . . . . **שו**
יְבָרֵךְ, שֶׁיִּבָּנְאֵל תִּפְרַח וּתְשַׂגְשֵׂג וְתִגְדַּל לְמֵאוֹת וַאֲלָפִים, וְכָל הָעוֹבֵר עָלֶינוּ עַתָּה זֶה רַק כְּדֵי לְנַסּוֹת אֵיךְ נַחֲזִיק מַעֲמָד, וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה נַעֲבֹר עַל הַכֹּל.

כג תתקיב . . . . . **שו**
יְקַוֶּה שֶׁהַנִּמְעָן תְּקַיֵּם אֶת הַשְּׁעוּרִים שֶׁהָיוּ, וְכֵן עָרַךְ אֶת הַסֵּפֶר ״חַסְדֵּי אָבוֹת״, וִיחַזְּקוֹ מְאֹד וִיבָרְכוֹ שֶׁיִּזְכֶּה לְשֶׂפַע וְהַרְחָבָה גְּדוֹלָה.

כג תתקיג . . . . . **שז**
יִתֵּן עֵצָה אֵיךְ לְנַהֵג בְּעִנְיַן הַדְּפָסַת ה״לִּקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״ וְכוּ׳.

כג תתקיד . . . . . **שח**
יְיַעֵץ לַמַּדְפִּיס אֵיזוֹ עֵצָה, וְשֶׁלֹּא יְבַלְבֵּל עַצְמוֹ מֵאֲחֵרִים כְּלָל, כִּי הַדְּפָסָתוֹ הִיא מַרְהִיבָה בְּיָפְיָהּ.

כג תתקטו . . . . . **שט**
יוֹרֶה לַעֲשׂוֹת הֶעְתֵּק מֵהַמִּכְתָּב כְּלָלִי לְנָשִׁים, שֶׁתִּקְרָאנָה בָּזֶה וְכוּ׳.

כג תתקטז . . . . . **שי**
יְחַזֵּק עַל אֱמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁזֶּה סוֹד הַהַצָּלָחָה.

כג תתקיז . . . . . **שי**
יוֹרֶה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים לְשַׁתֵּף פְּעֻלָּה עִם הַתַּלְמוּד־תּוֹרָה וּבֵית־

הַסֵּפֶר, וּלְשַׁלֵּם לַמְלַמְּדִים וְלַמּוֹרוֹת שְׂכָרָם כָּרָאוּי, בַּאֲשֶׁר הֵם עוֹשִׂים עֲבוֹדַת קֹדֶשׁ, וּמַשְׁקִיעִים בַּיְלָדִים, שֶׁהֵם הֵם הֶעָתִיד שֶׁלָּנוּ.

כג תתקיח . . . . . שיב
מִכְתָּב הַמְלָצָה לַנִּמְצָן, שֶׁיִּתְרְמוּ לוֹ בְּיָד רְחָבָה עֵקֶב מַצָּבוֹ הַדָּל.

כג תתקיט . . . . . שיג
יְדַבֵּר אוֹדוֹת כַּמָּה סִדּוּרִים טֶכְנִיִּים, וְיַחֲזֵק וְיעוֹדֵד שֶׁלֹּא לְהִשָּׁבֵר כְּלָל, אֶלָּא לִשְׁמֹחַ עַל הַזְּכוּת הַגְּדוֹלָה שֶׁנִּפְלָה בְּחֶלְקוֹ שֶׁל הַנִּמְצָן לְהוֹצִיא לָאוֹר אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת כָּאֵלּוּ.

כג תתקכ . . . . . שיג
יְבָאֵר שֶׁלִּמּוּד מִשְׁנָה וּגְמָרָא וַאֲמִירַת זֹהַר וְתִקּוּנִים הֵם תִּקּוּן גָּדוֹל לַנְּשָׁמָה.

כג תתקכא . . . . . שטו
יַפְלִיג בְּמַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת, מִלְּבַד הַתְּפִלּוֹת הַקְּבוּעוֹת שֶׁתִּקְּנוּ אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה, שֶׁהֵן: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית.

כג תתקכב . . . . . שיז
יְבָאֵר, שֶׁחֶרֶב הַתְּפִלָּה יֵשׁ לָהּ שְׁתֵּי פִּיּוֹת, שֶׁהֵם: תּוֹדָה וְהוֹדָאָה עַל הֶעָבָר, וּבַקָּשָׁה עַל הֶעָתִיד, וְכָךְ יִתְרַחֵב לוֹ תָּמִיד.

כג תתקכג . . . . . שיז
יְחַזֵּק מְאֹד עַל לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ מֵבִין, כִּי עַל־יְדֵי רִבּוּי הָאֲמִירָה, יִפָּתַח לִבּוֹ וְדַעְתּוֹ.

כג תתקכד . . . . . שיח
יְמַנֶּה אֶת הַנִּמְצָן לְחַלֵּק אֶת מִצְרְכֵי הַמָּזוֹן שֶׁהֻכְנוּ לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְחַג הַפֶּסַח.

כג תתקכה . . . . . שיט
יְחַזֵּק וְיעוֹדֵד שֶׁאַחַר הָרָע יָבוֹא הַטּוֹב.

כג תתקכו . . . . . שכ
יְמַנֶּה גַּם אֶת הַנִּמְצָן הַזֶּה לְחַלֵּק אֶת מִצְרְכֵי הַמָּזוֹן בַּעֲבוּר הֶחָג.

כג תתקכז . . . . . שכ
יַזְהִיר אֶת הַהוֹרִים לִשְׁמֹר עַל יַלְדֵיהֶם עִם מִי הֵם מִתְחַבְּרִים, הֱיוֹת שֶׁמִּסְתּוֹבֵב אֵיזֶה מִסְיוֹנֵר בָּאֵזוֹר.

כג תתקכח . . . . . שכא
מִכְתָּב כְּלָלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יְחַזְּקֵם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבִּי נְפְלָא כָּזֶה, וְיָבֹאוּ הַדִּבּוּרִים שֶׁדִּבְּרוּ בְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ בַּלַּיְלָה עַל־פִּי לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ריד, וְכֵן הַדִּבּוּרִים שֶׁדִּבְּרוּ בְּשַׁבָּת בַּבֹּקֶר מִסִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת וְכוּ׳, וְכֵן מַה שֶּׁדִּבֵּר בִּסְעֻדָּה שְׁלִישִׁית עַל־פִּי לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳ בַּהַקְדָּמָה.

כג תתקכט . . . . . שכג
יְבָרֵךְ הַנִּמְעֶנֶת שֶׁעָבְרָה לָגוּר בְּיַבְנְאֵל, שֶׁתִּזְכֶּה לְגַדֵּל יְלָדֶיהָ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, אֲשֶׁר זוֹ כָּל מְגָמָתוֹ, לְגַדֵּל דּוֹר קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים.

כג תתקל . . . . . שכד
יֵיעַץ בְּעִנְיַן עֲבוֹדָה, וְיעוֹרֵר לְחַזֵּק וּלְשַׂמֵּחַ אֶת נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

כג תתקלא . . . . . שכה
יְבָאֵר שֶׁכָּל רְצוֹנוֹ לַהֲפֹךְ אֶת יַבְנְאֵל לִמְקוֹם תּוֹרָה, וְעַל־יְדֵי אַחְדוּת — נַצְלִיחַ מְאֹד.

כג תתקלב . . . . . שכה
יְבָרֵךְ בִּרְכַּת ״מַזָּל טוֹב״ עַל הֻלֶּדֶת הַבַּת, שֶׁבְּוַדַּאי תָּבִיא הַרְבֵּה בְּרָכָה וְשִׂמְחָה לַבַּיִת.

כג תתקלג . . . . . שכו
יוֹרֶה לַמּוֹרוֹת בְּבֵית־הַסֵּפֶר לְהַחֲזִיק עַצְמָן בְּיַחַד, וּלְהַחְדִּיר בַּבָּנוֹת אֱמוּנָה וּצְנִיעוּת. וְיִתֵּן בְּיָדָן מִכְתָּב לְהַקְרִיא לַבָּנוֹת, שֶׁתִּתְחַזַּקְנָה בְּמִדַּת הַצְּנִיעוּת וְהַנְּקִיּוּת, וְתִקָּנֵינָה מִדּוֹת טוֹבוֹת, וּשְׁמִירַת הַדִּבּוּר, שֶׁיִּתְקַדֵּשׁ עַל יָדָן שֵׁם שָׁמַיִם.

כג תתקלד . . . . . שכח
יוֹרֶה לַנִּמְעָן לִתֵּן הַמִּכְתָּבִים הַקּוֹדְמִים לְמוֹרוֹת בֵּית־הַסֵּפֶר שֶׁתִּקְרֶאנָה לַבָּנוֹת וְכוּ׳.

כג תתקלה . . . . . שכח
יְבָאֵר הֵיטֵב, שֶׁכְּשֶׁבַּר יִשְׂרָאֵל מִתְבּוֹדֵד לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, אֲזַי הוּא מְהַפֵּךְ מִדַּת הַדִּין לְרַחֲמִים.

כג תתקלו . . . . . שכט
יִתֵּן עֵצָה לְבָרֵחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ תָּמִיד בִּתְפִלָּה וּבַקָּשָׁה, כִּי הוּא בַּעַל־הַבַּיִת שֶׁל הָעוֹלָם, וְהַכֹּל תָּלוּי בּוֹ.

כג תתקלז . . . . . של
יוֹרֶה לַנִּמְעָן לְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, אֲשֶׁר זֶהוּ מַרְגּוֹעַ לַנֶּפֶשׁ, וְשָׁם יִרְאֶה עֵצוֹת נִפְלָאוֹת לְהַחֲיוֹת הַנֶּפֶשׁ.

כג תתקלח . . . . . שלא
יַפְלִיג בְּמַעֲלַת לִמּוּד דַּף גְּמָרָא בְּכָל יוֹם, אֲשֶׁר הוּא מַצִּיל מִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין.

כג תתקלט . . . . . שלב
יַבְהִיר, שֶׁשִּׂגְלָה לְפַרְנָסָה — לְבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר דַּיְקָא וּבְקוֹל וּבְשִׂמְחָה, וְזוֹ סִגְלָה לַעֲשִׁירוּת, וְכֵן לְהִזָּהֵר לִטֹּל יָדָיו כָּרָאוּי לִפְנֵי הַסְּעֻדָּה.

כג תתקמ . . . . . שלג
יוֹרֶה לַנִּמְעָן לְצַמְצֵם עַצְמוֹ, שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי רִבּוּי אוֹר.

כג תתקמא . . . . . שלד
יְבָאֵר לַנִּמְעָן גֹּדֶל אַהֲבָתוֹ אֵלָיו, וְשֶׁרוֹצֶה לִרְאוֹת אַף וְרַק בְּטוֹבָתוֹ תָּמִיד.

כג תתקמב . . . . . שלה
יְעוֹרֵר עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה, הַמַּצֶּלֶת מִפֻּגַם הַבְּרִית, וְעַל לִמּוּד ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן הַפּוֹתֵחַ קְשָׁיוֹת הַגִּידִים.

כג תתקמג . . . . . שלו
יְבָאֵר, שֶׁעַל־יְדֵי שִׂמְחָה יְכוֹלִים לְהוֹלִיךְ הַמֹּחַ לְאֵיזֶה כִּוּוּן שֶׁרוֹצִים, וְעִקַּר הָרְפוּאָה לָאָדָם הִיא הַשִּׂמְחָה.

כג תתקמד . . . . . שלז
יְעוֹרֵר מְאֹד עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה, וְעַל לִמּוּד דַּף גְּמָרָא בְּכָל יוֹם, וּמַעֲלַת הַמִּתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם, שֶׁזּוֹכֶה לִבְהִירוּת הַמֹּחַ וְלִהְיוֹת אִישׁ אֱמֶת.

כג תתקמה . . . . . שלח
יְחַזֵּק עַל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַשְׁרֵי הַבּוֹרֵחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מִכָּל יִסּוּרָיו, שֶׁהוּא הַמְאֻשָּׁר בְּיוֹתֵר עֲלֵי אֲדָמוֹת.

כג תתקמו . . . . . שלט
יוֹרֶה לַנִּמְעָן לִתֵּן לְהָרַב לְדַבֵּר לִפְנֵי קַבָּלַת שַׁבָּת מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת, וְכֵן הִלְכוֹת לְשׁוֹן הָרָע וְכוּ׳, וּמֵהַשִּׂיחוֹת שֶׁבַּסֵּפֶר ״שִׂיחוֹת־מוֹהֲרַ״ן.

כג תתקמז . . . . . שמ
יְבָרֵךְ הַנִּמְעָנֶת שֶׁתַּצְלִיחַ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וְתִמְצָא זִוּוּג הָגוּן.

הספר הקדוש הזה הודפס
לעילוי נשמתם הטהורה של:
רבינו הקדוש רבי נחמן בן פייגא זי"ע, ותלמידו רבי נתן, זי"ע
ולאור העולם מוהרא"ש הקדוש, זי"ע
וכן לכבוד אשתי היקרה מכל מרת
אורית בת בתי ביאה, ולילדיי **ינון בן אורית , ואליה בת אורית**, להצלחה ברוחניות ובגשמיות,
ולרפואת **אדל בת אפרת**,
להצלחת **הרב ישראל דוד באך** ואשתו **אסתר הדסה וכל בני משפחתו** וכל
יוצאי חלציו, שיזכה להקים את " היכל קודש" בבני ברק.
ולהצלחת "היכל הקודש" הרצליה
לכל הרבנים ולכל התלמידים.
וכן להצלחת הרב **שלמה ברוך בלוי ולהצלחת בני ביתו ברוחניות ובגשמיות.**
ולהצלחת הקמת בית הדפוס "ניצני הקודש" ביבנאל
ולהצלחת כל בני ביתו ולכל אלו שמסייעים בעבודת הקודש
שיזכה להאיר את כל העולם עם כל ספריו,
להצלחת **הרב משה בן זהבה** ולאשתו מרת **אפרת ובתם אדל בת אפרת**
בכל מכל כל.
וכן לרפואת האישה החשובה **ליאת בת יסמין**
ולהצלחת בעלה **אסף בן יהודית**, ולכל בני המשפחה ברוחניות ובגשמיות,
ולהצלחתו ולזיווגו הראוי מן השמיים של **דוד בן פלורה ולכל משפחתו** ,
לעילוי נשמת **ציון בן נאג'יה וניסים בן אהרון ורוזה ז"ל**

הספר הקדוש הזה נדפס להצלחת

מאיר בן טוני

ומתיקה מזל בת רחל.

שיזכו לבריאות איתנה נחת מהילדים
והצלחה בכל העניינים
ולרפואת משה בן מזל
ולע"נ
טוני בת ג'מילה

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

מוריה שרה בת חגית

ואושרי בן עמליה יונה.

בזכות הבטחת הצדיק שיומתקו מהם כל הדינים, ויזכו לשלום בית אמיתי ביניהם ויחיו באהבה והבנה הדדית תמיד, ושיזכו לנחת דקדושה אמן כן יהי רצון.

הספר הקדוש הזה הודפס לרפואתה השלימה
לאילנה לונה בת מימי סימי חיה,
בזכות הבטחת הצדיק שהקב"ה ירפא אותה
לאלתר בגופה בכל איבריה וגידיה ויעשה איתה
ניסים גלויים מן השמיים, בריאות הגוף והנפש
במהרה ושמחה אמיתית פנימית אריכות ימים
ושנים טובות, בתוך שאר חולי עמו ישראל
אכ"יר.
ובכן **לדוד בן אלינה לונה** יומשך עליו רוח טהרה
ממרום ויחזור בתשובה שלימה, ויזכה להקים
בית נאמן בישראל בקדושה וטהרה ויעשה נחת
רוח להקב"ה מתוך בריאות ושמחה.

הספר הקדוש הזה נדפס
לדקלית בת אילנה לונה
בזכות הבטחת הצדיק שתזכה לרפואה שלמה
בכל טיפי דמיה ואבריה,
ולאיתיאל בן אילנה לונה
זיווג הגון בקרוב וחזרה בתשובה.
חגית בת אילנה לונה זיווג הגון חזרה בתשובה.
רונית בת אילנה לונה רפואת הנפש
שלום בית אמיתי.
ימית בת רונית רפואת הנפש ושלום בית,

זכות הדפסת הספר הקדוש יהיה להצלחת
וישועת
אירית אפרת בת מזל
ולזיווג הגון משורש נשמתה,
מזל בן עליה, אברהם מכלוף בן זכי זהבה
לרפו"ש ואריכות ימים.
שרון בן מזל הצלחה ונחת מהילדים.
אברהם בן ורד להצלחה בלימוד והתעלות
ביראת שמיים.
שרה ענת בת מזל לנחת יהודי מהילדים.

הספר הקדוש הזה הודפס לע"נ
יוליק בן טובה, שורה רוחלה (רעיה)
בת גולדה ע"ה,
וכן ת.נ.צ.ב.ה :
גולדה בת חוה ע"ה, הניה בת חוה ע"ה,
ריטה בת זינה ע"ה, זינה בת חוה ע"ה,
חיים בן חוה ז"ל, מיכאל בן חווה ז"ל,
מיכאל קמחי בן מזאני ע"ה, פורטנה
בת קמחי מסעודה ע"ה , וזלמן טור
שפט בן חווה, אברהם בן חווה, יפה בת
מסעודה אילנה בת חווה,

ולהבדיל לזיווג הגון
לאליק ברל בן שורה רוחלה (רעיה)נ"י
ולהצלחת ולרפואתה השלימה
אביבה תח' בת שורה רוחלה (רעיה)
וגלאור בת אביבה תח"י .

הספר הקדוש הזה נדפס
בעילום שם להצלחת התורם
שיזכה בזכות זה לשפע ברכה
ברוחניות וגשמיות.

הספר הקדוש הזה נדפס להצלחה בכל העניינים ל:

חנן יעקב בן תמרה בת שבע

פנינה רחל בת נעמי תקוה

נעמי ליאורה בת פנינה רחל

צבי אריאל בן פנינה רחל

אוריה נחמה בת פנינה רחל

הספר הקדוש הזה נדפס לרפואת

דליה בת אסתר

שבזכות הבטחת הצדיק שתזכה לבריאות השלימה
בכל איבריה וטיפי דמיה.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

אסי יוסף בן קלודין וזוהר בת ורד.

הספר הקדוש הזה הודפס לעילוי נשמתם של

חיה בת סימה ז"ל
ויצחק בן חנה ז"ל,
סילביה שרה בת הניה ז"ל.

ולהבדיל:
להצלחה ברוחניות ובגשמיות,שפע של פרנסה בריאות
ויראת שמיים ל
ישעיהו בן סילביה שרה
עינת בת חיה
ליהי בת עינת
רוזי בן אליס
טופז בת ליהי
יאיר בן ליהי
עידו בן ליהי
שני בת עינת

הספר הקדוש הזה הודפס
לשחרור מידי של
מנחם אברהם בן זהבה
בזכות הבטחת הצדיק

זכות הדפסת הספר הקדוש יהיה לרפואת

ארקדי בן שרה

ולעילוי נשמת

שרה בת באסיה

ת.נ.צ.ב.ה

הספר הקדוש הזה נדפס לישועה ורפואה
שלמה בכל איבריו וטיפת דמיו

לדוד בן רחל

שהשם יושיע אותו מכל הייסורים ויראה נס
מעל הטבע בזכות הבטחת הצדיק.

הספר הקדוש הזה נדפס להצלחת
דוד חי בן מזל
וענב בן לילי לאה
וילדם מאורי בן ענב
שיזכו לשלום בית פרנסה בשפע
הצלחה בכל מעשי ידיהם ונחת מהילד,
ושיזכו לעוד ילדים קדושים.
ולמשפחת אבוקסיס
ומשפחת דייני
הצלחה בכל.

הספר הקדוש הזה הודפס להצלחת דורין
שירה בת רינה ורזיאל ניסים בן סולה.
לפרנסה טובה ברווח ובנקל להתמדה
בלימוד התורה, רפואת הנפש ורפואת
הגוף, זרע בר קיימא, מתוך בריאות
ושמחה.
וכן **לנעם אלימלך בן דורין שירה**
שיעלה במדרגות התורה והיראה ושיהיה
דבוק בצדיק האמת, שיהיה אהוב למעלה
ונחמד למטה וימצא חן בעיני אלוקים
ואדם,
ולאשר מסעוד בן סולה לחזרה בתשובה חזרה
לארץ ולמציאת זיווג וחתונה במהרה.
לטל בן רינה וחופית בת רינה ולגלאור בן רינה -
לחזרה בתשובה שלימה.
לרינה בת דורים לחזרה בתשובה בריאות
איתנה , **ולאליהו בן רחל** לחזרה בתשובה
שלימה.

הספר הקדוש הזה נדפס לרפואת

מיה בת לאה,

שבעז"ה תזכה לאריכות ימים מתוך בריאות,
ושתחלים מהניתוח ותיהיה בריאה לגמרי.
וכן לבני **בנימין בן יהודה**-רפואה שלימה,
והצלחה שיצליח בכל אשר יעשה. ויזכו
להזדקן יחד.
ויזכו לראות את **דינה דיינה בת מיה** תחת
חופה וקידושין ואת כל הנכדים ויוצאי
חלציהם.
שהקב"ה ישפיע אך טוב וחסד לכל
משפחת ביטינשווילי.

זכות הדפסת הספר הקדוש והנורא הזה
יהיה לרפואת הנפש והגוף לאלתר
לאדל בת אפרת תרצה.

הספר הקדוש הזה נדפס לרפואת

כמשאנה בת מזיאנה

שבזכות הבטחת הצדיק שתזכה לרפואה בכל
גופה וטיפי דמיה מתוך שמחה ואריכות ימים,
ושתהיה בריאה מהאירוע מוחין לגמרי.

הספר הקדוש הזה נדפס לרפואת

חיים בן פאני

שיזכה לרפואה בכל איבריו ושס"ה גידיו וטיפי דמיו,
רפואת הנפש והגוף.

ולרונית בת בת שבע גקלין

רפואת הנפש והגוף

הספר הקדוש הזה נדפס לרפואת

פריזר יואל בן מיליה

בזכות הבטחת הצדיק שיזכה לרפואה בכל אבריו ודמיו ויומתקו כל הדינים ממנו ע"י פלא עליון.